ATHANASII KIRCHERI
SOC. IESV

OEDIPI AEGYPTIACI

Tomus Secundus.

GYMNASIVM

SIVE

Phrontisterion Hieroglyphicum in Duodecim Classes distributum,

IN QVIBVS

Encyclopædia Ægyptiorum, id est, Veterum Hebræorum, Chaldæorum, Ægyptiorum, Græcorum, cœterorumque Orientalium recondita Sapientia, hucusque temporum iniuria perdita, per artificiosum sacrarum Sculpturarum contextum demonstrata, instauratur,

Felicibus Auspicijs

FERDINANDI III.
CAESARIS.

PARS PRIMA

Complectens Sex priores Classes.

ROMÆ,
Ex Typographia Vitalis Mascardi, Anno M DC LIII.
SVPERIORVM PERMISSV.

SYNOPSIS PARTIS I.
TOMI SECVNDI.

CLASSIS I. *Symbolica*. Vniuerſam ſymbolicæ inſtitutionis rationem in genere & ſpecie explicat.

CLASSIS II. *Grammatica*. Primæuam characterum literarumque inſtitutionem, vti & artium, ſcientiarumque prima fundamenta pertractat, vbi & de primæua omnium linguarum, nominumque prima impoſitione ab Adamo facta: item de libris, monumentis, titulis tùm ante, tùm poſt diluuium à Seth & Enoch poſteritati relictis; de varijs quoque poſt diluuium inſcriptionibus in deſerto Sin ſuperſtitibus, vti & de Numiſmatis à Regibus Iſraël cuſis agitur; vbi & multa noua, & curioſa de prima Hebraicorum characterum forma deteguntur.

CLASSIS III. *Sphynx myſtagoga*. Myſtica Zoroaſtris, Orphei, Triſmegiſti, Pythagoræ; Phœnicum quoque, Chaldæorum, Græcorumque Philoſophorum & Poëtarum abſtruſa pronunciata, ad mentem Ægyptiorum explicat; atque adeo omnia ex hieroglyphicis adytis profluxiſſe luculenter demonſtrat.

CLASSIS IV. *Cabalica*. Vniuerſam Hebræorum Cabalam ex profeſſo pertractat; myſticos, aſtrologicos, tropologicos, atq; anagogicos ſenſus eruit; Cabalam ſuperſtitioſam à vera & legitima diſtinguit; vbi multa hucuſque forſan ab alijs non intellecta Lector expoſita reperiet, & apertè ſumma cum hieroglyphicorum doctrina affinitas demonſtratur.

CLASSIS V. *Cabala Saracenica*, eiuſque ad Kabalam Hebræorum affinitas, vnà cum ſuperſtitionum paſſim obuiarum confutatione, noua & hucuſque à nemine, quod ſciam, tradita doctrina exponitur

CLASSIS VI. *Syſtematica Mundorum*. Quadruplicis Mundi, Archetypi, Angelici, Siderei, & Elementaris originem, ordinem, diſpoſitionem, ex mente Chaldæorum, Syrorum, Arabum, Ægyptiorumque variè, curioſè, & παραλλήλως exponit.

OEDIPI AEGYPTIACI GYMNASIVM

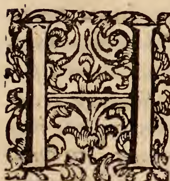
SIVE

Phrontisterion Hieroglyphicon.

PROOEMIVM

AD SAPIENTISSIMVM

FERDINANDVM III. CAESAREM SEMPER AVGVSTVM.

EBRÆORVM Sapientes, cùm de ijs rebus, quas aut inaccessus naturæ sinus, aut ἀμνημόνευτος *temporum vetustas longè ab hominum intellectu semotas tenet, inuestigandis ancipites, perplexiq; nimiâ difficultate vrgerentur, hoc eos epiphonemate vti solere nouimus:*

יהי מונח עד שיבוא אליהו :

Hæc autem, *inquiunt*, sinamus, vsque dum illuminator tenebrarum Elias venerit. *Scripturus ego, Cæsar sacratissime, de sublimibus Ægyptiorum, sub sacris notis, veluti sub inuolucris quibusdam reconditis artibus, ac scientijs; ita omnium penè Philosophorum mentes in ijs peruidendis hebetes & obtusas video, ita altum comperio in Historicorum penè omnium monumentis de eorum vera significatione silentium; vt consultiùs forsan fuisset, materiem hanc vti abstrusam, ita inuiam, & hucusq; intentatam, ad Eliæ relegare tempora, quàm quicquam temerè in negotio adeò arduo ac difficili audere; & vt Demosthenes in quadam oratione dicit;* Ἐν τοῖς σκότεσιν ὁδοποροῦντα αὐτοῦ τοῦ ὁδηγοῦ κινδυνεύειν. *Omnia, inquam, relinquenda fuissent, nisi me sublimis huiusmodi hieroglyphicæ literaturæ quædam veluti ex vetustatis naufragio collecta fragmenta in decidendarum rerum molimine, & ad reconditiora quæuis eruenda inditus mihi à natura stimulus, nisi Tua, ô Cæsar, aliorumq; Magnatum voluntas & beneplacitum, nisi officiosa de-*

nique amicorum importunitas, & amica quædam vis ad opus prosequendum tutiorem fecissent, audacioremq́.

Quàm verò feliciter id à nobis tentatum sit, aliorum iudicium erit. labores certè incredibiles sustinuimus, sudores inexhaustos, saxa, & præcipitia innumera, labyrinthos denique inextricabiles; vt vel hinc mihi innotuerit, quàm difficile sit, magna moliri, incognita reperire; quàm plenum laboris opus, quàm ingenti & copiosa ingenij suppellectile opus sit homini, dum earum rerum explicationem afferre studet, quæ naturæ obscuritate varietateq́. inuolutæ, multisq́. obstructæ difficultatibus plurimorum vel insigniter eruditorum hominum ingenia exercere, ac detinere potuerint; dum eam scientiam prodit, quæ non superbit vnius artis freta molimine, strictisq́. paucarum marginibus exporrecta; sed naturalem facultatem occupans, rationalem, & metaphysicam cum arte quauis atque scientia totius philosophiæ coniugium meditatur, artificio prorsus admirabili, per doctrinam scilicet symbolicam, imaginesq́. ad naturæ exemplar fabricatas, quarum adminiculo comparetur non totius sapientiæ Ægyptiacæ tantùm methodus, sed & artes quælibet, siue scientiæ, omnesq́. abditissimarum rerum rationes à natura sumptis exordijs, per varios ascensus descensusq́. tradi possint & vestigari; vt vel hinc æquiorem mihi Lectorem sperem, vbi viderit me primùm, tantâ rerum varietate, magnitudine, ac difficultate maximo studio, maximaq́. animi contentione in hoc argumento elaborare voluisse, & honesto exemplo multorum studia excitare.

Verùm vt Lector omnia luculentiùs peruideat, rerum in hoc tomo tractandarum ideam subnecto. Detectis itaque in primo tomo, primæuæ superstitionis fontibus, idololatriæ Ægyptiacæ origine demonstrata, modò ad Gymnasium procedimus Ægyptiacum; in quo nobis propositum est, artium & scientiarum, atque adeo primæuæ Chaldæorum, Ægyptiorumque, atque à quibus sua Græci hauserunt doctrinæ prima rudimenta, iacere: quod vt quàm optimè faciam, iuxta temporum successum, & primordialis sapientiæ propagationem, rem deducendam duxi. Et cùm, quæcunque in hoc opere continentur, symbolicam doctrinam oleant, statim in prima huius Tomi Classe, de symbolicæ doctrinæ varia diuisione, & speciebus tractamus. Cùm verò symbolica doctrina non nisi ex scriptura constet, in secunda Classe huius operis de primæua literarum origine fusè agimus, vt vnde & prima literarum elementa, scriptoriæq́. artis tùm inuentio, tùm prima nominum impositio primùm emerserit, Lectori curioso constet. Quoniam verò ex literis nomina, ex nominum constructione pronunciata nascuntur; visum fuit in tertia huius Tomi Classe, quam Sphyngem mystagogam appello, primæuæ sapientiæ veluti signacula quœdam exhibere, quæ nihil aliud sunt, quàm effata seu ἀποφωνήματα, aut pronunciata quædam obscuris verborum inuolucris implicata, quibus suam de Deo, de Angelis, de Mundo atque anima veteres tùm Theologi, tùm Philosophi & Poëtæ philosophiam signabant; quæ omnia è Chaldæorum, Phœnicum, Ægyptiorum, Græcorum, Hebræorumque monumentis extracta ab obscuritate, sub qua hucusque latuerunt, per sinceram interpretationem vindicamus, vtpotè sub quibus non immeritò totius hieroglyphicæ disciplinæ nucleus contineatur. Porrò cùm, Clemente Alexandrino teste, Hebræorum mysteria, mysterijs Ægyptiorum haud absimilia sint, Hebræorum, Saracenorumque Symbolicam scientiam, quam communi nomine Cabalam vocamus, ob oculos ponimus curiosi Lectoris, vt eius-

Distributio Operis.

eiusdem cum hieroglyphica doctrina comparatione facta, reconditarum artium responsus undequaque sibi consentiat; quam quidem quarta & quinta Classis copiosè depictam exhibent. Cùm præterea Ægyptiacæ philosophiæ robur maximè in cœlestium corporum constitutione, Geniorumq; præsidum distributione positum videremus, Classem sextam condidimus, quam Systematicam appellamus, in qua de numero, ordine, & dispositione cœlorum, eorumq; m sterijs, & arcanis Geniorum officijs amplo ratiocinio discurrimus. Huic veluti iure quodam, ordinis ratione sic postulante, disciplinæ mathematicæ succenturiantur, quarum primi inuentores vti Ægyptij exstiterunt, ita eas innumeris quoque sacramentis obuelatas, non tàm in vsum practicum, quàm ad rerum altissimarum theoriam adhibuerunt; suntque Arithmetica, Geometria, Musica, Astrologia, Statica, Architectonica, ac Mechanica denique prodigiosorum operum effectrix; quas omnes sub septima Classe, in totidem distincta pro argumentorum varietate capita comprehendimus. Cùm verò maximam ad Astrologiam affinitatem Medicina habeat, octauam Classem Medicinæ Ægyptiorum hieroglyphicæ destinauimus; vbi de herbis, lapidibus, animalibus, amuletis medicatiuis, ensalmorumq; exorcismis multa curiosa ex hieroglyphica doctrina eruuntur; cui Classis nona succedit, Alchimia hieroglyphica Medicinæ affinis. Quam sequitur Classis decima, Magia hieroglyphica, quæ cùm occultæ Philosophiæ promus condus sit, & totius hieroglyphicæ doctrinæ complementum, eam varijs pro variæ materiæ amplissimæ diuisione, capitibus complexi sumus. Quoniam verò prædicta non rectè sine Metaphysica, & Theologia intelligi posse videbamus, hinc vndecimam Classem disposuimus, in qua veterum Zoroastris, Orphei, Pythagoræ, Platonis Theologia cum Ægyptiaca comparata fontes hieroglyphicæ eruditionis aperit, vbi & SS. Triadis mysterium iam tùm ab Ægyptijs à primis Mundi Patriarchis successiua traditione acceptum, vario hieroglyphicorum ornatu exponitur; Angelorum, & Dæmonum natura, atque αἰτιτεχνία, vti & in singularum mundanarum rerum conseruatione præsidium, eorundemque descensus attractusq;, varijs cærimonijs peragi solitis describitur.

Atque hæc est, sapientissime Cæsar, præsentis Tomi Idea, in qua tametsi multa orthodoxæ doctrinæ contraria, vti in omnibus passim veterum monimentis fieri assolet, reperiuntur; protestor tamen nihil me dictum, factum, expositum in hoc Opere velle Catholicis dogmatibus non vndequaque consonum; imò in tantum ea me allegaturum nouerit Lector, in quantum hieroglyphicæ doctrinæ conformia, & ad assumptum opus veterum dogmatum eruditionibus, authoritatibusque ritè stabiliendum idonea sunt; sine quibus nec Oedipus suum valorem, nec æstimationem tueri posset. Et ne ab inferis priscæ sapientiæ dogmata resuscitasse videar, operam dabo, vt si quid heterodoxum, aut diuersis placitis contaminatum fuerit, quod teneris mentibus offendiculo esse possit, id acriter confutatum, ad rectam fidei normam reducatur. In hoc verè SS. Patrum methodum sectaturus, qui Gentilium errores, illicitisque opinionibus conuulsa dogmata non tantùm fusè allegant, sed & pari zelo, & acrimonia singulari calami argutia perstringunt.

Certè S. Irenæus vetustissimus, & primitiuæ Ecclesiæ præclarus Doctor, vt sui temporis maleferiatos insanæ doctrinæ Architectos Gnosticos, solidâ confutatione confunderet, quid non studij ad insulsos eorum errores mundo propalandos confecit? quàm profundè magica huiusmodi Nebulonum non Sacramenta, sed nefan-

da scelera, penetrat? quàm argutè suam ijs vanitatem exprobrat? quod quidem, nisi magiæ istiusmodi, quâ miserandum in modum dementabantur, insignem notitiam habuisset, fieri nullâ ratione potuisset. Quod idem reliqui SS. Patres, & Ecclesiæ Doctores, Iustinus Martyr in Apologetico, Clemens Alexandrinus in Stromatis, Origenes contra Celsum, Augustinus de ciuitate Dei, Arnobius, Athanasius, Lactantius contra gentes, egregiè præstiterunt; quorum vnicum studium, scopusque in hoc positus fuisse videtur, vt superstitiosa Hæretico-magorum placita, & abominandam doctrinam, quæ in primitiuam Ecclesiã Satanicâ machinatione introducta magno fidelium damno irrepserat, omnium oculis expositam, Anatomicorum more per partes examinarent, examinatam firmâ rationum solidissimarum euidentiâ, acceptandum haudquaquam esse, quod callido Dæmonis astu introductum fuerat, demonstrarent; atque adeò summâ doctrinę absurditate detecta, Christi fideles eandem veluti malorum omnium Lernam, atque vltimum animarum præcipitium remis velisque deuitarent. Verbo, vnica SS. Patrum regula fuit, nullum hæresis cuiuspiam, aut artium superstitiosarum, quibus vtplurimum isti Protohæretici, contra Christi Ecclesiam armabantur, confutandarum aptum antagonistam esse posse, qui argumenti, quod conuellendum assumpsisset, rationes priùs, quibus illud innitebatur, non nosset, intimosque eiusdem recessus penetrasset. Quæ ideò diductiùs hoc loco exponenda ratus sum, vt quorundam scrupulosioris conscientię hominum facessat exprobatio, quâ hæresis, aut Magiæ addiscendæ occasionem hisce præberi posse, solicitiùs ostendunt. Quæ cùm ita sint; nihil aliud restat, nisi vt vniuersi Tomi huius argumentum eo ordine, quo suas in Classes distributum est, cum bono Deo ordiamur.

CYN-

CΥΝΦΤ
OEDIPI AEGYPTIACI
Gymnaſium Hieroglyphicon.
CLASSIS I. SYMBOLICA.
CAPVT I.
De Symbolis in genere.

DE Symbolis, rerumque reconditis notis nonnulla pleroſque tradidiſſe non ignoro; quia tamen nemo, quod ſciam, adhuc prodijt, qui eam rationem & argumentum accuratâ ſit ſcriptione proſecutus, mearum partium eſſe ratus ſum, in altero huius Oedipi noſtri veſtibulo, de eorum inſtitutione, diuiſione, compoſitione, ſignificatione, quantum fieri poteſt, exactè tractare, vt hieroglyphicorum vis & natura ex huiuſmodi ſymbolicæ diſciplinæ pertractatione, veluti adumbratione quâdam, καὶ στοιχειώσει luculentiùs innoteſcat. Ad inſtitutum igitur procedamus.

Symbolum ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν dicta vox eſt, variarum rerum ſuſcipiens, teſte Stephano, ſignificationes; quibuſdam enim idem notat, ac collationem quandam, contributionem, ſeu ſignum κολλυβιστικόν, quod homines olim, teſte Athenæo, dùm ſimul conuiuarentur, contribuebant, ex quo ta, quam quiſque ad parandas epulas tribuebat: Ἔρανος ἀπὸ τῆς κοινῆς συμβολῆς. Vndè Terentius in Andr. 2. alludens, *Symbolum dedit*, inquit, *& cœnauit*. ita theatralia quoque Symbola, teſte Lypſio, quibus ad ſpectandum admittebantur, olim ordinabantur. Plautus quoque apud forum piſcarium collatorum meminit Symbolorum. Aſymboli etiam dicebantur ij, qui ſine quotæ contributione ad conuiuium aliquod gratis admittebantur, teſte Giraldo. Nonnulli quoque Græcorum Symbolum vocant δάκτυλον, Annulum, ſeu ſignum quod vaſis, ac literis imprimere ſolebant, ad indicandum rem alienam non aperiendam; vndè & originem ſigilla duxiſſe videntur antiquorum, ad noſtra vſque tempora deductâ conſuetudine; hinc Symbolum quoque pro omni illo quod ſignatum, inſcriptum, notatum, inuſtum eſſet, accipiebant; ita ſupellectilia, cellas, arbores, promptuaria, quin & armenta, gregeſque ſuis inſignitos characteribus legimus, iuxta illud Anacreonticum.

Varia ſignificatio vocis Symboli. — Prima Symboli acceptio. — *Athenæus.* — *Terentius.* — *Plautus.* — Aſymboli qui — Secunda Symboli acceptio.

Equi ſolent inuſtum coxis habere ſignum. — *Anacreon.*

Et Virgilius 1. Georg.

Continuòque notas, & nomina gentis inurunt. — *Virgilius.*

Man-

Mancipia denique non notis tantùm certis, quibus fugitiui cognoſci poſſent; ſed & ſubinde cauſam notæ inuſtæ integro verborum contextu candenti ſtylo inurere ſolebant. ita Zonaras ſcribit quoſdam, quòd Theophylum Imperatorem liberiùs monuiſſent, ita inſcriptos eſſe, vt in patula illa vultus tabula, duodecim verſuum epigramma exciperent. Præterea, inter ſymbolum & coniecturam hæc eſt differentia, quòd hæc earum rerum, quæ naturaliter occurrunt, vt lac in fœmina quæ peperit, fumus in igne, ſit coniectura. Porrò Symbolum, vt eſt apud Waltrinum de re militari, pro teſſera ſeu ſigno certorum verborum militibus dato, quo amici ab inimicis, veri à non genuinis ab exploratoribus faciliùs dignoſcerentur, accipere ſolebant. Hoc modo Plutarchus in vita Romuli, quod Romanis contulit Romulus, dixit Symbolum, τὸ σημεῖον δεδώμενον τοῖς Ῥωμαίοις ὀνόμαζε. Erat autem ſignum rei aggrediendæ opportunitatem eſſe, τοῦ καιροῦ τῆς ἐπιχειρήσεως σύμβολον, cùm aſſurgens purpuram in ſinus contraheret, ac rurſus contractam explicaret. Meminerunt huius quoque Symboli polemici Hebræi, & Arabes: Iſti appellant

Epigramma in fronte inuſtum.
Differentia Symboli & coniecturæ.
Tertia Symboli acceptio.
Plutarchus.

הרמז שנותנים בעלי מלחמות להכיר איש לרעהו:

Signum quod Duces belli dabant, vt cognoſceret vir proximum ſuum. De quibus plura videas in Commentarijs in libros Machabæorum: Hi, videlicet Arabes, vocant huiuſmodi Symbolum,

شعر القوم في الحرب والعلامة ليعرف بعضهم بعـ——————————ـض ☼

Signum inſtitutum in bello, & nota vt dignoſceretur vnus ab altero. Accipiebatur præterea olim Symbolum pro omni eo inditio, coniectura, atq; argumento, cuius ſubſidio in alicuius rei nobis incognitę peruenitur notitiam; ita annulus olim erat nuptiarum indiciũ & σύνθημα: Sponſa enim, vt nunc, ita olim annulo quodammodo ſubarrhabatur. Denique ab alijs quoque acceptum legimus pro augurio & vaticinio, eò quòd ex ſignis & coniecturis colligerentur; vnde Plutarchus in Pericl: Τὰ τεχνικὰ τῶν συμβόλων ἀθετοῦντες. Et Zenephon: Ἀπομνημ. α'. Οἰωνοῖς, καὶ χρῶντες, καὶ φήμαις, καὶ συμβόλοις, καὶ θυσίαις. Verùm omiſſis huiuſmodi latè ſumptis Symboli etymis, quid Symbolum ſtrictè ſumptum ſibi velit, videamus. Græci σύμβολον ſtrictè ſumptum vocant, Σημεῖον φανερὸν τῶν πραγμάτων ἀφανῶν· quod Latini explicant his verbis: *Symbolum eſt nota alicuius arcanioris myſterij ſignificatiua.* id eſt, natura Symboli eſt, conducere animum noſtrum mediante certâ aliquâ ſimilitudine ad intelligentiam alicuius rei multùm à rebus, quæ ſenſibus offeruntur exterioribus, differentis; cuius proprietas eſt eſſe cœlatum & abſconditum ſub velo obſcuri dicti. De quo ita Simeonides in Pentateuchum:

Quarta Symboli acceptio.
Annuli nota.
Quinta Symboli acceptio.
Vera Symboli definitio.

המשל היא מדה המקרא רומזים בה פלסופים ובעלי
פסוק רמוים הגדולים ממשלים ובנוי כנויים נשת
בבים בסבך בחילופי הלפים שונים משתנים ובמלה
בוללים ספר ספור:

Hoc eſt: *Symbolum eſt certa quædam ſcripturæ proprietas, quâ Philoſophi & ſapientes interdum magna & illuſtria quædam myſteria ſubobſcurè ſignificant*

para-

parabolis atque ænigmatibus gloriosiùs superbientes; neque verò semper planè loquuntur, sed dissimulant quædam, obscurique sunt admodum, vnâ & eâdem voce multa subinde complectentes. Cui consentit Mor Isaac Syrus in Opere suo Theologico-philosophico. Mor Isaac.

ܝܘܠܦܢܐ ܐܬܐܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܝܕܥܬܐ ܕܒܗ ܡܫܘܕܥܝܢܢ ܐܪ̈ܙܐ ܟܣ̈ܝܐ ܦܣܝܩܬܐ
ܘܡܟܪܝܬܐ. ܐܝܬܝܗ ܗܝ ܠܘܬ ܡܫܚܠܦܬܐ ܕܡܢ ܠܡܠ̈ܝܗܘܢ ܕܚܟܝ̈ܡܐ
ܡܬܢܣܒܐ. ܐܚܪܬܐ ܡܢ ܟܝܢܝܬܐ: ܐܚܪܬܐ ܡܢ ܪܕܘܬܐ ܕܡܢܗܓܢܘܬܐ. ܐܚܪܬܐ
ܡܢ ܬܫܥܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܝܢ ܠܐܬܘܬܐ ܡܕܡ ܐܚܪܢ ܠܐ ܐܝܬ ܕܐܪܙܐ
ܫܘܕܥܬܐ ܘܫܢܝܐ ܦܘܠܓ̈ܐ ܐܝܬ ܠܗ *

Hoc est: *Symbolica doctrina est scientia, quâ breuibus & compendiosis verbis insignia quædam mysteria significamus; estque varia, alia ex dictis sapientum sumitur, alia ex rebus naturalibus, alia ex moralibus, alia ex historijs. Est autem Symbolum nihil aliud, nisi signum rei arcanæ, variasque habet diuisiones.* Est itaque Symbolum generica vox, varias diuisionum species sub se comprehendens, veluti sunt, Emblema, Impresia, Nobilium insignia, Ænigma, Gryphus, Logogryphus, Anagramma, Parabola, Apologus, Fabula seu Mythos, Prouerbia, seu Adagia; quorum singula iterum varios suos ramos possident. Verùm vt singula rectiùs tùm ab hieroglyphicis, tùm à se inuicem distinguantur, de singulis ordine & breuiter dicendum est.

C A P V T II.

De Emblemate, & Impresia, siue Phrenoschemate.

NOn desunt ex Authoribus, qui Emblema cum Symbolo, Ænigmate, Sententia, Diuerbio, similibusque passim confundant; sat imperitè. Etsi enim Emblematis vis in Symbolo consistat, neutiquam tamen eadem dicenda existimem, cùm se habeant vt species ad genus. Emblema. Emblema enim etsi obscurum sit, non tamen erudito id ingenio imperuium est, vt id penetrare nesciat. Ænigma contra adeò est sæpè abstrusum, vt non alio nisi Oedipo ad soluendum indigeat. Ænigma. Clarior igitur aliquantum & apertior Symbolorum atque Emblematum ratio esse debet, quàm ænigmatum, vt quemadmodum ab ijs rudes & imperiti arcentur, ita docti, quo ingenium suum exerceant, inueniant. Nonnulli alij cum Sententia Emblema confundunt; perperam: notum enim est, Gnomam seu Sententiam verbis proferri, secus Emblema, nisi metanymικῶς forsan sumatur, in quantum nimirum sententiæ seu hemistycha commixta Emblemati illud explicant. Gnomæ seu Sententiæ. Cœterùm Emblema passim ἄφωνον se ad Sententiam seu Gnomen habet, vt res ad verba, siue vt significatum ad significans, aut vt res signatæ ad ipsa rerum signa. Falluntur quoque omnes ij, qui quascunque sententias, adagia, apophtegmata, historias ad Emblemata reuocari posse censent; rationem huius erroris in sequentibus manifestabimus. Quid igitur propriè Emblema sit, iam videamus.

Emblema quid?

Est igitur Emblema ingeniosa quædam pictura, aliud oculis, & aliud animo exhibens; quicquid enim ornatus causa interseritur non modò parietibus, & pauimentis, sed & rebus alijs permultis, vt vasis, pateris, vestibus, ἔμβλημα dicitur: vnde & Eustatio ζωδιον vel ἄγαλμα, nempe ornamentum exemptile dicitur; vnde & etymon eius παρὰ τοῦ ἐμβάλλεσθαι, aut ἐπεμβάλλεσθαι, quod est inserere, interponere, vel inijcere, promanat. Antiqui cum lapillis quibusdam quadratis, & minutim sectis, politisque, in quibus εἰκόνες quædam intertextæ essent, ædes Magnatum, & Principum Regias vt plurimùm ornare solebant, quemadmodum recitat Pausanias, Plutarchus, Apuleius, Philostratus, alijque; cuius etiam rei vsum aliquem hâc ætate nostrâ antiquitatis æmula in musiuo diuersarum Ecclesiarum opere, contemplamur. Iterùm aliter Emblema dici quoque potest Symbolum aliquod ingeniosum, suaue, morale, ex pictura & lemmate constans, quo animi conceptus & nutus, grauiori aliqua sententia, aut lemmate figuræ similitudine quâdam conueniente, indicari solet; vt si patientiam rebus aduersis illustratam significare velis, cerauniam gemmam depinges, quam in locis duntaxat fulmine ictis inter fulgura, cœlique tumultus suauiter emicantem inueniri aiunt, si hanc addideris epigraphen, *Fulmine creuit*, Emblema effeceris. Iterum Delphinus Anchoræ implicitus cum hac epigraphe, *Maturandum*; Chamæleon verò cum hoc lemmate, *Omnium colorum*, Emblemata sunt: quorum hoc adulatorem, illud maturam rerum considerationem significat. Verùm de hisce vide Andream Alciatum, & Ioachimum Camerarium, aliosque, qui integris voluminibus huiusmodi pertractarunt.

Quomodo patientia emblematicè exprimatur.

De Impresia siue Phrenoschemate.

SYmbola illa, quæ Itali vulgò *L'imprese*, Græci σολοικίζοντες phrenoschemata, nos Impresias, voce in Latinarum vocum album cooptata, vt à cœteris symbolorum generibus tantò meliùs distinguerentur, appellamus; nihil aliud latè sumpta sunt, quàm *Emblemata quædam Academica*, seu φρενοσχήματα; aut vt non ita pridem insignis quidam Philologus: *Sunt Impresiæ argutæ quædam literatorum hominum insignia ex figuris & lemmatis composita, domibus, libris, hortis, Bibliothecis, Academijs, alijsq; doctorum hominum phrontisterijs, ad occultum animi conceptum, vel passionem, aut insignem aliquam actionem, virtutemq; moralem in seipso, vel in alijs demonstrandam, inscribi solita.* Vocantur autem Impresiæ, non à verbo Anglico *Empreis*, vt nonnulli perperam sentiunt; neque ab impressione; sed ab Italico etymo *Imprendere*, quod idem sonat ac *Mettersi à fare, & incominciare qualche operatione, ouero pigliar qualche cosa sopra di se*, agitare rem aliquam seriâ animo, moliri in expeditionem rem aliquam; quod & Gallicæ voci, *entreprendre*, hoc est, *auoir quelque dessein*, designare aliquid animo, pulchrè consonat; vnde denique *Impresa* Italicè, Gallicè verò *Entreprise*, rei magni momenti expeditionem denotat. Impresia igitur inde, quòd non nisi profundâ quâdam & seriâ mentis applicatione conficiatur, etymon rectè inuenit. Dixi

Quid Phrenoschema siue Impresia.

Em-

Emblemata Academica, quòd Academici Itali eorum rectè componendorum rationes & regulas primùm præscribentes, alijs seruandas reliquerint. Quod vt intelligatur; notandum, præ omnibus alijs Nationibus hoc Italos peculiare sibi habere, in plerisque celebrioribus vrbibus, communi doctorum conspiratione, certa quædam conuenticula, quas Academias vulgò vocant, instituere, in quibus statutis temporibus, de ijs maximè studijs, quæ vel ad ingenij, vel ad morum, aut humaniorum literarum culturam conferunt, laudabili sanè instituto tractare solent. Quæ quidem Academiæ, vti variæ sunt & quamplurimæ, ita varijs quoque Impresijs, seu argutis quibusdam insignibus, quibus & inter se, & à plebæa hominum colluuie veluti ἐκ τοῦ τύπου distinguerentur, insignitæ sunt. Academici itaque ab huiusmodi Impresiarum vel materiâ, vel formâ, & proprietate, vel actione, aut passione aliquâ insigni, quam Symbolum innuit, se denominant.

Hoc pacto Academici Romani ab humore, quæ est materia Impresiæ, dicuntur Humoristæ; pro insigni enim, seu Impresia nubem habent supra mare eleuatam, ac ibidem in pluuiam resolutam, cum hoc lemmate: *Redit agmine dulci*. quo argutè indicant, quòd sicut vi Solis nubes plena vaporibus ex amaritudine maris eleuata, atque in dulcedinem versa, per pluuiam terræ denuò confertur; ita Academia hæc suos, etsi passionibus affectos, à communi tamen hominum, mundique vita virtute doctrinæ eleuatos, non dulces tantùm reddit & tractabiles; sed & alijs quoque frugifero doctrinæ imbre, ingentia animi emolumenta confert. Humoristæ Academici Romani vnde dicti.

Pari ratione Academici Neapolitani ab igne Impresiæ materia dicuntur *Ardentes*; pro Impresia enim altare habent, cuius lignorum strues Tauro in partes secto adornata, cœlitùs accenditur, hoc lemmate Græco, οὐκ ἀλλόθεν, *Non aliunde*; quâ significant ignem de cœlo, seu dona diuina in animas, non nisi voluntariâ quâdam immolatione sui, seu animi cultu primò ritè dispositas descendere. Ardentes Neapolitani Academici vnde dicti.

Porrò Academici Senenses *Intronati* dicuntur, à cucurbita intronata, id est, fissi vasis sonum habente, scilicet malè materiata, defectuosa, rimosa, cuiusmodi pro salis reconditorio passim varijs in locis vti solent, quam & pro Impresia sibi elegerunt cum hac epigraphe, *Meliora latent*: quâ argutè innuunt, prudentiam, discretionem, siue salem sapientiæ in fragilibus vasis contentum dictam Academiam docere. Academici Senenses vulgò dicti Intronati.

Academici Florentini *Cruscanti* dicti, à voce Italica *crusca*, quod farinam impuram, seu furfur significat; habent enim illi pro Impresia sua instrumentum illud mechanicum dictum Cerniculum, Italicè *Furlone*, quo farinam crassam à subtili, ab impura puram secernere solent, cum hoc lemmate; *Il più bel fior ne cogle*; quo indicant, etiam ex vilissimis rebus animæ nutrimentum deduci posse. Academici Florentini dicti Cruscanti.

Bononienses Academici *Sonnachiosi*, siue Somnolenti dicti, pro Impresia habent Vrsum dormientem cum hoc lemmate, *Spero auanzar la vigilia con il sonno*; quo indicant, quòd etsi pro tempore videantur ab alijs somnolenti, & dormiturientes, excitati tamen semel, facilè perditum tem- Academici Bononienses dicti Sonachiosi, id est, Somnolenti.

pus vigilis ingenij viuacitate, aſſiduoque virtutis exercitio reſarcire conentur.

Academici Veneti.

Φιλολεύτεροι Veneti Academici pro Impreſia habent Leonem in actu indignationis cum rupto collari ante ſe poſito, lemma verò ita ſonat, *Et colla iuuenci*; quo libertatis denotant amorem.

Ferrarienſes.

Φιλάρετοι Ferrarienſes Academici pro Impreſia ſua habent ſcamnum laboratorium cum duabus ſcutellis, & lignum ſerrâ ſecandum; in vna verò ſcutellarum ſpongia cum rubrica, in altera chorda ad trahendas lineas accommodata, cum hac epigraphe, *Rectum ſignat*; quo indicant, actiones humanas, vt rectitudinem ſuam obtineant, continuo ſtudio & labore fulciendas.

Mediolanenſes.

Mediolanenſes *Transformati* platanum habent cum hac inſcriptione, *Obumbrat, & Recreat*; quo virtutis ſtudium tropicè denotant.

Papienſes.

Academici Papienſes, dicti *Aſſidati*, pro Impreſia Ardeam habent cum ſtella ☿, & hâc epigraphe, *Vtraque felicitas*. quo vtriuſque vitæ, actiuæ, & contemplatiuæ, felicitatem notant.

Ex quibus luculenter patet, materiam, vel formam, vel actionem, ſeu paſſionem metaphoricam, quam Symbola denotant, variæ huiuſmodi Academicorum appellationis primordia fuiſſe. Verùm vt tam ingenioſum inſtitutum clariùs innoteſcat, quid huiuſmodi Impreſia propriè ſit, in quo propriè conſiſtat, aut quomodò componi debeat, iam declarandum reſtat.

Quid propriè Impreſia.

Impreſiam igitur ita communiter Academici definiunt; *L'Impreſa è vna ſignificatione del animo ſotto nodo di motti, & di pittura, dal ingegno del huomo inuentata, accioche particolarmente le paſſioni così de' ſenſi, come della mente vengano ſpiegate.* Vel breuiùs: *L'Impreſa è vna eſpreſſione di concetto, ſotto Simbolo di coſe naturali, ouero artificiali, eleuate ad eſprimere il più occulto penſiero della ſuperiore portione*; quam explicare videtur his verbis Horatius Montaldus:

Montaldus.

Impreſia, inquit, *figura extranea, ſiue naturalis, ſiue artificialis, eſt ſingulare conſilium mentis, idoneo ſimilitudinis nexu, figurâ videlicet & lemmate expreſſum, quo vim obtinet ad exprimendum, quicquid materia eſſe poteſt Impreſiæ voluntaria inſcriptionis acceſſione*. Sed inter cœteras hæc maximè approbatur: *L'Impreſa è Simbolo compoſto di figure, come naturali, così artificiali, e parole ſignificanti per via di metafora, & di ſimilitudine, fondata ſopra la proprietà della figura accennata dal motto, che il penſiero, ò lo ſtato noſtro, ò d'altrui dinota*; id eſt, *Impreſia eſt Symbolũ ſeu Emblema Academicũ, compoſitum ex varijs figuris, tam naturalibus, quàm artificialibus, & verbis ſignificantibus metaphoram aliquam, ſeu ſimilitudinem ſupra figuram, quam verba indicant, fundatam; quâ noſtrâ, vel alterius cuiuſlibet mentem, ſtatum, moreſq́; argutè indicamus*.

Tres ſpecies Impreſiarum

Diuiduntur autem Impreſiæ à nonnullis in tres ſpecies, ita vt aliæ conſtent ſolis literis, aliæ ſolis figuris, aliæ vtriſque, diuiſione factâ iuxta triplicem Idealis, cœleſtis, & terreni hominis conditionem. Idealem hominem accipiunt pro Angelo, qui eſt homo quidam veluti cœleſtis ſine corpore; & hunc aſſimilant verbis. Cœleſtem hominem accipiunt pro mundo hoc viſibili, ſeu ſenſibili & corporeo; atque huic attribuunt figuram.

ram. Tertiò hominem terrenum pro vero accipiunt; qui vti conſtat corpore & anima, ita & voces & figuras propriè ei in Emblematis tribuunt. Verùm duæ priores acceptiones Impreſiæ noſtræ nullâ ratione conuenire poſſunt; vnde ſola tertia Impreſiæ conſtituendæ apta eſt. Porrò quatuor comprimis cauſæ ad Impreſias videntur concurrere, duæ eſſentiales & intrinſecæ, & totidem extrinſecæ. Intrinſecarum vna eſt figura, quæ tanquam cauſa materialis concurrit; altera eſt forma, eſtque dictum ſeu ſententia ſignificans per modum metaphoræ; cauſa efficiens eſt intellectus hominis; finis denique eſt affectus, paſſio, intentio ſiue conceptus, quem Author ſignificare intendit. Quæ omnia Emblemati quoq; conueniunt, excepto quod materia & forma Emblematis ſit indeterminata, & ad quaſlibet res naturales, artificiales, phyſicas, morales, entia quoque, vt Scholæ loquuntur, rationis ſeſe extendentia, quam indeterminatam rationem Impreſiarum Authores plerique reſpuunt. Nam vti neque animalia, aut herbæ incognitæ, numeriuè, aut mythicæ allegoriæ, ænigmaticæque locutiones Impreſiarum materia ſunt; ita neque res particulares, vti inſtrumenta, cœrimoniæ, vſus, & conſuetudines (niſi forſan eo in loco, vbi vigent) materia eſſe poſſunt; in quo ita quidam ſcrupuloſi ſunt, vt non deſint, qui etiam colores ipſos, atque adeò ipſam humanam figuram ab Impreſiarum excludant materia.

Quæ ad Impreſiam concurrant.

Præterea ſicuti ad manifeſtanda animi ſenſa, locutione, ſcriptione, nutu, geſtuumque expreſſione opus eſt, ita Impreſiarum lingua gnomæ ſunt & ſententiæ, quarum ope totius Impreſiæ ſignificatum enuncietur; harum enim officium eſt, corpus, ſiue materiale illud, ex ſe cœteroquin ad quamcumque rem ſignificandam, ſiue ad quamcunque formam recipiendam indifferens, determinare; v. g. Sol materia alicuius Impreſiæ ex ſe & ſua natura ἀδιάφορος eſt, poteſt enim nunc vitam, modò diuinitatem diffuſam, iam ſplendorem animi, iam alia atque alia ſignificare; ſed mox vbi verba acceſſerint, ad certam ſignificationem determinatur, atque nomen obtinet Impreſiæ. His igitur ita obiter indicatis, nunc operæpretium me facturum exiſtimaui, ſi regulas quaſdam hoc loco in gratiam eorum, qui huiuſmodi laudabiliſſimis ſtudijs delectantur, ad perfectam & ſolidam Impreſiarum compoſitionem neceſſarias præſcriberem.

Regulæ ad phrenoſchemata, ſeu Impreſias rectè componendas requiſitæ; ab Academicis inſtitutæ.

PRima. Impreſia neceſſariò componi debet ex figura & lemmate, cùm vno ſine altero Authoris intentio nullâ ratione rectè exprimi poſſit, vt in præcedentibus fusè declaratum eſt.

Regulæ ſex ad Impreſias rectè componendas requiſitæ.

Secunda. Vt ſit figuræ & lemmatis vnà cum intentione Authoris apta connexio, & arcta proportio; quod fit per ſimilitudinem aptam, fundatam in Impreſia, & applicatam Authori per tranſlationem quandam, quam dicimus metaphoram.

Tertia. Impreſiæ, vti non conueniunt lemmata, allegoriæ, fabulæ,

aut

aut aliquid honestati morum contrarium; ita nihil quoque assumatur extraneum, incognitum legentibus, Chimæricum: colores quoque in hoc negotio vitentur.

Quarta. Impresia vti debet esse ingeniosa, arguta, subtilis, vtpote cuius acumen sit vel in natura fundatum, vel in Ethica seu moribus; aut grauioris Authoris sententia, & apophtegmate fundatum; ita non debet esse adeò obscura & ænigmatica, vt Oedipo ad interpretationem sui indigeat; neque ita clara, vt indoctis etiam prima fronte innotescat, sed argutia sua constet, ita vt non nisi cum profunda quadam mentis reflexione, eaque solis eruditis innotescere possit.

Quinta. Impresia debet esse modesta, directa ad mores vel Authoris, aut Academicæ alicuius congregationis: vnde omnes istiusmodi Impresiæ vitandæ sunt, quæ alicuius sinistrioris conceptus materiam præbere possunt; vel etiam superbiæ, præsumptionis, vitiosi amoris, similiumque passionum argumentum præbent.

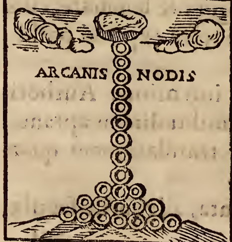
Sexta. Impresiarum lemmata nullâ ratione exprimere debent vitium hominis, aut virtutem, nisi per metaphoram; figura quoque siue materiale non exprimatur; falsa enim v. g. Impresia foret, si quis flammam pingeret sursum vergentem, cum hac inscriptione, *Flamma diuini amoris*; cùm hîc nulla metaphora sit, sed integri conceptus explicatio. Si verò eam hoc lemmate, *Nunquam deorsum*, insignias; iam vim Impresiæ obtinebit. Atque hisce regulis ad perfectam Impresiarum compositionem peruenire poteris. Verùm vt hæc luculentiùs patefiant, aliquas è nobilioribus Impresijs, veluti exemplaria quædam ad similes condendas, adducendas duxi.

Impresia Vrbani VIII.

Primò S.D. N. Vrbanus VIII. dum adhuc in minoribus esset, Solem orientem elegit pro Impresia, cum hoc lemmate: *Alius, & idem*; quo significare voluit, quod sicut Sol oriens alius quasi est, ab eo qui fuit præcedenti die, idem tamen reuera est; ita is, etsi ad maiorem dignitatis gradum fuerit assumptus, nihil tamen de pristina humanitate, beneuolentia, & omnibus seruiendi promptitudine remiserit; quin semper *Alius* sit *& idem*. Sed enim hoc Emblema non omnem Impresiæ perfectionem debitam obtinere videtur, cùm Sol non propriè *Alius & idem* ex Solis ortu dici possit. Deficit igitur hîc debita & apta proportio figuræ ad lemma.

Impresia Partheniæ Congregationis Romanæ.

Melior aliquantum est, quam Parthenia & Academica Congregatio in hoc Romano Collegio S.I. sibi elegit. Magnes est contrahens in catenam annulos, cum hac epigraphe; *Arcanis nodis*; quo argutè indicant, incrementum huius dictæ Partheniæ Congregationis primò non nisi occulto quodam diuinæ inspirationis tractu perfici; deindè boni

ni exempli, sanctæ conuersationis, ac mutuæ ædificationis attractu propagari debere.

Impresia Imperatoris Ferdin. III.

Sacra Imperatoria Maiestas Ferd. III. Dominus noster clementissimus, vt iustitiam suam, & religionis amorem, duo instrumenta videlicet, quibus Imperij moles vnicè conseruari, & propagari possit, ostenderet, hanc sibi Impresiam elegit; bilancem, cuius stater crux est, cum hoc lemmate: *His omnia subsunt*; quo non argutè minùs, quàm sanctè, quid Christianissimum Imperatorem deceat, indicauit.

Innumeras alias hoc loco à diuersis Principibus assumptas Impresias adducere possem; sed quia alij iam ante me, vti Ruscellus, Ferrus, Tipotius, integris id præstiterunt voluminibus, superuacaneum esse ratus sum, ijsdem diutiùs inhærere; solùm hoc loco sex alias à diuersis, ijsque doctissimis viris, ingenio summo elaboratas proferam, quæ cùm perfectam Impresiarum rationem habeant, eæ exemplaris loco esse possunt.

Prima est, Acus Magnetica in annulo librata, conuersiua vi sua perpetuò polum respiciens, cum hoc lemmate: *Indeclinabiliter*; quâ pulchrè sanè indicatur mentis rectæ, & in Deum intentæ vis indeclinabilis.

Altera desumitur ex Æliano, estq; Rana Ægyptia contra Aspidem inimicum pugnatura, transuersam stipulam ore gestans, cum hoc sacro D. Pauli lemmate: *Virtus in infirmitate perficitur*; quo ingeniosè sanè indicatur; humanam naturam fragilem & debilem contra inuisibiles hostes aptiùs muniri non potuisse, quàm Dominicæ passionis instrumento, cruce, inquam, quam stipula designat; qua potentissimi etiam hostes facilè à quouis rectâ fide instructo Christiano peruincuntur, superanturque.

Tertia est ex historia naturali animalium desumpta, In qua Physa, seu Orbis piscis suspensus ventum spirantem indicat, cum hoc lemmate: *Persequentem prosequor*; quo argutè sanè indicatur, tria maximè Christiani hominis perfectionem arguere: primum est, conformatio voluntatis nostræ cum diuina, vt in prosperis, ita in aduersis: alterum est dilectio inimicorum, id est, persequentes se prosequi, iuxta illud, *Diligite eos, qui oderunt vos*: tertium est, diuinas inspirationes ardenter insequi; quæ omnia nos docet Orbis piscis, qui ad ventum quemcunque spirantem se indeclinabiliter

ter

ter conuertit, nullâ habitâ ratione qualitatis venti, vtrum calidus, frigidus, num ſiccus, aut humidus ſit.

Quarta magni cuiuſdam belli Ducis eſt, & continet duas arbores, quarum vna Cypreſſus, altera Palma, cum hoc lemmate: *Alterutrum*; quâ indicatur, belli Ducem ita gloriæ & honori deditum eſſe debere, vt recordetur mortis, nulli hominum generi magis præſentaneæ, quàm militibus; quæ duo pulchrè ſanè indicantur per Cypreſſum, arborem feralem & mortis Symbolum; & per Palmam, victoriæ & felicitatis perfectum hieroglyphicum. Magnanimus igitur hic belli Dux pro iuſtitia pugnaturus, aut vincendum, aut moriendum eſſe, hoc ſe Symbolo animare voluit.

Quinta eſt Molendinum Æolium, ſeu ventorum vi agitatum, cum hac inſcriptione: *Quantumuis agitatus, proſum*; quâ aptè & congruè ſanè indicatur conſtantia & fortitudo mentis vincentis in bono malum, & ex aduerſis maliſque educentis bona, iuxta illud; *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*. Quidam Hiſpanus eleganter ſanè hoc eodem molendino vtitur pro Impreſia, ſed cum hac inſcriptione: *En trabachos mia hazienda*.

Sexta. Eſt Leo manducans ex lintre, quem Virgo nuda loro tenet conſtrictum, cum hoc dicto Germanico: *Allzeit in ſorgen*, hoc eſt, ſemper in curis; cuius vis argutè ſanè explicatur hoc diſticho:

Nuda à præſidijs ego Virgo miniſtro Leoni;
Danda opera eſt magnis, ſed comitante metu.

De Impreſijs ac Symbolis aliarum Gentium.

NOn deſunt, qui ſcrupuloſiùs Impreſiarum negotium tractantes, velint Impreſias meliùs fieri in vna quàm in altera lingua; ita quidem, vt proportionem quandam tenendam putent figuræ ad linguam, à qua lemma ponitur. ita Hiſpanica dicta, amoroſis; feſtiuis & iucundis Italica; ſeueris & grauibus Germanica; beneuolis & amicis Gallica; ſubdolis blandiſque Græca, accommodari debere iudicant. Exempli gratia in illo Symbolo, vbi trunco arido virgultum inſertum vides, cum hoc lemmate: *Quando Deus voluerit*; lemma hoc conuenientiùs vni quàm alteri linguæ quadrare arbitrantur. Sed vt, quod res eſt, fatear, videntur hi nullâ ratione linguarum cognoſcere vim ac valorem; ſiue enim lemma hoc inſcribatur Germanicè, *Wann Gott Will*; ſiue Hiſpanicè, *Quando*

quiere Dios; ſiue Italicè, *Quando Dio vorrà*; ſiue Græcè, Εἰ θέλῃ Θεός; ſiue Gallicè, *Quand voudrà Dieu*; ſiue Arabicè, ادا يش الله; ſiue Hebraicè, אם ירצה יהוה; ſiue denique quocunque alio idiomate inſcribatur; Impreſia ſemper eundem valorem obtinebit, vti omnis is, qui varia idiomatum notitia inſtructus fuerit, fateri debet. Hoc quidem non facilè negauero, in vna lingua alluſiones quaſdam Grammaticas meliùs fieri, quàm in altera. ita vexillum implantatum coronæ Regiæ cum hoc Gallico lemmate: *Grandeur par grand'heur*; hoc eſt, *Celſitudo, fortuna Duce*; meliùs in Gallico ſonat, quàm alia in lingua, ſi ὁμόφωνας antitheſes conſideremus. Non ſequitur tamen alia in lingua hoc lemma poſitum non habere ſuum valorem: ſiue enim inſcribatur Impreſiæ Gallicum lemma: *Grandeur par grand'heur*; ſiue Latinè: *Hâc duce exaltor*; ſiue aliâ quâcunque linguâ, ſemper idem ſonabit. Sed vt luculentiùs pateſiant omnia, de variarum Gentium Impreſijs ſiue Emblematis modò agendum eſt particulatiùs. Impreſiæ in quacunque lingua fieri poſſunt.

De Impreſijs Hebræorum.

HEbræorum Impreſiæ ſiue Emblemata, in quibuſdam cum noſtris conueniunt, in quibuſdam diſcrepant. Nam figuram cum lemmate habent quidem, at non figuram quamlibet Impreſijs conceſſam: præter enim humanam, nec animalium quidem vllam admittunt figuram: putant enim Hebræi, imagines pingere, aut aliquid ijſdem ſignificare, eſſe veluti quandam Idololatriæ ſpeciem. Solis igitur vegetabilium, inanimatarumque, vti & artificialium rerum Symbolis ad ſignificandum vti videntur. Præterea lemmata plerumque ex Cabaliſticis conſtant compoſitionibus, vti in ſequentibus exemplis apparet. Ac primò quidem apud Gamaëlidem in manuſcripto Commentario in Pircke auoth hanc in principio libri Impreſiam reperio: Mundus ſiue globus terreſtris eſt, tribus fulcitus manibus, cum hac epigraphe acroſtychica אר״ש. Quæ verba extenſa idem ſignificant ac אמת דין שלום, hoc eſt, *veritas, iudicium, & pax*; quæ verba paulò poſt fuſiùs explicans dicit:

על שלשה דברים עומד העולם על
האמת ועל הדין ועל השלום שנאמר
אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם: R. Gamaelides.

Hoc eſt, *Super tria Mundus ſubſiſtit, ſupra veritatem, ſupra iudicium, & pacem, iuxta quod dicitur, veritas, & iudicium, & pax iudicant in portis veſtris.*

Alterum inuenio apud Simeonidem Commentatorem legis, qui initio libri ſui hanc præfigit Impreſiam. Librum apertum, notatum verbo תורה, & infrà, aratrum, exercitij corporalis Symbolum, cum hoc lemmate: וזה וזה, id eſt, *Et hoc, & hoc*.

quæ verba paulò poſt explicat in ſua præfatione his verbis:

Simeonides.

יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משבת עון:

Optimè conueniunt inter ſe labor manuum externus, & ſtudium legis, vtrumque enim auertit hominem à peccatis.

Reperi quoque inter alia Kabaliſtarum monumenta, hanc Impreſiam Cabaliſticam. Nauis eſt inter duas columnas, igneam, & nubeam, de quibus 14. Exodi, ſecundo vento procedens, cum hoc lemmate: בזה מנהל, *Hâc duce*; cui lemmati imminent alia verba: ויסע ויבא ויט, quibus verbis Author indicare voluit in hac Impreſia 72. Angelorum nomina, ex tribus verſibus 14. Exodi, qui incipiunt. ויסע ויבא ויט, Cabaliſticâ quâdam reſolutione deductorum; de quibus nos in Kabala Hebræorum ex profeſſo tractabimus; argutè igitur indicat, ope horum Angelorum, qui per columnas dictas indicantur, ſe fretum, nihil non difficile & arduum, cum optimo ſucceſſu peracturum.

Aliam Impreſiam comperi præfixam libro, cui titulus אבקת רוכל. Pomum eſt ſignatum morſu, & quatuor fluminibus, hortum rigantibus, cum hoc lemmate: מרבה משוש מרבה מכאוב, *Multiplicans voluptatem, multiplicat dolores*; quâ Impreſia Author videtur innuere, ſenſualitatem ſeu peccatum primorum parentum, qui cùm ſemper felices eſſent, vel vnico morſu conciderunt. *Cùm enim*, vt Scriptura dicit, *vidiſſent*.

כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל:

quoniam lignum eſſet bonum ad comedendum, pulchrum viſu, atque deſiderabile ad intelligendum; voluptate ſuperati, inobedientiæ peccatum incurrerunt, quo totum humanum genus in innumeras vnà ſecum calamitates præcipitarunt. Pomum igitur morſu ſignatum vnà cum quatuor fluminibus, paradiſum ſeu hortum voluptatis ſignificat; ſententia verò oſtendit, nullam voluptatem in hoc mundo ſolidam, & omnia gaudia homini in hac vita debere eſſe ſuſpecta. Nam vt rectè ſapiens ait:

יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות: גם בשחוק יכאב אב ואחריתה שמחה תוגה:

Eſt via, quæ videtur homini recta, at poſteriora eius viæ mortis. ita &, *In riſu dolebit cor, & extrema gaudij luctus occupat*. Author igitur huius Impreſiæ Lectorem libri ſui hâc Symbolicâ notâ monere videtur, ne ita voluptatibus mundanis, gaudijſque cor diſſipet, vt non memor ſit malorum gaudijs paſsim annexorum, id eſt, conditionis humanæ, quæ eodem in ſta-

tu

tu diu permanere nequit, fragilitatemque ob oculos ſemper habeat. Plurimas alias Impreſias Hebræorum hîc adducere poſſem; ſed quia ea alijs in locis paſsim adducemus, de his conſultò ſiluimus.

De Impreſijs Arabum, cœterorumque Orientalium.

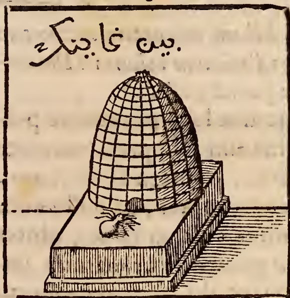
ARabes haud inargutè hanc philologiam tractare conſueuerunt; etſi à nobis diſcrepent; omiſſa enim figura humana, & animalium quorundam, artificialibus ferè, atque partibus animalium vtuntur; lemmata verò eorum & ſententiæ vtplurimùm reſpiciuut Apologos ſummo ingenio excogitatos. Sed vt ad rem veniamus; inter alias Impreſias illam Selimi Turcarum Imperatoris maximè ſolennem reperio. Quatuor candelabra ſunt, vt in ſchemate apparet, quorum vnius candelâ accenſâ fulget, reliquis lumine deſtitutis, cum hoc lemmate الله ورا, *Alla varà*, hoc eſt, *Deus dabit*; quo quidem nihil aliud innuere videtur, niſi voluntatem & deſiderium, quo omnes Mundi partes ſuo Imperio & religioni vnire exoptat: nam per quatuor candelabra, quatuor Mundi partes, quarum ipſe vnam, videlicet Aſiam obtinere credit, quæ & per candelam lumine accenſam notatur, argutè ſignificat; cùm in Imperio ſuo ſolo veram fidem & religionem accenſæ candelæ Symbolo denotatam, vti dictum eſt, vigere opinetur, reliquis tribus fidei lumine deſtitutis. Quâ quidem Impreſiâ, non tam quid in perfida ſua religione fieri velit, quàm quid in orthodoxa Eccleſia aliquando futurum ſit, non ſine inſtinctu prophetico, innuiſſe videtur.

Impreſia Solimi Turcarum Imperatoris.

Exemplum Impreſiarum Arabicarum.

Aliam Impreſiam non minùs elegantem, quàm argutã reperio apud Alhari ebneſſed, in principio libri ſententiarum. Alueare eſt, in cuius oſtiolo loco apis araneus mellificaturus conſpicitur, cum hac inſcriptione Arabica, بين غايتك, hoc eſt, *Intra terminos tuos*; quo appoſitè notatur, vnumquemque ſuâ ſorte contentum, altiora ſe attentare non debere; videturq; hoc ipſo ad celebrem illum Arabum Apologum alludere, quem nobis feſtiuè ſanè deſcribit dictator ille Arabum Locmanus his verbis:

Locman.

حنفقه مرة قالت لنحلة العسل لو اخذتيني معك لعملت عسلا مثلك
واكثر فاجابتها النحلة الى ذلك فلما لم تقدر على مثل ذلك ضربتها النحلة
لها وفيما هي تموت قالت في نفسها لقد استوجبت ماذالني من السوا ولايمكن لى
عمل الزفت لماذا النمس عمل العسـ———————————ـل ❁

Hoc eſt: *Aranea aliquando dixit Api: ſi me tecum acciperes, facerem ego mel ſicuti tu, & ampliùs: Reſpondit autem Apis ſuper hoc; & cùm non poſſet ſimile quid facere, percuſſit eam Apis aculeo ſuo, & moribunda dixit intra ſe; digna ſanè ſum ego malo hoc, quod me inuenit, cùm enim non poſſim facere picem, cur volui facere mel?* Verùm id genus Impreſiæ potiùs allegoricum, quàm Emblematicum eſt.

Huic non abſimilem reperio in alio manuſcripto, quod de philoſophia tractat. Impreſia librum continet cum hac inſcriptione, هذه واحدة معي *Hæc ſola mecum*; circa librum verò in cordis figuram hoc epiphonema ſcriptum ſpectatur:

لا علم الا ما كان مكتوم في صدرهتي شيت اظهر

Non eſt ſcientia, quæ non reconditur in pectore, hanc enim cùm volueris, manifeſtare poteris; quo occultè ſignificatur, doctrinam non in libris, ſed in corde circumferri debere, cùm librorum multitudo, niſi ſtudium frequens, & aſſidua exercitatio accedat, ad ſapientiam parum conferat.

Exemplum Syriacarum Impreſiarum.

Syros Impreſijs quoque vſos, oſtendit manuſcriptus quidam Collegij noſtri Maronitici de philoſophia morali, in cuius principio Cedrus pingitur, cum hac inſcriptione, ܕܠܐ ܡܚܒܠ *Incorruptibilis*; intra verò legitur hæc epigraphe Syriaca, quà conceptus fuſiùs explicatur;

ܐܝܟ ܐܪܙܐ ܕܠܒܢܢ ܕܠܐ ܡܚܒܠ ܗܟܢ
ܕܡܫܘܐ ܠܨܒܝܢ ܐܠܗܐ ܘܡܕܡ ܡܥܩܒ ܠܐ ܐܝܬ
ܡܚܒܠ ܀

Sicut Cedrum Libani corruptionis expertem nihil offendit, ita, quod animum voluntati Dei conformatum offendere poterit, nihil eſt.

Æthiopica quoque, Armenica, Perſicaque hoc loco producere poſſem, verùm cùm illa plùs æquo à vera Emblematum, Impreſiarumque ratione diſcrepent, ne opus inutilibus refarciatur, omittenda duximus. Sufficit nobis, omnem linguam Impreſijs faciendis aptam, ac nullo non tempore ab omnibus Gentibus huiuſmodi ſtudium cultum fuiſſe, obiter demonſtraſſe. Quandocunque igitur in regulis præſcribitur materia Impreſiarum nota paſsim, intelligendum id eſſe ſciant de Natione aliqua particulari: poſſunt enim multa in vna Natione eſſe materia Impreſiarum, quæ, eò quòd in altera incognita ſint, inepta habentur. Certè cucurbita Senenſium Intronatorum, à Germanis, aut Gallis non agnoſcetur. ita Cabaliſticæ Impreſiæ vis & energia, quam ſuprà tertio loco poſuimus, à ſolis iſtius artis peritis, non autem ab alijs, capietur. Atque hæc de Emblematis, & Impreſijs dicta ſufficiant.

CA-

CAPVT III.

De Insignibus, Armis, Cristis, Tutulis, Lophis Gentilitijs, eorumque origine, & significatione.

ARma, siue Insignia, aut vt alij ea vocant, Tesseræ, seu Scuta gentilitia, nihil aliud sunt, quàm vnius, aut plurium figurarum in scuto, aut vexillo collocatarum repræsentatio, cum aptitudine, colore, & campo determinato, vel ad præclarè gestorum memoriam, vel ad familiæ distinctionem instituta. Dicuntur insignia, quia in armis insculpi, & antiquis, & nostris temporibus solebant, vt his armati opertâ facie dignoscerentur. Vide Tiraquellum lib. de nobilitate c. 6. *Tiraquellus.*

Hæc igitur, cùm mysticis quibusdam & symbolicis rationibus constent, de eorum origine paulò altiùs ordiri visum est, vt vnde ad nos huiusmodi scutorum vsus dimanârit, luculentiùs innotescat.

Vetustissimum Symbolorum armis inscribendorum vsum esse, ipsa sacra Scriptura nos docet. *Vsus Symbola armis inscribendi vetustissimus est.*

איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל :

Singuli per turmas, atque vexilla, & domus cognationum suarum castrametabuntur filij Israël. quasi diceret; vnusquisque super vexillum suum in signis domus patrum suorum. In ordinatione autem castrorum præcepit Deus, ad confusionem tribuum vitandam, vexilla, quod verbum Hebræum דגל clarè ostendit, erigi, vt iuxta ea familiæ castrametarentur; cui congruit textus Syriacus: *Num. 2. 2. Insignia Hebræorum.*

ܓܒܪܐ ܥܠ ܛܟܣܗ ܒܐܬܘܬܐ ܕܒܝܬܐ ܐܒܗܘܗܝ ܢܫܪܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܀

Vir iuxta vexillum & signum suum, & secundùm domum patrum suorum castrametabuntur filij Israël. Vexilla igitur præcepit Dominus. Verùm cùm vexilla ex se & natura sua distinctiua esse non possint, nisi per certa quædam Symbola seu signa ijs inscripta; hinc sacer textus luculentissimè indicat hâc voce באותות in signis, Symbolis, seu literis; quâ eâdem voce Syrus, & Chaldæus Meturgaman vtitur. & 70. Interpretes: *Explicatur locus Scripturæ.*

Ἄνθρωπος ἐχόμενος κατὰ τάγμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ σημασίας. *Homo coniunctus iuxta ordinem suum, & signa sua.* *70. Interpret.*

Fuisse igitur vexilla illa Symbolis quibusdam inscripta, singulis familijs propria, non sacer tantùm textus iuxta diuersas translationes habet, sed & ipsi commentatores id expressè indicant; imò figuras, colores, aliasque circumstantias ijs annexas producunt. ita Rabbi Abenezra, hoc loco: *R. Abenezra.*

יחני בני ישראל כשיחנו כני א׳ איש על מחנהו הטעם כל שבט וטעם איש על דגלו שלא יתערב שבט דגל עם שבט דגל :

Castrametabuntur filij Israël eâ ratione, quâ solent, scilicet singuli iuxta castra sua, hoc est, tribus suas, vel singuli iuxta sua vexilla, vt non confundatur

tribus

tribus cum tribu, vexillum cum vexillo. Et paulò poſt:

אותות סימנים היו בכל דגל ודגל וקדמונינו אמרו שהיה בדגל ראובן אדם
מכח דרש דודאים ובדגל יהודה צורת ארי כי בו המשילו יעקב ובדגל אפרים צורת
שור מטעם בכור שורו ובדגל דן צורת נשר עד שירמו לכרובים שראה יחזקאל
הנביא :

Vexillum Ruben gerebat depictam figuram hominis.
Figura Leonis in vexillo Iudæ.
Figura Bouis in vexillo Ephraim.
In vexillo Dan Aquila.

Id eſt: *Fuerunt autem ſigna & Symbola in ſingulis vexillis, dicuntque maiores noſtri, quòd in vexillo Reuben erat depicta figura hominis, ex occaſione, quòd quæſiſſet Mandragoras in agro (*habent autem radices Mandragoræ figuram humanam.*) Vexillum verò Iudæ habebat figuram Leonis, quia is dominabatur Iacob; Et vexillum Ephraim figuram habebat Bouis, id eſt, primogenitus bos eius; Et vexillum Dan figurâ Aquilæ inſigniebatur; ita vt quarduplex vexillum huiuſmodi perfectè aſſimilaretur Cherubim, quos vidit Ezechiël Propheta.* Raſſi verò hoc eodem loco ita de ijs loquitur:

כמו שהדגלים סדורים בספר זה שלשה שבטים לכל דגל ולא יהיה קצף
אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף ואם לאו שיכנסו זרים בעבודתם וכו' איש על
דגלו באותות כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו צבעו של זה לא כצבעו
של זה צבע כל אחד כגוון אבנו הקבועה בחושן ומתוך כך יכיר כל אחד את
דגלו דבר אחר באותות לבית אבותם באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו
ממצרים שנאמר ויעשו בניו לו כן כאשר צום :

Quemadmodum vexilla diſpoſita in libro hoc, tres Tribus vnicuiq; vexillo, & non erit ira, ſi feceris iuxta præcepta mea, non erit ira, niſi ſeruituti alienæ adhæſerint, &c. Vir iuxta vexillum in ſignis, id eſt, vnicuique vexillo ſit ſignum coloratum, ita vt color vnus diſtinctus ſit à colore alterius, iuxta colores lapidum in Ephod ſeu rationali; ita cognoſcet vnuſquiſque vexillum ſuum. Res alia eſt in ſignis iuxta domum patrum ſuorum, cùm diſceſſiſſet, duxerunt eum ex Ægypto, iuxta quod dicitur, & fecerunt filij eius, quemadmodum præceperat eis.

Patet igitur vexilla fuiſſe tunc temporis ad diſcretionem familiarum inſtituta per ſigna ſeu Symbola diuerſis coloribus imbuta; cùm enim exercitus eſſet innumerabilis ferè, neceſſaria prorſus erat totius exercitus in certas legiones diuiſi diſtinctio, quæ per ſigna cognoſcebatur; ſecùs infinitam confuſionem eos incurrere neceſſe erat.

Ad Orientem vexillum Iudæ viride.

Sed & inter omnia vexilla, illa potiſſimùm eminebant, quæ in quatuor caſtrorum angulis, à qnatuor primis Principibus, quos enumeraui, erigebantur. Ad Orientem ſuper tabernaculum Naaſſon primogeniti Iudæ vexillum fulgebat viridis coloris; in viridi namque lapillo, qui Smaragdus appellatur, parentis ſui nomen deſcriptum erat in rationali iudicij, quod ſummus ſacerdos geſtabat in pectore, in quo quaſi in Pontificia bulla Iſraëliticæ nobilitatis antiqua iura continebantur. In vexillo autem Iudæ, inſigne nobilitatis erat Leo; Leoni enim comparauerat eum Iſraël ſeu Iacob pater eius, quando nimirum tanquam omnium parens & princeps ſingulis propria ſtemmata diſtribuit.

Ad Meridiem vexillum Ruben rubrum.

Ad Meridiem deinde eminebat ſupra tentorium Elizur filij Ruben rubrum colore vexillum, quod referebat Sardium rationalis lapillum, quod illi obtigerat; eius autem inſigne fuit humana figura, vtpote qui primogenitus eſſet, & quaſi caput totius domus Iſraël.

Ad

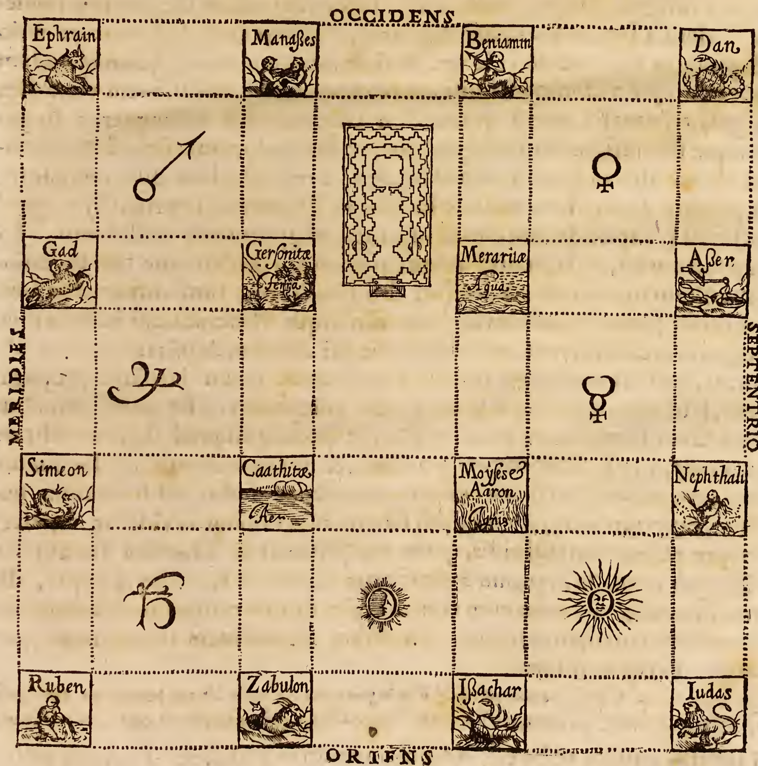
Ad Occidentem vexillum Ephraim aureum.

Ad Occidentem supra tentorium Elisama filij Ephraim vexillum radiabat aureum, Chrysolitum referens Rationalis, in quo descriptus erat; habebat autem pro insigni nobilitatis Vitulum, cui comparauerat eum Iacob, Deuter. 33. v. 17.

Ad Aquilonem vexillũ Dan versicoloratum.

Denique ad Aquilonem super tentorium Ahiezer filij Dan, diuersi coloris vexillum erat, ex albo nimirum & rubro colore permixtum, Aspidem in Iaspide referebat eiusdem Rationalis; iuxta illud: *Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita*; quæ ad ingenij acumen, & bellicam fortitudinem, atq; industriam singularem referenda esse, meritò putarunt Doctores; hæc enim duo cùm maximè in Aquila sint conspicua, ideo creditum est, Dan, quod Cerasten in vexillo pingere recusaret, Aquilam pro serpente pinxisse. In medio denique castrorum Regium illud Dei Israël, ac Domini exercituum fixum tentorium, supra quo quasi vexillum Regium, quod omnis exercitus sequeretur, ignea noctu splendescens columna, interdiu verò obumbrans nebula conspiciebatur, quam nec tenebræ noctis occultarent, nec radij Solis videntium oculos ita perstringerent, vt impedimento essent, quominùs in illam intendi perpetuò possent, quasi iussa singulis quibusque horis atque momentis exspectantes.

Vexillum Regium Dei Israel Columnn ignea, & nebula obumbrans.

Erat

Erat itaque ordinatiſſima caſtrorum diſpoſitio, & planè myſtica, Vniuerſi diſpoſitionem apprimè exhibens; vtpote quæ ipſam Mundi fabricam infinita Dei ſapientia in principio conditam ipſa prima facie repræſentabat. In ea enim videmus ſublunarem hunc Mundum, ſectum in quatuor ſimplicia corpora aut elementa, à cœleſtibus orbibus contineri, ac cingi duodecim domibus Zodiaci, haud ſecùs quàm in caſtris deuota Deo, Deique cultui perpetuò dedicata ſacerdotalis Tribus in quatuor, vt diximus, veluti phalāges diſtributa, à duodenis reliquis tribubus cingebatur, quarum duces etiam ipſorum ſignorum nomina & inſignia geſtaſſe videntur, figuras animalium in vexillis ſuis depingentes: nam Iudas figuram Leonis, Ruben Aquarij, Ephraim Tauri, Dan Scorpij; & ſic cœteræ tribus ſua ſibi appropriata ſigna appicta habebant, vt in figura antecedenti patet. Præterea 4. elementa, 4. ſtationibus Gerſonitarum, Meraritarum, Caathitarum, & Moyſis cum Aaron pulchrè reſpondebant; ſeptem verò Intermediæ caſtrorum areæ, appoſitè ſeptem planetis competebant. Quæ cùm omnia amplè Clem. Alex. l. 5. ſtromatum, & Villalpandus tom. II. templi Hieroſolym. deſcripſerint, ad eos Lectorem remitto.

Clem. Alex. *Villalpandus.*

Vidimus Inſignia primæua Iſraëlitarum, iam aliarum Gentium coæuarum inſignia quoque intueamur. Inter alias autem Gentes non immeritò primum locum occupant Ægyptij, à quibus tota Inſigniorum ratio ad poſteros deſcendiſſe videtur. Habebant ipſi in more, quemadmodum ſuprà quoque vidimus in diuiſione Nomorum, ad confuſionem vitandam ſingula tribunalia certis quibuſdam characteribus diſtinguere; Reges quoque ſuis inſigniebantur Symbolis, vt à ſacerdotibus; ſacerdotesècontra alijs & alijs inſignibus ornabantur, vt à reliqua plebe diſcernerentur; vt pulchrè docet Plutarchus, & Diodorus, & nos fuſe in primo Syntagmate Tomi I. capite de moribus & inſtitutis Ægyptiorum tradidimus. Ex quo factum eſt, vt ſapientes quique poſteri inuentioni huic tam ingenioſæ multum ornamenti adiecerint, ſuis tùm libris, tùm diſputationibus. Sic etiam permulti nobiles & generoſi, virique Principes, qui bellicis olim negotijs præfecti erant, vt etiam hodie qui eundem dignitatis gradum obtinent, quò ſui nominis & familiæ ſplendorem quàm latiſſimè propagarent, ſchemata quædam & Symbola ſibi vſurparunt. Et certè omnibus penè Gentibus in more poſitum fuit, vt ſpeciale aliquod ſignum militare haberent, quo faciliùs cognoſci poſſent, & in vnum conuocari locum milites, qui vel fuſi, vel ſparſi extra caſtra eſſent. Sed vt ad inſtitutum noſtrum reuertar, initium eiuſmodi ſchematum Diodorus videtur repetere ab ipſis temporibus Oſiridis, quem nos primis poſt diluuium ſæculis in Ægypto regnaſſe in primo Syntagmate capite de Regibus Ægypti, demonſtrauimus; ait enim eum contra hoſtes iturum criſtæ, aut clypeo, animalium ferocium figuras inciſas, ad hoſtibus formidinem incutiendam, portaſſe. Verba eius ſunt;

Inſignia Ægyptiorum

Apud Ægyptios origo Gentilitiorũ ſtemmatum.

Diodorus. In Oſiridis clypeo animalium figuræ inciſæ.

Τό δὲ σὺν Ὀσίριδι συνιστρατεῦσθαι δύο λέγουσι υἱοὺς, Ἄνουβίν δὲ καὶ Μακεδόνα διαφέροντας ἀμφοτέρους χρήσασθαι τοῖς ἐπισημοτάτοις ὅπλοις ἀπὸ τινῶν ζώων οὐκ ἀνοικείων τῇ περὶ αὐτοὺς εὐτολμίᾳ.

Pindarus. Pindarus quoque teſtis eſt, Amphiaraum in expeditione Thebana pictum Dra-

Draconem in clypeo circumtulisse. Polinicem sphyngis imagine vsum in scutis fuisse. In bello Troiano Agamemnon pictum habebat in scuto Leonem, vnà cum epigrammate; οὗτος μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, alij alia portabant in armis schemata, vt inferiùs ex tabula insignium patebit. Sunt nonnulli, qui insignium inuentionem Hispanis attribuant; alij Anglis quibusdam equitibus vulgò Errantibus; quidam Hunnis; nonnulli Carolo Magno, & Friderico Barbarossæ Imperatoribus. Quod si hoc pacto intelligatur inuentio, vt symbolicæ doctrinæ nonnihil, siue ad cultum, siue ad ingenium accesserit, non facilè id negauero; sic Hispanis vti simplicium insignium siue colorum inuentionem, ita Carolo Magno, & Equitibus Errantibus Symbolorum vnà cum coloribus inuentionem adscribimus; quæ succedentibus temporibus aucta in artem regulis suis artificiosè directis digestam euaserunt. Sed de origine hæc sufficiunt.

Insignium inuentores qui?

Porrò constant omnia insignia, materiâ & formâ; materia insignium seu scutorum gentilitiorum, rerum vel existentium, vel apparentium est; existentes res quidlibet in rerum natura complectitur, quidlibet enim scuti gentilitij, quicquid dicat Philibertus Campanilis, materia esse potest. Apparentes res colores sunt.

Insignium materia.

Diuisio Armorum.

Diuiduntur autem Arma siue Insignia gentilitia multifariam, in Donata, Acquisita, Hæreditaria, Præscripta, Simplicia, Composita.

Quæ sint Gentilitia stemmata donata.

Donata sunt, quæ ab Imperatoribus, Regibus, alijsque Principibus, in beneuolentiæ signum benè meritis dantur.

Acquisita sunt, quæ virtute bellicâ, aut aliâ quâpiam occasione acquiruntur. ita Arma Regni Lusitaniæ quinque scuta portant, quinque Maurorum capitibus insignita, ob quinque Mauros Reges vno prælio deuictos.

Quæ Acquisita.

Hæreditaria, vel etiam Præscripta sunt, quæ à Principe ob merita concessa in hæreditarium ius transeunt.

Quæ Hæreditaria.

Simplicia sunt, quæ campo tantùm colorato constant, sine figura, aut Symbolo aliquo.

Composita sunt, quæ ex Symbolis & coloribus, id est, materia & forma complentur.

Quæ Simplicia.

Præterea diuidunt quidam Insignia in purè Materialia, Symbolica, & Logogriphica.

Quæ Composita.

Purè Materialia sunt, quæ referunt id, quod demonstrant; ita tres Rosæ viridi ligatæ funiculo à Regina Angliæ alicui datæ, in Symbolum cessêre istius familiæ.

Quę purè Materialia.

Symbolica sunt, quæ præter materiale, reconditiorem aliquem sensum habent; ita Alexander Magnus serpentis imagine vsus est, qua se à Ioue Ammone patre sub forma serpentis esse natum credi vellet. Augustus Cæsar magnam sui animi moderationem, alienumque ab omni temeritate iudicium, id est, maturitatem in rebus agendis ostensurus, in Armis

Quæ Symbolica. Stemmata Alexandri. Cæsaris Augusti.

D vti

Vespasiani.

vti & in Numiſmate, papilionem vnà cum fluuiatili Cancro cælari voluit, altero quidem tarditatem, altero celeritatem intelligebat. Veſpaſianus Delphinum Anchora alligatum, quò ſubobſcurè maturandum eſſe innuebat. Ita Aquila Imperialis, potentiam, celſitudinem, & dignitatis Imperialis faſtigium, quo omnes alios Principatûs ſuperat, denotat. Sic Leo magnanimitatem, Serpens prudentiam, fidelitatem Canis, Gryphus dominium, Color albus ſinceritatem & innocentiam, niger dolorem & luctum, ruber amorem & vindictam, cœruleus cogitationes cœleſtes; ita Canis albus in campo nigro ſignificat fidelitatem ſinceram, firmam, ſtabilem & perpetuam.

Quæ Logogriphica.

Logogriphica ſunt, quæ id referunt, quod verba ſonant. ita familia quædam Leonardorum in armis ſuis Leonem ponit & Nardum; & familia Soldatorum, ſeu Soldato, in inſignibus ponit Solem & Datum (ita enim teſſeram Itali vocant.) Innumera huius farinæ hîc adducere poſſem; verùm cùm alij de hiſce & ſimilibus fuſè tractârint, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs diutiùs inhærere.

Forma Armorum Gentilitiorum ſunt figuræ varijs coloribus depictæ, quales ſunt, circuli, metæ, figuræ trigonæ, quadratæ, reflexæ, lineæ longæ, breues, rectæ, tranſuerſæ, obliquæ.

Atque ex his patet, Inſignia ex omnibus alijs Symbolis aliquid in ſe deriuare. Quidam enim pro inſignibus familiæ habent puras Impreſias; alij pura Emblemata; nonnulli Allegoricum quid; multi Ænigmata, & Logogriphos, aut Sententias etiam; plerique figuras ponunt nihil myſticum continentes, ſed vel caſu, vel occaſione alicuius facti, dicti, pro Symbolo aſſumptas; atque hoc vltimo modo accepta, inter Symbola computari non poſſunt: quantò autem plùs allegoricum & myſticum habent, tantò ad hieroglyphicorum naturam propiùs accedunt. atque huiuſmodi veteres Heroës vſos hiſtoriæ nos docent, Ægyptiorum exemplo ductos. ita pro Armis

Varia antiquorum Inſignia.

Alcibiades habebat Serpentem. *Adraſtus* Cupidinem fulmen amplexantem. *Agamemnon* Caput Leonis. *Alexander* Victoriæ ſtatuam. *Amphiaraus* Scutum album. *Auguſtus* Sphyngem, *Cadmus* Draconem. *Clearchus* Aquilam auream.	*Iudas Machabæus* *Perſiæ Rex.*

Cleo-

Cleopatra Cygnum.

Demosthenes Τὴν ἀγα-θὴν τύχην.

Lycurgus Gruem.

Mecœnas Ranam.

Neoptolemus Mineruam.

Perseus Caput Medusæ.

Pompeius Leonem ensiferum.

Seleucus Taurum.

Theseus Bouem.

Theodosius Vexillum salutis.

Turnus Argum custodem.

Vespasianus Capricornum.

Vlysses Delphinum.

Mogorum Rex.

Synarum Rex.

Abassinorum Rex.

Armeniæ Rex.

Georgiæ Rex.

Tabula Insignium diuersis Populis & Nationibus usitatorum, unà cum significatione eorundem, ex suprà citatis Authoribus collecta.

Populi.	Insignia.	Significatio.	Populi.	Insignia.	Significatio.
Ætoli		Fortitudo & fœcunditas terræ.	*Locrenses.*		Ab euentu Eunomij pulsantis Cytharam.
Arcades		Fœcunditas terræ.	*Lacedæmonij.*	Λ	A principio nominis.
Ægyptij		Tres Aspides significant tripartitam custodiam Geniorū.	*Macedones*		Herculeas virtutes Alexandri Ammonis filij.

Populi.	Insignia.	Significatio.	Populi.	Insignia.	Significatio.
Argiui	A	Quibus Principatum inter Græciæ populos innuebant.	*Parthi*		Cultum Solis.
Armeni		Cornutus Leo nil significat; sed ex occas. Regis venãt. assumitur	*Peloponesij*		A pugna serpentis cum testudine.
Asiatici		Ex cultu Adergatis Deæ:	*Phryges*		Ab Apolline in Lupum transmutato.
Babylonij		Columba notant transformationem Semiramidis in Colũbã	*Scythæ*		Fulmen à Prometheo in monte Caucaso.
Athenienses		Reconditam sapientiam.	*Sicionij*	Σ	A principio nominis.
Cappadoces		Politicam sine scientia stare non posse.	*Romani*		Potentia & Imperium.
Chaldæi		Latet significatum.	*Afri*		Vigilantia.
Hebræi	T	Salus & prosperitas.	*Græci*		Imperium tripartitum.
Lybies		Vide significatum apud Apollodorum.	*Iberi*		Fortitudo.

De Cristis, Lophis, Tutulis.

CRista militaris, siue Lophus, aut Tutulus ornamentum galeæ est, ex pennis volucrum, aut aliâ quâuis figurâ concinnatum; de quibus Vegetius: *Centuriones galeas habebant ferreas, sed transuersis & argenteis cristis, vt faciliùs dignoscerentur.* Silius:

Vegetius.

Ære caput tecti surgunt super agmina cristæ.

Silius.

Inuentum Ægyptiorum est, quorum Reges in expeditiones ituri, galeas nunc Cristis, iam Leonis, modò Draconis capite insigniebant, quò hostibus formidabiliores essent & longitudine staturæ, & inusitatæ transformatio-

Cristæ in Galeis inuentũ Ægyptiorum.

mationis ſpecie; quam conſuetudinem poſtmodum & Cares ſecuti ſunt, teſte Herodoto: *Cares*, inquit, *in Græcia primi fuerunt vſu criſtarum conſpicui.* Cornua quoque addita. Virgilius de Turno pulchrè ſanè: Herodotus.

Ipſe inter primos præſtanti corpore Turnus
Vertitur arma tenens, & toto vertice ſupra eſt. Virgilius.
Cui triplici crinita iuba galea alta chimæram
Suſtinet, Æthneos efflantem faucibus ignes.
At leuem clypeum ſublatis cornibus Io
Auro inſignibat, iam ſetis obſita, iam bos.
Argumentum ingens, & cuſtos virginis Argus.
Cœlataque amnem fundens pater Inachus vrnâ.

Romanis quoque in more poſitum, olim poſtes ſpolijs hoſtium exornare: ita Polybius: ἐν τ῀ οἰκίαις κ῀ τῶν ἐπιφανεστάτοις τόποις τιθέασι τὰ σκῦλα. Virgilius quoque lib. 2. Polybius.

Barbarico poſtes auro, ſpolijſq; ſuperbi,
Multaq; præterea ſacris in poſtibus arma Virgilius.
Captiui pendent currûs, curuæq; ſecures,
Et criſtæ capitum, & portarum ingentia clauſtra,
Spiculaque, clypeique, ereptaque roſtra carinis.

Atque hic mos ad hæc noſtra tempora vſque peruenit; etſi ferinæ criſtarũ figuræ iam deſiêrint, & loco earum criſtarũ pennas, nunc albas, nunc rubras, nunc nigras, tùm vt altiores & generoſiores appareant, tũm ad varias virtutes animi indicandas, imponũnt; Tyronibus quidem ceu inexpertis albæ, proue&ioribus rubræ, nigræ denique ſingulis competunt. Sed qui plura de huiuſmodi deſiderabit, legat Ferrum, Palazzum, Ruſſellum, Tipotium, Campanilem, Critiam, Bergagliam, Petram ſanctam, alioſque innumeros, qui de hac materia ingentes edidêre tomos.

C A P V T IV.

De Aenigmate, Scirpo, Gripho, Logogripho,

RECtè & ſapienter Ægyptiorum Reges quondam ex ſacerdotibus creatos legimus, ſiquidem Principe bono, & ad Remp. gerendam bene informato nihil præſtantiùs, aut generi humano vtiliùs contingere potuit. Hinc ex bellatoribus deſignati confeſtim in ſacerdotem allegabantur, & in conſortium philoſophiæ ſimul veniebant, vt hoc modo cùm ex virtute, tùm ex ſapientia dignationem & authoritatem ſuam haberent, quæ ſunt decora quædam & ornamenta dignitatis regalis. Nouimus autem, in ſacerdotum Collegio occultam quandam, & quibuſdam veluti fabularum, aut ænigmatum inuolucris opertam de rebus diuinis & naturali- Ægyptiorum Reges ex Sacerdotibus creabantur.

ralibus, & ad omnem bene beatèque viuendi rationem pertinentibus, ſemper ferè vſurpatam fuiſſe inſtitutionem; cùm Deo, naturæque inimicam eſſe quodammodo opinarentur nimis apertam & nudam rerum illarum præſtantiſſimarum expoſitionem; quam conſuetudinem Ægyptiorum diſcipulus Pythagoras ſecutus, nefas eſſe arbitratus eſt, de rebus diuinis abſque lumine loqui, aut ſacra Symbola in vulgus transferri; adeo amat diuina natura & maieſtas celari, & abdita eius ſubſtantia non patitur nudis verbis in aures introire pollutas: quare eandem ob cauſam diuinitatis arcana myſteria Hebræos quoque, vt in Cabala eorum dicemus, ſub obſcuris Symbolorum & ſimilitudinum vmbris, quaſi per ænigmata quædam repreſentaſſe legimus. Quæritur igitur, quid ſit illud Ænigma, & quomodo ab hieroglyphicis diſcrepet.

Pythagoras.

Grammatici Diomedes & Donatus Ænigma definiunt obſcuram ſententiam; ſed cùm hæc ab allegoria non diſcrepet, alia quærenda eſt, quæ id à reliquis diſtinguat. Addunt aliqui eſſe obſcuram ſententiam per occultam rerum ſimilitudinem enunciatam; ſed nec ita ab Emblemate differet. Dicimus igitur, Ænigma eſſe propoſitionem iocoſam obſcuram, vel ſcripto, vel voce alicui per occultam rerum ſimilitudinem de aliqua re factam. vel aliter ſic: Ænigma eſt veriſimilis imitatio cum ſingulari quadam occultatioue, vt neque res, neque rei ſignificatum intelligatur, priuſquam nodus inuolucri reſectus fuerit. Neque differt à Gripho, niſi quòd Ænigma luſum tantùm habeat & iocum, Griphus etiam ſtudium & curam; quem Clearchus Solenſis peripateticus ita definit: Griphus eſt quæſtio ludicra, quæ imperat, vt per inquiſitionem in ſententia inueniatur, quod quæſitum eſt honoris aut vituperij cauſa: quæ quidem ab Ænigmatis definitione non diſcrepat. Phauorinus: Αἴνιγμά ἐστι ἡ ζήτησις ἄρρητος, καὶ ἀφανὴς περὶ τοῦ τινός· Diſtinguitur igitur Ænigma & Griphus ab Emblemate, quòd illi propoſitiones, aut quæſtiones quædam ſint obſcuræ & iocoſæ, alijs propoſitæ; Emblema autem ſit pictura, quæ ſerium aliquid ad mores pertinens exhibeat. Hinc à M. Tullio, alijſque Oratoribus præceptum eſt, non admodum licere in orationibus frequenter vti Ænigmatibus, quòd maximum ſit vitium, orationes obſcuras eſſe; ideòq; non ſatis laudatus Apuleius, eiuſque ſectatores. In iocoſis tamen narrationibus, atque imprimis in ſympoſijs atque conuiuiorum ſermonibus, auliſque Principum, ſuus eſt locus; quòd & ingenium acuere ſimul, & ſuſpenſum & dubium Auditorum animum facete poſſunt ad præſentium & adſtantium hilaritatem & lætitiam. Ænigmata tamen Ægyptiorum nihil iocoſum aut ludicrum, ſed ſerium omninò, & plenum omni ſapientiâ, & reconditiſſimâ eruditione quippiam, vt in ſerie huius libri videbitur, continebant. Λογογρῖφος autem eſt Ænigma quoddam, quod in verbo, aut nomine quopiam varias ſignificationes obſcurè per additionem, aut ſubtractionem alteri proponit, vt in ſerie huius libri videbitur.

Quid ſit Ænigma?

Definitio Griphi per Clearchum.

Phauorinus.

Præceptum Tullij circa Ænigmata in orationibus

Ænigmata Ægyptiorum ſeria.

Logogriphus quid?

Diui-

Diuisio Aenigmatum, Griphorum, & Logogriphorum.

AEnigmata, vti & Griphi, & Logogriphi, variè omninò sumuntur. Quædam verbis tantùm constant; quædam sententiam quandam expendunt; quædam in vtroque obscura; nonnulla in literis & syllabis vim suam habent. Præterea eorum quædam vim prouerbij obtinere videntur; aliqua quæstionis & problematis. ita quidem, vt septem eorum differentias Clearchus attulerit. Alij sumunt Ænigmatum diuisionem à simili, à contrario, per accidens, ab historia, per æquiuocationem, & secundùm linguarum proprietates. Nos præter hæc consultiùs Ænigmata diuidemus quoque in Grammatica, Ludicra, Rhetorica, Poëtica, Logica, Arithmetica, Geometrica, Musica, Astronomica, Naturalia seu Physica, Medica, Moralia, Theologica, quorum singulorum exempla damus. *Clearchus.*

Aenigma Grammaticum.

AEnigmata Grammatica vocantur, quæ versantur in propositione seu descriptione characterum & literarum, in ordine ad aliquid obscurè insinuandum. ita Agathon Tragicus in Telepho sub persona literarum ignari picturam nominis Thesei, declarat. *Agathon.*

Θ *Est circulus pictus prior* μεσόμφαλος,
H *Duæ iugatæ quem sequuntur lineæ,*
Σ *Arcus Scytharum vti figura tertia est,*
E *Obliquus adiacet tridens quarto loco.*
Υ *Iunguntur inde binæ in vna linea,*
Σ *Extrema forma est hinc quæ fuit tertia.*

Vide de hoc eodem Ænigmate Euripidem in Theseo; vbi Theodectes Phaselites rusticum quendam inducit literarum imperitum, Thesei nomen significantem. Vide similem descriptionem elegantissimam sanè ænigmaticam sanctissimi nominis ΙΗΣΟΥΣ apud Franciscum Bencium nostræ Societatis. *Euripides. Theodectes. Franciscus Bencius.*

Huic simillimum est illud Sophoclis in Satyrico Amphiarao literas inducentis saltantes. Neoptolemus Darianus in libro Epigramm. hoc epigramma inscriptum fuisse narrat in Chalcedone in Thrasymachi Sophistæ sepulchro. *Sophocles. Neoptolemus Darianus.*

Nomen Θ. Ρ. Α. Σ. Υ. Μ. Α. Χ. Ο. Σ.
Χαλκηδὼν ἡ πατρὶς ἐστὶν, ἡ τέχνη ἐστὶν ἡ σοφία.

Versus non allegamus, sed ad citatum locum Lectorem remittimus.

Aenigma Poëticum.

HViusmodi est Casterionis Solensis poëma, vt testatur Clearchus, quod in Pana composuit, in quo ex pedibus, singuli integris nominibus comprehensi, omnes similiter præcedentes ac sequentes habent *Casterio.*

pr-

pedes. veluti: *Te iactibus niuis sonoris difficilem iuuenemq; via feras nutriens Pan terra Arcadum celebrato scripturâ hâc sapiente, pulchraq; carmina componens Rex difficilia cognitu, non sapientibus vt audiantur Poëtarum obseruator, habens terream vestem, suauitatem emittens,* & cœtera eodem modo. Vnus quisque horum pedum, quoque modo ponatur in ordine, idem habebit metrum. vt, *Te iactibus niuis sonoris, te iactibus difficilem,* & quod quilibet pes habet decem literas. Alius Poëticus Griphus de cane terrestri, cœlesti, aquatico.

Tres res in Terr / Cœl / Lymph is sunt notæ, prima latra / altera mica / tertia nata bat.

Huc pertinent Ludicri Griphi diuersorum Authorum, vt

Alpi pen ca ba tot habet ninas, quot habet gras.
Id est,
Alba pica pennas tot habet, quot habet nigras.

Versus Στίχοι ἡρωικοί. Παμμερής. Παγγράμματοι.

Huc pertinent Στίχοι ἡρωικοὶ Ioannis Tzezis singuli 33. Græcorum literas continentes. Et versus Παμμερὴς, omnes partes orationis in Grammatica complectens. Item versus Παγγράμματοι omnes Alphabeti literas continentes.

Aenigma Logicum.

Aristides, Plato.

Logicum Ænigma desumitur à materia in Logicis tractari solita: ita Aristidi definienti hominem animal bipes implume, Plato proiecit in medium pullum implumem, quo ænigmaticè innuebat, si homo sit animal bipes implume, pullum igitur deplumatum secundùm Aristidem hominem fore.

Huc pertinent nomina illa barbara, quibus in Dialecticis modos syllogismorum explicant. Huc quoque pertinent certi quidam versus, forma syllogistica propositi, vt:

Puluis & vmbra sumus, puluis nihil est nisi fumus:
At nihil est fumus, nos nihil ergo sumus.

Aenigma Arithmeticum.

Ænigmata Arithmetica sunt varia; vel enim simpliciter considerant numerum in aliqua voce, vel κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, vel sunt Ænigmata Algebraica, id est perplexissimæ numerorum quæstiones, de quibus consule Arithmeticos.

Prio-

Prioris Exemplum de Mure, hoc est:

M 40 *Exiguâ contenta domo, semperque patente,* V. Apologus.
Non metuo fures, alijs sed furta timori
V 400 *Sunt mea, tota mihi nam furto degitur ætas.*
Nomen scire cupis, numeri tres dant mihi nomen.
S 200 *Quadraginta horum est, centum bis, summa, quaterq́.*

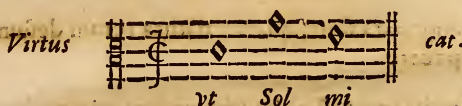
Huc pertinet illud quoque de voce DVX.

Qui de quingentis, de quinque, decemque fit vnus,
Ille meis precibus dignum poterit dare munus,

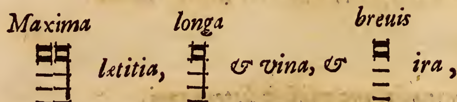
De Isopsiphis verò Ænigmatis ex professo tractamus in Syntagmate de Cabala.

Aenigma Musicum.

Aenigmata Musica deducuntur ex vocibus Musicalibus in Scala expressis, cuiusmodi est illud:

Huc pertinet quoque vulgatus ille Griphus ex valore notarum compositus.

Crede mihi, ista tria benè sunt Cantoribus apta.

Sed hæc cùm non sint ingenij, à quolibet Musico facilè solui possunt.

Aenigma Geometricum.

Aenigma Geometricum est, quod desumitur à similitudine figurarum; cuiusmodi est illud Trismegisti de DEO. *Sphæra immobilis est, cuius centrum vbique, circumferentia nusquam.* Huc pertinent abstrusæ illæ quæstiones Geometricæ, per solam Algebram enodandæ, de quibus consule Authores Ioannem Buteonem, Adrianum Romanum, Faulhaberum, Clauium, Vietam, Geraldum, aliosque innumeros.

Aenigma Astronomicum.

Astronomicum Ænigma est, quod proponit aliquid circa effectus cœlorum; cuiusmodi est illud Cleobulinæ de Anno, duodecim mensibus, & 30. diebus. Cleobulina.

Est vnus genitor, cuius sunt pignora bis sex,
His quoque triginta natæ, sed dispare forma,
Aspectu hinc niueæ, nigris sunt vultibus indè,
Sunt immortales omnes, moriuntur & omnes.

Athenæus. Huc & illud quod Æsopo à Sophista in Ægypto propositum Athenæus refert. *Templum est Mundus, columna annus, vrbes signa Zodiaci vel Menses, triginta gradus cuiusuis signi sunt dies, duæ sorores sunt nox & dies.* Huc pertinet alius quidam Griphus Musico-Astronomicus.

longa

In ♂tis ♀risq; acie [longa] *esse voluptas*

maior maxima

Fertur. Crux [maior] [maxima] *luxuries.*

Aenigma Naturale.

NAturalia Aenigmata sunt, quæ ex natura rerum desumuntur, vt illud de Papauere.

Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta,
Pes vnus solùm, sed pes longissimus idem,
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno.

Et illud de Tinea.

Littera me pauit, nec quid sit littera noui,
In libris vixi, nec sum studiosior indè,
Exedi Musas, nec adhuc tamen ipse profeci.

Diomedes & Donatus. Idem illud Diomedis & Donati de Glacie & Aqua.

Mater me genuit, eadem mox gignitur ex me.

Somnus.

Sponte mea veniens varias ostendo figuras,
Fingo metus vanos nullo discrimine veri,
Sed me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

Infinita huiusmodi apud Authores hinc indè inuenies.

Aenigma Medicum.

AEnigmata Medica ſumuntur ex materia Medica, quale eſt illud Antidotum Philonis, quod vide apud Ioachimum Camerarium, vbi compoſitionem medicamenti, eiuſque vires ænigmaticè eleganter ſanè deſcribit.

Aenigma Morale.

MOralia Aenigmata ſumuntur à moribus, ſeu materia Ethica, vt illa Aeſopi.

Quid vetuſtiſſimum?		*Tempus.*
Quid maximum?		*Mundus.*
Quid pulcherrimum?		*Lux.*
Quid ſapientiſſimum?		*Veritas.*
Quid communiſſimum?	R.	*Mors.*
Quid optimum?		*DEVS.*
Quid peſſimum?		*Mala ſors.*
Quid validiſſimum?		*Fortuna.*
Quid facillimum?		*Voluptas.*

Aenigma Theologicum.

AEnigmata Theologica dicuntur, quæ deſumuntur vel ex obiecto Theologico, aut ſacræ Scripturæ, quales ſunt ſequentes Griphi de DEO.

Principium cunctis, cunctis do denique finem,
Ipſe ego fine ſimul principioque carens.

:יהוה

Quinque ſimul iunctis conſtat vocalibus vna
Dictio; nil maius magnus hic Orbis habet.

CHRISTVS.

Sum quod eram; nec eram, quod ſum; nunc dicor vtrumque:
Mater homo, pater eſt mi ſine fine DEVS.

Cui reſpondet illud Græcum:

Ἠὸς ἐγὼ πέλομαι ἀπάτωρ δὲ, καὶ υἱὸς ἀμήτωρ
Μόρσιμος αἰθερόπος, ὡς βροτὸς ἄλλος ἐών.

Item illud ex ſacra Scriptura de Iona:

Sum nondum dirâ confectus morte, ſepultus;
Haud Vrna, haud ſaxum, non humus vlla tegit.
Et loquor, & ſapio, & vitalibus abditor auris,
Meq; capit viuus, meq; vehit tumulus.

His

His adiungimus varia antiquorum de varijs rebus & euentibus Ænigmata.

Magorum Aenigma de mente.

MAgorum hoc Ænigma esse Platonici quidam affirmant. Est res vndique lucida, partim obscura. quam quidam ad solam mentem detorquent; alij ad Mundum Sublunarem, Æthereum, & Mundum Intellectualem; quidam ad mentem diuinam, animam irrationalem, & rationalem.

Aenigma Platonis.

Athenæus. *Crinitus.*

ADscribitur sequens Ænigma passim Platoni, etsi in libro 5. de Rep. neget suum id esse, sed puerorum, & Athenæus l. 10. ex sententia Clearchi, καὶ τὸ παναρχαῖον δὴ πιστόν, ait: huiusmodi autem triplici senariolo complexum esse ait Crinitus.

Homo non homo, vidẽns non videns, alitem non alitem,
Lapide non lapide, perculit non perculit,
Cùm super arbore non super arbore degeret.

His significatur Eunuchum, qui Luscus erat, Vespertilionem supra ferulam fruticem alligatam, ita vt se mouere non posset, pumice perculisse, & non perculisse, cùm eam alitis partem, quam destinabat, non feriret.

Item illud:

----- Ἄπτερον εἰς δένδρον ποτ' ἄφυλλον ἐσέπτη,
Καὐτὸ δ' ἐφίζανον κάτ' ἄρ' ἄστομον αὐτὸ πέπωκε,
Ἄστομος ἰξυπτερόσωπος ἐρυθρογένειος ἀναυδός.

Significatur hisce versibus Sole consumpta nix, quæ in arborem decidisset; tum autem, cùm nix cadit, arbores folijs carent. quæ elegantissimè sanè Germanicè quoque proponuntur.

Es flog ein vogel federlosz,	*Volabat auis sine plumis*
Auff einen Baumb blattlosz,	*In arborem sine folijs,*
Da kam die Fraw mundtlosz,	*Venit virgo sine ore,*
Vnd frasz den vogel federlosz.	*Et comedit auem implumem.*

Id est, Nix cadens in arborem sine folijs, Radius Solis liquefaciens niuem.

Aenigma Homero propositum.

Plutarchus.

PLutarchus refert, Homerum cùm Arcades piscatores vidisset, an aliquid piscis haberent, eos hiscè verbis alloquutum: Ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίης ἁλιῆτορες, ἦ ῥ' ἔχομέν τι; at illos obscuro admodum sermone respondisse: *Quæ cœpimus, reliquimus; quæ non cœpimus, portamus.* Quam quæstionem cùm

non

non assequeretur, indignatione contabuisse ferunt.

Sphyngis verò Aenigma de homine illud erat: Τίς δὲ τετράπους, δίπους, καὶ πάλιν τρίπους. *Quis est quadrupes, bipes, & iterum tripes?* de homine intelligebat, qui in infantia quadrupes, manibus pedibusque repit, post in reliqua ætate bipes, in senectute tandem baculo innixus, tripes. Sed qui plura huiusmodi desiderat, consulat Diomedem Grammaticum, Varronem, Petrum Crinitum, Athenæum, Sophoclem, & ex modernis Lilium Gyraldum, Calcagninum, Erasmum, aliosque innumeros.

De Logogriphis.

Logogriphus differt ab Aenigmate, quòd is plures significationes in vna aliqua voce obscurè indicet, idq; vel per additionem, vel subtractionem. Estque varius; vel enim simpliciter res considerat; vt hoc de Capro. Quid sit Logogriphus.

Cornua mî, sed si caput aufers, dente nocebo. Caper. Aper.

Id est, Si in voce *Caper*, primam literam auferas, remanet *Aper*, animal dentibus probè instructum.

Musicus quidam Romanus cum suis Auditoribus gratias acturus esset, ita post prolixa verba conclusit.

Nihil igitur restat, nisi vt vobis gratias agamus Clamore. Quæ vox cùm Logogriphum referat, & multa complexa teneat, tandem apertè dixit. *Gratias agimus*: Clamore, Amore, More, Ore, Re; visaque fuit res valde pro data occasione appositè dicta, & cum plausu omnium excepta. Clamore, Amore, More, Ore, Re.

Huius generis est Logogriphus de Cornice:

Res volat in sylvis, nigro vestita colore,
Si caput abstuleris, res erit alba nimis. Cor Nix.

Aliud de Muscato.

Si caput est, currit; ventrem coniunge, volabit;
Adde pedes, comedes, & sine ventre, bibes. 1 Mus 2 Musca 3 Muscatum 4 Mustum.

Idem de Sole.

Anguis, & Annulus, & superaddita norma, quod vsquam
Est rerum, his vitam tribuunt, augentq; tributam. SOL.

Aliud de Corde.

Redde Deo mediam Lunam, Solem, Canis rabiem. ☾ ☼ R.

Huiusmodi quoque sunt, quæ ex voce *Taurus*, *Tau*, *rus*; *Musicâ*, *mus*, *musa*, *musca*, *mica*, *sica*; *Aurora*, *aura*, *ara*, *rora exeunt*. Quæ omnia quamuis ludicra sunt, longior tamen in ijs esse volui; vt curiosis ingenijs

genijs, & ludibundis magnum inuentionum campum aperirem, ſimulque oſtenderem, Aegyptios quoque inter ſua hieroglyphica ſimiles Logogriphos adhibuiſſe, vt in ſerie operis dicetur.

Ex quibus omnibus clarè patet, Aenigmatum ſolertem inuentionem, Griphorumque luſus aculeatos magnam habere antiquitatis commendationem, vt qui penè cum ipſis antiquæ ſapientiæ incunabulis cœperint; & quidem in eo genere celebris fuit Cleobulina, ſiue Eumethis Cleobuli filia, cuius etiam Scirpi flexuoſis ambagibus intorti, ad Aegyptiorum Regem, & ſapientes deferebantur.

Cleobulina in Ænigmatibus ingenioſa.

C A P V T V.

De Parabola, Paræmia, Apologo, Aeno.

Quid ſit Parabola. *Ariſt. Rhet. lib. 3.*

PArabola eſt ſimilitudo quædam ducta à forma ad formam, vt vult Ariſtoteles Rhet. lib. 3. hoc eſt rerum alioquin diuerſarum in vna aut pluribus affectionibus collatio. atque vox grauida eſt, quæ multas & diſſimiles ex ſe parit ſignificationes. Hebræis dicitur משל, Syris ܡܬܠܐ, Arabis مثل, quæ nunc Parabolam, nunc ſimilitudinem, modò prouerbium, aut ſimile quippiam indicant. Aliqui hoc loco ſumunt parabolam pro omni ſimilitudine; falſum; ſiquidem multæ res, obſcuræ, & difficiles ſimilitudinibus prolatis innoteſcunt, quæ per parabolam obſcuriores fierent. non igitur hic accipienda eſt ſimilitudo, tanquam enodatio obſcuræ rei per ſimilitudinem notam alterius rei.

Sumitur igitur primò Parabola pro omni oratione ænigmatica, quæ aliquid quidem ſignificat, ſed id non eſt apertum ſtatim ex ipſis verbis, ſed habet ſenſum latentem, cuiuſmodi illud Samſonis: *De comedente exiuit cibus, & à forti egreſſa eſt dulcedo.* Et cuiuſmodi ſunt Symbola Pythagoræ.

Sumitur ſecundò pro figura, aut imagine, ſeu metaphora, aut oratione, ſub ſe continentibus argutum quid & arcanum. Atque ita ſumuntur Parabolæ Salomonis, aliorumque Philoſophorum: vſuſque huiuſmodi Parabolarum vti eſt antiquiſſimus, ita haud dubiè ab ipſis Aegyptijs originem traxit; quorum proprium erat, ſermones omnes myſticis & arcanis dicendi rationibus inuoluere, cùm ad maieſtatem Regibus, ſacerdotibuſque, tum ad authoritatem, exiſtimationemque ſapientiæ apud plebem conciliandam. Dicta huiuſmodi maximam vim habebant, adeo vt non incongruè, dum hæc משלים vocant Hebræi, à dominatu originem traxiſſe velint, tanquam Symbola Regum, Principumque ſapientiâ nata; ſunt enim quædam ſententiæ ita plenæ maieſtate, atque ob veritatem certiſſimam in ijs eluceſcentem ita imperant dominanturque mentibus, vt ijs contraire nemo auſit. Eſt autem duplex genus parabolarum, vnum δημώδες, quod tritas & vulgares ſimilitudines complectitur; alterum ἱερὸν ſacrum, hoc eſt, è ſanctiori quadam arcaniorique doctrina depromptum.

Duplex genus Parabolarum.

Paræ-

Paræmia, siue Adagium distinguitur à Parabola, sicuti vulgare & plebeium à reconditiori. Est enim paræmia nihil aliud, nisi dictum quoddam de re quapiam, omnium consensu receptum; id est, adagiorum nomen de eo, quod vulgari loquendi vsu apud externos percrebuit, compositum est, & de ijs plerumque, quæ in triuijs dicuntur; vnde non sine causa dicitur παρ' οἶμον, id est, iuxta viam. Alij potiùs ad sermonem referunt, quòd vulgari sermone teratur; alij ad cantum, quòd vulgò in Cantilenis vsurpetur. Si igitur quædam Paræmia fuerit arguta & symbolica, iam non tàm Paræmiæ, quàm Parabolæ rationem habebit. *Quid sit Paræmia.*

Apologus, siue Fabula nihil aliud est, quàm figmentum quoddam, quo ex proprietatibus & moribus animalium, vel eorum natura, naturalibusq; operationibus, vel bonum quod amplexandum, vel malum quod fugiendum est, docemus, ad vitam hominis benè beatèque transigendam ordinatũ. Sunt maximè vtilitatis fabulæ; aliæ enim naturæ opera sub allegorijs continent; aliæ ex humanarum calamitatum euentu consolationem sortiuntur; aliæ terrores, animorumque perturbationes à nobis depellunt, opinionesque parum honestas profligant & destruunt; aliæ alterius cuiuspiam vtilitatis causa fuerunt inuentæ. Quæ naturæ opera continent, sunt illæ, quòd Venus à spuma sit genita, quòd Phœbus Cyclopas occiderit, quòdque illi Ioui fulmina fabricarint. Aliæ Fortunæ inconstantiam declarant, nosque ad eam forti animo ferendam instruunt. Aliæ ab impuris actionibus, atque ab omni crudelitate & perfidia nos retrahunt, vt Lycaonis fabula. Aliæ ad deterrendos homines à peccatis sunt inuentæ, vt Ixionis supplicium apud inferos. Aliæ cohortantur ad strenuitatem, vt eæ, quæ sunt traditæ de Hercule. Aliæ ex auaritiæ sordibus nos erigunt, vt sitis Tantali. Aliæ ad deprimendam temeritatem confinguntur, vt calamitas Bellerophontis, & cœcitas Marsyæ. Aliæ ad virtutes, ad integritatem vitæ, ad fidem, æquitatem, religionemque nos alliciunt, vt Camporum Elysiorum mira iucunditas. Aliæ denique ab omnibus flagitijs reuocant, vt seuerissimi Triumuiri apud inferos, singulorum animas defunctorum iudicantes. Sunt igitur plura fabularum genera, quæ nunc à locis, in quibus inuentæ sunt, nunc ab inuentoribus, nunc ab argumentorum natura, nomen obtinuerunt. A loco quidem, vt Cypriæ, Cilissæ, Sybarithicæ; quæ tamen omnes ab Æsopo, Aesopicæ fuerunt dictæ. Quæ iterum variæ sunt, aliæ enim politicæ; quibus vsi sapientes ad demulcendos animos potentiorum, atque ad deducendam multitudinem ad humaniorem vitæ rationem; Morales aliæ; aliæ ex hisce duabus compositæ. Quidam Apologos distinguunt à fabulis & ænigmatis, aliudque esse ἀπόλογον, aliud μῦθον. Apologos aiunt de solis brutis fieri, vt dum cum his homines colloquentes faciunt, aut homines mores animalium assumere fingunt. ita Apologorum munus est, vt pro exemplis sint in concionibus, teste Aristotele in Rhetoricis, alijsque qui hanc materiam pertractant. Μῦθοι verò dicuntur, cùm argumenta Tragœdiarum, & Comœdiarum complectuntur; & omnem vim denique Poëseos, quæ fit per imitationem, communi nomine, mython seu fabulam appellant. Sicuti igitur

Quid sit Apologus.

Fabulæ inuentæ ad mores humanos componendos ad virtutes.

Fabulæ Politicæ.

Fabulæ Morales.

Aristoteles.

Fabulæ Scenicæ.

tur Apologi vel agendarum rerum, vel omittendarum ſunt concionibus exempla, ita fabulæ in Scœnis agitantur ad mores hominum vel corrigendos, vel informandos; quod etiam teſtantur muſicæ formæ ſingulis generibus poëmatum attributæ, vt Comico generi Lydia, Tragico Doria, Satyrico Satyrica.

Cùm igitur fabulas tractare Poëtarum ſit, Poëtæ omnes in hoc conueniunt, vt huiuſmodi ſymbolicis figmentis animos irretiant, irretitos ad meliorem frugem reducant. Ideò Homerus, vt prudentem atque omnibus virtutibus cumulatum Vlyſſem effingeret, illi Phæacum delicias, & blanditias Circes iniungit, Cyclopum pericula proponit, & monſtrorum marinorum terrores, à quibus eius ſocij perdantur, cùm tamen ipſum admirabili quâdam prudentiâ, ac diuino conſilio hæc omnia ſuperantem faciat. Ita ad Agamemnonis fortitudinem, conſtantiamque oſtendendam, infinita pericula, terrores Deorum, ſimiliaque deſcribit.

Homeri eruditę fabulæ.

Aenus differt ab Apologo, quòd in hoc nuda tantùm brutorum ſententia ſit, nec accedat admonitum ſiue ἐπιμύθιον; in eo verò vnà cum ſententia admiſta eſt commonitio ſeu documentum. Ita Ariſtophanes:

Quid ſit Ænus.

Αἶνος δὲ μύθου διαφέρει τῷ τὸν αἶνον μὴ πρὸς παῖδας, ἀλλὰ πρὸς ἄνδρας πεποιῆσθαι· καὶ μὴ πρὸς ψυχαγωγίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ παραίνεσιν ἔχειν τινά. Βούλεται γὰρ ἐπικρυπτόμενος παραινεῖν καὶ διδάσκειν.

Ariſtophanes.

Verùm vt hæc omnia clariùs eluceſcant, ſingulorum hucuſque dictorum paradigmata quædam proponemus, vt, quomodo Parabolæ, Adagia, Gnomi, Apologi, Fabulæ, Aeni, inter ſe diſtinguantur, vnicuique ex ſola horum Synopſi innoteſcat.

De ratione Parabolarum, Adagiorum, Apologorum, Orientalibus vſitatorum.

Parabola eſt dictum quoddam Aenigmaticum, quo diuerſæ res inter ſe conferuntur; cuiuſmodi ſunt illæ Salomonis: *Sicut diuiſiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini. Tria ſunt difficilia mihi, & quartum penitùs ignoro, viam Aquilæ in cœlo, viam Colubri ſuper terram, viam Nauis in medio maris, & viam viri in adoleſcentia.* Huiuſmodi Parabolis pleni ſunt libri Hebræorum, Syrorum, Arabum, Aethiopum, quas libenter hîc citarem, niſi molem libri rebus non ita neceſſarijs auctum iri crederem. Pythagoræ Symbola certè nihil aliud ſunt, quàm Parabolæ quædam, cuiuſmodi ſunt; *A Gallo candido abſtineas*; Ἐν δακτύλῳ Θεοῦ εἰκόνα μὴ περιφέρειν· de quibus alibi fuſior dicendi dabitur occaſio.

Parabolæ Salomonis.

Symbola Pythagoræ ſunt Parabolæ.

Adagium, vt diximus, eſt dictum communi alicuius nationis conſenſu vſurpatum. Sic Græci, quoties innuere volebant hominem, qui cùm quod dicat, non habeat, aliud quaſi agens diſſimulat, hâc paræmiâ vtebantur. Ἀπορία ψάλτου βήξ. *Hæſitantia Cantoris tuſſis.* Et quoties hominem exteriùs virtutem præſeferentem, intùs ea vacuum notare vellent, hâc vtebantur: Πολλοὶ τοι ναρθηκοφόροι παῦροι δέ βάκχοι. *Multi Thyrſigeri, pauci verò Bacchi.* Quæ quidem Adagia ita vſu inualuerunt, vt vix ſit vlla natio tàm barba-

barbara, quæ non ijs vtatur; præ cæteris verò Orientales, insignem operam dederunt, vt huiusmodi Paradigmatis Adagiorum filios suos à teneris vnguiculis assuefacerent.

Hebræis quidem familiare erat, vsurpare Adagia, vti videre est in pircke auoth, qui liber nihil aliud est, quàm epitome quædam adagiorum. aliquas hic cito.

Adagiorum Hebræorum exempla.

מרבה נשים מרבה כשפים :		*Qui multiplicat mulieres, multiplicat magiam; multæ mulieres, multa fascinatio.*
מרבה שפחות מרבה זמה :		*Multæ ancillæ, multa fraus & dolus.*
מרבה עבדים מרבה גזל :	Hoc est	*Multi serui, multa rapina.*
מרבה ישיבה מרבה חכמה :		*Multæ Academiæ, multa sapientia.*
מרבה עצה מרבה תבונה :		*Multum consilium, multa prudentia.*
מרבה צדקה מרבה שלום :		*Multa iustitia, multa pax.*
קנה שם טב קנה לעצמו :		*Possidens bonum nomen, seipsum possidet.*

Syri quoque frequentissimè vtuntur Parabolis & Paræmijs, vti ex Cantico patet de amore sapientiæ à S. Ephrem composito. præ cæteris autem Arabes Adagijs non minùs argutis quàm doctis, cuiusmodi inueniuntur apud Locman, vtuntur.

S. Ephrem.

Arabicorum Adagiorum exempla ex Locman.

فكن ممن لا تعرفه على حذر ✲	*Caue ab eo quem non nosti.*
من كان الطمع له مركبا كان الفقر له صحبا ✲	*Qui vehitur curru spei, sociam habet paupertatem.*
لو كان الناس كلهم عقال خربت الدنيا ✲	*Si omnes homines saperent, desereretur Mundus.*
من لا يفرق الخير من الشر الحقه بالبهايم ✲	*Qui non discernit bonum à malo, adiunge eum bestijs.*
من يجرب يزد علما ومن يؤمن يزد غلطا ✲	*Qui experitur, auget scientiam; qui verò credit, auget errorem.*
خير المنادمه قلة الخلاف ✲	*Optimum pœnitentiæ paucitas delicti.*
الدنيا جيفه وطالبوها كلاب ✲	*Mundus cadauer est, & petentes eum canes sunt.*
سلطان بلا عدل كنهر بلا ما ✲	*Princeps sine iustitia, sicut fluuius sine aqua.*

Frequenter Apologis vtuntur inter cæteros Orientales Hebræi & Arabes, ad mores hominum fingendos efformandosque; cuiusmodi opus illud R. Barachiæ Nikdan est, quod vocat מִשְׁלֵי שׁוּעָלִים, id est, *parabolas Vulpium*, vbi ingeniosissimè ex moribus animalium mores hominum increpat, arguit, emendat; ponit autem primò significatum fabulæ, deinde historiam mythicam, tertiò comparationem siue ἐπιμύθιον. Alter Arabum Author, qui elegantissimum fabularum opusculum condidit, est Locman sapiens, cuius in Alcorano suo meminit Mahumed; patriâ, vt aiunt, Persa, gente verò & religione Iudæus, qui vti corporis deformitate, animique

R. Barachia Nikdan. Parabolæ Vulpium.

Locman sapiens alter Æsopus Arabiæ.

mique

mique, & ingenij pulchritudine atque amœnitate Æſopo fuit ſimillimus, ita eodem quoque ferè tempore videtur vixiſſe, regnante ſcilicet Coſroa ſeptimo ante Darium Perſarum Imperatorem, tantamque apud ſuos ſapientiæ famam eſt conſecutus, vt indicaturi aliquem alterius inſtitutione & conſilio non indigere, dicere ſoleant: non neceſſe eſt, docere Locmanũ; hic itaque ingens volumen, quod hodiè adhuc in Bibliotheca Vaticana continetur, conſcripſit, in quo mirâ eruditione per ingenioſas animalium actiones, mores hominum, Regum geſta, corruptos Reip. mores, aliaque ad ciuilem viuendi rationem neceſſaria non minùs doctè, quàm eleganter & iucundè deſcribit. Ex quo multi in eam deuenerunt ſententiam, Locmanum eundem cum Æſopo eſſe, cùm ferè coëtanei eſſe deprehendantur. Quicquid ſit, Author elegantiſſimus eſt, & ad mouendum aptiſſimus, imò Æſopo in nullo cedens; & certè niſi Locmanum Perſam ex Hebræorum gente dicerent Arabes, eum cum Æſopo, ob fabularum ſimilitudinem, eundem eſſe facilè inducerer, vt crederem.

Fabularum artificium quale ſit?

Porrò fabularum partes, earum ſcilicet, quæ ἀπόλογοι vocantur, præcipuè duæ ſunt; rei explicatio, & id cuius cauſa; ſiquidem Æni & Poëmatum argumenta eam vim habent, vt inſitas partes has intra ſe contineant, quas nemo propè eſt, qui ſuoptè ingenio non poſſit elicere. At quoniam Apologi ſimplices ſunt plerumque, omneſque fabulæ probitatis & prudentiæ cauſâ fiunt; neceſſe fuit ſingulis ſuos fines addidiſſe. Vbi igitur priorem Orationis partem ad informandos mores accommodamus, præcedit προμύθιον appellatum, quaſi præcedens fabulæ admonitio; vbi extremam partem ad mores regendos deduxeris, fiet ἐπιμύθιον, ſequens ſcilicet fabulæ admonitio. Quæ fabulæ alteram harum partium non habuerint, ſed intra ſe incluſam; collocandæ ſunt in priore claſſe. Quæ fabulæ ſunt Deorum Genealogicæ ſimpliciter; illæ, quoniam his maximè vſi ſunt Poëtæ ſuis Poëmatis exornandis, Poëticæ vocantur, quæ vel ad elementorum generationem attinent, vel ad res arcanas naturæ ſpectant, aliaſque phyſicas rerum proprietates explicandas, vel etiam ad motus & vim planetarum, quemadmodum toto paſſim hoc Opere demonſtrauimus; omnes ſiquidem hæ haud ſimplicem habent rerum enarrationem. cùm itaq; fabulas has ad veram interpretationẽ deducimus, eſſet interpretationi proprium nomen attribuendũ, quod tamen adhuc ſine illo perſiſtit, niſi appellemus ἀλληγορίαν, aut hieroglyphicum. Siquidem Ægyptij primi fuerunt mortalium, qui res geſtas Deorum ſub fabularum velut inuolucris quibuſdam abdiderunt; vt auſim dicere, hieroglyphicam Aegyptiorum ſapientiam nihil aliud fuiſſe, quàm ſcientiam diuinitatis & naturæ ſub varijs fabulis, figmentiſque allegoricis animalium, cœterarumque rernm naturalium, repræſentatam; vſque adeò, vt nihil ferè ad hieroglyphica propiùs accedat, quàm fabularum, Apologorumque conditio; iuuentumque priſcorum Aegyptiorum proprium eſt. Verùm cùm hæc omnia partìm in Myſtagogia Aegyptia tradita ſint, vbi & de primis Deorum incunabulis, atque Aegyptiacæ ſuperſtitionis fundamentis, eorumque myſticâ ſignificatione toto opere fusè tractauimus; partim in ſequen-

Προμύθιον quid?

Ἐπιμύθιον quid?

Fabulæ Poeticæ.

Ægyptiæ fabulæ inuoluunt ſcientiam diuinitatis & naturæ.

ſequentibus ex profeſſo ſimus tractaturi; eò Lectorem remittimus.

Præmiſſis itaque de varijs Symbolorum generibus, veluti præambulis quibuſdam, nunc tandem ipſa hieroglyphicæ diſciplinæ phrontiſteria propiùs accedamus; vt quid tandem ipſa fuerint, aut quid per ea voluerint Aegyptij, per varios riuos ad fontem deductos innoteſcat.

CLASSIS II. GRAMMATICA.

SEV

De Philologia Aegyptiorum, & de primæua artium ac ſcientiarum inſtitutione.

CAPVT I.

De origine Literarum, & ſcriptionis.

DISQVISITIO PRIMA.

Vtrum ante diluuium literarum, ſcriptioniſque vſus fuerit?

QVod ſi vnquam, rectè ſanè in hanc præſentem noſtram materiam, commune illud Hebræorum quadrare videtur, מרבה מאמרות מרבה בבל *Multæ opiniones, multa confuſio*; non enim alia res eſt, in qua plures, magiſque repugnantes ſententiæ reperiantur, ac in hoc de primæua literarum, & ſcriptionis origine, argumento. Videas Penthei diſſipatum corpus, imò quod peiùs eſt, vnde lucem aliquam ſperare debeas, inde confuſionem incurras inextricabilem, vt vel ipſa Authorum cùm multitudo, tùm eorundem inconſulta in rebus decidendis præcipitantia plùs tenebrarum, quàm lucis, dubijs perplexiſque traditionibus ſuis adferre ſoleant. Cuius quidem tantæ confuſionis rationem aliam non reperio, niſi varias Regnorum, Imperiorumque mutationes; idiomatum adhæc, linguarumque, vti & characterum varias deformationes, corruptioneſque; vnde conſequenter alia atque alia nominum impoſitio, admodum à primæua illa ὀνομοθεσία diſcrepans, & remota, varias cauſauit æquiuocationes, quibus idiomatum accedente imperitia, mirum non eſt, inextricabiles errores exortos, omnes penè Scholas & Cathedras occupaſſe. Vult enim Philo, literas ab Abrahamo primùm adinuentas: Ioſephus, Iræneus, Annius, alijque horum ſequaces, ab Henoch diù ante Abrahamum, imò ante cataclyſmum excogitatas eſſe: Bibliander ante diluuium ab Adamo; Eupolemus, Euſebius, Clemens Alexandrinus, Cornelius Agrippa, alijque à Moſe: Mela, Herodianus, Ruffus, Feſtus, Zopyrion, Phornutus, Plinius, Lucanus, a Phœnicibus: D. Cyprianus à Saturno: Tacitus ab Aegyptijs; nonnulli ab Aethiopibus, certis quibuſdam argumentis è Bibliotheca Diodori petitis perſuaſi. Ne igitur deinceps in huiuſmodi cimmerijs tenebris errabundi vagemur, atque aliquid tandem certi circa hoc negotium ita intricatum ſtatuatur, ego neglectis Neotericorum friuolis coniecturis, ipſa Hebræorum, Chaldæorum, Samaritanorum, Aegyptiorum, Arabum, Aethiopum, aliorumque Orientalium Gentium monumenta, ceu veriora, conſulenda duxi; quibus, & diuini Numinis ductu, vſque

Varietas opinionum circa Inuentores Literarum.

Philo. Ioſephus. Iræneus. Annius. Bibliander. Eupolemus. Euſebius. Clem. Alex. Cornelius Agrippa. Mela. Herodianus. Ruffus. Feſtus. Zopyrion. Phornutus. Plinius. Lucanus. D. Cyprian. Tacitus.

eò me profeciſſe credo, vt fontibus huiuſmodi quemadmodum propiùs, ita ſecuriùs quoque veritatem ipſam impoſterum tangere, ac veluti digito quodam demonſtrare me poſſe confidam. Ab quo igitur rem ordiamur.

Adam mortalium ſapientiſſimus.

Plerorumque Doctorum ſententia eſt, primum humani generis parentem Adamum, in ſumma perfectione à Deo conditum, ea rerum quà diuinarum, quà humanarum notitia excelluiſſe, vt ſicuti nullus ex humano genere, cuius princeps erat, & è puris hominibus à Deo Opt. Max. maiori perfectione fuit conditus, ita nullum quoque maioribus animi, corporiſque donis imbutum fuiſſe, credendum ſit. Nec rationes ad id oſtendendum deſunt: cùm enim Deus omnia animalia Mundi, quæque in ſuo genere creârit perfecta, ſecundùm corporis magnitudinem, robur, membrorum proportionem atque ſymmetriam, denique ſecundùm potentias quoque exequendi & perficiendi omnes actiones ſuas naturales; certè incongruum videbatur ſolum hominem, qui tantâ perfectione conditorum animalium rector princepſque futurus erat, in imperfectione relictum fuiſſe. Quemadmodum igitur Deus Adamum præ omnibus alijs puris hominibus, qui vnquam futuri erant, excellentibus corporis donis, vtpotè immediatum ſuum opificium, exornauit: ita certè non defuit diuina prouidentia in exornando eum raris quibuſdam, & mirificis animæ donis, & talentis, & perfectionibus; ſunt enim immediata Dei opera perfectiſſima. Cùm autem hæ perfectiones animæ naturales nihil aliud ſint, quàm ſcientię, Philoſopho teſte; conſequens eſt, eum omnium mortalium ſcientiſſimum fuiſſe. Cùm etiam Adamus totius humani generis Doctor erat futurus, certè congruum erat, vt in ipſo productionis ſuæ exordio, præter infuſos ſcientiarum habitus, etiam mirificâ quâdam docendi alios homines facultate imbueretur. Cùm iterum hæc inſtructio fieri non poſſit ſine lingua, certum eſt eum linguâ quâdam diuinitùs eidem infuſâ vſum eſſe. Cùm autem prætereà omnia idiomata ex vocibus, verbis, nominibus, & hæc ex ſyllabis conſtant; certum quoque eſt, vt paulò poſt videbitur, Adam primo ſuo exordio Grammaticum egiſſe, & Lexicon animalium condidiſſe, & Authorem omnis literaturæ extitiſſe. Quænam verò hæc lingua primæua fuerit, quæ voces, qui characteres, qui libri ijs conſcripti, tunc in ſequentibus diſquiremus, vbi priùs ſcientiam Adami paulò fuſiùs excuſſerimus.

Adam Author omnis Litteraturæ.

Adamus πρωτόπλαςος, fuit Theologus.

Adamus igitur ſupernaturalibus habitibus illuſtratus, Primò Deum & eſſe, & virtute ſuâ omnia condidiſſe, remuneratorem quoque bonorum eſſe, abſque vlla controuerſia credidit, eandemque fidem liberis ſuis tradidit. Sacroſanctæ Trinitatis myſterium, æternique Verbi, humani generis Meſſiæ & Redemptoris futuri incarnationem diuinâ reuelatione accepiſſe, plerique SS. Patres credunt. Vnde primæua illa Theologia primordia duxit, & per Cabalam ad poſteros tranſlata, vt ſuo loco videbitur, magnum nullo non tempore incrementum ſuſcepit.

Adam Philoſophus ſapientiſſimus.

Secundò Adamum omnem rerum naturalium ſcientiam calluiſſe, ipſa ſacra Scriptura docet; vbi animalibus nomina, naturis cuiuſque apta impoſuiſſe memoratur; quod quidem ſine abſoluta totius naturæ ſcien-

tia

tia fieri non potuit: præter abditas enim animalium, plantarum, lapidum, metallorum, mineraliumque virtutes, supernorum quoque corporum influxus perfectè nouit; vnde & consummatus Philosophus, Medicus, Astronomus fuisse perhibetur. Atque hoc ita esse, post SS. PP. plerosque, profani omnium nationum Authores testantur. Suidas præ alijs graphicè Adami excellentiam describit his verbis:

Medicus & Astrologus.

Suidas.

Ὁ Ἀδάμ, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ χειρὶ Θεοῦ πλασθεὶς, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα, καὶ ὁμοίωσιν μορφωθεὶν τοῦ δημιουργοῦ δὲ, καὶ κτίστου, οὗτος δικαίως ἂν πρῶτος καλοῖτο σοφὸς· ὡς πρωτόκτιστον ἄγαλμα, καὶ εἰκὼν οὖσα θεόγραφος, ὡς τῶν χαρίτων ὅλων ὑπάρχων ἀνάπλεως, καὶ πάντα καθαρὰ, καὶ ἀκίβδηλα περιφέρων τὰ τῆς ψυχῆς δὲ, καὶ σώματος αἰσθητήρια· Μαρμαρυγαὶ γὰρ τινὲς, ὡς εἰπεῖν, ἐκ τῆς ἐκείνου ψυχῆς ἀπαστράπτουσαι, καὶ θείων ἐννοιῶν δὲ, καὶ ἐνεργιῶν λήθουσαι. &c. Οἳ οὐ παρὰ ἀνθρώπων ἐδοκιμάσθη τῶν τὰς κρίσεις πολλάκις ἐπισφαλῶς ποιουμένων, ἀλλὰ παρὰ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ τοῦ πάντα γνῶσιν, καὶ κρίσιν ὀρθῶς ποιουμένου, καὶ πρὸ τοῦ τὰς ἐννοίας κινηθῆναι παρὰ τῆς ὠδινούσης τὰ τοιαῦτα ψυχῆς, καὶ ἀποτικτούσης νοήματα.

Adamus primus homo, Dei manu effectus, & ad imaginem & similitudinem Opificis & Conditoris formatus, iure primus sapiens appellari potest, vt primò conditum simulachrum, & imago diuinitùs picta existens, vt omnium gratiarum plenus, & omnes animi corporisque sensus puros & incorruptos circumferens. Radij enim quidam, vt ita loquar, ex illius animo effulgentes, & diuinarum cogitationum, actionumque pleni, per omnem naturam penetrantes currebant, sagaciter & sine errore proprium, & cuiusque naturæ præcipuum commodum anteuertentes, & quicquid in vnaquaque rerum natura præstantissimum erat, anticipantes. Qui non ab hominibus probatus fuit, qui iudicia sæpè cum lapsu, & cum errore, temerèque faciunt; sed à Deo Vniuersitatis Authore, qui de rebus omnibus rectè cognoscit, & iudicat, vel priusquàm notiones moueantur ab anima quasi parturiente & pariente tales cogitationes. Quibus sanè verbis nihil meliùs ad institutum nostrum dici potest. Huic astipulantur plerique Rabbinorum. loco omnium sit R. Abarbanel, qui de Adamo in hæc verba erumpit.

R. Abarbanel

ברא אלהים אדם בשלמות הגדולה מאד מאד והגוף האדם כעולם קטן שכל
בו ונפשו כמר אות האלהיות מלאה במרע ולרוח חכמתו לא סוף ולא מנין:

Creauit autem Deus hominem in perfectione maxima, eratque Adami corpus instar Mundi cuiusdam parui, in quo omnia maioris Mundi naturæ miracula expressit; anima verò eius erat tanquam speculum diuinitatis, plenum sapientiæ & scientiæ, ita vt sapientiæ eius non numerus, nec finis esset. Et R. Gerson in hunc locum vocat Adamum

R. Gerson.

חכם הגדול ראש הפילוסופים תלמיד האלהים יודעכל כוחות העשבים והחיות
והעצים והוא רופא ובעל הכוכבים וממנו יוצאות כל אמונות ומרעות:

Adam sapientissimus, & Princeps Philosophorum, immediatus Dei discipulus, gnarus virium animalium, herbarum, lignorumque, Medicus quoque fuit, & Astrologus, & ab ipso omnes artes & scientiæ profluxerunt. Quæ eadem asserit Paraphrastes in Pentateuchum Samaritanum his verbis:

Paraphrastes.

[illegible]
[illegible]
[illegible]:

Et plasmauit Deus Adamum, repleuitque ipsum spiritu sapientiæ, & scientiæ,

tiæ, vt inde ad posteros omnes artes & scientiæ, tanquam ex primo fonte promanarent. Quibus astipulans Suidas ait: Suidas.

Οὗτός ἐστιν ὁ δοκιμάσας ἕκαστα, καὶ πᾶσιν κανόνας, καὶ στάθμας ἀκριβεῖς, καὶ ὅρους ἀπαραιτήτους ἐναρμοσάμενος. Τούτου τέχναι, καὶ γράμματα. Τούτου ἐπιστῆμαι λογικαί τε καὶ ἄλογοι. Τούτου προφητεῖαι ἱερουργίαι, καὶ καθαρμοὶ, καὶ νόμοι γραπτοί τε, καὶ ἄγραφοι. Τούτου πάντα εὑρήματα, διδάγματα καὶ ὅσα κατὰ τὸν βίον ἀναγκαῖα χρείας δὲ καὶ διαίτης.

Hic enim est, qui inuenit singula, & omnibus canones & regulas, finesq; præscribens, vltra quos non transirent, adaptauit. Huius sunt artes & literæ; huius scientiæ rationales & non rationales; Huius prophetiæ & oracula; huius leges scriptæ, & non scriptæ; huius omnes inuentiones; & quæcunque ad vitam necessaria sunt, omnium eorum is inuentor est. Mathematicas quoque calluisse, nepotesque suos eas docuisse, pulchrè demonstrat Genebrardus in Chronico. vnde & illud Ecclesiastici de ipso dictum videtur: *Ipse enim Deus dedit mihi horum, quæ sunt, scientiam veram, vt sciam dispositionem Orbis terrarum, & virtutes elementorum, initium, & consummationem, & medietatem temporum, vicissitudinum permutationes, & consummationes temporum, morum mutationes, & diuisiones temporum, anni cursus, & stellarum dispositiones, animalium naturas, & iras bestiarum, vim ventorum, & cogitationes hominum, differentias virgultorum, virtutes radicum, & quæcunq; sunt absconsa & improuisa didici, omnium enim artifex docuit me sapientia.* Adam Mathematicus. Genebrardus. Ecclesiasticus.

Præterea cùm nihil adeo humano generi necessarium sit, ac elementorum, metallorumque vsus, nemini dubium esse debet, Adamum, qui reliquum humanum genus de omnibus & singulis naturæ secretis instruere debebat, absolutissimam omnium horum habuisse scientiam diuinitùs infusam; ita vt vim & naturam vniuscuiusque elementi, omniumque eorundem inter se combinationem, aliorumque ex his orientium mixtorum complexionem, κρᾶσιν καὶ διακρασίαν perfectè nosset. Metallicorum quoque corporum naturas & vires, eorundemque generationes, coagulationesque in terræ visceribus peractas, quemadmodum & eorundem depurationes, fusiones, fixationes, calcinationes, amalgamationes, filtrationes, aliosque Chimicarum actionum vsus humano generi pernecessarios intimè penetrauit; cùm sine his humana vita consistere non possit. Sed de his alibi fusiùs. Adam Chimicus.

Præterea Adamum particularis Angeli assistentia instructum, multa circa particulares rerum essentias & proprietates comperisse, quæ ad humani generis conseruationem propagationemq; comprimis vtilia forent, plerique Rabbinorum volunt. ita R. Abraham in Iezsira. Angelo Magistro didicit Adam multa.

אומרים רז"ל שהאבות רבותיהם היו מלאכים רבו של אדם רזיאל : רבו של
שם יופיאל : רבו של אברהם צדקיאל : רבו של יצחק רפאל : רבו של יעקב פליאל : R. Abraham.
רבו של משה מטטרון :

Dixerunt Rabbini nostri, benedictæ memoriæ, quòd Patribus nostris fuerunt Præceptores ipsi Angeli. Præceptor Adami fuit Raziël, Semi filij Noë Iophiel, Abrahami Zadkiël, Isaaci Raphaël, Iacobi Piliël, Mosis denique Mitatron. Quicquid sit, Adamum, siue Angelorum assistentia, siue immediato concursu diuino, certè mortalium omnium sapientissimum, scientissimumque fuisse,

fuiſſe, quilibet, qui admirabile illud, immediatumque Dei opificium rectiùs contemplatus fuerit, facilè aſſentietur. Cùm igitur talis ac tantus fuerit Adam, conſtitutuſque ſit totius veluti quidam naturæ Secretarius, diuini ingenij ſui, defœcatiſſimiq; iudicij radio cuncta penetrans; certè tantas ingenij dotes minimè ab Authore naturæ in ſolum proprium vſum conceſſas credemus, ſed & vt participatis ijs, & ceu ex fonte quodam longè vberrimo in alios deriuatis; totum ijs fœcundaretur genus humanum. Quâ ratione igitur infuſæ huiuſmodi diuinitùs Adamo ſcientiæ ad poſteros fuerint propagatæ, iam tempus eſt, vt aperiamus.

DISQVISITIO II.

De primæua Nominum impoſitione.

Plato.

DVæ de recta & vera ὀνομοθεσία, ſiue recta nominum ratione ſententiæ ab Authoribus, præſertim à Platone in Cratylo proponuntur nobis. Prima eſt, omnibus hominibus naturâ ingenitam eſſe, inſitamque nominum rationem, id eſt, talia reuera eſſe nomina, qualis fuerit ipſarum rerum natura, non verò ex hominum conſtitutione. Secunda, ex hominum pactis atque conuentis nomina imponi, nec alia eſſe, quàm quæ fuerint hominum arbitrio atque voluntate conſtituta. Primigenia autem nomina quædam exſtare, quæ à priſcis illis Authoribus inſtituta, & potentiâ quidem maiore humanâ, cœterorum vocabulorum fundamentum ſint. Inde tamen vocabulorum tantam ἀταξίαν perturbationemque extitiſſe, vt longis annorum ſpacijs obfuſcata, vix ac ne vix quidem agnoſcantur primorum illorum vocabulorũ veſtigia; quæ in barbaris quibuſdam linguis meliùs, quàm in Græca perſpiciantur. Quænam autem illæ barbaræ linguæ ſint, ſuo loco dicetur.

Duæ ſententiæ de recta ratione nominum.

Porrò in conciliandis duabus iſtis ſententijs, duo ſubſternemus ἀξιώματα ex Platonis doctrina deſumpta; certam nimirum eſſe ac definitam rerum naturam, ita vt verè res ſubſiſtant, licèt variè commutari videantur; & orationem homini tributam eſſe intellectus & rationis comitem ſiue miniſtram, ac proinde earum rerum omnium, quæ à ſenſibus perceptæ ad intellectum deferuntur, verba eſſe imagines atque ſimulachra. Hinc φύσεως & θέσεως, id eſt, naturæ & inſtituti diſcrimen perſpici poteſt: alia ſiquidem verba naturæ decreto, alia hominum inſtitutis atque legibus dicuntur conſtare. quod tamen prudenter à Lectore intelligi velim: rebus enim ita vt ſunt conſtitutis, in hac linguarum perturbatione, ſcio non rectè dici, verba φύσει imponi; alioquin eadem omnibus hominibus eſſent verba, idemque ac communis ſermo. Dico tamen, primo illo rerum creatarum initio planè fuiſſe conſentaneum rationi, atque neceſſarium, vt verba certo quodam naturæ decreto imponerentur: ſicuti enim νοήματα rerum extra mentem poſitarum, ſunt rerum ipſarum minimè fallaces imagines atque ὁμοιώματα, id eſt, aſſimilationes; ita quoque & voces, & ſcripturæ debent eſſe νοημάτων illorum in mente noſtra hærentium effigies

Initio Mundi fuere verba inſtituta naturæ decreto.

gies & ſimulachra; ſiquidem rerum ipſarum veræ ſunt atque naturales apprehenſiones, quibus res ipſæ vt ſunt, cognoſcuntur: eademque ratione conſentaneum eſt ἁπάντων formas eaſdem in omnium hominum ſenſibus imprimi atque adumbrari; ita vt phantaſiæ miniſterio rerum illarum ſenſibilium imagines, veluti in cera, in animo impreſſæ relinquantur, vt pulchrè Plato in Theateto & Sophiſta deducit. Concepta igitur, atque mentis vi atque efficaciâ rerum cognitio rectè & verè, non fucatè & imaginariè efformata, in omnibus hominibus omninò eadem eſt, atque adeò naturalis; quemadmodum res quoq; ipſæ, quarum verba ſunt ſimulachra, locis & temporibus ſpeciem ſuam minimè mutant, cùm ignis & apud nos, & apud omnes homines peræquè vrat. ita & de reliquis ſenſibus conſtituendum eſt. Vt ergo illa dicuntur eſſe φύσει, quæ ſemper ſui ſimilia, nec ex hominum qualibet opinione alia & alia ſunt, ſed eandem vim & proprietatem retinent; ita omninò videtur fuiſſe neceſſe, vt primigenia quædam vocabula primordio rerum creatarum ita fuerint inſtituta, vt rerum ipſarum naturam verè exprimerent atque repræſentarent. Cùm præterea Deus naturæ Architectus atque Princeps naturam voluerit eſſe rerum creatarum firmamentum, ac ſtabile quoddam ſeu ſempiternum principium, non incongruè Plato Deo veram ὀνομοθεσίας cauſam aſſignat, quippè qui vti & res condidit, & virtute ſua conſeruat, ita & vocabulorum, quibus illarum natura inſigniretur, aptè inſtituendorum rationem hominibus tribuerit. Cùm enim νοήματα rerum cognitarum, Platone teſte, ſint εἰκόνες atque ἐκτυπώματα, efficitur, omnes homines ijſdem notitiarum ideis, id eſt, certa & vera cauſarum in animo conformatione atque cognitione, non temeraria & incerta indicatione fuiſſe imbutos (ita enim hoc loco ideæ vocabulum intelligimus) cùm natura in omnibus hominibus ἀγχινοίας vim atque efficaciam inſerat ad res percipiendas atque intelligendas, eademque ſit νοημάτων illorum effectrix; rerum autem per intellectum perceptarum ſymbola & teſſeræ ſunt verba naturæ vi conſtituta, ex quibus oratio poſtmodum componitur. Iam verò ἀρχηγὸν primigeniamque illam nominum conſtitutionem, certè ex nullo, niſi ex primo homine originem ſuam habuiſſe credimus; quem quidem, certiſſimum eſt, habuiſſe efficaciſſimam ἀγχινοίας vim, ſenſuum omnium, ipſiuſque maximè rationis liberrimum atque expeditiſſimum vſum, id eſt, verè fuiſſe Philoſophum, vt in præcedente ſcrutinio oſtendimus.

Plato.

Platonis ſententia circa nominum impoſitionem

Primum igitur hominem, id eſt, Adamum, diuinâ quâdam facultate atque virtute ingenij præditum, primum fuiſſe ὀνοματοθέτην, minimè dubium, atque adeò de fide eſt, vt paulò poſt videbitur. Quòd cùm ignorauerit Plato (aut certè ſi quid ex libris Moyſis reſcire potuit, nec purè ſatis cognouit, nec ſatis liberè protulit) ex ipſo videlicet Moyſe, verarum originum ſiue antiquitatum Authore, illud ſolidè & germanè percipiendum eſt: ille enim teſtatur Adamum primum hominem omnibus animalibus vera & propria nomina impoſuiſſe, eamque facultatem â Deo accepiſſe. verba eius cito.

Adamus impoſuit prima nomina rebus.

ויצר יי אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה:

Et formauit Dominus Deus ex terra omne animal agri, & omne volatile cœli, & adduxit ea ad Adam, vt videret, quid vocaret ea; & omne, quod vocauit Adam animæ viuentis, ipsum est nomen eius; appellauitq; Adam nominibus suis omnia animantia, & volatilia cœli, & omnem bestiam agri. Effecit igitur Deus, vt omnium animalium naturæ quasi præsentes oculis Adami obuersarentur, vt illi essent perspectæ atque cognitæ; aut certè miraculosâ quâdam ratione omnes animantes illius oculis reuera subiecit, ita vt expedito sensuum ministerio rerum naturas perspiceret. Ex qua solida atque explorata cognitione, oportuna extitit in Adamo ὀνομοθεσίας facultas: sic enim intelligo illa verba; *Et quodcunque nomen indidit illi Adam*, illi inquam animæ viuenti, *fuit nomen eius*, id est, fuerunt illis vera & germana nomina, & rerum naturis propriè accommodata, non secundùm extrinsecam denominationem, sed essentialem quandam rationem, ita vt proprietates singulorum animalium singulis nominibus perfectè responderent; atque adeò ex ipsis nominibus solis in intrinsecam cuiusque rei naturam facilè peruenire quispiam posset. quibus consentit R. Abram Balmis in מכלל his verbis:

Adam nomina imposuit animalibus secundùm essentialem quandam rationem.

R. Abram Balmis.

והפרש להלשון העברי משאר הלשונות כי בהיות מניח הלשון העברי הבורא ית' שמו הסכמת הנחתו היא נאותה לטבעי הדברים בלם כי לפי הטבעם הסכים לכנותם ולקרותם כמו שכתיב בבראשית:

Est autem differentia magna inter linguam sanctam, & alias linguas; cùm enim Deus benedictus sit Author linguæ sanctæ, necessariò nominum impositio debet ipsis rerum naturis respondere, quia secundùm eorum naturas conueniebat eas appellare. Quæ confirmantur à R. Abenezra, Ralbag, Rambam, Becchai, Rabboth, alijsque in Genesin Commentatoribus, quos hoc loco consule. Meminit quoque huius impositionis nominum in principio Alfurcani sui Mahumed impostor, vbi dicitur, Deum dictasse Adæ nomina rebus aptè imponenda.

RR. Abenezra Ralbag, Rambam, Becchai, Rabboth.

فخلق الله جميع وحش فجا بهم ادم عليه السلام واعلمه بقية الاسما
كل واحد فسمي ادم لكلهم على صفاته———————م ☼

Creatisque animantibus omnibus, venire fecit illa Deus ad Adam benedictæ memoriæ, & docuit ipsum oretenus nomina vniuscuiusque, & vocauit Adam omnia nominibus respondentibus proprietatibus eorum. Moses Barcepha Syrus in libro de paradiso, dicit Adamum editiore paradisi loco insidentem, augustaque auctoritate & Maiestate, ac tali vultus splendore, qualem emicuisse ex facie Mosis Scriptura testatur, voce quæ sensu excipi posset pronunciata, singulis animantium generibus nomina indidisse, vnumquod-

Moses Barceph Syrus.

quodque nominatim appellando; illa verò submissis capitibus prona, nec præ nimio decore, quo ille resplendebat, intueri ipsum audentia, singulatim præteribant, & suis ab illo appellabantur ex ordine nominibus: v.g. cùm Taurum ille nomine appellaret, continuò is audito nomine suo transibat coram illo, capite submisso; similiter nominatim citatus equus, præteribat deiectâ ceruice, neque Adami aspectum sustinens; idemque cœteris contigit. Quæ non ita intelligenda sunt, vt nomina, quæ animalibus imposuit Adamus, ea tum primùm à Deo ipsum accepisse putetur; sic enim non Adamus, sed Deus ipse imposuisse eis nomina diceretur; sed Adamum accepisse linguam à Deo, quantum ad alia omnia perfectam, præter eam partem, quæ animalium nomina continet, quam scilicet integram reliquit Deus solertiæ & sapientiæ Adami, videlicet, vt ipse per scientiam, quam habebat, animalium, & per notitiam plurimarum vocum, quam acceperat, nomina conderet, atque imponeret animalibus, singulorum naturis ritè congruentia; nec ea quidem vno modo formata, sed diuersis è causis petita, vel ex propria differentia specifica, vel ex naturali proprietate, vel ex motu, vel ex figura, vel ex peculiari aliqua operatione, vel ex aliquo singulari ac proprio accidente. Atque hæc prima fuit nominum ὀρθότης à Deo naturæ Authore instituta, ministerio Adami. Licet autem & vni rei plura vocabula imponerentur, & contrà, vnum vocabulum rebus multis significandis aptaretur; id tamen eatenus factum est, vt rei naturæ ratio postulabat. Atque etiam nomina ex variarum χέσεων circumstantijs ita sunt imposita, vt conuenirent ipsarum naturæ: Naturæ enim appellatione non tantùm rei substantia significatur, sed accidentium etiam ὕπαρξις, quæ suo quidem modo dicitur πεφυκέναι, quatenus videlicet accidentia rem χηματίζονται, id est, notant atque designant. Prima igitur nomina ab Adamo rectè fuerunt hunc in modum constituta, & veram rei naturam repræsentarunt, vt minimè dubium esse debeat, nomina illa veras fuisse rerum definitiones; ac proindè hucusque dici posse, nomina φύσει fuisse imposita, videlicet à sapientissimo πρωτοπλάστῃ. Nam vt sapienter Plato in Cratylo;

Quomodo intelligendũ quod Adam imposuerit nomina animalibus.

Nomina ab Adamo animalibus imposita fuere verè animalium definitio.

Οὐκ ἄρα παντὸς ἀνδρὸς ὄνομα θέσθαι ἐστιν, ἀλλά τινος ὀνοματουργοῦ, οὗτος δ' ἐστιν, ὡς ἔοικεν ὀνομαθέτης. ὃς δὴ τῶν δημιουργῶν σπανιώτατος ἐν ἀνθρώποις γίνεται. Plato.

Non cuiuslibet hominis esse nomina rebus imponere, sed cuiusdam artificis, qui peculiari quâdam nominum imponendorum valeat facultate; hic autem nimirum est Legislator, qui profectò omnium Artificum rarissimus est, & maximè singularis inter homines.

Κινδυνεύει ἄρα εἶναι οὐ φαῦλον ἡ τοῦ ὀνόματος θέσις, οὐδὲ φαύλων ἀνδρῶν, οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόντων, καὶ Κράτυλος ἀληθὲς λέγει λέγων φύσει τὰ ὀνόματα εἶναι τοῖς πράγμασι, καὶ οὐ πάντα δημιουργὸν ὀνομάτων εἶναι ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνον τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὸ τῇ φύσει ὄνομα ὂν ἑκάστῳ, καὶ δυνάμενον αὐτοῦ τὸ γε εἶδος τιθέναι εἴς τε τὰ γράμματα, καὶ τὰς συλλαβάς.

Nominum igitur impositio haud quaquam leuis & exigua res esse videtur, neque hominum vulgarium humiliumque opus, ac proindè verum dicit Cratylus dicens, Natura rebus nomina existere, nec quemlibet hominem nominum esse artificem, sed illum demùm, qui ad illud nomen respicit, quod rerum naturæ exprimendæ atque repræsentandæ peculiariter quadrat, & qui illius nominis formam lite-

ri, & syllabis imponere atque accommodare potest. Porrò cùm orationis ministerio humanæ societatis ratio atque commercium constet, certè humanarum conceptionum δηλώματα καὶ σύμβολα quædam sunt, quibus hominum commercium conseruetur. Itaque vtentium consuetudo atque institutum maximi momenti est, in societate generis humani; hincque duæ existunt nominis definitiones apud Platonem, sc: Nomen est ὄργανον διδασκαλικὸν, καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας, id est, instrumentum rebus docendis aptum atque accommodatum, & rerum naturæ distinctè repræsentandæ: & μίμημα φωνῆς ἐκείνου ὃ μιμεῖται, καὶ ὀνομάζει ὁ μιμούμενος τῇ φύσει ἂν μιμῆται, id est, imitatio quæ vocis fit ministerio, illius rei, quam qui imitandam instituit, voce imitatur. Sunt autem hoc loco consideranda duplicia nomina; quædam prima, quædam secunda ex primis nata (quibus tamen omnibus commune est, vt rei naturam suo modo exprimant) in quorum qiudem etymo exquirendo deliramus, si primorum illorum nominum fontes ignoremus; quos tamen adire, vera est nominum ὀρθότης. Prima quidem illa, καὶ ἀρχικὰ illa nomina, à potentia, vt cum Platone loquar, quadam quàm sit humana maiore imposita, temporis longo vsu absoleta, in barbaris linguis, hoc est, Hebraica, Chaldaica, Ægyptiaca, vt Plato vult, conseruantur; quarum ignorationem cùm fateatur ipse Plato, veram quoque nominum rationem se ignorare fatetur; ad illas tamen recurrendum esse ait, cùm vocabulorum origines ignorantur. Huius igitur consilio ducti, iam tandem videamus, quænam fuerit illa primigenia lingua, quæ matrix, ex qua cœteræ omnes originem traxerunt.

Duæ definitiones Nominum apud Platonem.

DISQVISITIO III.

Quænam, & qualis fuerit prima omnium Linguarum.

Linguam Hebræam ipsi Orbi condito coæuam, à Deo Optimo Maximo institutam, primoque traditam parenti, nemo est, cui non satis compertum sit. Verùm cùm non desint, qui id impugnare audeant, nostram hanc sententiam varijs rationibus stabiliendam duxi. Harum prima desumitur ab antiquitate, & sanctitate; siquidem eam vnà cum natura Vniuersi Author indidit, nec ab impietate ortum cum alijs habuit communem; hac enim Adam omnium creaturarum naturas expressit, & omnibus eis nomina vocauit; in hac Deus ipse sæpiùs per se, vel per interlocutorem cum suis amicis colloquium instituit; hanc Patriarcharum & Prophetarum, vt verbis Augustini loquar, non solùm in sermonibus suis, verùm etiam in sacris scripturis custodiuit Authoritas. Porrò cùm Chaldæis omnibus superstitionum peste contaminatis, in vna Thare domo, de qua natus est Abraham, veri Dei cultum Dominus seruârit, in ea etiam simul cum sui obseruantia linguam hanc sanctam tueri voluit. Hæc est, ad quam verus & genuinus sacræ Scripturæ textus veluti ad lydium lapidem comprobaretur, omnium aliarum matrix; quæ omnia comprobantur ab Authoribus probis & sensatis. ita sentiunt SS. PP. Hieronymus,

Linguam Hebræam cum mundo natam probatur.

Ratio prima ducta ab antiquitate & sanctitate.

Augustinus.

mus, Augustinus, Cyprianus, Eusebius, Athanasius, Origenes, Tertullianus, Iræneus, cœterique horum astipulatores. Ita post Rabbi Iudam, omnes Rabbini, Eliezer, Rassi, Ralbag, Radak, Reccanati, Abarbanel, Ramban, Akiba, innumerique alij, quos libenter hoc loco allegarem, nisi veritatem vel ipsis sacræ huius linguæ Tyronibus iam innotuisse cognoscerem. Altera ratio ad rei huius veritatem comprobandã, est ipsa simplicitas linguæ; siquidem omnes vocum huius linguæ radices triliteræ sunt; quod in nulla alia lingua accidit. Quemadmodum igitur composita & mixta, posteriora sunt, communi Philosophorum consensu, ipsis, ex quibus sunt, & constant, videlicet simplicibus elementis; ita cùm cœteræ omnium linguarum voces sint compositæ, solius autem linguæ Hebrææ voces sint simplices, vt paulò post videbimus, certum est, primam omnium aliarum linguarum ipsam esse Hebræam. Verùm ex nullo clariori signo hæc veritas luculentiùs quoque patet, quàm vel ex ipsa primæua nominum institutione à protoplasto facta; quæ non Græca, Ægyptia, Chaldaica, aut Syriaca, sed purè Hebræa esse, non alio, nisi illius linguæ peritorum indigemus testimonio. Nam vt rectè Abenezra in 6. Genesis.

Patres & Rabbini, asserentes linguam Hebræam esse omnium antiquissimã.

2. Ratio ducta à simplicitate linguæ.

Abenezra.

וטעם שפה אחת לשון אחת והיה לשון הקדש לפיכך היא ראשונה מכל לשונות ושם אדם וחוה וקין חם שת פלג וכו׳:

Sensus labij vnius est, lingua vna, quæ est Hebræa, ideò ipsa linguarum omnium prima, vt testantur nomina Adam, Eua, Kain, Cham, Seth, Phaleg; aliaque quotquot in sacro textu leguntur. Tertia ratio sumitur ab arcana & plena innumeris mysterijs institutione huius linguæ, in qua quot literæ & apices, tot mysteria; quot syllabæ & voces, tot sacramenta esse etiam ipsi SS. PP. testantur; vt non sine causa Hebræi dicant

3. Ratio ducta ab arcanis mysterijs quæ continet.

אין בתורה כתובה בלשון הקדש אפילו אות אחת שאין ההרים גדולים תלויים בה:

In lege, Hebræo videlicet sermone conscripta, non esse vel vnam literam, ex qua non magni montes dependeant. Quæ vel ipse Chrysostomus suo veluti calculo approbare videtur his verbis: *Quemadmodum longè gratiùs est pomum, quod tuis manibus ex ipsa arbore decerpseris, vinum iucundius, quod ex eo deprompseris dolio, in quo primum conditum fuit; ita diuinæ literæ nescio quid habent natiuæ fragrantiæ, nescio quid spirant suum & genuinum, si eo sermone legantur, quo scripserunt ij, qui partim ex sacro hauserunt ore, partim eiusdem afflati spiritu nobis tradiderunt. linguæ autem, quibus diuina eloquia Deus nobis concredidit, tres sunt, Hebræa, Chaldæa, & Græca.* Sed præ cœteris contrariæ sententiæ fauere reperio Georgium Amiram in sua Grammatica Chaldaica, olim Alumnum Collegij Maronitarum, posteà Patriarcham Antiochenum, & Primatem montis Libani dignissimum, qui siue patriæ linguæ patrocinio, siue aliquo alio motiuo impulsus, nescio, certè nihil intentatum relinquit, quo linguam suam Syriacam linguarum omnium Principem constituat; cuius tamen omnia argumenta eò collimant, vt ostendat, linguam Syram, quam ille omninò cum Chaldaica confundit, ideò esse pri-

Chrysost. hom. 79.

Georgius Amira putat linguam Syriacam fuisse primam.

primam omnium aliarum, quia à primis hominibus, hoc eſt, Chaldæis proceſſit. Verùm ex eius argumentis ſequitur Chaldæam linguam ferè fuiſſe Hebræam, quod ita oſtendo. Noë, & filij eius Sem, Cham, & Iaphet, primi poſt diluuium humani generis Duces fuerunt Chaldæi; illam enim regionem incoluerunt, quæ iam Armeniam, Syriam, Aſſyriam, & partem Arabiæ comprehendit, olim ſub Chaldææ nomine comprehenſam, vt præter Ariam Montanum, Adarchomium, Beroaldum, plerique alij aſſentiuntur ſacrarum literarum Commentatores: ſed hi recenſiti Duces non vtebantur aliâ linguâ, niſi illâ, quam à primis Mundi Patriarchis Adamo, Seth, Henoch hauſerant; at illa alia non fuit, quàm Hebræa; ergo Chaldæi iſti vſi ſunt linguâ Hebræâ, id eſt, illâ linguâ, quæ poſt confuſionem cœterarum linguarum ſingulari Dei prouidentiâ ſola permanſit in domo Heber, à quo & nomen inuenit. Siue igitur illa lingua primogenia vocetur Chaldaica à natione, ſiue Hebræa à tranſitu Abrahæ, aut ab Hebro, vt dixi, ſiue à Syria, Syriaca, ſiue à Meſopotamia, Meſopotamica; certè vna & eadem lingua fuit à principio ante confuſionem linguarum, diuerſis ſolùmodò nominibus, à diuerſis populis qui eâ vtebantur, deſumptis differens. Atq; ita intelligenda ſunt verba textus Arabici, quæ in fauorem ſuum citat ex Maronitico ſacræ Scripturæ Codice deprompta.

ومن هولاي جميع الشعوب على الارض بعد الطوفان وشقت الالسن واختلاف
لغتهم السريا ني ✡

Id eſt, *Et ab his diuiſi ſunt omnes populi ſuper terram poſt diluuium, & diuiſæ ſunt linguæ; & varietas linguæ eorum Syriaca*. Præterquam enim quòd non omni tranſlatori, niſi approbato, fides adhibenda ſit; certè ipſa verba intelligenda eſſe vt dixi, ſumendo ſc: Syriam pro Aſſyria, quæ cum Chaldæa paſſim confunditur, ſicut continens cum contento, luculenter patet. Quod verò Sanctus Ephrem vocet linguam Syriacam

S. Ephrem. ܠܫܢܐ ܡܒܘܥܐ ܕܟܠ ܠܫܢ̈ܐ ܡܡܠܠܐ ✣

primam linguarum, & fontem idiomatum, hoc ideò cenſendus eſt facere, quòd patria ipſi eſſet, & Hebrææ maximè vicina, propinquaque. Verùm vt hæ duæ ſententiæ tandem concilientur,

Duplex lingua ſacris literis vſurpata, Doctrinalis, & Idiomatica.

Suppono primò, Linguam duplicem eſſe ſacris literis à principio vſurpatam: Vnam originalem, quam & doctrinalem appellare licet, quòd in ea primæua ſcientiarum tàm ſacrarum, quàm profanarum inſtitutio facta ſit; atque talem fuiſſe Hebræam aſſero, vt poſteà pluribus probabimus: Alteram idiomaticam, ſiue vſualem, vtpotè toti alicui nationi communem; atque hanc aio fuiſſe à principio Chaldaicam, vel Aſſyriam, Hebrææ vicinam.

Idiomaticæ originem trahunt à Doctrinali.

Suppono ſecundò, Omnes idiomaticas ab originali ſeu doctrinali aliqua deſcendentes, eâ quoque poſteriores eſſe; vt patet ex linguis Chaldaica, Syriaca, Arabica, Æthiopica, quæ cùm omnes filiæ ſint Hebrææ originalis, tantò maiorem quoque corruptionem vnaquæque paſſa eſt, quantò ab origine ſua plùs receſſerit; quemadmodum & in Græcæ linguæ dialectis, & in filiabus Latinæ linguæ, Italica, Gallica, Hiſpanica, Luſita-

ſitanicæ videre eſt. His igitur ſuppoſitis, Dico Hebræam linguam, quam doctores ſanctam vocant, primam omnium linguarum fuiſſe, eandemque quam Deus protoplaſtis primùm infuderat; quæ etſi ab impia ſtirpe Cain aliquam corruptionem paſſa fuerit, ſemper tamen ceu ſacrum & diuinum munus in domo Adæ, verorumque eius filiorum ſecundùm traditionem ſucceſsiuam permanſit incorruptè; ita vt hæc ab Adamo ad Sethum, ab hoc ad Henoch, ab Henoch ad Noëmum; & ab hoc ad Hebrum (à quo nomen inuenit) & Abrahamum, ab his ad Moſen, & deindè ad alios ſucceſsiuè fuerit propagata. Si igitur Chaldaicam, ſiue Aſſyriam Aduerſarij ita accipiant, vt eandem velint eſſe cum illa, quâ primi Chaldææ habitatores vſi ſunt; dico ita acceptam eandem eſſe cum Hebræa, cùm primi habitatores Chaldææ alia, vt dictum eſt, lingua non ſint vſi, quàm Hebræa, primæua illa & originali. Si verò Chaldæam diuerſam eſſe velint ab Hebræa, eandemque cum Idiomatica poſt linguarum confuſionem in Chaldæa currenrem; dico eandem ita acceptam minimè primam linguarum dici debere, cùm ex corruptione linguæ Hebrææ promanârit, & ab origine ſua iam defecerit, variaque populorum commixtione ac commercio tantò ſemper maiorem corruptelam paſſa ſit, quantò à fonte fuerit remotior riuus. Dico tamen, linguam Chaldaicam ſecundum poſt Hebræam inter linguas vetuſtatis locum obtinere. Qui hæc penitiùs introſpexerit, facilè famoſam hanc Hebrææ & Chaldææ linguarum de primatu contendentium litem exortam dirimet. Syriacam autem nequaquam eandem cum Chaldaica eſſe, ſed & literis, & phraſi diſtinctam, poſteris temporibus ortam, non aliâ authoritate opus eſt, quàm illâ Leuitæ Eliæ Aſcenazi, vtriuſque Magiſtri peritiſsimi, quam in præfatione in ſuum Meturgeman ſiue Lexicon Chaldaicum hiſce verbis aſtruit.

Lingua ſancta prima omnium linguarum.

In quo ſenſu Chaldæa poſſit dici prima linguarum.

Chaldaica inter linguas ſecundum locum obtinet.

Leuita Elias Aſcenazi.

אמר רבי שמואל בן נחמני אל תהי לשון ארמית קלה בעיניך שמצאנו בתורה
ובנביאים ובכתובים שהקב"ה חולק לו כבוד בתורה יגר שהדותא בנביאים כדנא
תאמרון להום בכתובים וידברו הכשדים למלך ארמית וזה לפי שהוא קרוב ללשון
הקדש מכל שאר הלשונות וכן כתב החכם רא"ע לשון ארמית הוא לשון הקדש
שנשתבש משמע שקודם שנשתבש היו מדברים בארם לשון הקדש ממש:

Dixit Rabbi Samuël filius Nabhmani; nè ſit vilis in oculis tuis lingua Chaldaica, ſiquidem inuenimus in lege, in Prophetis, & hagiographis, quòd Deus benedictus, cui ſit gloria, in lege teſtimonium præbet in Prophetis, ſicut viſum fuit eis in hagiographis, & locuti ſunt Regi linguâ Chaldaicâ, & hoc ideo, eò quòd hæc vicina ſit linguæ ſanctæ præ omnibus alijs linguis; atque ita ſcribit Eliezar; Lingua Chaldaica ipſa eſt lingua ſancta corrupta; fama quoque eſt, quòd olim antequam corrumperetur, loquebantur in Syria vel Chaldæa linguâ ſanctâ ſimpliciter. ita R. Elias citato loco. Quando verò illa corrupta fuerit, difficilis quæſtio eſt apud Authores; varij varia allegant tempora; ego cum paulò ante citato Authore, vti linguæ vtriuſque, ita temporum & hiſtoriarum peritiſſimo, ſentio, qui in citato loco ita diſſerit:

R. Eliezer.

ואם כן יש לשאל מתי נשתבש והלא בזמן האבות היה זה הלשון המשבש
והראיה יגר שהדותא לכן נראה לי לומר שנשתבש תכף אחר שיצא אברהם משם
כי בלי ספק היה הוא ואבותיו מדברים בלשון הקדש כאשר קבלו מאדם ועד נח
איש

איש מפי איש והעיקר היה שם בן נח שהוא היה בעבר הנהר כמו שפרש רמ״ב״ן וכשמת הוא ורוב בניו ויצא משם אברהם והיו כלם עובדי עבודה זרה אז נשתבש הלשון ונקרא לשון ארמי על שם ארם שהוא היה הבן האחרון של שם שנאמר ובני שם עילם ואשור ואקפכשד ולוד וארם ומסתמא האריך ימים יותר מכלם לכן נקרא הלשון על שמו לשון ארמי וכשבא אברהם לארץ כנען היה הוא וזרעו מדברים שפת כנען שהיא לשון הקדש ממש ואף כשהיו ישראל במצרים לא אזבוהו כמו שאמרו רז״ל שלשה דברים לא שנו ישראל במצרים שמותם ומלבושם ולשונם :

Id est, *Quæri igitur posset, quando lingua Hebræa, & an temporibus Patrum hæc lingua fuerit vsitata; & rationem dubitandi suppeditant hæ voces* יגר שהדותא. *Ideo videtur mihi conueniens dicere, quòd adulterata sit, postquam egressus est Abraham inde; quoniam absque dubio Patres nostri primi locuti fuere, quemadmodum eam acceperunt ab Adam vsque ad Noë oretenus; & primum eius fundamentum fuit Sem filius Noë, cùm is esset transflumen, quemadmodum explicatur à Ramban. & cùm essent ibi is & filij eius, egressus est Abraham inde, erant enim omnes idololatræ, tunc corrupta est lingua, & vocata fuit lingua Aramæa, iuxta nomen Aram, qui fuit filius vltimus Sem, iuxta quod dicitur, filij Sem, Elam, & Assur, & Arphaxad, & Lud, & Aram, & longiùs is cæteris prolongauit dies vitæ suæ: ideò vocata fuit lingua à nomine suo Aramæa. Et ingrediente Abraham in terram Canaam, sequebatur is, & omnes filij eius sermonem Cananæum, quæ fuit lingua sancta simpliciter; & etiam cùm nostri Patres morarentur in Ægypto, non reliquerunt eam, sicuti dicunt Rabbini nostri; Tria non mutarunt Israelitæ in Ægypto, Nomina sua, vestimenta sua, & linguam suam.*

Patet igitur linguam Hebræam omnium linguarum sine controuersia antiquissimam, imò primam. Syriacam autem, & Chaldaicam, siue Babylonicam eiusdem filias esse, omnemque inter Authores controuersiam de primatu linguarum motam, solummodò ex æquiuocatione quadam nominum ortam esse, vt proindè facilè omnium obiectiones soluturus sit, qui nostras rationes hoc loco allatas probè intellexerit. Indagatâ igitur primâ Mundi linguâ, nil iam ampliùs restat, nisi vt eiusdem formam characterum, scribendique rationem pari passu discutiamus.

DISQVISITIO IV.

De linguæ Hebrææ mira vi in rerum significationibus elucescente.

Linguæ Hebraicæ mira vis in rerum significatione

Mirum sanè id in lingua Hebræa videri debet, quòd nomina rebus perfectè conueniant, eundemque quomodocunque transposita semper sensum efficiant. Quòd cùm nulla in alia lingua locum habere comperiamus, meritò ei inter cœteras linguas principatus debetur. Verùm ne quicquam sine ratione asseruisse videamur, huius rei largissima specimina dabimus, vt Lector immensas diuinæ sapientiæ huius primùm institutricis diuitias sub illa latentes aspiciat, & miretur. Antequam tamen vlteriùs progrediamur, hìc quædam præsupponenda sunt, veluti regulæ & Canones, quibus fulti & directi licitè in simili veritatis indagatione vti possimus.

Sup-

Notanda circa linguam Hebraicam.

Suppono igitur primò, non vnicæ tantùm vocis constructionem in Hebraicis nomenclaturis, sed & multiplicem etiam repetitionem per eosdem diuersosq; sensus & constructiones vsurpari posse.

Secundò, literas ו י ע ח א ה veluti vocales subinde intelligi, & consonantibus subesse, etiamsi non exprimantur; & quòd consonantium similis soni subinde inter se fiat transmutatio.

Tertiò, quòd plenæ dictionum determinationes sub verbo etymologicè disposito non requirantur.

Quartò, quòd vis verborum primigeniorum innotescat variè, sc: in varia literarum metathesi siue transpositione, per variam verborum acceptionem, vel aliam lectionis distinctionem, & separationem syllabicam, aut vocum repetitionem directam; & hâc ratione sensus mystici & arcani alicuius series sub ipsis verborum penetralibus recondita, aliaque scriptura interna expressa esse demonstratur. His igitur ita ritè dispositis, iam videamus, quomodo nomina à primæuo eorundem Institutore rebus singulis imposita, vim, quam quoduis possidet, denotent, initium ducentes ab animalium nominibus, deindè à proprijs quorundam eximiorum hominum appellationibus; tertiò denique ænigmaticas quorundam in sacra Scriptura locorum significationes Cabalico analyticæ artis subsidio enodare conabimur.

Nomina ab Adamo imposita animantibus essentiã animantium exprimebant.

Formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terræ, & volatilibus cœli, adduxit ea ad Adam, vt videret, quid vocaret ea; omne enim, quod vocauit Adam animæ viuentis, hoc est nomen eius. Ecce prima ὀνοματεσίας origo. nomina igitur rebus non casu, sed summâ ratione imposita patet, vt quod sonarent verba, res ipsæ exprimerent. Adduxit enim Deus animalia ad Adam sapientiâ summâ præditum לראות *vt videret*, id est, considerata cuiusque natura, inclinatione & indole, dispiceret, מה יקרא לו, *quid vocaret ea.*

וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו :

& quodcunque appellauit id Adam, id est nomen eius; vel vt pulchrè Onkelos Metargem. Chaldæus hoc loco explicat, adductis enim animalibus iubet,

למחזיה מה יקרא ליה : *vt specularetur quomodo vocaret ea.*

Nomina aliqua adhuc supersunt in lingua Hebraica, quæ exprimunt animantium indolem.

Nunc igitur videamus, vtrum aliqua adhuc nomina supersint in lingua Hebræa, quæ animantium indolem, quam indicant, verè adhuc expriмant. Certè Rabbini plerique innuunt aliqua, veritatem huius ὀνοματεσίας indicantia; & inter cœteros R. Becchai, qui de hac nominum impositione, sua in Genesin commentatione ita differit.

אמרו במדרש הביא הקב״ה לפניו כל הבהמות והחיות יקרא להן שמות ואמר לזה נאה לקרותו אריה ולזה נאה לקראתו חמור ולזה סוס וכן כל ובר ודבר והנה בזה נתפרסמה חכמתו הגרולה כמו שהיה בצלם אלהים ומעשה ידי השם יתעלה ונראה לי באור המדרש הזה כי אדם הבין בחכמתו ושכלו טבע כל בהמה וחיה וקרא לכל אחת ואחת שם מעין הטבע ומדה שהזכיר בה והאותיות שצרף בשמותיהן הכל לפי טבעיהן ומדותיהן :

Dicitur in Midras, fecit Deus transire ante Adam omnia animalia, &

vocauit ea nominibus suis, & dixit; nunc huic conuenit, vt vocetur אריה, id est, *Leo; & ad illud, conuenit vt hoc vocetur* חמור, id est, *Asinus; & ad aliud, conuenit, vt hoc vocetur* סוס, id est, *Equus; & sic faciebat de singulis animantibus; & ecce in hoc manifestauit maximam suam sapientiam, sicut is, qui esset simulachrum Dei, & opus manuum Domini Dei excelsi; & videtur mihi explicare Midras, quòd Adam intellexit in sapientia sua naturam cuiusuis animantis, & vocauit vnumquodque nomine significante naturam & proprietatem memoratam in eo; literas quoque nominum singulorum nunc coniungendo, nunc separando, nunc permutando ea, variè cum naturis, & proprietatibus animantium combinauit.* Pergit deindè Becchai:

R. Becchai.

החנה היו שמות מושכלות באמרך חכיר בחכמתו טבע האריה שהוא גבור דגול ומלך שבחיות עד שהנביא המשיל בו את השם ית' באומרו ה' כאריה ישאג והעלה שמו אריה מפני שאותיות אריה ראיות כי הא"לף והח"י והיו"ד הן אותיות הש"י והשי"ש פרושו רוח ואם כן עצם השם של אריה מבאר ענינו וכן נשר הכיר בחכמתו שהנשר מלך שבעופות ועפיפתו גברה מכל עוף וכמו שידוע מעניניו כי כשישלמו לו עשר שנים יגביה עפיפתו עד מאד עד שהוא מתקרב לגלגל האש ולרוב החמימות מתבט ומפיל עצמו והנה הוא נמרט ואחרי כן יתחדש ויעלה אבר כבתחלה וכן מנהגו כל עשר ועשר שנים עד מאה שנה ובשנת המאה מתקרב ביותר לגלגל האש ומגביה העפיפה כמנהגו ונופל בים ומת ועל כן ידע האדם הענין הזה בהכמתו וקרא שמו נשר כי הש"ין אש והרי"ש רוח והנ"ון לשון נפילה והנה שמו מבאר על מנהגו וטבעו ומה אחריתו וזה הוא וכן כתב רבינו סעדיה גאון ז"ל שאמר לזה ראוי לקרותו נשר:

Et ecce fuerunt nomina notionalia iuxta verba tua. Cognoscens Adam in sapientia sua naturam Leonis, quòd nimirum esset fortis, magnus, & Rex animalium, adeo vt etiam Propheta eum Deo comparauerit, cum dicat, Deus sicut Leo rugiet; imposuit ipsi nomen אריה, *eò quòd literæ huius vocis* אחי *sunt respirationis vehementioris. Et sic ipsa dictio* אריה, *Leo, explicat significationem eius; & sic Adam cognouit* נשר *Aquilam in sapientia sua, quòd ipsa esset Regina omnium auium, volatusq́; eius fortior omnibus alijs volucribus, sicuti ex operationibus eius patet, cùm illi fuerit ætas* 10. *annorum, volatu sese extollit vsque ad ipsam sphæram ignis, & præ multitudine caloris se inde demittens præcipitat in mare, vbi decidentibus plumis veteribus, acquirit nouas in primam iuuentutem restituta, & ita singulis* 10. *annis consueuit facere, vsque ad centesimum annum, quo more suo sphæram ignis repetit, vnde tandem seipsam deijciens in mare, ibi finem vitæ suæ ponit. ita scribit R. Saadia Gaun. & hâc ratione Adam cognoscendo naturam Aquilæ, ipsi nomen congruum inuenit, vocando eam* נשר, *quoniam prima litera* נ, נפילה, id est, *casum significat, secunda* ש, אש, id est, *ignem, tertia* ר, רוח, id est, *spiritum; vt sequitur* נ' נפילה ש' אש ר' רוח id est, *casus, ignis, spiritus, & sic nomen eius declarat mores, & naturam eius.* Pergit vlterius:

Cur Leoni imposuit Adā hoc nomen Arieh.

Cur Aquilæ Adam hoc nomen Nesra indiderit.

נ, נפילה
ש, אש
ר, רוח

R. Saadia Gaun.

וכן בשם החמור הכיר בחכמרו שהוא פתי וסבל מכל הבהמות ונמשך אחר התאוות ועוד שדרך החמור לטעון משא התבואות על מדות מלשון החומר שעורים ועל כן קרא שמו חמור מלשון חומר וכן בשם הסוס הכיר בחכמתו שהסוס קל התנועה ושמח לקראת המלחמה והעלה שמו סוס מלשון שישה כי הסמ"כין מתחלפין בשינין וכתיב בדי שופר יאמר האח ומרחוק יריח מלחמה וכן

קרא שמות לכל דבר ודבר וכשקרא לכולן שמות אמר לו ואני מה שמי אמר לו
ה למה שאתה אדון לכל הבריות הוא שכתוב אני ה׳ הוא שמי שקרא שמי שקרא
לו אדם הראשון עד כאן :

Et sic in nomine חמר *hamor*, id est, *Asinus, cognouit per sapientiam suam, quòd is esset fatuus, & baiulus præ omnibus cœteris animantibus, & quòd aptus esset ad portanda onera prouentuum, iuxta proprietatem nominis Hamor, & ideo vocauit nomen eius Hamor. Non aliter cognouit in sapientia sua naturam Equi, quod is nimirum esset leuis, & mobilis, & hilaris, promptusq́ ad bellum, vocauitq́ eum nomine* סוס*, à voce* שישה*, vel* שוש*, gaudere, quòd se sua alacritate exhilaret; scriptum quoque est, quòd à longè olfaciat bellum. Et sic vnamquamque rem vocauit nomine conuenienti naturæ suæ. Et peracta* ὀνομοθεσία *omnium, dixit & sibi: & ego, quo nomine appellabor? dixit ei Deus, Adon, eò quòd Dominus omnium creaturarum sis, iuxta quod scriptum est, Ego Dominus, hoc nomen meum; & vocatus est hoc nomine vsque in hunc diem.* Alij alia in Commentarijs suis referunt, nos excepto Thalmud, quæcunq; in Rabbinorũ Commentarijs circa hoc negotium reperire potuimus, hìc collecta proponemus, vt ex illis proposito suo magis apta Lector excerpere possit; inueniet enim multa, quæ admirandam Hebraicæ linguæ proprietatem deprædicare poterunt.

Hæc vox Hamor quomodo exprimat naturam Asini.

Hæc vox Sus quomodo exprimat naturam Equi.

Nomen Leonis in lingua sancta est אריה *Arieh*. quod resolutum Cabalicâ methodo, quam Themuram vocant, semper aliquid Leoni congruum profert; continentur enim in hac proposita voce sequentes sensus: הראה בראי יראה, id est, *monstrans, seu incutiens aspectu suo formidinem intuentibus*: מאיר בראיו, id est, *illuminans aspectu suo*, quia ignes suo vultu quasi lucem iaculatur: ראיו כראי, *visus eius sicuti speculum*: מרחה מראיו ראי יראה, id est, *projciens ex oculis suis fulgorem timoris*. quæ omnia hâc paraphrasi continentur, vt sequitur.

Significationes huius nominis Arieh.

	אריה	Leo.
הראי בראי יראה		*Incutiens visu suo formidinem.*
האיר בראיו	id est,	*Luce oculorum suorum illustrat videntes se.*
ראיו כראי		*Visus eius sicut speculum.*
מרה מראיו ראו יראה		*Projciens ex eo aspectum horroris.*

	כלב	Canis.
מכל חיות לב לך		*Præ omnibus animantibus cor tibi*, vel etiam *tibi animus*.
כל כלב כלב		*Canis idem ac cor & animus*, id est, *natura illius est esse robustum, generosum, mobilem, viuacem, & cordialem.*

Significationes huius vocis Celeu.

כלב לך

Legitur recto & retrogrado ordine, & significat idem, acsi dixisset Adamo: est quasi intellectus tibi. לב *enim nunc cor, nunc animum, modò intellectum sonat.*

שור Bos.

Significationes vocis Sur.

שור שרה בראשו
אשר שר הראש (בעל קרנים)

Bos dominatur capite suo. Qui est princeps capitis, cornibus enim & capite præ cæteris animalibus eminet.

אדם Homo.

Significationes vocis Adam.

6 5 4 3 2 1
אדם א' אדם דם א' מר א' מאד א' ומאדמה:

Id est:

1 2 3 4 5
Adam primus homo, similitudo Dei, & mensura rerum omnium, ex vapore
6
Dei, & terra concretus.

איש Homo vir.

6 5 4 3 2 1
איש אש י' שיאש ישא ו י' אשה:

1 2 3 4 5 6
Homo ignis, siue virtus Dei, cùm ceciderit, eleuabitur, & Deus virtus & fortitudo eius.

Atque vt ad nomen Adami reuertamur, secundùm alios significat id quoque rationalem æstimationem, vel assimilationem rerum, quæ habentur per discursum: est enim אר *ratio*, vel *rationalis*, דם verò *æstimatio*, vel *assimilatio*; omnis enim actus iudicij humani, vel est de aliqua quidditate rei, vel similitudine eius: nam, vt rectè Alabastrus ostendit, est in Græco quoque ἄνθρωπος, quasi ἀναθρέων, id est, *considerans cum ratione*, vel *quomodò se res habeat*; nam sub ratione tam causa rei, quàm similitudo eius comprehenditur. Sic ergo omnia animalia adduxit Deus ad hominem, id est, rationabiliter iudicantem, & quicquid hic prædicauit de re qualibet, hoc est nomen eius, vel definitio. שם enim significat & nomen, & positionem, & definitionem.

ויקרא אדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי:

Et vo-

Et vocauit Adam nomen vxoris suæ חוה *Heua, quia ipsa est mater omnium viuentium*. Sicut אדם *Adam*, vocem idem significare diximus, ac generalem æstimationem rei per discursum, ita חוה *Heua*, nihil aliud est, quàm significatio, enunciatio, propositio: וח enim est idem ac indeterminata, חו verò prædicatio & indicatio rei. Hinc Heua mater omnium viuentium dicitur, quia quicquid ab intellectu per assensum producitur, fit necessariò per propositionem aliquam; nihil enim perfectum ab intellectu generatur, nisi per assensum vel tacitum, vel expressum enuncietur. Quicquid autem verisimile videtur esse intellectui, & per assensum enunciatur, dicitur mysticè viuere. Itaque sicuti propositio indefinitè sumpta continet in se omnes propositionum modos determinabiles, sic Heua fuit mater omnium viuentium. Vides igitur, quomodo nomina Hebraica non tantùm varios sensus secundùm literam acceptos, sed & parabolicos, allegoricosque includat. Infinita huius generis hìc adducere possem; verùm vt & Lectori inueniendi materiam relinquamus, hîc plerorumque animalium nomina varia metatheseos combinatione resoluta proponere voluimus, vt & methodum resolutionis discat curiosus Lector, & simul ex nominibus varios sensus, dictorum animalium naturis congruos, elicere possit.

Cur Adam vxorem nuncupauit Heuam.

Combinationes sensuum qui sub nominibus animalium latent.

שור *Bos*	תיש *Hircus*	פיל *Elephas*	נשר *Aquila*	איל *Ceruus*	זמר *Pardus*
שרו	תשי	פלי	נרש	אלי	זרם
ושר	ישת	ילף	שרן	ילא	מרז
ורש	יתש	יפל	שנר	יאל	מזר
רוש	שית	לפי	רשן	לאי	רזם
דשו	שתי	ליף	רנש	ליא	רמז

חגב *Locusta*	עגל *Vitulus*	ראם *Monoceros*	דוב *Vrsa*	גמל *Camelus*
חבג	עלג	רמא	דבו	גלם
גחא	גלע	אמר	ובד	מלג
גבח	געל	ארם	ודב	מגל
בחג	לעג	מרא	בדו	לגם
בגה	לגע	מאר	בוד	למג

אריה *Leo*	חמור *Asinus*	חזיר *Sus*	חסידה *Ciconia*	עקרב *Scorpius*
ארהי	חמרו	חזרי	חסהדי	עקבר
אירה	חורם	חרזי	חדיהס	ערבק
איהר	חומר	חריז	חדסהי	ערקב
אחרי	הרמו	חירז	חידסה	עבקר
אהיר	חרום	חיזר	חיסדה	עברק

ראיה

Combinationes nominis אריה, id eſt, Leonis.	Combinationes nominis חמור, id eſt, Aſini.	Combinationes nominis חזיר, id eſt, Porci.	Combinationes nominis חסידה, id eſt, Ciconiæ.	Combinationes nominis עקרב, id eſt, Scorpionis.
ראיח	מורח	זריח	סדיחח	קברע
ראחי	מוחר	זרחי	סדיהח	קבער
ריאח	מחרו	זירח	סידחח	קרעב
ריחא	מחור	זיחר	סידחח	קרבע
רהיא	מרוח	זחיר	סחידח	קעבר
רהאי	מרחו	זחרי	סחדיח	קערב
יראח	וחמר	יזרח	יסחדה	ברקע
ירהא	וחרם	יזחר	יסדחח	ברעק
יארה	ומהר	יחרז	יחדסח	בערק
יאחר	ומרה	יחזר	יחסדח	בעקר
וחאר	ורחם	ירחז	ידחחם	בקרע
יחרא	ורמה	ירזח	ידסחח	בקער
הריא	רחמו	רחיז	דסחיה	רבקע
חראי	רחום	רחזי	דחסיה	רבעק
הארי	רמוח	רזיח	דחיסח	רעקב
האיר	רמחו	רזחי	דסיחח	רעבק
הירא	רוחם	ריזח	דיחסח	רקבע
היאר	רומח	ריחז	דיסחח	רקעב

Atque hæc ſunt paradigmata metatheſeos nominum quorundam animalium, quæ curioſo Lectori proponenda duximus, vt artificium Cabalicum videret; & cùm literæ nominis alicuius quomodocunque tranſpoſitæ ſignificationem ſuam ſortiantur, quàm multa & magna cùm circa nomina, tùm circa integros ſenſus erui poſſint, ex hoc veluti ex vngue leonem intelligeret. Significationem ſingulorum nominum data opera non poſuimus, vt Lectori aliquid ad inueniendum relinqueremus. Vt Lector quoque videret, quanta ſub Hebraicis nominibus vis lateat, & quàm varia & multiplex ſignificatio, hìc quoque quædam nomina propria, vnà cum myſtica ſignificatione eorundem explicamus. In Geneſi ita legitur de nomine Seth. *Et Adam cognouit vxorem ſuam, & peperit filium, & vocauit nomen eius שת, quia poſuit mihi Deus aliud ſemen pro Abel, quem occidit Kain.* Nomen שת deriuatur à verbo שוא, id eſt, deſcendit. Significat quoque שת plantam, & ponere, & (pro) & תש retrogradè reuellere, diſſoluere, & שותת *ſchauat* æquale ſignificat, ita vt combinatio metatheſeos huius nominis totam hanc ſub ſe reducat ſententiam.

Myſticæ ſignificationes huius nominis Seth.

8 7 6 5 4 3 2 1

שתי יה שית שת תש ש תשה שות:

1 2 3 4 5 6 7 8

Poſuit mihi Deus aliam plantationem pro Abel, quem euulſit Kain.

Hoc loco accipimus תש pro Abel, eſt enim *Toſch* idem quod euulſor, cuiuſmodi Abelem fuiſſe nomen eius oſtendit, ſiquidem Deo intentus nouit omnium rerum, præter Deum, vanitatem. *Schat* autem pro

Kain

Kain ſumimus, quia hic vmbris & ſimilitudinibus rerum caducarum, dum venatus eſt, verum bonum perdidit; cuius loco Seth ſubſtitutus eſt. Vides igitur, quàm in nomine Seth pulchrè totus contextus citatus contineatur. Porrò Geneſ. 18. v. 6. de nomine Abraham ita legitur.

Myſticæ ſignificationes nominis Abraham.

ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך: ומלכים ממך יצאו: ושרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה:

Nec vltra vocabitur nomen tuum Abram, ſed diceris Abraham, quia patrem multitudinis gentium dedi te, & Reges exient ex te; Sarai quoq; vxor tua non vocabitur Sarai, ſed Sara erit nomen eius. Nomen Abram ſignificat patrem excelſum, patrem credentium, cuius nomen variè combinatum, ac Cabalico artificio reſolutum, præter innumeros alios ſenſus, hunc ſequentem reddit.

אברהם אברם:

ראה הבורא	*Respexit Deus*	ברו רב ורם	*ſcilicet filius eius magnus & excelſus,*
באברהם	*in Abraham,*	בר הבורא	*filius creatoris, ſcilicet Chriſtus.*
הוראה בו	*& oſtendit in eo*	והוא יברחם	*& ipſe liberauit eos, ſcil: filios hominum,*
אב רב ורם	*Patre magno & alto*	ממרא	*ab amaritudine (* peccati *)*
כבמראה	*ſicuti in ſpeculo,*	מארב	*ab inſidijs (* ſcil: diaboli *)*
במהרה	*quòd breui (* citò *)*	מחרמה	*à maledicto,*
יבוא מאור רב	*veniet lux magna*	באמת	*in fide*
מרום בארם	*de excelſo in Syriam,*	אברהם	*Abraham.*

Anagogica translatio huius nominis Abraham.

Alabaſt.

Anagogicâ quoque tranſlatione ita exponi poteſt ex Alabaſtro. Quia ſicuti אב ſignificat centrum, & principium omnis expanſionis, ſiue corporeæ, ſiue intellectualis; ſic Abraham centrum eſt multitudinis nationum, vel Catholicarum gentium, quia המון id valet. eſt enim הם multorum hominum conferta, & totalis denotatio, vnde המון, quaſi אמון, id eſt fidelis multitudo Catholica ſub vno complexu apprehenſa, quia fuit Abraham pater omnium. Et dignum eſt obſeruatu, quòd Abraham Patriarcha figura fuit non ſolùm Chriſti; verùm etiam Petri Apoſtolorum Principis: ſicut enim Abraham iuſſus eſt à Deo patriam & cognationem relinquere, ſic imperauit Chriſtus Petro, vt relictis omnibus ſequeretur ſe; & quemadmodum diu ſterilis fuerat Sara vxor Abrahami, ſic etiam Eccleſia gentium, quæ Petro in coniugium deſtinabatur, nondum filios pepererat; & veluti nomen Abrami mutatum eſt in Abraham, id eſt Centrum multitudinis Catholicæ gentium, ſic Simoni indita eſt appellatio Cephas, id eſt, cardo expanſionis, ſiue centrum vniuerſæ diffuſionibus. Significat quoque Abraham אב רום, ſcil: Patrem Romanum: ſicuti enim ei promiſſum, quòd in ſemine eius benedicerentur omnes nationes terræ; ita in Petro, quòd ſuper illum, & ſedem ſuam ædificaretur domus omnium,

Abraham fuit figura D. Petri.

omnium, qui benedictionem in Christo consequentur. Et quemadmodum Saræ ablatum est opprobrium sterilitatis, per nominis mutationem, & interpositionem literæ ה; ita Ecclesiæ dempta est immunditiæ ignominia per crucis interpositæ contactum, quando omnes nationes sub vnius lintei velamine ad Petrum demissæ sunt, & à Deo sanctificatæ, & pro Ecclesia Gentilium appellata est Ecclesia Catholica. Qui Cabalicum artificium propositum penitiùs rimatus fuerit, percipiet quoque in nominibus אשמעל, יצחק, Ismaël & Isaac, rationem vtriusque testamenti, veteris, & noui; sub nominibus autem duorum fratrum Iacob & Esau clarè repræsentatum videbit statum Ecclesiæ Catholicæ in hoc mundo, & initium triumphantis. Nam quemadmodum Synagoga se habuit ad Ecclesiam, vt Ismaël ad Isaac; ita Ecclesia præsens ad futuram in consummatione huius Mundi, se habet vt Esau ad Iacob. ita Alab: Itaq; Synagoga dicitur habuisse vmbram rerũ futurarum, non ipsam imaginem: Ecclesia habet imaginem, non autem ipsam speciem veritatis, sed sub Christianæ religionis cœrimonijs, & totius Catholicæ doctrinæ velamento, adhuc reconditur; donec veniat Iacob, qui appellatur תם, simplex & perfectus, qui dicitur apud Esdram finis huius sæculi, & initium sequentis immortalitatis, vt sequitur.

In nominibus Ismael & Isaac nouum & vetus testamentum Cabalistæ agnoscũt.

In Iacob & Esau repræsentatur Ecclesia militans & triumphans, iuxta Alabast.

אשמעל	*Lex vetus*	יצחק	*Lex noua*
שלא שמע אל	*Qui non audiuit Deum*	יצחקי יה	*Fecit mihi risum Deus*, id est, lege gratiæ lætificauit.
אלא במשל	*nisi per vmbras & similitudines*	יצחקי	*corridebit mecum*, id est, conuersabitur Deus incarnatus.
		צחקה	*pura veritas hæc est.*

Pari ratione deprehendemus in ipsis nominibus duodecim filiorum Iacob, Cabalico resolutis artificio, rationes ipsas, ob quas nomina ipsis imposita, vt sequitur.

Nomina 12. filiorum Iacob cur ipsis imposita, iuxta Alabast.

ראובן *Reuben*		שמעון *Simeon*		לוי *Leui*		יהודה *Iuda*	
ראה ה' בעניי	*Vidit Deus humilitatē meam,*	שמע ה'	*audiuit Deus*	ילו	*copulabitur*	יה	*Deum*
		ששנאה אני	*quòd exosa ego,*	וי אלי	*vir meus ad me,*	הודה	*laudo,*
ורא	*& vir*		*& posuit mihi*		*quia produxi ei*	יה	*Domino*
אהבני	*diliget me.*	ושם לי וזה	*etiam hunc.*	לבי	*filios.*	אודה	*confitebor.*
דן *Dan*		נפתלי *Nephtali*		גד *Gad*		אשר *Aser*	
דני	*iudicauit*	יה	*luctata sum*	בגד בא	*feliciter venit*	אשרי	*Beata ego,*

יה

יה	me Deus,	נפתלתי	contendi.	גידו	opera-	שאשריני	quia-
			que-		eius		beatam
ויענה	& exau-	בנפתלי	cum-				me di-
בעני	diuit in		æmula,	גדי	victrix		cent
	afflictio-	ונפתלתי	& præ-		ego		
	ne mea,		ualui.			אשרות	mulie-
ויתן לי	& dedit			בגדי	in ſorore		res.
	mihi				mea.		
בן	filium.						
יששכר Iſſachar		זבלון Zabulon		יוסף Ioſeph		בנימין Benia-min-	
ישש	dedit	בזהלון	in hac	אספר	abſtulit	בן	filius
	mihi		lite-		mihi	ימין	dexteræ,
ה׳	Deus	יזבלני	manebit	ה׳	Deus		
שכרי	merce-		mecum-			בני	filius
	dem meã	מליני	vir meus	ספת	defectum		meus
שש	quia dedi			יספי	addat	מיו״	à Domi-
	ego	יכלתי	quia pro-		mihi		no.
שכרי	ancillam		duxi	יה׳	Deus		
	meam	לו ו׳	ei ſex	מוסף	addens		
אישי	viro				alium-		
	meo	בנים	filios.	יוסף	Ioſeph		

Hæc ferè ex Alabaſtro. Multa hoc loco ſimilia adducere poſſemus, verùm quia illa tractatui de Cabala Hebræorum paulò poſt ſecuturo reſeruauimus, hîc ijs diutiùs inhærere noluimus. Sufficiat hoc loco, quod nobis propoſitum erat demonſtraſſe, in nulla aliarum linguarum, præterquam in Hebræa, nomina rebus perfectè conuenire, & literis eorum quomodolibet tranſpoſitis accepta, ſenſus ſuos rei, quam denotant, conuenientes, aperire; quod ſanè ſi vllum aliud, ingens tùm antiquitatis, tùm præſtantiæ dictæ linguæ argumentum eſt.

CAPVT II.

De libris primæuis Mundi, de forma Characterum, & de propagatione linguarum.

DISQVISITIO I.

Vtrum ante diluuium libri fuerint ſcripti; & vtrum poſt diluuim ante Moyſen?

CVm in præcedentibus Hebræam linguam vti primam, ita linguarum

omnium antiquissimam demonstrauerimus, iam ordinis ratio postulare videtur vt examinemus quoque, vtrum ante & post diluuium vsque ad Mosen libri fuerint eâ linguâ conscripti; quod tamen antequam discutiamus, de instrumentis scriptorijs primò tractandum est; vt sic dilucidior fiat, & εὐμεθόδευτος nostri instituti demonstratio.

§. I.

De scriptorijs Instrumentis primæui sæculi.

OMnis scriptio duplici ratione perfici potest, vel incidendo, vel pingendo. In priori duo spectantur; Instrumentum, quo literæ inciduntur; & materies, cui inciduntur: de vtroque hoc loco fusè à nobis agendum est.

Instrumentum vel est naturale, vel externum. Naturale est manus, quæ & ipsa vicem styli subindè præstat, vt cùm Angelus manu depinxit scripturam in cœnaculo Regis Balthasaris; & Christus Saluator noster, de adultera rogatus sententiam, eam in terra digitis exarauit. De captiuo quoque narratur, qui cùm pennâ careret & atramento, vnguibus ad ferinum modum succrescentibus pro penna; carbone autem saliuâ, aut vrinâ temperato epistolam ad amicos scripserit. Externum Instrumentum stylus est; qui primò ferreus fuit, aut ex alia quadam prædura materia metallica; & hoc instrumento saxis seu laminis metallicis sua Antiqui insculpere solebant, vt est apud Iobum cap. 19. qui liber cùm omnium vetustissimus sit, meritò ei circa narrationem de ratione scribendi veterum, vtpotè primæuo sæculo vicinissimo, fides habenda est; ita autem loquitur: *Quis mihi tribuat, vt scribantur sermones mei? Quis mihi det, vt exarentur in libro stylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte sculpantur in silice?* vbi omnes ferè scribendi rationes, quæ vnquam in vsu fuerunt mortalibus, indicare videtur. Nam quatuor omninò indicat: Primò, communem aliquam, eandemque priuatam, cùm ait: *Quis mihi tribuat vt scribantur sermones mei?* vel vt in Hebræo est:

(Dan. 5.)

(Iob 19. Omnia Antiquorum scribendi genera insinuantur.)

מי יתן אפו ויכתבון מילי׃

Secundò firmiorem aliam & diuturniorem ad publica monumenta; innuiturque istis: *Quis mihi det, vt exarentur* בספר, id est, *in libro*. ad eam pertinet, quæ tanquam firma & rata perscribuntur ad publicam memoriam; cuiusmodi sunt statuta, iura, leges, quæ vel impressis characteribus, vel diuturnioribus notis conseruata volumus; quod & vox Hebræa יחקו id est, *decernantur*, satis superque insinuat; vel vt meliùs in Chaldaica paraphrasi apud Vzielidem:

מן יהב בפתקא ויתרשמון׃

Quis mihi det codicillum, vt in eo designentur, videlicet sermones mei. Tertiò, *in plumbi lamina*, aut ærea quacunque materia, *stylo ferreo*; ita enim habetur; id est, stylo ferreo in plumbo, in testimonium, vel vt alij, in per-

petuum

petuum בעט ברזל ועופרת לעד, vel vt Vzielides, בקולמוס דפרזלא *calamo ferreo*. Quartò, in silice, aut aliâ quâuis prædurâ materia. in quibus omnibus ad antiquam scribendi rationem allusisse videtur. Ad primam quidem & secundam reducuntur vulgares illæ & communes scribendi rationes, in folijs arborum, aut codicibus, vt apud Plinium legitur, in palmarum folijs primò scriptitatum; cuiusmodi libros peregrino Malabarum charactere stylo ferreo acutissimo conscriptos Bibliotheca Vaticana exhibet. Ad tertiam & quartam rationem lapideæ & metallicæ laminæ, & saxeæ moles, cuiusmodi pyramides erant, aliaque monumenta veterum, reducuntur.

§. II.

Varia materia, cui Veteres & primæui homines inscribere solebant.

CErtum est, præter saxa & laminas metallicas, quibus non nisi res æterna memoria dignas incidere solebant, alias quoque materias adhibuisse, quibus res ordinarias & priuatas calamo, aut stylo ferreo consignabant. Multa quoque primos istos homines partim necessitate vrgente, partim vigore quo pollebant ingenij, ac diuturna rerum experientia, tùm alia, tùm potissimùm Scripturæ rationem concernentia reperisse, is videbit, qui hæc nostra paulò attentiùs fuerit contemplatus. Habitis enim characteribus nihil faciliùs fuit, quàm reperire materiam, in quam sensa mentis inscriberent. Primò enim læuibus tabulis, aut schistis, siue fissilibus istis lapidibus (quibus primæua illa mortalium incunabula, Assyriam, inquam, abundare, quotquot eas partes lustrarunt, testantur) priùs ritè dolatis conscripsisse verisimile est. Cùm verò moles huiusmodi saxosorum codicum, aut tabularum dolatarum plùs æquo augeretur; vt paucioribus folijs plura comprehenderent, folijs palmarum vsos Isidorus author est l. 6. c 12. *Textilibus*, inquit, *maluarum folijs, & palmarum*, vbi pro malua aliqui ponunt palmam, cùm malua herba mollissima, scriptioni prorsus inepta sit, neque mucronem styli tolerare possit. Folia arborum sequebantur libri. est autem liber, Isidoro teste, corticis pars interior, videlicet medium illud, inter corticem & lignum, quod nos cutem interiorem arboris appellamus. Plinius testatur primò in folijs scriptitatum, deinde in quarundam arborum libris. Arbores autem erant, tilia seu philyra, papyrus, betula, vlmus. De tilia ita voce φιλύρα Suidas Author antiquus loquitur: Φιλύρα εἶδος δένδρου ἔχον φλοιὸν βύβλῳ παπύρῳ ὅμοιον. Et Herodianus lib. 1. λαβὼν γραμματεῖον τούτων δὴ τῶν ἐκ φιλύρας εἰς λεπτότητα ἠσκημένων ἐπαλλήλῳ δὲ ἀνακλάσει ἀμφοτέρωθεν ἐπτυγμένων γράφει ὅσους χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι. Quorum verborum sensus hic est.

Sumpto in manus libello, quales ex tilia tenuissimi, & vtrinque plicatiles fiunt, conscribit in eo, quoscunque eâ necte interficere statuisset. cui consentiunt Xiphilinus in Domitiano, Martianus Capella lib. 2. Vlpianus lib. 3. ff. de legatis. l. 52. Porrò libris arborum successêre tabellæ ligneæ, quæ schedæ erant, vel tabellæ ceratæ. Plinius lib. 13. c. 11. Pri-

Primæui homines in tabulis & fissilibus lapidibus scribebant.

Postea in folijs palmarũ. *Isidorus.*

Postea in corticibus arborum.

Plin. l. 13. c. 11.

Suidas.

Herodianus.

Xiphilinus.
Martianus Capella.
Vlpianus.

Postea scripsere in tabellis ceratis.

Isidorus.

Codex vnde dictus.

Cur Germani librum vocent Buech

Et in linteis plicatilibus.

Liuius.

Martianus Capella.

Sybillæ vsæ sunt linteis.

Symmachus.

Vopiscus.

uata monumenta linteis confici, aut schedis. Isidorus dicta confirmat his verbis: *Ante vsum chartæ & membranarum, in dolatis ex ligno codicillis epistolarum colloquia scribebantur.* Vnde codex, quasi diceres, caudex, nomen inuenit, eò quòd è caudice vtplurimùm conficerentur tabellæ ligneæ, quibus sensa mentis suæ inscribebant. In Septentrionalibus plagis in fagineis tabulis sua exarare solebant, vnde & in hunc diem librum vocant *Buech*, libros *Bücher*, & eodem nomine fagum appellant, *Buechbaumb*. Quidam cùm ligneas tabellas non ita commodas vastæ scriptioni viderent, linteis plicatilibus vsi sunt. ita Liuius l. 31. Martianus Capella l. 2. Hoc chartæ genere Sybillas ad oracula sua inscribenda vsas Author est Symmachus l. 4. cap. 34. *Monitûs Cumanos lintea texta sumpserunt.* & Flauius Vopiscus in Aureliano: *Inueni nuper, in Vlpia Bibliotheca inter linteos libros epistolam D. Valeriani.* perperam hoc loco Turnebus luteos (pro linteos) legit. Persas quoque serico res gestas inscripsisse, apud citatum Symmachum reperio. Primæuos verò homines verisimile est, loco linteorum voluminum, membranis pelliceis vsos esse; hisce enim vestiebantur, hisce lectos sternebant, hisce tuguria contra aëris temporisque iniurias integebant, hisce præterea tapetum loco vtebantur, & denique illæ chartæ loco, ad in ijs sensa mentis posteritati consignanda seruiebant; quæ omnia confirmantur ex diuersis Authorum monumentis. R. Meir in Iobum c. 19. ita tradit:

Adamo & posteris membranæ pelliceæ erant pro charta.

R. Meir.

אמרו רבותינו ז״ל כי אבות הראשונים כתבו זכרונם בספרי גלדים בעץ ובאבנים:

Dicunt Rabbini nostri benedictæ memoriæ, quòd primi homines scribebant monumenta sua in libris pellium, & in ligno, & in saxis. Ad quod alludere velle videtur Martianus Capella, cùm dixisset, librorum alios esse ex papyro, alios ex carbaso, addit, *ex ouillis multi quoque te goribus.* & Martial. lib. 14. *Pellibus exiguis arctatur Liuius ingens.* Idem ibidem epigr. 164.

Martialis.

Ilias, & Priami regnis inimicus Vlysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

Diodorus Siculus.

Iosephus Flauius.

Pergameni vsus vnde.

Diodorus Siculus lib. 2. Etesiam Authorem commendat, qui sua se hausisse dicit, Ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας. *Ex membranis regijs, in quibus Persæ quadam lege gesta veterum digesserunt.* Membranacei quoque fuere libri, quos Eleazar Pontifex Hebræus misit Ptolomæo Philadelpho, vt est apud Iosephum l. 12. antiquit. Iudaic. Hinc Pergameni vsus apud Græcos frequentissimus, qui & ad vltima hæc tempora durat. Vide quæ de harum membranarum vsu in sequentibus fusius tradimus. Etiam nomina eorum, qui Athenis Senatu mouebantur, folijs inscribi solebant; vti in ὀστράκοις siue testiculis eorum nomina populus signabat, quos vellet vrbe excedere; sicuti igitur posteriùs hoc ὀστρακισμὸς dicebatur, qui populi erat; ita priùs vocabatur ἐκφυλλοφόρησις, quæ erat Senatus. Vide Pollucem l. 8. c. 5. & Harpocratio-

tionem. Multa hoc loco de papyro & charta dicenda forent, sed quoniam ea particulari tractatui reseruauimus, ad eum Lectorem remittimus. Sufficit igitur hîc aliquo modo demonstrasse, primæuos mortales partim in tabulis & laminis, partim in pellibus res communiores, saxis verò maioris momenti inscripsisse. Verùm vt Lector varias quoque tabularum, codicillorum, librorum, foliorumque figuras videat, hic eadem ex varijs Romanis Musæis, & Bibliotheca Vaticana deprompta, proponere visum est.

§. III.

Libri, Monumenta, Tituli ante diluuium.

DEscriptis iam ijs, quæ ad scriptoriam artem pertinent, instrumentis, seu materie, in quam inscribere solebant primæui homines; iam libri quoque ipsi nobis aperiendi atque inspiciendi sunt, vt quinam fuerint famosi illi scriptores, & de quibus rebus scripserint, innotescat. Non ignoro dispares esse de hoc scriptorio negotio inter Authores sententias; & quosdam etiam affirmatiuæ sententiæ ita acriter aduersari, vt eam tueri temerarium esse iudicent. Ego certè in hoc dubio negotio, vt ad aliquam saltem certitudinis veritatisque notitiam peruenirem, nihil non egi. Quo studio tamen id consecutus esse videor, vt deposito omni dubio sententiam affirmatiuam, vti certissimam, mordicùs mihi defendendam

Ante etiam diluuium fuit in vsu Scripturæ inuentum.

dam

dam proposuerim. Fuisse autem non post diluuium duntaxat, sed & ante illud scripturæ & literarum inuentum in vsu, primò clarissimè ostendit vnanimis omnium Authorum Græcorum, Latinorum, Hebræorum, Chaldæorum, Arabum, Samaritanorum, Æthiopum, Ægyptiorum consensus.

Suidas primò Adamum Authorem literarum facit; idem facit vniuersa Hebræorum Schola, cui non dissentiunt Syrorum & Arabum monumenta, quemadmodum fusiùs in Obelisco Pamphilio testimonijs, authoritatibusq; comprobauimus. Quæ quidem successiuâ traditione ab Adamo ad Sethum filium, cœterosque Adæ filios vsque ad Enoch translatæ, magnum incrementum sumpserunt; de qua re vide citatum primum Obelisci Pamphilij librum, exactè & copiosè tractantem. Henoch verò scripsisse libros certum est, cùm S. Iudas in epistola sua Canonica, & D. quoq; August. l. 15. de Ciu. id palàm fateantur; ex quibus Origenes & Tertullianus integras sanè paginas citant. Quid verò hi libri continuerint, dubium est. Citati Authores eos continuisse aiunt multa vaticinia, videlicet de his quæ euentura erant filijs ac nepotibus Patriarcharum, de futuris Hebræorum sceleribus, & pœnis, de Mundi Saluatore ab eis occidendo, de eorundem euersione, captiuitate, & dispersione inter gentes perpetua. Annius in Commentarijs super Berosum Apocryphum scribit, in eodem Henoch volumine fuisse celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. Origenes apud Sixtum Senensem in 28. hom. lib. Num. vnà cum Tertulliano, tradunt argumentum libri Enoch fuisse, præter prophetias, de numero & nominibus stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum Dei ad filios hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo iudicio Dei erga impios. Verùm vt Lector specimen aliquod videat, afferam hoc loco fragmentum quoddam ex libro Enoch, quod circumfertur, & adducitur à Scaligero in annotation. suis in Euseb. quod & in Bibliotheca Græca Monasterij Saluatoris Messanensis vrbis celeberrima videre contigit anno 1637. Et quamuis is liber apocryphus sit, quia tamen antiquissimus est, & ante Christi tempora vetustissima traditione scriptus, hîc eius inquam fragmentum apponendum duxi, vt videant Lectores curiosi, hoc minimè discrepare ab illis, quæ paulò ante ex Patribus de argumento librorum Enoch retulimus. Ex Græco autem à nemine, quod sciam, translatum, nos linguæ latinæ verbotenus donamus. Quod dum facimus, totum hoc qualecunq; sit antiquitatis fragmentum, ita libero Lectoris iudicio relinquimus, vt neminem ad ea quæ adducimus, irrefragabili authoritate credenda adstringere velimus.

Quid senserint varij Authores de materia libri Enoch.

Annius.

Origenes. Tertullianus.

§. IV.

§. IV.

Fragmentum ex libro Enoch.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΝΟΧ

Περὶ τῶν Ἐγρηγόρων.

Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐπληθύνθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐγεννήθησαν αὐτοῖς θυγατέρες ὡραῖαι, καὶ ἐπεθύμησαν αὐτὰς οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· ἐκλεξώμεθα ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν Σεμιεξᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν πρὸς αὐτούς· φοβοῦμαι μὴ οὐ θελήσητε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης ἁμαρτίας μεγάλης. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ πάντες, καὶ εἶπον, ὀμόσωμεν ἅπαντες ὅρκῳ, καὶ ἀναθεματίσωμεν ἀλλήλους, τοῦ μὴ ἀποστρέψαι τὴν γνώμην ταύτην, μέχρις οὗ ἀποτελέσωμεν αὐτήν. Τότε πάντες ὤμοσαν ὁμοῦ, καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους. Ἦσαν δὲ οὗτοι κʹ, οἱ καταβάντες ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰάρεδ εἰς κορυφὴν τοῦ Ἑρμονιεὶμ ὄρους· καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄρος Ἑρμών, καθότι ὤμοσαν, καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους ἐν αὐτῷ. καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.

EX PRIMO LIBRO ENOCH

De Egregoræis siue Angelis malis.

Fragmentum libri Enocho adſcriptum.

ET factum eſt, cùm multiplicati fuiſſent filij hominum, natæque ipſis filiæ pulchræ & decoræ, contigit vt deſiderarent eas Egregori (ſcilicet Angeli;) *& vnus alterum ſeducebat, dicentes ad inuicem: Eligamus nobis fœminas è filiabus hominum terræ. Et dixit Semiexas princeps eorum ad ipſos; timeo nè fortè non velint inire hoc negotium, & ero ego ſolus debitor peccati maximi. Et reſpondebant ei omnes dicentes: Iurabimus omnes, & iureiurando nos obligabimus inuicem ad in nullo à data fide recedendum, donec omnia compleuerimus. Tunc omnes iuramento præſtito ſe obligarunt. Erant autem 20. qui aſcendentes in diebus Iared ſummitatem montis Hermonijm, quem à iureiurando ita appellarunt, ibi fœdere per iuramentum inito ſe inuicem obſtrinxerunt. Nomina autem Principum ſunt ſequentia.*

Αʹ Σεμιξᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν.	1 Semixas Princeps eorum.
Βʹ Ἀταρκούφ.	2 AtarKuph.
Γʹ Ἀρακιήλ.	3 AraKiel.
Δʹ Χαβαβιήλ.	4 Chababiel.
Εʹ Ὀραμμαμή.	5 Orammame.
ϛʹ Ῥαμιήλ.	6 Rhamiel.
Ζʹ Σαψίχ.	7 Sapſich.
Ηʹ Ζακιήλ.	8 ZaKiel.
Θʹ Βαλκιήλ.	9 BalKiel.
Ιʹ Ἀζαλζήλ.	10 Azalzel.
ΙΑʹ Φαρμαρός.	11 Pharmarus.
ΙΒʹ Ἀμαριήλ.	12 Amariel.
ΙΓʹ Ἀναγημᾶς.	13 Anagemas.
ΙΔʹ Θαυσαήλ.	14 Thauſael.
ΙΕʹ Σαμιήλ.	15 Samiel.
Ιϛʹ Σαρινᾶς.	16 Sarinas.
ΙΖʹ Ευμιήλ.	17 Eumiel.
ΙΗʹ Τυριήλ.	18 Tyriel.

ΙΘʹ Ιου-

ΙΘ' Ιαμιὴλ.

Κ' Σαριὴλ.

19 Iamiel.

20 Sariel.

Οὕτως καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐν τῷ α.ρ.ο. ἔτει τοῦ κόσμου ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας, καὶ ἤρξαντο μιαίνεσθαι ἐν αὐταῖς, ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ. καὶ ἔτεκον αὐτοῖς γένη τρία. Πρῶτον Γίγαντας μεγάλους· οἱ δὲ Γίγαντες ἐτέκνωσαν Ναφηλείμ, καὶ τοῖς Ναφηλεὶμ ἐγεννήθησαν Ελιοὺδ, καὶ ἦσαν αὐξανόμενοι κατὰ τὴν μεγαλειότητα αὐτῶν. καὶ ἐδίδαξεν ἑαυτοὺς καὶ τὰς γυναῖκας φαρμακείας, καὶ ἐπαοιδίας. Πρῶτος Εξαὴλ ὁ δέκατος τῶν ἀρχόντων ἐδίδαξεν ποιεῖν μαχαίρας, καὶ θώρακας, καὶ πᾶν σκεῦος πολεμικὸν, καὶ τὰ μέταλλα τῆς γῆς, καὶ τὸ χρυσίον πῶς ἐργάσωνται. καὶ ποιήσουσιν αὐτὰ κόσμια ταῖς γυναιξὶν, καὶ τὸν ἄργυρον. ἐδίδαξεν δὲ αὐτοὺς, καὶ τὸ στίλβειν, καὶ τὸ καλλωπίζειν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς λίθους, καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς γυναιξὶν, καὶ θυγατράσιν αὐτῶν· καὶ παρέβησαν, καὶ ἐπλάνησαν τοὺς ἁγίους, καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἔτι δὲ καὶ ὁ πρώταρχος αὐτῶν Σεμιαζᾶς ἐδίδαξεν εἶναι * ὀργὰς κατὰ τοῦ νοὸς, καὶ ῥίζας βοτανῶν τῆς γῆς.

* Desunt hic nonnulla.

Ὁ δὲ Ια' Φαρμαρὸς ἐδίδαξε φαρμακείας ἐπαοιδίας σοφίας, καὶ ἐπαοιδῶν λυτήρια. Ὁ θ' ἐδίδαξεν ἀστροσκοπίαν. Ὁ δὲ δ' ἐδίδαξεν ἀστρολογίαν. Ὁ δὲ η' ἐδίδαξεν ἀεροσκοπίαν. Ὁ δὲ γ' ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς. Ὁ δὲ ζ' ἐδίδαξεν τὰ σημεῖα τῆς Σελήνης. Πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ Γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν, λέγοντες εἰσενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἀκούσαντες οἱ δ' μεγάλοι Ἀρχάγγελοι, Μιχαὴλ, καὶ Ῥαφαὴλ, καὶ Γαβριὴλ, καὶ Οὐριὴλ, παρέκυψαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ θεασάμενοι αἷμα πολὺ ἐκκεχυμένον ἐπὶ τῆς

*Desunt hic nonnulla.

*Sic & reliqui omnes anno 1170. Mundi, acceperunt sibi ipsis mulieres, & inceperunt contaminari in ipsis vsq; ad diluuium. pepereruntq; ipsis tria genera (*hominum*). Primum genus erant Gigantes magni; Gigantes autem generabant Naphilim, & τοῖς Naphilim nati sunt Eliud; & multiplicabantur iuxta magnitudinem eorum. & docebant ipsos, & fœminas eorum magiam, & incantationes, siue artem præstigiatricem. Primus Exaël decimus Principum docuit facere machæras, & thoraces, siue loricas, & omnis generis arma bellica, & metalla,* id est, metallicam artem, *& vsum auri & argenti, quânam ratione videlicet in varios luxûs vsus adhiberi possent; & fecerunt varia ornamenta mulieribus. docuerunt quoque eas Cosmeticam artem, id est, fucos, & stibij varium vsum in condecorando vultu, lapides quoque pretiosos; & faciebant sibi filij hominum, fœminis, & filiab is ipsarum similia; quibus præuaricari, & errare faciebant ipsos sanctos, & extitit impietas multa super terram, & corruptæ sunt vniuersæ viæ mortalium. Antesignanus quoque dictorum Principum Semiaxas docuit esse * iras animi, & radices herbarum terræ.*

Vndecimus autem Pharmarus nomine docuit magiam, & artem incantatricem, præstigiatorumq; expiatoria sacra. Nonus autem docuit artem deducendi stellas. Quartus Astrologiam diuinatricem. Octauus docuit artem diuinandi per aërem. Tertius signa terræ. Septimus docuit signa Lunæ. Omnes hi inceperunt vxoribus suis, & filijs earum dicta reuelare mysteria. Post hæc inceperunt Gigantes vesci carnibus humanis, repereruntq; impio hoc exterminio homines decrescere super terram. Reliqui verò ob detestabilem Gigantum malitiam clamabant in cœlum dicentes, petentesq; coram eo suscipi memoriam eorum. Audientes autem quatuor è maioribus Archangelis, Michaël videlicet, & Raphaël, & Gabriël, & Vriel, è supremo cœlorum habitaculo terram inspiciebant, contemplantesq; sanguinem multum effusum super

per

γῆς, καὶ πᾶσαν ἀσέβειαν, καὶ ἀνομίαν γενομένην ἐπ' αὐτῆς, εἰσελθόντες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· ὅτι τὰ πνεύματα, καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων στενάζουσιν ἐντυγχάνοντα, καὶ λέγοντα, ὅτι εἰσάγετε τὴν θέησιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν. καὶ προσελθόντες οἱ τέσσαρες Ἀρχάγγελοι, εἶπον τῷ Κυρίῳ.

Σὺ εἶ Θεὸς τῶν Θεῶν, καὶ Κύριος τῶν Κυρίων, καὶ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Θεὸς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ θρόνος τῆς δόξης σου εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῶν αἰώνων, καὶ τὸ ὄνομά σου ἅγιον, καὶ εὐλογημένον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὺ γὰρ εἶ ὁ ποιήσας τὰ πάντα, καὶ πάντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων, καὶ πάντα ἐνώπιόν σου φανερά, καὶ ἀκάλυπτα, καὶ πάντα ὁρᾷς, καὶ οὐκ ἔστιν ὃ κρυβῆναί σε δύναται. ὁρᾷς ὅσα ἐποίησεν Ἐξαήλ, ὅσα ἐδίδαξεν, ἀδικίας, καὶ ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα δόλον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. ἐδίδαξε γὰρ τὰ μυστήρια, καὶ ἀπεκάλυψε τῷ αἰῶνι τὰ ἐν οὐρανῷ. ἐπιτηδεύουσι δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ εἰδέναι τὰ μυστήρια. Οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων τῷ Σεμιξᾷ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκεν ἔχειν τῶν σὺν αὐτῷ ἅμα ὄντων; καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς, καὶ συνεκοιμήθησαν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς θηλείαις ἐμιάνθησαν, καὶ ἐδήλωσαν αὐταῖς πάσας τὰς ἁμαρτίας, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὰς μίσητρα ποιεῖν. καὶ νῦν ἰδοὺ, αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων ἔτεκον ἐξ αὐτῶν υἱοὺς Γίγαντας. Κίβδηλα ἐπὶ τῆς γῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκκέχυται, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐπλήθη ἀδικίας. Καὶ νῦν ἰδοὺ τὰ πνεύματα τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων ἐντυγχάνουσι, καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς αὐτῶν, καὶ οὐ δύναται ἐξελθεῖν ἀπὸ προσώπου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς γινομένων ἀδικημάτων. Καὶ σὺ αὐτὰ οἶδας πρὸ τοῦ αὐτὰ γένεσθαι, καὶ ὁρᾷς αὐτοὺς, καὶ ἐᾷς αὐτοὺς, καὶ οὐδὲν λέγεις τί δεῖ ποιῆσαι αὐτοὺς περὶ τούτου. Τότε ὁ ὕψιστος εἶπεν, καὶ ὁ ἅγιος ὁ μέγας ἐλάλησε, καὶ ἔπεμψε τὸν Οὐριὴλ πρὸς τὸν υἱὸν Λαμὲχ λέγων· Πορεύου πρὸς τὸν Νῶε, καὶ εἶπον αὐτῷ τῷ ἐμῷ ὀνόματι. Κρύψον σεαυτόν· καὶ δήλωσον αὐτῷ τέλος ἐπερχόμενον, ὅτι ἡ γῆ ἀπόλλυται πᾶσα. καὶ εἶπον αὐτῷ, ὅτι κατακλυσμὸς μέλλει γέ-

per terram, & omnem impietatem, & iniquitatem quæ fiebat ſuper ea, egredentes ad inuicem dixerunt; ecce ſpiritus & animæ hominum afflictione, oppreſſioneque ſuſpirantes clamant ad nos, vt petitiones, perditionemque ipſarum ad altiſſimi thronum deferamus; procedenteſq; hi quatuor Archangeli dixerunt Domino.

Tu ô Deus Deorum, & Dominus dominantium, & Rex regnantium, Deuſq; hominum, Thronuſq; gloriæ tuæ in omnes ſeculorum generationes, & nomen tuum ſanctum & benedictum in omnia ſecula.

Tu enim omnia creaſti, in omnibus poteſtatem poſſidens, cuius conſpectui omnia nuda ſunt, & aperta, omnia videns, nec eſt, qui ſe à te abſcondere poſſit. Vides quanta mala faciat Exaël, quanta introducat, & quanta doceat peccata atque iniquitates ſuper terram, & quòd nil niſi dolus ſuper aridam. Docuit enim myſteria, & manifeſtauit ſeculo ea quæ ſunt in cœlo, conanturque omnibus modis eius inſtituta & myſteria cognoſcere. Filij hominum Semixæ poteſtatem dederunt eorum qui cum ipſo ſimul erant, & ibant ad filias hominum terræ, & dormiebant cum ipſis, & polluebantur in virginibus puellis, et ijs manifeſtabant omnia peccata, & docebant ipſas facere inſtrumenta fornicationis. Et nunc vide, filiæ hominum gignunt ex ijs filios Gigantes. Adulterinum, ſuppoſititiumque genus hominum ſuper terram diffuſum, totum vniuerſum iniquitate repleuit. Et nunc ecce ſpiritus animarum defunctorum hominum interpellant, & vſque ad cœlos aſcendit gemitus eorum, neque poteſt venire & pertingere, ob enormes quæ in terra accidunt iniquitates. Et tu hæc ſcis ab ipſis fieri; & vides ipſos, & ſinis pateriſque ipſos, neque dicis quid oporteat facere, aut quod remedium tantorum malorum. Tunc altiſſimus dixit, & ſanctus magnus locutus eſt, & miſit Vriël ad Filium Lamech dicens: Abi ad Noë, & dic ipſi meo nomine: Abſconde teipſum; & manifeſta ipſi finem rerum omnium inſtantem, & quòd tota terra perdetur. Et dices ipſi, quòd diluuium vni-

νεως πάσης τῆς γῆς ἀπολέσον πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς ξηρᾶς. Δίδαξον τὸν δίκαιον, τί ποιήσει τὸν υἱὸν Λαμέχ. Καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ζωὴν συντηρήσει, καὶ ἐκφεύξεται δι' αἰῶνος· καὶ ἐξ αὐτοῦ φυτευθήσεται φύτευμα, καὶ σταθήσεται εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. Καὶ τῷ Ραφαὴλ εἶπεν· Πορεύου Ραφαὴλ, καὶ δῆσον τὸν Ἐξαὴλ χερσὶ καὶ ποσὶ συμπόδισον αὐτὸν, καὶ ἔμβαλλε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος· καὶ ἄνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ Δοδοὴλ. καὶ ἐκεῖ πορευθεὶς βάλε αὐτὸν καὶ ὑπόθες αὐτῷ λίθους ὀξεῖς, καὶ λίθους τραχεῖς, καὶ ἐπικάλυψον αὐτῷ σκότος, καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον, καὶ φῶς μὴ θεωρείτω, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται εἰς τὸν ἐμπυρισμὸν τοῦ πυρός· καὶ ἴασαι τὴν γῆν, ἣν ἠφάνισαν οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ τὴν ἴασιν τῆς γῆς δήλωσον, ἵνα ἰάσωνται τὴν πληγὴν, καὶ μὴ ἀπόλωνται πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ μυστηρίῳ, ὃ εἶπον οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ ἐδίδαξαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, καὶ ἠρημώθη πᾶσα ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς διδασκαλίας Ἐξαήλ, καὶ ἐπ' αὐτῇ γράψον πάσας τὰς ἁμαρτίας. Καὶ πρὸς τὸν Γαβριὴλ εἶπεν· Πορεύου Γαβριὴλ ἐπὶ τοὺς Γίγαντας, ἐπὶ τοὺς Κιβδήλους, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς πορνείας, καὶ ἀπόλεσον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἐγρηγόρων ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. Πέμψον αὐτοὺς εἰς ἀλλήλους ἐξ αὐτῶν εἰς αὐτοὺς ἐν πολέμῳ, ἐν ἀπωλείᾳ, καὶ μακρότης ἡμερῶν, καὶ πᾶσα ἐρώτησις, οὐκ ἔστι τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ὅτι ἐλπίζουσι ζῆσαι ζωὴν αἰώνιον, καὶ ὅτι ζήσεται ἕκαστος αὐτῶν ἔτη ή. Καὶ πρὸς τὸν Μιχαὴλ εἶπεν. Πορεύου Μιχαήλ. δῆσον Σεμιξᾶν, καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ τοὺς συμμιγέντας ταῖς θυγατράσι τῶν ἀνθρώπων τοῦ μιανθῆναι ἐν αὐταῖς ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ αὐτῶν. καὶ ὅταν κατασφαγῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἴδωσι τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν, δῆσον αὐτοὺς ἐπὶ ό γενεὰς εἰς τὰς νάπας τῆς γῆς μέχρι ἡμέρας τῆς κρίσεως αὐτῶν, μέχρι ἡμέρας τελειώσεως τελεσμοῦ, ἕως συντελεσθῇ κρίμα τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. Τότε ἀπενεχθήσονται εἰς τὸ χάος τοῦ πυρός, καὶ εἰς τὴν βάσανον, καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς συγκλείσεως τοῦ αἰῶνος· καὶ ὃς ἂν κατακριθῇ, καὶ ἀφανισθῇ ἀπὸ τοῦ νῦν

uersæ terræ futurum omnia quæ super faciem aridæ sunt, disperdet. Instrue iustum, quid facere oporteat filium Lamech. Et anima ipsius in vitam conseruabitur, & effugiet mortem per æternum, atque ex illo plantabitur planta, quæ consistet in omnes generationes sæculorum. Et Raphaëli dixit: Vade Raphaël, et Exaëlem manibus & pedibus vinctum proijce in tenebras; aperies quoque Eremum existentem in Eremo Dodoël & illuc vadens proijce eum, suppositis ipsi saxis acutis & asperis, operies eum tenebris, & habitet ibi in perpetuum. Et aspectui illius oppones operculum, ne lumen ei vnquam appareat, & in die iudicij reuocatus in iudicium, incendio ignis destinabitur: & sanabitur terra, quam corruperant, & labefactauerant Egregori; medelam autem terræ manifesta, vt curetur terra à plaga sua, & non pereant omnes filij hominum, quæ dicta sint in mysterio quod dicebant Egregori, & docebant filios hominum; & desolata est vniuersa terra in operibus instructionis Exaël, & ex ipsa exarata sunt omnia peccata. Ad Gabrièlem verò dixit: Vade Gabrièl ad Gigantes, ad adulterinos, & falsarios filios fornicationis, & perdas filios Ἐγρηγόρων *à filijs hominum. committas ipsos ad inuicem in bellum, & vltimam perditionem, & exterminium; & longitudo dierum nequaquam attingat dies patrum ipsorum, qui sperabant viuere vitam sempiternam, & quòd vnusquisque eorum non ampliùs, quàm centum annis victurus sit. Et ad Michaëlem dixit: Vade Michaël, alliga Semixan, & omnes asseclas eius, quotquot commisti filiabus hominum polluerunt, contaminaueruntque eas in immunditia eorum; & cùm iugulati fuerint filij eorum, & cognouerint perditionem dilectorum suorum, alligabis eos in 70. generationes in abdita terræ loca vsque ad diem ipsis in iudicium producendis destinatum, diem consummationis rerum omnium, diem quo terminabitur iudicium seculi seculorum. Tunc præcipitabitur in Chaos ignis, & in tormentum, & in carcerem conclusionis æternæ; & cùm condemnati fuerint,*

μετ᾽ αὐτῶν βληθήσεται, μέχρι τελειώσεως γενεᾶς αὐτῶν. Καὶ νῦν οἱ Γίγαντες οἱ γεννηθέντες ἀπὸ πνευμάτων καὶ σαρκὸς πνεύματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς καλέσουσιν αὐτούς, ὅτι ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς. Πνεύματα πονηρὰ ἔσονται τὰ πνεύματα ἐξεληλυθότα ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διότι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ ἐκ τῶν Ἐγρηγόρων. Ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως αὐτῶν, καὶ ἀρχὴ θεμελίου πνεύματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἔσονται. Τὰ πνεύματα τῶν Γιγάντων νεμόμενα, ἀδικοῦντα, ἀφανίζοντα, ἐμπίπτοντα, καὶ συμπαλαίοντα, καὶ ῥιπτοῦντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ δρόμους ποιοῦντα, καὶ μηδὲν ἐσθίοντα ἀλλὰ ἀσιτοῦντα, καὶ φάσματα ποιοῦντα, καὶ διψῶντα, καὶ προσκόπτοντα, καὶ ἐξαναστήσονται τὰ πνεύματα ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν γυναικῶν, ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐξεληλύθασι. Καὶ ἀπὸ ἡμέρας καιροῦ, σφαγῆς, καὶ ἀπωλείας, καὶ θανάτου τῶν Γιγάντων, Ναφηλὶμ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, οἱ μεγάλοι, ὀνομαστοὶ τὰ πνεύματα τὰ ἐκπορευόμενα ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς σαρκὸς ἔσονται ἀφανίζοντα χωρὶς κρίσεως. οὕτως ἀφανίσουσι ἕως τῆς κρίσεως τῆς μεγάλης. Ἐν ᾧ ὁ αἰὼν ὁ μέγας ἐφάπαξ ὁμοῦ τελεσθήσεται. Περὶ δὲ τοῦ ὄρους, ἐν ᾧ ὤμοσαν, καὶ ἀνεθεμάτισαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα, οὐ μὴ ἀποστῇ ἀπ᾽ αὐτοῦ ψῦχος, καὶ χιών, καὶ πάχνη, καὶ δρόσος, οὐ μὴ καταβῇ εἰς αὐτό· εἰ μὴ εἰς κατάραν καταβήσεται· ἐπ᾽ αὐτὸ μέχρις ἡμέρας κρίσεως τῆς μεγάλης, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατακαυθήσεται, καὶ ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται καταιζόμενον, καὶ τηκόμενον ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρός· οὕτως κατακαήσεται περὶ πάντων τῶν ἔργων αὐτῶν.

Καὶ νῦν ἐγὼ λέγω ὑμῖν υἱοῖς ἀνθρώπων, ὀργὴ μεγάλη καθ᾽ ὑμῶν, καὶ τῶν υἱῶν ὑμῶν· καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἀγαπητοὶ ὑμῶν, καὶ ἀποθανοῦνται οἱ ἔντιμοι ὑμῶν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ μὴ ἔσονται πλείω τῶν ρκ΄. ἐτῶν· καὶ μὴ δόξητε ἔτι ζῆσαι ἐπὶ πλείονα ἔτη. οὐ γάρ ἐστιν ἐπ᾽ αὐτοῖς πᾶσα ὁδὸς ἐμφεύξεως ἀπὸ τοῦ νῦν διὰ τὴν ὀργὴν ἣν ὠργίσθη ὑμῖν ὁ Βασιλεὺς πάντων τῶν αἰώνων· μὴ νομίσητε, ὅτι ἐκφεύξησθε ταῦτα.

rint, vnà cum ipsis proiicientur vsque ad consummationem generationis eorum. Gigantes autem nati à spiritibus & carne, spiritus maligni in terra vocabuntur, vt sit habitatio eorũ super terram. Spiritus maligni erunt, spiritus egressi à corpore & carne ipsorum, partim ab hominibus, partim ab Egregoræis geniti. Principium creationis eorum, & initium fundamenti illorum spiritus maligni erunt super terram. Spiritus autem Gigantum distributi, iniusti, destruentes, inuadentes, colluctantes, iaculantes super terram, & cursus facientes: neque tamen comedunt; sed cibo abstinentes sunt, & varijs phantasmatis, illudentes, sitientes & impingentes; & spiritûs resurgent cum filijs hominum, & mulierum, qui processerunt ab eis. A die verò cædis & perditionis, mortisque Gigantum, Naphilim fortes & robusti super terram, Magni & famosi, spiritus egressi ab anima eorum, velut ex carne, erunt corrumpentes vsque ad iudicium magnum. In quo Æon siue seculum magnum simul terminabitur. Circa montem verò in quo iurarunt, etiam iuramento se inuicem obstrinxerunt, vt in perpetuum non desistat ab eo frigus, nix, pruina, & ros, neq; descendat in ipsum, nisi in maledictionem descenderit in ipsum, vsq; ad diem iudicij magni; & in in illo tempore comburetur, & terræ adæquabitur, & contabescet, liquescetq; sicut cera à facie ignis, ita consummabitur, destrueturque cum omnibus operibus eorum.

Vobis verò filijs hominum dico, magnâ irâ excandesco in vos & in filios vestros; & perdentur dilecti vestri, & morte morientur chari vestri à facie vniuersæ terræ. Et omnes dies vitæ ipsorum abhinc vsque in futurum non erunt plures quàm 120. anni; neque vobis persuadeatis vltrà viuere; nunc verò non erit ipsis via euadendi iram, quâ in vos exarsit Rex omnium seculorum. ne putetis quod effugietis ea.

Atque hæc sunt quæ in hoc fragmento de impiorum hominum ritu & instituto recitantur.

§. V.

Notantur nonnulla circa prædictum fragmentum libri Enoch.

Africanus.

QVid verò liber Enoch per Ἐγρηγόρους, id est, Vigiles intelligat, Africanus explicat his verbis: Πλήθους ἀνθρώπων γενομένου ἐπὶ τῆς γῆς, Ἄγγελοι τοῦ Οὐρανοῦ θυγατράσιν ἀνθρώπων συνῆλθον. *Multitudine hominum super terram facta, Angeli cœli filias hominum conueniebant*, &c. Vbi per Egregoros, id est, vigiles, Angelos, vtique non bonos intelligit. Meminit horum quoque Cedrenus his verbis: Καὶ πᾶς Ἄγγελος Ἐγρήγορος λέγεται. *Et omnis Angelus Egregorus dicitur*. Clem. Alex. pedagog. 2. Μακάριοι γὰρ οἱ Ἐγρηγορότες εἰς αὐτὸν, σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες Ἀγγέλοις, οὓς Ἐγρηγόρους καλοῦμεν. Nos arbitramur cum Scaligero, versum illum 10. Dan. c. 4. vbi hæc verba habentur:

Cedrenus. Clem. Alex.

Dan. 4.

:וחוית בחזוי ראשי ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחית

Et videbam in visione capitis mei, & ecce Vigil & Sanctus de cælo descendit. de Egregoræis intelligendum, vbi עיר *Vigilem* significat, quales Angeli sunt, qui quatuor ob causas Vigiles dici possunt. Zosimus quoque Panopolites apud Photium ita de ijs loquitur: Χρῆσις Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου φιλοσόφου ἐκ τῶν πρὸς Θεοσέβειαν ἐν τῷ θ' τοῦ Ἰμοὺθ βίβλῳ. Φάσκουσιν αἱ ἱεραὶ γραφαὶ ἤτοι βίβλοι, ὦ γυναί, ὅτι ἐστί τι δαιμόνων γένος, ὃ χρῆται γυναιξίν. Ἐμνημόνευσε καὶ Ἑρμῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπας λόγος φανερὸς, καὶ ἀπόκρυφος τοῦτο ἐμνημόνευσεν· τοῦτο οὖν ἔφασαν αἱ ἀρχαῖαι καὶ θεῖαι γραφαὶ, ὅτι Ἄγγελοι ἐπιθύμησαν τῶν γυναικῶν, καὶ κατελθόντες ἐδίδαξαν αὐτὰς πάντα τὰ τῆς φύσεως ἔργα· ὧν χάριν προσκρούσαντες ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔμειναν· ὅτι πάντα τὰ πονηρὰ καὶ μηδὲν ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους· ἐξ αὐτῶν φάσκουσιν αἱ αὐταὶ γραφαὶ, καὶ τοὺς Γίγαντας γεγενῆσθαι· ἔστιν οὖν αὐτῶν ἡ πρώτη παράδοσις χῆμα περὶ τούτων τῶν τεχνῶν, ἐκάλεσαν δὲ ταύτην τὴν βίβλον χῆμα. ἔνθεν καὶ ἡ τέχνη χημία καλεῖται. *Vsus Zosimi Panapolitæ philosophi eorum, quæ ad cultum diuinum tradit in 9. libro* Ἰμοὺθ. *memorant sacræ scripturæ & Biblia, quod Gynæ, certum dæmonum genus, vtantur mulieribus. Meminit quoque Hermes in phys. & ferè omnis sermo apertus & occultus primæuæq; ac diuinæ Scripturæ, quòd Angeli desiderauerint mulieres, & venientes docuerint eas omnia opera naturæ; quarum & gratiam reperientes manebant extra cœlum, & sic omnia mala & inutilia docuerunt filios hominum. Ex quibus, dicunt dictæ scripturæ, natos esse Gigantes, quorum prima traditio fuit Chima de his artibus, librumque hunc vocant Chima, vnde & ars ipsa Chimia.*

Angeli dicuntur Vigiles.

Zosimus.

Georgius Syncellus.

Georgius Syncellus priscus Author in sua historia librum Henoch citans, Egregororum quoq; meminit, dicitq; omittendas eas esse scripturarum fabulas, quas Apocryphas nominamus. *Eò quod earum occulta origo non claruit Patribus, à quibus vsq; ad nos authoritas veracium scripturarum certissimè & notissimâ successione peruenit.* Quæ totidem ferè verbis S. Augustinus refert. *Etsi enim,* inquit, *aliqua in huiusmodi apocryphis inueniatur veritas, propter multa tamen subreptitia eius non esse canonicam authoritatem. Scripsisse autem quædam diuinum illum Henoch, negari non posse, cùm hoc in epistola Iudas Apostolus dicat. Credi tamen ea vtplurimùm posse, præsertim quæ de descensu Egregororum & Gigantum impietate, vtpote S. Scripturæ consentientia, & à Mose approbata, recitantur.*

S. Augustin.

Quia

Quia verò de Gigantibus agitur in hoc fragmento, non prætereundam duximus ſententiam veteris cuiuſdam Scriptoris de iiſdem:

Antiquus Scriptor quid de Gigantibus ſentiat.

Οἱ τοῦ Σὴθ καὶ Ἐνὼχ, καὶ Ἐνὼς παῖδες υἱοὶ Θεοῦ νοείσθωσαν, οἱ τίνες ἁλόντες ἀκολασίᾳ πρὸς τὰς θυγατέρας Καῒν εἰσῆλθον, ἐξ ὧν οἱ ἐκ τῆς καταλλήλου μιαγαμίας γίνονται Γίγαντες, διὰ μὲν τὸν δίκαιον ἰσχυροὶ, καὶ μέγιστοι, διὰ δὲ τὸν ἄδικον, καὶ βέβηλον πονηροὶ, καὶ κάκιστοι.

Filij Seth, Enoch & Enos pueri filij Dei intelliguntur, qui capti, victique intemperantiâ, & venereâ libidine, ad Caini filias ingreſſi ſunt, ex quibus Gigantes ex promiſcuis impuris nuptijs orti ſunt, ob iuſtum quidem robuſti & maximi, ob iniuſtum verò & profanum, improbi & peſſimi. Vocantur hæ nuptiæ à Suida μιαγαμίαι. Atque ex his manifeſtò patet, fragmentum hoc etſi apocryphum, non tamen ita abſonum eſſe ab ijs, quæ aut ſacra Scriptura, aut SS. Patres tradunt, quàm aliqui putare poſſent. Etſi enim autographum Enoch vetuſtate temporum periêrit; veriſimile tamen eſt, vt ſuprà quoque ex Origene oſtendimus, tam admirabilem filiorum hominum ante diluuium hiſtoriam continuâ & ſucceſſiuâ traditione propagatam, ſcriptiſque ab antiquis viro Dei traditam, ad Chriſti tempora, & inde ad nos vſque perueniſſe. Nam ab Adamo literas & diſciplinas cœpiſſe in præcedentibus dictum eſt, & ex profana hiſtoria notum eſt; Chaldæos quoque Aſtronomiam, & literas habuiſſe ante Alexandri Monarchiam tribus millibus & ſexcentis annis ac triginta quatuor, apertè docet Georgius Syncellus Author Græcus. Epigies quoque ait, ſeptingentos annos & ampliùs ante Ninum & Phoronæum inuentos Babyloniæ laterculos coctiles inſcriptos pro ſiderum obſeruatione. Quæ omnia Moyſi conſentiunt, vt alibi demonſtrabimus. Infamem autem vitam hominum, peccataque enormia oppreſſionis, libidinis, & promiſcuæ luxuriæ, ob quæ Deus iuſtâ indignatione commotus, genus humanum delendum putauerit, præter ipſam ſacram ſcripturam, etiam alia fragmenta Orientalium teſtificantur, vt inferiùs videbitur. Quòd verò hiſtoria apocrypha narret, Spiritûs, ſeu Dæmones ſe hominibus commiſcuiſſe, & inde filios produxiſſe; nihil mirum eſt, neque nouum, cùm id à dæmonibus incubis & ſuccubis in hunc vſque diem præſtari videamus. quam enormitatem innuunt Hebræi, & inter cœteros R. Becchai & Rabboth, ſuper hoc Geneſis verbum זה ספר תולדות אדם, his verbis:

Fragmentum Enoch etſi apogryphum continet tamen multa conſentanea diuinæ Scripturæ.

Aſtronomia floruit apud Chaldæos ante Alexandrum 3634.

Syncellus. Laterculi coctiles inuenti Babyloniæ pro ſiderum obſeruatione ante Ninum.

R. Becchai.

זה ספר תלדות אדם: והם רוחין ושדים ולילין וכמו שדרשו רז״ל ורוחות זכרים היו מתחממים מן האשה ויולדים נקבות ורוחות נקבות היו מתחממות מאדם ויולדות זכרים:

Et iſti ſunt ſpiritûs, & dæmones, & Lamiæ (qui videlicet ex promiſcua enormique libidine procreati ſunt;) *ſpiritûs enim mares, impregnati à fœmina genuerunt fœminas, & ſpiritus fœminæ impregnatæ ab homine viro, progenuerunt mares.* Quæ aliter ac de incubis & ſuccubis dæmonibus intelligenda non ſunt. in hoc ſolùm impudentiſſimè errant, quòd Adamum huius quoque impietatis & Authorem, & complicem faciant. Quæ & Beroſus antiquiſſimus, hoc eſt, בר הושיע *Bar Hoſchia*, filius Hoſeæ, in ſuo de

tem-

Berosus.

temporibus libello teſtatur : *Scribunt*, inquit, *illis temporibus circa Libanum fuiſſe Enos vrbem maximam Gigantum . Hi vaſtitate corporis, ac robore confiſi inuentis armis omnes opprimebant ; libidiniq; inſeruientes, inuenerunt papiliones, & inſtrumenta muſica, & omnes delicias . Manducabant homines , & procurabant aborſus, in edaliumq; præparabant* (veluti oua) *& commiſcebantur matribus, filiabus, ſororibus, maſculis, & brutis*. vbi alij legunt (dæmonibus brutorum forma.) Certè maiorem hominum malitiam ante diluuium fuiſſe, quàm hodiè, inde conſtare poteſt, quòd paſſiones amoris, iræ, vindictæ, libidinis, in corporibus integerrimæ ſanitatis & robuſtiſſimis, multò quàm nouiſſimis ſeculis viuaciores eſſent . accedit quòd ſine lege vlla poſitiua , aut Rege dum viueret improba & maledicta Kainæ ſtirpis ſoboles, mirum non eſt, infrænem libidinem, & inſatiabilem carnis appetitum, vnà cum deteſtabili idololatriæ abominatione totum mundum inundaſſe. quo quidem ſtatu rebus verſantibus, haudquaquam mirum videri debet, ſi dæmones eorum ſeſe operibus occultè & per varias illuſiones, immiſcerent, cùm ad fouendas carnis illecebras, tùm ad veri Dei cultum in vniuerſa terra abolendum , ſuumque ſtabiliendum . Quæcunque igitur Græcum fragmentum ex libro Enoch decerptum , de vita primæuorum hominum tradit, eadem & Arabes tradunt in ſuis libris .

Maior malitia hominũ ante diluuiũ quàm hodie.

Verùm vt Lector conſontiam videat, hìc adducam Arabum de hoc traditionem , inſeritur autem hoc fragmentum librorum Henoch primò in Abbenephi , deinde in Chronico Arabum Abulhaſſen Authore, vbi Aben Abaſch, Vaab, & Kab ita loquuntur .

Traditiones Arabum de libro Enoch.

وكان ادريش عم على صورة شيث عم وهو اول من خط بالقلم بعد النبي
شيث وكان ادريس مشتغلا بالعباده حتي بلغ الحلم وسبق بالعباده على اهل
عصره وجعله الله نبيا وانزل عليه ثلثين صحيفه وورث صحف شيث وتابوت ادم وكان
يعيش بقوته من كده وكان خياطا وهو اول من خاط الثياب وكان بكلما غرز
غرزه يسبح الله ويقدسه وما كان يغفل عن التسبيح طرفة عين حتي اتت عليه
اربعون سنه فبعثه الله تعالى لولده قابيل وكانوا اجبابره في الارض مشتغلين
باللهو واللعب والمزمار والفسق وغيره وكانوا يجتمعون على الامراه فيزنون بها
وكانت الشياطين يزينون لهم اعما لهم وهم يزنون بالامهات وكانوا قد اتخذوا خمسة
اصنام يتمثل لهم الشيطان على صور اولاد قابيل وهم ود وسواع ويغوث ويعوق
ونسرا هذه اسما اولاد قابيل فبعث الله تعلى اليهم ادريس وامرهم بعبادة الله عز
وجل والاقرار بانه رسوله وكان يدعوهم الى ذلك وينهاهم عن ماهم عليه وكان
مع ذلك يقسم الدهر قسمين ثلثة ايام من الجمعه يدعوا القوم الى عبادة الله تعالى
واربعة ايام يعبد ربه يقال انه كان يصعد له في اليوم والليلة من الاعمال الصالحه
مالا كان يصعد لجميع من في عصره من اولاد ادم وقال من كتب حنوخ هو
ادريس وكان ادريس خلف ولدا يقال له متوشلح وتزوج امراه يقال لها متشاخا
وولدت منه ولدا فسماه لامك وكان فيه قوة وبطش وكان يضرب بيده الشجرة العظيمه
فيقلعها من اصلها وزوجه بامراه فولدت منه ولدا فسماه نوح وربته حسن تربيته
حتي بلغ وكان واسع الجبهه اسيل الخدين مليح العينين طويل العنق خميص
البطن طويل القامه وكان يرعا الغنم لقومه وهو بينهم فلما كثر بينهم الفساد
وعبادة

وعبادة الاصنام كرههم لذلك فعتزلهم لكفرهم وكان لهم ملك يقال دومشيل
بن عويل بن قابيل وكان جبارا عاتيا قويا وهو اول من شرب الخمر واتخذ
المنكر وجلس على الاسره وهو اول من امر بصنعة الحديد والنحاس والرصاص
والثياب المنسوجه بالذهب وكان هو وقومه يعبدون الاصنام الخمسه وهم ود وسواع
ويغوث ويعوق ونسرا وهم قوم ادريس قال ثم انهم اتخذوا اصناما اخرين حتى
صار لهم الف وسبع مايه صنم على صور شتى كل صنف منهم صنم وامر
الملك دومشيل ان يبنا لهذه الاصنام بيتا من الرخام طوله الف ذراع وعرضه كذلك
وصنع لها كراسي واسره من الذهب والفضه واجلس الاصنام عليها متوجين بتيجان
الذهب مرصعين بالجوهر والياقوت ولها خدم يخدمونها وهم يعبدونها من دون
الله عز وجل ثم ان دومشيل لعنه الله طغا في الارض وكفر وتجبر واظهر
الفساد في ساير البلاد فامر الله تعالى جبراييل ان يهبط الى نوح يبشره بالنبوه
والرساله الى الامم الطاغيه فهبط جبراييل فقال له السلام ورحمة الله عليك يا نوح
فقال له وعليك السلام ورحمة الله وبركته ومن انت ايها الشخص الذي لم
اراه قبل هذا اليوم وقال انا جبراييل الروح الامين جيتك بالرساله من عند ربك
وهو يقريك السلام وقد جعلك نبيا ورسولا دومشيلا لعنه الله والى قومه تدعوهم
الى عبادة الله عز وجل وتنهاهم عن الفساد الذي هم عليه قال ثم لبسه لباس
النبوه ثم عرج جبراييل الى السما وسار نوح عم الى قومه وكان ذلك اليوم عيد
لهم سنه ابيهم قابيل وكانوا يخرجون اصنامهم فينصبوها على اسرتها وكرا
سيها ويقربون لها القربان ويوقدون لها النيران ويحرقون القربان واذا احترق
خروا لها سجدا من دون الله تعالى ثم يشربون الخمر ويلعبون بالملاهي ويرقصون
ويواقعون النسا مثل البهايم من غير ستر فجاهم نوح عليه السلام في ذلك اليوم وهم
على تلك الحاله وهم يزيدون عن سبعين زمره ولا يحصي عددها وكثرتها الا الله
تعالى فلما نظر نوح اليهم رفع طرفه الى السما وقال اللهم انصرني على قومي ثم
انه خرقهم حتى توسطهم ثم وضع اصبعيه في اذنيه فقال يا قوم انا رسول من
رب العالمين رسول الله اليكم ادعوكم الى عبادته وطاعته وانهاكم عن معصيته
والتعرض لسخطه وعن عبادة هذه الاصنام التي لا تغني عنكم شيا ولا تضركم
ولا تنفعكم فاتقوا الله واطيعون فاني قد جيتكم بالنصيحه من عند ربكم لتومنوا
به وبرسوله وتهجروا هذا الاصنام والقبايح التي ارتكبتموها فقال له دومشيل
بعد ان اطرق مليا يا نوح تاتينا لا نعرفه انا لنظنك غير عاقل فان كان بك
جنون داويناك وان كنت فقير او اسيغناك فقال له نوح ايها الملك ما في من
جنه ولا جنون ولا حاجه لي فيما في ايديكم فان الملك الله الواحد القهار يوتيه
من يشا لكن حاجتي اليكم ان تقولون فتعرفون اني رسول الله واتركوا عبادة
هذه الاصنام فخرت الاصنام عن كراسيها فخرج القوم اليه واقبلوا عليه يضربونه
ويدوسونه على وجهه فعند ذلك رفع نبي الله نوح طرفه الى السما فقال الله عز
وجل رب لا تذر على الارض من الكافرين ديار انك تذرهم يضلوا عبادك ولا
يلدوا الا فاجرا كفر قال وانفتحت ابواب السما وامنت الملايكه على دعايه قال
فعند ذلك اوحى الله تعالى الى نوح ان اصنع الفلـــــــــــــــــــــــك ✡

Adris autem, id eſt, *Hermes, pax ſuper illum, Setho* ὁμοιοπρόσωπος *primus fuit, qui poſt Sethum calamo ſcripſit, fuitq; Adris ſemper in pietate* & *religione à puero vſque ad iuuentutem verſatus, in qua ſuper omnes mirum in modum*

*dum excelluit. Posuit autem eum Deus Prophetam, & deduxit super ipsum triginta libros, libros quoque à Seth compositos hæreditauit, & reliqua Adami arcana, quorum virtute librorum vixit. Fuit etiam hic primus sartoriæ, & textoriæ, vestiariæque rei inuentor, quibus in exercitijs Deum laudauit, sanctificauitq́; & si quando ab exercitijs vacabat, coniectis in Deum oculis occultos miscebat sermones. & ita scriptum reliquit in suis libris. Porrò quadraginta annorum erat Adris, quando altissimus ipsum misit ad filios Kain. Erant autem in diebus illis in terra Gigantes, homines pessimæ vitæ, indulgentes ludis, iocis, musicæ, alijsque incitamentis luxuriæ, & coibant cum mulieribus fornicatione pessima; miscentibusq́; se operibus eorum dæmonibus, nunc incubos, nunc succubos sese illis præstabant. miscebantur etiam sine vllo pudore ipsis matribus, & sororibus. Idololatriæ impensè operam dantes, conficiebant opera ex instructione Dæmonum, quinq́; Idola ad similitudinem filiorum Kain: nomina autem idolorum erant. Vad, & Schuah, Iaaut, Iaauk, & Nesran, iuxta nomina filiorum Kain; misitque Deus excelsus ad eos Idris, vt præciperet ijs cultum veri Dei gloriosi & benedicti, & congregauit eos, & increpauit de crimine pessimo. Interim habebat is tempus semper diuisum in duas partes, tribus diebus prædicabat exhortando populos ad cultum Dei excelsi, & quatuor alijs diebus vacabat seruitio Domini Dei sui, noctes dies q́; consumebat in exercitijs & operibus bonis & sanctis; qualia nemo ex filijs Adam fecerat. & dicitur in libris Henoch Adris, ab ardore disceptationis. & hic est liber Henoch. Henoch ipse Adris, qui reliquit post se filium, quem vocauit Methusah, qui duxit vxorem nomine Mensagha; generauitq́; ex ea filium, quem vocauit Iamel (*Lamech*) fueruntque ei tantæ vires, tam prodigiosum robur, vt percutiendo manu etiam ingentes arbores cæderet, & radicitus extirparet; duxitque vxorem, quæ genuit ei filium, quem nominauit Noë, quem & summa cura educauit vsque dum adolesceret; fuit autem Noë latâ fronte, genis decoris, oculis pulchris & viuacibus, ceruice longâ, ventre compacto, longus statura, pastor gregis populi sui, inter eos degens. Cum verò corruptio indies inter eos maiora sumeret incrementa, & impius idolorum cultus longè latèque diffunderetur, horrore nimio correptus ob detestanda facta vitabat eos, detestans impietatem eorum. Fuit autem ipsis Rex nomine Dulmasbal filius Auil, filius Kain perfidus; & fuit primus qui bibit vinum, equestrem artem professus; primusque fuit, qui præcepit in operibus ferri, & æris, & plumbi, vsusque est vestimentis textis auro. Ipse autem, & populus eius colebant quinque superiùs memorata Idola, quibus addebant alia Idola, ita vt numerus Idolorum ad mille septingenta, omnia ad similitudinem filiorum Kain exsculpta, excurreret. iussitque Rex Dulmasbal, vt ædificarent ipsis domum ex marmore, cuius longitudo mille brachiorum, totidemque latitudo eius, fecitque ipsis sedilia, & thronos ex auro & argento, & sedere fecit ea super eis coronata diadematis aureis ingentis pretij, condecoratis margaritis & vnionibus, omnique lapide pretioso, ministrabantque ijs summâ curâ, & tanquam Deos adorabant. Tunc Dulmasbal errare fecit vniuersam terram, impiâ suâ actione corrumpendo non solùm suæ sibi ditionis subiectos, sed & impietatem diuulgando, alias quoque regiones abominationibus huiusmodi contaminauit. Hiscè fieri incipientibus misit Deus excelsus Gabrielem ad Noë, qui dixit; Pax super te ò Noë, & benedictio Dei excelsi sit tibi; Noë autem respondit, & pax super te quoque,*

quoq;, ô vir peregrine, & vnde tu es vir mirabilis, siquidem in hunc vsque diem similem tibi non vidi? qui respondens ait; Ego sum Gabriel spiritus Princeps, à Deo Domino tuo missus, qui & tibi benedictionem suam impertitur, teq; constituit Prophetam & Apostolum super Dulmasbal & populos eius, vt reducas eos ad Dei veri cultum, & coarguas eos de impijs & peruersis vijs eorum. Hâc peractâ legatione, in cœlum Archangelus reuersus est. Noë verò indutus vestimentis prophetiæ, sine mora ad populum impium se contulit. Erat autem eodem tempore ipsis festum ingens, in memoriam patris sui Kain institutum; educentesq; idola eorum, ea in cubilibus suis collocauerunt, incensum adoleuerunt, facientes sacrificia & holocausta; quibus peractis procidentes in genua, adorauerunt ea loco Dei excelsi. Deinde bibentes vinum inceperunt ludere, & saltare, & inire mulieres sine vllo prorsus pudore & verecundia, in propatulo sicuti bestiæ. Noë verò, eodem, quo hæc gerebantur, die, peruenit ad populum, qui perceptis impijs operibus, Musica, & iocis, ludisq; sine numero, vultu suo in cœlum coniecto, clamauit: O Deus, cuius natura, bonitas, & misericordia est, assiste, rogo, hodie mihi, & adiuua me contra populum hunc nequam. Et cùm peruenisset in medium eorum, posito in auribus suis digito, dixit: O popule, ego Apostolus à Deo excelso, & Domino seculorum ad te amandatus, vt reducerem te ad verum Dei cultum, & vindicarem ab erroribus, & vita impia, potissimùm ab nefando illo idolorum cultu, quæ nec adiuuare vos, nec vobis vllâ ratione prodesse possunt; & intercederem pro vobis, aduocatumq; agerem apud Deum excelsum & gloriosum. Et nunc ecce venio ad vos cum commonitione, vobis mandata ferens à Domino vestro, vt credatis in eum, & Apostolum eius, & fugiatis impium cultum horum Idolorum, quæ impiè adoratis. Dixit autem ei Dulmasbal: Apage ô Noë, relinque verba ista, credimus enim te hominem stolidum, & sine cerebro esse, & dæmonibus obsessum, qui nobis hæc persuadere audeas. Noe autem respondit: O Rex, non est in me dæmonium, sed Deus Rex solus magnus & terribilis, victor omnium, me misit ad vos, negotiumque meum est ad vos, vt cognoscatis, & fateamini, quia ego Apostolus Dei, vt relicto idolorum detestabili cultu reuertamini ad cultum Dei veri Creatoris omnium. Hæc cùm dixisset, confracta disiectaque Idola deciderunt è sedilibus suis; Incolæ verò indignè ferentes rem, congregati sunt super eum, & crebris plagis affectum conculcauerunt, & innumeris tormentis, ignominijsque onustum eiecerunt. Noë verò sublatis in cœlum oculis clamauit: O Deus gloriose & benedicte, quousque patieris hanc impietatem in terra, qui dereliquerunt te, cultumque tuum, abeuntque post vestigia peregrinæ abominationis. His dictis, derepente apertæ sunt cœlorum ianuæ, & Angeli ad inuocationem eius occurrerunt, dicentes: Noë vir Dei, malitia mortalium venit in conspectum Dei; fac igitur tibi Nauim, vt serueris tu, & omne semen viuentis animæ; impij autem diluuio pereant à facie terræ, & dæmones malorum tantorum propagatores proijciemus in profundum ligatos vsque in diem resurrectionis, deinde igne comburendos. Atque hactenus Arabum traditio, quæ ferè eadem est cum relatione exemplaris Græci paulò ante citati.

Fuisse igitur olim multos libros sub primorum Patriarcharum nomine vulgatos, omnes fatentur; qui etsi Canonicâ authoritate caruerint, receptos tamen esse, & in eorum numero fuisse, quo liber Tobiæ, & Machabæo-

bæorum etiamnum apud Hebræos, qui etsi Canonici ijs non sint, eam tamen fidem apud Hebræos obtinent, quam reliqui Historicorum libri. A primis igitur Patriarchis ante diluuium res gestas monumentis, librisque conscriptis traditas, nihil dubito, cùm non videam, cur tam insigne, & adeò humano generi necessarium scriptionis inuentum, sapientissimos, & rerum omnium peritissimos, imò θεοδιδάκτες viros latuerit. Accedit quòd cùm longissimæ vitæ essent, & ingenio valido, totique in rebus humano generi necessarijs inueniendis essent, iamque maioris ingenij vi scientiam metallorum plenè assecuti, Musicam quoque, ferrariam, architectonicam, astronomiam repertam excoluissent; fieri certè non potuit, vt illud vnicum inuentum, quod reliqua conseruat, & vnicè propagat, scriptionis, inquam, ignorauerint. Verùm hæc omnia fusiùs & curiosiùs demonstrata reperies in primo Tomo Oedipi in Delta Nilotico, capite de Dynastijs Ægyptiorum, quò Lectorem curiosum remittimus.

DISQVISITIO II.

De primææ linguæ characteribus, eorumque forma, & diuersitate.

DEmonstrato in præcedentibus, & in Obelisco Pamphilio, varijsque argumentis stabilito Hebraicæ & Ægyptiacæ linguæ primatu, ostensis quoque primæuorum Scriptorum monumentis; nihil porrò superest, nisi vt, quisnam primæuæ istius linguæ vulgaris character fuerit, demonstremus. Magnum, fateor, & à nemine, quod sciam, tentatum aggredior argumentum; audeo tamen, diuini Numinis subsidio tutus. Etsi non dubitem multos Aristarchos futuros, qui hosce meos labores seuerioribus obelis sint notaturi; dum illos interrogantes iam multò antè audire videor: & quomodo tu nôsti huiusmodi literas antiquas fuisse? quis te reddidit certiorem, eiusmodi literas, quas producis, non esse malefeRiatorum hominum atque impostorum commentum? Atque huiusmodi non pauca proferre audio; quibus, dum omnia in dubium reuocant, Authorumque rationes audire detrectant, omnia improbant, cunctaque eorum qui antiquitatis monumenta perscrutantur, studia reprehendunt, despiciunt, irrident, non aliâ ratione obuiandum censeo (vt iam pridem alius similibus respondebat apud Villalpandum) quàm si eadem ipsos, qua me vellicant Aristarchi, reprehensione dignos ostendero, quòd credant Scythas & Garamantas vnquam extitisse, & fidem habeant referentibus; quod ipsi non viderunt, Constantinopolim, Calecutum, Iaponiam, & reliquas celebriores vrbes esse; nec minùs esse deceptos, si vera esse existiment, quæ Hebræorum Grammatici tradunt, nimirum literam א sic scribendam, sic autem ב, &c. At sicuti stultum omninò esset, atque ab omni rationis iudicio alienum, huiusmodi rebus fidem non adhibere, quæ ab omnibus sine controuersia recepta sunt, vsuque ac communi hominum consensu inualuerunt; sic etiam temerarium foret, rebus in medium circa præsentem controuersiam adducendis, nullis authoritatibus comproban-

Criticorum Obiectio in Authorem.

Authoris defensio & solutio Obiectionis.

bandis, fidem denegare. Rationes itaque ac momenta expendat rei propositæ vnusquisque, priusquàm leuitatis, aut deceptionis arguat eos, qui attentiùs omnia vtriusq; partis argumenta expenderunt, & omnes quotquot inuenerunt dubitandi rationes, alijs firmioribus adhibitis, dissoluerunt. Hæc autem ideò dixerim, vt nemo arbitretur, demonstratione Mathematicâ omnium proponendorum rationes ostendere me posse; sed satis prudenti, atque in omni disciplina reconditiorique literatura exercitato viro, me fecisse existimabo, si quæ à probatis Scriptoribus confirmata sunt, proponam, aut animi mei coniecturas, veluti quædam allegatorum Consectaria proferam; quibus ductus singulas huius disputationis partes probauerim. Vt igitur ad propositam quæstionem propiùs accedamus, primò ingentem illam de Charactere Samaritano & Assyrio, seu Hebraico & Babylonico agitatam controuersiam per partes examinabimus; & tandem vtriusque discussis sententijs, quid nos sentiamus, & quomodo dictæ sententiæ conciliari possint, declarabimus.

§. I.

Quisnam Character, Babylonicusne, an Samaritanus, verus ille Character Hebræus sit?

QVatuor reperio Rabbinorum circa propositam thesin sententias. Prima eorum est, qui dicunt, Samaritanum verum illum & primæuum Characterem Hebræum esse. ita sentiunt Babylonij Doctores Zutra & Hobka, tractatu Sanedrin sect. 2. fol. 21. & 22. verba allego: I. Sententia. Primæuum Characterem Hebræum, Samaritanum fuisse, putant aliqui. R. Zutra. R. Hobka.

בתחלה נתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקדש
חזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמית
בירדו להן ישראל כתב אשורית ולשון הקדש והניחו
להדיוטות כתב עברית ולשון ארמית מאן הדיוטות אמר
רב חסדא כותאי מאי עברית אמר רב חסדא כתב לבונאה:

Initio, inquit, *data est lex Israëli in scriptura Hebræa, & lingua sancta: restituta est lex, & data ijs in diebus Esdræ in scriptura Assyria, & lingua Syriaca, siue Chaldaica; & deinde expurgata ea, elegerunt pro Israële scripturam Assyriam, & linguam sanctam, & reliquerunt idiotis scripturam Hebraicam, & linguam Chaldaicam. Qui sunt isti idiotæ? respondet R. Chasda, Cuthæi; quæ est scriptura Hebraica? respondet iterum Chasda, scriptura est Libonæa.* Huius sententiæ quoque fautor est R. Iose in Thalmud Hierosolymitano, sect. 1. tract. Meghilla, quem inibi consule. Rabbi Iuda tract. Meghilla c. 1. n. 8. omninò vult, Neotericas Iudæorum literas, Assyrias esse, Samaritarum verò Hebraicas: R. Iose. R. Iuda.

אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים
בכל

בבל לשון ותפילין ומזוזות אינן נכתבין אלא אשורית רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית:

Non eſt inter libros, & Thephilin & Mezuzoth (id eſt, frontalia illa, in frontibus ligari ſolita Hebræis, philacteria dicta in Euangelio) *alia differentia, niſi quòd libri ſcribantur in omni lingua, Thephilin autem & Mezuzoth non ſcribantur niſi in lingua Aſſyria. Rabbi Simon Ben Gamaliel dicit quoque, in libris non eſſe permiſſum, vt ſcribantur, niſi Græcè.* Huic ſententiæ ſubſcribunt Thalmudici explanatores in Ghemara, quam Obadias quoque Bartenora inſignis Commentator ſuo veluti calculo approbat, cùm dicit:

Obadias Bartenora.

כתב עברי שבא מעבר הנהר והכותיים כותבים בו עד היום וכו׳ הכתב שאנו כותבים בו ספרים היום כתב אשורי הוא נקרא:

Scriptura Hebræa, ſcriptura quæ venit trans flumen, & Cuthæi ſiue Samaritani ſcribunt in ea in hunc diem, &c. Scriptura verò, quâ nos ſcribimus libros hodie, ſcriptura Aſſyria vocatur. Iiſdem propè verbis eadem affirmat Rambam. His adiungimus teſtimonium tractatum Meghilla Thalmud Hieroſolymitani, ſect. 1. fol. 71. col. 2. lin. 10. vbi de Charactere & lingua, qua Eſdras legem ſcripſerat, inter alia multa hæc refert:

Rambam.

Meghilla Thalmud.

אשורית יש לו כתב ואין לו לשון עברי יש לו לשון ואין לו כתב בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי ולמה נקרא שמו אשורי שמאושר בכתבו:

Aſſyria eſt ipſi (ſcil. Eſdræ) *ſcriptura, & non lingua; Hebraica eſt ipſi lingua, & non ſcriptura. Selegerunt ſibi ſcripturam Aſſyriam, & linguam Hebræam. & cur vocatur nomen eius Aſſyria? quia ipſa felix eſt in ſcriptura ſua.* quæ omnia clariſſimè explicat hoc eodem loco fol. 194. col. 3. R. Samuel Iaphe, his verbis:

R. Samuel Iaphe.

ס״ל שנשתנה הכתב בימי דניאל מכתב עברי שניתנה בו תורה לכתב אשורי ונכתבה תורה אשורית בימי עזרא:

Puto autem, quòd temporibus Danielis ſcriptura mutata fuit ex ſcriptura Hebraica, in qua lex data fuit, in ſcripturam Aſſyriam, & ſcripta fuit lex Aſſyriacè in diebus Eſdræ. Ex quibus omnibus hîc allatis teſtimonijs ſatis comprobatur, pleroſque Rabbinos Samaritanum Characterem Hebræum fuiſſe, exiſtimaſſe; etſi inter ſe cum tanta ambiguitate loquantur, & in negotio ſat liquido adeò inconſtantes, vt ſibiipſis non infrequenter contradicant, ac proinde quid putent, vix obtineri poſſit.

II. Sententia. Primæuum Hebræum characterem, Aſſyrium fuiſſe, ſentiunt aliqui.

Altera ſententia eſt eorum, qui volunt, Aſſyrium characterem accepiſſe Eſdram ab Angelo, fuiſſeque ex antiquo Hebræo in Aſſyrium mutatum. Cùm enim populus Iſraëliticus in Babylone ſeptuaginta annorum captiuitatem ſuſtineret, & paulatim vti legis, ita & characteris obliuiſceretur; contigit, inquiunt, vt eodem tempore Angelus Balthaſari in medio conuiuij apparens, & ſententiam à Deo latam in pariete deſcribens,

Character in conclaui Balthasaris ab Angelo scriptus Assyrius fuit.

bēns, characteris mutationem introduceret; & hunc eundem esse volunt, quo iam Iudæi vbiuis locorum vtuntur. Nec desunt Thalmudistæ, qui velint Danielem nouum illum characterem docuisse Iudæos, Esdramq; relicto Cuthæis charactere Hebræo, quem ob irreconciliabile odium in Cuthæos, veluti pollutum abominabantur, hunc sibi elegisse, quo legem scriberet; Dialectum verò Hebræam legi restituisse, Chaldaica repudiata, quæ in ipsa captiuitate plurimùm apud Iudæos inualuerat. ita R. Iapho.

R. Iapho.

ולפי זה לא היה נראה שנשתנה ע״י עזרא רק הכתב שאף עלפי שכתב המלאך היה ארמי דהיינו אשורי ולשון ארמי מ״מ כשבא עזרא לכתוב התורה לו שינא משל משה רק הכתב שנתחדש בימי דניאל והיה לו סמך מדכתיב וכתב לו את משנה התורה דמשמע כתב הראוי להשתנות אבל הלשון כתב לשון עברי שהוא לשון הקדש כאשר בתחלה וכו׳:

Et ideò non videtur quòd mutatio facta sit operâ Esdræ, nisi sculpturæ solius: etsi enim scriptura Angeli fuerit Aramæa, id est, Assyria, & lingua Aramæa; nihilominus cùm venit Esdras ad describendam legem, non mutauit formam legis, sed tantùm scripturam, quæ renouata fuit in diebus Danielis; pateťq; ex hoc quòd scriptum est [& descripsit sibi exemplar, seu δευτέρωσιν legis, id est, scripturam quæ debebat mutari :] verùm lingua quâ scripsit, fuit illa Hebræa & sancta, vti à principio &c. Veruntamen & hi vacillantes opinantur scripturā illam non Hebræam, sed aliam ab omnibus diuersam fuisse; in quo tamen ita diuersi sunt, vt sibi in omnibus contradicere videantur. Aiunt enim quidam, à Iudæis in Babylone non fuisse intellectum quòd Gamatricè scripta fuisset, id est, sensu Cabalico solis sapientibus noto, quem vocant: צורף ותמורת אותיות:, *literarum videlicet combinationem & permutationem*. Verùm Authorem ipsum R. Simeonem more Rabbinico de ijs differentem audiamus:

R. Simeon.

אמר ר׳ שמעון כתב זה לא נשתנה מאי לא כהלין כתבא למקרי אמר רב בגימטריא איכתב להון יטת יטת אדך פוגחמט מאי פריש להון מנא מנא תקל ופרסין מנא מנא אלהא מלכותך והשלמה לך תקל תקילת במאזניא והשתכחת חסיר פורסין פרוסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס ושמואל אמר ממתום ננקפי אאלרך ור׳ יוחנן אמר אנם אנם לקת ניסרפו: רב אשי אמר נמא נמא קתל פורסין:

Dicit R. Simeon, scriptura hæc non est immutata. quid est? non poterant legere scripturam? dicit Rab. per Gamatriam ipsis scriptum erat, Iatheth, Iatheth, Adac, pughamet; *quorum interpretatio est*: Mane, Mane, Tekhil, vpharsin. Mane, *numerauit Deus regnum tuum, & perfecit illud*; Thekil, *positus es in statera, & inuentus es deficiens*; Pharsin, *diuisum est regnum tuum, & datum est Medis & Persis. & Samuel ait*, Mamtom, Nankephi Aalran. *Rabi quoque Iohanan dixit*, Anam Anam, Lakath Nisrephu. *R. Ase dixit*, Nema Nema, Ketal Phursin. Atque hæ sunt subtilitates Rabbinicæ, quas, dum ex difficultatibus emergere non possunt, ne nihil dixisse videantur, comminiscuntur. quibus tamen commentis nil insulsius esse potest. Videant plura, quibus placent huiusmodi nugamenta, apud Morinum Exercit. in Pentat. Samaritanum, ex quo hæc ferè desumpsimus.

Ter-

III. Sententia. Tertia ſententia eorum eſt, qui volunt Aſſyrium characterem verum & genuinum characterem Hebræum fuiſſe.

IV. Sententia. Quarta verò ſententia, ab hac diſcrepans, ſub diſtinctione loquitur: ait enim, duplicem fuiſſe characterem Hebræum verum, ſacrum, & profanum; hunc (ſc: profanum) Cuthæorum, videlicet Samaritanum; illum verò (ſacrum) Aſſyrium fuiſſe. De ſacro charactere rurſus diuerſa ſentiunt diuerſi. Alij affirmant ſacro charactere ſcriptas tantùm fuiſſe duas tabulas, librumque legis, qui in Arca conſeruabatur; reliquos verò profano, id eſt, Samaritano. Nonnulli dicunt, ſacro charactere libros omnes legis & Prophetarum ſcriptos fuiſſe, ſicuti & ea, quæ vocant frontalia, ſiue phylacteria; profano autem omnia reliqua, quæ ad politicam pertinebant. ita inter alios Rab Iom lob Abramides; & R. Iacob in libro, qui intitulatur עין יעקב, fons ſiue oculus Iacob fol. 142. col. 1. contra Amoraim & Thanaim Thalmudicos Doctores, vt habet Rab Ioſeph Albo. Atque hanc ſententiam præ omnibus alijs rationi, ſubiectæque materiæ magis conſentaneam eſſe, mox dicam; ſoluit enim omnes difficultates, vt in ſequentibus videbitur.

Diuiſio characteris Hebræi in ſacrum & profanum.

R. Iom leb. R. Iacob.

§. II.

Deciſio litis.

DIſcuſſis itaque Rabbinorum plerorumque de hoc negotio tractantium argumentis & rationibus, iam vt nodus hic gordius tandem ſoluatur, quid in negotio adeo lubrico reuera ſtatuendum ſit, aperiendum eſt.

Samaritanus character accidentaliter tantum ab Aſſyrio diſtinguitur.

Dico igitur primò, Samariticum characterem non eſſentialiter, ſed accidentaliter tantùm ab Aſſyrio diſtingui, quòd hic quadratus, elegans & decorus, alter autem apices ita formet diuerſos, vt tamen literarum atque characterum lineamenta (quemadmodum in noſtra Anatomia characteriſtica paulò poſt ponenda, fuſè declaratur) quoad ſubſtantiam non ſint diuerſa; atque eâdem ratione ſe habent, quemadmodum character Hebræus modernus ad characterem Rabbinorum, quem currentem paſſim vocant; quorum maxima diuerſitas eſt: nam Saphardæi, ſiue Hebræi Hiſpani alio currente ſcribunt, alio Askenezim ſiue Germani, alio Mizrijm ſiue Ægyptij, Cithijm ſiue Itali alio; quos tamen (non obſtante quòd omnes ex vno & eodem charactere Hebræo profluxerint;) non omnes, quantumuis periti, niſi magnâ præuiâ exercitatione legere poſſunt; quod etiam in omnibus alijs linguis videmus accidere; ita enim Gallicus & Italicus character manuſcriptus difficulter à Germanis legitur, & è contra, Italis, Gallis, Hiſpanis, Germanicus, vel Belgicus character imperceptibilis eſt, etiamſi vterque à Latino quoad ſubſtantiam nullâ ratione differat. Ita, inquam, dico ſe Aſſyrium habuiſſe ad Samaritanum characterem. Nam Eſdram, cùm ſcripturam vnà cum charactere ferè

obli-

obliuioni traditam, huncque à primo suo decore multùm successu temporum declinasse videret, vt studium legis promoueret, omnesque ad ei assiduò incumbendum quouis modo incitaret; Samaritanorum characterem paulatim degenerem, pristino suo decori nitorique, vnà cum lege restituisse omninò existimandum est; neque putare debemus, Esdram toto cœlo distinctum characterem populo tradidisse, sed commodiorem, elegantioremque, & primogenio tabularum Mosaicarum characteri, vt postea videbitur, conformiorem. hisce itaque pensiculatiùs consideratis, Infero, & Dico secundò, characterem Assyrium siue Esdræum in sacris scribendis fuisse adhibitum; in profanis verò Samariticum. Ita Obodias à Bartenora Commentario in Mischnaioth, Mesechet iadaim, perek. 4. num. 5. his verbis :

Assyrius character in sacris Samaritanus in profanis scribendis adhibitus.

Obodias à Bartenora. Mesechet Ladaim.

כתב עברי הכתב שבא מעבר הנהר והכותיים שהם השומרונים כותבים בו עד היום וישראל היו משתמשין באותו כתב בדברי חול ומטבעות של כסף נמצאות בידנו היום שהיו מזמן מלכי ישראל ומפותחות באותו כתב אבל הכתב שאנו כותבין בו ספרים היום כתב אשורי הוא נקרא והוא הכתב שהיה בלוחות ונקרא אשורי שהוא המאושר שבכתבות לשון באשרי כי אשרוני בנות וכו׳ :

Scriptura Hebraica ea est, quæ venit è regione trans flumen; Cuthijm autem, qui sunt Samaritani, eam scribunt in hunc vsque diem; Israël autem vtebatur ista scriptura in rebus profanis, & moneta argentea, quæ nunc hodie reperitur in manibus nostris, & percussa est tempore Regum Israël, & signata eâdem scripturâ. Scriptura autem quâ nos scribimus libros hodie, dicitur scriptura Assyria, estq; scriptura tabularum. Vocatur autem Assyria, quòd felix sit & pulchra, iuxta illud, Propter beatitudinem meam beatam me dicent filiæ. Confirmat hæc omnia alius quidam apud R. Mosen Alascar responsionum c. 24. R. Iehuda Muscato Commentator librì Cozri apud Morinum. Præ cæteris autem R. Azarias in libro intitulato מאור עינים, *lumen oculorum* c. 58. postquam multùm vltrò citròque disseruit, tandem, inquit, consideratis ijs, quæ dicuntur & præcipiuntur de Thephillin & Mezuzoth, quæ scriptura tantùm Assyriaca scribi debent, ijsque quæ sollicitè explicantur de virgulis & apiculis literarum, infert :

R. Moses Alascar. R. Iehuda Muscato. R. Azarias.

יביא אותנו להכריע באמת ובתמים שהלוחות והתורה לא בכתב אחר כי אם באשורי נתנו :

Hæc in eam nos opinionem inducunt, vt æstimemus cum veritate & integritate, tabulas legis non aliâ scripturâ datas fuisse, quàm Assyriâ. Imò Assyrium characterem verum illum Hebræum antiquum esse, quo lex in tabulis scripta est, eumque nunquam mutatum fuisse, Esdram autem eum iam penè ab hominum librorumque memoria abolitum, vt potuit, restaurasse autumamus. neque desunt nostræ sententiæ fautores. ex melioris notæ Rabbinis R. Iacob in oculo suo totum negotium ex ipso Rambam clarè demonstrat, his verbis :

Lex in Tabulis scripta Assyrio charactere.

R. Iacob. R. Rambam.

הנה נתאמת מה שכתבתי שכתב הלוחות והתורה שבארון לא נשתנה מעולם וכן כתב הרמב״ם בפי׳ המשנה במסכתיהים כי הכתב אשר נכתב בו אנחנו הוא כתב אשורי והוא הכתב אשר כתב בו השם יתברך התורה ונקרא אשורי מן

הגדולה

הגדולה והתפארת כמו באשרי כי אשרוני בנות והוא אמרם אשורי שמאושר בכתבו :

Ecce certus sum quod scripsi quòd scriptura tabularum, & legis, quæ fuit in Arca, nunquam est mutata. & ita scripsit Rambam in com. Misnæ, in tract. Iadaim, quoniam scriptura, quâ nos scribimus, ipsa est scriptura Assyria, & scriptura etiam, quâ legem Deus benedictus scripsit; & vocatur Assyria à magnitudine & gloria, seu pulchritudine, iuxta illud, Quoniam beatam me dicent filiæ, & sic dicta est Assyria, quòd beata sit in suo charactere. Cui veluti calculo suo subscribit R. Samuel Iaphe: vult enim hanc scripturam tunc temporis minimè fuisse vulgarem, sed legem tantùm, & phylacteria ea scribi solita; cætera verò omnia monumenta, cuiusmodi erant annales, siue historiæ, & publica monumenta, sicuti & numismata, Samaritico charactere, qui tunc temporis quasi vulgaris erat, conscribebantur. Vt vel hinc appareat, verum esse, quod suprà asseruimus de charactere sacro & profano, hunc (profanum) Samariticum, illum (sacrum) Assyrium fuisse. Verùm verba Authoris cito; ita enim dicit:

R. Samuel Iaphe.

אף עלפי כן מתוך תומת וקדושת הכתב ההוא באותן הימים לא היו כותבים אותו אפילו בספרים שכותב המלך או כל אחד וא׳ לעצמו אלא היו כותבים אותו בכתב עברי וזהו שכשנגנז הארון שכחום לאותיות מנצפך שכשגלו לשון וידעו בני אשור כתב זה נטלוהו להם או שהיה אצלם קודם לכן שנודע להם מספר הקדש מלבד כתב שלהם או שהיה להם וחמדו אותו ובני ישראל הורגלו בו עמהם משם ואילך וזהו שעלה עמהם מאשור ובימי עזרא ניתן להם לכתוב ס״ת ושאר כתובים :

Nihilominus propter perfectionem & sanctitatem scripturæ illius in illis diebus non scribebant eam, etiam in libris, in quibus scribebat Rex, aut vnusquisq; pro seipso; sed scribebant eos scripturâ Hebraica; quia autem abscondita erat arca, obliti sunt literarum ך ם ן ף ץ, (id est, illarum, quæ bis in Alphabeto ponuntur, & finales alium ductum habent.) *cùm migrarunt in Assyriam. Et nouerunt filij Assur hanc scripturam, ideò acceperunt eam sibi, vel quòd antea apud eos esset, innotuerat enim illis ex libro sacro præter scripturam suam; vel quòd illorum fuerat, concupiuerunt; Filij autem Israël assueuerunt ea simul cum illis ab illo tempore & deinceps. Et hoc est, propter quod dicitur, ascendisse cum illis de Assur, sed in diebus Esdræ datum est illis scribere librum legis, & reliqua hagiographa, charactere videlicet Assyrio.* Quæ verba ita clara sunt, vt nostram sententiam demonstrare videantur.

Esdras cur mutauerit characterem.

Patet igitur denuò, characteres hosce nullâ ratione essentialiter fuisse diuersos, sed Samaritanum characterem Hebræum ab Esdra in meliorem formam, & elegantiorem, ad studium legis vecordem populum vel ipsa characteris pulchritudine, vt dictum est, excitandum, mutatum fuisse. Accedit quòd Assyrius character, quo tabulas legis scriptas ostendimus, apicibus constet plenis mysterio, vt & totus character, quemadmodum in sequentibus videbitur, mysticus & symbolicus; quod de Samaritico dici nullâ ratione potest, vtpote apicibus nimium à prima simplicitate sua decliuibus prædito. Addo aliud, si vera sint, quæ referunt More, Zohar, & Rassi, in 24. caput Exodi. Tabulas legis fuisse, iuxta veterum traditionem, perforatas, & ex vtraque parte legi potuisse; vnde consequenter intermediæ partes ם finalis, & ס miraculo sustinebantur,

RR. More, Zohar, Rassi.

ne ca-

ne caderent. Vnde vnicum argumentum sumunt asserendi legem solo Assyrio, videlicet quadrato illo & elegante charactere fuisse scriptam, non Samaritico, cùm ejus Mem & Samech, facilè & sine vllo miraculo in tabulis consistentes, repugnent miraculosæ scripturæ, quâ veteres constanti traditione tabulas legis scriptas esse volunt.

Verùm nos relictis Rabbinorum plerorumque fabulosis traditionibus, vt nostra solidiori fundamento insistant, à solidiori antiquitate inceeptam inquisitionis nostræ telam ordiamur; in qua, si characterem Samaritanum eundem cum Assyrio demonstrauerimus, vti diuinâ gratiâ nos demonstraturos confidimus; certè famosissimæ quæstioni nullo non tempore agitatæ finem tandem nos imposuisse meritò gloriari poterimus.

DISQVISITIO III.

De varijs inscriptionibus prisco Hebræorum charactere peractis.

EXaminata paulò profundiùs Rabbinorum de propositis characteribus sententia, æstus illorum, atque in decidenda lite inconstantiæ causam aliam non reperio, nisi summam antiquitatis, veterumque monumentorum ignorantiam, & in eorum inuestigandorum studio supinam negligentiam; â quorum tamen notitia, totius controuersiæ ratio dependere videtur. Vnde nos, vt solidiùs huic controuersiæ incumberemus, nullum non mouimus lapidem, quo in antiquam veterum characterum Hebraicorum notitiam deueniremus, atque ita detectis nonnullis vetustatis vestigijs, ijsdem veluti solidiori fundamento sententiam nostram tutiùs, certiùsque stabilire possemus. Neque æstuantis ingenij molimina fefellit diuina prouidentia: nam per idem tempus variæ ex Oriente allatæ inscriptiones, partim saxis, partim argenteis impressæ numis, insignem mihi præbuère in famosissimæ sententiæ lite decidenda occasionem. Nos de argenteis numis veterum Hebræorum, seu Siclis primò, deinde quoque de altero inscriptionum genere tractabimus.

Inueniuntur hîc Romæ passim in Musæis, tum Collegij Romani à Villalpando olim ex Hispania allatæ, tum clarissimorum virorum Francisci Gualdi, & Francisci Angelomi, & inclyti viri D. Francisci Gottifredi, non doctrina minùs, rerumque antiquarum notitia, quàm nobilitate comprimis spectabilis, monetæ argenteæ vetustis characteribus Hebræorum inscriptæ, quos Siclos vocant. Huiusmodi monetas in Francia quoque varijs in locis me vidisse memini, & postea à Morino in exercitatione in Pentateuchum Samaritanum excusas deprehendi. Allatæ quoque sunt aliæ ex Oriente à quodam R. Salomone Azubi, quæ coniunctæ cum ijs, quas ex Siculis & Romanis Musæis hinc inde collegeram, insignem præbuère fusè disserendi materiam. Harum aliquæ inscriptæ sunt charactere Samaritico, aliquæ Assyrio. Quid autem inscriptio facta significet, quid hieroglyphica in medio characterum posita, quando, & vbi impressa numismata, iam tempus est, vt aperiamus.

Numiſmata primæ Claſſis.

Analyſis & explicatio literarum Numi.

Characteres numiſmatis Samaritani.

ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ

Characteres moderni Samaritani.

ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ

Characteres Aſſyrij ſiue Eſdræ.

ירושלם קדשה שקל ישראל

Iſrael Schekel Kedoſcha Iruſalem

Interpretatio *Iſraël Siclus Sancta Ieruſalem*

Duo notanda ſunt in hoc numiſmate: primò, character, qui Samaritanus eſt, vti moderni docent characteres Samaritani, à quibus vix in vllo diſcrepat, vt eos examinanti patebit: Secundò, hieroglyphica vnà cum interpretatione characterum, quæ eſt, primæ quidem faciei, *Siclus Iſraël*, ſecundæ verò faciei, *Ieruſalem ſancta*. Sed vt omnia clariſſimè & cum bona methodo declarentur, primò de Siclo, deinde de ſignificatione hieroglyphicorum dicemus.

§. I.

De Siclo Hebræorum.

Vnde dictus ſit Siclus. Veteres Hebræi, Chaldæi, & Syri non numerabant, ſed ponderabant pecunias.

DIcunt Hebræi Siclum שקל, à שקל, hoc eſt, ponderando, appendendo, librando; eò quòd pecuniam veteres Hebræi, Chaldæi, & Syri, non vt nos, numerabant diſcretè, ſed ex pondere ſummam valoremque eius dijudicabant. Vide 23. cap. 16. v. Gen.

וישקל אברהם לעפרן ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר :

Et appendit Abraham Ephron quadringentos ſiclos probatæ monetæ publicæ; vel vt alij legunt, *pro Mercatoribus*; vel vt Thargum Onkelos habet; דמתקבל בסחורתא בכל מדינתא, *quod recipiebatur pro mercimonijs in vnaquaque prouincia*. vide Reg. 20. 39. Eſd. 8. 25. Eſa. 46. 6. Et in nouo teſtamento, Matthæi 26. 15. legimus Sacerdotes 30. argenteos numos Iudæ non numeraſſe, ſed ἔστησαν, id eſt, appendiſſe; vnde & Symmachus illud Zach. 11. 12. ἐστάθμησαν vertit, *appenderunt*. Hebræi igitur כסף במשקלו *pecuniam in pondere ſuo*, & Chaldæi כסף תקליא *pecuniam appenſionum* vocarunt, quæ con-

consuetudo deinde in vsum quoque Romanorum deuenit, vt doctè Budæus l. de asse. Est autem duplex Siclus Hebraicus; sacer siue Ecclesiasticus, & vulgaris. Sacer propriè dicitur שקל הקדש *Siclus sanctuarij*, ad res sacras deputatus, videlicet ad tabernaculi, vel templi structuram, & ornatum, ad sacri ministerij apparatum & perfectionem, ad Numinis propitiationem, suique cuiusque redemptionem. Profitebantur enim hac Sicli pensione Dei peculium se esse, neque alium habere Regem, vel Dominum, præter Deum, cui seipsos totos obstrinxerant; & ideo etiam קדש ישראל *sanctus Israël* dicebatur, vt est Ier. 51. v. 5. vel כסף פדיום, *pecunia redemptionis*, vel כסף הכיפורים, *pecunia propitiationis*, seu *expiationum*, alijsque nominibus appellatus fuit. Vulgaris verò in promiscuum vsum deputabatur. Cæterùm argenteus Siclus Hebræorum, quemadmodum ex voce גרה *Ghera*, Exod. 30. v. 13. Leu. 7. v. 25. colligitur, quasi viginti obolis constabat. Est autem גרה, siue obolus, tantum argenti, quantum pendunt sexdecim grana hordei, siue semen siliquæ communis. Vnde vigesima Sicli pars est גרה, quæ vicenæ partes deinde coniunctim ponderant 320. grana hordei in argento, siue totidem siliquas communes, quæ faciunt 24. obolos Atticos, siue quatuor denarios Romanos, seu totidem drachmas Atticas, quas vt plurimùm voce τετράδραχμα exprimunt. Vide quæ fusè de hisce diximus in Supplemento ad Prodromum Coptum. Et confirmat nostra R. Iochai libro שלשלת הקבלה, quæ dicitur *Catena Cabalæ*, tract. de monetis: וידענו בקבלה שהוא שקל הקדש משקלו ש״ב גרעינין *Et cognouimus ex Kabalah, quòd Siclus sacer pendet 320. grana hordei in puro argento.* Hunc autem æquiualere τετράδραχμῳ, Iosephus his verbis ostendit: Ὁ σίκλος νόμισμα τῶν Ἑβραίων ὤν, Ἀττικὰς δέχεται δραχμὰς τέσσαρας. *Siclus autem numus Hebræorum qui est, Atticas capit drachmas quatuor.* Atque hic est celeberrimus ille Siclus Hebræorum, quem paulò ante tibi proposuimus, Samaritico charactere inscriptum.

Duplex Siclus, sacer, & vulgaris.

Siclus sacer ad quid inseruiret.

Siclus vulgaris cur institutus.

Sicli valor. Exod. 30. Leuit. 7.

R. Iochai.

Iosephus.

§. II.

Hieroglyphica propositi numi.

HAbet Numi facies prima vrnam, seu vasis istius figuram, quæ mensuram plenam, siue *Homer* mannæ capiens, erecto tabernaculo, vel templo, ad seculorum monumentum, Dei iussu, & Mosis procuratione, ante illius conspectum, in Arca asseruanda erat proposita. ita habebatur Exodi c. 16. v. 33. his verbis:

In vna facie Sicli vas cum manna.

ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אותו לפני יי למשמרת לדרתיכם׃ Exod. 16.

Et dixit Dominus ad Aharon; accipe vas vnum, & mitte ibi Man, quantum Gomer capere potest, & repone coram Domino ad seruandum in generationes vestras. in Græco, pro vase, habetur στάμνος; in Chaldæo ܨܠܘܚܝܬ *tsheluchith*, hoc est, *lagenula*. Litera F vrnæ imposita, idem est quod א Hebræo-

In altera parte Sicli virga florens Aaron.

bræorum, & significat primum ac integrum Siclum. Ab altera parte virgam illam mirificam intueri licet, quam inter plurimas virgas Aharonis nomine in tentorium conuentûs illatam, vt sacerdotalis illius vocatio, hoc tanquam publico inditio confirmaretur, commendareturque, postero die populus omnis germen producentem, florem emittentem, explicantemque vidit. ita Num. 17. v. 8.

ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא
פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים :

Et sequenti die regressus est Moses ad tabernaculum testimonij, & ecce floruit virga Aharon domui Leui, & turgentibus gemmis exuperant flores, qui folijs dilatatis in amygdala deformati sunt. Atque hoc ita esse, & hasce duas figuras hieroglyphicas nihil aliud significare, quàm vas Mannæ arcæ impositum, & virgam Aharonis mirificam, ipsimet Iudæi affirmant. Instar omnium sit Rambam, qui in peruscha Misnæ, hæc inter alia refert:

R. Rambam.

מצאתי באקו ביד זקני הארץ מטבע כסף מפותח פתוחי חותם מצדו האחד
כעין מקל שקד ומצדו השנים כעין צלוחית ובשני הצדדין סביב כתב מפותח
באר היטב והראו הכתב לכותיים ושראוהו מיד כי הוא כתב עברית אשר נשאר
לכותיים כמו שמוזכר בסנהדרין וקראו מן הצד האחד שקל השקלים ומן הצד השני
ירושלם הקדושה ואומרים כי הצורת האחד מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה והצורה
השנית צנצנת המן :

Inueni in Acco, id est, *Ptolemaide, in manibus Seniorum terræ monetam argenteam, signatam sculptura sigilli. Ex vno latere erat veluti figura virgæ Amygdalinæ, & ex altero veluti vrnæ. In vtroque autem latere ad marginem scriptura erat insculpta admodum manifestè. Et ostenderunt scripturam Cuthæis, & legerunt eam statim, quoniam ipsa est scriptura Hebræa, quæ superstes fuit Cuthæis, sicuti commemoratur in Sanedrin; & legerunt ex vno latere, [Siclus Siclorum.] & ex altero, [Ierusalem sancta.] dicebant quoque, figuram esse virgæ Aharonis, figuram verò secundam esse vrnæ, in qua erat Manna.* Et fragmentum Samaritanæ historiæ Vaticanæ, ita inter alia habet:

Fragmentum historiæ Samaritanæ Vaticanæ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Sunt etiam nobis adhuc reliqua numismata scripta charactere Simron, & ex vno latere quasi figura virgæ amygdalinæ Aharon; & ex altero vas Mannæ; & cuderunt ea Reges Israël.

Siclus Hebræorum cur vale Mannæ, & Virgæ Aaronis esset insignitus.

Dico igitur, hunc numum seu numisma argenteum, cusum esse à Regibus Israël, quo tempore character Samariticus vulgaris erat. Cusum autem esse, non excisum, ita certum est, vt qui illud negare conaretur, certò certiùs probaret, se à numismatum cognitione ita esse alienum, vt percussa numismata à fusis, aut aliâ ratione formatis distinguere, aut secernere nesciret. Vas autem Mannæ, & virgam Aaronis, vnà cum hac sententia, veluti impresia quadam [illegible] *Siclus Israël*, & [illegible] *Ierusalem sancta*, puto eâ intentione à Regibus Israël esse impressa, vt Hebræi hoc vsuali numismate inspecto, immensa

Dei

Dei Opt. Max. beneficia, cùm in deserto quadraginta annis pane cœlesti pascerentur, & tot tantisque miraculis confirmarentur, per vas Mannæ; & per virgam Aaronis indicata recolerent; seque ipsis inscriptionibus populum electum Dei, à Deo semper singularibus miraculis defensum esse cognoscerent, ciuesque Hierusalem sanctæ istius vrbis, quæ loci eminentia, cœli, Solique felicitate cunctas Mundi vrbes superans, speciali à Deo priuilegio ornata esset, vt in ea templum & domus eius esset, cultusque diuinus purè & syncere exerceretur; ac proindè inspicientes hoc, beneficiorum à Deo electo populo nullo non tempore præstitorum veluti mnenosynon quoddam, in feruore charitatis, fideique constantia erga tantum benefactorem perpetuò animarentur. Verùm cùm ea omnia in figura illis contigerint; nostrum supercœleste manna, nostrum sacerdotem Iesum Christum Dominum, panem viuum, qui de cœlo descendit, sacerdotem æternum, qui semel quinque Siclorum pretio redemptus in templo, Redemptor noster, ac nostræ salutis pretium effectus est, significasse crediderim; neque aliam ob causam sanctuarij Siclo omnem æstimationem fieri præcepisse Dominum arbitrarer, quàm quòd hæc, quæ diximus, eiusmodi Sicli insignibus referrentur. Sed iam ad secundæ Classis numum. *Anagogica numismatis explicatio.*

Secundæ Classis Numus.

Hic numus idem prorsus cum præcedente est, si pauca quædam excipias. In hoc enim supra Catinum, vbi in priore ponitur F, ponuntur hæ duæ literæ [illegible]W. literæ quoque aliquæ superadiunctæ videntur in secunda facie, vt in præsenti schemate vides. F autem idem est quod א Hebræorum, & notat primum & integrum Siclum, vt paulò ante etiam diximus. Literæ verò catino superpositæ [illegible]W, significant *Sciekel Dauid*, id est, *Siclum Dauidis.*

Analysis characterum Numi.

[illegible] *Literæ Numismatis.*

[illegible] *Literę Samaritanæ modernę.*

אירושלם הקדושה שקל אשראל *Lit. Hebrææ*

Israel Sciekel Hakkedoscha Irusalem *Interp. Lat.*

Per

Siclus Dauid.

Per characteres [illegible] vt dixi, nihil aliud indicatur, nisi Siclus Dauid, quòd à Dauide Rege, vel posteris eius sit cusus; sunt enim initiales literæ vocum [illegible] *Sciekel Dauid*. Imò & hoc verum esse, demonstrat inscriptionis Dialectus Hierosolymitana, אירושלמה קדושה *Ierusçialima Kadoscia*; solebant enim Hierosolymis vtplurimum vocabulis in fine adnectere ה, vt clarè docent Rabbini Simeon, & Nachmanides in Thalmud Hierosolymitano Tract: Meghilla fol. 71. columna 4. his verbis:

RR. Simeon & Nachmanides in tract. Meghilla.

ר׳ סמען ור׳ שמואל ור׳ נחמן תרויהון אמרין אנשי ירושלם הוו כותבין ירושלם ירושלימה ולא הוו מקפידין ודכוותה צפון צפונה תימן תימנה:

Dixerunt RR. Simeon, & Samuel Nachmanides, quòd homines Ierusalem scribebant loco Ierusalem Ierusolimah, & de hac re non curabant. Et consimilia pro Tsaphon Tsaphonah, & pro Thimon Thimonah. Non ignoro hîc, illud ה in fine vocis Ierusalem adiunctum, à quibusdam non referri ad dictam vocem Ierusalem, sed ad sequentem vocem הקדושה; quasi diceretur ירושלם הקדושה, *Ierusalem illa vrbs sancta*: vtrumque dici potest; quare in hoc nemini quicquam præscripserim; sequatur quisque eam, quam voluerit partem.

Ex quibus manifestè colligitur, hunc Siclum Hierosolymis excusum fuisse, cùm ob dialectum ei vrbi propriam, tùm ob nomen Dauidis in eo comprehensum, vt paulò ante ostendimus: Numum verò præcedentem alibi excusum fuisse, vtpote & dialecto, & literis Siclum Dauidicum exprimentibus destitutum.

Tertiæ Classis Semisiclus hic est.

א

Semisiclus.

Hic numus argenteus passim quoque inuenitur; constatque medio Siclo, vt ex sequenti inscriptione eius patet.

Analysis literarum cum inscriptione.

Literæ Numismatis.

[illegible]

Literæ Samaritanæ modernæ.

[illegible]

Lit. Hebrææ.

אירשלם קדושה חצאה שקל:

Sciekel Chatsah Kedoscha Irusalem

Interp. Lat.

Siclus medius sancta Ierusalem

Hic

Hic numus à primo numo non differt, nisi valore: constat enim dimidio Siclo, vt inscriptio חצית שקל *Chatsi Schekel*, id est, *Medius Siclus*, docet. Symbola sunt eadem, vnde & eodem loco, & tempore cusus videtur.

Quartæ Classis Siclus.

Rarus hic Numus est, neque eum inuenire potui, nisi in Numotheca Collegij Romani Societ. nostræ, seruata in Musæo eiusdem Collegij nuper à me multorum liberalitate erecto; quem etiam numum à Vilalpando excusum Lector videbit. Continet prima eius facies radicem plantæ Balsami, cum hac inscriptione ᗯ∇≿ᚁ *Muleth*, id est, *circumcisionis tempore*: Altera verò palmæ plantam continet, cum hac inscriptione ᚁ△∇ᗯ *Menghabo*, hoc est, *à pinguedine*; videturq; omnium aliorum vetustissimus; characterum quoque forma nonnihil à prioribus degenerat. Verùm schema eius hic appositum contemplare.

Aereus Semisiclus antiquissimus.

Analysis seu resolutio Characterum.

ZO ZXY   XJOY

:ᗯ∇ ≿ᚁ ᚁ△∇ᗯ

מעבו מול עת:

Mul enghet Menghabo

Tempore circumcisionis A pinguedine eius

Hunc numum excusum esse tempore Iosue, & inscriptio, & insignia satis ostendunt. Inscriptio prioris habet מול עת *tempore circumcisionis*. nequit hoc de vllo alio tempore dici, quàm de illo, cuius meminit liber Iosue, his verbis: *Dixit Dominus ad Iosue: Fac tibi cultros lapideos, & circumcide secundò filios Israël, in colle præputiorum.* Insignia verò Balsami & palmæ significant terrã promissionis, in quam introducendi erant filij Israël, Balsamo & palma florentem, vt Tacitus refert l.5. hist. quâ vtrâque plantâ terræ promissæ feracitas, & pinguedinis abundantia exprimitur, sicut & hâc inscriptione מעבו *à pinguedine eius*; quasi Monetæ cusor hoc ipso in memoriam reuocare voluerit magnitudinem beneficij à Deo, populo suo

Numus hic cusus tempore Iosue.

Iosue 5.

Tacitus.

Quid indicet nomen Menghabo, *à pinguedine eius.*

Anagogica numi explicatio.

suo concessi, dum eum in regionem tantis bonis abundantem introduxit. Symbolum vtique cœlestis illius terræ promissionis, quam electis suis vim affectibus terrenis inferentibus, quæ per circumcisionem significatur, post huius vitæ desertum varijs ærumnis squalidum promisit verus ille Iosue Iesus Christus Dominus noster; vbi videlicet ab vbertate domus Dei satiabuntur, & torrente voluptatis potabuntur. Verùm ne quicquam propriâ coniecturâ asseruisse videar, adduco huius rei testem R. Mosen Alascarum respons. 74. his verbis:

R. Moses Alascarus.

דע שבאו לידי מהמטבעות שקל ומחצית השקל והיו מהם ונכתב בם זמן כך למלך פלוני וראיתי באחד צורת לולב אגוד ואתרוג בצדו וכ״:

Scito quòd venerunt in manus meas numismata nonnulla diuersarum specierum, Sicli & Semisicli; in quibusdam eorum scriptum erat, anno talis consolationis Sion, anno tali, Regis talis. Vidi quoque in vno figuram palmæ in fasciculum collectæ, & citri. hæc Alascarus cit. loco. Vbi nota errasse Rabbinum in figura radicis balsami, quam ob figuram putabat esse citrium pomum.

Quintæ Classis Siclus.

Numus hic tempore Samuelis cusus. R. Salomon Azubi.

Hic numus argenteus habetur in Promptuario Menedrij, & apud R. Sal. Azubi Constantinopol. eum me vidisse memini. Villalpandus quoque eum excusum habet, videturque secundum locum antiquitatis à præcedente possidere, vtpote qui cusus sit tempore Samuelis Prophetæ, vt inscriptio docet. Quæ in Villalpandi numo desiderantur literæ, in Azubiano integræ habentur, vt sequitur.

Analysis literarum, & significatio.

שמואל נבי נגאלת בצום:

betsom Negaltha Naui Sciamuel

Redempta es in ieiunio Propheta Samuel

Vbi nota, in נגאלת Thau in charactere Samaritico figuram perfectam Crucis habere X, quod & in alijs Siclis, vt paulò post videbitur, notaui. Symbola porrò, in vna parte est vas siue lagenula Mannæ, in altera, fasciculus

culus frumenti seu fructuum, cuius è latere apponuntur duo vasa, forsan Lecythus & lagenula vini, vel lenticula olei; vt immensa Dei beneficia populo Israëlitico nullo non tempore exhibita tum in deserto, tum potissimùm in terra promissionis omni temporalis spiritualisque benedictionis genere abundante, per fasciculum & duo vascula apposita indicata, ad conspectum visualis huius numi in memoriam reuocaret sapiens metalli cusor. Sed hæc de numo sufficiant.

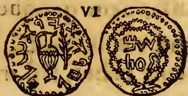
Sextæ Classis Numus.

Sextæ Classis Numus habetur apud Menedrium, & in Promptuario Eminentiss. Card. Boncompagni; & excusus spectatur apud Villalpandum. Schema numi apponimus vnà cum analysi literarum.

Analysis literarum cum interpretatione earundem.

Numus hic tempore Salomonis videtur cusus.

VI

שמן עת לחרות ירושלם:

Irusalem Lachruth Schemen gheth

In Ierusalem secundùm scripturam incisus, Tempus vnctionis.

Hunc Numum putat Villalpandus cusum esse tempore Iosiæ, idque probat per numerum sub literis torqui inclusis contentum; si enim ש 300
τῶν ἰσοψηφίαν numeros eruas, vt hìc in margine vides, dabunt ij coniuncti מ 40
numerum 860: & tot annos continet tempus ab exitu filiorum Israël vsq; ן 50
ad Iosiam, vt ex sacra Scriptura probatur. Sed hæc arbitrio Lectoris re- ע 70
linquimus. Ego arbitror, hunc cusum esse tempore Salomonis, quo tota ת 400
Palæstina in summo felicitatis statu degebat, quod Rabbini pinguedinis Summa
tempus, ob rerum omnium abundantiam, vocabant. Vide Radak in 860.
Psal. 4. vbi hæc verba explicat:

Radak.

בעת דגנם ותירושם רבו ר"ל בעת שלמה היא עת שמן עת תירוש וכל טוב בשלום יחדו ישבו:

In tempore frumenti optimatium & vini multiplicati sunt; hoc est tempore Schlamoh, quod tempus fuit pinguedinis, tempus musti, & omnium bonorum,

N in

in pace sederunt. Quæ probant ipsa Symbola numo apposita, ex prima parte, ramus oliuæ, pacis nota, cum gutturnio seu phiala, sacrificij symbolo, cum hac inscriptione ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠊࠕࠁ, *iuxta scripturam Ierusalem*, vel *insculptum Hierosolymæ*; ex altera parte Torques Regius gemmis pretiosisq; lapidibus coruscus, cum hac inscriptione ࠔࠌࠍ ࠏࠕ *Schemen gheth, pinguedinis tempus*: quæ omnia monstrant, eo tempore cusum esse, quo auri & argenti, diuitiarumque Hierosolymæ nullus erat numerus, quæ per torquem aureum gemmis ornatum indicantur; sicuti rerum omnium abundantia, paxque alta, per literas torqui inclusas, & per ramum oliuæ significantur.

Septimæ Classis Numi.

VVaserus. Horum Numorum figuras vide apud Waserum opusculo de antiquis Hebræorum Numis, vbi illos producit, neque alibi me eos vidisse memini, & sunt quatuor: Primus consuetis suis Symbolis & inscriptionibus constat, nempe vase Mannæ, & virga Aharonis, vti primus noster; & supra vas est littera F. Secundus ijsdem quoque symbolis insignitur; Inscriptio tamen variat; & supra vas litera ࠊ ponitur. Tertius numus eadem symbola cum præcedente habet, sed in vna parte inscriptio quoque variat, posita supra vas Mannæ litera ࠁ. Quartus Numus, symbola eadem habet, at inscriptio vnius partis à reliquis differt, posita supra vas litera ࠊ. Sequuntur inscriptiones, & earum interpretationes.

I.

ࠉࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ:

ירושלם קדשה שקל ישראל:

Israel Sciekel Kedoscha Irusalem

Israël Siclus sancta Ierusalem

I I.

ࠀࠓࠅࠔࠋࠌ ࠒࠃࠔࠄ ࠇࠑࠉ ࠔࠒࠋ ࠉࠔࠓࠀࠋ:

ארושלם קדשה חצי שקל ישראל:

Israel Sciekel Chatsi Kedoscha Irusalem

Israël Siclus medius sancta Ierusalem

III.

III.

שלישה שקל אשראל:

Israel Sciekel Schelischa

Israël Sicli Tertia pars

IV.

רבע שקל אשראל:

Israel Sciekel Rebangh

Israël Sicli Quarta pars

Primus Numus significat vnum Siclum, Secundus dimidium Sicli; quod & VVaserus putat per literam […] vasi superpositam denotari. Tertius שְׁלִשִׁית הַשֶּׁקֶל, tertiam partem Sicli, quemadmodum litera […], videlicet ג indicat. Quartus רבע השקל, quartam Sicli, vt litera […] vasi superimposita ostendit, denotat. ita VVaserus. Et litera quidem F primo numo imposita, nihil aliud denotat nisi I, quasi diceres שקל ישראל א׳, hoc est, *Siclus Israël primus*. & sic de cœteris.

Octauæ Classis Sicli Assyrio charactere insigniti.

Octauæ Classis Siclus argenteus est, & moneta, vti priores, percussa, quem non tantùm in diuersis Promptuarijs vidi, sed & eundem apud Morinum & Villalpandum excusum reperi, cuius prototypon adhuc in nostra Numotheca asseruatur. Huius insignia si respicias, reliquis antiquitate nequaquam cedere videtur; differt tamen, quia non Samaritico, sed Assyrio charactere siue sacro inscriptus est; vnde multi coniecerunt, posterioribus seculis eum esse cusum. In prima eius facie vas ponitur fumum exhalans (acerram ego interpretor) cum hac inscriptione שקל ישראל *Siclus Israël*, charactere videlicet Assyrio, seu Esdræo; Altera facies virgâ Aaron, sine floribus tamen & fructu, insignita est, cum hac inscriptione, ירושלים הקדושה, *Ierusalem sancta*, vt in sequenti ectypo patet.

 Pri-

Primus Numus Assyrio charactere insignitus.

Explicatio huius Numi.

Vas thuribuli ſignum Sacerdotis eſt, vti & ramus amygdali notat ſacerdotalis familiæ ſymbolum, à poſteris ob primi ſacerdotis Aaronis venerationem vſurpatum, vti docet R. Bechai in 16. Num. qui vbi de virga Aaronis ſat fuſè diſſeruit, dicit tandem:

R. Bechai.

לפיכך הכהנים אחרונים היו משתמשים בקדשיהם במטה שקד :

Ideo poſteriores ſacerdotes domus ſanctuarij vtebantur in ſacris ſuis virga amygdalina. Vnde auguror, hunc verè fuiſſe Siclum ſacrum, de quo ſuprà locuti ſumus, quemque Aſſyrio charactere inſcriptum fuiſſe ex Rabbinis oſtendimus, quem quotquot Deo ſeſe conſecrare volebant, ſanctuario offerebant. Imò huic meæ coniecturæ ipſa ſymbola ſubſcribere videntur: Acerra enim ſiue thuribulum, quod fumum vehementem exhalat, quâ oblationes & holocauſta in odorem ſuauitatis offerri ſolita ſignificari penè tritum eſt; Amygdalinus quoque ramus ſine floribus & fructibus, quid aliud denotat, niſi ex ſterili mundanæ conuerſationis conſortio, in virtutum, bonorumque operum fœcundum conſortium aſſumptionem? Atq; hunc Siclum ego arbitror eſſe eum, quem ſupra שקל הקדוש, *Siclum ſanctum*; כסף הכפוים, *argentum, ſiue pecuniam redemptionis*; כסף הכפורים, *pecuniam propitiationis*, ad Numinis videlicet propitiationem, & ſui cuiuſuis redemptionem, conſecrationemque inſtitutum probauimus.

Obiectiones contra vetuſtatem huius Sicli.

Sed obijcient hîc continuò Critici, hoc vetuſtati repugnare, cùm alij Numi non inueniantur niſi Sicli charactere Samaritano inſigniti. At quis illis hoc reuelauit? quomodo oſtendere poterunt, hunc Siclum non eodem, quo reliqui, tempore cuſum eſſe? Non contendam hîc ampliùs, vnicuique ſit libera iudicandi quod voluerit poteſtas. Ego autem ſingulis ritè inter ſe collatis, puto hunc eſſe ſacrum illum Siclum, quem ſuprà Aſſyrio charactere, vti & tabulas legis, inſignitum ex Rabbinis non infimæ notæ (quibus in hoc negotio ſemper vnicè ſtandum exiſtimaui,) probauimus; alios verò Siclos Samaritico, hoc eſt, vulgari charactere inſignitos, monetam fuiſſe vſualem, in ciuilium negotiationum vſum aſſumptam.

Hic numus Aſſyrio, alij præcedentes Samaritico charactere inſigniti.

Sed obijcient iterum authoritatem S. Hieronymi dicentis, certum eſſe, Eſdram Scribam, legiſque Doctorem poſt captam Hieroſolymam, & inſtaurationem Templi ſub Zorobabele alias literas reperiſſe, quibus nunc vtimur, cùm ad illud vſque tempus Samaritanorum & Hebræorum characteres fuerint. At reſpondeo, S. Hieronymum nequaquam intelligen-

gendum esse, ac si diceret, Esdram nouum quoddam characterum genus, toto cœlo à reliquis diuersum reperisse, quo legem scriberet; sed Esdram meliorem characterum formandorum methodum inuenisse, quà videlicet distinctiùs & ornatiùs legem imperitæ plebi describeret: characterem enim Assyrium & Samaritanum eodem tempore viguisse, nullâ aliâ demonstratione, quàm mutuâ characterum ad se inuicem combinatione facta egere videtur, quemadmodum apodicticè in sequenti characterum Anatomia cuilibet æquo rerum æstimatori patere potest.

Esdras non mutauit characteres, sed in meliorem formam redegit.

Sed pergent obijcere Aduersarij, nullos hucusque Siclos Assyrio charactere, præterquàm hunc suppositititium, insignitos, notatos fuisse. At quia tu non vidisti, ergo nullus? ergo suppositititius Numus? argumentum Plautina Ferricrepina dignum. Certè plures alios fuisse notatos hoc charactere Assyrio, ipse Waserus probat, inter quos vnus quoque hâc inscriptione coruscus ponitur.

Secundus Numus Assyrio charactere insignitus.

Prima Numi facies continet Templum cum hac inscriptione ירושלם עיר הקדוש *Ierusalem ciuitas sancta*; Altera sine symbolo continet hæc verba: דוד המלך ובנו שלמה המלך, *Dauid Rex, & filius eius Salomon Rex.* Certè si ex inscriptione Numi antiquitas æstimanda sit, dicere quis posset tutò, hunc Numum cusum esse paulò post Dauidis tempora, & in memoriam ædificati templi vulgatum fuisse. Quis crederet narranti, inuentum esse numum ab vna parte Samaritico, id est, Hebræo, ab altera Græco charactere inscriptum, nisi id R. Moses Alascar. cap. 74. suarum Responsionum, his verbis veluti oculatus testis assereret?

דע שבאו לידי מאותן המטבעות מכמה מינים משונים שקל ומחצית השקל ויש מהם שכתוב בם שנת כך לנחמת ציון שנת כך למלך פלוני וראיתי באחד צורת לולב אגוד ואתרוגג בצדו ואמר לי יהודי אחד בקיא באותו הכתב כי מחצית האחד היה כתיב יוני עם הארמא של היונים חקוקהבו ומן הצד האחר כתוב עברי ונראה שזה היה בזמן שיעבדהיום ליונים וכו׳:

R. Moses Alascar.

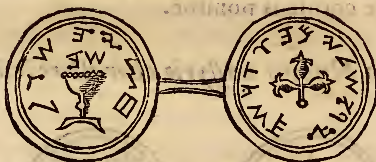
Scito, quòd venerunt in manus meas numismata nonnulla diuersarum Specierum, tàm Siclorum, quàm Semisiclorum. In quibusdam eorum scriptum erat anno talis consolationis Sion, anno tali talis Regis. Vidi quoque in vno figuram Palmæ in fasciculum collectæ, & Citri ex vno latere. Dixitque mihi Iudæus quidam in scriptura illa exercitatus, quòd ex vna parte scriptura erat Græca cum impressione Græcorum insignium, & ex altera, scriptura Hebræa. Videtur

Numus partim Græcè, partim Hebraicè inscriptus.

autem

autem mihi, quòd hoc factum est, cùm Græcis seruiebant. subaudi temporibus Alexandri Magni. Atque ex hoc testimonio satis liquet, multorum numorum nobis inuisorum dictum Rabbinum mentionem facere; vt proinde non statim id, quod nobis incompertum sit, tanquam falsum, supposititium, & adulterinum existimare debeamus. Multa quotidie tempus aperit prioribus seculis ignota, vti fusè in hoc opere passim demonstramus. Hæc dum scriberem, Clarissimus Vir D. Franciscus Gottifredi nonnulla huiusmodi numismata ex nobilissimo suo Numismatum gazophylacio deprompta, contulit; quæ hîc apponimus.

Numismata ex Musæo Inclyti Viri D. Francisci Gottifredi Romani.

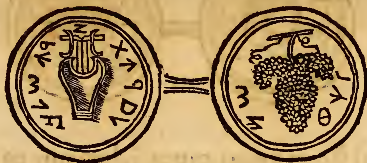
Hic Numus ex ordine est secundæ & tertiæ Classis numorum, quamuis, vti patet ex characterum diuersitate, non eodem tempore cusus sit. Prima huius numi facies vas tenet, cum characteribus [Samaritan characters]; quæ significant Siclum, vel Semisiclum Dauidis esse, sic enim inscriptio docet: [Samaritan characters], *Chatsi Schekel, medius Siclus*. Altera facies flores amygdali continet, cum inscriptione [Samaritan characters], *Irusalem Kedoscha, Ierusalem sancta*.

Secundus Numus prima facie folium Balsami continet, cum inscriptione: [Samaritan characters], quod Ierusalem significat, vetustate temporum binis vltimis literis [Samaritan characters] deletis; vti & quod sequitur *Kedoscha*, id est, *sancta*. In altera numi facie palma ponitur cum his literis: [Samaritan characters], quæ Samuel videntur insinuare, reliquis literis pariter deletis. Quid verò duo hæc symbola indicent, in præcedentibus dictum est.

Tertius Numus, prima facie Balſami folium refert, cum hiſce literis : [Samaritan], & [Samaritan]; verùm reliquæ literæ deletæ ſunt, & non niſi coniecturis delineari potuerunt; quæ quidem nihil aliud inſinuare videntur, quàm [Samaritan], *Inciſus in Ieruſalem*. Altera numi facies Palmam tenet, cum inſcriptione [Samaritan] *Schemen ghet*, id eſt, *tempore vnctionis*, & conuenit numo Claſſe ſexta propoſito.

Quartus Numus in priori facie continet Lyram, cum hac inſcriptione : [Samaritan], *ad ſcripturam Ieruſalem*, vt in ſextæ Claſſis numo apparet. Altera facies continet Botrum, cum hac inſcriptione : [Samaritan], *Samuel*; in quo tamen aliquæ literæ corruptæ, aliquæ deletæ ſunt. Per Lyram indicatur, populum ſemper laudum Deo perſoluendarum; per Botrum, terræ promiſſionis memorem eſſe debere.

Quintus Numus prima facie continet figuram templi, cum his literis : [Samaritan]; quæ idem ſignificant ac, שלמה מלך, *Salomon Rex*. Altera facies continet ampullam varia ſuppellectile inſtructam, cum his litteris : [Samaritan], *Ieruſalem*. vbi prima litera deeſt.

Prima facies huius VI. Numi continet figuram Lyræ cum hac inſcriptione : תשירו לשבאות אלהינו , *Pſallite Deo Sabaoth Deo noſtro*. Secunda facies coronam lauream, cum ramo palmæ, & hiſce verbis : , *Simeon Princeps Iſraël*.

Numi Septimi facies prima caput Salomonis continet, vt inſcriptio docet, חמלך שלמה, *Rex Salomon*. In altera facie Templi figura exhibetur cum hac inſcriptione קרשה היכל, *Templum ſanctum*. Atque hi characteres partim Aſſyrij, partim Samaritani ſunt, vt vnum cum altero comparanti patebit.

§. III.

Anatomia characterum Aſſyriorum, & Samaritanorum, ſeu Hebræorum.

NE vllus ampliùs de characterum memoratorum forma & figura dubitandi locus relinquatur, hic Alphabeta vtriuſque ex varijs Authoribus deprompta apponere viſum eſt, vt facta vnius ad alterum comparatione, quid de diuerſitate vtriuſque ſentiendum ſit, æquo Lectori patefiat. Ex his enim luculenter apparebit, dictos duos characteres nequaquam ita diuerſos eſſe, vt toto, quod aiunt, genere à ſe inuicem diſſideant; quin potiùs in pleriſque ductibus & lineamentis ita concordare, vt ex eodem fonte eos profluxiſſe, ei etiam, qui vel extremis labris dictorum characterum rationes attigerit, incognitum eſſe nequeat.

Verùm vt hæc omnia cum methodo & authoritate componantur, primò dicendum eſt, quis propriè ſit character Hebræus, & cur ita vocetur.

Raſſi, cum pleriſque alijs Rabbinis eius Aſſeclis, ſcripturam Hebraicam

cam interpretatur של בני עבר הנהר, *eorum, qui ſunt trans fluuium*, ſcilicet Euphratem. ſubintelligendo Aſſyrios & Babylonios trans fluuiales, cuiuſmodi olim fuère Iudæi, Syri, Palæſtini, Chananæi, vnde & ipſe Abraham, qui in terra Chanaan ſedem ſuam fixit, dictus fuit Hebræus, eò quòd iuxta Raſſi העברי שבא מעבר הנהר, *veniſſet è regione trans flumen*; quam quidem ſcripturam ſuccedente tempore aliquam mutationem perpeſſam, nullum dubium eſſe debet, vt paulò poſt videbitur. Aſſyrius autem character idem erat ac Hebræus, Abraham in Aſſyria adhuc commorante. Ponunt hoc loco iterum Rabbini duplicem characterem, ſacrum & vulgarem; ſacrum ſeu doctrinalem vocant eum, quem primi Patriarchæ ab Angelo inſtituti acceperant, de quo poſtea. Vulgaris erat, quo in negotijs vtebantur vtplurimùm; eratque non multùm vnus ab altero diſcrepans, vt paulò poſt patebit. Sacro ſiue doctrinali legem ſucceſſu temporum fuiſſe ſcriptam, ſuprà probatum. Et Abraham quidem ſacrum illum poſteris & familiæ capitibus tantùm tradidiſſe, alterum vulgarem in communes vſus adhibuiſſe exiſtimo. Itaque ſucceſſiuâ traditione propagatus character à Noë ad Abraham, ab Abrahamo ad Iſaac, ab hoc ad Iacob, & hinc ad Ioſephum, & ab hoc ad reliquos Iſraëlitas in Ægypto degentes, & ab his denique ad Moyſen, qui denique hoc eodem perpetua ſibi traditione conſignato charactere legem deſcripſit, vt ordine demonſtrabitur. Qualis autem fuerit character Hebræus, ſiue antiquiſsimus ille tempore tranſitus fluminis, tradit in Mickneh ſeu Peculio ſuo R. Abraham de Balmis, quem & in vetuſtiſsimo Codice ſe reperiſſe aſſerit; vbi & expreſſè quoq; ait Aſſyrio charactere legem ſcriptam: verba eius cito: Raſſi.

עד כאן כתבנו צורת האותיות בכתב אשורי לפי האמת אך אמנם אחרי זאת תמצא שהסופרים ליפות כתבם החליפו צורותיה לאומותם ללשונותם חלוף אין ראוי לחוש עליו אבל אחרי כן בשאר בתיבות ההמון נפל חלוף רב באותיות ולא נשמרה הכתיבה האשורית כי אם במקרה ואכתוב אחת זהו כתב עבר הנהר כפי מה שמצאתי בספר ישן נושן: R. Abraham de Balmis.

Vſque huc ſcripſimus formam literarum in Aſſyria ſecundùm veritatem; ſed inuenies poſt hanc ſcripturam, quòd Scriptores, ad ornandum ſuam ſcripturam, ſuas formas ſecundùm populos, & ſecundùm idiomata ſua, mutauerunt, de quibus non attinet dicere. Poſt hæc in reliquis ſcripturis vulgi accidit maxima mutatio in literis: & non fuit ſeruata ſcriptura Aſſyria niſi pro lege. Scribam autem hoc loco vnam, ipſa eſt ſcriptura vigens tempore tranſitus fluminis, quam inueni in vetuſtiſſimo quodam codice. Hæc Balmis. Nos hanc ſcripturam exhibemus in tabula ſequenti, vnà cum literis ſeu Alphabeto poſt tranſitum fluminis. Hoc idem Alphabetum in codice quodam Vaticano Hebræo me vidiſſe memini, quod idem poſtea ſuis inſtitutionibus Hebraicis Blancutium, & Villalpandum Operi ſuo inſeruiſſe notaui. Vt autem hæc omnia clariùs comparare vnuſquiſq; poſſit, operę precium me facturũ exiſtimaui, ſi quotquot Alphabeta inueſtigare potui, hoc loco proponerem, vt ex ijs, quid de mutatione, qualitate, vicinitate veterum characterum ſentiendum ſit, curioſus Lector vna veluti Synopſi comprehendere poſſit.

Primum Alphabetum à Rabbinis vocatur cœleſte, primis Patriarchis

Alphabetum multiplex characterum antiquorum & modernorum.

chis ab Angelo traditum, cui adiungitur Alphabetum myſticum Cabalicum, cuius literæ omnes ex י Iod componuntur, cuius myſteria vide in Cabala Hebræorum. Secundum antiquiſſimum tempore tranſitus fluminis. Tertium duplex Numiſmaticum, ex veterum Hebræorum numiſmatis contractum, ex Blancutio & Villalpando extractum. Quartum poſt tranſitum fluminis, ex numiſmatis extractum. Quintum, Moſaicum. Sextum, Eſdræum ſiue Aſſyrium. Septimum, Samaritanum modernum. Octauum, Syriacum modernum. Nonum, Syriacum ſiue Phœnicium. Decimum, Copto-Ægyptium. Vndecimum, Græcum Ionicum. Duodecimum, Latinum. Decimumtertium, Arabicum. Ex quorum mutua collatione Lector luce meridianâ clariùs, omnes penè characteres ex vno & eodem fonte profluxiſſe, reperiet; primumque omnium characterem fuiſſe illum, quem Aſſyrium ſiue ante tranſitum fluminis appellamus. Poſuimus autem ſubinde varias vnius characteris formas, prout ex inſcriptionibus & numiſmatis colligere potuimus.

Vſus ſequentis Tabulæ.

Si quis autem noſſe cupiat mutuas ſingulorum characterum ad ſe inuicem relationes, is accipiat characterum primæuorum notas ſex primis columnis comprehenſas, ſtatimq; in conſequenti characterum ſerie, quomodo ſibi inuicem reſpondeant ſinguli, & quomodo ſucceſſu temporum declinauerint, apparebit. Clarè quoque hâc induſtriâ ſingulos inter ſe comparanti patebit, maximam eſſe omnium inter ſe in ductibus & apicibus ſimilitudinem, neque verum eſſe, quod aliqui putant, omnes characteres eſſentialiter inter ſe differre, & Aſſyrium ver. gr. eſſentialiter differre ab Hebræo ſiue Samaritano; nequaquam: habent mutuam quandam ſimilitudinem in apicibus & ductibus, vt ex ſequenti Tabula patet.

Tabu-

Tabula, in qua ex probatissimis Authoribus, primæuorum characterum formæ, & reliquorum omnium characterum qui ab ijs originem sumpserunt successiua temporum propagatione, exhibentur. Ex quibus apodictice ostenditur differentia vnius ab altero, omnesq; nescio quæ rudimenta primorum characterum in se ipsis continent; verum & vnicum originis suæ argumentum.

Interpretatio.	Character duplex mysticus ab Angelis traditus.	Character temp. transitus flum. R. Abr. Bal.	Characterum variæ formæ ex numis & Blaneutio extractæ.	Floridus character post transitum fluminis quem & Hebreum siue Samaritanum diximus.	Character Mosaicus Legis ex inscript: & Rabbinorum monumentis.	Assyrius siue Esdræus
A						א
B						ב
G						ג
D						ד
H						ה
V						ו
Z						ז
Ch						ח
T						ט
I						י
C						כך
L						ל
M						מם
N						נן
S						ס
Ngh						ע
P						פף
Tſ						צץ
Qk						ק
R						ר
Sch						ש
Th						ת
	I	II	III	IV	V	VI

Modernus character Samaritanus.	Character Syriacus modernus.	Literæ Phœnicum.	Literæ Coptę modernæ.	Græcæ modernæ.	Latinæ modernæ.	Literæ Arabicæ modernæ.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Ⲁ ⲁ	Α α	A a	ا ا
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲃ	Β β	B b	ب ب ب
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲅ	Γ γ	G g	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲇ	Δ δ	D d	د
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲉ		H h	ه ه
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲋ	ϛ	V u	و
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲍ	Ζ ζ	Z z	ز
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ϧ	Χ χ	Ch	ح ح
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲑ	Θ ϑ	Th	ط
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲓ	Ι ι	I i	ي ي ي
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲕ	Κ κ	K k	ك ك ك
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲗ	Λ λ	L l	ل
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Ⲙ ⲙ	Μ μ	M m	م م م
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Ⲛ ⲛ	Ν ν	N n	ن ن ن
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲥ	Σ σ	S s	ص
[illegible]	[illegible]	[illegible]				ع ع ع
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲫ	Π ϖ π	P p	ف ف ف
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲍ	Ζ ζ	Z	ض
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲕ	Κ κ	Q q	ق ق ق
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲣ	Ρ ρ	R r	ر
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ϣ	Σ σ	S ſ	ش س س س
[illegible]	[illegible]	[illegible]	ⲧ	Τ τ	T t	ط
VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII

§. IV.

§. IV.

Anatomia Apodictica singulorum characterum.

IN Prima columna posuimus Alphabetum characterum cœlestium, ex Rabbinorum monumentis depromptum, quod R. Abiuda dicit ab Angelis primos Patres esse doctum. Nam cùm, vt aliàs me docuisse memini, nihil adeò primæuorum mortalium animos in sui admirationem raperet, ac admiranda illa cœli facies, tot luminibus corusca, tot admirandis effectibus inferiorem Mundum locupletans; præ cœteris omnibus huic Astronomicæ disciplinæ ad tot ac tanta sub ea latentia arcana detegenda, studuisse videntur. Cùm verò notarent, quasdam stellas, perpetuas sibi & immutabiles sedes in cœlo fixisse, nonnullas verò nullibi stabiles, sed perpetuò sedes suas mutare, nunc se coniungendo alijs, nunc declinando ab ijsdem, modò easdem anticipando, modò posticipando, subinde in Austrum, mox in Boream vltrò citròque commeando; atque hisce varijs concursibus, coniunctionibusque cum fixis varias figuras exprimere; experientiâ quoque comperirent, ad compositionem talis & talis figuræ, talem & talem effectum in inferiori Mundo sequi; in eam cogitationem venêre, cœlum stellatum siue Aplanum esse librum quendam, in quo fata mortalium, mirâ quâdam stellarum dispositione, essent in perpetuum descripta; errones verò esse veluti pennas, seu calamos quosdam animatos, ex quorum coniunctione, oppositione, declinatione, alijsque motibus, quædam veluti futurarum rerum voces in cœlo formarentur, quas solus ille nosset, quem Deus, ingenijque bonitas, atque Genij proprij assistentia habilem reddidisset. Alij quoque asserunt, stellas fixas se habere instar consonantum, Planetas vocalium instar, quorum coniunctione voces formarentur, significandis rebus oportunæ. Verùm has vanitates amplè confutatas vide in Astrologia hieroglyphica. Quicquid igitur sit; Alphabetum hoc loco apponere volui, prout in Rabbinis reperi; quod tamen nolim eam fidem mereri, quam cœtera Alphabeta sequentia, quæ ex irrefragabilibus maximæ antiquitatis monumentis eruimus; sed eam solùm, quæ ex traditione probabilis redditur: cùm nulla eius hucusque in vetustatis monumentis vestigia repererimus. Certum enim est, vti & ex Alphabeto tempore transitus fluminis, & Samaritano patet, veteres suas literas quibusdam circulis veluti stellulis quibusdam ornasse; quarum quidem sphærularum in literis adiectio, cœlestibus stellarum figuris haud dissimilis, causa fuit, vt nonnulli Scriptores arbitrarentur, sacras literas à primis inuentoribus ex stellis, vti dictum est, inuentas; atque ipsa literaria elementa plura complecti significata. De lectione verò cœlestium characterum, eorumque significatione, quid varij tradiderint, fusè ostendetur in Astronomia nostra hieroglyphica, quò Lectorem curiosum remittimus. Quare ad nostri propositi filum prosequendum, calamum nostrum conuertamus.

Alphabetum literarum cœlestium.

R. Abiuda.

Cœlum liber, Stellæ characteres iuxta veteres Astrologos, planetæ calami.

Stellæ fixæ æquiualent consonantibus, Planetæ vocalibus, secundùm aliquos.

Veteres literas suas stellulis ornabant, seu circulis.

Secunda columna continet Alphabetum literarum tempore Abrahami

hami

Alphabetum tempore transitus fluminis siue Abrahami.

hami ante transitum fluminis vsitatarum; quod Benedictus Blancutius primus ex Vaticano erutum luci credidit in suis Institutionibus. Nos prototypon cum charactere Blancutiano conferentes prorsùs simile reperimus; cui minimè quoque discordat Alphabetum eorundem characterum, quod in suo Peculio R. Abraham Balmis è vetustissimo Codice, vt ipse ait, depromptum profert; suntque circulis quibusdam distinctæ singulæ literarum figuræ, nescio quid cœlicum indigitantes. Verisimile autem est, Siclos tempore Abrahami vsitatos, quorum mentio fit Gen. 22. hoc characterum genere fuisse insignitos; de quibus tamen, cùm numismata desint, nihil certò nobis affirmandum duximus. Quare ad certiora progrediamur.

Alphabetum Samaritanum floridum antiquum.

Sequitur Alphabetum in tertia columna à Blancutio relatum, quod Samaritanum esse monstrant satis superque Alphabeta in quarta & septima columna contenta. Et Alphabetum quidem in quarta columna contentum continet literas Samaritanas floridas siue ornatas, duplici linearum ductu conspicuas, quibus nonnulla ex præcedentibus numismatis signata vidimus. In quinta columna continetur Alphabetum literarum, quibus ex opinione Rabbinorum Moyses legem scripsit, quæ quidem à primæ, secundæ, tertiæ, quartæ columnæ characteribus non adeo diuersæ sunt, vt quispiam incredulus sibi persuadere posset; vt proinde ad conuincendos eos sola singulorum ad inuicem characterum comparatio sufficiat.

Alphabetum Moysis.

Alphabetum Assyrium siue Esdræum

Sequitur Alphabetum in sexta columna, quod characteres Assyrios, siue Esdræos in meliorem, elegantioremque formam redactos continet, qui cum præcedentis Alphabeti characteribus prorsùs ijdem sunt.

Alphabetum Samaritanu modernum.

Character Syriacus

Literæ Phœnicum.

Porrò in septima columna exhibemus characterem Samaritanum modernum, qui quàm antiquo numismatico similis sit, vnum cum altero comparanti patebit. In octaua columna exhibentur characteres Syriaci moderni, quorum lingua vti ad Hebræam vicina, sic characteres, si paucos excipias, Hebraicis, & Samaritanis characteribus non prorsùs quoque dissimiles sunt. Sequitur columna nona, quæ characteres Phœnicum continet, qui Samaritanis adeo similes sunt, vt luculenter appareat, eos aliam nisi ex Samaritanis, originem non habuisse.

Characteres Copti, Græci.

Hisce in decima, & vndecima succedunt characteres Ægyptio-Copti, Græci, quorum figuras si quis penitiùs consideret, ex ijs pari pacto nescio quæ prædictorum characterum vestigia comperiet. Et ab Ægyptijs quidem suos mutuarunt Græci, vti fusè in Obelisco Pamphilio probatum fuit; à Græcis Latini, vti columna duodecima ostendit.

Characteres Arabici.

Claudit agmen columna decima tertia, Arabicis characteribus insignita, quæ omnium maximè à prædictis differt, non tamen ita essentialiter, vt characterum singulorum ductus ad præcedentes reduci minimè possint.

Multiplex causa mutationis factæ circa characteres.

Causa verò tantæ mutationis factæ in characteribus multiplex assignari potest, quarum prima est varia apud veteres Orientales scribendi ratio, alijs ex dextra in læuam contextum scripturæ prosequentibus;

non-

nonnullis contrà ex læua in dextram; quibuſdam, vt Syris, perpendicularem ſcripturæ proceſſum ſeruantibus. quo factum eſt, vt literæ nunc inuerſæ, nunc obliquo ductu transformatæ, à genuina forma deflexerint. Altera ratio eſt, varietas populorum & gentium, ad quorum diuerſa ingenia, vſus & conſuetudines, diuerſitas quoque in ſcribendo nata, inſignem ſanè induxit literarum alterationem. Quod adeo vel in hunc vſque diem verum comperitur, vt quot nationes, tot diuerſæ exiſtant characterum formæ, ſiue ex Latinæ, ſiue Hebraicæ, aut Græcæ, alteriuſue cuiuſuis linguæ fuerint. Tertia cauſa fuit velox & expedita ſcribendi ratio, ex qua apud Orientales natum eſt characterum genus, quos currentes vocant, hoc eſt, veloci manu, & vt dici ſolet, volante calamo exaratos. Hinc factum eſt, vt Syri & Arabes laboris in Hebraicis characteribus ſingulatim formandis pertæſi, literas literis connexuerint, ex qua connexione neceſſariò ea exorta fuit in characteribus diuerſitas, quam hodie adhuc in Arabica & Syriaca lingua non ſine incommodo experimur; quamuis omnes reuera ex Hebraico fonte profluxerint. Atque ex hoc longo diſcurſu perſpicuum fit, linguam Hebræam vti primigenia fuit, ita & characterum forma reliquas omnes linguas præceſſiſſe.

Characteres linguæ Hebraicæ fueruntomnium primi.

§. V.

Characterum Hebraicorum Moyſis tempore vſitatorum forma.

Character Hebraicus Moyſis tempore vſitatus.

CVm quæcumque hucuſque tam operoſè produximus, non aliò reſpiciant, niſi vt tandem character antiquus, præſertim Moyſis tempore vſitatus, eiuſque forma, & ratio exhibeatur; hoc loco tandem fidem datam in eo reſtituendo, Dei gratia, perſoluemus. Ad quod non parùm adiumenti contulerunt, præter numiſmata ſuperiùs allegata, ininſcriptiones nonnullæ, quas olim ex Oriente allatas F. Thomas Nouarienſis Ord. S. Franciſci, tùm ex rupibus, tùm ex columnis, tituliſque in deſerto Sin depromptas, mihi communicauit; quæ vti vetuſtiſsimæ ſunt, ita haud dubiè à filijs Iſraël, dum in deſerto commorarentur, ad Dei Opt. Max. beneficiorum eodem in loco præſtitorum memoriam, ad poſteritatem propagandam conſtitutæ fuerunt.

Prior in rupe quadam Montis Sinai, monogrammatico quodam ſcripturæ genere, prægrandibus characteribus inciſa ſpectatur; quam etſi iam olim in Prodromo Copto explicauerimus, quia tamen multa alia circa eam notatione ſanè digniſsima innotuerunt, hîc eam denuò, ne tam eximium antiquitatis monumentum ſucceſſu temporum periret, huic Oedipo inſerendam duxi.

Mira-

Mirabilis, vetustissimæque Inscriptionis in Rupe quadam Montis Oreb, quæ pars montis Sinai est, incisæ, à nemine antehac explanatæ, vera, certa, & fidelis interpretatio.

Interpretatio scripturæ inuentæ in rupe montis Sinæ.

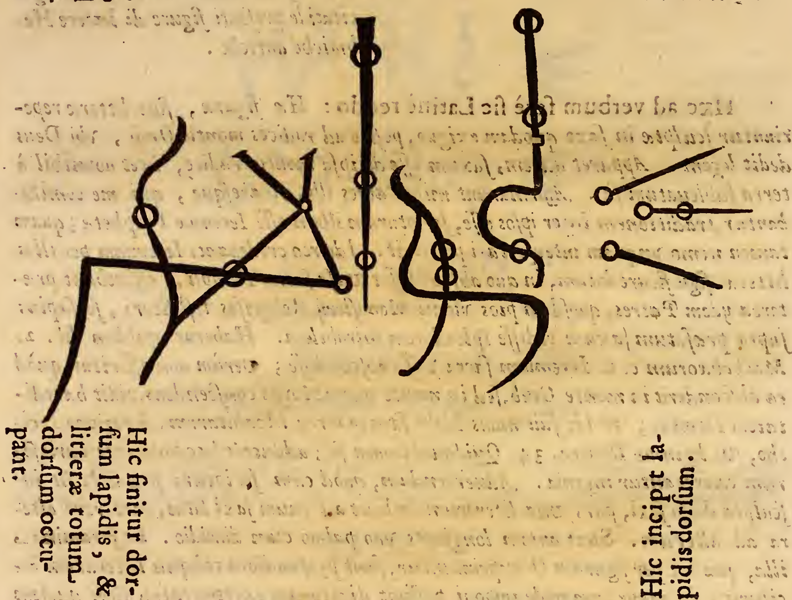
PRodromum Ægyptiacum mihi adornanti, dum à varijs varij griphi, varijque hieroglyphici nodi dissoluendi offerrentur; inter cæteros R. P. Dominicus Germanus, natione Silesius, Arabicæ linguæ professor, ex Ordine S. P. Francisci, cùm de meo in abstrusis huiusmodi notis enucleandis molimine inaudisset, & ipse scripturam quandam attulit, in rupe quadam montis Sinæ sesquipalmaribus literis incisam; quam R. P. Thomas Obecinus Nouariensis ex eadem D. Francisci familia, vir ob egregiam eruditionem, linguarumque Orientalium peritiam passim notus, dum eas oras olim lustraret, summâ diligentiâ, & fide, suis manibus descriptam, Romam eo animo secum asportauit, vt Europæis eam veluti hieroglyphicum quoddam, quo indagando ingenij vires experirentur, proponeret. Audio enim, in tantum vnicam hanc scripturam Orientalium hucusque torsisse ingenia, vt non defuerint, qui explicatu eam assererent omninò impossibilem; quidam ob difficultatem hieroglyphicis; alij Cabalicis symbolis annumerarent; alij denique alia, vt in huiusmodi rebus arduis & abstrusis fieri solet, de ea comminiscerentur.

Hanc itaque scripturam omnium Orientalium opinione inexplicabilem, cùm mihi ita D. O. M. disponente primò oblatam penitiùs inspexissem; mox animum subijt scriptura illa Apuleiana de adytis prolata, ignorabilibus literis, partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, partim capreolatim condensis apicibus prænotata; quibus tamen tantum abest, vt animo conciderim, aut de ea penetranda animum desponderim, vt nihil potiùs habuerim antiquius, animum meum insolito quodam veritatis cognoscendæ inuadente desiderio, quàm in maximis mysterijs, quæ nescio quo instinctu ei subesse cognoscebam, intelligendis, indagandisque, omnem industriam, viresque ingenij experiri. Diuino itaque priùs implorato auxilio, ope trium linguarum, Hebraicæ, Samaritanæ, & Syriacæ, ad quas dictæ scripturæ characteres proximè accedere videbantur, adhibitis quoque mihi consuetis artis combinatoriæ regulis, sedulam occepi comparationem; & ecce scripturæ cæteroquin intricatissimæ, omniumque opinione inexplicabilis, sensus vti opinione citiùs, ita quoque labore non adeo magno & singulari (Deo Patri luminum sit honor) clarus, omnibusque solutus nodis tandem emersit. Vnde si quis à me quæsierit, quomodo tam citò rem adeo difficilem inuenire potuerim, illi aliud non respondeo, nisi illud Iacobi Isaacidis: *Quia voluntas Dei fuit, vt citò occurreret, quod volebam.* Verùm antequam inuentam veritatem pandamus, memoratam scripturam priùs cum exemplari doctissimi viri Ioannis Baptistæ Doni, qui eam ab Anglo quodam acceperat, collatam (quam quidem nostro simillimam reperimus) eâ fide quâ eam citatus P. Thomas, alijque ex rupe Sinaica decerpserunt, vnà cum authentica facti relatione, hîc ob oculos ponere visum est; vt eâ, quà in rebus incognitis &

Gen. 27. v. 20.

diffi-

difficilibus decet, ingenuitate procedamus. Scripturæ Typus sequitur:

P. Thomæ Obecini Nouariensis authenticum huius scripturæ testimonium.

Queste figure, ò lettere si trouano scolpite in vna pietra piccola posta à piedi del monte Oreb, doue Dio N. S. diede la legge; & si vede la pietra esser radice del monte, mà poco eleuata da terra. Et mi dissero quei Padri, & Arabi, che mi accompagnauano, che era traditione presso di loro, che quella scrittura fosse di Geremia Profeta; mà che niuno l'haueua mai potuto interpretare. Che però teneuano, che in quelle lettere manifestasse Geremia, oue haueua nascosto li sacri vasi del tempio. Et m'affermauano quei Padri, che dal monasterio (qual è vicino) alcuni deuoti Religiosi testificano spesse volte hauer visto sopra quella pietra vn splendore mirabile. Quanto al fatto, che Geremia nascondesse i sacri vasi, l'habbiamo ne Machabei nel cap. 2. del l. 2. mà non si dice, che ascendesse al monte Oreb, mà al monte doue ascese Mose, & vidde l'heredità di Dio, & questo

fù il monte Nebo posto nella terra di Moab, dirimpetto à Gerico, come nel Deut. 34. leggiamo. Sia come si vuole, l'hò voluto notare per essercitio de' virtuosi. S'auertirà, che la scrittura, essendo incauata nella schiena della pietra, parte delle lettere declinano da vn lato, & parte dall'altro; & sono di grandezza più d'vn palmo & mezzo; & quelli forami, che si mostrano quì con figure d'O, sono più profondi, che l'intagliatura della lettera, oue commodamente v'entrano le parti delle dita, chi più, chi meno grande, come nel soprascritto essemplare si mostra.

Io Frà Tomaso da Nouara cauai da' luoghi citati le presenti figure di lettere Hebraiche antiche.

Hæc ad verbum ferè sic Latinè reddo: *Hæ figuræ, siue litteræ reperiuntur sculptæ in saxo quodam exiguo, posito ad radices montis Oreb, vbi Deus dedit legem. Apparet autem, saxum esse de ipsa montis radice, licet nonnihil à terra subleuatum sit. Affirmarunt mihi Patres illi, Arabesque, qui me comitabantur, traditionem inter ipsos esse, scripturam illam esse Ieremiæ Prophetæ; quam tamen nemo vnquam interpretari potuerit. Idcircò credebant, Ieremiam per illas litteras significare locum, in quo abscondisset vasa sacra Templi. Asserebant præterea ijdem Patres, quosdam pios vicini Monasterij Religiosos testificari, se sæpius supra præfatum saxum vidisse splendorem mirabilem. Habetur quidem lib. 2. Machabæorum c. 2. Ieremiam sacra vasa abscondisse; verùm non asseritur quòd ea absconderit in monte Oreb, sed in monte quem Moyses conscendens, vidit hæreditatem Domini; & hic fuit mons Nebo situs in terra Moabitarum, è regione Iericho, vt legimus Deuter. 34. Quidquid tamen sit; adducere hæc volui, vt curiosorum exerceantur ingenia. Aduertendum, quòd cùm scriptura prædicta sit insculpta dorso saxi, pars vna literarum declinet ad vnum saxi latus, pars verò altera ad alterum. Sunt autem longiores vno palmo cum dimidio. Et foramina illa, quæ hîc per figuram O exprimuntur, sunt profundiora reliquis litterarum incisuris; in eaque commodè imponi possunt digitorum extremitates, alibi quidem magis, alibi minùs, prout in supposito typo apparet.*

Ego Fr. Thomas Nouariensis descripsi ex locis supradictis præsentes figuras litterarum Hebraicarum antiquarum.

Scriptura prædicta est Chaldaica antiqua

Quæ omnia approbat Illustrissimus D. Petrus à Valle, tum montis Sinæ, tum memoratæ scripturæ oculatissimus inspector. Hâc itaque testificatione accepta, dico, hanc scripturam antiquam Chaldaicam esse, quam Assyriam, & Thargumicam alij; alij Aramæam, Libonæam, seu Babyloniam, eò quòd tempore Regum Israël, & captiuitatis Babylonicæ ea passim & vulgò vterentur; alij denique alijs nominibus appellant.

Character scripturæ prædictæ est Hebraicus antiquus.

Character verò eius antiquus Hebræus est, monogrammatικῶς, ad mysteria sub eo latentia, à profanorum lectione securiùs occultanda, exaratus; cuius sensum istum esse dicimus, qui sequitur:

DEVS

DEVS VIRGINEM CONCIPERE FACIET.

Verùm vt explicationis factæ veritas luculentiùs omnibus innotescat, ſingularum vocum reſolutionem in ſuas literas hîc apponam.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ

Inſcriptionis Chaldaicæ antiquæ.

Litteræ Chaldaicæ antiquæ,

Analyſis litterarum.

Hebraicè. ייי עלמתא יבטן:

Syriacè. ܡܪܝܐ ܠܥܠܡܬܐ ܡܒܛܢ

Lectio. *Ibeten Nghalmatha Adonai*

Senſus Latinus, *faciet concipere Virginem Deus*

Hanc literarum Analyſin cùm perſiculatiùs excuſſiſſem, in vltima voce יבטן duas alias adhuc voces contineri aduerti, videlicet ſequentes:

ותבטן בן

Vethabten Ben. Et illa pariet filium.

Ita vt totus ſcripturæ ſenſus ſit

ܡܪܝܐ ܠܥܠܡܬܐ ܡܒܛܢ ܘܬܒܛܢ ܒܪ

ייי עלמתא יבטן ותבטן בן

Deus Virginem concipere faciet, & ipſa pariet filium.

Sed Lector lectiones has, vt volet, accipere poterit; ſiue enim hæ duæ vltimæ voces addantur priori, in qua implicitè continentur, ſiue non, ſemper idem manebit ſcripturæ ſenſus.

Porrò cùm huius ſcripturæ interpretationem viris Hebraicæ, Chaldaicæ, atque Syriacæ linguæ vndequaque peritiſſimis agnoſcendam dediſſem, videlicet Reuerendiſſimo & Illuſtriſſimo D. Sergio Riſio Archiepiſcopo Damaſceno Maronitæ, Adm. R. P. Don Philippo Guada-

gnolo Ord. Cler. minor. Theologo, D. Abrahamo Ecchelensi Maronitæ, Arabicæ & Chaldaicæ in Academia Pisana Professori, eo ipso tempore Romæ commoranti; viris præter linguarum cognitionem complurium aliarum rerum notitia claris; præterea Reuerendis quoque doctissimisque PPP. Soc. IESV, Cornelio à Lapide, Ignatio Lomelino, Ioanni Baptistæ Ferrario, Hebraicæ in Collegio Romano Professori, multis denique alijs; cùm, inquam, ostendissem, singularumque literarum à confusa scribendi ratione, analyticâ methodo vindicatis apicibus, sensus veritatis vltrò ijs innotuisset; eam non approbarunt tantùm, sed & ex eius interpretatione tam apposité facta summam voluptatem haurire visi sunt. Authores itaque fuerunt, vt hanc adeo antiquam nouitatem, vel vt meliùs dicam, antiquitatem adeo nouam, vtpote quæ ingentia Ecclesiæ emolumenta adferre posset, non in Europæorum tantùm, sed & Asiaticorum gratiam, mox publici iuris facerem; quod quidem per Prodromum olim, iam per Oedipum Ægyptiacum commodè fieri posse iudicaui.

Verumtamen, vt & Lectori dictarum linguarum ignaro quoque satis fiat, & ne quicquam vel proprio confinxisse ingenio, vel quippiam violenter tortum explicasse, aut coniecturis vagis indulsisse videar; singularum literarum, vti & vocum rationem varia authoritate stabiliendam duxi. Ac primò quidem tres illos apices, seu tria Iodim in modum coronæ disposita, mysticum Dei nomen יהוה *Iehoua* olim significasse, Galatinus paulò post citandus tradit, & Ioannes Fortius Hortensius Neophytus in libello de mystica literarum significatione docet his verbis:

Galatinus.

Ioannes Fort.

כי הקדמונים באופן אחת כתבן שם יהוה באופן אחרת היו קורין קצת מהם כתבוהו בג"ידים קצת בג"תגים לרמוז ג' מדית:

Lilius Giraldus.

Veteres, inquit, *aliâ ratione scribebant Dei nomen* יהוה, *aliâ legebant. Quidam id tribus Iod, quidam tribus apicibus, ad trium diuinarum proprietatum, seu* מדות *Sacramentum indicandum scribebant.* Certè nomen Dei tribus Iod circulo inclusis olim mysticè scriptum fuisse, in Prodromo Copto c. 7. declaratum est, & clarè ex Hebraicis antiquis Authoribus docet Lilius Gyraldus Synt. 1. histor. Deor. fol. 2. *Alij*, inquit, *rectiùs Iehoua, enunciant; quod apud Antiquos quosdam Hebræos legimus hâc significatione notatum, tribus videlicet Iod literis, quæ circulo concludebantur, supposito puncto Chametz hoc modo.* Confirmant hanc scribendi rationem antiquissimi tùm impressi, tùm manuscripti Hebræorum codices Vaticani, in quibus passim hoc nomen Dei יהוה tribus hisce apicibus scriptum repeiias. Quâ quidem scribendi ratione nihil aliud denotabant, nisi Sacrosanctæ Trinitatis mysterium trina nominis יה *Iah* repetitione implicitè indicatum. Vt vel hinc appareat, Sacerdotes summos solennem olim populo daturos benedictionem, tribus medijs digitis dextræ manus extensis, velut tribus ייי *Iod*, hoc nomen, teste Perplexorum Doctore Ramban, non [illegible] causa mysticè expressisse: erat enim illa typus quidam benedictionis per Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum in lege gratiæ dan-

Vide Thalmud l. כריתת *c. 1. R. Salom. ibid. & Exod. 29. n. 39. l.* מנותות *c. 8. & 2.* משרות *fol. 96. n. 3. c. 6. Rambã in* מדע *fol. 55. p. 2. Baal Haruch voce* בי *Aben Schueb l. 2. c. 11. fol. 50. in Exod.*

dandæ fidelibus. Certè per hoc nomen, tribus quoque digitis eleuatis (vel vt alij sentiunt, vno digito, in quo tria internodia, tria *Iod* exprimebant, extenso) iuramentum Veteres præstitisse, apud varios comperio; & in hunc diem non in Græca tantùm Ecclesia, sed & Latina, multis in locis adhuc moris esse intelligo; etsi moderni Hebræi in odium sanctæ fidei nostræ, vno omisso Iod, plerumque duobus tantùm id effigient, vt sequitur: יי. Sed de huiusmodi apicibus nominis Dei, eiusque origine, & mysterijs, consule R. Abraham Picol libro de expositione תגים, hoc est, *apicum*, linea, quæ sequentibus verbis incipit: R. *Abraham Picol.*

והנה אני מעוררך על ענין סוד וזה הסימן הגדול משבעת אותיות:

Ecce doceo te, quid secreti contineatur in signo magno literarum; vbi præclara quæuis de eo tradit, & Sacram Triadem eo signari doctè demonstrat. Itaque clarè patet, hos tres apices mysticos esse, & aliud non significare nisi nomen Dei ייי, *Iah, Iah, Iah*, ex hisce verbis Exodi 3. v. 14.

אה׳ה אשר אה׳ה כי תאמר אה׳ה שלחני אליכם:

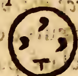
Hoc est: *Ego sum qui sum: qui est, misit me a l vos*, extractum: quasi per tertiò repetitum אחיה manifestè diceret, אני הוא יה, *Ego sum ille Deus, ego ille Deus*; יהיה, *qui est Deus, ipse misit me ad vos*; vt ex citati Rabbini verbis patet, & pulchrè declarat Archangelus Burgus in Cabalisticis dogmatis fol. 152. & l. 2. de declaratione nominis Iesu. Tres igitur apices hosce idem esse cum nomine Dei יהוה, ex sequentibus clarè liquebit. Sicut enim nomen Dei Τετραγράμματον יהוה, teste R. Hakkadosch, Deum generantem, & per consequens trinum denotat, eo modo, vt per י *Iod* principium seu prima persona Patris; per ה *He*, Filius, secunda; per ו *Vau* denique nexus, seu vinculum, aut amor, videlicet Spiritus sanctus, per duo verò ה *He* duplex respectus secundæ personæ, producti scilicet & producentis, vel etiam naturarum in Christo δυάς designetur; ita, inquam, per tres hosce apices, quorum vnusquisque circulo gaudet, tres personas diuinas seu hypostases, coæternas, & consubstantiales, Patrem videlicet per primum, Filium per secundum (qui & cùm medius sit, non sine causa duobus circulis constat, vt videlicet duplex paulò ante memoratus in secunda persona respectus, vel δυάς naturarum in Christo, diuina videlicet & humana designaretur,) per tertium denique apicem, Spiritum sanctum, hunc scriptorem indicasse, verisimile est. Certè Galatinus dicta adeo clarè demonstrat, vt meas in hoc nomine exponendo partes assumpsisse videatur: ita enim l. 2. c. 10. fol. 49. & 50. disserit. *Literæ itaque nominis Dei*, יהוה, *quoad numerum sunt quatuor, vnde & Τετραγράμματον dicitur; In veritate tamen non sunt nisi tres, scilicet* יהו. *Tres igitur huius nominis literæ, tres diuinas designant hypostases; prima quidem* י *Iod, quæ principium interpretatur, eò quòd omnium aliarum principium sit, cùm ab ea vnaquæq; originem scripturæ habeat, ipsaq; à nulla originem sumat, rectè Patrem in diuinis insinuat,*

Archangelus Burgus.

R. Hakkadosch *in reuelatore asser torum.*

Galatinus.

Literæ 3. nominis Dei, tres designant Trinitatis personas.

insinuat, qui cùm à nullo sit, aliæque personæ ab eo emanent, principium sine principio dicitur. Secunda verò, scilicet ה *He, quæ esse, vel viuere significat, Filium aptissimè innuit, per quem omnia facta sunt, & esse cœperunt, & quicquid factum est, in ipso vita erat. Tertia autem, scilicet* ו *Vau, quæ copulatiuam particulam, ET, denotat, Spiritum sanctum optimè exprimit, qui cùm sit Amor Patris, & Filij, quo se vicissim amant, rectè scilicet nexus vtriusque nuncupatur.* ה *He verò geminatur, ad insinuandum, solum Filium, qui secunda est in Trinitate persona, duplicem habere respectum. Nam Pater, cùm sit tantùm producens, & non productus; vnum etiam duntaxat, quoad hoc, respectum habet: Filius autem, cùm productus sit & producens, duos habet respectus; nam & à Patre producitur, & vnà cum Patre producit Spiritum sanctum. Quamobrem in antiquis Hebræorum codicibus hoc nomen τετραγράμματον per tres Iod literas scriptum reperitur, quæ & circulo clauduntur, & eis punctus Camez supponitur hoc modo.* *In quo duo insinuantur arcana, quorum primum est, quia Iod idem est, quod principium; etsi igitur principium in operibus Trinitatis intrinsecis soli Patri conueniat, in operationibus tamen extrinsecis, tribus Personis commune est. Tria igitur* ייי *tres sunt hypostases; vnica verò Camez tribus Iod supposita, diuina natura est, quæ vnicuique hypostasi tota impartibiliter communicatur; circulus autem, quo tria Iod includuntur, est ipsa naturæ identitas, qua simul ipsæ diuinæ hypostases tanquam vnicum principium, & vna prima causa, ad omnium actiones concurrunt. Alterum arcanum est, quòd tria Iod æqualia trium Personarum æqualitatem significant.* Hactenus Galatinus. Ex quibus etiam patet, cur reliquis literis scripturæ plerisque partim duo, partim tres circuli inscripti sint; Certè ad nihil aliud, meo iudicio, nisi vel ad mysterium Incarnationis, vel ad duas in Christo naturas, aut tres hypostases diuinas indicandas. Forsan per vocis עלמתא, מ, in prædicta antiqua Inscriptione clausum, & duobus circulis signatum, ad mysteriosum illud, למרבה המשרה, hoc est, *ad multiplicandū imperium eius*; If. 9. Scriptor alludit. Est enim hoc loco ם medium præter naturam clausum, & in sacris literis nunquam alibi reperitur. Certè plerique Commentatores in hunc locum portam illam orientalem mysticam, videlicet illibatam Deiparæ Virginitatem intelligunt. Præterea & duas filiationes in Christo; nomen item B. Virginis, מרים; Tempus denique annorum à prophetia huius vsque ad aduentum Messiæ scrutinio admodum subtili eruunt. Sed de his vide Galatin. l. 7. c. 13. Hoc vnum addam, omnes ductus harum literarum mysticos esse, & mysterijs ingentibus refertos; quæ tamen sagaci Lectori vlterius inuestiganda relinquo.

Almatha significat Virginem.

Alterum vocabulum עלמתא *Nghalmatha*, idem significat ac Virginem, quam eodem nomine Hebræi עלמא *Nghalma*, Syri ܥܠܝܡܬܐ *Alaimtha*, Chaldæi siue Babylonij אלמתא *Almatha* sine Iod in medio, hoc est, Virginem iuuenculam & absconditam appellant, vt ex lexicis eorum patet. Nota hoc loco, primam & vltimam literam huius vocis ad Syrorum literas ܐ *Ain* & ܥ *Olaph* proximè accedere, atque sic vulgò has literas veteres Hebræos expressisse, Abram Balmis l. מקנה, fol. 6. lin. 15. docet, & antiquum

R Abram Balmis.

quum

quum Hebræorum, Syrorumque Alphabetum apud Claudium Duretum lib. de linguarum origine in fine peculari folio impreſſum luculenter demonſtrat. Reliqui verò characteres לחמ ad Hebraicarum literarum formam propiùs accedere, cuius perito facilè patebit. Vnde colligo, hos characteres antiquos Hebræorum eſſe, & hanc ſcripturam ante inuentionem punctorum vocalium inciſam; imò Syras, Arabicas, Samaritanaſque, quicquid alij dicant, aliunde non profluxiſſe, niſi ex antiquo hoc charactere, ex ſupra dictis in Anatomia characterum patet.

Claudius Duretus.

Tertia vox ſequentia verba in ſe concludit μονογραμματικῶς inſerta, יבטן ותבטן בן, *concipere faciet, & pariet filium*; quorum primum futuri temporis 3. perſ. maſcul. in Aphil אבטין, *concipere facere*, ſeu *grauidam reddere*; alterum fut: tem: perſ: fœmin: à verbo ܒܛܢ *bten*, (vel à nomine Chaldæo בטנא, aut Hebræo בטן, quod ventrem ſignificat) diductum; idem quod fœtum ex ventre producere, ſeu parere ſignificat. ita Fabricius Boderianus in ſuo Lexico Syro-Chaldaico voce ܒܛܢ docet, quem conſule. Non ignoro, verbum Syriacum ܒܛܢ magis *concipere*, quàm *parere* ſignificare. Targumica tamen phraſi idem eſſe ac parere, multa loca apud Ionathan, & Onkelos paraphraſtas Chaldæos docent, quæ vide citato Lexici loco.

Fabritius Boderianus.

Ionathas & Onkelos.

Atque ex his omnibus tandem concludo primò, hanc ſcripturam antiquiſsimam eſſe, & multis ante Chriſti aduentum ſeculis (quod tùm phraſis, characteres, eorumque profunda, vetuſtiſsimaque in rupe inciſio; tùm ſcripturæ ipſius non factum, ſed futurum Virginis partum apertè indigitantis ſenſus; traditio denique Indigenarum indubitatè monſtrat) vel à Propheta, vel ab alio quopiam viro ſingulari, vt ad illud Iſaiæ 7. v. 14. והנה העלמה הרה וילדת בן, *Ecce Virgo concipiet & pariet filiũ*, alluderet, inciſam.

Scriptura hæc fuit inciſa ante Chriſti aduentum.

Secundò, hanc ſcripturam eodem in loco inciſam eſſe, in quo Deus Moyſi olim in Rubo incombuſto apparens oretenus locutus dicitur, & in quo primùm nomen ſuum admirabile, de quo in præcedentibus diximus, Moyſi, vt per id omnia mirabilia perpetraret, reuelauit; hoc autem ad radicem montis Oreb contigiſſe ſacra pagina docet, c. 2. Exodi. *Moyſes autem paſcebat oues Iethro Soceri ſui Sacerdotis Madian, cùmq; minaſſet gregem ad interiora deſerti, venit ad montem Dei Oreb, apparuitq; ei Dominus in flamma ignis de medio Rubi, & videbat, quòd Rubus arderet, & non combureretur.* Quæ loci deſcriptio exactè quadrat loco, in quo memorata ſcriptura, teſte P. Thoma Nouarienſi, inciſa dicitur. Ex quo etiam apparet, quo fine harum exarator literarum rupi huic dictam inſcripſerit ſententiam. Cùm enim primam hoc loco redemptionis humanæ delineationem τυπικῶς adumbratam fuiſſe cognoſceret; altiſsima præterea vti ſub nomine Dei אהיה, aut יהוה hoc loco Moyſi primùm manifeſtato, ita & ſub rubo incombuſto abſcondita conſideraret; prophetico imbutus ſpiritu, ea claris quidem verbis, ſed myſticâ quâdam, & intricatâ ſcribendi ratione tectis, vt ad dicta myſteria alluderet, incidere voluit; quaſi ſub pauculis hiſce verbis totum hunc ſequentem ſenſum implicitè contentum indicare vellet: *Deus, qui hoc loco Moyſi in rubo incombuſto apparens, ſeipſum ei reuelando dixit*

Vbi Deus in Rubo incombuſto apparuit, ibi inciſa fuit hæc ſcriptura.

אחיה אשר אחיה, *Ego sum qui sum, Deus Patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob; ille nouissimis temporibus Virginem, cuius rubus incombustus hoc loco visus, typus quidam erat, concipere faciet, & illa pariet filium IESVM Messiam, qui saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Non defuerunt hoc loco, qui viso & examinato hoc corollario senserint, ab ipso Moyse fortassis hanc scripturam, eo in loco, vbi Dux populi Dei primò declaratus fuerat, & in quo sub visione hac grandi rubi incombusti mysteria redemptionis humanæ cognôrat, vt ad ea alluderet, incisam. Quicquid sit, ex hac scriptura duo maxima & præcipua Christianæ Religionis mysteria colliguntur; videlicet SS. Trinitatis, & Incarnationis; illud quidem, per mysticum Dei nomen, de quo suprà; hoc per rubum incombustum. Quid enim aliud rubus iste incombustus indicat, nisi Beatissimam illam Virginem, Dei matrem, quæ sine vllo carnalis concupiscentiæ ardore, IESVM verum Messiam, & humani generis Seruatorem conceptum, inuiolato pudoris claustro, mundo miro modo peperit?

Ex præcedenti scriptura Trinitatis & Incarnationis mysteria colliguntur.

Nolo hoc loco omittere mysterium, quod in explicata hactenus inscriptione reperit, & ad me Alepo è Syria misit, P. Amatus Chezaud, meus olim in Mathematicis Discipulus, Syriaca, Chaldaica, Arabica, Armenica, & Hebraica lingua instructissimus. Cùm enim Prodromum meum dicto in loco legisset, inter alia ita scribit: *Vt ad Prodromum reuertar, cùm in eo omnia benè, & sapienter, multa doctè, & peritè, tum illud maximè mihi miraculo fuit, quod tam antiquam, tamq; nouam, non ad acumen minùs, quàm ad veritatem appositè explicat inscriptionem. Enimuerò cui non arrideat? Illam in grandi charta exaratam, eiusq; interpretationem è Prodromo desumptam, Arabico sermone & scripsi, & pinxi; quæ veluti tabella cubiculo meo ornamento est, non sine ingredientium & legentium applausu, & emolumento. Sensum V.R. sequendo volebam aliquid aliud assequi quod explicationi tam appositæ faueret, ex ijsdem nimirum literis pro notis Arithmeticis sumptis, annum, quo hæ scriptæ sint, inuestigare; quod sic ludendo conieci. Suppono primò nominis Tetragrammati literas pro notis huiusmodi assumptas apud Hebræos non fuisse, adeòque neque illos characteres, qui eius hic nominis compendium conficiunt. Suppono secundò, quòd appositio seu insertio circuli vnius ad literam, illam faciat geminam; duorum, trinam; atque ita deinceps; mihi enim, sicut & V. Reu. non videtur hæc circulorum insertio mysterio vacare; quod tamen vix ad SS. Trinitatem, & Incarnationem quis referat, quando præsertim quatuor inseruntur. Itaque initâ summâ iuxta hanc regulam, sic numerum 1509. eruebam, ac si Moyses, quem vel id scripsisse, vel scribi curasse rectè opinatur V. R. etiam temporis apponere voluerit circumstantiam; quasi diceret, anno abhinc supra millesimum nono & quingentisimo Deus faciet vt Virgo concipiat, & pariat filium. Vnde tempus scriptionis illius incideret in annum proximè sequentem egressum filiorum Israel ex Ægypto, quo fermè tempore Beseleel, & alij in fabricam tabernaculi &c. intenti erant, antequam anno 2. mense 2. vigesima die mensis profecti sunt de deserto Sinai, vt habetur Num. 10.*

3	ע	*triplicat*	210
2	ל	*duplicat*	60
2	מ	*duplicat*	80
1	ת		400
4	א	*quadrup.*	4
2	י	*duplicat*	20
4	ב	*quadrup.*	8
3	ט	*triplicat*	27
1	ן		700
			1509

Illud

Illud difficultatem faciebat nonnullam, quòd cùm duo circuli inserantur literæ ט, *tergeminandus esset eius numerus; verùm dici potest, quòd alius geminationi literæ inseruit, vt notauit R. V., alius geminationi numeri. Quòd autem in vltimo vocabulo vnus circulus geminandum innuat duarum literarum numerum, videri potest non absonum; cùm vnus, & idem ductus formationi quoque duarum literarum inseruiat.*

Inscriptio indicans locum LXX. palmarum.

Præterea fortè non errauerit, qui lapidem illum Altare tunc fuisse dixerit, cùm Moysi Deus hoc mandatum Exod. 20. dederit, [Quòd si Altare lapideum feceris mihi, non ædificabis illud de lapidibus sectis.] Quidquid sit, apud Isaiam hæc ipsissima verba leguntur, ni fallor, [הנה בורה העלמה, Ecce, Virgo concipiet,] c. 7. Tamen secundùm Hebræorum abbreuiaturas, quas ראשי תיבות, *nominant, alium sensum ego quoque ludens exprimebam, modo quem optimè V. R., meq; longè meliùs nouit, singulis characteribus seu elementis suam dictionem assignando. Supposito enim quòd prior litera sit* ה *cui certè similior, quàm literæ* ע *primâ fronte videri potest, exurgent hæc verba: Deus (cuius memoria in benedictione) dedit Moysi legem, decem præcepta, in tabulis (2) seu in exemplari. Hebræa verba non adnoto, quòd facilè venient in mentem V. R., nisi fortè* טבלא, *quod Chaldaicum puto. Sed hæc, vt dixi, ludens, & V. R. vestigijs (quod mihi palmare est) insistens meditabar; penes R. V. iudicium esto.* Hucusque P. Ghezaud.

ויו עדי למשח יח טבלא

Notauit & alias, dum hoc ingens desertum olim exploraret, inscriptiones suprà allegatus P. Thomas Nouariensis, quarum interpretationem non sine labore erutam hîc apponemus. Quarum prima indicat locum septuaginta palmarum, vt sequitur.

מקום שבו ע׳ צמרים

Id est, *Locus in quo septuaginta palmæ.*

Vbi vides, primas duas literas esse abbreuiatas, & idem significare ac מ״ם, expansè מקום, hoc est, *Locus*. Figura secunda pariter abbreuiata idem est ac שבו; sequitur ע, quo septuaginta denotantur; & postea צ, quo Chaldæi promiscuè vtebantur loco ת (teste Masio in Syro-Chaldaico Dictionario) loco תמרים, dicentes צמרים, quæ vox palmas significat; reliquæ literæ ם, ר, & מ sibipsis constant.

Altera in eodem deserto inuenta inscriptio sic habet:

Inſcriptio indicans locum Mannæ.

תוטפיתך

מטר מן

Id eſt, *Pluuia Mannæ.*

De quibus hæc narrat ſuprà citatus tranſcriptor: *Queſte lettere trouai intagliate in vna pietra grande nel deſerto de Sin, doue Dio mandò la Manna alli figlioli d'Iſrael; ſotto lequali pareua anco intagliata la figura del Gomor, miſura della Manna, che ſi doueua raccoglere, come appare nel Eſſodo al c. 16. e di ſotto à detta figura vi ſono molte altre lettere, mà per l'antichità quaſi perſe e guaſte, ne ſi poſſono interamente cauare; mà vicino à detta pietra ve ne ſono delle altre pur ſcritte in diuerſi lati, quali pietre ſi trouano alla parte Orientale del deſerto de Sin nella bocca propria della Valle, per doue ſi paſſa da Sin per andar in Rafidim.* Videtur hic locus quoq; deputatus fuiſſe ab ijs, qui res geſtas ad poſteritatis memoriam ſaxis & lapidibus incidebant, vt ſequens inſcriptio docet:

לתלמות פצום

רסנת

לתלמוד רשום רזות

Id eſt, locus *doctrinæ inciſionis arcanorum* deputatus.

E queſte lettere (dicit tranſcriptor) *erano ſcolpite nell'iſteſſa pietra ſotto alle ſopradette, e più vicine alla figura del Gomor.* Vbi vides literas ח & ר, ז & ס paſsim promiſcuè vſurpatas fuiſſe apud antiquos illos exaratores. Et paulò infra has hæc verba leguntur.

ס נצבים

ט נצבים

Id eſt, *Nouem tituli*.

Vbi & ט loco צ vſurpatum vides.

Sequitur deinde alia inſcriptio, videturque innuere locum, in quo Moſes rebelles interemit:

צ שמות כרטם משה

Id eſt, *Nonaginta nomina* (ſcilicet virorum) *quos excidit Moſes*.

De qua inſcriptione ita tranſcriptor: *Queſte quì, che ſono più formate all'ordinarie lettere, che ſi vſano hoggi ne' libri Ebraici, ritrouai ſcolpite in vna pietra al principio nell'entrare la piazza, doue ſtaua il popolo à vdire la legge, doue non vi era altra ſcrittura che la preſente; è ben vero che auanti mezzo miglio v'erano molte pietre ſcritte.*

Vltima tandem inſcriptio ea eſt, quæ ſequitur:

מקום של צלה בו

Id eſt, *locus vbi orabat*, ſcilicet Moſes.

De qua ita transcriptor. *Et la presente ritrouai in vna grossa pietra, che staua auanti il monte Sinai, quale commenciai à copiare, mà non potei finire, per non apparir bene i caratteri.* Atque hos characteres haud dubiè vel ab ipsis Israëlitis, dum eodem in deserto commorarentur, saxis ad æternam posterorum memoriam, vel ab alijs Hebræis à Mosis temporibus haud dissitis incisos fuisse, verisimile est; adeoque patet, qualis fuerit veterum Hebræorum character vulgò vsitatus. Præterea patet ex his, characterem Samaritanum posteriorem hisce characteribus, vsu scribendi successu temporum introductum.

Tabulæ Mosaicæ Assyrio charactere exaratæ.

Sed vnum adhuc dubium restat, quo characterum genere Tabulæ Mosaicæ fuerint exaratæ. Respondeo, eodem hoc Assyrio charactere, non Samaritano, vti ex varijs Rabbinis in præcedentibus probatum fuit. Verùm de characteribus Mosaicis, eorumque forma, compositione, mysterijs, vti & de modo, quo vniuersa lex à Mose perscripta fuit, cùm in sequentibus fusiùs simus tractaturi, superuacaneum esse ratus sum, de ijs hoc loco vlteriùs tractare.

Habes itaque in hoc longiori forsan, quàm par est, discursu, originem, propagationem, vicissitudinem, mysteria primigeniæ linguæ Hebrææ à primis eiusdem incunabulis, ad nostra vsq; tempora demonstrata.

Visis itaque, examinatis, determinatisque primigeniæ linguæ characteribus, nihil restat, nisi vt iam ad mysteria sub ijs recondita, abstrusæque scientiæ sub ijs latentis secreta pari passu indaganda, nos accingamus.

CLAS-

CLASSIS III.

SPHYNX MYSTAGOGA,

QVA

Chaldæorum, Aegyptiorum, Hebræorum, Græcorumq; effata ænigmatica, fabularumque ab Orpheo, Homero, Pythagoricis, Platonicisque confictarum allegorici nodi Oedipo propositi, mystica, physica, ethica, & anagogica interpretatione dissoluuntur.

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO DOMINO, DOMINO

MAXIMILIANO

S. R. I. COMITI DE LAMBERG,

Sac. Cæs. Maiest. apud Catholicum Regem Oratori dignissimo.

VINAM meliori iure, quàm Tibi, Comes Excellentissime, *hoc mystagogæ Sphyngis argumentum inscriberem, inueni neminem.* Tu *enim latentes humanorum sensuum griphos, mirâ ingenij dexteritate non duntaxat penetras, sed ita scitè soluere nôsti, vt non tam ab Oedipo in ijs mirè soluendis, quàm à Sphynge in ijsdem dextrè proponendis, instructus videaris. Quantum etiam Symbolicum hoc Oedipi Ægyptiaci opus curæ* Tibi *fuerit, sat superque demonstrasti, dum magnam Cæsaris mentem vltrò ad id in lucem protrudendum pronissimam, non tantùm extimulasti, sed etiam, vt id eo cum decore, quo Cæsarem decet, in lucem prodire posset, subsidia munificentissima impetrasti; vt proinde, si quod Reipublicæ Literariæ ex hoc opere emolumentum emanârit, præ cæteris sedulum huius* Te *προξενητὴν grata cognoscat posteritas. Vale.*

SPHYNX MYSTAGOGA.

PRÆFATIO.

VM in præcedenti Classe fusiùs forsan quàm par erat, de primæua literarum, linguarumq; origine disseruerimus; ordinis ratio modò postulare videbatur, vt eam symbolicæ doctrinæ partem, quæ in mysteriosa effatorum, sententiarumq; veteribus Hieromanthis vsitatarum adumbratione consistit, ordiremur; vt sic venatici canis more, omnes veterum in arcanis tegendis semitas sectati, sagaciq; olfactu scrutantes, tandem fontem vnde profluxerunt, id est, hieroglyphicæ sapientiæ venas felici progressu aperiremus. Quod dum facimus, relictis Authorum fusioribus allegationibus, nudam tantummodo rerum interpretationem exhibebimus, tum vt ad res cæteroquin ex se & sua natura difficiles, sublimes, arduas, & reconditas sine confusione percipiendas, Lector curiósus in legendo promptior redderetur & incitatior, tum etiam ne Lectori tædium illud, quod tantæ Authoritatum coaceruationi, ignotorumq; idiomatum allegationi vt plurimùm coniunctum experimur, pareremus. His itaque propositis iam propositum nobis scopum prosequamur. Vt verò ordinatiùs, copiosiùsq; negotium hoc tractemus, necessariò nonnulla ex Obelisco Pamphilio hoc loco repetenda duximus.

CAPVT I.

De symbolicæ & mysticæ doctrinæ origine, & vtilitate.

Oraculum Ægyptium.

TAuticum quondam oraculum hoc cumprimis celebre habebatur Ægyptijs, ⲫⲧⲁ ⲛ̀ⲑⲟⲕ ⲁϥⲥⲁϫⲓ ✻ Φθᾶς σοὶ λελάληκε, *Phtas tibi locutus est*; ijsque potissimùm viris arcana quadam sublimium rerum notitia conspicuis, appositè affictum erat, quos dum θεόληπτοι, siue furore quodam diuino afflati, ea quæ humani ingenij metas longè superant, proferebant, non immeritò Phtas, hoc est, Numen illud reconditæ sapientiæ præses diuino afflatu agitasse videri poterat; adeo, quæ & ipsi Numinis quodam attractu id consecuti videbantur, vt per mysteriosa, & à vulgi intellectu longè remota epiphonemata, posteris diuinorum mysteriorum, humanarumque instructionum dogmatis referta funderent oracula. Quæ quidem tametsi à paucis penetrata fuerint, tanto tamen nullo non tempore in pretio fuisse legimus, vt è sapientum numero non haberetur, qui Phtaticis huiusmodi effatis non ritè fuisset imbutus. Præ cœteris autem mortalibus Ægyptij primi huiusmodi philosophandi rationi inhæserunt, qui cùm acri essent & subtili ingenio, ac profundâ quâdam mentis contemplatione in disquirendæ veritatis studio continuò occuparentur; ea quæ à vero remotissima passim de Numinum varia metamorphosi narrarentur, tanquam vera ijs persuadere difficile omninò erat, vt in Obelisco Pamphilio lib. 3. c. 1. etiam diximus. Nam cùm rectæ rationis dictamine, ac

Ægyptij primi effatis mysticis vsi sint.

naturæ lumine fulti, præter vnum aliquod summum, æternum, infinitum, ac incommutabile Numen, à quo quicquid est, veluti ab ideali fonte profluxisset, aliud non cognoscerent, nec cognosci posse scirent; cùm præterea admirabilem illam in rebus omnibus elucescentem naturæ maiestatem, ordinatissimum illum cœlorum concentum, vimque eorum in inferiorem Mundum diffusam; nexum præterea elementorum, ac in omnibus mixtis συγκρασίαν illam optimam, consensum etiam latentium in rebus proprietatum, dissensumque intuerentur; ea nec à seipsis, nec à fatali quâdam necessitate existere, sed ab vno illo Numine Numinum ineffabili sic intenta & ordinata & esse, & conseruari, seriò sibi persuadebant. Quare altioribus intenti contemplationibus, fabulas illas atque historias Deorum vel confictas, vel occasione narrationum falsarum perperàm intellectas, quas rudis, & ad quiduis credendum procliuis populus simpliciter intelligebat, illi veluti res rebus difformes ac incongruas allegorica quadam ac symbolica interpretandi methodo, excogitatis ad id certis quibusdam sententijs, Symbolis, literisque arcanâ quadam similitudine rebus significandis conformibus, tùm ad mores, tùm ad naturæ mysticas significationes, ac denique ad ipsum rerum omnium Archetypon transferentes, vt imperitam plebem ea cælarent, Pyramidibus, Obeliscis, Cippis, templis, marmoribus, ad excitandam de se posterorum admirationem, inciderunt. Innuit dicta Palæphatus libro περὶ τῶν ἀπίστων ἱστοριῶν, seu de non credendis fabulosis narrationibus, scriptor antiquissimus. *Hominum*, inquit, *alij, & ij maximè, qui ab omni sapientia & eruditione alieni sunt, omnibus illis quæ vtique dicuntur, persuasi, fidem adhibere consueuerunt. Quidam verò natura duce prudentiores, curiosique magis, & in rebus negotijsq; plurimis versati, omnia illa, quæ traduntur, fieri, vt penitùs credant, adduci nequeunt. Mihi autem omnia quæcunque dicta iam fuerint, fieri quoque videntur; neque enim nomen duntaxat fuisse existimandum est, nullus alioquin sermo super his existeret. Verumtamen hæc ipsa primùm fuerunt, ac sic demùm sermo ijs superinductus est. Quæ autem facta reuera fuerant, Poëtæ nugatoresq; plerique in incredibile magis atque admirabilius quodpiam conuerterant, vt ista legentes homines in maximam raperent admirationem. Ego verò talia minimè esse posse, qualia dicuntur, agnosco.* Hactenus Palæphatus. cui certè astipulantur, quotquot de natura Deorum vnquam scripserunt. Ita quidem Lapitharum, teste cit. Palæphato, qui primi omnium equos ascenderunt, in equis comparentium spectaculum Hippocentaurorum fabulæ dedit occasionem. Pari ratione Minois Scriba, cuius amore Pasiphaë capta, & Tauri ob stuprum illatum in exilium amandati furor, insania, & in obuios quosuis crudelitas, originem passim præbuit fabulæ de Minotauro Labyrintho incluso. Porrò quid aliud per Actæonem à proprijs canibus deuoratum, antiqui insinuare voluère, nisi Actæonis canum, venationisque studio nimium intenti, curamque rei domesticæ penitus negligentis, facultatum omnium, ac vitæ denique defectum? Ita nihil aliud Hesperidum hortus, pomorum aureorum ferax, à Dracone custoditus, quæ Hercules Dracone interfecto abstulisse fertur, significat, nisi oues (quæ μῆλα Græcè, quo nomine & poma Græcè dicuntur)

Palæphatus de non credendis fabulosis narrationibus.

Lapitharum fabulæ quomodo intelligendæ.

Fabula Minotauri.

Actæon à proprijs canibus deuoratus.

Quid fabula Herculi, & Horti Hesperidum.

Promethei homines plasmantis fabulæ.

tur) Hesperidum filiarum Hesperi cuiusdam Milesij, quæ ob bonitatem aureæ dicebantur, & à pastore quodam Dracone nomine custodiebantur, nihil inquam aliud, nisi oues aureas ab Hercule vnà cum Dracone pastore abducto significat. Vnde sermo hominum postmodum exortus, χρύσεια μῆλα κλεπτόμενα ἐστὶ, fabulam peperit de malis aureis ab Hercule sublatis Dracone interfecto. Quid aliud Prometheus plasmator hominum primus nobis indicat, nisi quòd hic primus fuit, qui barbaros ac brutales homines, per leges sanctè pièq; conditas, ad politicam viuendi rationem formauit? In hoc siquidem omnes è priscis Poetæ conueniunt, omnibusque hic scopus præfixus fuit, vt artificiosis similitudinibus homines ad contemplationem rerum propositarum traherent, propositis pœnis à vitijs absterrerent, præmijs ad virtutem allicerent, exemplis ad imitationem raperent, & contemplatione latentium mysteriorum eos ad meliorem viuendi statum perducerent. Ideo Homerus, vt prudentem, atque omnibus virtutibus præcellentem Vlyssem effingeret, illi Phæacum delicias, atque Circes blandimenta depingit, Cyclopum pericula proponit, monstrorum marinorum terrores exhibet, à quibus socijs perditis, ipse non nisi admirabili quadam prudentia & diuino consilio armatus, omnia superârit. Pari pacto Agamemnonem multis describit difficultatibus implicitum, fortium Heroum contentiones excitat, exercitum ira Apollinis penè labefactatum introducit, Troianis aliquando diuinam vim adesse animorum concitatricem non alio fine commemorat, quàm vt hisce, viri varijs aduersitatibus pressi constantiam, & inuictam animi fortitudinem exponat. Symbolicum itaque loquendi scribendique genus omni tempore vsitatissimum ijs, qui relicto cortice medullam rerum inquirunt, fuisse constat; neque enim veteres vnum aliquod documentum, vitæque genus auspicandum ijs adumbrabant, sed pro conditione materiæ, quam tractabant, varium. Sunt enim fabulosarum narrationum, aliæ, quæ naturæ arcana nobis exhibeant; vti illa de Venere è spuma genita, de Cyclopibus à Phœbo occisis; aliæ fortunæ inconstantiam dum declarant, nos ad eam forti animo ferendum instruunt; aliæ à crudelitate, perfidia, impurisque voluptatibus, vt Lycaonis fabula, retrahunt; aliæ homines à rebus turpibus, sceleribus, & impuni quadam peccandi licentia, per Ixionis apud inferos versatili rotæ impositi supplicium deterrent. Sunt quæ Herculis exemplo proposito nos ad in laboribus exanthlandis constantiam fortitudinemque sollicitant; quædam per Tantali sitim nos ab auaritiæ sordibus eximunt; Nonnullæ exemplo calamitatis Bellerophonteæ, & Marsiæ cœcitatis, nos ad temeritatem fugiendam inuitant. Non desunt, quæ ad religionem, Deique cultum, Elysiorum camporum amœnitate nos prouocent; contra à flagitijs omnibus seuerissimo illo apud inferos constituto tribunali, supplicijsque, omnibus ijs, qui pessimam vitam egerunt, destinatis reuocant. Confirmat dicta Dion. Halicarnass. l. 1. rerum ant. his verbis. *Neque mihi obscurum esse quis existimet, quòd in Græcis fabulis quædam hominibus sunt perutiles: aliæ siquidem sunt, quæ naturæ opera sub allegorijs contineant, aliæ humanarum calamitatum habent consolationem, aliæ terro-*

Vlysses quid allegoricè denotat.

Agamemnonem cur proponat Homerus.

Varietas significationū pro fabulis.

Dion. Halicarnass.

terrores, animorumque perturbationes à nobis depellunt, opinionesque parum honestas destruunt, aut alterius cuiuspiam vtilitatis causa fuerunt inuentæ. Non secùs de reliquis fabulosis narrationibus, vti de Sphynge dimorpha, de Ganimedis equis homines deuorantibus, de Dædalo & Icarò, de Æolo, de Dædali statuis, de Gerione tricorpore, de Orpheo, Pandora, Cerbero, Medea, alijsque innumeris figmentis à Poëtis traditis sentiendum est. Omnes siquidem huiusmodi fabellas, originem suam vel à prouerbijs hominum malè intellectis, vel à nominibus rebus conformibus, vel à nominum gestorumque æquiuocatione, vel à diuersis denique rebus specie differentibus in vnam conflatis traxisse, tradunt citatus Palæphatus, & Fulgentius in mythologicis, quos consule. plerosque tamen veteres Philosophos data opera, sua de Deo, natura rerum, genijsque commenta, ita occuluisse, ne cuilibet obuia forent, verisimile est.

CAPVT II.

De priscorum in recondendis arcanis ratione, & de symbolicæ doctrinæ origine.

ITa humanæ conditioni comparatum est, vt si quid charum, pretiosum, rarum, pulchrum habeant, id non tantùm latebris condant, sed & ænigmaticis verborum inuolucris ita velent, vt non nisi sagacibus, & notitia rerum claris manifestum esse velint. Quod vti nullo non tempore, ita vel maximè priscis sapientibus vsu venit. Cùm enim summa diuinitatis arcana à primæuis Patriarchis successiuâ traditione communicata, tanquã inexhaustos æternæ felicitatis thesauros continentia, summi, vt par erat, ducerent; periculosum autem præuiderent, ignaræ rerum plebi, & inertibus ingenijs commissas diuitias exponere; omnibus modis sategerunt, vt symbolicis ea tegumentis ita obuelarent, vt præter verborum corticem, medulla rerum latente, nihil aliud compareret. Atque hoc ita se habere, non tantùm veterum Poëtarum symbola, sed & sacra Scriptura vniuersa sat superque demonstrat; in qua quot periodi, tot arcana; quot verba & apices, tot mysteria sapientum Lectorum obtutui exponuntur. Quoniam verò arcana diuinitatis mysteria otiosa forent, si modus non ostenderetur, quo eorundem participes fieri possemus; cùm æternæ felicitatis contemplatio alium finem non habeat, nisi perpetuam eiusdem fruitionem; ideo modum huius acquirendæ primæui isti Mystæ occultis abditisque descripsère symbolis; quæ non nisi sui similibus, id est, sapientibus Mystis nota volebant, vt paulò post videbitur. Sed

Obijcies hoc loco: Mystas parum se beneuolos humano generi præstitisse, dum rem adeo omnibus expetibilem, bonumque tantum ex se suaque natura diffusiuum sui, tot griphis & ænigmatis obuelauerunt. Obiectio.
Respondeo, hoc tum ad debitum sacris honorem & reuerentiam conciliandam, tum ad euitanda errorum pericula factum esse: neque enim operæ pretium existimabant, ignaris rerumque inexpertis ea proponere, Responsio. Cur Ægyptij arcana arcanis symbolis texerint.

quæ cùm ex se & sua natura altissima sint, & obscurissima, facilè eos, dum dicta sacra illotis, vt aiunt, manibus, inexpiatisque animis, temerario ausu accedere inconsultiùs præsumerent, in variarum opinionum errorumque præcipitia deducere poterant. Dum enim altiora non capiunt, ea plerumque contemnunt; & dum prudenti rerum consultatione destituuntur, ac facilè vnum pro altero, pro albo, vt dici solet, nigrum accipiunt, turpi confusione eos dementari necesse est. Vt vel hinc horrenda opinionum monstra, detestandæ hæreses, & iniquè iudicantium interpretationes originem suam inuenerint. Nam vt rectè Trismegistus in Asclepio: *Effectus itaq; huius tam blandi necessarijq; mysterij in occulto perpetratur, ne vulgò irridentibus imperitis, vtriusq; naturæ diuinitas ex commistione sexus cogatur erubescere; multò magis etiam, si irreligiosorum hominum vsibus subijciatur. Sunt autem non multi, aut admodum pauci, ita vt numerari etiam possint, in mundo Religiosi: vndè contingit in multis remanere malitiam defectu prudentiæ, scientiæq; rerum omnium quæ sunt. Ex intellectu enim religionis diuinæ, qua constituta sunt omnia, contemptus medelaq; nascitur vitiorum totius mundi; perseuerante autem imperitia atque inscitia, vitia omnia conualescunt, & vulnerant animum insanabilem.* Vnde arcana sublimioris doctrinæ veteres per modum occultationis, qui est verè diuinus, & maximè nobis, teste Clemente Alexandrino, necessarius, abscondere solebant in adyto veritatis; verbumque reuera sacrum, Ægyptij quidem per ea, quæ apud ipsos vocantur, adyta sacrarum traditionum reconditoria, Hebræi autem per velum significarunt licere solis ijs adire, qui erant ex ipsis consecrati, hoc est, Deo dedicati, quique circumcisis vitiorum cupiditatibus per suam in solum Deum charitatem operabantur: Non mundo enim mundum tangere, Platoni quoque videbatur opus esse maximè inconueniens. Hinc prophetiæ, & oraculorum diuinorum responsa vtplurimùm dantur per ænigmata, vt subtiliter more suo in mystica sua theologia ostendit S. Dionysius Areopagita. Ij verò qui temerè, impudenter, & sine præuia mentis expiatione sacra adirent, indigni, quibus mysteria ostenderentur, reputabantur: Thesauri enim, & indeficientium diuitiarum vbertas ipsa venatu difficilis, sapientia est. Quin etiam Poëtæ, qui à Prophetis suam, teste Clemente, didicère Theologiam, pleraque sua allegoricis quibusdam similitudinibus ita obumbrant, vt nisi veritatis amore incenso indagatori, vix vlla lux alijs superesse videatur; non equidem ob inuidiam, sed vt ænigmatum notionem subiens inquisitio ad inueniendam veritatem recurreret, iuxta illud Sophoclis:

Trismegistus in Asclep.

Eiusmodi ergo cognoui Deum esse,
Qui diuina semper exhibeat sapientibus,
Sed qui sit prauis malus breuisque Magister.

Hinc Regius Psaltes: *Aperiam in parabolis os meum, loquar propositiones ab initio*; & Paulus Apostolus: *Loquimur autem sapientiam inter perfectos; sapientiam autem non huius seculi, neque Principum huius mundi, qui destruuntur;*

sed

sed loquimur Dei sapientiam in mysterio absconditam, quam præfiniuit Deus ante seculi in gloriam nostram, quam nullus ex Principibus huius seculi cognouit. Plena sunt symbolicis huiusmodi locutionibus veterum Philosophorum monumenta. Christus quoque Seruator noster veritatis scientiam per triplicem Theologiæ, symbolicæ, naturalis, & mysticæ, modum docuit; vt per symbolicam rectè vtamur sensibilibus, per naturalem & propriam intelligibilibus, per mysticam ad supramentales rapiamur excessus. Nam, vt rectè Salustius in libello de Dijs & Mundo scribit, nescio quid diuinum sub fabulis latet, exercitatumque ad earum sensum mysticum penetrandum intellectum requirunt: Poëtæ siquidem θεόληπτοι, id est, Numine afflati, & ex Philosophis optimi quique, eas tum ad arcana Dei subtiliùs concipienda, aptiùsque & concinniùs explicanda, tùm ad vitam iuxta eas ritè informandam, tùm vt sermones de Dijs, ijs simillimi essent, tum ad Deos propitiandos, tùm similitudine attrahendos, inuenerunt. *Nam sicuti Dij, quæ ex sensibilibus bona proueniunt, omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus impertiti sunt: sic fabulæ Deos quidem esse omnibus diuulgant, at quinam illi sint, & quales, illis tantùm, qui mysterium capere possunt, operationes quoque Deorum æmulantur. Licet enim & mundum hunc fabulam nuncupare, cùm in eo corpora resque conspiciantur, animi mentesque absconditæ lateant. Præterea ad veritatem de Dijs omnes informare, in insipientibus, vtpote ad eam addiscendam ineptis, contemptum; in studiosis segnitiem parit; at fabulis veritatem occultare, illos ne contemnant, prohibet; hos, vt philosophentur, compellit.* (*Proclus in sua lucubratione.*) Quæ cùm ita sint, iam ad ænigmatum à Priscis nobis propositorum interpretationem procedamus. Verùm, vt hæc omnia in fontibus ipsis videamus, primò Zoroastrica, deinde Orphaica, demùm Pythagorica, postremò aliarum gentium symbola exponamus; quæ omnia cùm ex hieroglyphicis fontibus emanârint, magnam inde nobis portam ad Ægyptiacæ sapientiæ thesauros apertum iri confidimus.

CAPVT III.

Effata Zoroastræa, eorumque interpretatio iuxta mentem veterum.

CIrcumferuntur nonulla symbola Zoroastro adscripta, magnæ passim apud peritos existimationis. Quis verò Author eorum fuerit ex Zoroastribus in Obel. Pamph. recensitis, prorsùs difficile est comperire. Nonnulli ea Hermeti Trismegisto adscribunt; quidam Zoroastro Procconesio; sunt qui vel ipsi Bactrianorũ Regi Chamo primo Zoroastri ea adscribant. (Quibus effata Zoroastræa adscribantur.) Ego nolo inutili coniecturâ tempus in Authore eorũ determinando terere; hoc vnicum dico, quòd is, qui Hermetica opera penitiùs scrutatus fuerit, atq; hæc cum Zoroastræis oraculis ritè contulerit, apertè visurus sit, omnia prorsùs, siue stylũ spectes, siue placita, rerumq; tractatarũ argumenta, ex vno fonte profluxisse. Certè antiquissimum eum fuisse, vnanimis Scriptorũ consensus docet. Plato in Alcibiade eum Oromasis filium dicit, his verbis: *Ij qui legibus Persarum præsunt, quatuor sunt, sapientissimus, iustissimus,* (*Plato in Alcibiade de Zoroastre.*)

 tem-

temperatissimus, atq; fortissimus aliquis vir; quorum primus Oromasis filius Magiam docet (est autem ille Deorum cultus) *atq; idem instituta Regia*. Clem. Alex. Strom. 5. Ζωροάστρην τὸν μάγον τὸν Πέρσην ὁ Πυθαγόρας ἐδήλωσε. Βίβλους ἀποκρύφους τοῦ ἀνδρὸς τοῦδε οἱ τὴν Προδίκου μετιόντες αἵρεσιν αὐχοῦσι κεκτῆσθαι. Id est, *Pythagoras manifestauit Zoroastrem magum illum Persam; huius viri libros secretos penes se esse gloriantur Prodici sectatores*. Eusebius l. 10. de præp. Euangel. *A Moyse verò vsque ad primum annum Abrahæ, quingentos & quinque annos comperio, quos si à Cecropis regno ad superiora auferas, ad Assyrium Ninum tandem peruenies, quem aiunt, in tota primùm Asia, Indiâ solùm exceptâ, regnasse, atque eo tempore Zoroastres magus apud Bactrios regnabat.* Suidas verò eadem refert his verbis: *Zoroastres Persomedes, sapientia superior Astronomis, primus Auctor recepti apud eos Magorum nominis. Bellum Troianum antecessit* 500. *annis; circumferuntur eius libri quatuor*. &c. & alibi: *Antisthenes Atheniensis Tomos X: primum magicum, in quo narratio est de Zoroastre, illius doctrinæ Authore*. Qui plura desiderat de Zoroastre, consulat c. 16. l. 7. Plinij, & libri 30. caput 1. & ex l. 11. c. 42. Ammianum Marcellinum l. 23. & ea quæ nos fusissimè in Obelisco Pamphilio l. 1. de Zoroastre, ex omni Authorum farragine tradidimus.

Clem. Alex. — *Eusebius.* — *Suidas.*

Zoroastræa effata sunt antiquissima, sensibusque hieroglyphicis plena.

Patet itaque antiquissimum fuisse Zoroastrem, eiusque magica Oracula Hermeticis, Platonicis, Pythagoricis ita similia, vt num hæc ab ijs, an illa ab hisce deprompta fuerint, dispicere vix possis. Certè hieroglyphicis sensibus ita plena sunt, sicuti ex eorundem explicatione videbitur, vt si ea expressam hieroglyphicæ doctrinæ expositionem senseris, rectè prorsus senseris; atque adeo à primis Ægyptijs ea profluxisse, haud vero absimile putem. Nam ea quæ de Deo, de Genijs, de Mundo, de animarum descensu tradunt, Ægyptijs quàm simillima sunt; hieroglyphicis tamen verborum inuolucris ita abstrusa, vt non nisi à peritissimo veteris doctrinæ Mysta penetrari queant; vnde & oracula siue λόγια vocantur à Platonicis, eò quòd, vt ipsi putant, diuini Numinis afflatu pronunciata essent. Putantur primò lingua Chaldaica conscripta, quæ postea vel à Beroso, vel à Iuliano philosopho, vel Hermippo, alijsue quos alibi citauimus, Græci iuris facta, ad nos tandem peruenerint, non vnita quidem, sed sparsa. Nos ea ex Platonicis philosophis Psello & Plethone, alijsque Rapsodis, Opsopæio, & Francisco Patricio hinc inde collecta in vnum corpus, ad certas materiarum classes reduximus. Nostra autem intentio alium in hisce exponendis scopum non habet, nisi vt ostendamus, omnia huiusmodi Symbola gnomica nihil aliud esse, quàm hieroglyphicas quasdam systases ex Mercurij columnis depromptas, vt proinde, si quid heterodoxum in ijs occurrerit, non meo id sensu, sed è mente Veterum assertum esse, Lectorem scire voluerim. Ad propositum itaque nobis scopum prosequendum nos accingamus.

Zoroastræa effata cur vocentur λόγια.

§. I.

§. I.

Symbolorum Hieroglyphicorum siue Effatorum Zoroastris, quotquot ex Veterum monumentis inueniri potuerunt, iuxta Chaldæorum, Aegyptiorumque mentem, Interpretatio.

Α' Ὅπου πατρικὴ μονάς ἐστι. 1

Vbi paterna monas est.

Β' Ταναὴ ἐστὶ μονὰς, ἡ δύο γεννᾷ. 2

Ampliata est monas, quæ duo generat.

Δυὰς γὰρ παρὰ τῷδε κάθηται, καὶ νοεραῖς ἀστράπτει τομαῖς.

Dualitas enim apud hunc sedet, & in intellectualibus fulget sectionibus.

Καὶ τὸ κυβερνᾶν τὰ πάντα, καὶ τάττειν ἕκαστον οὐ ταχθέν.

Et gubernare cuncta, & ordinare, quodcunque non ordinatum.

Γ' Παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει Τριὰς, ἧς μονὰς ἄρχει. 3

Toto enim in mundo lucet Trias, cuius monas est princeps.

Ἀρχὴ πάσης τμήσεως, ἡ δὲ ἡ τάξις.

Principium omnis sectionis, hic est ordo.

Δ' Εἰς τρία γὰρ νοῦς εἶπε πατρὸς τέμνεσθαι ἅπαντα. 4

In tria namq; mens dixit patris secari omnia.

Οὗ τὸ θέλειν κατένευσε, καὶ ἤδη πάντα ἐτέτμητο.

Cuius voluntas annuit, & iam omnia secta fuere.

Εἰς τρία γὰρ εἶπε νοῦς πατρὸς ἀϊδίου· νῷ πάντα κυβερνῶν.

In tria namque dixit mens patris æterni; mente omnia gubernans.

Ε' Καὶ ἐφάνησαν ἐν αὐτῇ ἥ τ' ἀρετὴ, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ πολύφρων ἀτρέκεια. 5

Et apparuerunt in ipsa virtus, & sapientia, & multiscia veritas.

Τῇδε ῥέει Τριάδος δέμας πρὸ τῆς οὔσης.

Hinc fluit Triadis vultus, ante essentiam.

Οὐ πρώτης, ἀλλ' οὗ τὰ μετρεῖται.

Non primam, sed eam quæ mensuratur.

Ἀρχαῖς γὰρ τρισὶ τῇδε λάβοις δουλεύειν ἅπαντα.

Principijs tribus hisce, capias seruire cuncta.

Καὶ πηγὴ πηγῶν, πηγῶν ἁπασῶν.

Et fons fontium, & fontium cunctorum.

Μήτρα συνέχουσα τὰ πάντα.

Matrix continens omnia.

ς' Ἔνθεν ἀρδὴν θρώσκει γένεσις πολυποικίλου ὕλης. 6

Inde affatim exilit generatio multifariæ materiæ.

Ἔνθεν συρόμενος πρηστὴρ ἀμυδροῖο πυρὸς ἄνθος, κόσμων ἐνθρώσκων κοιλώμασι. Πάντα γὰρ ἔνθεν.

Inde tractus prester, exilis ignis flos, mundorum indens cauitatibus. Omnia namque inde.

Ἄρχεται εἰς τὸ κάτω τείνειν ἀκτῖνας ἀγητάς.

Incipit deorsum tendere radios admirandos.

Inter-

Interpretatio Symbolorum.

Veteres Philosophi habuerunt quędam SS. Triadis inditia.

IN hisce sex symbolicis gnomis, nihil aliud Zoroaster innuere vult, nisi Trinitatem quandam diuinitatis in vnitate existentē, vel vnitatem in Trinitate subsistentem. Vnde luculenter patet, veteres Philosophos sacrosanctæ Triadis nonnulla inditia à prædecessoribus Patriarchis successiuâ quâdam traditione hausisse; quod cùm fusè admodum in Obelisci Pamphilij interpretatione indicatum sit, superuacaneum esse ratus sum, ijs hoc loco diutiùs inhærere. Ostendunt autem dicta epiphonemata, quomodo hæc primæua vnitas duo generet, & quomodo Trias sit primò in ipsa diuinitate, deinde tanquam in speculo quodam luceat in omnibus rebus à diuina prouidentia productis in singulis mundorum classibus; quod vt innotescat, singula epiphonemata exponamus.

Trinitatis cognitio apud Veteres.

1 *Vbi monas paterna est.* Innuit sacram in diuinitate Triadem: si enim monas paterna est, vtique ea relationem dicet ad Filium, qui est secunda diuinitatis subsistentia; & si Filius cum Patre vnum est, vtique tertia dabitur relatio mutui in se inuicem amoris, quæ est tertia diuinitatis forma, vt Ægyptij loquuntur. Quæ omnia pulchrè consentiunt illi Hermetico epiphonemati, *Monas Monadem genuit, & in se suum reflexit amorem.* Vide de hoc amplè tractatum in 5. libro Obelisci Pamphilij folio 404. & infrà in Theologia hieroglyphica Classe XI.

2 *Ampliata est monas, quæ duo generat.* Innuit hoc epiphonemate Zoroaster, quomodo Monas in multitudinem sit lapsa. Est enim, teste Platone, Dyas symbolum multitudinis, & rerùm creatarum. Hinc & sequentium verborum innotescit sensus: [Dualitas enim apud hunc sedet, & intellectualibus fulget sectionibus] id est, est quædam in Deo potentia creatiua, qua creando in Dyadem seu multitudinem diffunditur; & illa intellectualibus fulget sectionibus, hoc est, innumeris rerum creandarum ideis & exemplaribus imbuta est, quæ sola voluntate eius, in cuius mente sunt, essentiam & existentiam consequuntur. Atque his omnia quæ in mundo sunt, gubernat, & ordinat quodcunque non est ordinatum. Vide de hiscè plura in sequentibus. Referebant autem Ægyptij hoc pronunciatum Globo, ex quo tres catenæ trigoniformes producebantur, quorum interpretationem vide in tertio Tomo, & in Theologia hieroglyphica.

Diffusio Dei ad extra.

Omnia in mundo fulgent insignita signaculo Trinitatis.

3 *Toto in mundo Trias fulget, cuius Monas est princeps.* Innuit Zoroaster hoc loco, quòd omnia quæ à Deo condita sunt, signaculo Triadis insignita, conditoris referunt veluti in speculo quodam imaginem; quæ quidem vti à suprema omnium causa essentiam suam adepta sunt, ita & à prima & principe Monade, à qua veluti à perenni quodam fonte profluxerunt, originem suam inuenerunt. Est enim hæc *Monas principium omnis sectionis*, id est, rerum creatarum multitudinis, & hinc *ordo*, id est, rerum omnium mira concinnitas & harmonia nascitur. Vide quæ pluribus in sequentibus de hisce in Musica hieroglyphica.

4 *In tria namque mens dixit patris secari omnia, cuius voluntas annuit,*

& iam

& iam omnia secta fuerunt. Id eſt, in tria ſecantur omnia, in mente Patris Æterni (παραδειγματίζον) ſiue exemplantur, voluntas verò eius efficit, vt cuncta mox eſſe ſuum nanciſcantur, iuxta illud, *ipſe dixit, & facta ſunt*: & Hermes pulchrè ſanè his verbis demonſtrat. *Nihil enim eſt in omni natura, quod ipſe non ſit. Eſt ille ſiquidem, quæ ſunt; eſt ea etiam, quæ minimè ſunt; quæ quidem ſunt, deduxit in lucem; quæ non ſunt, occuluit in ſeipſo. Hic Deus nomine melior, hic occultus, hic rurſus omnium potentiſſimus, hic menti conſpicuus, hic præſens oculis, hic incorporeus, hic multicorporeus. Nam nihil in corporibus eſt, quod ipſe non ſit, omnia enim ipſe ſolus exiſtit*. Et paulò poſt: *Quo vertam oculos vt te laudem? ſupranè, an infra? intus, an extra? non mundus, non locus circa te, non aliud quidpiam ex omnibus; in te autem omnia, abs te omnia, præbes omnia, nihilq; ſuſcipis, omnia quidem habes, quod autem non habes, idipſum nihil.* Hermes.

5 *Et apparuerunt in ipſa virtus, & ſapientia, & multiſcia veritas.* Atque *hinc fluit Triadis vultus, ante eſſentiam, non primam, ſed eam, quæ menſuratur; principijs tribus hiſce capias ſeruire cuncta*, eſt enim *& fons fontium, & fontium cunctorum matrix continens omnia*. Quæ Hebræorum Myſtis in diuina natura ſunt כתר , חכמה , בינה , *Kether, Chohma, Binah*, id eſt, corona, ſapientia, intelligentia; hæc Zoroaſtri ſunt, *virtus, ſapientia, & multiſcia veritas* ſiue intelligentia; vocatque Triadis vultum ante eſſentiam non primam; prima enim eſſentia eſſentians, ſiue mens prima, cùm fœcunda ſit, parturit ſapientiam, mentem ſecundam, quod eſt Verbum; & ab his procedit amor Spiritus, ſeu intelligentia, omnium viuificatrix; atque hinc tandem profluit eſſentia illa creata rerum omnium, menſurationibus ſubiecta; atque his tribus principijs ſeruiunt omnia, eſt enim fons fontium, & fontium omnium rerum creatarum vberrimus, omnium rerum matrix. Errat tamen hoc loco Zoroaſtres, quod tribus in diuina natura ſubſiſtentijs, ſingulis nomen principij det, cùm iuxta orthodoxam Theologiam, principium diuinarum emanationum originaliter non ſit niſi Pater. Exhibetur autem hoc epiphonema hieroglyphico ſchemate, qui eſt Globus ὀφιοπτερόμορφος (cuius explicationem vide in Obeliſco Pamphilio) in quo globus Mentem primam; ſerpens, mentem ſecundam, ſeu Verbum; alæ, Spiritum amorem indicant. Error Zoroaſtri dantis ſingulis diuinitatis ſubſiſtentijs nomen principij.

6 *Inde affatim exilit generatio multifariæ materiæ; inde tractus preſter, ſubtilis ignis flos, mundorum indens cauitatibus, omnia namque inde. Incipit deorſum tendere radios admirandos.* Pſellus ita hoc effatum explicat: *A fœcunditate Monadis prouenit mundorum materialium multiplex fœtus, in quorum centro preſter ſubtilis ignis flos, id eſt, ignei caloris vis penetrantiſſima incluſa, omnia ad vitam & fœcunditatem ſollicitat, dum incipit extendere radios ſuos potentiſſimos, & maximè admirandos*. Verùm quomodo hæc epiphonemata rectè intelligenda ſint, fuſiùs in ſequentibus dicetur. Preſter ſubtilis ignis flos quid? Creatio rerum.

§. II.

§. II.

Symbola hieroglyphica Zoroaſtris de Patre, & de Mente, iuxta interpretationem Pſelli, & Plethonis.

Α′ Ἑαυτὸν ὁ πατὴρ ἥρπασεν, οὐδ' ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ. Οὐ γὰρ ἀπὸ πατρικῆς ἀρχῆς ἀτελές τι τροχάζει.

1 *Seipſum rapuit Pater, neque ſuæ potentiæ mentali claudens proprium ignem; Non enim à paterno principio imperfectum quid rotatur.*

Β′ Πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ.

2 *Cuncta namq́ perfecit Pater, & Menti tradidit ſecundæ.*

Γ′ Ἔργα νοήσας γὰρ πατρικὸς νόος αὐτογένεθλος, πᾶσιν ἐνέσπειρε δεσμὸν πυριβριθῆ ἔρωτος, ὄφρα τὰ πάντα μένῃ χρόνον εἰς ἀπέραντον ἐρῶντα.

3 *Opera enim intelligens paterna mens à ſe genita, cunctis inſeminauit vinculum igni-grauis amoris, quò omnia maneant, tempus in interminatum amantia.*

Δ′ Ἔχει τὸ νοεῖν, πατρικὸν νοῦν ἐνδιδόναι, πάσαις πηγαῖς τε, καὶ ἀρχαῖς. Ἐστὶ γὰρ πέρας τοῦ πατρικοῦ βυθοῦ, καὶ πηγὴ τῶν νοερῶν, μή δε προῆλθεν, ἀλλ' ἔμενεν ἐν τῷ πατρικῷ βυθῷ, καὶ ἐν τῷ ἀδύτῳ κατὰ τὴν θεοθρέμμονα σιγήν.

4 *Habet ipſa intelligentia paternam mentem indere, omnibus fontibus & principatibus; Eſt enim finis paterni profundi, & fons mentalium, neque progreſſus eſt, ſed manſit in paterno profundo, & in adyto per Deo-nutriens ſilentium.*

Ε′ Νοῦ γὰρ νοῦς ἐστὶν, ὁ κόσμου τεχνίτης πυρίου.

5 *Mentis enim mens eſt, quæ mundi eſt artifex ignei.*

ς′ Ἐστὶ γὰρ τὶ νοητὸν, ὃ χρὴ σὲ νοεῖν νόου ἄνθει. Ἐστὶ γὰρ ἀλκῆς ἀμφιφαοῦς δύναμις, νοεραῖς στράπτουσα τομαῖσι· οὐ δὴ χρὴ σφοδρότητι νοεῖν τὸ νοητὸν ἐκεῖνο, ἀλλὰ νόου ταναοῦ ταναῇ φλογὶ, πάντα μετρούσῃ, πλὴν τὸ νοητὸν ἐκεῖνο.

6 *Eſt enim quoddam intelligibile, quod oportet te intelligere mentis flore; Eſt enim roboris circumquaque lucidi potentia, mentalibus fulgens ſectionibus; non ſanè oportet vehementia intelligere intelligibile illud ſed mentis amplæ ampla flamma, omnia metiente, præterquàm intelligibile illud.*

Ζ′ Τοῖς δὲ πυρὸς νοεροῦ νοεροῖς πρηστῆρσιν ἅπαντα.

7 *Ignis mentalis mentalibus preſteribus cuncta.*

Η′ Ὑπὸ δύο νόων, ἡ ζωογόνος πηγὴ περιέχεται ψυχῶν.

8 *Sub duabus mentibus vitigenius fons continetur animarum.*

Ι′ Ἑσσάμενος πυρὶ πῦρ συνδέσμων ὄφρα κεράσῃ πηγαίους κρατῆρας, ἑοῦ πυρὸς ἄνθος ἐπίσχων, νοεραῖς ἀστράπτει τομαῖς, ἔρωτος δ' ἐνέπλησε τὰ πάντα, σμήνεσσιν ἐοικεῖαι φέρονται ῥηγνύμεναι κόσμου περὶ σώμασι.

9 *Indutus igni ignem vinculorum, vt temperet fontanos crateras, ſui ignis florem ſuſtinens, mentalibus fulget ſectionibus, amoreq́ impleuit omnia, examinibus ſimiles feruntur perrumpentes per mundi corpora.*

Ex-

Expositio Symbolorum, ex mente Pselli, & Plethonis.

1 P*Ater seipsum rapuit &c.* Seipsum Pater à reliquis omnibus exemptum fecit, adeo vt ne in intellectiua facultate, vel altero à se Deo ignem suum, hoc est propriam diuinitatem incluserit. Huius autem diuinitas à cœteris rebus exempta est, videlicet, quoniam ille idem & ortus immunis est, & per seipsum extat; imò nulli prorsùs communicabilis est, licet ab omnibus diligatur. Non autem inuidiâ ductus se nemini impertit, sed sola rei impossibilitate, quæ vt in contradictionem illa incidat, omninò non permittit. Sed vide aliam inferiùs huius Symboli interpretationem. *Psellus.*

2 *Cuncta namque perfecit Pater, & Menti tradidit secundæ.* hoc est, ipse Pater omnia fecit, videlicet intelligibilia genera, hæc enim sunt, quæ sunt completa, & omnibus suis numeris absoluta: alterique à se DEO (sic loquitur Plethon) regenda tradidit; vtique non alteri nisi Verbo diuino Patri consubstantiali, iuxta illud; *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*: vnde si quid ab hoc deductum est, & ad ipsius, aut alterius substantiæ intelligibilis exemplar effictum est, id à summo illo Patre proficiscitur. Nam, vt rectè Plethon hoc loco asserit, hunc alterum Deum gentes primum haberi censent, quotquot videlicet assiduum mundi Architectum, quo alius superior esse non possit, esse significant. Vide inferiùs plura de hoc Symbolo.

3 *Opera enim intelligens paterna Mens &c.* id est, animæ nostræ iugis Opifex notas, id est, formarum intelligibilium imagines animis inseuit, quibus anima freta, rerum essentias sibi rationesque conciliet.

4 *Habet ipsa intelligentia &c.* Habet ipsa intelligentia prima inclinationem quandam naturalem essentiæ suæ signaculo insignire omnes intelligibiles substantias principatusque, quorum curæ omnia commissa sunt. Est autem hæc signatio finis paterni fundi, & fons omnium mentalium operationum, sine qua nulla intellectualis, aut rationalis substantia quicquam re efficere possit, iuxta illud; *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Neque tamen hæc signatio paternæ Mentis transitoria est, sed paterno fundo, id est, centrali diuinæ essentiæ fundo residet incorruptibiliter, & in adyto recessuque diuinitatis per Deo-nutriens silentium, id est, solo mentis silentio per contemplationis studium attingibile.

5 *Mentis enim mens est, quæ mundi opifex est ignei.* id est, Patris æterni æternus Filius, quem Philo vocat σοφίαν κοσμοτεχνῖτιν, sapientiam mundi ignei architectricem, estque omnium mentalium & empyrearum operationum fons, & origo, & opifex, iuxta illud: *Ignem veni mittere in terram &c.*

6 *Est enim quoddam intelligibile &c.* id est, summus Deus, qui vnus perfectè est, non eodem modo, vt alia, concipitur; sed mentis flore, id est, singulari & potissima intelligentiæ nostræ portione. Est enim roboris circumquaque lucidi potentia, mentalibus fulgens sectionibus, id est,

 ideis;

ideis; quam non cum vehementi intensione intelligere oportet, sed amplæ mentis ampla flamma, id est, amore & igneo quodam in tantum bonum impetu. Quasi diceret, non Numen illud contemplatione tantùm sterili attingendum, sed ardenti charitatis affectu contemplationi iuncto, indagandum.

Prester igneus quid? 7 *Ignis mentalis, mentalibus presteribus auctus*. Prester hoc loco nihil aliud est, nisi igniculus quidam intellectus contemplatiui in animæ centro reconditus. Dicit itaque, intellectum humanæ mentis presteribus mentalibus augeri, si per continuatos contemplationis actus, habitum quendam, in archetypi illius ignis mentalis fontana origine indaganda, acquisiuerit; sic enim per mentalium operationum exercitium primæ menti Deo similior euadet, ac tandem totus per amoris affectum cum eo coalescet. Spectatur hæc Presteris flamma in multis Ægyptiorum Numinum simulachris. Indicatur per illam, neminem ad supremi Numinis lucem peruenire posse, nisi Presterem diuinæ naturæ sibi communicatum continuâ contemplatione, & diuino cultu auxerit.

8 *Sub duabus mentibus vitigineus fons animarum continetur*. Fingebant Zoroastræi, sub throno mentis primæ & secundæ fontem, quem vitigineum dicebant, eò quòd animæ per ascensum ex eo bibentes, eò vnde meauerant redeuntes inebriarentur, id est, diuinarum dulcedine contemplationum absorptæ, Deo plenæ in diuinam quandam naturam abirent. Videntur huius vitiginei fontis luculenta inter hieroglyphica vestigia, quæ suo loco fusiùs aperientur. Quem enim Zoroastres dicit fontem vitigineum, Hermes dicit Craterem; quæ alibi fusiùs exposita reperies.

Fontani crateres quid? 9 *Indutus igni ignem vinculorum &c.* Notandum hoc loco, per fontanos crateres nihil aliud intelligi, nisi vbertatem influxuum, quos sensibili creaturæ communicant Potestates supremæ, fontes totius vbertatis: & talis est crater Iouis, crater Osiris, crater Isidis, crater Momphtæ, similiumque, de quibus passim in explicatione hieroglyphicorum. Dicit itaque Zoroaster, supremum Numen igne indutum subinde temperare huiusmodi crateres fontanos, & ijs veluti vincula quædam inijcere, & ad temperiem redigere excessiuam influxuum vim potestatemque, quæ nisi temperaretur, susque deque verteret omnia. Hos itaque fontanos crateres ignis flore sustinet suprema Mens, id est, centrali igne imbuit; mentalibus fulgens sectionibus, id est, dispertitis hinc inde superfluarum qualitatum portionibus; quod fit ex bonorum cum malis, consonorum cum dissonis permistione; nasciturque harmonia grauibus acutisq; constans, ex harmonia amor, examinis emissi adinstar, quod omnia mundi corpora peruadit. quæ omnia in Obeliscorum interpretatione enucleabuntur.

§. III.

§. III.

Effata Zoroastræa de Mente prima, Deo, Genijs, & Anima, ex mente Pselli & Plethonis.

Effatum I.

Ἔστι καὶ εἰδώλῳ μερὶς εἰς τόπον ἀμφιφάοντα.

Est etiam simulachro locus suus in regione vndique & omninò lucida. Psellus.

Significat hoc effato Zoroastres animam rationis expertem, quæ idolum seu imaginem animæ ratione præditæ refert, virtutum auxilio, dum in hac vita moratur, lustratam, curriculo vitæ humanæ finito ad regionem, quæ supra Lunam est, redire, eique sorte assignari locum vndique luminosum, id est circumcirca, & omni ex parte splendore fulgentem; nam qui subter Lunam locus est, vndique tenebricosus est, & circumcirca caligine septus; Lunaris verò alternatim lucidus & obscurus est, hoc est, vna ex parte lumine clarus, ex altera tenebris oppletus; quemadmodum etiam ipsa Luna media ex parte illuminata est, & ex media obtenebrata; locus verò ille supra Lunam vtrimque lucidus est, siue omni ex parte collustratus. Dicit itaque oraculum, non solùm animæ ratione præditæ superlunarem illam Regionem vndique luminosam esse destinatam, sed etiam illius idolum seu imaginem animam brutam hac sorte dotatã, vt regionem omni ex parte lucidam nanciscatur, dummodò splendida & pura è corpore exierit. Græcorum siquidem doctrina inferiorem homine animam facit interitus nesciam, eamque vsque ad elementa sub Luna sita extollit: at Chaldaicum oraculum expiatam illam, & cum rationis participe anima amicè conspirantem, in regionem hanc, quæ vltra Lunam est, vndique lucidam transuehit. Atque hæc quidem sunt statuta Chaldæorum. Pietatis verò Doctores, & Christianorum dogmatum interpretes ac præcones nusquam locorum brutam animam ad superiora educunt, sed apertè interitui obnoxiam esse profitentur. Atque ita enarrando tradit Gregorius Nyssenus in oratione de anima. Vide quoque de hoc Platonem in Phœdro, Plotinum in Enn. & infra de dogmatis Pythagoricis, & complura in actuali Obeliscorum Interpretatione; dependet enim hæc veterum doctrina plerunque à Metempsychosi, quam profitebantur. *Scholion Authoris.*

Effatum II. Δίζεο σὺ ψυχῆς ὀχετὸν, ὅθεν, ἢ τίνι τάξει, σώματι θητεύσας ἐπὶ τάξιν ἀφ' ἧς ἐῤῥύ αὖθις ἀναστήσεις, ἱερῷ λόγῳ ἔργον ἑνώσας.

Scrutare animæ riuum, vnde, aut quo ordine, corpori mercenariâ operâ præstitâ, ad dignitatem iterum extollas, sacræ rationi opere adiuncto. Hoc est, quære animæ originem, vnde producta corpori inseruierit, & quo pacto illa sacrarum ceremoniarum ope refocillata, lustrata, atque erecta, eò vnde venerat, reduci queat. *Sacra ratione adiuncta.* Id quod ita intelligendum venit. Sacra ratio in nobis est vita & intellectu prædita, aut potiùs suprema animæ facultas, quam mentis florem alicubi oraculum appellat. Psellus. Explicatio Pselli.

 Huic

Huic igitur, ait, ſacræ rationi, quæ ſuapte ſponte aſcenſum parare nequit, ſi opus vniueris, id eſt, ſi ſacræ rationi animæ, ſiue præſtantiori illius facultati cœremoniarum opus coniunxeris, eam ad priſtinam dignitatem facilè euehes. Chaldæus igitur nos non aliter ad Deum deduci poſſe putat, niſi animæ vehiculum materialibus ceremonijs aptum reddamus atq; firmemus: arbitratur enim animam lignis, herbis, & carminibus luſtrari, agilioremque ad aſcenſum reddi. quod & Ægyptiorum, vnde hauſerunt, dogma eſt. Orthodoxa tamen Theologia, oratione & contemplatione, diuinâ nos illuſtratione imbuente, Deo nos iungi rectiùs aſſerit.

Effatum III. Μὴ δὲ τὸ τῆς ὕλης σκύβαλον κρημνῷ καταλείψῃς.

Materiæ fœces quid.

Ne verò materiæ fœces in præcipitio relinquas. Materiæ fœces appellat Oraculum hominis corpus è quatuor elementis compoſitum, & tanquam docendo & exhortando diſcipulum alloquitur: non ſolùm animam tuam ad Deum eleua, & vt vitæ huius turbas ſuperes effice, ſed ſi fieri poteſt, ne quidem ipſum corpus quo amictus es, quodque materiæ fœx eſt excrementitia, & neglecta, & materiæ ludicrum, in terreſtri mundo relinque. Præcipitium namque ſeu præruptum locum nominat oraculum hunc inferiorem telluris locum. nam, vi ipſi arbitrantur, à cœlo tanquam loco edito natura noſtra huc præcipitatur. Admonet igitur, vt & ipſum corpus, quod per materiæ fæcem innuit, igne diuino abſumamus, & expurgemus, aut decorticatum in æthera eleuemus, aut à Deo in locum materiæ & corporis expertem, vel corporeum eum quidem, ſed æthereum, vel cœleſtem veluti tranſuaſemur. Atque hoc dogma licet admirabile ſit, & excellens, non tamen in noſtra voluntate ſita eſt corporis luſtratio, & ad diuiniorem locum tranſlatio, ſed pendet res tota à diuina gratia, vt hæc ineffabili diuini ignis vigore & efficaciâ corporis materiam exurat, & prægrauantem terrenamque naturam igneo vehiculo in cœlum euehat. Alludunt ad hæc pleræque hieroglyphicæ inſcriptiones Obeliſcorum, vt ſuo loco fuſiùs aperietur. Hinc tot cœrimoniæ, tam caſta, & ab omnibus quæ huic Theolipſiæ quouis modo impedimento eſſe poterant, abſtinens vita ſacerdotum; quæ omnia tanquam ſummum ſecretum hieroglyphicis figmentis expreſſerunt, vt ſuo loco dicetur.

Effatum IV. Μὴ κάτω νεύσῃς, κρημνὸς κατὰ γῆς ὑπόκειται ἑπταπόρου σύρων κατὰ βαθμίδος, ὑφ' ἣν ὁ τῆς ἀνάγκης θρόνος ἐστίν.

Ne deorſum vergas, locus præruptus in terra ſubiacet, de gradibus trahens ſeptem vias habentibus, ſub quibus neceſſitatis ſolium eſt. Oraculum admonet animam, quæ Deo proxima eſt, vt huic ſoli totâ mente adhæreat, neque ad terrena curſum per generationis appetitum inflectat: patet enim immenſus à Deo in terram hiatus, præruptuſque locus, qui animas cupidine tranſuerſas per limina ſeptem tramitum deuehat. Sunt autem limina ſeptem tramitum, ſeptem errantium ſtellarum orbes. Si itaque supernè deorſum anima nutauerit, per ſeptem illarum orbes in terram feretur. Sed iſtud ſeptem circulorum iter tanquam per gradus quoſdam ad neceſſitatis ſolium deducit; quò cùm anima peruenerit, ineuitabili Mundi terreni deſiderio, vt putabant, tenebitur. Alludit effatum ad deſcenſum animarum

Quid ſeptem tramites, quid hiatus & neceſſitatis ſolium.

marum

marum in corruptionis sphœram. Monet itaque oraculum ne deorsum, id est, in corpus caducum propensiùs incumbas, fato subditum; infortunatissimus enim meritò censendus est, cui, cùm eò totus spectauerit, voto frui non contingat; ac præ magna necessitatis vi, cui quispiam se constrinxerit, res eius peius identidem, minimèque votis consentaneæ vertant. Menti itaque incumbendum vnicè suadet, tanquam ab omni fati necessitate immuni. Sed de hoc alibi fusiùs. Pertractat hoc dogma Hermes quoque in suo Pimandro, quem alibi allegamus, fuitque dogma, tùm Chaldæis, tùm Ægyptijs, commune. *Scholion Authoris.*

Effatum V. Μὴ ἐξάξῃς, ἵνα μὴ ἐξίῃ ἔχουσά τι.

Ne exigas animam, ne in exeundo habens aliquid, periclitetur. Hoc Oraculum refert etiam Plotinus in libro de animæ irrationalis eductione. Est autem insignis & magni momenti exhortatio, duosque sensus recipere potest; prior, ne te mortis metu perturbes; alter, ne violenta morte animam è corpore exire compellas; vtramque explicemus. Primò itaq; effatum asserit homini nihil omninò moliendum esse de animæ eductione, neque dispiciendum quo pacto illa è corpore egrediatur; sed negotium naturali dissolutionis rationi permittendum, vti Psellus explicat; anxietas enim & sollicitudo de corporis solutione, & animæ ex illo eductione, mentem à melioribus cogitationibus auocat, & curis eiusmodi occupat, vnde perfectè anima purgari nequit. Si enim tunc mors nobis adueniat, quando curis de resolutione distringimur, anima non exit prorsus libera, sed retinens aliquid de vitæ affectibus implicata; affectum enim definit Chaldæus hominis de morte sollicitudinem: nullius enim alterius rei curam habendam esse vult quàm præstantiorum illuminationum: verùm neque de his admodum sollicitè cogitandum, sed vbi teipsum angelicis & diuinis potentijs nos in altiora extollentibus permiseris, omnibus quæ in corpore sunt, dicam & in anima, sentiendi instrumentis obstructis, absque vllis negotiorum curis, & mentis cogitationibus, vocantem Deum sequendum esse. Atque hæc est interpretatio Pselli. Plethon verò sic illud explicat. Ne te ante mortis naturalis terminum interimas, licet philosophiæ totus omni studio incubueris; nondum enim omnibus numeris absolutam lustrationem adeptus es. Vnde licet anima è corpore via ista exsilierit, exibit tamen vitæ huius corruptione quodammodo infecta. Si enim nos homines in hoc corpore tanquam in custodia & statione collocáti sumus, quemadmodum sanè Plato hac sententia diuinitùs accepta in arcanis sermonibus dixerat; nemo certè sibi mortem inferre debet, antequam Deus moriendi necessitatem immiserit. Atque hæc expositio melior est priore, & Christianæ doctrinæ prorsùs congrua. Vt vel hinc appareat, quanto veteres intellectus lumine fuerint prædíti, dum ea omnia ferè, quæ Christiana doctrina profitetur, libris eorum veluti sub vmbratili quâdam delineatione, contenta spectantur. vide Euseb. l. 5. de præp. & l. 3. de Euang. demonst. & Porphyrium libro de abstinentia.

Plotinus. Duos sensus habet hoc effatum. Quid sit affectus iuxta Chaldæos. *Plethon.* Alter sensus huius effati. *Plato.* *Scholion Authoris.*

Effa-

Effatum VI. Πῶς ἔχει κόσμος νοεροὺς ἀνοχῆας ἀκαμπέας.

Mundus habet quadamtenus sustentatores intellectu præditos, & immobiles. Est hoc dogma hieroglyphicæ doctrinæ adeo consonum, vt facilè appareat, non id aliundè quàm ex Ægyptiorũ schola prodijsse. Sed explicemus illud. Chaldæi posuerunt Potentias in mundo, quas nominârunt mundi Duces siue Rectores, quòd mundum motibus cum prouidendi cura regant. hoc idem tenuerunt Ægyptij, vt ex Pimandro & Asclepio Hermetis patet. Has igitur Potentias siue facultates appellat oraculum sustentatores, quòd mundum vniuersum sustineant. Atque per immobilitatem quidem eorum, vis firma ac stabilis; per sustentationem verò, custodiæ atque conseruationis cura demonstratur. Hinc hieroglyphicè eos exhibituri Ægyptij, in solio collocabant, baculis variè adornatis instructas, vti suo loco dicetur. Sunt verò & nonnullæ Potentiæ, quas implacabiles vocant, vt quæ validæ atque fixæ ad hæc inferiora nunquam flectuntur, & in causa sunt, vt animæ ab affectuum illecebris neutiquam demulceantur, id est, ne cupidine in transuersum actæ, inferioris mundi quisquilijs contaminentur. ita Psellus. vide lib. 5. Obelisci Pamphilij, vbi huiusmodi effatum aptè per hieroglyphica expressum, reperies.

Potentiæ mundi.

Potentiæ implacabiles.

Effatum VII. Παντόθεν ἀπλάστῳ ψυχῇ πυρὸς ἡνία τεῖνον.

Psellus.

Animæ figuræ experti vndique tende ignis habenas. Ἀπλάστον animam vocat, forma & figura omni carentem, vti Psellus explicat, vel simplicissimam & purissimam: ignis autem habenas istiusmodi animæ, expeditam atque liberam deificæ vitæ operationem, quæ igneam mentem ad diuinum lumen excitat atque erigit. *Informi* itaque *animæ ignis habenas tende*, id est, huic rei stude atque operam naua, vt omnes potentiæ & in intellectu, & in cogitatione, & in opinione consistentes, quælibet, inquam, sibi conformes, & congruentes suscipiant diuinarum rerum illuminationes: nihil enim aliud sibi vult illud, *ignis habenas tende*. Sed natura labascere solet, & alterius vitæ, deterioris scilicet studio teneri. Putabant enim Veteres, nunquam se diuinâ illuminatione aptos redditum iri, nisi rebus terrenis nuncio misso, se per internas externasque expiationes, omni studio & diligentiâ peractas, habiles & idoneos redderent supernorum influxuum. Quod dogma sanè optimè quadrat asceticæ orthodoxorum doctrinæ.

Scholion Authoris.

Effatum VIII. Λαιῆς ἐν λαγόσιν Ἑκάτης ἀρετῆς πέλε πηγή, ἔνδον ὅλη μίμνουσα, τὸ παρθένιον οὐ προϊεῖσα.

In sinistræ Hecates ilibus situs est fons virtutis, intus totus manens, virginitatem nunquam deserens. Insinuat hoc effato, maximè nobis appetendum virtutis fontem, in sinistræ Hecates parte situm: habet enim summam incorruptionem, firmitatem, & immutabilitatem in se. Quod vt pleniùs intelligas, Nota Chaldæos Hecaten Deæ loco habere, quæ medium ordinem ducat, & quasi centrum sit omnium potentiarum: in dextris eius partibus collocant fontem animarum, in sinistris fontem bonorum siue virtutum; aiuntque animarum quidem fontem ad propagationem sphæramque generationis esse procliuem, virtutum verò fontem intra propriæ essentiæ limites coërcitum manere, virginis intactæ instar incorruptum; eamque quam habet firmitatem & immobilitatem, ab implacabilium potentia-

Psellus.

tentiarum facultate adeptum esse, & virginali zonâ accinctum. Plethon sic explicat. In latere sinistro tui cubilis fons virtutis & scaturigo habetur, id est, potentia intus quidem illa condita, cuique nunquam germana sua integritas, id est, natura omnis affectionis exors, eripi possit. Nam & immotam, nullâque ratione excutiendam virtutis potentiam sortiti sumus, quamquam vsus actionum virtutis desinere potest, & interrumpi. Porrò potentia sinistro lateri adscripta est, quòd functiones dextro contribuuntur. Cubile autem animæ nostræ locus is esse statuitur, qui affectionibus ipsius eximijs præstabilioribusque substratus est. Hic locus cum hieroglyphicus sit, de eo fusiùs III. Tomo tractabitur. *Plethonis expositio.*

Effatum IX. Ω̕ τολμηρᾶς ἐκ φύσεως ἀνθρωπε τέχνασμα.

O homo audaci è natura productum artificium. Hoc totum effatum ex Hermetis Asclepio desumptum est, vbi sic illud explicari videtur. *Magnum miraculum est homo, animal adorandum, & honorandum, hoc enim in naturam Dei transit, quasi ipse sit Deus. O hominis quanta est natura, dijs cognata, diuinitate coniuncta! diligit quæ infra se sunt, & à supernis diligitur. Colit terram, elementis velocitate miscetur, acumine mentis in maris profunda descendit, omnia illi licent, non ipsi cœlum videtur altissimum, quasi enim è proximo sagacitate animi intuetur: Intentionem animi eius nulla aëris caligo confundit, non depressitas terræ opera eius impedit, non aquæ altitudo profunda despectu eius obtrudit, omnia idem est, & vbique idem est.* Vt proinde non malè hic locus hominem appellet τὸ τολμηροτάτης φύσεως τέχνασμα, artificium seu machinamentum naturæ audacissimæ, eò quòd nihil tam arduum & difficile sit, quod non aggrediatur.

Effatum X. Ἐνέργει περὶ τὸν Ἑκατινὸν στρόφαλον.

Operare circa Hecatinum circulum. Hecatinus circulus, cuius in Ægyptiacis templis frequens vsus erat, orbis est aureus, in medio Sapphirum inclusum (teste Psello) complectens, loro bubalo conuersus, vndiquaq; varias figuras, & characteres habens hieroglyphicas: quem rotantes perficiebant inuocationes. Atq; istiusmodi sunt, quæ iyngas vocare solent, siue orbicularem, siue triangularem, siue aliam quamcumque figuram habeant. Atque cùm circumagitarent orbem illum, sonos inconditos, vel etiam belluinos cum clamore emittebant, ridentes, & aërem flagris ferientes. Docet itaque ritus operationem, siue circuli eiusmodi agitationem, vt quæ vires arcanas habeat. Vocatur autem circulus ille Hecatinus, quia Hecatæ, id est, Isidi subterraneæ, dedicatus est: quæ Hecate Chaldæis Dea est, & in dextra sui parte virtutum fontem habet. Est autem hoc magicum Ægyptiorum inuentum, quo Genios bonos mirè trahi, malos verò profligari credebant. Sed vide quæ fusiùs de huiusmodi Hecatinæ rotæ cœrimonijs in Obelisco Pamphilio tradidimus, vbi & hieroglyphicam eiusdem exhibitionem considera, vti & in alijs suo loco, & tempore reseruatis tractatibus. *Pselli explicatio.* *Scholion Authoris.*

Effatum XI. Μὴ πνεῦμα μολύνῃς, μηδὲ βαθύνῃς τὸ ἐπίπεδον.

Ne spiritum coninquines, neque superficiem im profundum augeas. Sensus huius effati est; ne spiritum terrenarum rerum contagione polluas,

neque

neque lucidiſsimam animæ tuæ ſubſtantiam rebus terreſtribus, & corruptibilibus immergas. Verùm vt hæc luculentiùs exponantur, Notandum eſt, Chaldæos duabus tunicis animam induere, & vnam quidem ſpiritualem nominant, à ſenſibili mundo ipſi contextam; alteram verò luciformem, tenuem, & intactilem, quæ ſuperficies hîc vocatur. Ne igitur, inquit, ſpiritualem animæ tunicam affectuum immunditia contamines, neque ſuperficiem illius additamentis quibuſdam materialibus in altitudinem excreſcere facias, ſed ambas, vt natura ſua ſeſe habent, conſerues, hanc puram, illam nullo colore infectam. Monet igitur oraculum, ne talem animæ ſpiritum inquines, neque eum planè in profundum mergas, neque craſſeſcere facias acceſſione amplioris materiæ in ipſa mole. Craſſum quippe fieri huiuſmodi animæ ſpiritum exiſtimant, ſi ad mortale corpus nimium declinet. Vocat autem hunc ſpiritum ἐπίπεδον, id eſt, ſuperficiem, ob formam, ſubtilitatem, exilitatemque. Hieroglyphicum huius ſchema vide Tomo III.

Scholion Authoris.

Effatum XII. Ἡγείσθω ψυχῆς βάθος ἄμβροτον· ὄμματα δὲ πάντα ἄρδην ἐκπέτασον ἄνω.

Principatum teneat animæ profunditas diuina: oculos autem omnes in altum ſurſum extendito. Animæ profunditas innuit triplices eius potentias, quæ in intellectu, cogitatione, & opinione ſitæ ſunt: oculi verò, triplices earum operationes cognoſcendi vi præditas. Eſt enim oculus cognitionis ſignum, vt & vita appetitionis. Vult igitur vt referetur animæ immortalis profunditas, & quas habes vi cognoſcendi præditas potentias, ſurſum in altum eleues, imò teipſum totum, vt orthodoxorum verbis vtar, ad Dominum transferas. Quaſi diceret, animæ tuæ diuina altitudo primas in te vendicet, & oculos tuos, id eſt, virtutes cognitiuas vniuerſas ſurſum verſus erige. Eſt hoc dogma vſitatum quoque aſceticæ artis Magiſtris, indicatque animæ curæ omnia reliqua poſtponenda.

Pſellus.

Scholion Authoris.

Effatum XIII. Ψυχὴ μερόπων θεὸν ἄγξει εἰς ἑαυτήν, οὐδὲν θνητὸν ἔχουσα, ὅλη μεμέθησται. Ἁρμονίαν αὐχεῖ γὰρ, ὑφ' ἧς πέλει σῶμα βρότειον.

Anima hominum Deum in ſeipſam conſtringet, ſi nihil caduci obtinens, tota inebriata eſt; Harmoniam iacta namq; ſub qua corpus vitale eſt. Oſtendit hoc effatum, quomodo anima rationalis in Deum transformari poſſit, & diuinæ contemplationis nectare inebriari; ſi videlicet, terrenarum rerum caducitate abiecta, ſi corporeorum phantaſmatum hebetudine repudiata, ſe totam intra ſe receperit, & per continuum contemplationis ſtudium, Deo perfectò adhæſerit; quod eſt Deum intra ſe conſtringere, & θεόληπτον fieri. Vt vel maximè mirum ſit, quomodo in tanta paganiſmi caligine ad tantam, tamque eminentem vnionis cum Deo gradum, pertingere potuerint. Certè in hoc non differunt ab orthodoxa Aſceticorum doctrina; niſi quòd illi in ſolo intellectu vnionis vim poſuerunt, hi in intellectu ſimul & voluntate ſeu affectu per amorem vnitiuum, vt Albertus magnus loquitur. Quæ omnia approbat Pſellus, dum hoc effatum ita explicat. *Anima in ſeipſam vi compellat ignem diuinum* (id enim ſibi vult τὸ ἄγχειν, conſtringere) *ratione immortalitatis & puritatis. tunc enim tota inebriata eſt, id eſt, impletur præſtantiori vitâ & illuminatione, & quaſi extra*

Albertus Magnus.

ſeipſam

ſeipſam mouetur. Deinde ipſam animam alloquitur oraculum dicens, Harmoniam iacta, id eſt, gloriare de ſubtili & intelligibili coagmentatione, quâ colligata es arithmeticis & muſicis proportionibus: ſub hac enim intelligibili harmonia etiam vitale & compoſitum corpus coagmentatum eſt, ſtructura illinc ſuppeditata. Vide Platonem in Parmenide, vbi multa ad hoc effatum alludentia adducit, de quo & in Muſica hieroglyphica copioſior dabitur dicendi materia.

Scholion Authoris.

Plato.

Effatum XIV. Ἡ φύσις πείθει πιστεύειν εἶναι τοὺς δαίμονας ἁγνοὺς, καὶ τὰ κακῆς ὕλης βλαστήματα, χρηστὰ καὶ ἐσθλά.

Natura ſuadet, vt credamus genios ſanctos eſſe, & prauæ materiæ germina, vtilia & bona. Dicit effatum, Genios eſſe, id eſt, intellectuales ſubſtantias; & præterea dæmones prauos, materiales, impuritatis contagione imbutos; neque tamen ſua bonitate & vtilitate carentes; atque hoc ipſum naturam ſuadere. quod ita intelligendnm, non quòd ipſa natura hoc ratione ſuadeat, ſed quòd ſi quando illa euocetur, vt Pſellus ait, ante aduentum eius frequens dæmonum cœtus affluat, & varij generis formæque ſpectra dæmoniaca præcurrant & appareant, ab omnibus partim elementis excitata, partim ab omnibus lunaris curſus portionibus compoſita & diſcreta: imò cum lætitia & grata quadam blanditie ſæpiùs occurrentia ſpeciem bonitatis initiato, vt Chaldæi putant, præbent. Adeòque vult, non Genios tantùm ſanctos, ſed & quæcunque à Deo ipſo per ſe bono proficiſcuntur, frugi eſſe; & ipſa quidem prauæ materiæ germina, ſiue formæ, quæ à materia dependent, talia ſunt. Prauam appellat materiam, non ratione ſubſtantiæ, ſed eò quòd nouiſſima inter ſubſtantias ponatur, exigui boni particeps. Mali itaque appellatione, boni paucitatem deſignat.

Pſellus.

Effatum XV. Μὴ φύσεως καλέσῃς αὐτοπτὸν ἄγαλμα.

Ne vocaueris imaginem naturæ per ſe conſpicuam. Innuit, in ſacris non attendendam eſſe ſenſibilem ſpectrorum apparitionem, ſed eorundem mente ſola perceptibilem præſentiam; de quibus fusè Iamblichus in libro de myſterijs Ægyptiorum. Notandum autem eſt, imaginem Ægyptijs in ſacris euocari ſolitam, eorum opinione, mente perceptibilem eſſe debere, & à corpore omni prorſùs ſeparabilem. Naturæ autem forma, ſiue imago, non eſt vndequaque mente perceptibilis, quia natura vt plurimùm facultas eſt corporum adminiſtratrix. Ne igitur, inquit, in ſacris cœremonijs aduoces naturæ imaginem ſuâ ſponte conſpicuam: tibi enim nihil ſecum afferet, præterquàm quatuor naturalium elementorum congeriem.

Effatum XVI. Ἡνίκα βλέψῃς μορφῆς ἄτερ εὐΐερον πῦρ λαμπόμενον σκιρτηδὸν ὅλον κατὰ βένθεα κόσμου, κλῦθι πυρὸς φωνήν.

Quando videris abſque forma ſacroſanctum ignem, lucentem exſultando totum per mundi profunda, Audi ignis vocem. Innuit effatum, ignem oculis conſpicuum, varijs illuſionibus expoſitum eſſe; ac proinde vt audias vocem iſtius diuini ignis, eum ab omni materiali conditione remotiſſimum eſſe debere, vt iſtius particeps luminis, & illuſtrationis eſſe poſſis. Sed audiamus Pſellum, qui ſic dictum effatum explicat. *Agit oraculum de diuino igne à plurimis hominibus conſpecto, monetq́, ne ſi quis tale lumen certa*

Pſellus.

aliqua forma & figura repræsentatum videat; huic vlterius fidem adhibeat, neque illinc emissam vocem pro verissima excipiat. Contrà, si id ab omni forma & figura liberum visui offeratur, non decipieris; sed quodcunque ex illo interrogaueris, certò verum erit. Nominatur autem iste ignis sacrosanctus, quòd cum decore à sacris viris sit conspectus, & totus hinc illinc subsaltans, magno lætitiæ scilicet & gratiæ indicio, per mundi abstrusa apparuerit. Alludit interpres oraculi Psellus haud dubiè ad varias diuini ignis apparitiones, cuiusmodi fuit ignis in rubo à Moyse conspectus, & Eliæ in cœlum rapti igneus currus, similiaque, quæ passim sacra Scriptura nobis prodit.

Scholion Authoris.

Effatum XVII. Ἐκ δ' ἄρα κόλπων γαίης θρώσκουσι κύνες χθόνιοι, οὔτ' ἀληθὲς σῆμα βροτῷ δεικνύντες.

At verò è finibus terræ exiliunt canes terrestres, non verum signum homini monstrantes. Innuit hoc effatum, nociuum quoddam dæmonum genus, materia constans, quos canes terrestres dicunt, fallax, & pernitiosum, quod homines cumprimis infestet, deceptionibus, & imposturis deditum. Psellus ita hoc effatum explicat. *Sermo est de dæmonibus materialibus, & hos canes nominat, quia animarum carnifices sunt; terrestres verò, quia è cœlo ceciderunt, & circa terram volutantur. Hi, ait, à diuinæ vitæ beatitudine longissimè positi, & intellectuali contemplatione destituti, futura portendere nequeunt. Vnde fit, vt omnia quæ dicunt, aut monstrant, falsa sint, & nullâ certitudine suffulta: per formas enim entia cognoscunt; at id quod facultate sigillatim, &, vt ita dicam, indiuidualiter futura cognoscendi præditum est, indiuiduis & formarum expertibus intelligentijs vtitur.* Alludit hic Interpres cum orthodoxis ad Cacangelos Luciferi socios; qui ob rebellionem è cœlo pulsi, æternisque tenebris damnati, circumeuntes quærunt cui noceant, vtpote immortales humanæ felicitatis vltores: sed tamen cum magna differentia id sentiunt; orthodoxi siquidem, Angelos lapsos, non materiales, aut terrestres esse, sed purè intellectuales substantias, in omnibus, si naturam spectes, bonis Angelis similes asserunt; quod ipsi negare videntur.

Scholion Authoris.

Effatum XVIII. Ἐκτείνας πύρινον νοῦν ἔργον ἐπ' εὐσεβίης, ῥευστὸν, καὶ σῶμα σαώσεις.

Si extenderis igneam mentem ad pietatis opus, etiam fluidum corpus seruabis. Id est, Si mentem tuam illuminatam ad superiora extuleris, & diuini ignis opus ad pietatis opera euexeris (sunt autem Chaldæis pietatis opera, rituum ac cœremoniarum rationes certæ) non solùm animam affectibus insuperabilem reddes, sed etiam corpus tuum salubrius efficies. Est enim & hoc sæpissimè opus diuinarum illustrationum, corporis nempe materiam absumere, eumque sanitatis habitum acquirere, vt posthac nec affectibus, nec morbis vllis corripiatur. Siquidem per abstinentiam, & corporis castimoniam, quam veteres Hieromantæ sectabantur in diuino cultu, & θεοληψίας munere adipiscendo, necessariam, corpus à multis infirmitatibus immune seruari putabant.

Effatum XIX. Σὸν ἀγγεῖον θῆρες χθονὸς οἰκήσουσιν.

Vas tuum habitabunt animalia terræ. Hoc effatum variè à varijs explicatum fuit; nos quid sentiamus, tum dicemus, vbi prius Pselli sententiam proposuerimus. Sic autem dicit. *Vas est ipsa temperatura animæ ex compositione orta; animalia, dæmones, qui circa terram oberrant. In nostra itaque*

Psellus.

vita

vita affectibus plena, eiusmodi animal a sedem suam collocabunt; Dæmonum enim essentia affectibus complicata est, in ijsdemq; sedem suam fixam habent, & ordinem materialem. Ideo quicunq; affectibus dediti sunt, dæmonibus cohærent & agglutinantur; simile enim simili attrahunt, mouendi vim atque facultatem ex ipsis affectibus consecuti. Corpus animæ habitaculum vas vocat, terrenum & caducitate refectum; cuius appetitibus terrenis mox vbi anima condescenderit, ad illi cohabitandum, peruertendumque animalia terræ, id est, materiales dæmonum potentiæ concurrent. Nos probabiliùs putamus, hoc loco metempsychosin insinuari; consonatque prorsùs cum ijs, quæ Hermes in suo Pimandro adducit de hoc argumento.

Effatum XX. Πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ, καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ· ὃν πρῶτον κλήζεται πᾶν γένος ἀνδρῶν.

Omnia enim perfecit Pater, & Menti tradidit secundæ, quam primam vocat omne genus hominum. Hoc effatum in Theologia hieroglyphica amplè exposuimus; quare eò Lectorem remittimus, indicat enim SS. Triadis mysterium, de quo ita Psellus: *Primus Trinitatis Pater cùm vniuersam creaturam condidisset, eam Menti tradidit; quam mentem totum genus humanum, paternæ excellentiæ ignarum, Deum primum appellauit. At nostra doctrina contrarium tenet: quòd ipsa prima Mens, Filius, inquam, magni Patris, omnem creaturam condiderit, atque operando perfecerit. Pater enim in Mosaicis scriptis Filio indicat formam siue ideam productionis creaturarum: Filius verò ipsusmet operator & conditor est operis creati.* Nos orthodoxè asserimus, mentem eam esse, quam Philo σοφίαν κοσμοτεχνίτην vocat, Patri consubstantialem, diuinum videlicet Verbum; appositèque illi applicari posse illud Psalmi: *Verbo Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum.* Pater enim omnia dedit Filio, iuxta illud: *Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra.* Omnia enim Pater perfecit, & Menti tradidit secundæ, id est, Filio, Verbo suo, secundæ SS. Triadis hypostasi.

Psellus. Scholion Authoris. Philo.

Effatum XXI. Ὅτι ψυχὴ πῦρ ἐστι φανὸν δυνάμει πατρὸς, ἀθάνατός τε μένει, καὶ ζωῆς δεσπότις ἐστὶ, καὶ ἔχει πολλὰ πληρώματα κόλπων.

Quia anima ignis est lucidus potentia Patris, immortalisq; manet, & vitæ domina est, & habet multa complementa sinuum. In hoc effato, natura & essentia animæ rationalis indigitatur; nam primò animum ignem dicit, vtique non elementarem, nec corporeum, sed diuinum, & materiæ corporisque expertem; & vti ab vniuerso compositorum genere & materiali corpore exempta est, ita immortalis est: nihil enim materiæ aut caliginis particeps illi immixtum est: multò minus composita est, vt in ea, ex quibus constituta fuit, resolui possit. Est præterea vitæ Domina, omnia vitæ radijs illustrans. Habet etiam plurimorum sinuum complementa, id est, obtinet potentias totius administrationis: quia, vti Ægyptij opinabantur, pro virtutum diuersitate diuersas zonas, siue cœli regiones illi inhabitare licet. Vide Proclum de compositione animæ, & Plotinum de natura eiusdem; vbi multa hisce non absona producunt. De complementis verò sinuum consule Iamblichum de mysterijs, & Hermetem in Pimandro & Asclepio, ex quo depromptum hoc effatum reperies.

Psellus. Proclus. Plotinus. Iamblichus. Hermes.

Effatum XXII. Βίῃ σῶμα λιπόντων ψυχαὶ καθαρώταται.

Psellus. *Vi corpus relinquentium animæ sunt purissimæ.* Psellus ita explicat. *Qui dictum istud æquâ mente auscultauerit, reperiet id nostræ doctrinæ non aduersari. etenim coronati martyres, qui afflictionis tempore cum cruciatu corpus reliquerunt, suas ipsorum animas lustrarunt, & puras reddiderunt. At hoc non vult Chaldæus, sed laudat omnem mortem violentam, eò quòd anima, quæ corpus cum dolore deserit, hanc vitam abominatur, & conuersationem cum corpore odit, contrà cum gaudio ad superiora reuolat. At quæ in morbis animæ corpore hoc naturaliter dissoluto vitam relinquunt, non admodum ægrè ferunt nutum & propensionem sui erga corpus.* Ita Psellus. Ego verò iudico potiùs hoc loco Zoroastrum allusisse ad animas contemplationis studio deditas; hæ enim ipso animæ impetu actæ non solùm se supra omne id quod mortale est, extollunt, sed & per dictum studium veluti expiatæ ad purissimum essentiæ statum pertingunt, similes ipsis Angelicis mentibus effectæ. *Scholion Authoris.*

Effatum XXIII. Σύμβολα πατρικὸς νόος ἔσπειρε ψυχαῖς.

Psellus. *Signa inseuit animabus mens paterna.* Quemadmodum liber Moysis hominem ad imaginem Dei formatum fuisse dicit, ita etiam Chaldæus ait, conditorem & mundi parentem signa ac notas suæ ipsius proprietatis animabus inseuisse. Etenim non animæ tantùm è paterno semine (vt loquitur Psellus) productæ sunt, sed omnes etiam ordines superiores suam originem inde habuerunt. Sed in substantijs incorporeis alia sunt signa, incorporea nempe & indiuidua; alia item in mundis signa sunt & symbola inenarrabilium Dei proprietatum, ipsis etiam virtutibus longè excellentiorum. Has itaque animæ nostræ iugis opifex formarum intelligibilium imagines animabus nostris inseuit, quibus freta rerum essentias rationesque sibi conciliet, de quibus in Theologia nostra hieroglyphica ampliùs tractabitur. *Scholion Authoris.*

Effatum XXIV. Ἔστι τι νοητὸν, ὃ χρή σε νοεῖν νόου ἄνθει.

Est intelligibile quoddam, quod mentis flore à te percipiendum est. Alludit effatum ad modum quo Deus cognoscendus est, qui est mentis flos; cùm enim Deus purissimus actus sit, necessarium est, vt purissimo illo quod in anima reconditum latet, eum contemplando attingas. Quod fiet, si mentem ab omni terrenarum rerum cura, & terrestrium, materialiumq;, imò ab omnibus phantasmatum speciebus simpliciter sine vllo inter te & Deum medio abstraxeris: hoc enim pacto, vti Deo similior, & vicinior, ita maiori quoq; puritate, & iucunditate primum illud intelligibile mentis flore, id est, intellectus defæcati, & ab omnibus materialibus expediti libertate attinges. *Scholion Authoris.* Plethon autem ita illud explicat. *Cuilibet rei mente comprehensibili oppositam potentiam anima habet, vt sensibilibus sensum, cogitabilibus, cogitationem, intelligibilibus mentem. Dicit itaq; Chaldæus, quòd quamuis Deus intelligibilis sit, mente tamen comprehendi non possit, sed solo mentis flore. Flos autem mentis est singularis & indiuidua animæ potentia. Quia itaque Deus propriè vnum est, ne coneris eum mente percipere, sed indiuidua potentia, quâ vnum cognoscitur. nam primò & per se vnum solo quod in nobis est vno comprehendere licet, non cogitatione, neque mente.* *Plethonis expositio.*

Effa-

Effatum XXV. Ὁ πατὴρ ἑαυτὸν ἥρπασεν· οὐδ' ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ.

Pater ſeipſum rapuit; ne quidem in intellectili ſua potentia igne proprio incluſo. Oraculi hic ſenſus eſt ſecundùm Chaldæos: Supremus omnium Deus, qui & Pater dictus eſt, non ſolùm primis & ſecundis naturis, noſtriſque animabus, ſed etiam propriæ ſuæ potentiæ ſeipſum fecit incomprehenſibilem & imperceptibilem. potentia autem Patris eſt Filius; Pater enim, inquit, ſe ſubripuit ab omni natura. Sed iſtud dogma Chriſtianæ fidei congruum non eſt; quæ docet in Filio Patrem exactè repræſentatum cognoſci poſſe, perinde ac Filium in Patre: atque adeo Patris terminum eſſe Filium, & Verbum diuinum, quod omnes naturæ vires ſuperet. Niſi forſan hic indicare velit diuinam eſſentiam & naturam in profundiſſimo diuinitatis receſſu latentem, quam Hebræi אין סוף, *Enſuph* vocant; & ſic aliquo modo defendi poſſet, nullo ad Filium, & Spiritum, factâ relatione, ſed ſola diuinæ naturæ & eſſentiæ abſtractiſſimè ſumptæ, conſideratione. Author.

Effatum XXVI. Πατὴρ οὐ φόβον ἐνθερώσκει, πειθὼ δ' ἐπιχέει.

Deus non inijcit metum, ſed obſequium infundit. Id eſt, diuina natura non fremit, neque indignabunda eſt, ſed ſuauis & tranquilla; ideò non immittit metum ſibi ſubiectis naturis, ſed ſuadela & gratia omnia ad ſe trahit. Si enim formidabilis eſſet, & minax, omnis rerum ordo dudum fuiſſet diſſolutus, cùm nihil ſit, quod eius potentiam ſuſtinere potuiſſet. Plethon. Atque iſta ſententia quadamtenus à noſtris vera cenſetur. Deus enim lux eſt, & ignis conſumens malos. Minæ autem Dei & terror, ſunt intermiſſio diuinæ erga nos benignitatis propter prauam rerum adminiſtrationem. Cùm enim ipſe ſummè bonus ſit, nulli vllius Author fuit mali, vnde iure timeri poſſit; ſed omnibus contrà ſemper bonorum cauſa, vt ideo à cunctis ametur. Vide Platonem in Parmenide, vbi effatum fuſè exponitur. Author. Plato.

Effatum XXVII. Ἃ νοῦς λέγει, τῷ νοεῖν δήπου λέγει.

Quæ mens loquitur, ea vtique intelligendo loquitur. Docet hoc effatum, commercium Deum inter & hominem ita inſtituendum eſſe, vt quales ſunt voces quibus Deus hominem alloquitur, tales & hominis ad Deum viciſſim ſint, videlicet, ſimpliciſſimæ, abſtractiſſimæ, & ab omibus ſenſibilibus ſignis ſemotæ. Sed audiamus Pſellum. *Quando*, ait, *vocem articulatam ſupernè è cœlo detonantem audiueris, ne exiſtimes quòd vocem illam edens, ſiue Angelus, ſiue Deus, tali ſermone protulerit, qualem ore exprimere ſolemus; ſed quòd is quidem ſecundùm ſuam ipſius naturam abſque vlla diuiſione mente tantùm ea, quæ audiuiſti, agitauerit, tu verò pro ea, quâ polles facultate, mentis cogitata non ſecus ac ſyllabas & verba ore prolata auditu perceperis. quemadmodum enim Deus voces noſtras exaudit abſque vocum articulatione, ita etiam homo diuinæ mentis conceptiones tanquam vocibus expreſſas excipit, quolibet ſcilicet pro ſuæ naturæ ratione & capacitate operante*. Pſellus.

Effatum XXVIII. Εἰσὶ πάντα πυρὸς ἑνὸς ἐκγεγαῶτα.

Omnia ab vno igne producta ſunt. Dogma verum eſt, & religioni noſtræ conſentaneum: omnia namque quæcunque ſunt, ſiue mente, ſiue

ſenſu

ſenſu perceptibilia, eſſentiam ſuam à ſolo Deo acceperunt, & ad ſolum Deum conuerſa ſunt: ea quidem, quæ tantummodo ſunt, eſſentialiter; quæ verò ſunt, & viuunt, eſſentialiter, & vitaliter; at quæ ſunt, & viuunt, & intelligunt, eſſentialiter, vitaliter, & intellectualiter. Ab vno igitur eſt omnium rerum productio, & ad vnum iterum illarum reductio. Atque hoc oraculum omni caret reprehenſione, & noſtra doctrina refertum eſt. Vide quæ de hiſce fusè in Theologia hieroglyphica docuimus ex doctrina Triſmegiſti, Platonis, Iamblichi.

Effatum XXIX. Χρὴ σε σπεύδειν πρὸς τὸ φάος, καὶ πρὸς πατρὸς αὐγάς· ἔνθ' ἐπέμφθη σοὶ ψυχὴ πολλὺν ἑσσαμένη νοῦν.

Plethon. *Oportet te feſtinare ad lucem, & ad Patris radios; vnde immiſſa tibi eſt anima plurima mente veſtita.* Putant Ægyptij cum Chaldæis animas rationales corporibus illabi; & vbi benè vixerint, ad ſphœras ſuas reuerti. Rationalis anima enim, vti dicunt, non à ſemine ſubſiſtentiam habet, nec in corporeis temperamentis conſiſtit, ſed è ſupernis à Deo ſuam eſſentiam nacta eſt; ideo ad hunc conuerſa reſpicere, & ad diuinam lucem reuerti debet; plurima namque mente veſtita in hæc inferiora venit, id eſt accincta & inſtructa fuit à Patre & Creatore commonefactionibus diuinioris ſortis atque conditionis, cùm illinc huc iter ſuum affectaret, vt Scholion Authoris. meritò ijſdem monitis incitata hinc illuc redire ſtudeat. Vide quæ de deſcenſu animarum per 10. Sephiroth in Cabaliſticis fusè ſcripſimus.

Effatum XXX. Οὐ γὰρ ἀπὸ πατρικῆς ἀρχῆς ἀτελές τι τροχάζει.

Pſellus. *Non enim à paterno principio imperfectum quid procedit.* Omnia, ait, perfecta & numeris omnibus pro cuiuſque ordine & dignitate abſoluta producit Pater: ſed genitorum imbecillitas & remiſſio rebus interdum ſuggerit defectum & imperfectionem. Verùm Pater denuò reuocat defectum ad perfectionem, & ad ſui ſufficientiam conuertit: nihil enim imperfectum à perfecto prodit, præſertim cùm ad id, quod ab ipſo primò Scholion Authoris. effunditur, confeſtim recipiendum fuerimus prompti atque parati. Alludit oraculum ad indiſpoſitionem animæ diuina dona capientis. Tametſi enim Deus Opt. Max. nihil niſi cum ſumma proportione operetur; eſt tamen in anima obſtaculum quoddam, quod impedit, quò minus perfectionis diuinorum bonorum particeps fiat.

Effatum XXXI. Μὴ συναυξήσῃς τὴν εἱμαρμένην.

Pſellus. *Ne adauxeris fatum.* Fatum appellarunt ſapientes inter Græcos ipſam naturam, vel potiùs complementum illuminationum, quas entium natura recipit. Et prouidentia quidem iuxta Platonicos eſt immediata Dei beneficentia; fatum verò, quod connexione & ſerie rerum omnium terrena gubernat. Subijcimur autem, aiunt, prouidentiæ, cùm intellectualiter operamur; fato verò, cùm etiam corporaliter. Ne igitur, ait, tuum ipſius fatum adaugere velis, idque ſuperare, ſed committe te ſolius Dei voluntati atque moderationi.

Effatum XXXII. Αἰεὶ τοῖσδε χθὼν κατωρύεται ἐς τέκνα μέχρις.

Perpetuò in hos terra ſubtus vlulat vſq; ad liberos. De impijs ſermo eſt, quòd eorum ſupplicia Deus etiam vſque in poſteros extendat: nam pœnas quas ſub terra ſubituri ſunt indicans oraculum, *in eos*, inquit, *ſubtus*

vlu-

vlulat, id eſt, aduerſus illos mugit & infremit locus ſubterraneus; & tanquam leonino rugitu obſtrepit. quapropter etiam Proclus ait cognatarum animarum congenerem quoque, ſiue conſimilem eſſe compoſitionem: eaſque quæ nondum naturæ vinculis exſolutæ ſunt, conſimilibus quoque affectibus implicatas diſtineri. Oportere itaque & has omne ſupplicium explere, & cùm ob naturalem cognationem inquinamentis infectæ atque refertæ fuerint, denuo ab illis repurgari. Proclus.

Effatum XXXIII. Μάθε τὸ νοητὸν, ἐπεὶ ἔξω νόου ὑπάρχει.

Diſce intelligibile extra mentem eſſe. Indicat incomprehenſam, ab vllo intellectu creato, Dei naturam, quæ Pſellus his verbis explicat. *Licet enim omnia mente comprehenſa ſint, Deus tamen primum intelligibile extra mentem exiſtit; at illud extra non metiaris interuallorum diſtantia, neque accipias ſecundùm intellectualem diuerſitatem, ſed ſecundùm intelligibilem exceſſum, & ſubſiſtentiæ proprietatem; exceſſum, inquam, longè vltra omnem mentem, quo ſupereſſentiale demonſtratur; illa enim eſſentia eſt mens primò intelligibilis, extra quam gradu ſuperius eſt ipſum per ſe intelligibile. Deum excipe, qui & intelligibile, & ipſum per ſe intelligibile longè tranſcendit. Diuinam enim illam naturam dicimus neque intelligibilem, neque per ſe intelligibilem; ſuperat enim omne verbum, & intellectum, ita vt nec mente percipi, nec verbis explicari poſſit, & ſilentio magis honorari, quàm venerandis vocibus prædicari debeat. Excellentior enim eſt omni prædicatione, elocutione, & intellectus comprehenſione.* Quæ fuſiùs explicat Dionyſius Areopag. l. de Theologia myſtica. Pſelli explicatio. Scholion Authoris.

Effatum XXXIV. Ἡνίκα δ᾽ ἐρχόμενον δαίμονα πρόσγειον ἀθρήσῃς, θύε λίθον Μνίζουριν ἐπαυδῶν.

Quando conſpexeris genium terreſtrem accedere, ſacrifica lapidem Mnizurim inclamando. Inuoluuntur in hoc effato cœrimoniæ, veriùs ſuperſtitiones veteribus ſolitæ in euocatione dæmonum obſeruari, quæ cùm Ægyptiacam religionem in ſe contineant, paulò fuſiùs explicandæ ſunt. Dæmones, aiunt, circa terram volutantes naturâ mendaces eſſe, vtpote procul à diuina cognitione remotos, & materia tenebricoſa impletos. Quòd ſi ex his verum aliquem ſermonem audire cupiebant, aram apparabant, & impiè atque ſtolidè *lapidem* Mnizurim ſacrificabant; putabant enim hunc lapidem vim aduocandi maiorem dæmonem habere, qui occultâ ratione materiali genio applicatus rerum inquiſitarum veritatem inſuſurraret, quam ille porrò homini interroganti proferret. Indicabant autem nomen ipſum, quo in prouocatione vtendum erat, vnà cùm lapidis ſacrificatione. Nam veteres dæmonas quoſdam bonos, quoſdam malos eſſe ſtatuebant; noſtra autem orthodoxæ pietatis doctrina omnes malos pronunciat, vt qui præmeditatâ defectione & apoſtaſia bonitatem cum vitio & malignitate commutârint. Pſellus.

Effatum XXXV. Αἱ ἴυγγες νοούμεναι, πατρόθεν νοέουσι, καὶ αὗται βουλαῖς ἀφθέγκτοις κινούμεναι ὥστε νοῆσαι.

Iynges intellectæ, à patre intelligunt; & hæ conſiliorum nihil ſonantium mouentur, vt intelligant. Iynges ſunt potentiæ quædam proximæ poſt fundum paternum è tribus trinitatibus compoſitæ: quas intelligere ait per paternam mentem, quæ cauſam illarum in vnitatis forma ſibipſi re- Iynges quid ſecundùm Chaldæos.

præ-

præſentatam exhibet. Conſilia autem Patris, ob intelligibilem excellentiam, nullum ſonum edunt; atque abſtractarum rerum notæ, & ſigna intellectu prædita, etiamſi à ſecundis ſiue inferioribus intelliguntur, ea tamen tanquam nihil ſonantia, & ab omni intelligibili excurſu ſeparata intelliguntur. Vt enim animarum intelligentiæ licet ordines intellectu præditos intelligunt, eos tamen vt immobiles intelligunt; ſic etiam intellectualium operationes ſymbola intellectus capacia intelligentes, ea absque ſoni emiſſione intelligunt, in ſubſtantijs incognitis ſubſiſtentia.

Atque ex his omnibus patet, dicta ſymbola Zoroaſtris nihil aliud eſſe, quàm hieroglyphicam quandam ſymbolorum texturam. Verùm cùm de hiſce ſuis locis fuſiùs ſimus diſſerturi, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs diutiùs inhærere; quare ad Orphei ſymbola procedamus.

CAPVT. IV.

Effatorum Orphaicorum Interpretatio.

Orpheus quis, & quando vixerit?

PRimus ex Græcia Ægyptiorum diſcipulus fuit Orpheus, Moſe, vt in Chronographia noſtra oſtendimus, vno ferè ſeculo recentior, Cadmi & Phœnicis Synchronus, natione Thrax, patriâ Libethræus, filius Oenagri & Calliopes; vt contradiſtinguatur illi Orpheo, qui Argonauticæ expeditioni adfuit, eiuſque hiſtoriam deſcripſit; & ab eo qui primus pæderota, Toſtato teſte, docuit. putant nonnulli Orpheum Thracem diſcipulum fuiſſe Lini, quidam contrà. Verùm de his vide, quæ in Obeliſco Pamphilio de eodem tradidimus, hoc enim loco tantùm ibidem omiſſa adducere nobis eſt animus. Scripſit, teſte Suida, Τριάσμους, hoc eſt, de ternario Numero, tametſi quidam eoſdem Ioui Tragico adſcribant; aliaſque compoſitiones, quas Hieroſolicas, Coſminas, Neoteuticas vocant, vnà cum varijs ſacris diſcurſibus, quos in 24. libros partitus eſt; qui tamen à quibuſdam attribuuntur Theogniti Theſſalo, ab alijs Cecropi Pythagorico. Scripſit præterea de oraculis, quæ falſò nonnulli adſcribunt Onomacrito; librum quoque de ſculptura lapidum, quem & ὀγδοηκοντάλιθον, videlicet ab octoginta diuerſis lapidibus, de quibus in eodem mentio fit, nuncupat; præterea librum χαρισμάτων τῆς ὑγείας, gratiarum actiones de ſanitate, quem librum Themocles Syracuſanus, & Perginus Mileſius, ſicuti librum de crateribus Zopyrus ſui iuris faciunt. Conſcripſit porrò Throniſmos & Bacchicos, deſcenſum ad inferos, Peplum, & 3200. verſus onomaſticos, de ſacrificijs & immolationibus, catazoſticon ſiue de Verbo diuino, hymnoſque complures, qui quidem ſoli veluti aſſumenta quædam ex tam nobilium mercium naufragio ad noſtra vſque tempora integri peruenerunt. Fertur denique dictus Orpheus nonnullas de cognitione Dei orationes compoſuiſſe, in quibus aſſerebat, in principio ætherem fuiſſe immenſo chao circundatum, intra quem & nox, & rerum omnium conditarum apparatus conſeruabatur; ætherem ſupremum opinabatur eſſe incomprehenſibilem, ſummum, antiquiſſimum, & opificem vniuerſi, terram

Toſtatus.

Libri conſcripti ab Orpheo.

Lib. de ſcultura lapidum

De ſanitate gratiarum actiones.

Lib. de Crateribus. Throniſmi & Bacchici 3200 verſus Onomaſtici. De Verbo diuino. Hymni.

Lib. de cognitione Dei & quid contineret.

Prima rerum conditio.

terram verò inuiſibilem, quæ tandem æthere aperto, diffuſiſque radijs illuſtrata omnem Mundi ornatum oſtenderit. Hanc autem lucem dicebat inacceſſibilem, rerum omnium contentricem, hiſce tribus nominibus; βουλὴ, φάος, καὶ ζωὴ, id eſt, conſilium, lucem, vitam nuncupatam, quæ tribus primis Zephiroth, Kether, Chochma, & Binah, coronæ, ſapientiæ, & intelligentiæ aptè reſpondent. Quæ omnia aliunde non habuiſſe, veriſimile eſt, niſi ex Moyſis libro, Hebræorumque, quibuſcum conuerſabatur, inſtructione. Hic itaque Orpheus in Ægyptum eſt profectus; vt arcanorum diuinorum rationem à Sacerdotibus, ijs temporibus ſapientiæ & omni ſcientiæ eruditione conſpicuis, hauriret; quâ quidem ita profeciſſe fertur, vt, Pauſania teſte in vltimo Eliacorum, Magus Ægyptius fuerit habitus; id eſt, humanarum diuinarumque rerum abſolutâ notitiâ imbutus. Vnde complura quoque didicit de generatione, de elementis, de vnione amoris, quâ res ſingulæ in Mundo colligantur, de pugna Gygantum, de raptu Proſerpinæ, de planctu Oſiridis, quæ omnia à profanorum notitia ſymbolicis verborum inuolucris ita inuoluebantur, vt cortice duntaxat noto, medulla verò non niſi ſapientiæ filijs aperta acceſſaque foret; quæ omnia luculenter ex hymnis eius patent, vt iam dicetur.

Orpheus ex Moſe pleraque habuit.

Orpheus Ægyptiorum diſcipulus.

Pauſanias.

Scripſit autem Orpheus hymnos omninò 84. Qui numerus innumeris myſterijs refertus, primò ſymbolum Dei eſt, teſte Platone in libro de opificio mundi, & hieroglyphicum diuinitatis, & omnis perfectionis abſolutiſſimæ. Deinde ſeptenarium myſticum perfectè in ſe multiplicatum explicatumque in ſeipſo denotat; cùm enim 7 ex 4 & 3 conſtent, fiet vt ex 4 in 3 ductis fiant 12 porrò 7 in 12 ducta, dabunt 84, dictum hymnorum numerum; vt proinde Griphus à Pico Mirandulano in concluſionibus ſuis propoſitus, omnibus iam pateat, dum dicit: *Tantus eſt numerus hymnorum Orphei, quantus eſt numerus, cum quo Deus, triplex creauit ſeculum, ſub quaternarij Pythagorici forma numeratus.* Ternarius quidem numerus, Mundi Archetypi; quaternarius, Mundi Elementaris; ſeptenarius verò, Siderei Mundi ſymbolum eſt: vnitas enim intelligibilis in ſeipſam euoluta, triadem conſtituit, id eſt, Mundum intelligibilem; Ternarius in quaternarium euolutus, Mundum ſenſibilem exhibet; ex ternario verò & quaternario Mundus Sidereus conſtat. Rectè itaque per 3 & 7 Deus, triplex creauit ſeculum, qui numeri in ſe ordine multiplicati dant 84. myſterioſum numerum hymnorum Orphei, de quo diximus. Sed iam in hymnorum interpretatione aliquod ſpecimen demus.

Myſterium quod latet ſub numero 84. hymnorum Orphei.

Plato.

Solutio propoſiti à Pico problematis myſtici.

Primus Hymnus eſt votum ad Muſam, qui ita incipit:

Μάνθανε δὴ Μουσαῖε θυηπολίην περὶ σεμνὴν
Εὐχὴν, ἣ δή τοι προφερεστέρη ἐστὶν ἁπασῶν, &c.

Orphei primus hymnus explicatur.

Diſce iam Muſæe operationem in ſacrificijs circa religioſam operationem, quæ quidem omnibus præſtantior eſt, &c.

Quo ſub varijs Deorum appellationibus varias diuinæ eſſentiæ in Mundum diffuſæ virtutes & operationes recenſentur, cœrimonijs, ſacrificijſque Numina placantur, cantu allegorico ad id quod petitur obtinendum, tra-

Per hymnos Orphei nil aliud niſi diuinæ virtutes deſcribuntur.

hi putantur. Nequaquam igitur quispiam existimet velim, Nomina Deorum, quos in 84 suis hymnis Orpheus describit, esse falsorum Deorum, aut Cacodæmonum Nomina, à quibus non nisi malum tibi pollicearis; sed esse naturalium, diuinarumque virtutum, à vero Deo in vtilitatem maximè hominum, si eis scire licuerit, Mundo distributarum appellationes. Quod enim veteres Hebræi hymnos Dauidicos in Cabala, hoc veteres Poëtæ, Philosophi, & Sacerdotes, hymnos Orphei, & Homeri, vtpotè diuino Numinis afflatu inspiratos, operari opinabantur in magia naturali. Elucet enim in dictorum hymnorum descriptione mira quædam analogia virtutum inferiorum cum superioribus, & medijs; quibus cùm hymni per appositum allegoricarum locutionum contextum respondeant, miros sibi ex eorum legitima recitatione, & cœrimoniarum exacta obseruantia, imò infallibiles spondebant effectus. Dum enim Saturnum, Iouem, Pana, Mercurium, Bacchum, Neptunum, Plutonem, reliquamque Deorum, Dearumque progeniem cantu mystico describit, quid aliud indicat, nisi diuersas vnius Dei in rebus mundanis absconditas virtutes, quibus pulsis malis contrarijsque beati efficiamur? Totum igitur secretum hymnorum dependet ab analogia partium Mundi ad supremas rerum virtutes, quam qui nesciuerit, is in abdito hymnorum Orphaicorum sensu percipiendo nullo operè laborabit. Est enim proprium Ægyptiorum, à quibus Orpheus, & reliqui Poetæ omnia sua hauserunt, aliud sensibus per corpoream repræsentationem, aliud Menti per allegoricæ analogiæ contextum exhibere. Nam quid aliud Orpheus per Saturniæ vnitatis in triadem Iouis, Neptuni, & Plutonis diuisionem; per fatalis vnitatis in Parcarum triadem Clotho, Atropos, Lachesin partitionem; & per Venereæ denique vnitatis, in triadem gratiarum Aglaiæ, Thaliæ, Euphrosines sectionem intelligit; nisi triplicem Mundum, Archetypum, Sidereum, Elementarem? quarum priorem Saturniam, opinione veterum, distribuit tribus Angelicis potentijs, Cœli, Maris, Terræ præsidibus seu curetis: Secundam verò fatalem distribuit tribus Parcis, quarum vna perpetuò filat, altera glomerat, tertia fusum scindit: Tertia elementari Mundo, generationis sphœræ, eam varijs gratijs concinnando conseruandoque, præsidet. Videbis itaque apud Orpheum curetas idem esse, quod apud Dionysium Areopagitam Potestates, apud Cabalistas רוחות *Ruchoth*, Spiritus, Angelos apud Platonicos, Genios apud Ægyptios; Typhonem eundem esse, quem in Cabala סמאל *Samaël* nocturnum dæmonium, tenebrarum incolam, semper malis inferendis intentum; Noctem eandem esse apud eundem Orpheum, quod apud Cabalæos *Ensuph*, apud Ægyptios *Hemphta*, apud Platonicos infinitum. Deduces hinc, cur Opificem Mundi nocte de opificio mundi consulentem veteres Mystæ introduxerint. Ægyptiorum sanè dogmatum summa in hac vnica analogia Mundorum, præsidumque varietate consistebat, quos quidem præsides, quicunque præuiâ expiatione per congruas cœrimonias, per rerum mundanarum, teste Iamblicho, congruam applicationem factas, conciliare nossent, eos iam Deorum consortio beatos, portamque felicitatis nactos putabant. Vt proinde Orpheum hanc Magiam non

Quod hymni Dauidici in Cabala, hoc hymni Orphei in Magia.

Triplex trinitas Orphei-ca quid?

Saturnus eiusque trias quid.

Parcarum trias quid.

Venerea trias quid.

Curetes apud Orpheũ quid.

Quid Typhon, noxque apud Orpheũ mysticè.

Iamblichus.

non aliunde quàm ab Ægyptijs hausisse, & ab hoc Homerum, adeò certum sit, vt id nullâ aliâ demonstratione egeat, nisi vnius doctrinæ cum alterius combinatione. Quid hieroglyphicæ statuarum, Obeliscorumque inscriptiones aliud sunt, quàm hymni quidam taciti ad Deorum virtutes influxusque attrahendos ordinati? Verùm hæc omnia suo loco & tempore fusè ostendentur.

Hieroglyphici schematismi nihil nisi hymni quidam sunt.

Orpheus itaque idem nobis verbis allegoricis, quod Ægyptij hieroglyphicis, explicat; ita vt per Deorum nomina, quibus hymni dedicantur, nihil aliud nisi intellectuales mundorum præsides; per ornamenta verò seu instrumenta Deorum, variosque corporis habitus, locorumque varium situm, quibus eos describit, nihil aliud, quàm varias eorundem operationes & virtutes in singulis mundi membris elucescentes, indicet; per thus verò, styracem, manna, crocum, Libanotum, Smyrnam, papauer, cœterasque suffimentorum, aromatum, seminumque species, vnicuique Numini appropriatas, nihil aliud, nisi cœremonias, expiationes, animique dispositiones, ad Deum qui cantatur, attrahendum requisitas, mysticè designet.

Primò enim introducit Neptunum quadriga vectum, quâ quidem apertè indicabat id, quod Ægyptij hieroglyphicè per oculum, sceptrum, scutum, & serpentem exprimebant, id est, ineffabile Nomen Dei, quod Vniuersum, teste Iamblicho, percurrit; & quod forsan à Trismegisto hauserat, qui, eò quòd primus nomen Dei ineffabile, quod à primæuis Patriarchis didicerat, sub vnitate essentiæ triplici virtutis diffusione coleret, Trismegistus est appellatus, vt Suidas docet, verbo Trismegistus. In hunc itaque morem Orpheus, Neptunum quadriga vectum adducit sub tribus nominibus exhibitum, quæ sunt, Nox, Cœlum, & Æther; ita vt per Noctem idem intelligat, quod Hebræi per *Ensuph* & *Kether*, id est, *Infinitum & coronam*, & Trismegistus per potentiam, quæ inter tres personas diuinas Patri amanti competit; Cœlum verò à nocte generatum Filio amato; & Spiritui denique viuifico, & amore omnia connectenti, Æther mundanorum corporum vinculum congruit. Quid porrò aliud indicatur per Deos particulares, quos in hymnorum principio inuocat, nisi diuinitatis vis per omnia Mundi membra diffusa, varijsque operationibus distincta? Sed specimen Interpretationis hîc apponamus.

Neptunus quadriga vectus quid.

Iamblichus.

Suidas.

Primigenito Saturni; suffimentum Smyrna.

Hymnus Orphei.

Primigenitum voco biformem, magnum, in æthere errantem,
Ex ouo genitum, aureis gaudentem alis,
Tauri clamorem habentem, genus beatorum, mortaliumque hominum,
Inenarrabilem, occultum, sonantem, vbiq; lucentem, ramum
Oculorum; qui tenebrosam excussisti nubem,
Quoquouersum volutus alarum incitamentis per Mundum
Emicantem, ducens lucem puram, à qua te phaneta voco.
Atque Priapum, Regem, & splendentem, circumspectum.

Sed beate, multi consilij, habens diuersa semina, descende lætus,
Ad sacrificium sanctum, varium, orgia discentibus.

Interpretatio hymni Orphei.

Per Saturnum innuit Mundum intellectualem, qui continet mentes Angelicas, puras, & ab omni materiæ contagione semotas. Hinc primam mentem Platonici vocant Regnum Saturni, Authoris omnis resurrectionis. Dicitur autem filius terræ & cœli, quia natura Angelica, vti Anonymus quidam in hunc locum commentator explicat, in primo creationis suæ gradu erat quodam modo informis & obscura, expressa per opacitatem terræ; sed conuersa ad cœlum, id est, Verbum diuinum, in quo omnes sapientiæ & scientiæ thesauri sunt absconditi, & ad diuinæ essentiæ pulchritudinem, à qua processerat, idealium illustrationum radijs perculsa, suam recepit perfectionem, essentiâ, splendore, & luminosâ pulchritudine amictam. Ego tamen hæc clariùs sic exponi posse putem, si dicamus, Angelicam naturam in principio creationis necdum in statu gratiæ confirmatam, nec visione Dei beatam, quodammodo, si ita dicere liceat, informem fuisse, id est, ad bonum & malum indifferentem, vti ex casu Angelorum patet, mox tamen per actum amoris summi in Deum, omnem debitam sibi supernaturalem perfectionem à Deo accepisse, & sic in gratia æternùm stabilitam fuisse. Dicitur *semper viuens*, quia in Saturno, id est, mundo intellectuali fontes sunt perpetui, & omnium vitarum exemplaria. Dicitur *Pater Deorum*, quia ipse in se continet cœlestium corporum ideas, quæ à primæuis Philosophis dicebantur Dei. Dicitur *Pater hominum*, quia animus humanus vnitatis intellectualis vi in ipso radicatur & viuit, habetque communem cum ipso virtutum, operationumque intellectualium fontem & principium, iuxta illud Pythagoræ. *Confide quia in hominibus est diuinum semen*. Dicitur *purissimus*, quia mundus intellectualis ab omnibus sordibus terrenis, & materialis contagionis miscella remotissimus est. Dicitur *temporum genitor*, quia Mundus sensibilis est veluti imago quædam, & vmbra Mundi illius intellectualis perpetui & æterni.

Sed explicemus modò paulò fusiùs ante citatum Orphei hymnum; in quo tamen nihil me ex propria sententia asserere quisquam putet, sed omnia ex mente veterum Theologorum, quorum interpretem ago mente, & opinione.

Saturnus Biformis.

Dicitur *Biformis*, quia vna sui parte, vt aiunt, viuit vniturq; cum vnitate intellectuali purissima in Mundo intelligibili, altera Mundi gubernationi incumbit. Orthodoxi tamen nullam in Deo diuisionem faciunt realem; sed operationem diuinam vnam atque indiuisam dicunt, tùm ad intra, tùm ad extra.

Magnus,

Dicitur *Magnus*, quia totum Vniuersum in se complectitur.

Æthereus.

Dicitur *Æthereus*, seu in æthere commorans, quia spiritum Vniuersi ab eo dependere aiunt, quem & ætherem supremum, & diuinum Spiritum, Dei amore sancto conuertentem omnia (perperam tamen) asserunt.

Natus ex ouo.

Dicitur *natus ex ouo*, quia veteres Mundum intellectualem ob motus circularis analogiam ouo, quemadmodum fuse in Obelisco Pamphilio demonstrauimus, assimilabant; in quo testa firmamentum, albugineus humor Sidereum spacium, vitellus denique elementarem

Mun-

Mundum, vtpote in quo ſeminalium rationum miſcella lateat, repræſentet. Cùm igitur ſenſibilis Mundus imago quædam ſit Mundi intellectualis; appoſitè magnam naturam, ſeu regiam animam ex ouo natam tradiderunt. Dicitur *Vocem habere Taurinam*, eò quòd prima huius vniuerſalis animæ portio perpetuò formationi materiæ intenta ſit; vnde ob eandem cauſam Neptuno, ob ſummam marini elementi fœcunditatem, & perpetuam ad generationes omnigenas appetitum, Taurum veteres ſacrificabant, ob ſonitum etiam maris quem μύκυται vocabant, mugitui bouino haud abſimilem. *Alæ aureæ* denotabant dictæ animæ ſapientiam; ſunt enim, Platone teſte, alæ hieroglyphicum intelligentiæ, vt ſuo loco dicetur; aurum verò pertinet ad ſupramundanum illum idealem Mundum, in quo omnes diuitiarum intellectualium theſauri ſunt reconditi. *Complectitur ſemen diuinum & mortale*; quia in illa anima prima, & eius venerando templo omnia, tam cœleſtia, quàm elementaria corpora, quantumuis ex ſe & ſua natura corruptionis obnoxia, æterna ſunt & diuina, intellige exemplariter. Dicitur *elidere nubes*, quia ipſa anima prima in impreſſione formarum, antiqui illius chaos caliginoſam deſtruere dicebatur obſcuritatem. *Expandit verò lucem ſanctiſſimam in Mundo*, quia rerum à ſe formatarum pulchritudine, animos ad ſummi boni contemplationem conuertit. Dicitur *Beatus, prudens, & abundans conſilio*, ob contemplationis ſuæ robur, ſoliditatem, & fortitudinem. *Abundat ſemine*, ob fœcundam rerum, quas progenerat, vbertatem; vnde & ab eodem κατὰ τὴν ἀλληγορίαν *Pan* dicitur, & *Priapus*, id eſt, natura Vniuerſi, & magnum rerum ſeminarium; ad imitationem Ægyptiorum, qui Horum eundem cum Pane faciunt. Vnde hieroglyphicè eum exhibituri, depingebant ſub forma humana, cum ſceptro in dextra, ſymbolo imperij in Mundum ſublunarem, quique cum ſiniſtra verenda contrectet, ad demonſtrandam panſpermiam, ſeu omnia rerum ſemina in ipſo recondita, formarum à materia appetitarum vnicum & ſempiternum receptaculum, iuxta hæc Orphei verba: *Qui omnia producit, genitor Vniuerſi, & Princeps Mundi, Lucifer, fructifer, Pæan, per te fundum æternum habet terra, & tuæ ſummæ potentiæ cedit vndoſum mare.*

Hinc idem Pan ſiue Horus in Sai Ægyptiaca ciuitate ſculptus videbatur in prægrandi Coloſſo ſub huiuſmodi forma: dextra Lunam flagellare videbatur, & cum ſiniſtra Ithyphallum, hoc eſt, veretrum erectum continebat; quo quidem nihil aliud ſignificare volebant, niſi quòd ipſa natura Vniuerſi omnem ab eo recipiat fœcunditatem, cuius ope omnia inferiora producuntur: Lunam autem præcipuè, tanquam omnium ſupernorum influxuum receptaculum ſollicitare videtur; ex hoc enim, ob humidum calido mixtum, natura rerum ope ſeminalium rationum miſcellam ad generationem rerum diſponit. Verùm de his vide Obeliſcum Pamphilium, in quo hieroglyphicum Panos fusè expoſuimus; vti & ſuprà in primo Tomo imagines Hori.

Eſt itaque Orphaica Mythologia hucuſque obiter expoſita, nihil aliud, niſi quædam diuinioris philoſophiæ portio. Qualis præterea ſit anima

Vox Taurina quid notet.

Alæ aureæ. Plato.

Semen diuinum & mortale cur vocetur Saturnus.

Reliqua Saturni epitheta.

Dei fœcunditas.

Quomodo Ægyptij Dei fœcunditatem expreſſerint.

Panos ſeu Hori in prægrandi Coloſſo ſculpti in Ægypto, ſymbola quid.

Orphaica mythologia ab Hebræis hauſta.

anima Mundi, quæ eius officia, quæ rerum naturalium principia, qui motus, vberiùs in Theologia hieroglyphica in XI. Classe exponetur. Hanc autem philosophiam, tametsi corruptam, apertè tamen, ab Hebræis se accepisse, sequentibus versibus declarat.

Vos qui virtutem colitis, vos ad mea tantùm
Dicta aures adhibete, animosq; intendite vestros.
Contrà qui sanctas leges contemnitis, hinc vos
Effugite, & procul hinc miseri, procul ite profani.
Tu verò qui diuina specularis, & alta
Mente capis, Musæ voces amplectere, & illas
Aspiciens sacris oculis sub pectore serua.
Hoc iter ingressus, solum illum suspice Mundi
Ingentem authorem, solum interituq; carentem:
Quem nos præsenti, quis sit, sermone docemus.
Vnus perfectus Deus est, qui cuncta creauit,
Cuncta fouens, atque ipse ferens super omnia sese:
Tantum qui capitur mente & qui mente videtur,
Qui nullumq; malum mortalibus inuehit vnquam,
Quem præter non est alius. Tu cuncta videto,
Hic ipsum in terris meliùs quò cernere possis.
Hìc etenim video ipsius vestigia, fortem
Hìcq; manum video, verùm ipsum cernere quis sit
Nequaquam valeo, nam nubibus insidet altis;
Nemo illum nisi Chaldæo de sanguine quidam
Progenitus vidit; quem cœlorum aurea sedes,
Sublimisq; tenet, cuius se dextera tendit
Oceani ad fines; quem de radicibus imis
Concussiq; tremunt montes, nec, pondere quamuis
Immenso sint, ferre queunt; qui culmina cœli
Alta colens, terris nunquam tamen ille fit absens.
Ipse est principium, medium quoq;, & exitus idem.
Priscorum nos hæc docuerunt omnia voces,
Quæ binis tabulis Deus olim tradidit illis.

Moses solus Deum vidit iuxta Orphæum.

Duæ tabulæ.

Vbi per Chaldæum haud dubiè intelligit vel Mosen, quem sacræ literæ Deo facie ad faciem locutum testantur; vel Abrahamum, quem simili prærogatiua à Deo donatum sacer textus ostendit; verisimiliùs tamen est Mosen hìc indigitare, quod & vltimus versus de duabus tabulis satis indicat. Fuerunt porrò Orphei hymni in tanta nullo non tempore æstimatione, vt Picus ausus sit dicere, Orphei hymnos in magia naturali idem efficere, quod in Cabala Dauidici Psalmi præstant; atque adeo Sephiroticæ veterum Hebræorum, & Ægyptiorum doctrinæ maximè concordant, quemadmodum suo loco dicetur, vbi hymnos omnes Orphaicos nihil aliud, nisi hieroglyphica quædam Syntagmata esse, ἀποδεικτικῶς comproba-

Hymni Orphaici hieroglyphica sunt Syntagmata.

probabimus, vt facilè appareat ex quo fonte ij profluxerint: vt proinde huius tam arduæ & sublimis philosophiæ amore concitati, omnes sequentium seculorum magni nominis Poetæ Homerus, Euripedes, Hesiodus, cœterique eum tanquam symbolicæ sapientiæ exemplar imitari nullo non tempore affectauerint; inter cœteros autem Philosophos Pythagoras, qui vti pleraque ab Ægyptijs & Hebræis accepit, sic eum ab Orpheo etiam multa hausisse, sequentia symbola abundè demonstrabunt.

CAPVT V.

Pythagorica Symbola, eorumque Interpretatio.

TErtius Ægyptiorum discipulus fuit Pythagoras, Mnesarchi sculptoris gemmarum filius. Hic sapientiæ amore incitatus, in Ægyptum primùm, deinde in Carmelum Syriæ montem Bardesanem auditurus, postea in Ægyptum denuò concessit, vbi viginti annorum curriculo cum Sacerdotibus conuersatus, omnem arcanioris doctrinæ rationem percepit. *Pythagoræ vita.* Hinc Cambyse Ægyptum in suam redigente potestatem, vnà cum alijs, quos ibidem captiuos fecerat, Ægyptijs in Persidem ductus, ibidem mysticam magorum philosophiam addidicit. Tandem in Samum concessit patriam suam, vbi innumeros habuit suæ doctrinæ sectatores & discipulos. Et cùm multitudini de varijs eum consulentium resistere non posset, politicisque nimium se in contemplationis studio impeditum videret, relicta patria, & Hemicyclo suo, in eam Italiæ partem, quæ magna Græcia vocabatur, concessit; vbi tantam nominis sui famam assecutus est, vt intra exiguum tempus ad duo millia numerârit suæ philosophiæ sectatorum; quos inter & Numa Pompilius secundus Romanorum Rex fuit. *Pythagoras in Græcia magna 2000. discipulorum habuit.* Hi salubribus institutis, & monitis Magistri excitati, miram quandam in terris vitam, & ab omni profanorum consortio remotam degebant. Quorum quidem gesta, consuetudines, & philosophandi rationes, tum integro libro à Iamblicho descriptas, tum in vita eiusdem Pythagoræ ex Græco in Latinam linguam à summo huius temporis philologo Luca Holstenio, pereleganter translata, vide. Cùm itaque Ægyptiorum mysterijs apprimè esset imbutus Pythagoras, suos quoque Asseclas eorum voluit esse participes; quæ tamen ænigmaticis verborum amphibologijs ita occuluit, vt sui similibus ea tantùm scripsisse videretur. Sunt autem inter cœtera Pythagoræ monumenta cumprimis memorabilia symbola illa, quibus sub occultis sensibus totius philosophiæ suæ rationem comprehendit; quæ quoniam Ægyptiorum philosophiæ quodammodo parallela sunt, hic eorundem explicationem ordiemur. Nam, vt rectè Porphyrius in vita Pythagoræ refert: Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μὲν τοῖς ἱερεῦσιν συνῆν, καὶ τὴν σοφίαν ἐξέμαθε, καὶ τὴν *Porphyrius.* Αἰγυπτίων φωνήν, γραμμάτων δὲ τρισσὰς διαφορὰς ἐπιστολογραφικῶν τέ, καὶ ἱερογλυφικῶν, καὶ συμβολικῶν· τῶν μὲν κοινολογουμένων κατὰ τίνας αἰνιγμούς, καὶ περὶ τῶν Θεῶν πλέοντι ἔμαθεν.

Et in Ægypto quidem cum Sacerdotibus vixit, & sapientiam atque linguam Ægyptiorum perdidicit, atq; triplex literarum genus, Epistolicum scilicet, hiero-

rogly-

Pythagoras quid in Ægypto didicerit.

roglyphicum, & *symbolicum*; *quorum illud propriam & communem loquendi consuetudinem imitatur, reliqua per allegorias sub quibusdam ænigmatum inuolucris sensum exprimunt*; *tum etiam de Dijs accuratam perfectioremq́ quandam doctrinam hausit*. Sed iam his ita prælibatis symbolorum Pythagoræorum interpretationem ordiamur.

Symboli I. Pythagorici interpretatio.

I. Symbolum. *Cùm veneris in templum, adora, neq; aliquid interim, quod ad victum pertineat, aut dicas, aut agas*. Templum verum hominis, iuxta Xistam Pythagoricum, est Cor, in cuius penetralibus mente purâ, & ardente affectu Deus adoratur. Dicit itaque Pythagoras, *Cùm veneris in templum, adora*, id est, teipsum intra, ab omni terrenæ multitudinis strepitu ac tumultu abstractus, quod fit per veram animi recollectionem intra intimum spiritus tui, ad contemplandam ibidem diuinæ mentis pulchritudinem, centrum. Quod dum facis, nulli materialiũ ac terrestrium rerum contagioni animus tuus affigatur; totusque sis in æternarum substantiarum contemplatione. Adeoque symbolum hoc non incongruè adaptari potest asceticæ orthodoxorum doctrinæ, iuxta illud Euangelicum: *Tu autem cùm oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito*. Quod idem Zoroaster docet, quemadmodum suprà ostendimus, hoc symbolo. *Animæ profunditas immortalis imperet, oculos verò prorsus totos expande sursum versus*. id est, vbi ante Deum comparueris, relicto corporis terreni pondere, immortalis profunditas animæ tibi imperet, id est, centrum animæ ingredere, oculosque mentis tuæ totis viribus sursum eleua, vt sic contemplaturus, contemplato per cogitationes sanctas, castas, Deo placentes, similior euadas; quod quidem fieri non potest, nisi ab omnium sensibilium, rerumque corruptibilium spectris secreveris.

Templum hominis cor est.

Matth. 6.

Symb. II. interpretatio. Secularium cura vitanda.

II. Symbolum. *Ex itinere sine scopo & proposito templum nè ingrediaris; neque adorabis in vicis & compitis, neque ante portas & vestibulum*. Est hoc idem ferè cum priori Symbolo; quod sic interpretor. Non decet vt homo temerè, & sine actuali dispositione ad orandum se conferat, iuxta illud Trismegisti in Pimandro: *Ne, Tati fili mi, sine proposito laudes cantato diuinas*. Sed hoc debet fieri cum summa intimæ mentis præparatione, vt videlicet operis faciendi magnitudinem priùs consideres, excellentiam & dignitatem eius, cum quo tractaturus es, expendas, & sic tandem hâc præuia dispositione expiatus diuino consortio apteris. Quod vt perfectiùs præstes, *Vici & compita*, hoc est, confusi mundanæ negotiationis tumultus omnibus modis vitandi sunt, qui appositè per loca publica notantur; cùm nihil adeò cœlestis vitæ contemplatoribus contrarium sit, ac secularium curarum distractiones. *Neque ante portas, aut vestibulum adores*; id est, neque etiam mentis ad ea diuagationes patiare; cùm enim cor humanum templum quoddam sit, porta Pythagoricis nihil aliud erat, quàm phantasia, per quam perceptarum rerum species mediantibus sensibus exterioribus ad intellectum deferuntur. Phantasia itaque in diuinarum rerum contemplatione, tanquam fallax, anceps, & materialium rerum simulachris vestita alligataque, refrænanda est, solusque

Compita & vici allegoricè quid.

Templum & porta quid.

intel-

intellectus ad intellectum illum supramundanum purissimum applicandus est. Certè videtur hoc Symbolum Pythagoras hausisse partim à Zoroastre, partim ab Hermete, qui vbi in Pimandro Tatum mysterium regenerationis docet, hæc verba promit: *Recurre fili mi in teipsum, & consequeris id, quod desideras; velis, ac fiet; purga sensus corporis, solue te ab irrationabilibus materiæ ipsius vltoribus, qui sunt ignorantia, tristitia, inconstantia, cupiditas, iniustitia, luxuria, dolus, inuidia, ira, temeritas, malitia.* Quæ omnia in eodem sermone pulchrè declarat, modumque ostendit, quo eorum ope homo regeneratus θεόμορφος fieri possit. Atque in hoc Symbolo idem prorsus describit Pythagoras, quod omnes asceticæ disciplinæ orthodoxi Scriptores tam diffusis discursibus, tam efficacibus verborum energijs, omnibus ijs, quibus relicto seculo Deo adhærere animus est, inculcant, & vnicè commendant. Trismegistus.

III. *Nudis pedibus sacrifica, & adora.* Conuenit hoc prorsus cum duobus præcedentibus; quod tamen paucis explicare visum est. Pedes iuxta hieroglyphicam doctrinam in morali philosophia nihil aliud sunt, quàm extrema illa animæ pars, quam Ethici facultatem sensitiuam siue animalem vocant. Nudis itaque pedibus sacrificandum, & adorandum est, id est, Dei opera sine vllo carnis affectu, ac sine brutæ concupiscentiæ ac voluptatis inclinatione & appetitu auspicanda sunt; iuxta illud, *Solue calceamenta tua, locus enim in quo stas, terra sancta est.* Achilles totus cœteroquin inuiolabilis, pedibus tamen à Thetide tractus, submersus fuit in vndis, videlicet concupiscentiæ peruersæ, & qui iam omnes contrariæ fortunæ ictus constanter tolerârat, libidine, & appetitu carnali victus tandem occubuit. Illotis itaque pedibus & manibus, sacra nequaquam adeunda præscribit, sed animo ab omni peccati contagione libero & soluto; quod adeo verum est, vt vnanimiter tota veterum tùm Heterodoxorum, tùm orthodoxorum philosophorum schola huic vnanimi conspiratione subscripsisse videatur. Ægyptios certè Sacerdotes, à quibus id Pythagoras hauserat, tam in hoc obseruando religiosos fuisse constat, vt Deum adoraturi, aut gratiam obtenturi, in adyta sua, occultiora fanorum penetralia, ab omni tumultu & strepitu terreni negotij remotissima se recipientes, ibidem præuijs ieiunijs, & voluntariâ corporis maceratione sacrificia auspicari soliti sint. Hinc huius Symboli præceptum inter hieroglyphica quoque retulerunt, vti suo loco fusè demonstrabitur. Nihil enim aliud per simulachrum illud pennato vertice sublime, nudum, genuflexum, manibus in cœlum sublatis, flagello, vel scuticâ instructum, significare videbantur, nisi quòd qui sacra adituri essent, ad Deum alliciendum, his opus esset pinnatus vertex, id est, mentis, intellectusque in Deum volatus velocissimus ab omni terrenæ fœcis miscella nudus; per genuflexionem verò, humilem & deuotæ mentis affectum; per scuticam, omnium earum rerum, quæ quouis modo à tam sancto exercitio contemplantis mentem auocare poterant, id est, distractionem, appetituumque expulsionem, apposité sanè exhibebant. Vide typum hieroglyphicum in Obeliscis positum.

Symb. III. interpretatio. Pedes allegoricè quid?

Achilles cur perierit.

Ægyptiorum sacerdotum religio.

Hieroglyphica huius symboli exhibitio.

Symb. IV. interpretatio.

IV. *De Dijs, rebusque diuinis nihil tam mirabile dicitur, quod non credere debeas.* Hoc Symbolum seipso se explicat, siquidem innuit in hoc omnipotentiam Dei. Cùm enim Deus infinitus, actusque purissimus, simplicissimus, nullis terrenis passionibus subiectus sit, virtutem quoque eius infinitam esse, præterquàm quòd fides nos doceat, vnanimis quoque veterum Sapientum consensus id asseuerat. Cùm itaque virtutem infinitam infinitorum possibilitatem consequi necesse sit; nihil certè de Deo dici potest tam difficile, tam arduum, tam hominibus ἀδύνατον, quod diuinæ omnipotentiæ non substet, aut quod potentiæ eius limites excedat.

Omnipotentia Dei.

Symb. V. interpretatio

V. *Populares vias fuge, & per diuerticula vade.* Quid sit populares vias fugere, suprà dictum est; sunt enim secularium negotiorum turbines, quibus quicumque inuoluuntur, diuinæ contemplationis se incapaces reddunt. Relicta itaque multitudine, animus ad intellectualis vnitatis essentiam eleuandus est; quod vt fiat, per diuerticula quædam procedendum est. Sunt hæc diuerticula nihil aliud, nisi variæ rerum creatarum classes, in quibus singulis, dum diuinæ prouidentiæ & bonitatis ratio veluti in speculis quibusdam elucet, per earundem considerationem assiduam, veluti per totidem gradus, homo tandem ad ipsum primum opificem, exemplar omnium, veluti ad indeficientis boni terminum pertingit.

Quomodo mens ad Deum eleuetur.

Symb. VI. interpretatio.

VI. *A Melanuro, siue ab eo qui nigram caudam habet, abstineto, terrestrium quippe Deorum est.* Hoc Symbolum primò hoc pacto ex mente Pythagoræ explicamus, vt videlicet abstineamus ab ijs, quæ in terrestrium Deorum cura sunt & tutela. Putabat autem Pythagoras, terrestres Deos, teste Iamblicho, nociuas quasdam Potestates esse, passionibus hominum more obnoxias, dæmones inquam terrenos, vapore viuentes, & suctu animalium, vti fusè quoque in lib. de abstinentia probat Porphyrius. Cùm itaque cauda nigra ijs dedicata sit, summopere verebantur, ne si eam deuorarent, vnà dæmonum indignationem sibimetipsis conciliarent, eorumque furoribus agitati in præcipitium ducerentur, è quo in barathrum sensibilium appetituum deiecti, immundis potestatibus relinquerentur. ita Porphyrius in libro 4. de abstinentia. Alter sensus ad mores transferri potest, hoc pacto. *Melanurus* nihil aliud est, quàm Sepia, quæ sparso atramento, mox vbi insidiantium sibi piscatorum molimina senserit, aquam, quæ limpida erat, turbidam & caligine oppletam reddit, & sic dolosæ inuentionis astu, hostium elusâ machinatione, fugâ vitæ suæ consulit. Cauda Sepiæ, è cuius radice nigrum emittit liquorem, vti infima & vilissima corporis pars est, sic appositè quoque infimam animæ partem denotat, quæ cùm brutis affectibus agitata, & corporeis inuoluta voluptatibus sit, quid aliud facit, nisi quòd nigredine fusa nobiliorem animæ partem, rationem obfuscet, maculet, omnemque mentalis lymphæ lucem & splendorem extinguat? Melanurus itaque Pythagoræ præcepto vitandus est, id est, abstinendum à vita sensuali, & appetitibus carnalibus, iuxta illud gloriosi Apostoli: *Charissimi, abstinete vos à carnalibus desiderijs, quæ militant aduersus animam.* Nonnulli volunt, per hoc indicari, hominum sceleratorum vitiosorumque commercium vitandum esse; hi enim cùm fucis & men-

Iamblichus. Interpretatio mystica.

Interpretatio Ethica.

dacijs

dacijs alios dementant, quid aliud nisi caudam nigram sub limpida clara lympha demonstrant?

VII. *Ignem ne gladio scindas*. Innuit hoc Symbolo animi immortalitatem. Constat enim ex Trismegisto, Zoroastro, Platone, alijsque, *Ignem* Symbolum esse non supremæ tantùm mentis diuinæ & angelicæ, sed & humanæ secundùm analogiam quandam: vti enim ignis lucidus semper sursum nititur, ita animæ superior pars semper lucida, semper in Deum inclinatur. *Gladius* autem mortis est Symbolum. Vnde Ægyptij Cambysen, eò quòd totam Ægyptum internecioni dedisset, teste Plutarcho lib. de Osir. & Isid. machæram, hoc est, mortem appellabant. Ignem itaque ne gladio scindas, id est, ne animam mortis iuribus subijcias, cùm sit immortalis, diuini & supramundani ignis illius quædam veluti particula, omnis mortalitatis expers: sicut enim ignis nihil patitur à gladio, nec ab eo scissus detrimentũ suscipit, sic & anima nihil à morte patitur, in quam nullum ius aut dominium obtinet. Nonnulli verò ad mores huiusmodi symbolum transferentes, dicunt, nihil aliud Pythagoram eo voluisse, nisi iracundiæ refrænationem; quasi diceret, dum inimicus tuus cholera in te exarserit, iram eius ne exacuas, sed mentis sectare tranquillitatem, & exardescentis animi impetum siste. Si enim gladio oris, hoc est, asperioribus & contumeliosioribus verbis ignem in inimico ebullientem percusseris, magna inde calamitatum incendia te excitaturum scias. ita Iamblichus.

Symb. VII. interpretatio. Trismegistus, Zoroaster. Plato. Interpretatio mystica. Plutarchus. Interpretatio Ethica. Iamblichus.

VIII. *Flantibus ventis Echum adora*. Indicat diuinas inspirationes, tanquam in anima reflexas voces summo studio excipiendas. quod vt intelligas, Nota, ventum diuini spiritus symbolum esse; vnde & Ægyptij eum per alas exprimebant, vt suo loco dicetur. Hic itaque dum diuino suo afflatu aspirat, primò monet mentem, deinde rationem, cui veluti in speculo quodam sui reflectit imaginem, & sic anima per eosdem gradus ad intellectualem vnitatem repercutitur, illustrata, accensa, & eleuata, donec vnum cum ipso efficiatur. Atque hanc reflexionem Theologi mystici Echum, Hebræorum verò Mekubbalim בת קול *Bath kol*, id est, filiam vocis appellant. Cùm itaque dicta inspiratio per totam animam diuinum quendam, & beatificum splendorem pandat, digna sanè est, quæ non tantùm adoretur, sed sine vlla cordis induratione, cum maxima reuerentia auscultetur; iuxta illud: *Hodiè si vocem eius audieritis, nolite obturare corda vestra*, &c. Iamblichus dicit, hoc Symbolum theorema esse diuinæ sapientiæ in singulis rebus creatis, veluti in speculo quodam elucescentis, ita vt quot sunt res creatæ, tot sint Echo diuinæ vocis quædam veluti reflexiones, quæ nos ad diuinæ essentiæ virtutes decantandas continuò incitent. Inspirante itaque Numine, vocem eius nè negligas, sed summo cordis desiderio exceptam foue, iuxta illud: *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam*.

Symb. VIII. interpretatio. Iamblichus. Omnes res creatæ sunt voces quædã veluti reflexæ diuini amoris

IX. Symbolum. *Viro qui pondus eleuat, auxiliare, non tamen quando id deponit*. Homo iuxta veterum placita sumitur vtplurimùm pro mascula illa parte, quæ in ratione & mente residet; per pondus verò indicat inferiorem hominis partem, quam facultatem sensitiuam siue animalem vocant,

Symb. IX. interpretatio. Homo symbolicè quid? & pondus quid significet.

cant, quæ hominem, id est, rationem terrenæ passionis pondere premit & aggrauat. Dum itaque ratio rerum materialium repudiato consortio forti & imperterrito animo ad copulam ascendit intellectualē, tunc dicitur, corpus terrenæ passionis pondere pressum sursum extollere; ascendendo enim totam inferiorem animæ portionem vnà purificat, & nobilitat. Atque ad hoc alludere quoque videtur illud supramemoratum Zoroastri Symbolum. *Exquire viam animæ tuæ, & eam rursum in locum, à quo fluxisti, extolle.* Et, *nè deorsum vergas, præcipitium enim in terra subiacet &c.* *Viro* itaque *qui pondus eleuat, auxiliari*, nihil aliud est, quàm gloriosa eius molimina & labores in colendo virtutum studio, toto affectu promouere, laudare, deprædicare, ad id constanti animo prosequendum incitare. *Qui* verò *pondus deposuerit*, ei auxiliares manus minimè præbendas esse determinat, id est, effeminatorum & mollium hominum actiones, qui difficultate victi à semita virtutis, tentationibus & irritamentis voluptatum succumbentes, recedunt, minimè approbandas, aut æstimandas censet. Vocat Iamblichus hoc symbolum Herculeum, & admonitorium ad fortitudinem, quâ in ardua & difficili virtutis via quilibet armatus esse debet, quam nos magni illius Alcidis gloriosa certamina veluti sub congruo typo appositè docent.

Zoroastri symbolum.

Iamblichus.

Symb. X. interpretatio.

X. *In calceos dexterum pedem præmitte, in lauacrum verò sinistrum. De Deo, diuinisque rebus sine lumine nè loquaris.* Indicat per hoc symbolum Pythagoras duas animæ partes, de quibus magna studio virtutis incumbentibus cura debet esse. Prima est pars rationalis, altera sensualis animæ: Dextra omnium veterum consensu bonam, felicem, fortunatam virtutum operatricem animæ, vti ex augurijs patet, significat; Sinistra contrà brutam, obscuram, tenebrosam, & passionibus subditam. Præcipit itaque in hoc Symbolo, calceo ante omnia imponendum pedem dextrum, id est, vt omnibus virtutis actionibus ante omnia locus sit principalis, & vt quicumque felix, fortunatus, & à passionum tyrannide liber esse velit, virtutis actionibus cumprimis studeat, iuxta monitum Apostoli iubentis nos *Cingere armis iustitiæ, & calceare pedes nostros in præparationem Euangelij pacis.* Quod vt fiat, sinister pes lauacro primò imponendus est, id est, inferior homo, vel sensualis animæ pars primò ab omni animi corporisque immunditia purganda est. His peractis lumen acquiret ratio, intellectus inferioris animæ brutalitate confusus, ad lumen seu intellectualem vnitatem se postliminio recipiet, *& de Deo diuinisque rebus sine lumine non disseret.* Itaque pulchrè in hoc symbolo tria indicantur; sensus, ratio, intellectus. Sensualis pars illa est, quæ mundari purgarique debet; rationalis est dextera, in qua requiritur operatio efficax; & intellectus lumen est. Fit itaque, vt per constantem virtutis operationem inferior homo purgetur, & præuiâ purgatione intellectus tandem ad Dei consortium per lumen acquisitum admittatur.

Interpretatio Moralis.

Symb. XI. interpretatio

XI. *Iugum ne transilias, stateram ne transilias.* Id est, in omnibus actionibus serua æquabilitatem & mediocritatem, neque in vllo iustitiæ limites transilias, quæ cùm sit omnium virtutum complementum, sine ea meritò

meritò nulla aliarum virtutum solidam habebit consistentiam.

XII. *Cùm domo egressus fueris, vel cùm peregrinatus fueris, ne retrò respicias, furiæ enim tunc congredientur.* Indicat hoc Symbolum, in hoc corruptibilis vitæ curriculo, & ad Deum rectà tendenti peregrino, omnia ea, quæ eum quouis modo in via virtutis retardare poterunt, relinquenda esse, iuxta illud: *Exi de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in locum quem monstrauero tibi.* Quod adeo quadrat huic nostro Symbolo, vt illud ex sacris Biblijs Pythagoras hausisse videatur. Quod vt intelligatur, Nota, peregrinanti tria relinquenda esse; terram quam inhabitabat, parentes quibuscum conuiuebat, & domum paternam in qua educatus fuerat. Terra symbolicè notat corpus nostrum; parentes sunt sensus; domus paterna est ratio humana. Vt itaque ad Deum rectà tendas, corporis commoditates tanquam itineris impedimenta respuendæ sunt; sunt mortificandi sensus, cùm nihil adeo potenter à virtutis via, & diuinæ vocationis itinere nos retrahat, quàm blanda irritamenta sensuum, & corporearum voluptatum mollities, quibus homo eneruatus, facilè relicto Deo, ijs sese accommodat, iuxta illud sapientiæ diuinæ oraculum; *nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei.* Non itaque corpus tantùm & sensus, sed & ipsa domus paterna, id est, ratio à sensibus tracta, & falsâ quâdam persuasione irretita, relinquenda est; & soli intellectuali vnitati, quæ sola nos ad concupitum bonum perducit, inhærendum. Peregrinus enim dum corporeis & sensualibus cupiditatibus victus retrò respicit, furias congregatas reperiet; quæ quidem nihil aliud sunt, quàm passiones atrocissimæ, vitiorumque monstra, quibus circundatus & expugnatus haud dubiè iacturam faciet æternæ felicitatis. Notum enim est, eos, qui à virtutis via ad vitiosos habitus reuersi fuerint, veluti desperatione quâdam actos horrendis passionum furijs exagitatos, ijs tandem in prædam cædere, fierique posteriora istorum hominum peiora prioribus.

Symb. XII. interpretatio

Terra, parentes, domus paterna peregrinanti relinquenda quid sint?

Furiæ quid sint.

XIII. *Aduersùs Solem ne mingas.* Sol hoc loco symbolum est mentis superno lumine illustratæ; lotium quod contra Solem emittitur, excrementum sterile & infructuosum, indicat cogitationes inutiles, lasciuas, & honestati repugnantes. Vult itaque Pythagoras hoc symbolo denotare, in die illustrationis, quo totus homo splendore luminis Dei peruaditur, & sanctificatur, non tantùm lasciuis & immundis cogitationibus, sed & colloquijs otiosis, profanisque abstinendum esse. Sensus itaque symboli est; Sole illustrante te, non te in actiones steriles, infructuosas, & lasciuas effuderis.

Symb. XIII. interpretatio. Sol quid sit hoc loco.

Sensus symboli.

XIV. *Gallum quidem nutrias, ne tamen sacrifices; Soli enim & Lunæ consecratus est.* Gallus hoc loco, & apud Platonem de immortalitate animæ, sumitur pro puriori & diuiniori animæ nostræ portione, quam Orpheus, Plato, Philo, dicunt vnitatem mentalem, Zoroaster florem mentis. Hanc præcipit Pythagoras nutriendam solido cœlestis ambrosiæ cibo, id est, diuinarum rerum cognitione. Atque hic est Gallus, quem moriturus Socrates, vt est apud Laërtium, Æsculapio, vero & æterno anima-

Symb. XIV. interpretatio. Gallus sumitur pro diuiniori animæ parte.

Plato. Orpheus. Philo. Zoroaster. Laertius.

Gallus quem Socrates moriturus Æsculapio offerri iussit, quid sit.

rum Medico, se debere asserebat. Nutriendum autem dicit Gallum, non verò sacrificandum, id est, in illicitorum carnis desideriorum igne, flos mentis humanæ consumi non debet, siquidem is Soli sacer est, id est, diuino intellectui, & Lunæ, id est, animæ regiæ, siue magnæ naturæ, cuius ope omnia viuificatur & gubernantur, & cuius, teste Plotino contra Gnosticos, soror & collega est anima nostra, dum eius ope ad prouidentiæ vniuersalis sublimitatem extollitur, vbi nulla seruitus (quæ per animal sacrificatum notatur) existit, sed vitam ibidem liberam & felicissimam in perpetua ducit libertate. Sicut enim Gallus ad Solem & Lunam se habet, ita flos mentis nostræ, & ignea portio, per Gallum denotata, intellectus inquam noster, & rationis facultas ad Solem Archetypum, diuinum inquam intellectum, & ad Lunam supramundanam, regiam illam magnæ naturæ animam. Animus igitur inuictus iuxta huius symboli præscriptum, per Gallum, pugnacissimum & gloriosissimum animal significatus, non debet sacrificari, id est, non debet concupiscentiæ ardoribus, & affectuum carnalium seruituti immersus subiacere, sed Soli & Lunæ, id est, diuinæ intelligentiæ & ordini, quem natura prima in gubernatione Vniuersi obseruat, per cœlestium contemplationum nutrimentum roboratus conseruari, veluti verus lucis filius, & ab omni affectuum obscuritate liber, nulli seruituti subiectus.

Plotinus.

Symb. XV. explicatio. Chenix quid. Herodotus. Suidas.

XV. *Supra Chenicem ne sedeas*. Chenix iuxta Herodotum & Suidam, hoc loco nihil aliud est, quàm mensura tanti cibi, quantus vni diei sufficiat, capax. Dum itaque ait Pythagoras supra Chenicem non sedendum, nonnulli interpretantur, non debere nos esse sollicitos de futuro alimento. ita S. Hieronymus in illud Euangelij; *Nolite solliciti esse, quid edatis, &c.* Plutarchus contra in Sympofijs ait, hoc symbolum docere, nos non omnia vnius diei alimenta absumere debere, vt non simus solliciti de futura mensa. Nos dicimus, per *Chenicem* hoc loco indicari, mundum sensibilem, in quo omnes res diuinæ prouidentiæ dispositione contentæ sunt & numeratæ. Sedere autem, iuxta Mystas, nihil aliud hoc loco significat, nisi ab insignis & gloriosi operis executione desistere. Innuit itaque Pythagoras hoc symbolo, quòd omnes instituti sui sectatores minimè sedere, id est, firmare se debent in corporearum rerum Chenice; nec contenti esse, quòd iam ope philosophiæ ad naturam Vniuersi sensibilis pertigerint; sed nitendum ipsis esse vlteriùs, ad Archetyporum mundorum deificam intuitionem.

S. Hieronym. Plutarchus.

Author.

Symb. XVI. explicatio.

XVI. *Ne figuram Dei in annulo sculptam portes*. Annulus symbolum est præsentis vitæ curriculi, in quo veluti in circo quodam agitantur humanæ vitæ labores. In hac itaq; vita sensibilia minimè attendenda sunt, sed ad ea transeundum, quæ percipiuntur intelligentia; vt enim Dei maiestas vilis & contempta reddatur, efficit, quæ est in promptu viuendi consuetudo; & eam, quæ intelligentia percipitur, essentiam colere per materiam, est eam per sensum vilipendere. Quocirca Ægyptiorum quoque sapientes Mineruæ ædem sub dio constituêre, sicuti & Hebræi, qui templum posuerunt ipsi absque imagine, supremum Numen circulo alato ex-

Annulus est symbolum præsentis vitæ.

to ex-

to exprimebant, vt ostenderent, teste Clemente, ad id nos archetypon conuertendos esse, quod in rerum omnium conditu seipso archetypo vsum est. Clem. Alex.

XVII. *Stramentis surgens, collige ea, figuramq́; confunde.* Lectus hoc loco sensualis hominis symbolum est, cui imperio rationis resistendum, & ad intellectualem vnitatem animus subleuandus. Confundendus igitur lectus, & constringendus, & quantum patitur tùm humanæ conditionis caducitas, tùm materialis multitudinis confusio, animus ad vnitatem reducendus; quod fit, quando sensus reducitur ad fontem suum, nullis affectuum & perturbationum sensualium vestigijs relictis; neque permittendum, vt superior pars virtutibus instituta, inferiori homini subiaceat; sic fiet, vt veræ virturis sectatores ἀπαθεῖς, & ab omni passione liberi, beatam & tranquillam vitam transigant. Symb. XVII. interpretatio. Lectus est symbolum hominis sensualis.

XVIII. *Cor ne deuores.* Cor hoc loco rationem indicat. iuxta præscriptum itaque Pythagoræ cor non comedendum, id est, homo omni studio cauere debet, ne se in affectuum carnalium immunditijs immergat. Sicuti enim cor comestum, in ventrem totius corporis sentinam, & excrementorum receptaculum mittitur; ita homo, dum rationis imperio spreto, apparentis boni dulcedine, veluti cibo quodam allectus inescatur, in sensibilium passionum barathrum præcipitatus, miseram sub vitiorum seruitute vitam degit. Vnde haud incongruè hæc ab Orpheo Ecclipsis animæ, exitium, puteus, profundum, abyssus vocitatur. Cui illud Zoroastris congruit; *Ne deorsum vergas, præcipitium enim in terra subiacet.* Porphyrius verò hoc symbolum transfert ad abstinentiam à carnibus animalium; de qua re suo loco & tempore fusè tractabitur, & causa, cur ab animalibus abstinendum, iuxta mentem Porphyrij, exponetur. SymbXVIII interpretatio. Cor significat rationem. Orpheus. Zoroaster. Porphyrius.

XIX. *Ollæ vestigium in cinere confunde.* Tacitè significatur hoc symbolo, non solùm fastum & superbiam mentis esse delendam, sed ne iræ quidem esse relinquendum vestigium; cùm autem ebullire cessauerit, eam esse componendam, & omnem esse delendam iniuriæ memoriam, iuxta illud Euangelicum; *Sol autem non occidat super iracundiam vestram.* Vnde eandem ob causam lectus, cùm surrexeris, confundendus est, ne vel alicuius somni aut insomnij interdiu, aut alicuius quæ noctu euenerit, voluptatis meminerimus. Clemens quoque hoc indicari asserit, caliginosam phantasiam luce veritatis oportere confundere. Symb. XIX. explicatio. Clem. Alex.

XX. *Domi ne recipias hirundinem, & turturem.* hoc est, loquacem, & susurronem, & effrænatæ linguæ hominem, qui non potest continere, nec capere ea, quæ illi fuerunt communicata. Indecens enim est, hominem virtuti deditum cum nugis habitare. Turtur etiam murmurans, ingratam querelæ maledicentiam ostendens, meritò domibus expellatur. Sicuti itaque hirundo thrasones, parasitos, lasciuos musicos, aliosque impudicæ linguæ homines; ita turtur susurrones, & inani garrulitate alterius famæ detrahentes, domo eijciendos indicat. Symb. XX. explicatio.

XXI. *Super terram ne nauiges.* Significat vectigalia, & similes conductiones Mercatoribus & Telonarijs proprias, vtpote turbulentas, instabiles, Symb. XXI. explicatio.

biles, & animam veluti suffocantes, omnibus viribus esse fugiendas.

Atque hæc sunt Pythagoræ symbola, quæ quidem partim ab Hebræis, partim ab Ægyptijs didicerat; quibus nihil aliud occultâ verborum adumbratione indicare videtur, nisi vt hominem suæ disciplinæ sectatorem, in moribus, vitæque actionibus ritè instituendis, dirigat, informet, imbuat, & tandem ad desideratam animæ felicitatem perducat; quod & hoc epiphonemate ac summariâ veluti quâdam dictorũ anacephaleosi innuit: *Fugare decet omni studio, vniuersisq; machinis, sacroq; & igne abscondere à corpore morbum, à victu luxum, ab animæ ignorantiam, à domo discordiam, à ciuitate seditionem, ab omnibus denique intemperantiam.*

CAPVT VI.

Paræmiæ Ethicæ Aegyptiorum, ex animalium proprietatibus depromptæ, ad mores hominum argutis, ijsque breuibus verbis indicandos, perstringendosque.

Ægyptij vtebantur argutis epiphonematis in familiari colloquio.

AEgyptij vti in omnibus sacris actionibus mystici, allegoricique, ita in familiari quoque colloquio breuibus quibusdam, ijsque argutis epiphonematis vtebantur, quibus mores, diuersorumque hominum conditiones vel laudandas, vel vituperandas perstringebant. Atque talia ferè sunt, quæ Horus posteritati memorandâ reliquit; quæ quidem hieroglyphica non erant, id est, vsum in sacra doctrina non habebant, neque inter hieroglyphica reperiuntur, quantum mihi ex omnium hieroglyphicorum coaceruatione colligere licuit: neque enim vllibi Pelicanum, Phœnicem, Orygem, Elephantum, Equum, Ichneumonem, Myrem, Hyænam, Vespertilionem, Castorem, Cancrum, Ostreum reperies. Vnde totus ferè liber Horapollinis, si nonnulla symbola passim in hoc libro alleganda excipias, verè & propriè hieroglyphicus dici minimè debet; sed γνωμικός, seu ἐπιφωνηματικός, id est, argutarum sententiarum Ægyptijs vulgò vsitatarum veluti epitome quædam dicendus est. Cuiusmodi sunt, quas hic infrà allegamus, & ad mentem Ægyptiorum explicamus. Reliqua verò sacræ & reconditioris doctrinæ de Deo, Genijs, Mundi Anima, mundorumque gubernatione, alijsque materijs ad hieroglyphicam doctrinam pertinentibus, cùm passim toto hoc opere inserta sint, tempus teram, si ea hoc loco, vbi tantùm philologiam Ægyptiorum nobis describere animus est, cum tædio Lectoris repetam.

Horus.

Paræmia. Muti signum

I. *Numero* 1095 *signatus est*. Hoc pronunciato indicabant hominem mutum; continet enim numerus 1095 dies vnius triennij, siue trium annorum, si ex 365 diebus vnius anni constituatur curriculum, intra quod tempus dum puer non loquitur, etsi linguam habuerit, vocem tamen & loquelam nunquam ampliùs manifestaturus est.

Primæuæ res difficiles cognitu.

II. *Papyri fasciculum scrutatur*. In eos dicitur, qui antiquas & primæuas rerum origines inquirunt; sicuti enim difficile est, primæuam literarum originem inquirere, ita & primæuum rerum statum.

III. Se-

III. *Sexdecim annorum est*. Symbolum hoc est voluptatis Venereæ, ab hoc enim annorum numero, iuuenes consuetudine capiuntur mulierum, ac sobolis procreandæ desiderio. Cùm verò viri & fœminæ congressum significare volunt, hoc vtuntur pronunciato: *Sexdecim iungitur ad sexdecim*. Cùm enim 16 symbolum copulæ inter marem & fœminam sit, & voluptatem indicet, copula autem peragatur maris & fœminæ congressu Venereo; ideò aptè dicunt, 16 iunxit ad 16. in eos, qui Venereo vsu distinentur.

Consuetudine Venerea irretitum quomodo effarentur.

IV. *Iuno rorem fundit, at non omnes eius capaces sunt*. Dicitur de donis superni Numinis: sicuti enim ros decidens in omnes quidem plantas diffunditur, at eas duntaxat mollit, quæ natura sua mollibiles sunt, cœteras verò natura duras & asperas non item; sic dona superni Numinis omnibus quidem abundanter affluunt, tametsi non in omnibus desideratum effectum sortiantur: qui enim præuiâ dispositione cor bene ordinatum habuerint, eorum participes fiunt; secùs iudicandum de obstinatis, & duris corde. Quadrat hoc symbolum Euangelicæ sementi, quæ pro terrestrium partium dispositione, frumentum proferet proportionatum.

Dona superna omnibus affluunt, sed non omnibus prosunt.

V. *Igne & aquâ nitet*. Dicitur de ijs, qui animi, corporisque puritatem adepti sunt; aquâ enim & igne omnis lustratio & expiatio fieri solet.

VI. *Muscam abige*. Dicebatur de impudentibus hominibus qui importunitate suâ omnes molestare non desinunt, sicuti musca, quæ tametsi sæpiùs abacta fuerit, semper tamen redit.

Musca signū hominis impudentis.

VII. *Vulpanser est*. Dicebatur de filio, quem pater summo amore & extraordinario prosequebatur; Vulpanser enim adeo liberorum amans est, vt vltrò se venatoribus sistat, dummodo seruentur paruuli.

Vulpanser signum patris diligentis filios impensè.

VIII. *Cucupham se exhibuit*. Dicitur de ijs, qui gratitudinis ob accepta beneficia munus retulerunt benefactoribus suis; eò quòd Cucupha præ cœteris animantibus, parentibus, postquam ab ipsis enutrita fuerit, senio confectis parem referat gratiam. Nam nidum eo in loco, vbi enutrita fuerat, extruit, pennisque eorum euulsis cibum administrat, donec renatis plumis parentes sibiipsis opem ferre queant.

Cucupha signum gratitudinis.

IX. *Ichneumon clamat*. Dicitur de homine inualido, pusillanimi, qui sibiipsi opem ferre diffidat. Ichneumon enim conspecto inimico serpente, non eum adoritur, sed excitato clamore auxiliarem sociorum manum aduocat, tum demum ei resistit.

Ichneumon signum hominis pusillanimi.

X. *Taurus respexit sinistrorsum*. Dicitur de muliere quæ fœminam enixa est; Taurus enim ex coitu descendens, si ad læuam conuersus fuerit, genitam esse fœminam indicat; si ad dextram, marem. Vnde fœminam marem enixam innuentes dicunt: *Taurus respexit dextrorsum*.

XI. *Equa lupum conculcauit*. Dicitur de muliere abortiente; Equa enim si lupum, vel vestigium eius culcauerit, abortiri solet.

Equa Lupum videns, abortum facit.

XII. *Palumbus lauri folium monstrat*. Dicitur de eo, qui ex diuturno morbo pristinam sanitatem receperit: Palumbus enim vbi infirmus fuerit, lauri folium in nidum portat, & sic conualescit.

Palumbus infirmus infert nido folium lauri.

Noctua Passerem ad se confugientē opprimit.

XIII. *Noctua passerem excipit*. Dicitur de eo, qui ad patronum inhumanitatis notâ conspicuum in necessitate constitutus confugiens, non auxilium, sed exitium sibi parat: passer enim venatorum persecutione agitatus dum ad noctuam confugit, ab hac mox opprimitur. quadrat huic illud vulgatum diuerbium; *Incidit in Scyllam, qui vult vitare charybdim*.

Vespertilio temerè audētem significat

XIV. *Vespertilionum ala*. Dicitur de homine, qui cùm viribus non valeat, temerè tamen aliquid vltra vires assumit, aut audaciùs gerit: Vespertilio siquidem tametsi pennas non habeat, volare tamen attentat.

Cicada cantans significat hominem sacris initiatum

XV. *Cicada cantat*. Dicitur de homine sacris initiato, qui tametsi sacris, cœremonijsque addictus, linguam contineat, alis tamen cordis dulcissimam Numini exhibet harmoniam; quemadmodum Cicada, quæ non ore, sed alarum stridore cantum suum perficit.

Vipera est symbolum vxoris virum odio habētis

XVI. *Viperam in sinu alit*. Dicebatur de vxore, quæ virum suum odio habeat, tantùmque in congressu maritali eidem blandiatur. Vipera enim cum mare congrediens, os ori inserit, & à coitu descendens, marem morso capite interimit.

Basiliscus cuius sit symbolum.

XVII. *Basiliscum vidit*. Indicat eos, qui solâ, ob persecutorum iniurias, mentis tristitia & dolore morbum contrahunt. Basiliscus enim solo intuitu etiam dissitos inficit.

Vespertilionis ala domi cohibet formicas.

XVIII. *Vespertilionis ala cingit formicam*. Symbolum est eorum, qui perpetuò domi se continentes, foras nunquam exeunt; Formica siquidem dum ad latebram eius Vespertilionis ala ponitur, nunquam egreditur.

Castor cuius sit symbolum

XIX. *Castoris testes*. Symbolum est eorum, qui sibiipsis damno & exitio sunt: Castor enim à venatoribus agitatus, testes sibiipsi amputat, & in prædam abijcit.

Simiæ beneuolentia quid significet.

XX. *Simiæ beneuolentia*. Dicitur in eos, qui sibi inuisis filijs hæreditatem relinquunt; Simia enim, cùm geminos pepererit, ex his vnum supra modum diligit, alterum odio habet; quem diligit, amore nimio amplexans suffocat; alterum verò, quem odio habet, deinceps summâ curâ educat.

Hyænæ pelle indutus quis dicatur.

XXI. *Hyænæ pelle indutus est*. Dicitur de ijs, qui ad extremum vsque vitæ spiritum, omnes, in quas incidunt calamitates, æquo & constanti animo superant. Hyænæ enim pelle succinctus quis, ex insita quadam proprietate, hostibus talem incutit metum, vt per medios eorum cuneos intrepidus, indemnisque abeat.

Leo simiam vorans quis?

XXII. *Leo Simiam vorat*. Applicabatur ijs, qui cùm ægri sunt, sibiipsis medentur; Leo enim febri correptus, si Simiam deuorauerit, protinus conualescit.

Taurus ferociens Caprifico alligatus mansuescit.

XXIII. *Taurus ad Caprificum alligatus*. Illi applicatur, qui prioribus damnis & calamitatibus admonitus, & cautior factus, modestior euadit: Taurus enim Caprifico ligatus, si ferociat, occultâ quâdam proprietate, mansuescit.

Ibidis penna Crocodilum tangens, reddit ipsum immotum.

XXIV. *Ibidis penna Crocodilum tenet*. Dicitur in eos, qui cùm ex se & sua natura rapaces, iniqui, & malignantis naturæ sint, facilè tamen ab aduer-

aduersarijs, ob summam inertiam & vecordiam eorundem, subiugantur, & immoti redduntur; Ibidis enim penna si Crocodilum tetigerit, statim immotum reddit, & veluti sideratum.

XXV. *Vpupa cantat*. Indicat præsagium copiæ vini, siue abundantis vindemiæ; Vpupa enim, si ante vitium tempus cecinerit, vini bonitatem simul & copiam denunciat. Vpupa cantans ante vindemiæ tẽpus indicat abundantiam vini

XXVI. *Cornicis pulli*. Eum qui in continuo motu, & animi intentione vsque adeò versatur, vt ne vescens quidem quiescat, significant. Cornix enim adeo pullorum satagit, vt eos etiam volando pascat. Cornix pullos etiam volando pascit.

XXVII. *Grus volans*. Innuunt hominem sublimium rerum peritum, & rerum cœlestium contemplationi deditum; Grus enim altè admodum volat, & ne tempestate agitetur, supra nubes ipsas se eleuat, atque sic altam quietem captat. Grus supra nubes se eleuat.

XXVIII. *Accipiter prægnans*. Hominem qui inopiâ pressus, liberos educare nequit, indicat; Accipiter enim tria oua pariturien, vnum quod foueat, seligit, reliquis fractis; hoc autem facit, quòd per id tempus vngues amittat, ideoque inhabilis ad venationem, & de alimento filijs procurando reddatur. Accipiter prægnans quem significet.

XXIX. *Cancer custodit Ostreum*. De eo dicitur, qui nullam sui curam rationemque habeat, sed totum se propinquorum curæ committat; Cancer enim veluti πιννοφύλαξ, id est, custos Ostrei dicitur, eique conglutinatus adhæret; dum enim Ostreum hiat in Concha esuriens, & pisciculus aliquis adrepserit, Cancer chela Ostreum pungit, quod sentiens concham claudit, atque ita pisciculum in nutrimentum venatur. Cancer Ostreum custodiens quẽ significet.

XXX. *Polypus famelicus*. Hominem notat, qui & aliena intemperanter decoquat, & demum sua consumpserit; Polypus enim cum victum aliunde quæsitum consumpserit, ad proprios rodendos cirros conuertitur. Polypus famelicus cuius sic symbolum.

Atque hæc sunt Symbola prouerbialia, quibus Ægyptij mores hominum varios, occultâ quâdam allegoriâ ex animalium deprompta proprietatibus in sanctiori colloquio perstringebant.

CAPVT VII.

Græcorum Mythologiæ, mysteriorumque sub ea reconditorum anagogica interpretatio ex mente ipsorummet Veterum.

IAm olim maxima inter Poëtas & Oratores philosophos, de Mythologia Homeri lis fuit & controuersia, nonnullis poëticam in fabulis comminiscendis licentiam improbantibus, alijs tanquam summorum mysteriorum signaculis refertam, adeoque veluti rem prorsus diuinam eandem recipientibus. Litem mouit Socrates, vti & Plato in sua Republ.; Decisor litis fuit Proclus Lycius Diadochus, vir ingenij acuti, & dexterrimus mysteriorum interpretator, vti videre est in lucubratione sua. Nos *Proclus Lycius Diadochus.*

eum ſecuti hîc, Platonem nequaquam Homerum mythologicæ vanitatis arguiſſe, ſed potiùs ei in omnibus ſubſcripſiſſe, apertè demonſtrabimus. Platonicorum Obiectio hæc eſt.

Obiecto Platonicorum contra Poetas.

Quonam modo Dijs, qui bonitatis omnis, puritatis, pulchritudinis, ordinis fons & principium ſunt, nomina peſſima, turpia, illegitima, ἄτακτα, tragica, innexa materiæ phantaſmata, iniuſta ac impia facinora, vti ſunt adulteria, inceſtuoſi concubitus, furta, præcipitationes è cœlo, iniuriæ in parentes, vincula, & caſtrationes, aliaque innumera ab Homero, eiuſque aſſeclis decantata conuenire poſſunt? cùm Dij omnium naturam entium longè excedant, bono vniantur puri, ſinceri, ac ſimpliciſſimæ naturæ eſſentia gaudeant. Indignum itaque, ne dicam temerarium foret, vilibus rerum ſimilitudinibus eos adumbrare, quos ſermonibus præſtantiſſimis, mente plenis, quique quantum fieri poteſt, animos noſtros ad diuinitatis excellentiam extollant, deprædicare præſtaret. Æquum enim eſt, cogitationes circa diuina ab omni materiæ phantaſmatum contagione abſtractas eſſe, reiectiſque alienis omnibus, falſiſque opinionibus, nihil ad dignitatem Deorum ſatis magnificum exiſtimare, ſed parua omnia, ſolique rectæ rationi, & melioribns mentis contemplationibus in diuinis fidem habere. Nemo igitur res humanas, & irrationali materiæ proprios affectûs Dijs attribuat, qui nihil aliud quàm mens, ſubſtantia & vita intelligibilis exiſtunt. Certè quoties ipſe Plato diuina per ſimilitudines quaſdam myſticè tradit, nihil in ijs turpe, nihil inordinatum, nec materiale, nec vllum; quod perturbationem moueat, phantaſma fabulis commixtum reperitur; ſed ſinceræ Deorum contemplationes latent, manifeſta autem, veluti ſimulachra quædam conſpicua ſecretæ conſiderationis, & intùs conditis ſignificatis ſunt ſublimia. Sic & Poëtas oportebat, & ipſum Homerum, compoſitiones multiplices, & nomina maximè contraria reijcere; decoris autem & honeſtis inuolutionibus vtentes ita ſimul & profanum vulgus à diuinorum cognitione nihil ad ſe pertinente arcere, & fabuloſa de Dijs ſanctè pièque inſtituere.

Hæ ſunt Obiectiones Platonicorum contra Poëtas. Verùm ſi rem æquo oculo diſpiciamus, nullam fabulas ipſas culpam mereri, ſed eos qui perperam ipſas accipiunt, & iniquè imaginantur, reperiemus. Vt itaque litem ſecundùm Platonicorum mentem dirimamus; Sciendum eſt, duplex eſſe apud Platonicos fabularum genus, alias puerorum inſtitutioni aptas, alias furore plenas eſſe, quæ magis vniuerſam naturam, quàm auditorum ingenia reſpiciunt. Primi generis ſunt illæ, quas nonnulli morum formationi, & Reipublicæ ritè inſtituendæ aptas tradiderunt, fabulæ: poſterioris, quas Homerus, Heſiodus, cœterique Poëtæ tradiderunt; qui ſimulachra & imagines diuinorum carminibus fingentes, eximiam vim Archetyporum contrarijs, remotiſſimiſq; adumbrationibus imitantur; nempe rebus præter naturam, Deorum naturæ præſtantiam; irrationabilibus vim omni ratione diuiniorem; turpibus, quæ pulchritudinem omnem corpoream longè excedat, vtcunque referunt, atque ita diuinitatis excellentiam omnium, quæ dici fingique poſſunt, ſublimiorem ob oculos ponunt

Duplex fabularum genus apud Platonicos.

Diuinitatis excellētia per fabulas explicatur.

C

ponunt, vt paulò post videbitur. Quæ adeò vera sunt, vt vel ipse Socrates ea his verbis fateri videatur. *Non*, inquit, *dignoscere potest adolescens, quid allegoria sit, & quid non sit; sed quæ in ea ætate opinionibus accipiuntur, altiùs inhærere, difficillimè eradicari consueuerunt. quorum fortè gratiâ danda omnino est opera, vt hæ fabellæ, quas primas audient, optimæ ad virtutem institutæ sint.* Bonum siquidem fabularum non in erudiendis adolescentulorum animis situm est, sed mysticum est; nec puerilem animum, sed senilem indicant, & homines ingenio pollentes ad earum contemplationem requirunt, vt benè Socrates citato loco. Sunt enim, vt alibi dicit, eiusmodi fabulæ audiendæ à paucissimis. Quicunque igitur idoneus futurus est huiusmodi spectaculorum auditor, omnem puerilem & iuuenilem animæ habitum exuere debet, phantasmatum vmbras, motionumque vagarum præstigias abijcere, & solum præeuntis mentis ductum sequi. Neque mouere quempiam debent nomina absurda & plena contumelijs, portentosa & tragica; siquidem omnia, quæ apud nos deterioris status & significationis nomina sunt, de diuinis meliorem naturam potentiamque denotant in Poëtarum figmentis: verbi gratia, vinculum inter homines impedimentum actionis est, & violenta quædam retentio; in diuinis verò coniunctionem, & ineffabilem cum causarum ordinibus connexionem indicat. Inde Saturni vincula, vniuersi opificij vnionem ad intelligibilem & patriam Saturni præstantiam significant. Iactus & præcipitatio nobis violentus motus, in diuinis autem fœcundum progressum, & liberam solutamque vbique præsentiam, quæ principium proprium non deserit, sed ab illo pendens per omnia naturæ entia ordine procedit, significat. Hoc modo Vulcani præcipitatio diuinitatis à summo principio ad extrema vsque sensibilium rerum opificium progressum innuit, qui à primo opifice ac parente mouetur, perficitur, deduciturque. Item castratio in corporibus quidem, quæ partibus & materia constant, virium diminutionem inducit; in primitiuis verò causis progressionem secundarum in ordinem subiectum adumbrat, cùm primæ causæ potentias in se positas reuoluunt atque producunt, non tamen ob secundorum egressionem mouentur, nec vniuntur ipsorum separatione, neque inferiorum desumptione diuiduntur. Nam, vt rectè Plato dicit, *Hæc etsi adolescentibus non conueniant, haud ideo tamen exterminanda sunt, cùm idem hisce fabulis vsu venit, quod diuinis & sacris cœrimonijs, quæ cùm vulgo ridiculæ videantur, paucissimis interim mente præditis suum cum ipsis rebus consensum ac sympathiam declarant, & per ipsa opera sacra potentiæ suæ diuinitati cognitæ fidem faciunt; etenim auditis hisce fabulis veluti congruis sibi Dij delectantur, & vocitantibus facilè parent, atque per hæc signa, cùm maximè familiaria notaq́, proprietatem suam proferunt.* Quæ & calculo suo approbat Proclus Lycius sequentibus verbis: *Dicimus itaq́, fabulas ijs qui eas vsurparunt, explicatu non adeò difficiles esse. Ex Poëtis enim Numine afflati, & ex Philosophis optimi quique, & qui sacra & cœremonias diuulgarunt, Dij etiam ipsi in fundendis oraculis fabulis vsi sunt. Cur verò fabulæ diuinæ sint, Philosophi est inquirere. Cùm igitur omnia quæ sunt, similitudine delectentur, dissimilitudinem auersentur; de Dijs sermones, Dijs quàm simil-*

Socrates videtur approbare vsum fabularum.

Fabularum sensus non pueris, sed in genijs exercitatis conuenit scrutarij.

Vincula in fabulis quid notent?

Saturni vincula quid.

Iactus Vulcani & præcipitatio quid

Castratio in diuinis quid.

Plato.

Proclus Lycius.

simillimos esse, necesse erat, vt tantâ maiestate digni fierent, redderentque enuntiantibus propitios Deos; quod non nisi fabulis comparari potuit, &c. Ita Proclus, cuius etiam sunt sequentia verba: *Certum est, omnia mysteria, omnesque cærimonias efficaciam suam in symbolicis fabulis sitam habere, simpliciaque spectacula Mystis videnda proponere, quorum haudquaquam capax est qui puer vel ætate, vel animo fuerit. Ergo si quis fabulas grauiùs reprehendere voluerit, non obyciat, quòd virtutem non doceant, sed ostendat, quòd sacris ritibus non maximè sint affines; neque dicat, quòd diuinas res nullâ similitudine congruâ referant, sed quòd non efficiant, vt Poëtæ loquuntur, ineffabilem quandam ad Deorum participationem sympathiam. Quæ enim puerili doctrinæ competunt, ex probabilibus, decoris, honestisque constare debent, contrarijs autem omnibus carere, & symbolorum similitudine exemplaria diuina proximè referre. Quos verò ingenia diuinioris virtutis proponunt erudiendos, nihil aliud respiciunt, quàm latentem effectuum cum causis, à quibus producuntur, consensum. Huius itaque generis fabulæ, posthabito hominum vulgo, nominibus omnigenis, etiam ijs quæ insignem improbitatem, turpitudinemque significent, ad res diuinas arcaniùs exhibendas, vtuntur.* Quod adeo verum est, vt haud infrequenter vel ipse sacer textus ijs vtatur ad maxima quæuis mysteria indicanda, vt cùm Deus Oseæ præcepit, vt sibi faceret filios fornicationis, & similia, quæ passim occurrunt. Est enim diuinis rebus ita comparatum, vt per negatiuorum verborum, contrariorumque oppositionem vocabulorum, meliùs doceantur, quàm per expressa vocabula, teste diuino Dionysio. Hinc Deus lux infinita passim tenebræ & caligo vocatur; is qui omne est, per nihilum definitur; non quòd nihil sit, sed quòd ad eius incomprehensam magnitudinem omnis mentium vigor deficiens, nihil meritò dici debeat. Sed audiamus Proclum de his rectissimè sentientem. *Quæ verò de tragica & inusitata figurationum constitutione, monstris vocabulorum, alijsque præter naturam dictis occurrunt, ea mihi videntur audientes ad inquirendam varietatem omnifariam excitare, & arcanæ illius cognitionis illicium atque incitamentum esse, neque permittere nobis apparentem veri similitudinem amplecti, & inhærere cortici, sed cogere potiùs ad eruendum nucleum, & reconditam fabularum mentem, denique rationem inire intra nos cogitantes, quas illi naturas, quasue potentias animæ complexi, per huiusmodi symbola posteritati prodiderint. Non est autem dubium, quin hoc genus fabulæ egregiè conueniat Numinibus, quorum substantiæ sunt interpretes: siquidem excitant ingeniosos ad contemplationis occultæ desiderium, & per inusitata nomina mouent ad veritatis dictis factisque impossibilibus & absurdis inuolutæ inquisitionem; profanis autem obstaculo sunt, ne contingant ea, quæ ipsos contingere fas non est.* Hæc Proclus. Quæ omnia suo calculo comprobat Salustius in aureo illo de Dijs & Mundo libello. His itaque prælibatis, iam tempus est, vt quæ per Ægyptiam, Homericamque Mythologiam nobis arcana designentur, aperiamus.

Contraria fabulæ docet, & cur?

Fabulæ etiam si turpia referant, honestæ tamen sunt, in mystico diuinarum operationum sensu.

Dion. Areop.

Proclus.

Salustius.

CAPVT VIII.

Mysteriorum, quæ per bella Deos inter & Gygantes gesta indicantur, interpretatio ex mente Procli de doctrina Platonis.

EFfatum I. *Qui nôrit entium omnium diuisas progressiones, & substantiarum discrimina, quæ initium supernè capiunt ab omnibus ignota primitiuarum causarum diuisione, sciet cur Iuppiter & Dij Gygantibus seu Titanibus bellum mouerint.* Philosophi veteres tanto ingenio conspicui, nequaquam talia iuxta historicum sensum confinxisse censendi sunt, cùm Deo, diuinisque virtutibus è diametro, vt dici solet, opposita sint; sed altioris alicuius sapientiæ filijs contemplationis inde occasionem præbuisse adeo certum est, vt qui illud negârit, is omnium seculorum symbolicæ doctrinæ propagationem facilè è medio tulerit. Quid igitur Homerus, sectatoresque eius per bella Iouis, Deorumque inter se dissidia significârint, hîc ex mente eorum manifestabo.

Quid significent bella Gygantum cum Ioue.

Notum est ex mysticis philosophorum veterum monumentis, esse in rerum natura virtutem quandam fęcundam, ex qua veluti ex prædiuiti quodam & perenni fonte totius Vniuersi processus, omniumque rerum sub aspectu cadentium ordo emanet. Quæ quidem virtus opifex ab omni Deorum multitudine eximitur (dum Deorum hîc mentio fit, semper intelligendi sunt Angeli & Genij) nec ad generationis contrarietatem prodit, neque ei aduersum quicquam machinatur; verumtamen illa stabili diuinitatis suæ centro contracta dum consistit, reliquus ex ipsa procedentium Deorum numerus permanens simul, & in vniuersum progrediens, circa inferiorum prouidentiam diuidi perhibetur. Quod vt intelligatur, Sciendum, apud Poëtas duos esse pugnantium Deorum modos, quorum alter quidem circa gemina Vniuersi principia (quæ vnitatis substantia ab omnibus rebus separata produxit) diuinorum generum diuisionem ritè contemplatur, & secundùm principiorum oppositionem ipsos quoque Deos contrarios facit: siue enim terminum & infinitum, siue vnitatem & indefinitum binarium primas illas substantias appellâris, necessariò eorum oppositio mutua apparet, iuxta quam Deorum etiam distributiones differunt. Alter verò modus circa Deorum ordines & progressiones habetur: dum enim Poëtæ inferiorum rerum contrarietatem, varietatemque in ipsos eorum proximos Præsides referunt, mirum non est, si in materialem pugnam prodeuntes Deos, & circa ipsam diuisos pugnam committere confingant; quod & hisce docet Homerus:

Duo apud Poetas pugnantium, Deorum modi.

Homerus.

Tempore quo patrem sub terram Iuppiter olim
Coniecit.

Et alibi de Typhone;

. . . . ingemuit Iouis olim
Verberibus diris concussa Typhoëa circum
In regione animûm; namq; illic esse cubile
Titanis fertur.

Hisce

Titanicum bellum quid mysticè.

Hisce Titanicum contra Iouem bellum innuit, Deos belligerantes, & in humanis negotijs discrepantes inducit, idque vt in admirationem rapiat omnes eos, qui diuinam & intelligibilem eiusdem figmentorum dispositionem ritè intuentur. Dij enim, vti aiunt, etsi diuinorum progressuum extremitates sortiti sint, pendent tamen à superioribus Dijs, & finitimi quidem sunt rebus administrandis, cogniti autem suis diebus. Dum itaque Homerus pugnas eorum describit, consensum quendam ipsorum ad inferiora fidei suæ commissa ostendit; & sicuti Orpheus in Dionysiacis ritibus coniunctiones & diremptiones, luctusque adhibuit, ita Homerus eum secutus, diuisam vitam, pugnam, oppositionemque à rebus gubernatis procedentem in ipsos præsides Deos refert. Cognationem verò particularium istorum spirituum, ordinesque à quibus processerunt, ijsdem nominibus proponit, quibus supremas ipsas potentias ab omni materia separatas; & numeris ac figuris, vniuersalibus eorum administrationibus idoneis, vtitur. Cùm verò tot & tales modi habeantur, iuxta quos veterum Theologorum mysteria etiam in ipsos Deos bella referre soliti sint; meritò figmenta hæc nata sunt; siquidem diuina genera secundùm prima rerum omnium principia, nescio quæ discrimina admittunt. Dum enim authores generationes ad vnum quoddam generationum archetypon referunt, dum colligunt discernentia, dum entium progressionem multiplicantia vniunt, dum denique particularium operationes ad vniuersalia quædam genera reducunt, dum superna infimis, ima supernis medijsque miscent; quid aliud agunt, quàm bellum per consensum dissensumque rerum aptè significatum, significant? Hinc Titanes Osirin siue Dionysium, & Iouem Gygantes impugnantes feruntur. Dionysio enim siue Osiri, & Ioui, tanquam Mundi opificibus conuenit vnio & opus indiuisibile, vniuersitasque partibus prior; Titanes verò atque Gygantes in multitudinem producunt opificijs potentias, & veluti proximi rerum naturalium parentes, res Vniuersi sigillatim administrant. Discerpitur itaque corpus Osiris à Titanibus, quia vnita illa suprema & archetypa vis in multitudinem per Titanes significatam lapsa, veluti in multas diuinitatis portiunculas, vt aiunt, discerpitur. Bellum igitur in huiusmodi generibus, & variarum facultatum diuisio, & mutua tùm familiaritas, tùm discordia, particularisque cum rebus administratis consensus, dissensusque, meritò de vltimis diuinarum potentiarum dispositionibus concipiuntur. Si enim infimam ab vniuersalibus & vnitis dependentem diuisionem suprema prouidentia recto & ἀδιάκτῳ progressu constituerit; fiet vt hic vel iste Genius suæ quadam sortis salute ac prosperitate gaudeat, & contrà omnibus ijs causis, quæ quouis modo constitutionem eius, resque fidei suæ commissas interturbant, aut interimunt, necessariò infensus erit. Quæ omnia Iamblichi, Porphyrij, Platonis, Procli, vt suo loco videbitur, quin & sacri textus relationi congruunt, vbi cap. 10. Daniel. Princeps regni Persarum dicitur 21. diebus restitisse Angelo Gabrieli &c. Hoc pacto Neptuni, & Apollinis, & Vulcani dissidium apud Poëtas nihil aliud indicat, nisi apparentem quandam sub Luna principiorum discordiam; quæ cùm in

Orpheus.

Bella, consensum dissensumque rerum naturalium, quem præsides earum mouent indicant.

Titanes Osirin persequi quid.

Iamblichus. Porphyrius. Plato. Proclus.

Vulcani & Apollinis dissidiũ quid.

in oppositis ignis & aquæ qualitatibus consistat, meritò & eorum præsides Genios Neptunum & Vulcanum dissidere fingunt, vnoquoque rerum fidei suæ commissarum iurisdictiones tutante & conseruante. Iunonis autem & Dianæ dissidium, nihil aliud, nisi animarum in hoc mundo, siue rationalium, siue irrationalium contrarietatem denotant, quarum melioribus cùm Iuno præsideat, deterioribus Diana, inde dissidia nasci necesse est. Mineruæ & Martis dissidium partim ad prouidentiam mentis, partim ad necessitatem indicandam assumptum fuit: rerum enim quibus intelligibiliter præest Minerua, naturales vires Mars roborat, atque in ijs mutuam contentionem excitat. Mercurij & Latonæ discordia omnigenas animæ differentias secundùm vitales & cognoscitiuos motus insinuat: hæc enim vitam, ille iudicium perficit. Postremò Vulcani & Zanthi fluuij contrarietas totius corporeæ constitutionis principia decenter disponit: Nam ille caloris & siccitatis facultates promouet, hic frigiditatem & humiditatem conficit, ex quibus omnis generatio originem suam nanciscitur. Sed sicuti finis belli pax est, ita necesse quoque est, vt contrarietates tandem in mutuam concordiam desinant; ideo Venerem finxerunt litis conciliatricem, quæ tametsi deteriori parti suppetias ferat, ideo tamen facere credendum est, quòd hisce deterioribus assistendo insignem quendam splendorem & gratiam conferat, quâ ornatæ res cum contrarijs se melioribus rebus certo modo & mirâ quâdam sympathiâ coniungunt. Atque hæc de mystica Deorum pugna sufficiant.

Iunonis & Dianæ dissidium quid?

Mineruæ & Martis dissidium quid.

Mercurij & Latonæ dissidium quid.

Vulcani & Zanthi fluuij contrarietas quid.

Venus litis conciliatrix quid.

II. Effatum. *Si quis nouerit illud Oraculi; Binarius assidet illi; cognoscet, quomodo intelligendum sit apud Homerum, cæterosq́; Poëtas, causam malorum Dijs imputari; intelliget quoque, quomodo in arbore Sephiroth Geburah associetur Chesed, hoc est, rigor ac timor misericordiæ; & quomodo Typhon Osiri pacificus fiat.* Mirabatur olim Socrates, vt est apud Proclum, quomodo de essentia omnium præstantissima, & cuius esse totum sit bonitas, Homerus tamen audeat dicere:

Bina Iouis templi sita sunt in limine vasa,
Hoc hominum bona fata gerit, mala continet illud.

Homeri dictũ explicatur.

Quomodo ergo id fiat, iuxta mentem Poëtarum interpretabimur. Cùm itaque vniuersa biformibus entium principijs distincta sint, omnium entium substantiæ, animarum genera, naturales potentiæ, & materialium differentiæ, postremò & humana negotia, & iudicia secundùm iustitiam, duplicem sortita sunt conditionem; quorum quædam status præstantioris, quædam inferioris deteriorisque. Potiora sunt in corporum secundùm naturam dispositionibus pulchritudo, robur, bona habitudo; in fortunæ vicissitudine magistratus, honores, diuitiæ. Cœterùm his oppositi habitus, euentusque rerum, deterioris conditionis sunt. Illa boni nomine sapiens appellat antiquitas, hæc mali nomine; non tamen eâ significatione, quâ iniustum, sceleratum, luxuriæ inquinamentis deditum, malum vocare solemus; quæ vti mala in genere moris, vt philosophi loquun-

Bini sunt rerum omniũ ordines, quædam bonæ, quædam malæ.

quuntur, ita illa mala in genere naturæ accipi debent. Cognouit & hos binos rerum ordines Pythagoras, dum geminos entium ordines in rerum administratione posuit, vnum bonum, alterum malum. quos quidem binos rerum, tùm malarum, tùm bonarum in Mundo euenientium ordines, non nisi ab Opifice vnitate deducere oportet. Nam ab illo rerum principio, & Deorum diuisiones, & generum quæ Deos sequuntur, dependent. Item bonorum atque malorum circa generationem, vel fato destinatorum, vel secundùm iustitiam animis euenientium, causa reponenda est in dispensatore Vniuersi, qui & animas, vti loquuntur veteres Theologi, Poetæ, in mortalem regionem demittit. Effectus enim fati, ab opificis, vt Iamblichus & Proclus pulchrè docent, prouidentia dependent, & ordo siue progressio circa eandem subsistit, eiusque determinationes sequitur diuinæ legis vindex. Omnium igitur bonorum & malorum, præstantiorum deteriorumque largitionum, item prosperiorum simul impedientiumque actiones animæ in rebus externis causam Opifex & Pater in seipso constituit, atque omnia iuxta mentem suam gubernat, singulis conuenientia tribuens, & ad paternum sui imperium cuncta referens. Rectè igitur Homerus hosce duos fontes, ex quibus meliora simul & deteriora scaturiunt, quibusque opifex animas justè gubernat, nominauit πίθους, id est, vasa seu dolia, siue quòd Deus intelligibili suadela proprium finem omnibus inducat; siue vt capacitatem eorum innueret, omnigenos & varios effectus continentem, quippe dispersam omnium eorum, quæ animo distribuit Pater, primò in se vnitam complectitur multitudinem. Atque hic est binarius ille, qui Ioui assidet; dum videlicet ex Monade in dyadem seu binarium diffunditur; qui cùm, vt Timæus loquitur, principium necessitatis sit, mali quædam fatalis portio omnibus rebus nostris iam tum admiscetur, dum nascimur; quæ cùm semina mortalia sint, partem huius causæ sustinent; vnde prauitas ingenij, morbi, curæ, aliaque fatalia incommoda mortales, veluti lucem vmbra, perpetuò concomitantur, (non quòd Iuppiter illa intendat ex se, sed consecutiuè) vt rubigo ferrum. Verba Trismegisti sunt, vt sequitur, ad Pimandrum. *Ab ipso profectò factore nihil malum, nihilque turpe; hæ siquidem passiones sunt creata sequentes opera, quemadmodum æs rubigo, animata corpora limus: at neque faber ferrarius rubiginem induxit, neque animati corporis genitor cœnum ac sordes; sic nec Deus malum, generationis autem perseueratio malum subrepere cogit, eaque de causa mutationem rebus Deus instituit, ceu quandam generationis ipsius purgationem.* Est enim humanæ conditionis sorti ita comparatum, vt simul ac materiæ fœcibus immergitur homo, mox varijs perturbationum furijs, fortunæque miris iactibus agitetur, donec hisce veluti purgatus ex Dyade in Monadem vnde profluxerat, reuertatur. Indicant hanc malorum miscellam Hebræi per emanationem seu attributa Dei גבורה פחד צדק, *Geburach, Pachid, Zedek*, nomina seueritatis & fortitudinis, ex quibus veluti diuinæ iustitiæ ministris, omnis in Mundum pœna, malumque profluit. Verùm cum de hisce fusiùs in Cabala agamus, eò Lectorem remittimus. Et tametsi diuina prouidentia tot ac tanta mala in homines permise-

Pythagoras.

Ordo bonorum & malorum.

Iamblichus. Proclus.

Quomodo intelligendũ sit, Deum bonorum & malorum causam esse?

Dyas Ioui assidens multitudinem notat.

Trismegistus.

miſerit, ea tamen tantùm abeſt, vt intendiſſe iudicandus ſit, vt potiùs validum inde bonum emergat. Sicut enim Mundum contrarijs guberna- re voluit, ita bona malis, conſonis diſſona, ſecunda aduerſis ſapienter miſcuit, vt ex malorum contemplatione homo in boni appetitum ardentiùs inſurgeret; & dum conſona diſſonis aptè temperat, pulcherrima inde Mundo harmonia naſceretur. Hinc omnis ſympathiæ & antipathiæ lex, rerumque diſcors concordia nihil aliud, niſi bonum vniuerſi, ſine qua id conſeruari minimè poſſet, intendit. Si enim omnia in Mundo bona abſolutè forent, Mundum interire neceſſe foret; imò bona dici non poſſent, cùm bona creata denominationem ſuam non niſi ex malorum oppoſitione ſortiantur: vti enim bonum, teſte Dionyſio, eſt ex integra cauſa, ita malum ex quouis defectu. Hinc ſapienter Ægyptij fingunt Typhonem Oſiris aduerſarium, ideo ab Iſi & Horo non fuiſſe interfectum, ſed liberè demiſſum: Nam vt pulchrè Plutarchus docet: *Non enim paſſa eſt Dea, quæ terræ Domina eſt, vndique aboleri naturam Typhoniam humori contrariam; ſed dimittit eam, & laxat, cupiens temperiem relinqui, quia non poterat Mundus eſſe perfectus, ignea natura, hoc eſt, Typhonia abolita.* Quod verò Venus mediatrix inter Iouem & Gygantes, id inter Oſirin & Typhonem Iſis eſt. Patet igitur propoſiti epiphonematis ratio & ſenſus.

Mala Deus perm ſit vt bona emergant.

Dionyſius Areopagita.

Typhon ab Iſide & Horo non interfectus quid ſignificet.

Conſectarium.

EX his patet, cur Dijs iuſiurandi violatio à Poëtis imputetur. Apud Homerum & Proclum de doctrina Platonis (cuius mentem hoc loco explico) ſæpiùs mentio fit iuſiurandi à Ioue & Minerua perpetrata violatio; qua quid myſticè indicent, aperiendum duxi. Notandum itaque, Deum principium, finem, omniumque rerum media obtinere, ſequi verò poſt ipſum diſcedentium à diuina lege vindicem iuſtitiam. Diſcedunt autem à Deo, qui iuuentute, & amentia, cum concupiſcentia inflammati aſfectibus terrenis indulgentes, in vltimum ſcelerum omnium barathrum tandem præcipitantur. Nam vt rectè Homerus, qui ſæpè peccarunt, & maximis ſeſe flagitijs contaminarunt, ſecundùm vnicam Iouis voluntatem factorum ſuorum pœnas dant:

Iuriſiurandi violatio Deorum quid ſignificet.

Homerus.

Cum Sobole, vitaque ſua, atque vxoribus vnà.

Hanc verò punitionem primariò Iouem exequi occultâ quâdam, & ab omnibus incognitâ ratione; ſecundariò autem Mineruam cooperantem, & inſeruientem paternæ Iouis prouidentiæ, flagitioſos homines caſtigare, Orpheus teſtatur his verbis:

Orpheus.

Perficit hæc mentem vindex Iouis vſque parentis.

Cœterùm ſi illi, quibus in fœderibus & iuſiurando dixerat:

Quòd ſi non ſeruet præſentia fœdera quiſquam,
Huic fluet in terram cerebrum, ceu vina fluunt hæc:

Iouinam legem violarint; hoc ipſo in pœnas ſeſe conijciunt, dignoſque vindicta præſtant. Siquidem fœderum & iuramentorum præuaricatio ab illis præcipuè ſcaturit, qui iam dudum Deorum res mortales iuſtè regen-

tium iras, ob præteritorum scelerum perpetrationem commeriti sunt. Moueri autem, & ad actionem incitari, Proclo teste, ab ipsis Dijs feruntur; non quòd Dij homines puniendos, impios & iniustos reddant, sed quia promptis & idoneis ad mala futura occasionem patrandi permittunt, vt postquam aliquando pro animi habitu operati sunt, & conceptum scelerum fœtum in lucem protulerunt, vltione & pœnâ digni fiant; ita quidem, vt vltio improbitatis comes in istis ipsis, non in diuina iustitia perfici censeri debeat. quemadmodum Medici sectionum, vstionumque causa non sunt, sed affectus morbique eorum qui curantur; in quorum pœnis medicus aliud non intendit, nisi sanitatis ex sectione, aut vstione prouenienss bonum. Dum ergo Minerua Pandaro Troiano optionem dat, vt vel potentiorem ditioremque conditionem, vel eidem contrariam eligat, ipse tamen (vtpote vir ambitiosus, auarus, impius, tyrannus, ac gygantæo quodam & audacissimo ingenio præditus) deteriorem præfert; huius stolidæ electionis causa Minerua non est, sed eligentis improbitas & intemperantia. Deus igitur minimè verorum malorum animis obuenientium est causa, sed praui ingeniorum habitus improbarum actionum sibimet sunt Authores: Nam, vt rectè Plotinus, *fit enim iniustè quidem, quod perpetrat scelestus quispiam, at iustè, quia inde patitur, pœnamque sustinet ad totius improbitatis castigationem.* Patet itaque, iuramenti præuaricationem non à Ioue & Minerua, sed à Pandaro & Troianis prouenire, permittentibus tamen Dijs hoc facinus, & δυσβουλίαν quandam immittentibus, vt aiunt, quæ iustitiæ executionem præcedit, & facinorosos ad integram vitiorum vindictam quodammodo præparat. Malum itaque veluti boni quædam priuatio est, cuius causa res ipsæ natura constantes sunt, dum errore aliquo à sua integritate recedunt. Vnde S. Athanasius in Orat. contra idola: *Nullum,* inquit, *malum à Deo, nec à Deo, nec in Deo, nec ab initio extitit, nec vlla est eius substantia, sed homines per priuationem imaginandi, cogitandique boni sibi illud, quod malum est, comminisci cœperunt, effinxeruntque pro libidine ea, quæ non erant: vt enim si quis Sole præsente, & vniuersa terrarum suo iubare irradiante, conniueat oculis, ac inde tenebras, quæ nullæ sunt, animo fingat, atque postmodum quasi in tenebris ambulans oberret, vt nunc labente gradu procedat, nunc ad præcipitia se incitet, non lucem, sed tenebras arbitratus eas, cùm nihil videat, intueri existimat; ita humana quoque mens clausis oculis, quibus Deum contemplari poterat, falsâ suâ imaginatione malis in ijs sese mouet & agitat, nesciens interim nihil se agere, dum maximè se negotiosam præbet.* Hæc pulchrè sanè sanctissimus Doctor. Sed de his fusiùs in Theologia Ægyptiaca.

Deus permittit peccatores cadere, non iubet, aut iuuat.

Plotinus.

S. Athanas.

CAPVT IX.

Quid Poëtæ per tormenta animarum apud inferos indicare voluerint, ex mente Procli.

Effatum III. *Qui discreuerit merita & demerita animarum, sciet is, cur apud Poëtas iudiciorum tribunalia deputata sint, & ad quid in Cabala Mal-*

Malcuth detruncata sit à cæteris Sephiroth per פחד, *id est, rigorem.* Deus vti est infinitè bonus, iustusque, ita bona & mala animarum ex æquo decernit. Atque in hoc Poëtæ & Philosophi cum Orthodoxis conueniunt. Quid igitur indicent terribiles illæ, & ipsis Dijs exosæ habitationes, quid Ixionis rota, saxum Sisyphi, Promethei tormentum; quid sine mente Manes, vitæ similes vmbræ, eiulatus animarum huc illuc euntium, stridoresque, earundemque cum vespertilionibus fumoque comparatio; quid vas Danaidum, quid infernales fluuij, & alia maximè tragica nomina; iuxta mentem veterum interpretari aggredior.

Varia animarum loca iuxta veteres Poetas.

Quemadmodum igitur animarum à corpore solutarum mores & habitus sunt diuersi, ita & Vniuersi diuersa loca, in quæ collocentur animæ, putabant existere. Quasdam enim similes Dijs fieri volunt, ita à mortalitatis instrumentis separatas, vt neque perturbationibus, neque materiali ampliùs ineptitudine repleantur, sed amictus omninò puros & lucidos ferant; qui materiæ vaporibus non turbentur, neque natura terrena contaminentur. Nonnullæ verò, vt Proclus ait, necdum sufficienter expiatæ, affectus testaceo corpori deditos adhuc habent, quorum vehicula materialia, impedita pondere, denique multum mortalis conditionis secum trahunt. tales Socrates in Phædone inquit circa sepulchra volutatas, vmbratilia spectacula exhibere; Homerus vmbris consimiles fieri canit. Sunt denique iuxta eos aliæ, quæ sceleribus contaminatæ, infimum Mundi locum æternis pœnis deputatum sortiuntur. Quæ quidem apprimè indicant triplicis generis animarum, iuxta orthodoxam doctrinam, beatarum, purgandarum, damnatarum statum; vt proindè mirum sit, Philosophos diuinâ luce destitutos, naturalis luminis ductu, huc pertingere potuisse. quæ omnia cùm apud Platonem fusè describantur, hìc immorari nolo. Est enim diuinitatis proprium, & ab primo Mundi conditu vsitatum, altissimis etiam gentilitatis tenebris supernaturalia quædam diuinæ legis suæ arcana, siue ad improborum correctionem, siue ad bonorum incitamentum inseuisse. Quid aliud per Elysios campos, per aurea Saturni secula, nisi Beatorum statum? Quid aliud per metempsychosin, siue animarum transmigrationem, nisi purgandarum à culpis animarum, varias pœnas pro magnitudine delictorum destinatas; nisi diuersa purgantis ignis media & instrumenta indicant? donec solutis debitis, & purgatione ritè peractâ, suo tandem centro ac sphœræ, vnde profluxerunt, restituantur. Quid aliud rota Ixionis, Sisyphi saxum, vas Danaidum, quorum labores nec terminum, nec finem habent, nisi supplicia æternitatis iustissima peruersis & obstinatis in malo animabus designata indicant? Vbi Minos, Æacus & Rhadamanthus, inferorum seuerissimi vitæ transactæ iudices constituti, in minima inquirent; vbi Eumenides, Erynnies, furiæ, sententiæ à Iudicibus propositæ ministræ & executrices, singulas debitis supplicijs exercebunt. Sed audiamus Procli verba, qui tam eleganter omnia hæc describit, vt ea non tam humano, quàm diuino instinctu eructasse videatur: [Præterea quis non verissimũ esse dicat, multas animas corpora cum luctu deserere, & abstrahi quàm ægerrimè, propter iucundam

Socrates.

Homerus.

Triplex status animarum ab antiquis Philosophis cognitus.

Plato.

Aurea secula Elisij campi Beatorum statum designant.

Animarum transmigratio statum designat animarum purgandarum.

Rota Ixionis, Sysyphi saxũ, vas Danaidum, Æternitatem penarum designant.

Proclus.

dam cum illis vitam,& multiplices voluptates? Nam voluptates,vt in Phædone Socrates ait, ceu clauis copulant animas, & affigunt corporibus; & postquam à corporibus egressæ sunt, vehiculis opacis, & Sirenum, id est, voluptatum vaporibus perturbatis, ponderosis atque terrenis vti solent,& vocem incertam, sonitumque materialem edere, quam poësis stridorem nominat. Sicuti enim animarum in cœlos ascendentium organa vocem emittunt harmonicam, & concinnum decentemque motum habere videntur; ita illarum, quæ sub terram descendunt, sonus stridori similis est, appetitioni tantùm & imaginationi deditæ vitæ speciem repræsentans. Quin etiam locos inferorum,& sub terra sita tribunalia iudiciorum, & fluuios, de quibus Homerus atque Plato nos docuêre, non pro vanis imaginationibus, & monstrosis fabulis æstimare conuenit. Sed & animis in cœlum peruenientibus multi,varijq; loci,iuxta series quæ illic fiunt,destinantur. Sic existimandum est, illis, qui ad hoc opus castigari, purgariq; debent, subterraneos locos esse paratos, qui varios elementorum supra terram defluxus suscipiunt, quos Mythologi fluuios & amnes appellant. Quare non est damnanda poësis, quòd ita de inferis dicat:

Socrates.

Exosus superis locus est, horrendus, & ater.

Inferorum loca describuntur.

Mouet enim horrorem illa varietas, & præsidum imaginatio Dæmonum. Perhibetur autem locus inferorum Vniuersi extremus & infimus esse, multum materialis confusionis habere, & ne Solis quidem radijs vnquam lustrari, propter omnifarias sordes, secundùm diuersos animarum habitus, quæ illuc feruntur, ceu in regionem à Dijs remotissimam.] Hinc patet quoque, cur Hebræi per Malcuth à reliquis Sephiroth per Pechad resectum, locum hunc intelligant. Est enim Malcuth, vt Cabalistæ docent, vltima Sephirarum, & sublunarem Mundi locum indicat; tunc autem per rigorem diuinæ iustitiæ resecatur à cœteris Sephiroth, quando animæ propter peccata & iniquitates, diuinis illustrationibus,& sacris charismatum donis, diuinæ iustitiæ rigore sic exigente, priuatæ, vmbræ mortis destinantur, & æternis tenebris, vbi nulla diuinæ illustrationis ampliùs spes superest, destinantur.

Doctrina Cabalistica de Malcuth à Sephiris reliquis truncata.

CAPVT X.

Concubitus Deorum cum Deabus mystica interpretatio, ex mente Procli.

EFfatum IV. *Qui penetrârit, quomodo supremum Numen amore agitatum, Mundo se visibili communicauerit; intelliget, quid Homerus per concubitum Saturni & Rheæ, Iouis & Iunonis, Vulcani Martisq; cum Venere; Ægyptij verò per Osiris & Isidis congressum, intellexerint.* Non est verisimile Homerum humanæ sapientiæ oraculum, tam indigna sub fabulæ tegumento de diuinæ essentiæ natura protulisse; sed ænigmaticis huiusmodi inuolucris, vt suprà dictum, non alio fine vsum fuisse, nisi vt ominosa diuinitatis sacramenta, à plebeiorum rudi intellectu & incapacitate semoueret,

ueret, solisq; sapientibus medullam propositæ fabulæ enucleandam præberet. Quàm itaque per incongrua verba, diuinitati congrua exponat arcana, hoc loco iuxta mentem eius exponendum duxi.

Sciendum itaque, quòd omnes diuinorum ordinum dispositiones iuxta veteres Philosophos, tùm ex vno Vniuersi principio; quod & Bonum à Platone dicitur, tùm ex geminis causis ab illo archetypo vno immediatè proximis, quas alij dyadem, quidam multitudinem, alij terminum & infinitum vocant, progrediuntur. Hasce verò geminas causas iuxta separationem Dijs congruam, diuisas discretasque alij Masculo-fœmineis, alij par-imparibus, alij denique paterno-maternis comparant; id est, per modum principij actiui & passiui. Hæc enim cùm ex se & natura sua vnionem, ob primordialem causam, quæ toti entium generi vnitorum bonorum Dux & Author est, desiderare viderent sagaces primæuæ sapientiæ Authores; admirandum hoc naturæ cum opificis supremâ mente coniugium, symbolicæ mythicæque speculationis cortice inuolutum, sub forma nuptiarum, congressus Deorum Dearumque, & multiplici filiorum fœtu, concatenatisque superorum æquè atque inferorum Deorum Dearumque connubijs, iuxta omnem supremæ diuinitatis influxum in omnia extensum diffusumque, expresserunt. Hinc Cœli, Terræque, Saturni & Rheæ congressus: Hinc inter opifices Mundi omnium prima Iouis & Iunonis commixtio facta traditur. Nam Iuppiter vti paternæ dignitatis est, ita iuxta vnitatis ordinem omnia producit, & cum intelligibili termino comparatur: Iuno verò mater est omnium eorum, quorum Iuppiter pater, & iuxta fœcundum binarium cum ipso iuncta, omnia ea, quæ inferiora Ioue sunt, constituit, & cum infinito similitudinem, teste Proclo, habet; ita quidem, vt ante omnia in singulis Deorum ordinibus vnitiua opificis præstantia, in generationis verò & dualitatis causa perfecta in Opificem conuersio consideranda sit; præstantioribus quidem in sese diuinioribusque potentijs constanter mouentibus, inferioribus autem committentibus se potentijs illorum. Quæ omnia pulchre Aristoteles explicuit per materiam in continuo formarum appetitu existentem. Hinc, vt apud Plutarchum est, Isis cùm auidè Osirem coniugem desideret, tam anxiè eiusdem dispersum à Titanibus corpus inquisitum, in vnionem restaurare molitur; de quo passim in hoc libro fusiùs tractatum vide. Eandem ob causam Iuno ad congressum Iouis tàm sollicitè aspirat, vt nimirum essentiam suam adhuc in multis imperfectam perficiat, & omnigenis potentijs præparet; Iuppiter verò, vt omnis bonitatis fons, ita diuino amore agitatus, nihil adeò in votis habet, quàm bonitatis suæ influxu omnia fœcundare, bonis implere, causamque multitudinis collectiuam, vimque inferiorum in se conuersiuam, porrigere. Fit autem vtriusque copula, & indissolubilis connexus ab vniuerso separatus, & à Mundi domicilijs seiunctus, in monte Ida, loco idearum, & intelligibili natura, in quam Iuppiter prodit, & Iunonem ad se allicit amoris vi; non ipse quidem conuersus in participantem, sed propter abundantiam bonitatis, secundùm hanc quoque coniunctionem cum seipso & intellectu, Iunoni

Quid Poetæ per coniugium Deorum Dearumque signarint?

Aristoteles.

Isis cur Osiridis corpus tam anxiè quærat?

Plutarchus.

Quid per coniunctionẽ Iunonis & Iouis.

noni

noni gratificans se communicat; huiusmodi enim sunt præstantiorum amores, inferiora in superiora conuertunt, & subiectorum bona perficiunt & implent. Hæc verò Homerum aliunde non habuisse, quàm ab Ægyptijs, satis superque testantur ea, quæ & Hermes, & Iamblichus de similibus fusè pertractant, ille in Pimandro & Asclepio, hic in libro de mysterijs Ægyptiorum, de quibus suo tempore & loco copiosiùs. Sed nunc vnde abiuimus, illuc reuertamur.

Hermes. Iamblichus.

Est itaque Iuppiter nihil aliud, nisi suprema mens omnium moderatrix; Iuno verò eiusdem prouidentia iuxta anagogicum sensum. Copula significat reciprocam amoris vim, quâ bonitatis suæ exuberantiam iuxta idealem conceptum Mundo communicare voluit. Voluntatis suæ executor fuit Vulcanus. Hinc ab Homero Ioui congredienti cum Iunone thalamum construxisse fingitur, qui quidem nihil aliud innuit, quàm Vniuersi constitutionem, & Mundi sensibilis fabricam. Est enim Vulcanus Vniuersi opifex, vti Orpheus testatur, cuius asseclam Martem quoque ponunt cum Venere Vulcani coniuge adulterium committere; quorum sensus hic est. Vterque & Vulcanus, & Mars, circa Vniuersi dispositionem occupati finguntur; Marti quidem Vniuersi contrarietatum discernendarum cura incumbit, & nihil aliud indicat, quàm vim illam dissidiorum in natura rerum occurrentium, excitatricem, fotricemque: Vulcanus verò vim illam ostendit, quæ totius sensibilis Mundi machinam artificiosis inuentionibus exornat, & certis naturæ proportionibus & potentijs implet. Quare fingitur in poësi circa cœlum viginti tripodes constituere, vt perfectissimâ figurarum, quam icosaëdron vocant, ipsum instrueret: Item Lunæ subiectas multas & varias artificiosè formas fabricare, quas refert Iliad. 6. Homerus.

Iouis & Iunonis concubitus anagogica interpretatio.

Orpheus.

Vulcani & Martis cum Venere adulterium quid significet.

Fibulæ, & armillæ, speciosa monilia, torques.

Sed quoniam neuter dictorum Numinum, nisi intermediâ pulchritudine & harmonicâ gratiâ, opus suum exequitur, hinc vtrique Venerem copularunt; Marti videlicet, vt contrarijs rebus harmoniam & ordinem inferat; Vulcano verò, vt sensibilibus opificijs pulchritudinem inducat, queîs Mundus hic, veluti ex miscella quàm venustissimus consono-dissonorum euadat; quod Veneris donum est. Porrò Vulcanus iuxta voluntatem Iouis coniugem duxisse Venerem fingitur, Mars adulterium cum ea commisisse; quibus quidem nihil aliud indicatur, quàm quòd Vulcano, rerum sensibilium opifici, naturali quodam appetitu coniungitur pulchritudinis & conciliationis causâ; diuisionis autem & contrarietatis præsidi aliena est. Atque hic est dissimilium causarum consensus, quem Homerus haud incongruè per adulterium expressit, cum Venere Vulcani coniuge commissum. Erat autem cumprimis necessarium, vt per hunc dissimilium causarum consensum, contraria sibi mutuò conciliarentur, & Mundi bellum in pacem desineret. Quemadmodum enim in Mundano ornatu superiori pulchritudo, elegantia, forma, cœteraque Vulcani opera conspicua sunt; sic in inferiori generationis orbe elementorum pugna, oppositio, contrarietates naturalium facultatum, denique prorsus Martia

Cur Venus Vulcani coniunx cum Marte adulterium commisisse dicatur.

dona

dona comparent; quibus Vulcanus vincula ideo iniecisse dicitur, vt mundana genera artificiosis rationibus aptè connecterentur, atque tum ex contrarietatibus Martijs, tùm conciliantibus Venereis donis, vnam vndequaque perfectissimam constitutionem efficiant. Verùm cùm humidi conditione sic exigente, perpetua generationis & corruptionis vicissitudo rebus inexistat; hinc aptè fingitur Vulcanus vincula, quæ Marti & Veneri iniecit, denuo, Neptuno suadente, soluisse: Neptunus enim humidi præses perpetuam generationis continuitatem, quæ in calido & humido consistit, saluam esse cupiens, & mutationis circulum in sese resolui, nata corrumpi, corrupta nasci efficit. Quæ omnia Proclus hisce verbis confirmat: *Profectò primus & perfectissimus rerum Opifex mundum videtur ex contrarijs elementis constituisse, & certâ proportione amicitiam ijs indere, coniunctis in se simul Vulcani, Martis, & Veneris effectibus. Producens enim contrarietates elementorum, secundùm Martem intra se agit; amicitiam verò moliens, iuxta Veneris potentiam operatur; Martijs verò Venerea connectens Vulcaniæ artis primitiuum exemplar in seipso continere apparet. ipse igitur omnia est, & cum omnibus Dijs operatur.* Vides itaque ex dictis, quomodo effatum in initio propositum intelligendum sit.

Vincula Vulcani quid?

Natura Neptuni exprimitur.

Proclus.

CAPVT XI.

De Transmutatione Deorum, ex mente Procli de doctrina Platonis.

EFfatum V. *Qui nôrit varios diuinitatis in Mundi membra effectus, sciet, cur Poëtæ & veteres philosophi Deos in varia animalia, plantas, saxa, transmutatos exhibuerint.* Cùm Deus ex se & sua natura mutationis incapax sit, semperque sibi vno eodemque modo similis; incongruum, ne dicam stolidum foret, Deum corruptibilium mutabiliumque rerum alterationibus subijcere. Arcanum itaque latet; quod quale sit, & quomodo huiusmodi intelligenda sit μεταμόρφωσις, hoc capite iuxta mentem veterum explanare visum est; vt symbolicæ doctrinæ in figmentis veterum exhibita ratio luculentiùs patefiat, præsertim cùm hieroglyphicæ Theologiæ structura maxima ex parte huic innitatur.

Cùm itaque veteres sublimi & perspicacissimo ingenio præditi, Dei naturam exactiùs scrutarentur, viderunt nihil ex illis rebus, quæ sensibus aggeruntur, eidem competere posse, atque adeo ipsum sola intellectus virtute comprehensibilem. Viderunt præterea, intellectum semper in actu sine termino, siue intelligibili obiecto, esse minimè posse, cùm hæc ex se & sua natura sint correlatiua: Mundum autem hunc à Deo conditum, necessariò primò in diuino intellectu extitisse, tanquam faciendi operis ideam quandam & exemplar. Intellexerunt etiam, diuinum intellectum non tantùm circa propriam essentiam, sed & Mundum, & singulas mundanæ machinæ partes distineri; & has ipsas in mente diuina veluti æternas quasdam subsistentes ideas pulchrè & conuenienter contemplati fuerunt.

Veterum perspicacia in Dei natura & operationibus contemplandis.

runt. Denique nullam rem à Deo conditam ſine peculiari eius influxu & conſeruatione durare poſſe cognouerunt, atque adeo ſingulis rebus, cœlis, omnibuſque, quæ cœlorum ambitu continentur, aſtris, elementis denique, & quæ ex ijs componuntur mixtis corporibus, Deum ad ea ineffabili prouidentiæ ſuæ aſſiſtentia fouenda atque ſuſtentanda præſentem eſſe. Vt igitur hanc admirabilem diuinæ in mundana membra diffuſionis rationem altiùs à rudi profanorum captu ſemouerent, Deorum metamorphoſin architectati ſunt. Hinc vim ſupremi Numinis Mundi gubernatricem, Iouem; temporum diſpoſitricem, Saturnum; Vniuerſi animatricem in Sole ſe exercentem, Apollinem; & ſic in cœteris ordine ſphœris cœleſtibus, & elementaribus, vnicam & indiuiſibilem Dei virtutem, iuxta diuerſam participantium corporum conditionem, effectûſque inde reſultantes, ſub diuerſis Deorum Dearumque nominibus exhibuerunt. Atque hucuſque rectè & ſapienter primæui excultioris ingenij Myſtæ ratiocinati ſunt; factum tamen fuit, vt ſuccedentes Philoſophi mentem veterum aut non rectè penetrantes, aut eam falsò interpretantes, ſingulas huiuſmodi à diuina mente peruaſas mundanæ machinæ partes, veluti totidem quaſdam diuinas ſubſtantias (quos Deos dixerunt) exiſtimârint. Atque hinc, veluti ex equo quodam Troiano, execranda illa in Mundum πολυθεΐα originem inuenit. Sed cùm hæc in Obeliſco Pamphilio lib. III. fuſè cum exaggeratione declarata ſint, eò Lectorem remittimus; noſtrarum partium hoc loco eſt, mentem primorum ſapientum circa Deorum metamorphoſin explanare.

Origo fabulæ de tranſmutatione Deorũ.

DiuerſiDij nil aliud ſunt quàm diuerſæ vnius ſupremi Numinis virtutes.

Quando Idololatria in mundum introducta.

Quemadmodum igitur Sol radios ſuos vniformi, & conſtanti, & immutabili diffuſione omnibus Mundi corporibus communicat, nihil tamen ſubſtantiæ Solis inde quicquam aut alterationis, aut mutabilitatis obuenit, vtpote ſolâ varietate effectuum, quos producit, in participantium corporum conditione & qualitate exiſtente; ſic ſuprema Mundi mens, & Sol ille archetypus, rerum omnium Opifex Deus, dum in Mundi membra diffuſus terrenis materialibuſque, vt ita dicam, miſtus, innumerabiles effectûs producit, non putandum eſt, vllam inde ſequi eſſentiæ ſuæ mutabilitatem, nec materialium potentiarum contagione illum inquinari; ſed tota effectuum diuerſitas & differentia, ex parte ſubiectorum corporum diuinos influxus diuerſimodè participantium, attendenda eſt. Nam vt rectè Proclus: *Simplex enim Deorum eſſentia videntibus apparet varia, cùm Dij tamen neque mutentur, neque fallere velint; ſed ipſa natura pro modo, diuerſitateq; participantium, proprietates Deorum determinat.* Nam etſi vnum ſit, quod participatur; aliter tamen atque aliter diuerſa ſuſcipientia participant. In Mundo quidem Angelico ſeu intellectuali, ſe exerit per effectûs naturæ Angelicæ conuenientes, vt eſt, intelligere, amare, mitti, præſidere rebus fidei ſuæ commiſſis: In Mundo Sidereo per motum cauſatum, calorem, lumen, cœteraſque aſtrorum influentias: In Elementari Mundo, per innumeros effectus in animalibus, plantis, lapidibus, mineralibuſque elucescentes. Itaque participatus à Deo influxus ſubſtantia quidem eſt, vniformis, & immutabilis, & per ſe conſtans; multiformis autem

Comparatio Solis & Dei

Proclus.

Deus diuerſis rebus diuerſo modo ſe communicat.

tem

tem participatione videtur, & diuersas imaginationes mouet propter imbecillitatem iudicij participantium. Quibus consentit Proclus, dum ait: *Alterâ verò ratione diuina natura cùm plurimas in se sitas potentias, & ideas habeat varias, diuersa spectacula intuentibus ipsam exhibet; siquidem iuxta potentiarum varietatem in alias atque alias formas immutari dicitur Numen, in quo omnes istæ potentiæ continentur, nunc hanc, nunc illam exerens; quamuis perpetuò cum omnibus agat. Cogitatio tamen inspectoris ab hac ad illam discurrens, propter inspectorum multitudinem, Numinis varietatem imaginatur.* Atque hic est decantatissimus ille Proteus innumeris rerum formis expressus, verus Neptuni Minister, omnium rerum generabilium simulachra continens; cuius coniunx Idothea, hoc est, formarum mater & Dea; ad innumerabilem rerum varietatem, quæ per humidi præsidis Ministrum Proteum diuinis potentijs præditum, & per Idotheam coniugem producuntur, indicandam. Proclus.

Nunc aqua, nunc ignis, animal nunc reptile factus.

Quotquot enim continet in æterno exemplari formas, in totidem sigillatim per potentiæ suæ operationem conuerti dicitur, in ea diuersitate rerum, quæ potentiæ suæ substant. Vnde Deorum antiquissimus apud Orpheum habetur, vt suo loco videbitur; cui & claues maris, & omnium præsidium tribuit. Vnde in curru Phocis trahentibus triumphare fingitur Virg. l. 4. Georg. Proteus, & Idotea quid.

Est in Carpathio Neptuni gurgite vates,
Cœruleus Proteus, magnum qui piscibus æquor,
Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Virgilius.

Proteum Neptuni filium & Ministrum, nonnullos esse aërem, quòd è Stoicorum sententia Iuppiter aër sit appellatus, eumque adeo omnia pertransire, & vbique esse, existimasse reperio. Nam aër proximè fit ex aqua in illum extenuata, cuius natura est, omnia temperare, adeoque ortus omnium principium & plantis animalibusque existit. Hinc Homerus l. 4. Odyss.

Concussit ceruice iubas Leo factus, & inde
Fit Draco terribilis, modò Bos, modò Pardalis ingens,
Alticomans aut arbor, nunc frigida defluit vnda,
Nunc ignis crepitat. Homerus.

Nam ex eadem materia, pro aëris calorisque ratione occulta, vel arbores, vel animalia nascuntur, vel materia ipsius conuertitur in elementa; quod prisci per tot tamque multiplices formarum mutationes indicarunt: vnde Proteus, quasi πρῶτον ὄν, primum ens, materiâ videlicet impulsu naturæ varias semper formas expetente. Transmutationes verò Deorum, ad comparationem Typhonis in varias animantes secti, quid aliud indicant, nisi singulos rerum naturalium genios, naturæ malo obuio, mox ad res fi- Proteus primum ens.

dei suæ commissas tutandas, conseruandasque quibus modis possunt, contra immanem typhoniam vim, naturæ destructricem, se defendere, hoc est, illius rei, cui præsunt, bono vnicè studere. Sic Hammon in Arietem, Mercurius in Ibin, Pan in Hircum, Osiris in Bouem, Apollo Accipitrem, (& sic de cœteris) conuersus fingitur, vnusquisque in id animal, quod iuxta analogiam quandam proprietatibus suis, & genij, & rei, cui præesset, indolem referret. Verùm cùm de hisce in Obelisco Pamphilio integro libro quarto copiosissimè tractatum sit, eò Lectorem remittimus. Omnia pulchrè confirmat Proclus hisce verbis: *Immutati videntur Dij, cùm idem Numen iuxta diuersos ordines atque gradus, & ad extremum vsq; procedit, multiplicans seipsum iuxta numerum, & in subiectas administrationes descendens. Etenim hoc modo quoque mutari Numen videtur in illam formam, in quam progrediens supernè descendit. Ita Mineruam Noctuæ, Mercurium Laro seu Ibi, & Apollinem Accipitri assimilatos dicunt, infimos ipsorum, & magis dæmonios gradus indicando, in quos à superioribus procedunt; ita tamen vt vbi Poëtæ diuinas in abstracto apparitiones insinuant, eos sine forma vlla ac figuris exprimant; vbi Angelicos, sub varijs quidem formis Deos introducant, vniuersalibus tamen, vti forma humana, idq; nonnunquam citra sexus discrimen; postremò aduentationes dæmonum describunt, tùm in singularia & indiuidua mutationes afferunt, siue in homines, siue in alias animantes particulares. Etenim cùm dæmones ordine diuinorum generum postremi sint, talibus figuris exhibentur.* Vides igitur, quomodo huiusmodi transmutationes triplici Mundo, Archetypo, Angelico, & Sensibili, aptè & cum congrua analogia applicentur; ita vt simplicem quidem naturam, & omnis compositionis expertem Dijs, vniuersalem Angelis, animabus rationalem, dæmonibus verò particularem attribuant. Sed hæc de transmutatione Deorum mysticè intelligenda sufficiant.

Transmutatio Deorum in animalia.

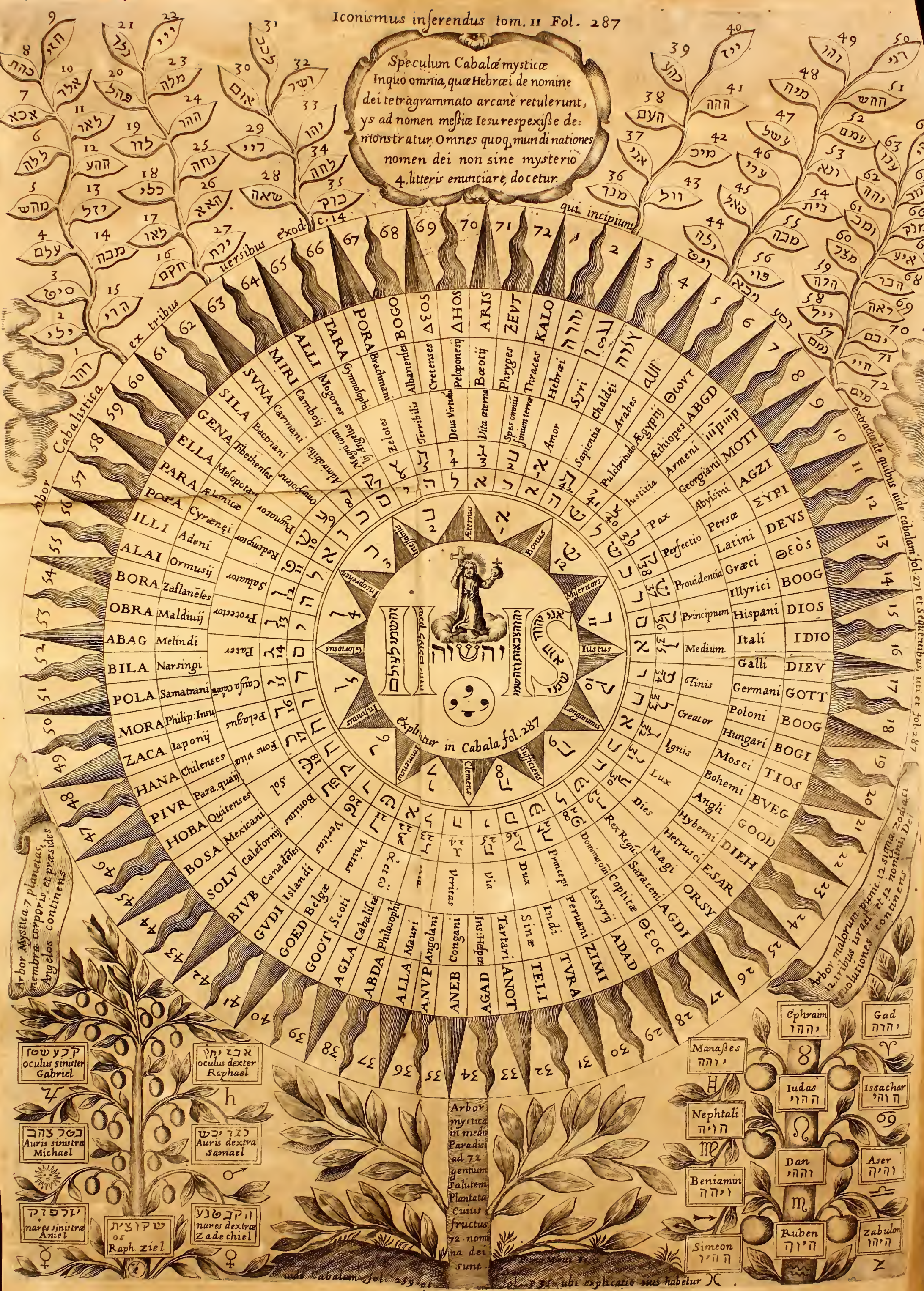
Proclus.

ANACEPHALAEOSIS

Effatorum mysticorum, quæ olim à Pico Mirandulano totius Orbis literatis proposita sunt, & nunc iuxta legitimum sensum exponuntur.

Effati I. expositio.

I. A *Saturnijs legibus eximuntur Dij qui contentiui & perfectiui sunt; à Iouijs legibus Dei Saturnij; à fatalibus legibus omnis anima viuens intellectualiter; legi autem Adrastiæ omnia obediunt.* id est, singuli diuinorum & mundanorum ordines ita se habent, vt inferiores respectu superiorum debitam exerceant obedientiam; non contrà. Hinc iuxta ea, quæ suprà diximus, Saturno menti primæ subijcitur anima mundi, quæ Iuppiter dicitur; & huic Mercurius, Bacchus, Neptunus, Pluto; Mercurius vti nuncius & mandatorum Iouialium executor; Bacchus vti vegetalis naturæ Minister; Neptunus, vti humidæ naturæ præses; & Pluto denique vti Mineralis naturæ custos & conseruator. Iuppiter autem throno sce-

Iconismus inserendus tom. II Fol. 287
Speculum Cabalæ mysticæ In quo omnia, quæ Hebræi de nomine dei tetragrammato arcanè retulerunt, iis ad nomen messiæ Iesu respexisse demonstratur. Omnes quoq. mundi nationes nomen dei non sine mysterio 4. litteris enunciare, docetur.
Arbor Cabalistica ex tribus uersibus exod. c. 14 qui incipiunt
extractis, de quibus vide cabalam fol. 271 et sequentibus, uti et fol. 287
Arbor Mystica 7 planetas, membra corporis, et præsides Angelos continens
Arbor malorum punic. 12 signa Zodiaci 12 tribus Israel et 12 nominis Dei reuolutiones continens
Arbor mystica in medio Paradisi ad 72 gentium salutem plantata cuius fructus 72 nomina dei sunt.
IHS
Explicatur in Cabala fol. 287
Æternus
Bonus
Misericors
Iustus
Longanimus
Sufficiens
Clemens
Immensus
Infinitus
Gloriosus
Incomprehensibilis
Ineffabilis
Deus Virtutis
Vita æterna
Spes omnium finium terræ
Amor
Sapientia
Pulchritudo
Iustitia
Pax
Perfectio
Providentia
Principium
Medium
Finis
Creator
Ignis
Lux
Dies
Rex Regum
Dominus
Princeps
Dux
Via
Veritas
Unitas
Bonitas
Sol
Fons vitæ
Pelagus
Causa causarum
Pater
Protector
Saluator
Redemptor
Pugnator
Omnipotens
Admirabilis
Magnus consiliis
Zelotes
Terribilis
ΔΗΟΣ Peloponesij
ARIS Bœotij
ZEVT Phryges
KALO Thraces
Hebræi
Syri
Chaldæi
Arabes
ΘΩΥΤ Ægyptij
ABGD Æthiopes
Armeni
MOTI Georgiani
AGZI Abyssini
ΣΥΡΙ Persæ
DEVS Latini
ΘΕΟΣ Græci
BOOG Illyrici
DIOS Hispani
IDIO Itali
DIEV Galli
GOTT Germani
BOOG Poloni
BOGI Hungari
TIOS Mosci
BVEG Bohemi
GOOD Angli
DIEH Hyberni
ESAR Hetrusci
ORSY Magi
AGDI Saraceni
Cophtæ
ADAD Assyrij
ZIMI Peruani
TVRA Indi
TELI Sinæ
ANOT Tartari
AGAD Insulæ
ANEB Congani
ANVP Angolani
ALLA Mauri
ABDA Philosophi
AGLA Cabalistæ
GOOT Scoti
GOED Belgæ
GVDI Islandi
BIVB Canadenses
SOLV Caleformij
BOSA Mexicani
HOBA Quitenses
PIVR Para quaij
HANA Chilenses
ZACA Iaponij
MORA Philip. Insu.
POLA Samatrani
BILA Narsingi
ABAG Melindi
OBRA Maldiuij
BORA Zaflanëles
ALAI Ormusij
ILLI Adeni
POPA Cyrænæi
PARA Ælemitæ
ELLA Mesopotam.
GENA Tibethenses
SILA Bactriani
SVNA Carmani
MIRI Camboij
ALLI Mogores
TARA Gymnosophi.
PORA Brachmani
BOGO Albanenses
ΔΕΟΣ Cretenses
oculus sinister Gabriel
oculus dexter Raphael
Auris sinistra Michael
Auris dextra Samael
nares sinistræ Aniel
nares dextræ Zadechiel
os Raph. Ziel
Ephraim
Gad
Manasses
Iudas
Issachar
Nephtali
Dan
Aser
Beniamin
Ruben
Zabulon
Simeon
vide Cabalam fol. 259 et … fol. 282 ubi explicatio eius habetur

ptroque conſpicuus, vti omnibus inferioribus ſe imperat, ita Saturno primæ menti, & hic primæ cauſæ rerum omnium ſubijcitur; quæ cùm contineat omnia, omnia perficiat, meritò omnia, ad vltimum vſque rerum gradum, eius diuino ſubijciuntur imperio. Quod itaque de diuinorum generum ordinibus dictum eſt, de ſenſibilis quoque Mundi ordinibus dicendum eſt; Nam influxibus cœleſtium orbium, quos Platonici ex Zoroaſtro fatum, & fatalium legum authores dicunt, omnia inferioria ſubſtant, à quibus fatalibus legibus anima tantùm rationalis, vtpote diuinioris ordinis, iuxta rationis ductum viuens, eximitur. Patet itaque ſenſus effati.

II. *Quod in Phædro Platonis dicitur dorſum cœli, id in Parmenide dicitur Vnum; & quod ibi profundum cœli, hic totum; quod ibi axis, hic terminus.* Per dorſum cœli intelligitur idealis circumferentia totius, quæ nihil aliud eſt, quàm vnum illud, ſimplex, & interminum earum omnium principium, cuius cœli imum eſt totum id, quod mentis vnitate complectitur, cuius axis eſt mundanæ machinæ idea, circa quam veluti circa terminum mens diuina verſatur. Effati 2 expoſitio.

III. *Sicuti intelligibiles Dij omnia producunt vniformiter; ita intelligibiles ſimul & intellectuales omnia producunt trinaliter; intellectuales autem purè hebdomaticè, id eſt, ſeptenaliter.* Per Deos intelligibiles intelligitur ſolius Dei, ſupremæ rerum omnium cauſæ, virtus creatiua, quæ producit omnia vniformiter: per intelligibiles ſimul & intellectuales intelligitur Anima mundi Platonicorum, quam ipſi mentem primam, ſiue Angelum primum à Deo productum appellant; & hic ſecundùm Platonicos producit omnia trinaliter, id eſt, iuxta triadis in mente diuina exiſtentis ideam explicatam, & in opus deductam: per purè verò intellectuales ſubſtantias intelliguntur reliqui corporum mundanorum, quæ per ſeptenarium explicantur, præſides Angeli, multiplices vnius Iouis ſeu Dei virtutes; & hi ſeptenaliter producere omnia perhibentur, quia Mundano ſeptenario immerſi, rerum productioni, vt ipſi putant, incumbant. Sicuti enim paternalis proprietas eſt, ſolùm in intelligibilibus; ita conditoria ſiue factiua ſolùm in intelligibili & intellectuali natura proprietatem habet paternam ſimul & conditoriam; in purè intellectuali verò ſolam conditoriam habet facultatem, vt ipſi arbitrantur. Licet enim diſtinctæ ſint diuinæ hierarchiæ, ſciendum tamen eſt, omnia in omnibus eſſe ſuo modo. Qui hæc ritè intellexerit, apertè videbit, cur prima cauſa cœlum; cur prima mens Saturnus; cur anima Mundi Iuppiter ſit vocatus; vbi intelligibile reſpondet cœlo, intelligibile ſimul & intellectuale Saturno, intellectuale verò Ioui. Videbit quoque inter extremos paternos Deos, vt Proclus ait, Saturnum & Iouem, neceſſariò mediare Rheam, ad fœcundæ vitæ proprietatem indicandam; quæ vti coëxiſtit Saturno, ſecundùm ſuam ſummitatem, Rhea dicitur; & vti Iouem producit, & cum eo totales ſimul & partiales Deorum ordines diſponit, Ceres nuncupatur. Effati 3 explicatio.

IV. *Cædes Deorum tragica eſt, ſeptima vnitas diſcretiua ſeptenarij intellectualis.* Per ſeptenarium intellectualem nihil aliud indicatur, niſi inferior Effati 4 explicatio.

rior

rior mundus in paternæ mentis idea exiſtens; cuius ideatum eſt ipſe materialis elementorum mundus; in quo cùm ob conſenſus, diſſenſuſque varias leges, elementariumq; impreſſionum contrarietatem & inimicitiam, ſæua continuò bella moueantur, mirum non eſt, cædem Deorum hiſce allegoricè deſignari. Huic reſpondet illud Iamblichi: *Opifex ſenſibilis Mundi ſeptimus eſt hierarchiæ intellectualis.*

Effati 5 expoſitio.

V. *Prima trinitas manet tantùm, ſecunda manet & procedit, tertia poſt proceſſum conuertit; & ſicuti prima trinitas poſt vnitatem, eſt omnia intelligibiliter commenſurare, ita ſecunda vitaliter, & tertia iuxta mixti proprietatem.* Dicebant veteres, vt eſt apud Zoroaſtrem, paternum fundum è tribus trinitatibus compoſitum, ita vt quælibet trinitas habeat patrem, potentiam, & mentem; quos Græci ſecuti totidem trinitates ponunt, ſupremam, mediam, & infimam; ſupremam vocant, Cœlum, Saturnum, Iouem; mediam, Apollinem, Neptunum, Plutonem; tertiam, Hecatem, Proſerpinam, Nephtem. Supremæ triadis Cœlum eſt ſubſtantificatiuum, Saturnus diſpoſitiuus, Iuppiter conuerſiuus; quæ omnia quoque de reliquis trinitatibus dicenda ſunt. Verùm cùm in ſequentibus fusè totam huius Theologiæ rationem ſimus expoſituri, ſuperfluum iudicaui de ijs ampliùs diſſerere.

Effati 6 explicatio.

VI. *Qui operatur in Cabala ſine admixtione extranei; ſi diu erit in opere, morietur ex Binſica; & ſi errabit in opere, aut non purificatus acceſſerit, deuorabitur ab Azazaele per proprietatem iudicij.* Propoſuit hoc effatum in ſuis Concluſionibus Picus; verùm cùm id non explicârit, & pauci eius ſenſum capere poſſint, mearum partium eſſe ratus ſum, illud hoc loco ab obſcuritate vindicare. *Binſica* Hebraica vox eſt, & nihil aliud indicat, quàm בנשיקה *Binſchica, in oſculo*, de quo Rabbini & Cabaliſtæ melioris notæ, dum Moſen oſculo Domini mortuum eſſe dicunt, vti inter alios R. Salomon Iarrhi ex his verbis deducit: ומת משה עבד יהוה בנשיקה, *Et mortuus eſt Moſes ſeruus Domini iubente Domino.* vbi loco בנשיקה, *iubente Domino*, ſeu *ore Domini*, interpretatur בנשיקה *Binſchica*, id eſt, *in oſculo*; alludique vult ad eum ritum, quo vel parentes filios, vel hi illos, vel cognati amicique cognatos & amicos morientes oſculabantur, quaſi tali Dominus fungens munere exceperit morientis ſerui ſui vitam. Cabaliſtæ verò per oſculum mortis hoc loco intelligunt perfectionem cognitionis & dilectionis diuinæ & humanæ, ad quam peruenerat Moſes mortis ſuæ tempore; ideoque dicitur mortuus ex ore, oſculoue Domini, tanquam dignus, quem vt ſponſam oſcularetur ſponſus Dominus, qui loqui ſolebat cum eodem ore ad os, & ipſe moreretur cum oſculo pacis, cumque Domini bona venia & gratia. Nyſſenus dicit, tunc oſculum à Deo Moyſi datum, quando cum eodem loquebatur ore ad os, facieque ad faciem. Quam vim diuinam cùm ferre nequiret, ſuper illud os diuinum oſculumque animam efflauit, ſiquidem negauit Deus fore, vt videat ipſum homo, & viuat. R. Cabitol dicit, eſſe ſupremam animæ cum Deo coniunctionem, iuxta illud: *Oſculetur me oſculo oris ſui.* Quando enim homines abiectis omnibus terrenis rebus, ſoli Deo ſtudere contendunt, exutique omnibus mentis perturbationi-

Oſculum mortis quid?

Nyſſenus.

R. *Cabitol.*

tionibus, in Deum penitus per continuum virtutum & amoris diuini exercitium transformantur; tunc apposité ad osculum Domini admissi dicuntur. Atque hoc est quod effatum vult, *qui operatur in Cabala*, id est, iuxta Cabalæ præscriptas leges anagogicas, *sine admistione extranei*, id est, ab omni rerum corruptibilium cura abstractus; *is in Binsica*, in osculo *morietur*, id est, vnione mentis in Deum transmutatus mortem aliam expectare non poterit nisi illam de qua dicit Psaltes; *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius*; qui verò contrariam viam sectatus fuerit, is terrenis rebus immersus, serpenti in cibum cædet, hoc est, ab Azazaele cacangelo iustitiæ siue rigoris diuini Ministro deuorabitur. Atque hæc est allegati epiphonematis expositio.

VII. *Nemo Proteum adijt, qui Pana non attraxit*. id est, nemo mirabilem rerum omnium mutationem, & formarum in hac mundana machina varietatem elucescentem percipere poterit, nisi Pana, id est, Iouem sibi habeat propitium; id est, nisi per assiduum contemplationis mundanæ studium, mentem capacem reddiderit; nisi omnia dispersa, confusaque in vnitatis ideam contraxerit. Hoc enim est Pana attrahere, id est, formas & similitudines rerum, mutationumque vicissitudinem, quæ in Proteo maximè elucet, in vnitatis intellectualis cribro explorare, & in idealem illam monadem supramundanam contrahere; in hac enim summa omnium vnitas, veritas infallibilis, & consumata bonitas est. Effati 7. explicatio.

CAPVT XII.

De furore Poëtico, siue Numinis afflatu.

Rectè & sapienter Poëta, dum diuinos rationalis animæ insitos igniculos describit, canit.

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo,
Impetus ille sacræ semina mentis habet.

Si itaque verum, vti est verissimum, Poëtas veteres, Prophetas, Philosophos, Sybillas diuino quodam afflatu inspiratos multa nostræ religionis mysterijs haud absimilia protulisse; videndum est, quomodo hoc factum putetur, & quomodo dum poëtico furore arserunt, sublimi illa rerum notitia fuerint imbuti.

Suppono itaque cum priscis, tres esse Mundos, circa quos cognoscendos vnicum veterum occupabatur scrutinium, scilicet Archetypum, Angelicum, huncque sensibilem è cœlis & elementis constitutum, à lege diuina gubernatum. Quam quidem legem, vt perperam Plato in Timæo docet, animæ antequam in corruptionis sphœram laberentur, didicerant; eamque à Deo Moysi datam Cabalici Scriptores asserunt. Hæc lex in tres ordines, teste Trismegisto, prouidentiæ, fati seu necessitatis, & naturæ, distincta est; qua imbutæ animæ in summum sapientiæ verticem emergebant, Tres Mundi, Archetypus, Angelicus, Sensibilis. Plato. *Trismegistus.*

gebant, quâ veteres θεόσοφοι θεόληπτοι, id est, *diuino furore rapti*, omnia quæ miranda legimus, canebant. Prouidentiæ ordo nihil aliud est, quàm mira mentium seu intelligentiarum cum supremo omnium principio concatenatio, qua suprema imis, ima medijs, media imis summisque mirâ quâdam ratione connectuntur; diciturque Mundus intelligibilis siue Archetypus, in cuius prouidentia, prima rerum omnium comprehenduntur exemplaria, quos Pythagoras Deos immortales, ideas Socrates vocat, à Verbo omnium Opifice emanantes. Ordo fati seu necessitatis est omnium animarum cum Mundi anima, vt Platonici loquuntur, coniunctio, seminaliumque rationum, quæ ab anima Mundi in omnia Mundi membra influuntur, mira & ineuitabilis dispositio; diciturque Mundus Angelicus siue purarum & separatarum mentium, siue ad illustrationem animarum rationalium destinatarum. In horum quoque album, Platone teste, inscribuntur mentes orbium omnium cœlestium, rerumq; tam visibilium, quàm imaginabilium Pręsides, quę intellectus primi ideas imitantes iuxta analogiam quandam imagines viuificas, quæ seminaria dicuntur à Platonicis, producunt; quibus prægnantes ad rerum sensibilium generationem sollicitantur; atque harum fœcundissimo panspermias influxu ordinatissima Mundi dispositio, quod fatum siue necessitas dicitur, nascitur. Naturæ denique ordo consistit in corporum, corporearumque qualitatum, temperamentorum, proportionum singulis inditarum ordinatissima dispositione, quam in huius corporei & sensibilis Mundi complexu non sine admiratione intuemur. Atque hi tres ordines legem illam diuinam constituunt, veram illam rerum omnium, tam diuinarum, quàm humanarum cognitionem. Quem triplicem diuinæ legis ordinem explicant Cabalæ Magistri per arborem decem Sephiroth, seu decem vestimenta, quibus vestitus in Mundum, vti in suo loco videbitur, processit Deus.

Ordo prouidentiæ quid. *Primus Mundus Archetypus.* *Ordo fati quid.* *Secundus Mundus Angelicus.* *Naturæ ordo quid.* *Tertius Mundus sensibilis.*

Cùm itaque lex diuina altior sit quàm vt ad eius cognitionem naturæ nostræ caducitas pertingere possit, auxilio haud dubiè diuino opus erit; quo fulta anima, quomodo rapiatur, & quomodo tandem furore illo poëtico, seu afflatu diuino Vates ad eam subleuetur, dicendum restat. Scitum Platonicum est, animam ante descensum in corruptionis sphœram, beatissimam in intelligibili Mundo vitam, omnis ignorantiæ expertem duxisse; mox verò ac corporeæ terrenæque mistionis inuolucro vestita in inferiorem hunc mundum lapsa apparuit, omnium eorum, quæ in supremo intellectu olim contemplabatur, oblitam fuisse; ad quam tamen prioris vitæ conditionem pertingere non liceat, nisi per continuam legis diuinæ contemplationem, cuius ope subleuata tandem eò, vnde lapsa, redeundi spes detur. Fit autem reditus secundùm ipsum, per θεοληψίαν, καὶ θεομόρφωσιν, alienationes, & mentis extases, quos furores diuinos nominant. Et sicuti per quatuor gradus à summo intelligibili ad vltimum vsq; corporeæ & terrenæ multitudinis Mundum descendit, ita per eosdem quatuor gradus, quos furores siue diuinos afflatûs vocant, eidem reditus paratur. Quorum primus afflatus dicitur poëticus, qui à Musis constituitur;

Quomodo Vates & Poetæ diuino afflatu subleuentur. *Sententia Platonis de raptu Poetico.* *Per quatuor gradus seu quatuor diuinos afflatus ascendit anima ad summum intelligibile.*

tur; Secundus mysticus, & à Baccho prouenire dicitur; Tertius diuinatorius à Phœbo; Quartus amatorius à Venere procedere putabatur. A primo furore ad diuinæ legis contemplationem rapi dicuntur Poëtæ, à secundo Sacerdotes, à tertio Prophetæ, à quarto Philosophi diuinæ pulchritudinis amatores. Quæ vt penitiùs intelligantur, Sciendum, Orpheo teste, per Musas hoc loco nihil aliud intelligi, quàm cœlestium sphœrarum animas; per Bacchos particulares earundem intellectus; per Phœbos, mentem omnium gubernatricem; per Venerem denique vim amoris infusiuam. Hinc singulis Musis sui assignantur Bacchi, Phœbus director & choragus, Venus gratiæ & pulchritudinis conciliatrix. Anima quidem Lunæ, quæ Thalia dicitur, Bacchum Lichiatum sibi assidentem habere fingitur; Euterpe, anima Mercurialis sphœræ, Bacchum Silenum; Erato, anima Venereæ sphœræ, Bacchum Lisium; Melpomene Solaris sphœræ anima, Bacchum Trietericum; Clio Martij globi anima, Bacchum Bessareum; Anima Iouiæ spœræ, quæ Terpsichore dicitur, Bacchum Sebasium; Polyhymnia Saturniæ sphœræ anima, Bacchum Amphiareum; Vrania octauæ sphœræ anima, Bacchum Peritonium; & Calliope denique vltimi Cœli anima, Bacchum Eubronium præsidentem sibi habere censebatur; quorum vltimus apex denariæ perfectionis metam complens Phœbus est, cum Venere assecla, necessaria ornamenti & pulchritudinis subsidia singulis conferens. Ab aliqua itaque harum Musarum, iuxta Platonicos, Poëta rapitur; ab intellectu, Musarum Baccho, Sacerdotes; Prophetæ ab Apolline chorago omnium, & diuinatoriæ virtutis largitore; Philosophi denique à Venere, dum concinnum rerum ordinem & harmoniam, & primæ bonitatis pulchritudinem attentiùs contemplantur. Hoc pacto, Orpheus, Homerus, Hesiodus leguntur rapti, quorum hic, vt ipsemet de se fatetur, ex pastore rudi in sapientissimum Poëtam euasit. De Sacerdotibus aliarum nationum nulla exempla habemus; Ex Ægyptijs habemus Bithin, & Heraiscum, qui, vt Suidas inquit, solo sacrarum sculpturarum intuitu, diuino furore rapiebatur. Exemplorum de Prophetis & Philosophis, plena sunt omninm Platonicorum monumenta, vt suo loco fusiùs narrabitur. Hoc pacto denique ex diuinæ legis contemplatione rapti dicuntur Orpheus à Calliope, ab Vrania Musæus, à Clio Homerus, Pindarus à Polyhymnia, ab Erato Sapho, Thamyra à Melpomene, Hesiodus à Terpsichore, à Thalia Virgilius, Ouidius ab Euterpe, Linus denique à Phœbo & Erato. Quem furorem poëticum hisce verbis Plato in Phœdro describit: *Quòd Musarum occupatio sit furor teneris, intactisq́; animis supernè immissus. Opus eius dicitur, suscitare, & afflare animas secundùm odas, & reliquam poësin; finis verò, vt infinita gesta antiquorum celebrans posteros instruat.* Ex his verbis perspicuum fit, primò quidem Platonem huic generi poëtices diuinitatem adscribere, vt quòd à Musis deducat, quæ cuncta Mundi tùm intelligibilia, tùm sensibilia opera harmoniâ paternâ complent; & concinnè motum & occupationem appellare, quia totus animus illustratus, illustrantis diuinitatis præsenti effectui se permittit; Furorem verò, quia proprium ingenium relinquit,

Orpheus.

Musæ animæ sphœrarum putantur.

Poetæ quomodo rapti fuerint.

Descriptio furoris Poetici per Platonem.

& pro Numinis impulſu fertur. Deinde verò animæ occupandæ habitum deſcribere pergit: teneram enim, inquit, eſſe oportere & intactam, non rigidam, & duram, nec alijs multis, varijſque, & alienis à Numine opinionibus plenam. Mollis & tenera debet eſſe, vt diuinam inſpirationem facilè admittat; intacta autem, vt ab omnibus alijs vacua ſinceraque ſit. Tertiò addit commune opus, quod perficitur Muſis quidem afflantibus, anima verò ad recipiendum diſpoſita. Porrò ſuſcitatio animæ eſt erectio, & minimè deprauata operatio, & à lapſu in generationem conuerſa ad Deum excitatio. Afflatus motus eſt diuinus,& chorea indefeſſa ad Deum. Poſtremò res humanas diuino ore prolatas, perfectiores, illuſtriores,& ad veram doctrinam auditoribus commodiores fieri teſtatur.

Furoris Poetici effectus.

Huius igitur afflatus illuſtratione rapti reuertuntur ad legem diuinam, & à ſomno ad vigilantiam, ab ignorantia ad ſapientiam, à morte denique ad vitam reuocantur, atque θεοληψία quâdam inuaſi, vel ad ea quæ primò nec audiuerant, nec ſciuerant, cantanda atque effanda occulto tractu Numinis feruntur. Nam Iuppiter mens ſuprema incitat in furorem Apollinem Mentem animæ Mundi,& Muſarum Choragum; hic Muſas; Muſæ animam Poëtæ influxibus ſuis ſuppoſitam;hic,opinione eorum, interpretes rapit,vt quemadmodum,teſte Platone Magnes alium & alium annulum trahendo in vnam catenam connectit, ita Iuppiter Apollinem, Apollo Muſam, Muſa Poëtam, Poëta interpretem mirâ quâdam concatenatione adaptet, & vti chorda chordam aliam etiam intactam ad ſonandum incitet; de quo fuſè in Muſurgia noſtra vniuerſali l. 10. de decachordo naturæ, cap. de Muſica Angelica & humana.

Hebræorum opinio de raptu Prophetarum.

Hebræi in libro, qui Porta lucis dicitur, raptus originem, modo Platonicis dogmatis admodum conformi, exponunt. Cognitio, dicitur ibi, diuinæ legis eſt inſtar fontis, ex quo flumen deriuatur; flumen hoc piſcinam ſeu lacum efficit: atque è fonte quidem hoc diuinitatis aiunt primùm Moyſen bibiſſe, è flumine Prophetas, qui diuino furore, atque inſtar rapidiſſimi torrentis rapti futura, ſub turbida tamen allegoriæ lympha cantant; Interpretes verò à fonte primo remotiores, neque tanto afflatus impetu agitati,legem diuinam quaſi in turbida piſcina cognoſcunt. Hinc nunquam ſenſum Prophetarum perfectè attingere potuerunt. Hæc omnia dicta ſint ex mente veterum Poëtarum & Theologorum gentilium, qui vti lumine ſupernaturali deſtituti fuerunt, ita fieri quoque non potuit, quin ſemper à rectâ orthodoxæ doctrinæ ſemita, nonnihil exorbitârint. Sed audiamus de hiſce Proclum. *Prima, inquit, poëticæ differentiæ menti ſimilis eſt. Eſt autem Mens animæ vis optima, perfectiſſima, diuiniſſima, diuinæ vitæ ſimillima, eius contemplationi dedita; Deorum iuris eſt, non ſui; ex illorum lumine ſuum accendit, ſupernaturali vnitati ſimpliciſſimam ſuam eſſentiam coniungit; ſic & præſtantiſſimum poëticæ genus animam diuinitate beat, inter Deos collocat, ineffabili vnione participato participans, & replenti repletum coniungit, ab omni materia abſtrahit, cœleſti lumine illuſtrat, diuino igne inflammat, ac totam inferiorem animæ conſtitutionem ſoli menti vnicè parere cogit. Hic ſanè furor quâuis temperantia melior eſt, ſymmetriâ & proportione diuinitatis animum*

Procli opinio de raptu Poetarum.

num instruit; adeo vt erumpentia quoque verba, qui effectus eius vltimi sunt, mensuris & numeris ornata videantur: vti enim Vatum furor ex veritate, Amatorum ex pulchritudine, sic Poëtarum ex diuina symmetria nascitur, qui Dijs vnitissimè coniunguntur.

Inter cœteros verò Poëtas & Prophetas non modicè hunc diuini Numinis afflatum participauerunt Sibyllæ, omnium veterum Scriptorum monumentis celeberrimæ, quæ furore diuino raptæ, ea sanè, quæ cum maximis Prophetis meritò comparari possunt, de Deo, de Incarnato Verbo Christo Seruatore nostro, successuque Ecclesiæ, vaticinatæ sunt. Huius generis sunt versus quidam Sibyllæ Erythreæ apud Eusebium Græci, ijdemque Latini facti apud S. Augustinum l. 18. de ciuit. c. 23. in quorum singulis capitibus ordo literarum est ita dispositus, vt in eis hæc verba legantur. Vaticinia Sybillarum.

IESVS CHRISTVS DEI FILIVS, SERVATOR CRVX.

Vel vt Eusebius habet:

ΙΗϹΟΥϹ ΧΡΙϹΤΟϹ ΘΕΟΥ ΥΙΟϹ ϹѠΤΗΡ ϹΤΑΥΡΟϹ.

Carmina cùm vbiuis obuia sint, hîc omittenda duxi.

Et alibi Dei in carne aduentum tam dextrè descripsit, vt non à Gentili fœmina, sed à Christiana descriptus videatur: ait enim

Tunc ad mortales veniet, mortalibus ipsis
In terris similis, natus Patris omnipotentis
Corpore vestitus; vocales quattuor autem
Fert, non vocalesque duas, binûm geniorum.
Sed quæ sit numeri totius summa docebo.
Namque octo Monades, totidem decadas super ista
Atque hecatontadas octo infidis significabit
Humanis nomen.

I	10
H	8
C	200
O	70
Y	400
C	200
	888

Quæ sanè in Nomine IHCOYC κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν resoluto dant 888, Nominis IESV symbolum, vt hîc apparet.

Dubium itaque nullum est, Prophetas, Apostolos, cœterosque Sanctos Dei homines, sed & Gentiles, Poëtas, Sacerdotes, Prophetas hac diuini Numinis inspiratione agitatos, multa de stupendis Dei operibus, gestisque Æterni Verbi in carne nasciturì, etsi non nisi sub obscurissimo allegoriæ velo, vaticinatos esse. Est enim hoc diuinæ bonitatis proprium, sublimibus ingeniorum verticibus continuo contemplationis exercitio, ab hu- Gentiles diuino Numine afflati multa prædixerunt.

ab humanarum rerum cura abſtractis viris,cuiuſmodi veterum Sacerdotes, Prophetæ, Philoſophi, Sybillæ fuerunt, naturalibus habitibus ſupernaturalia quædam ſemina intermiſcere; qui tametſi diuinæ fidei lumine destituti fuerint, ea tamen ſubinde in poëticis figmentis, effatorum eructatione, ſublimioribus diſcurſibus exhibuêre, quæ ab Orthodoxis Scriptoribus haud vero abſimilia videantur eſſe; adeoque qui os aſinæ Balaam olim ad vaticinandum aperuit, illum ſubinde veteribus quoque recenſitis philoſophis & poëtis ad diuinæ omnipotentiæ Sacramenta reuelanda olim ora relaxaſſe, nemo dubitare debet.

Orphei de Trinitate Vaticinium.

Quis vnquam Orphei myſteria de Nocte, Cœlo, & Æthere ad intellectum ſacrum exponere olim auſus fuiſſet? quæ tamen poſt incarnatum Dei Verbum, ad ſimpliciſſimam Dei Triadem indicandam ab eodem diuini Numinis afflatu agitato pronunciata modò apertè videmus: Νύκτα θεῶν γεννήτειραν· νύκτα γένεσιν πάντων, φάος ἐκπέμπουσαν· *Noctem Deorum genitricem, generationem omnium, quæ lucem emittent*. Si itaque nox generat, ergo pater eſt, iuxta illud Malachiæ, *Nunquid non Pater vnus omnium noſtrum?* Nox eſt Pater, quia ineffabili diuinitatis ſuæ caligine tectus, ante omnem Mundi originem, ſuiipſius contemplatione eſt contentus, iuxta illud: *Poſuit tenebras latibulum ſuum*. Nox igitur eſt Deus, caligo inacceſſa, tenebræ ineffabiles, non quidem quæ lucis priuatione conſtituantur, ſed eâ caligine, quæ ab æterno lucem ineffabilem de ſe effundit. Νὺξ φάος ἐκπέμπουσα, id eſt, lucem emittens ineffabilem, vt Orpheus teſtatur. Hanc lucem ſupremi Patris inacceſſam olim deſiderabat Regius Pſaltes his verbis: *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam; ipſa me deduxerunt, & adduxerunt in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua*. Tabernacula caliginis & tenebrarum, ad quorum reconditam lucem non niſi per ſublime contemplationis ſtudium peruenitur. Hæc vox Deorum genitrix, ſignificat Cœlum; quod pariter his verbis deſcribit: Οὐρανὲ παγγενέτωρ, πρεσβυγένεθλ', ἀρχὴ πάντων, καὶ τελευτή, ἔχων φύσεως ἄθλιτον ἀνάγκην. Id eſt: *Cœlum omnium genitor, Cœlum natiuitate ſenex, omnium principium & finis, naturæ habens inſeparabilem neceſſitatem*. Si itaque Nox genuit omnia, vti paulò antè diximus; & Cœlum genuiſſe neceſſe eſt; erit itaque Nox parens Cœli, non quidem, vti communis vniuerſorum parens, ſed vti de ſe cœleſtem emittens lucem; dicitur enim ὄλυμπος ideo Cœlum, quaſi ὁλολαμπής, quia totum luceat, quem Orpheus παγγενέτορα appellat, omnium genitorem; adeòque cum nocte omnium Opifice bonitate conueniat. Nam vt vniuerſorum Nox eſſe generatio, ita & Cœlum omnium genitor prædicatur; iuxta illud: *Quia tenebræ non obſcurabuntur à te, & nox ſicut dies illuminabitur; ſicuti tenebræ eius, ſic & lux eius*. Vides igitur conſubſtantialem noctis & lucis æquipotentiã; *ſicuti tenebræ eius, ita & lumen eius*: vterq; Creator omnium, vterq; Deus, vterq; Lumen, Pater in Filio, & Filius de Patre, vt lumen de lumine, & candor lucis æternæ. Atq; hoc eſt, vt Ennius canit, ſublime illud candens, quem alij Iouem, alij Dieſpatrem & Lucetium appellant; Sol Iuſtitiæ Chriſtus Deus noſter, ἀρχὴ πάντων, καὶ τελευτή, vt Orpheus dicit, *principium omnium, omniumq; finis, Alpha & Omega, primus & nouiſſimus*.

Cœlum cur dicitur Olimpus.

Ennius.

ſimus. Vides igitur quomodo Nox Cœlum peperit innumeris aſtrorum fulgoribus corruſcum, id eſt, Pater lucem æternam Filium & Verbum ſuum, vitalibus ac ſempiternis rerum creandarum ideis veluti totidem aſtris ſœtum. Quid per hæc verba: *πρεσβυγένεθλον*, *natiuitate ſenem*, aliud niſi Chriſti diuini Verbi humanitatem indicat? qui cùm Deus ſit, & Cœlum archetypon, nihilominus & homo quoque eſt, natiuitate ſenex, id eſt, is qui in tempore natus ante omnia ſecula ex Deo ſine matre natus extitit, iuxta illud: *Amen, amen dico vobis, antequam Abraham eſſet, ego ſum*; & iuxta illud: *Primus homo de terra terrenus, ſecundus homo de cœlo cœleſtis*. Vidimus quomodo Cœlum à Nocte, id eſt, Filius à Patre generetur, iam quomodo Spiritus ab vtroque procedat, ex dictis Orphaicis oſtendemus. Per Ætherem Orpheus Spiritum ſignificat, his verbis: Ὦ Διὸς ὑψιμέλαθρον ἔχων κράτος αἰὲν ἀτειρὲς, πανδαμάτωρ, πυρίπνου πᾶσιν ζώουσιν ἔναυσμα, Ἀγλαὸν ὦ βλάστημα σέλασφόρον ἀστεροφεγγές. *O Iuppiter, auguſtalem habens poteſtatem ſemper inſuperabilem, omnidomans, ignem ſpirans, omnibus viuentibus fax! O inclytum germen ferens ſplendorem, aſtris fulgorem præbens!* Quid aliud per auguſtalem Iouis potentiam ſemper inſuperabilem indicat, niſi æqualem cum Patre ſiue Nocte, potentiam & vnionem Iouialem, id eſt, cum Cœlo conſortium? eſt enim iuxta Hermetem Iuppiter, οὐσία τοῦ οὐρανοῦ, id eſt, Cœli ſubſtantia, per quam omnibus vitam præbet, vnde & Ζεὺς dicitur. Præterea omnium domitorem, igneum omnium viuentium ſpiraculum, proprio *Spiritui ſancto* nomine, vocat. Cùm enim aqua vitæ ſit vnigenitus Dei Filius, deſcendens *Sicuti pluuia in vellus, & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram*; clarum eſt illum complecti ſuis humentibus vndis, vt Euripides loquitur, illo ſuo ſplendenti fluuio, ſuo illo effluxu, ex paterna manante ſubſtantia ætherem, id eſt, illum cuncta intus alentem ſpiritum & igneum vigorem, vt Virgilius ait, & cœleſtem originem, non ab eo cœlo, quod corporeis ſpectatur oculis, ſed ab inuiſibili, hoc eſt, diuino Filio, & ex ipſo Cœlo cœlorum procedentem. Eſt enim αἰθὴρ idem, quod ſemper ardens ſpiritus. Ex Nocte itaque ſecundùm Orphea Cœlum naſcitur, ex Cœlo procedit Æther. Quæ omnia in arbore Zephiroth per *Enſuph*, *Kether*, *Chochma*, *Binah*, ſignificantur: nam caliginoſa illa diuinitatis abyſſus per *Enſuph* & *Kether*; ſicuti per *Chochma*, id eſt, ſapientiam, cœlum; & per *Binah*, hoc eſt, intelligentiam, æther, id eſt, ſpiritus indicantur. Res miraculo ſimillima, vixque credibilis, niſi Dei Verbum incarnationis ſuæ beneficio, tantorum nos myſteriorum participes feciſſet. Patet autem luculenter Orpheum hæc partim ex Moſaica Geneſi, partim ab Ægyptijs hauſiſſe: vnum fuit, quod ſimul erat, & veſper, & mane, & dies, triduo antequam Sol, & Luna, & ſtellæ naſcerentur. Vna lux erat, in mane, & veſperum, & diem diſcreta, quæ eadem cum ſuo diſpoſitore fuit, cùm dixit, *Fiat lux*. Quando ergo dixit Moyſes: *In principio creauit Deus cœlum & terram*, quid fuit illud, quod factum eſt? & quid fuit in principio, antequam quicquam factum eſt? & quomodo erat id, quod erat in principio? & quis, aut quâ conditione is iam fuit, qui genuit principium? Conſidera verba תהו ובהו, *terra erat inanis & vacua*, id eſt, abyſſus,

Euripides.

Virgilius.

Orpheus ſua de Trinitate effata hauſit ex Geneſi, & ab Ægyptijs.

abyssus, nox, chaos; deinde cœlum quasi instrumentum, quod terram ambibat, atque cælabat, & tanquam proximus amictus pallio circundabat; iuxta illud: *Abyssus sicuti vestimentum amictus eius.* Supra cœlum, iuxta Orpheum, erant tenebræ, post tenebras aqua, super aquam Spiritus Domini, ורוח יהוה מרחפת על פני המים, *Et Spiritus Domini succubabat aquas.* Fecit itaque Deus coruscare Verbum, & fuit lux, & diuisit lucem à tenebris, & factus fuit vesper, & fuit mane dies vnus, atque adeo Orphicam noctem tenebræ, cœlumque lux & dies, mane verò ætherem exhibebant; progreditur quidem ex nocte dies, & mane ab vtroque participat, sed non modò ante omnem cœli & terræ constitutionem, sed & ante omnem æternitatem. Atque hoc est mysterium ab Ægyptijs Sacerdotibus, à quibus id Orpheus hauserat, in adytis & tenebrosis latibulis mystica cæremoniarum celebratione exhibitum, quando, vt Domascius Platonicus philosophus asserit: Πρώτην ἀρχὴν νομίζοντες σκότος, σκότος ὑπὲρ πᾶσαν νόησιν ἄγνωστον τρὶς τοῦτο ἐπιφωνίζουσι. id est, *Dum principium primum tenebras existimantes super omnem intellectum positas, tenebras incomprehensibiles ter inuocant*; quam cœrimoniam per tria receptacula subterranea, vti in Obelisco Pamphilio fol. 502. docuimus, indigitare solebant.

Domascius.

Atque ex dictis, ni fallor, luculenter patet, quomodo poëtæ subinde furore diuino agitati, ea dicunt, quæ nec ipsi quidem intelligant, solo illo spiritus, qui animo eorum dominabatur, impetu prolata. Innumera hoc loco ex Hermeticis, Platonicisque adducere possem, non nisi Numinis afflatu pronunciata; Verùm cùm de ijs in sequentibus fusior detur dicendi materia, modò ijs explicandis supersedemus. Vt verò luculentiùs pateant Numinis afflamina, hoc loco oportunè quædam à Platone, Plotino, alijsque ad rem poëticam, & Theologiam mysticam facientia effata soluenda assumpsimus.

CAPVT XIII.

Explicatio effatorum ad Poëticam & Theologiam misticam spectantium.

Effati I. solutio.

EFfatum I. *Non inebriatur per aliquem Bacchum, qui Musæ suæ priùs copulatus non fuerit.* Per Bacchos, vt in præcedentibus dictum est, intellectus Sphœrarum, quarum animæ Musæ sunt, indicantur; per inebriationem intelligitur mens Poëtæ, aut Philosophi, rerum diuinarum contemplatione absorpta. Dicit itaque effatum, non posse quemquam inebriari per Bacchum, nisi Musæ suæ priùs fuerit copulatus, id est, nemo ad intellectus supremi alicuius Spœhræ vnitatem peruenire potest, nisi mediantibus Musis, quæ sunt animæ seu intelligentiæ sphœrarum cœlestium; nisi videlicet per ordinis rerum mundialium, amorisque vbique elucescentis contemplationem, se priùs aptum capacemq; reddiderit: Copulari enim Musæ alicui nihil aliud est, quàm per amorem contemplationis rerum Musæ alicui subiacentium, vniri & similem fieri; quæ simi-

ſimilitudo cùm amoris vnica conciliatrix ſit, hinc fit, vt Poëta Muſæ per amorem & ſimilitudinem operationum eidem congruarum coniunctus, hac duce tandem ſiſtatur Baccho, id eſt, intellectui, qui Muſæ præſidet; quo illuſtratus mente rapitur, & totus fit Bacchi; cuius & afflatu ebrius, ea, quæ priùs nec quidem in mentem venerant, eructat. Quod quidem fieri minimè poterit, niſi mediantibus Muſis, quæ intellectum Philoſophi intellectui Bacchico perfectè vniunt. Alludit ad hoc illud Numerij: *Qui perfectè in animam ſuam introierit, is primæ formæ ſuam formam æquauerit*, id eſt, qui relictis omnibus rerum terrenarum curis, animique perturbationibus perfectè domitis, animæ ſuæ centro per aſſiduum contemplationis ſtudium, virtutumque exercitium vnicè incubuerit, is totus per vnionem & ſimilitudinem quandam haud dubiè in primam mentem transformabitur. Quæ omnia pulchrè Ægyptij, ſuis in hieroglyphicis exhibebant, per habituum, ſituum, ornamentorumque Dijs maximè conſentaneorum repræſentationem. Hinc illa varia capitis ornamenta, nuditas corporis, eiuſque compoſitio, inſtrumentorum variè adornatorum conditio. Huc illi myſterioſi in adytis exhibiti ritus & cœrimoniæ vnicè reſpiciebant, vt videlicet per congruas ſimillimaſque Dijs actiones, illius tantopere deſideratæ θεοληψίας καὶ θεομορφώσεως participes fierent.

Effatum II. *Qui Apollinem adibit, mediabit opus per Bacchum trietericum, & conſummabit illud per primam mentem*. Eſt hoc effatum Procli, quod & Picus citat, ſed ſub alijs terminis. Apollo nihil aliud eſt, niſi ſupremus Muſarum, id eſt, harmonici ordinis choragus, ſiue anima Mundi regia. Bacchus trietericus eſt ſolaris Numinis intellectus. Nemo igitur Apollini ſociabitur, niſi priùs ſe Baccho ſolari intelligentiæ per congruas præparationes vniuerit; Hoc enim Duce Apollini ſiſtetur, ab hac θεοληψία agitabitur in diuinorum myſteriorum eructationem; Apolline verò plenus, in mentis primæ abyſſum pertinget, totius diuinitatis plenus, conſortioque Deorum beatus. Effati 2. ſolutio.

Nihil itaque aliud hiſce & ſimilibus pronunciatis innuere volebant, niſi vt cuicunque ad vltimam perfectionem, diuinique receſſus vnionem animus eſt, is veluti per quoſdam Numinum concatenatorum gradus agitatus, tandem vltimum perfectionis complementum, quæ θεομόρφωσις eſt, & in qua ſumma animæ perfectio & beatitudo conſiſtit, acquirat. Hoc pacto, nemo apud Ægyptios Hemphta ſupremo omnium Numine potiebatur, qui non priùs Oſirin; nemo Momphta humidæ naturæ præſide potiebatur, qui Nephtin priùs non placaſſet. Sic apud Orpheum nemo Palæmonem & Leucotheam adibat, qui Nereum non priùs attraxiſſet: neque Nereum quis attrahebat, qui trinitatem animalem, id eſt, Hecatem tergeminam non conciliaſſet; neque quicquam firmum in tota hac myſtica operatione habere putabatur, qui Veſtam, id eſt, igneam vim terræ incluſam, non attraxiſſet.

Effatum III. *Iuppiter Mundum priùs non fabricatus eſt, quàm in amorem fuerit transformatus*. Pherecidis effatum eſt. Quo quidem abſtruſè Effati 3. ſolutio.

ſtruſè indicare videtur, Opificem Mundi non niſi amore inductum, magnam hanc Mundi machinam condidiſſe. Sed hæc in ſequenti effato penitiùs exponentur.

Effati 4 Solutio.

Effatum IV. *Amor natus eſt ex congreſſu Pæniæ & Pori in hortis Iouis, in natalibus Veneris, Dijs diſcumbentibus.* Platonis effatum eſt; quod vt explicetur, Supponendum eſt, Deum eſſe primam eſſentiam increatam, & rerum omnium productricem; Natura verò, iuxta Platonicos, illa informis à Deo formata, Mundus Angelicus, ſiue mens Angelica; forma quam Deus præbet menti angelicæ, ſunt ideę, quæ ſunt prima pulchritudo. Ideæ itaque à Deo emanant primò in Angelicam naturam; & quoniam omnia quantò à principio ſuo remotiora ſunt, tantò fiunt imperfectiora, fit vt deſcenſus idearum à Deo primo fonte & principio rerum omnium, dum informi naturæ, contrariæ & à prima forma alienæ miſcentur, neceſſariò ſint imperfectæ. Exiſtente itaque ſub hac informitate natura Angelica, in Angelo mox concipitur deſiderium pulchritudinis, quem Platonici amorem dicunt; qui quidem amor non naſceretur, ſi vel ideæ non eſſent in Angelo, vel in illo eſſent perfectæ: ſi enim mens omninò fuiſſet priuata re amata, non eſſet inter deſiderantem & rem deſideratam ſimilitudo, totius amoris fundamentum & radix. Naſcitur itaque hic amor, quando Porus, id eſt, abundantia & idearum à Deo emanantium vbertas naturæ Angelicæ inferiori miſcetur, quam Pœniam ſiue indigentiam vocamus. Naſcitur in hortis Iouis, id eſt, in Mundo intellectuali, quia in illis non ſecùs ac arbores in horto delicioſiſſimo plantatæ ſunt ideæ; vnde & mens Angelica ab antiquis nuncupatus fuit paradiſus, vti ſuprà in Zoroaſtræis effatis dictum eſt, in quo omnia in vita intellectuali, & ſupra omnem corruptibilis naturæ conditionem eleuata, æternæ contemplationis nectare & ambroſiâ nutriuntur.

Sunt itaque Horti Iouis informis illa eſſentia Mundi Angelici, in quibus Porus cum Pœnia, id eſt, affluentia idearum à Deo influitur in mentem Angelicam imperfectam adhuc atque informem, vnde fuit in illa appetitus & deſiderium perfectionis, quem amorem dicimus ibidem natum, qui eſt natalis Veneris, id eſt, firmæ pulchritudinis, in qua mens Angelica perfectam ſuam pulchritudinem nacta eſt. Dicuntur Dij diſcumbentes fuiſſe, quo quidem nihil aliud intelligitur niſi ideæ, qui à Platonicis Dij dicuntur; cùm omnia præter eſſe ſuum naturale, habeant etiam eſſe quoddam ideale, iuxta quod à Deo in prima mente ſunt producta: hoc pacto iuxta naturale eſſe Saturnum planetam dicimus, iuxta ideale verò, ſeu ideam quæ in mente diuina reſidet, & iuxta quam productus fuit, Dei nomine inſignitur; hinc per Saturnum intelligitur & Satutnus planeta, & idea Saturni; & ſic omnes cœteri Dij intelligi & exponi poſſunt, ita vt per omnes cœteros Deos Deorum ideæ indicentur; quæ à Venere, id eſt, primæ pulchritudinis idea proceſſerunt, & nihil aliud eſt, quàm gratia, decor, ornamentum, & varietas dictarum idearum. Hinc dicuntur in conuiuio fuiſſe Dij, vbi nectare & ambroſia æternæ beatitudinis nutriuntur; dicuntur ſoli Dij diſcubuiſſe, vt corruptibilium rerum ideæ ibidem fue-

fuerint, non tamen ibidem dicuntur diſcubuiſſe, cùm ijs immortalitatis natura non eſſet conceſſa.

Amor itaque in ſupremi omnium Opificis mente reſidens tunc natus eſt, ex Poro, id eſt, prædiuite diuinitatis penuario, dum videlicet ideas ſuas Pœniæ, hoc eſt, informi adhuc menti Angelicæ influxit. Ex hoc enim influxu communicatiuo natus eſt amor quidam reciprocus in Hortis Iouis, id eſt, in Mundo intellectuali, innumeralium idearum varietate diſtincto; in Natalibus Veneris, id eſt, dum prima pulchritudo primò ſe communicauit menti Angelicæ; Dijs diſcumbentibus, id eſt, dum Angelicus Mundus diuinis locupletatus ideis, per diuinam illam ſupra nectar & ambroſiam dulciorem contemplationem ſeſe primò in infinitæ pulchritudinis exemplar reflexit.

CAPVT XIV.

§ I.

Myſtica, & Anagogica explicatio Cœli, Saturni, Iouis.

NOn incongruè primæ tres naturæ, Deus, mens prima, & anima Mundi, à veteribus Philoſophis fuerunt exhibitæ per tria nomina, Cœlum, Saturnum, Iouem. Cœlus, idem quod prima rerum omnium cauſa, Deus eſt, qui producit Saturnum primam mentem, & hæc Iouem, quem animam Mundi dicunt. Quoniam verò ſubinde hæc tria nomina confuſa reperiuntur, id eſt, prima cauſa nonnunquam Iuppiter, & anima Mundi Saturnus, & Cœlus mens prima dicitur; primò fundamentum & rationem horum trium Nominum aſſignabimus, quibus ritè intellectis facilè patebit, totam hanc varietatem & mutationem, qualem pro libitu furor poëticus illis indidit, ab vno & eodem prorſus fundamento procedere.

Dicunt itaque, per nomen hoc (Cœlus) ſignificari omnem cauſam primam, & virtutis cauſatiuæ excellentiam ſuper omnes alias cauſas eleuatam; ſicuti in Mundo Archetypo Deus eſt; in Angelico prima mens, quam Ægyptij, teſte Iamblicho, παντόμορφαν vocant; in Mundo Sidereo firmamentum, inter omnes corporeas res eminentiſſimum. Per Saturnum ſignificant naturam intellectualem, quæ ſolo contemplationis rerum ſuperiorum impetu agitata, ſibiipſi vacat, omni rerum ſenſibilium cura abſtracta. Per Iouem verò indicant vitam actiuam, quæ conſiſtit in rerum omnium imperio ſuo ſubiectarum adminiſtratione, fitque per curam, rerumque vnicuique neceſſariarum prouidentiam; ita vt ſecundùm analogiam quandam omnis natura, quæ alijs dominatur & prouidet, dicatur vitam exercere actiuam & Iouiam; contrà, qui à rerum extrinſecarum cura abſtracti ſolo contemplationis ſtudio vacant, Saturnini merito vo-

Cœlus cauſa prima.

Saturnus natura intellectualis.

Iuppiter vita actiua.

tò vocantur. Porrò primam illam rerum causam, quam Cœlum dicebant, nec intellectione propriè, neque contemplatione distentam putabant; cùm hæ sint veluti effectus quidam à primo omnium principio emanantes. Possidet enim propter ineffabilem excessiuamque excellentiam suam, & veluti prima causa, dominium super omnes effectus; non secùs ac Cœlum sensibile omnia intra se includit. Atque ideo in Saturno suiipsius essentiam contemplatur; in Ioue curam habet rerum inferiorum, in quo & omnia producit. Atque hoc modo subinde Iuppiter, subinde Saturnus vocatur. Cùm verò omnis creatura intra Deum & materiam constituta sit, mista ex actu & potentia, vel vt alij, materia & forma; considerabitur in mente Saturnina omne imperfectum potentia, perfectum verò actu. Vel enim versatur circa res se superiores, & nihil aliud est, quàm se ad Patrem suum, siue causam primam productiuam sui conuertere; vel circa seipsam, & est cognoscere seipsam; vel denique circa res inferiores se distinetur, & nihil aliud est, quàm ad rerum à se productarum administrationem conuertere. Et in quantum quidem per actum contemplandi se conuertit in Deum, & in seipsum, dicitur Saturnus: in quantum verò per potentiam ad sensibilis Mundi opificium conuertit, dicitur Iuppiter. Mirum itaque nemini videri debet, si Iuppiter cum Saturno subinde confundatur: si enim potentiæ modum, quo in sensibilis Mundi machinam gubernandam fertur, consideres, Iouem semper rectè dixeris; si actum, quo se Iuppiter eleuat ad res superiores se contemplandas, tunc aptè dicetur Saturnus.

Cœlum subinde Iuppiter & Saturnus dicitur.

Vides igitur, quomodo horum trium nominum, Cœli, Saturni, & Iouis, significatio sumenda sit, & quomodo si ea quandoque à Poëtis & & Philosophis confundantur, intelligendum sit. Hinc patet quoque, cur Saturnus, id est, Mens prima Angelica regnum suum intelligibile tribus filijs suis, Ioui, Neptuno, & Plutoni diuisisse fingatur. Cùm enim Regnum Saturni sit ipse Mundus intelligibilis, & verum huius mundi sensibilis exemplar & idea; dum in Saturno veluti idea existit, vti meritò vnus & indiuisus, ita nobilior quoque & excellentior est idealis, multitudinis ineptitudine confuso: Cùm verò Monas Saturnina multitudine confunditur, id est, materialibus vestita in sensibilem Mundum descendit; tunc dicitur regnũ suum diuidere in tres filios, quorum prior Iuppiter cœlestis Mundi, alter Neptunus maris, tertius Pluto rerum subterranearum dominium acquirit. Atque hæc tria nomina vna & eadem sunt Mundi anima, siue Iuppiter, qui & anima regia dicitur; quæ in quantum virtute sua inferiores terræ partes animat, fœcundatque, dicitur Pluto; in quantum aëream, aqueamque substantiam ad generationem rerum virtutis suæ influxu aptat, dicitur Neptunus; vt verò Cœlorum motrix anima, Iuppiter dicitur. Sed quomodo hæc omnia ad physicos, cœterosque sensus transferantur, videamus.

Saturnus diuidens Regnum suum Ioui, Neptuno, & Plutoni quid significet.

Iuppiter, Neptunus, Pluto sunt eadem Mundi anima.

§. II.

§. II.

Physica Cœli, Saturni, & Iouis interpretatio,

QVæcunque in Obelisco Pamphilio copiosiùs allata fuerunt libro tertio de Mystagogia Ægyptiaca, hìc sub compendium reuocabimus, ea tantùm adiungentes, quæ vel ibidem omissa sunt, vel paucioribus verbis indicata. Cœlum itaque sub perpetuo analogiæ tenore, iuxta physicum sensum nihil aliud est, Mythologicorum opinione, quàm id, quod suprà Cœlum Archetypum diximus; in quo Mundus hic sensibilis virtute continetur, sicuti in grano Sinapis arbor; id est, Mundus hic sensibilis, quem physicè loquendo Cœlum dixerunt veteres, procreasse fertur Saturnum, id est, temporum Authorem, seu tempus ipsum. Hinc fingitur senex, quia tempus omnia in senectutem adigit; cum falce, quia omnia demetit; cum alis, quia velocissimum est; castratus dicitur, & è virilibus abscissis Venus nata, quia ex corruptione nouus semper consequitur generationis fœtus. Cùm itaque rerum omnium sit vicissitudo, omniaque quæ nata quidem sunt, interire aliquando necesse sit, & quæ composita sunt, denique in sua principia tempore, mutationis omnium architecto, soluantur; hinc appositè sanè filios suos deuorasse fingitur, iuxta illud Sophoclis in Aiace:

Cœli Physica interpretatio

Saturnum cur finxerit antiquitas senem & cū falce, & alis.

Α'πανθ' ὁ μακρὸς, κἀν ἀείθμητος χρόνος,
Φύετ' ἄδηλα, καὶ φανέντα κρύπτεται.

Sophocles,

Tantum valet tempus, vetustus hanc vim habet,
Ignota profert, celat inde cognita.

Et illud Orphei in hymno Saturni.

Ο'ς δαπανᾷς μὲν ἅπαντα, καὶ αὔξεις ἔμπαλιν αὐτὸν.

Orpheus.

Omnia quæ profert, consumit & omnia rursus.

Hinc cum serpente pugnat, quia tempus dum continuis reuolutionum circuitibus in se reuoluitur, diurnas, menstruas, annuasque vicissitudines vnitas efficit; quæ omnia in Mystagogia Ægyptia Obelisci Pamphilij fusis authoritatum testimonijs comprobata vide.

Saturnus Iouem generare fertur, id est, mentem illam omnium in sensibili Mundo gubernatricem. Nam, vti Apollodorus ait, & ex eo Natalis Comes, quia tempus naturæ ordine prius est rebus mundialibus, vtpote sine quo Mundus consistere nullâ ratione posset; hinc Saturnus Iouem genuisse dicitur, id est, ex tempore vis illa omnium effectrix, & vitæ datrix, quam Iouem dicunt, emanasse fertur; atque adeo non sine causa Saturnus pro intellectu Mundi vniuersali, Iuppiter verò pro anima eius-

Quid sit Saturnum generare Iouem.

Saturnus varia habet nomina.

dem in omnia diffusa à veteribus sumitur. Hinc etiam omnium penè Deorum nomine vocitatur. Apollo dicitur, quia maximè vim suam in Sole exerit; Neptunus, quia in mare; Pluto, quia in subterranea; Iuno, quia in aërem; Mercurius, quia in ventos; Rhea, quia in terram dominium suum potestatemque exercere videbatur; & sic de cœteris. Hinc Hesiodus Solem dixit πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸν, *Omnia videntem Iouis oculum*. Et Orpheus in hymno Iouis:

Hesiodus.

Orpheus.

Ὦ βασιλεῦ, διὰ σὴν κεφαλὴν ἐφάνη τάδε ῥεῖα,
Γαῖα θεὰ μήτηρ, ὀρέων θ᾽ ὑψηλέες ὄχθοι,
Καὶ πόντος, καὶ πάνθ᾽ ὁπόσ᾽ οὐρανὸς ἐντὸς ἔταξε.

O Rex, per te creuerunt hæc omnia solùm:
Diua parens Tellus, montanaq; flumina, fontes,
Æquoraq; & quicquid complectitur altus Olympus.

Et illud:

Εἷς Ζεύς, εἷς Ἀΐδης, εἷς Ἥλιος, εἷς Διόνυσος.
Iuppiter vnus, vnus Pluto, Sol, & Dionysius vnus.

Et vt Seneca testatur, Ioui competit omne nomen, iuxta effectuum, quos in hoc sensibili Mundo producit, diuersitatem. Dicitur Fatum, quia ab ipso omnes res, & ordines causarum, queîs singula inferiora superioribus subijciuntur, dependent. Dicitur Prouidentia, quia singulis & omnibus miro quodam ordine prouidet, in Mundi dispositione, & orbium cœlestium constitutione, omnibus vitam & operationem conferens. Dicitur Mundus, quia quæcunque in eo videntur, ipsus est, iuxta illud, *Iouis omnia plena*; virtute suâ omnia sustinens, omnibus intimè præsens, omnia implens, & vt Orpheus dicit:

Seneca.

Iuppiter dicitur fatum.

Dicitur Prouidentia.

Dicitur Mundus.

Orpheus.

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα, τὸν οὐδέποτ᾽ ἄνδρες ἐῶμεν
Ἄρρητον· μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί,
Πᾶσαι δ᾽ ἀνθρώπων ἀγοραί, μεστὴ δὲ θάλασσα,
Καὶ λιμένες, πάντῃ δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.

A Ioue principium, mortales, tempore nullo
Prætereamus eum, loca sunt hôc plena viarum,
Folia plena, simul sunt plenæ marmoris vndæ,
Et portus, sit vbiq; Iouis nam copia cuique.

Et Sophocles in Tragicis: ὁ τῶν ἁπάντων Ζεὺς πατὴρ Ὀλύμπιος. *Cœlestis omnium parens est Iuppiter*. Hinc ipsum Pana dicebant, quasi dicerent πᾶν, omne quod est; cuius corpus totius huius sensibilis Mundi fabricam exhibebat; Terram, aquam, aërem, ignem, diem, noctem; cuius caput aurata coma conspicuum, splendorem cœlorum; cornua, Orientem & Occidentem; oculi, Solem & Lunam; latitudo pectoris, aërem; humeri alati, ventorum velocitatem, & celerrimas Dei operationes; Heptaulum quod in manu gestat, septem planetarum harmonicum concentum; vti & baculus

Sophocles.

Corpus Iouis ex sensibilibus Mundi partibus conflatum.

culus curuus cœlorum in Mundi membra virtutes & poteſtatem deſignans; pellis maculoſa, quâ veſtitur, luculentum ſtellarum globum, Titaniaque aſtra; fœmora hiſpida, & in hircinos pedes deſinentia habet; ad inferioris Mundi ſublunaris continuis mutationibus obnoxij varietatem, fœcunditatemque denotandam. Hoc itaque Iouium naturæ opus, hic radiorum ex ſupernis in inferiora diffuſorum influxus, dum ſubtili viuacitate penetrat omnia, & lumine, commotione, & calore omnia viuificat:

Velantur ſpecies animorum, & pectora motus,
Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
Concipiunt; hinc ille auium concentus in agris,
Et lætæ pecudes, & ouantes gutture corui.

Quæ calculo ſuo comprobat Manilius ſequentibus verſibus: Manilius.

Hoc opus immenſi conſtructum corpore Mundi,
Membraq; naturæ diuersâ condita formâ,
Aëris, atque ignis, terræ, pelagiq; iacentis,
Vis animæ diuina regit, ſacroq; meatu
Conſpirat Deus, & tantâ ratione gubernat,
Et multa in cunctas diſpenſat fœdera partes.

Dicitur amaſſe Pithin & Siringam, quarum prior fugiens, in pinum; altera in arundinem conuerſa dicitur. Pitis πίθη humanæ rationis perſuaſio eſt, quæ in pinum vertitur, id eſt, arborem Saturninam pyramidis figura rectâ in Cœlum conſcendentem, dum per Panos, hoc eſt ſenſibilis Mundi contemplationem rapta menti primæ Saturninæ reſtituitur. Altera admiratio eſt, dum per harmonici ordinis in ſenſibili Mundo eluceſcentis contemplationem, animum harmonicis modulis aptat, adeòque Deo accepta redditur, in eundem penitus transformata: Nam vti in Muſurgia vniuerſali docuimus, habet arundo ſeptem internodia, quæ abſciſſa, & in Heptaulum à Pane conformata, exactâ ἑπτὰ πασῶν σύστασιν obtinet, eiuſque perfecta eſt & abſoluta ſimilitudo. Verùm hæc omnia fuſiùs pertractata vide in Myſtagogia Obeliſci Pamphilij; hîc enim omiſſa ibidem tantùm adducenda erant. Cæterùm Iouis iam explicati ſymbola in Panos in ſequenti facie appoſita figura conſidera.

Porrò Iouis filios Neptunum & Plutonem finxerunt veteres, quorum, vt ſuprà diximus, alter in mare, alter in ſubterraneas partes dominium obtinet; & nihil aliud ſunt, quam Iouia vis in mare & ſubterraneas partes diffuſa. Tritones verò & Nereides cornibus inſtructi, vt varios humidæ naturæ effectus, ita Hecatæ Eumenidumque phalanges varios in ſubterraneis partibus effectus notant. De quibus cùm ſuprà varijs locis ſat ſuperque actum ſit, eò Lectorem remittimus. Hoc loco tantùm nobis incumbit effatum illud Platonicum interpretari de raptu Proſerpinæ.

Iouis

Iouis siue Panos Hieroglyphica repræsentatio.

A Facies rubicunda, caloris vis in Mundo.
B Radiorum cœlestium in sublunaria vir-
C Elementa masculina. (tus.
D Potestas in annũ omnesq; reuolutiones.
E Virtute eius omnia fulciuntur.
F Dominium in firmamentum, seu fixarum stellarum sphœram.
G Terra (elementum fœmin.) hispida plantis, satis, arboribusque.
H Aquæ & liquoris fons (elem. fœm.) rigatione fœcundans terram.
I Agri, segetes, aliaque vegetabilia.
K Harmonia 7. Planetarum.
L Aspera & inæqualia montes indicant.
M Vis fœcunditatiua.
N Stabile fundamentum.
O Vis ventorum, & celeritas in agendo.

§. III.

Effatum Mythicum de raptu Proserpinæ.

NOn pertinget ad Iouem Proserpina, sine Cerere, Diana, Minerua, Hercule. Hoc effatum partim anagogicè, partim physicè explicari potest. Anagogica expositio ita se habet. Iuppiter hoc loco supremum est illud Numen, cuius imperio omnia substant, quique iuxta merita vniuscuiusque bona & mala ineuitabili lege decreuit. Proserpina mens est terrenarum voluptatum gurgite immersa, atque adeo omni virtute destituta, aptèq; per Calathũ euersis floribus conspicuum signatur; quæ quidem operationibus huiusmodi obscuris & tenebrosis dedita, rapitur à Plutone, qui est inferior & animalis pars hominis, dum floribus & narcissis colligendis occupata, id est, voluptatibus fugitiuis obliuionem diuinarum rerum inducentibus humi detenta proserpit. Mens itaque in hunc redacta statum, ad Iouem pertingere minimè poterit, nisi Ceres adsit, currui circulari insidens, tortuosis draconibus prouecta, manibus etiam binis instructa facibus. Ceres mens est cupida & auida fructus bonorum operum, quorum ope in meliorem diuinioremque statum se constituat. Dracones tortuosi trahentes currum, vti spiritus è terrenis rebus volubilitati & inconstantiæ expositis, subleuationem; ita tædæ accensæ ad Iouiæ mentis vnionem adspirantis desiderium denotant. Quia tamen pristini status ardor nequaquã sufficit, nisi Mineruâ, hoc est, Sapientiâ illuminante; & Dianâ, hoc est, sedulâ diuinarum rerum inuestigatione, animus quasi manuducatur; Hercules quoque se comitem præbeat, iterque monstret, necesse est, vitiorum animo dominantium perfectus domitor; & sic tandem mens omnibus impedimentis exuta, throno sistitur, consortio filiorum Dei æternùm beata. Quæ omnia aptè exhibentur per tabulam illam vetustissimam, quæ hodie adhuc in Matheiorum palatio conspicitur, & in Obelisco Pamphilio folio 225. adducitur, vbi etiam physicam, anagogicamque eius inrerpretationem reperies.

Anagogica expositio raptus Proserpinæ.

§. IV.

Mysteriorum Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij mystica interpretatio.

VEteres per Apollinem sagittis, radijspue conspicuum, nihil aliud significabant, nisi vim Solis, siue archetypi insensibilis & supramundani, siue sensibilis omnium penetratiuam, & harmonici ornatus dispositricem; per Bacchum verò rerum omnium facultatem maturatiuam, concoctiuamque; per Herculem Solis omnium solidatiuam corroboratiuamque; per Mercurium celerrimam Solis in omnia vim executricem; ita vt vna supremi Numinis essentia & natura sub quadruplici faculta-

culta-

cultate, Apollinea, Bacchica, Herculea, Mercuriali expressa cernatur. Quod quidem alia probatione non indiget, nisi typo sequente, quo eum veteres exhibere solebant, vt sequitur.

Apollo physicè Solem designat.

Vbi A Apollo iuuenili facie, C sagittis, & D pharetra, B radijs è capite profulgentibus, E togâ medicâ indutus conspicitur. Iuuenili formâ pingitur, quia Sol quotidie ortu suo quasi reiuuenescit; pharetra, sagittæ, radij, radios Solis omnium penetratiuos indicant; Corymbus suis floribus, fructibus, herbis aggrauatus, vim medicam in omnia ad salutem hominum procurandam, & in septem planetarum orbes per lyram heptachordam aptè indicatos, quâ harmonia Mundi, & εὐκρασία, seu temperies rerum notantur, diffusam indicat. per Cyathum racemis ornatum, Bacchica seu maturatiua & concoctiua vis eiusdem notatur. per duas cla-

uas

uas, vis eiusdem solidatiua & corroboratiua; quâ omnia fulciuntur, & à nociuis defenduntur, signatur. per Caduceum denique Mercurialis eiusdem in omnia motus, dominium, & vita aptè exprimitur. per aceruos verò lapidum, in agrorum cultura studium declaratur. Quæ omnia cùm in Obelisco Pamphilio ex omni antiquitate probauerimus, illuc Lectorem remittimus; hoc enim loco ea tantùm ἐπιτομικῶς repetenda duximus. Quæ omnia si quis ad anagogicum Archetypi Mundi sensum, secundùm intentam analogiam applicare voluerit, id nullo negotio faciet, si supremi Mundi Opificem, Solem illum supramundanum intellectualem, in Mundi diffusionem intellexerit per Apollinem; per Corymbum Mundum intellectualem, idearum regnum; per Lyram heptachordam Sidereum Mundum; per Cyathum & clauas Herculeas saxis innixas elementarem Mundum; in quæ omnia influxum diffundat Apollinea vis, Bacchica inebriet, Herculea solidet & corroboret, Mercurialis in vitam instauret. Qui exactiùs dicta exposita desiderat, vt dixi, Obeliscum Pamphilium adeat.

Apollo quoque anagogicè Opificem mundi designat.

Porrò quid per mysteria Apollinis & Musarum veteres indigitauerint, cùm ex professo in Mystagogia Ægyptia Obelisci Pamphilij tradiderimus, superuacaneum esse ratus sum eadem hîc cum tædio Lectoris repetere. Quomodo verò omnes Gentilium Deorum Dearumque nomina nihil aliud, nisi diuersas vnius Solis & Lunæ virtutes exprimant, ibidem quoq; curiosus Lector expositum reperiet. Ex dictis hactenus luculenter patet veterum in condendis per fabulas sacramentis institutum. Audisti Tragicas Deorum catastraphas; eorundem coniugia, amores, zelotypiam, iras, cædes, stupra, vindictas, quæ de Dijs vel animo concipere, inexpiabile nefas est, vidisti. Quàm alta quoque, quàm ardua & sublimia tùm Opificis, tùm vniuersæ artis eius, id est, naturæ recondita mysteria sub mysticis huiusmodi fabulis veteres exhibuerint, intellexisti. Quæ ne repetere cogamur, Classis huius argumentum cum Salustio concludimus, qui sic in aureo de Dijs & Mundo libello, dicit: *Quibus id in animo est, vt de Dijs sermones audiant, eos à pueris benè informatos esse oportet, nec insipientum opinionibus postmodum connutriri. Naturæ item probitate, ac prudentia munitum pectus gerere addecet, vt aptè congruenterque sermones percipiant. Eisdem præterea communium notionum cognitio necessaria est: illæ verò vniuersales sententiæ erunt, quas vniuersi homines, si perquirantur, confitebuntur; quemlibet nempe Deum bonum nihil pati; nulli mutationi esse obnoxium: quodcumque enim mutatur, aut in melius mutatur, aut in peius: si in peius, deterius fit: si in melius, iam principio erat malum. Et hic quidem, qui audit, esto talis. Sermones hâc ratione procedant. Deorum naturæ, neque factæ sunt: quæ enim semper sunt, nusquam fiunt: semper verò sunt, quæcumque primam facultatem possident, & natura sua pati aliquid non possunt: neque ex corporibus conflantur; corporum etenim vires expertes corporis sunt: neque loco circumscribuntur; id namque corporibus inest: neque à prima causa, vel à se inuicem separantur; quemadmodum neque à mente notiones, neque ab animo disciplinæ. Quamnam igitur ob causam hisce sermonibus neglectis, veteres fabulis vsi sint, non indignum fuerit*

inuestigatione: & hæc prima ex fabulis vtilitas progignetur, inuestigare nempe, nec segnem, sed exercitatum intellectum habere. Diuinas itaque fabulas esse ex illis, qui eas vsurparunt, explicatu non admodum difficile est: ex Poëtis etenim, numine afflati; & ex Philosophis, optimi quique; & qui sacra ac cœremonias diuulgarunt; Dij etiam ipsi in fundendis oraculis fabulis vsi sunt. Cur verò fabulæ diuinæ sint, Philosophi est inquirere. Cùm igitur omnia, quæ sunt, similitudine delectantur, dissimilitudinem auersantur, de Dijs sermones, Dijs quàm simillimos esse necesse erat: vt tantâ maiestate digni fierent, redderentque enunciantibus propitios Deos: quod nonnisi fabulis comparari potuit. Deos ergo ipsos secundùm fandum, infandumque, occultum, ac patens, nec non doctum, & ignoratum fabulæ, & Deorum bonitatem imitantur. quemadmodum enim Dij, quæ ex sensilibus bona proueniunt, omnibus; quæ verò ex intellectualibus, prudentibus impertiti sunt; sic fabulæ Deos quidem esse omnibus diuulgant; at quinam illi sint, & quales, illis tantùm, qui mysterium capere possunt. Operationes quoque æmulantur Deorum. Licet enim & Mundum hunc fabulam nuncupare; cùm in eo corpora, resque conspiciantur, animi, mentesque abscondita lateant. Præterea, ad veritatem de Dijs vniuersos informare, in insipientibus, cùm ad eam addiscendam inepti sint, contemptum, in studiosis segnitiem parit: at fabulis veritatem occultare, illos, ne contemnant, prohibet; hos, vt philosophentur, compellit. Sed quamobrem adulteria, furta, genitorum vincula, & reliqua improbitatis facinora fabulis complexi sunt? neque hoc indignum admiratione. vt, qua apparet absurditate, statim animus sermones inuolucra esse existimans, veritatem ex ijs, quæ silentio inuoluenda sunt, esse intelligat.

CLASSIS IV.

CABALA HEBRAEORVM,

ID EST,

De Allegorica Hebræorum veterum Sapientia, Cabalæ Aegyptiacæ & hieroglyphicæ parallela, qua noui ad hieroglyphicæ diſciplinæ expoſitionem fontes aperiuntur, & ſuperſtitioſæ doctrinæ radices indicantur, & conuelluntur.

ILLVSTRISSIMO ATQVE EXCELLENTISSIMO

DOMINO, DOMINO

BERNARDO

S. R. I. COMITI DE MARTINITZ,

S. C. Maieſtatis Conſiliario, & Camerario intimo, nec non magno Regni Bohemiæ Burggrauio,

DOMINO MEO COLENDISSIMO.

VERERER *ſanè*, S.R.I. Comes Excellentiſſime, *ne communes humanitatis gratitudinisq́ leges longè tranſgrederer, ſi qualemcunque ſtudiorum meorum partem Tibi non deferrem, quem eorundem ſemper & fautorem & promotorem expertus ſum prorſus ſtudioſiſſimum. Dum itaque Magni Cæſaris, vt nôſti, iuſſu difficilem huius Ægyptiaci operis aleam ſubirem, diu ſanè animo anceps perplexusq́ hæſi, cuinam in tanta argumentorum varietate, quali præſens opus refertum ſpectatur, meam de Hebræorum Cabala Diatriben potiſſimum inſcriberem.* Tu *tandem*, Vir magne, *occurriſti, quem vti abſtruſioris huiuſmodi doctrinæ penetralia iam dudum penitiùs, altiùsq́ ſubiiſſe nôram; ita de arcanis quoque, quæ expoſiturus ſum, myſterijs ſolidiùs firmiusq́ iudicium dare poſſe confidebam. Accipe itaque hanc veluti perpetuam quandam mei in te amoris & beneuolentiæ teſſeram. Quòd ſi ſtudium hoc meum Tuo ſanè limatiſſimo iudicio non vndequaque reſponderit; non tam conatus, quàm mei in Te affectus magnitudinem ratam habeas. Vale.*

CABALA HEBRAEORVM.

Clemens Alex. lib. 6. Stromat.

Εἰσὶ γὰρ τὰ τῶν Ἑβραίων μυστήρια ὁμοιότατα τοῖς μυστηρίοις τῶν Αἰγυπτίων.

Sunt enim Hebræorum mysteria, simillima mysterijs Ægyptiorum.

PRAEFATIO.

N Hebræorum Ecclesia fuisse doctrinam quandam de Deo, diuinisq; nominibus, de Messia humani generis Redemptore, de Angelis & Dæmonibus, de admirandis, quæ in hac mundana machina elucescunt, diuinæ clementiæ & bonitatis operibus, à protoplasto Adamo oretenus filijs suis traditam, & in totam deinde successiuam posteritatem diffusam propagatamque, in II. Classe fusè ostendimus. Quod si quis præsumptuosiùs negare ausus fuerit, is & SS. Patrum consensui, occultisque diuinæ prouidentiæ semitis pari temeritate se contradicturum nouerit. Qualis tamen illa fuerit, vti in tam inaccessæ antiquitatis tenebris occultum iacet, ita difficile quoque est, ad veram eius rationem, notionemque determinandam, pertingere. Quantum tamen sagaci mentis scrutinio inuestigare licuit, & quantum ex Authorum veterum monumentis, singula cum singulis combinando, eruere potui, puto, imò sine hæsitatione affirmo, aliam eam non fuisse, nisi illam doctrinam Mosaicam, quam oretenus succedentibus sibi Iudicibus traditam, Hebræorum Theologi Cabalam, id est, acceptionem vocant, atque insignibus fœcundam sacramentis, Ægyptiorum (teste Clemente Alex.) mysterijs haud absimilibus astruunt. Siquidem curiosissimos Ægyptiorum, Chaldæorumq; Mystas primorum Patriarcharum consuetudine vsos, multa eorundem in sua penuaria traduxisse, is solus ignorare poterit, qui mysteriorum hieroglyphicorum cum Cabalicis affinitatem insignem non perspexerit. Quia tamen nihil tam sanctum, nihil tam diuinum est, quod non superstitiosorum hominum temeritate successu temporum contaminetur; dum quisque pro arbitrio suo, & vertiginosi cerebri libitu, diuinos arcanosque in sacrosancta Scriptura latentes sensus explicare, corrigere, applicare, atque ad illegitimos vsus torquere satagit; factum est, vt & dicta Cabala, perfidorum Rabbinorum nequitiâ, & intolerabili imposturâ, omnium damnatarum artium Officina, & vnicum nefandorum dogmatum penuarium euaserit. Vnde quod in libris Machabæorum legitur de impijs Gentilium machinationibus, qui olim ex libris sacris simulachrorum suorum similitudines scrutabantur; id nunc de Rabbinis, Cabalistis, Thalmudistisque asseri posse videtur. Hi enim diuinâ lege abutentes, hunc vnicum præ oculis scopum habere videntur, vt per puncta, apices, immutationes, Arithmeticas supputationes, Gametrica figmenta, metatheses litterarum, acrostychides, & pessimè concinnata anagrammata, arcana Theologiæ sacramenta in errorum materiam, & concatenatas erronearum artium abyssos cum extrema animarum ruina pertrahant. Quam quidem Cabalam non tantùm prohibitam, sed & meritò esse, tanquam bonis moribus, & laudabilibus Ecclesiæ institutis è diametro repugnantem, iam dudum proscriptam, & à summis Pontificibus eliminatam asfero,

assero, vti ex celeberrima Bulla Clementis VIII. fel. recordationis anno. 1593. contra huiusmodi Nouatores, bonorumq́; morum euersores edita patet; vbi summus Pontifex, summâ verborum vi, efficacia, & exaggeratione, censurarumque ecclesiasticarum minis, eandem mirum in modum exagitat, omnesq́; qui damnosa huiusmodi opera secum, non obtenta licentia, tenent, aut quæ in iisdem continentur, fidem adhibent, sacræ Inquisitionis tribunali subijcit; quam proinde Bullam omnes relegant, & seriò expendant, consulo, uti & ea, quæ in Catalogo librorum prohibitorum de regulis contra huiusmodi vsurpantes procedendi præscriptis, amplè describuntur. Cùm itaque, si unquam, certè hoc seculo huiusmodi suspectarum artium maleferiatæ disciplinæ vigeant, & nescio qui præposterus curiosorum hominum periculosam hanc & plenam erroribus doctrinam affectantium pectora pruritus possideat, agitetq́; dum Dæmonis persuasione perciti, nescio quid altum, sublime, mirificum, atque adeo prorsus diuinum illi subesse sibi persuadent; mearum partium esse ratus sum, virulentum hunc ingeniorum pruritum refrænare, & inutilem muscas in telis nullo fundamento nixis captantium conatum cohibere. Quod hoc tam opportunâ occasione, ad honorem Dei, & ad S. Matris Ecclesiæ emolumentum, iam à multo tempore à SS. Officij Tribunali ad id incitatus præstandum duxi. Hoc dum facio, nihil in ea ex propria sententia dictum, factum, expositum velim; sed ex veterum Rabbinorum mente & attestatione; in hoc vnicum collimans, vt improba reprobem, heterodoxa confutem, detestanda execrer, periculosa errorum superstitionumq; ocurrentium præcipitia, quibus curiosi & imperiti Lectores se intricare possent, cautè ostendam, de latente dæmonum astutia incautos commonefaciam; vt sic tandem solus Dei honor & gloria, cui laboro, & vna animarum salus promoueatur. Altera verò assumpti tam ardui molminis ratio, ipsius argumenti quod tracto, necessitas fuit. Cùm enim, vti diximus, Hebræorum mysteria similia sint mysterijs Ægyptiorum, id est, perobscuris ænigmatum nodis intricata, varijsq; allegoricarum locutionum inuolucris tecta veluti in abysso quadam lateant; iure suo Oedipum requirere videbantur, qui nodos solueret, caliginem detegeret, rebusq; lucem afferret; atque sic tandem parallela quadam comparatione, inter Hebræorum Ægyptiorumque sapientiam instituta, vna alteram illustraret, ac demum, quod intendimus, hieroglyphicæ doctrinæ veritas tot veterum dogmatis comprobata, mundo propalaretur. Atque hisce præmonitis, iam propositum nobis argumentum cum bono Deo ordiamur.

CAPVT I.

De Kabalæ defintione, & diuisione.

ABALAH קבלה, à verbo קבל *Kibbel*, quod accipere significat, deducta vox, idem est atque acceptio; quòd videlicet בעלפה *benghalpeh*, vt Rabbini loquuntur, hoc est, oretenus à primis Patribus tradita, & à posteris successiuè accepta sit scientia: vnde sic definitur: *Cabala est diuinarum humanarumq; rerum arcana, per Mosaicæ legis typum, allegorico sensu tradita & insinuata facultas.* Quæ cùm nullo rationis discursu, nec calamo, sed auditu tantùm Definitio Cabalæ.

tùm

tum ac fide recipiatur, Cabalam, id eſt, receptionem appellare eam veteribus libuit. Alij ſic definiunt: *Cabala eſt diuinæ reuelationis, ad ſalutiferam Dei, & formarum ſeparatarum contemplationem, traditæ ſymbolica receptio*; quam qui cœleſti, vt Cabalici opinantur, ſortiuntur afflatu, recto nomine Cabalici vocantur. Quod enim Græcis Philoſophi, Chaldæis Aſtrologi, Magi Perſis, Gallis Druidæ, Indis Gymnoſophiſtæ, Ægyptijs Pſontomphanechi; hoc Hebræis Cabalæi ſunt. Quare non omnibus promiſcuè, ſed ſolis prouectioribus tradebatur. Vnde cùm R. Eliazaro quodam tempore dixiſſet Magiſter eius Iochanan: לך ואלמדך את מעשה המרכבה *Veni, docebo te opus de Mercaua*, hoc eſt, *curru diuinitatis*; reſpondiſſe fertur, לא קשאי *non incanui*; hoc ipſo indicans, tam ſublimem altamque de diuinitatis operibus ſapientiam eſſe, vt nullus eius diſciplinæ capax eſſe poſſit, qui non priùs ſedatis & extinctis cupiditatum ardoribus, & calore iuuenili refrigerato annis prouectus, cum quadam tamen naturali probitate, ſenuerit. Vnde R. Iuda Leui ait, כי אין קבלה טובה אלא עם הלב טוב quòd *Cabala non ſit niſi in corde bono*. Eſt itaq; *Cabala* nihil aliud, niſi *altiſſimarum rerum notitia*.

Cabala ſolis prouectioribus tradebatur.

R. Iuda Leui.

Verùm, vt in quo illa conſiſtat, quid arcanorum contineat, curioſo patefiat Lectori, ſummariam eius Synopſin apponam. Dixi in definitione, *eſſe Cabalam diuinarum, humanarumque rerum, per Moſaicæ legis typum, allegorico ſenſu, inſinuatam facultatem*. Et typum quidem in lege latitare, ipſa Legiſlatoris pariter & ſuſceptoris conditio demonſtrat. Legis namque lator, qui eſt vniuerſorum Conditor Deus, cùm æternus ſit, & vndique immutabilis, ideò ſempiternum & immutabile ſit eius eloquium oportet. Eloquium verò legis per Moſen traditæ, & Iudæorum multitudini promulgatæ, cùm varijs viciſſitudinum mutationumque modis obnoxium ſit; aliam, & longè quidem diuerſam eſſe legem Moyſis à ſuperna & vera Dei lege, neceſſe eſt. Vt proinde æternam illam Dei legem, veluti archetypum atque ideam, ex hac mandatorum lege, veluti ex vmbroſa quadam imagine, conijcere oporteat. Legis autem ſuſceptor homo, cùm μικρόκοσμος ſeu *paruus Mundus* ad Vniuerſi habitum, atque ad imaginem & ſimilitudinem Dei factus ſit; perfectio & ſalus veluti iure quodam requirere videbatur, vt μεγάκοσμον ſeu *magnum Mundum*, & Conditorem ſuum facto & opere referret, imitareturque: imitabitur autem, ſi conformi & ſimili lege, id eſt, ſecundùm eam analogiam, qua & Orbis regitur, & per quam ipſe rerum Opifex condidit, & gubernat Vniuerſa, actus ſuos moderetur. Quemadmodum igitur paruus Mundus homo, ſummi Conditoris, & Vniuerſi Orbis ſimulachrum atque imaginem deſignat, vt ſuo loco dicetur; ſic congruum erat, vt eiuſdem microcoſmi lex æternam magni mundi legem denuntiaret: quod non niſi per allegoriam & myſticam intelligentiam, ſeu Cabalam, tradi & doceri in lege potuit; Moyſe vti primo diuinæ legis pronunciatore, ita & eiuſdem haud dubiè arcanæ intelligentiæ explanatore. Nam cùm dicta hæc Cabala, vniuerſa & ſingula diuinarum, humanarumque rerum primordia ac elementa conſideret, eaque ſenſim nectat, ſuo illa ordine pandat, viam ape-

Cabala in quo cōſiſtat, & quid contineat.

Cabalæ auctor Moyſes.

aperiendo, ſemitas ad æternæ felicitatis atria demonſtret; certè omnium allegorizantium traditionem auctoritate, eruditione, & ſanctitate longè ſuperare cenſeri debet.

Cabala diuiditur in Theoricam & practicam; & quod vtriuſque officium?

Diuiditur autem primo in Theoricam, & Practicam; Illa intellectualium rerum penetralia conſiderat; hæc animum, & corporis vires, pro ſpiritualium donorum chariſmatis, & huius vitæ commodis impetrandis adaptat. Theorica altiora per ima, & latentia per notiora nobis denunciat; Practica, quid nobis faciendum, quomodo myſteria nobis applicanda, docet. In Theorica notiora ſunt ea, quæ claro & aſſiduo experimento in nobis ipſis deprehendimus; Vnde vniuerſa legis mandata numero & proportione humanæ compaginis partibus ad amuſſim reſpondere Cabalici aſſerunt. Hinc in Cabala triplicem hominem, ſecundùm triplicis Mundi analogiam, id eſt, Archetypum, Cœleſtem, & terrenum, quem & ſub copula maris & fœminæ conſiderant, aſſignant. Et primò quidem in lege dicunt maſculi vices tenere priora quatuor Pentateuchi volumina, quòd in ea diuina mens in eloquijs ſeſe exerat tanquam intellectus agens; quintum verò, ſcilicet Deuteronomium, fœminæ typum gerere exiſtimant, eò quòd humana mens ſeu intellectus paſſiuus maximè in eo ſeſe exerat. Terreni hominis marem & fœminam effigie, & operationum varietate ſenſus dijudicat; vnde per ſimilem actuum habitudinem ad aliorum duorum hominum partium appellationem & cognitionem allegoricam tranſcendunt. Cœleſtis hominis marem, per ſideream Cœli machinam; fœminam, per Lunarem globum, cum elementari fabrica, viſceribuſque in ea contentis exhibent. Archetypi denique hominis marem, per ſublimem Angelorum chorum; fœminam, per Reginam ſeu militiam, quem animaſticum ordinem vocant, exprimunt. Horum trium hominum ſingulos, nouem præcipuis membris conſtare aiunt; ſi quidem mas & fœmina ſeorſim expendantur: ſi verò vt vnum, tunc decem potioribus membris eos compaginari volunt. Potiora & ſempiterna legis membra ſunt decem perpetuò obſeruanda præcepta Decalogi. Terreni hominis membra, quæ & ſpeciem perpetuant, & indiuiduum conſeruant, decem quoque ſunt, videlicet, cerebrum, pulmo, cor, ſtomachus, hepar, fel, ſplen, ren, genitale, matrix. Sic & principalia cœleſtis hominis membra decem ſunt; Intellectuale ſiue Cœlum empyreum, Primum mobile, Firmamentum, Saturnus, Iuppiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna. Archetypi hominis membra pariter decem ſunt, quæ Hebraicè vocant

Cabaliſtæ triplicem aſſignant hominem, Archetypum, Cœleſtem, Terrenū

Pentateuchi quatuor primi libri maſculo, quintus fœminæ comparati à Cabaliſtis.

Terreni, Cœleſtis, & Archetypi hominis decem præcipua membra.

חיות: הקדש: אופנים: אראלים: חשמלים: שרפים:
מלאכים: אלהים: בני אלהים: כרובים: אישים:

Id eſt: *Haijoth, Hakkodeſch, Ophanim, Aralim, Haſchemalim, Seraphim, Melachim, Elohim, Ben elohim, Cherubim, & Iſchim*; quorum nomina poſtea exponentur: quibus iuxta orthodoxorum Theologiam, Seraphim, Cherubim, Throni, Dominationes, Virtutes, Poteſtates, Principatus, Archangeli, Angeli, Animæ reſpondent. Quæ quidem recenſitæ decades omnes

Dei decem præcipua nomina in ſacris Scripturis expreſſa.

nes à decem ſanctiſſimis exemplaribus Dei nominibus, quæ in ſacra Scriptura inueniuntur, originem ducunt, ad eaque reſpiciunt & tendunt vniuerſa; ſuntque

אהיה : יה : יהוה : אל : אלוה : אלהים : יהוה צבאות : אלהים צבאות : שדי : ארני :

Sephiroth quid in Cabala.

Id eſt, *Ehieh, Iah, Iehoua, El, Eloha, Elohim, Tetragrammaton Sabaoth, Elohim Sabaoth, Schadai, Adonai*; quæ à Cabalicis vocantur ספירות, *Sephiroth*, id eſt, numerationes, quorum ſingulis varia attribuunt cognomina, de quibus ſuo loco. Typum dictorum hucuſque in ſequenti figura contemplare.

Decem legis præcepta.	Terreni hominis membra.	Myſtica Cœleſtis hominis membra.	Myſtica Archetypi hominis membra.	Iuxta orthodoxos.	Nomina Dei.	Attributa Sephiroth.
1	*Cerebrum*	*Cœlum empyreum*	*Haioth Hakkodeſch*	*Seraphini*	אחיה *Sum qui ſum.*	כתר *Corona*
2	*Pulmo*	*Primum mobile*	*Ophanim*	*Cherubini*	יה *Eſſentia eſſentians.*	חכמה *Sapientia*
3	*Cor*	*Firmamentum*	*Aralim*	*Throni*	יהוה *Deus Deorum*	בינה *Intelligentia.*
4	*Stomachus*	*Saturnus*	*Haſchemalim*	*Dominationes*	אל *Deus Creator*	גדולה *Magnitudo*
5	*Hepar*	*Iuppiter*	*Seraphini*	*Virtutes*	אלוהא *Deus potens.*	גבורה *Fortitudo*
6	*Fel*	*Mars*	*Melachim*	*Poteſtates*	אלהים *Deus fortis.*	תפארת *Pulchritudo.*
7	*Splen*	*Sol*	*Elohim*	*Principatus*	יהוה צבאות *Deus exercituum.*	נצח *Victoria.*
8	*Ren*	*Venus*	*Ben elohim*	*Archangeli*	אלהים צבאות *Domin: Deus exercituum.*	הוד *Gloria*
9	*Genitale*	*Mercurius*	*Cherubim*	*Angeli*	שדי *Omnipotens.*	יסוד *Fundamentũ*
10	*Matrix*	*Luna*	*Iſchim*	*Animæ*	אדני *Dominus.*	מלכות *Regnũ*

Ex

Cabala ab imis ad summa deducit intellectum.

Ex his apertè patet, quomodo Cabalici per occultam quandam analogiam ab infimis ad summum, & à summo ad ima perueniant; & quomodo eodem progressu legis historiam contexant. Cùm enim omnia ad hominem vsque creata sint, hinc ex ipsa lege humanum intellectum ad idem principium, vnde originem duxit, euehere student: hoc enim modo euectus intellectus mox ima repetit, & trinam singulis partibus nectens machinam, ad humana, diuinâ quâdam sorte, regenda conuertitur, vbi huius seculi tota completur felicitas. Vides etiam, quomodo lex allegorica ordinem formamque scientiæ & veritatis in se contineat: Lex siquidem à Deo est, & ordinem habet; cùm igitur illo nullus sit melior ordo, quid dubium est in lege esse?

Atque in hac tradita allegoria tota Cabalæ scientia versatur; quæ cùm in lege fundata sit, hinc canales riuosque veritatis per allegorica scrutinia varijs & innumeris modis deducere solent, nataque est varia illa Cabalæ diuisio, quam iam assignabimus.

Cabala diuiditur in Mercaua, & Beresith; id est, scientiã currus, & opus creationis.

Diuidunt itaque nonnulli Cabalam in מרכבה *Mercaua*, & בראשית *Beresith*, id est, in scientiam currus, & opus creationis. Illa intellectualis Mundi arcana; hæc sensibilis huius mundanæ machinæ, tanquam à supremi Opificis perpetuo influxu dependentis, opera inuestigat, expendit, & ad supremæ felicitatis consecutionem adaptat. atque hæc diuisio eadem est cum priori in Theoricam & Practicam. Picus Mirandulanus eam in ספירות *Sephiroth*, hoc est, numerationem; & שמות *Schemoth*, hoc est, nominum scientiam diuidit. R. Hanai lib. speculationum, in quinque partes vniuersam Cabalam partitur, quas vocat תיקון : צירוף : מאמר : מכלל : חשבון : *rectitudinem, combinationem, orationem, sententiam, & orationem*. R. Ioseph Bar Abraham Salernitanus quinque dicta Cabalæ membra in tria reducit, iuxta triplicem rerum omnium conditionem, sc. numerum, pondus, & mensuram. Omnes denique siue antiqui, siue recentiores Cabalici eam in tres partes diuidunt; quarum primam vocant *Gametriam*, id est μετάθεσιν siue transpositionem; secundam, *Notaricam*, siue *Notaricum*; tertiam, *Themuram*, seu *Commutationem*, aut *Combinationem*: quam diuisionem Ioseph Salernitanus comprehendit sub hac voce, גנת, dum librum quem de hac arte conscripsit, vocat גנת אגוז, *hortum Nucis*; vbi per ג *Gametriam*, per נ *Notaricam*, per ת *Themuram* indicat, tres scilicet dictas Cabalæ species.

Picus Mirandul. diuidit Caba'am in ספירות & שמות

R. Hanai partitur Cabalam in quinque partes.

R. Ioseph Bar Abraham diuidit Cabalã in tria membra.

Cabala diuiditur in Gametriam, Notaricam, Themuram.

Gametria quid sit?

גמטריא *Gametria*, siue vt alij, Gematria, & Geometria, est mensura numeralis terrenorum & sensibilium characterum, qui ab illa Arithmetica formali dependent, quæ per abstractam suam simplicitatem non est vlli sensibili notitiæ subiecta; Atque in hoc consistit, quòd in ea vtplurimùm vna dictio pro alia, siue κατὰ τὴν μετάθεσιν, id est, per transpositionem, siue κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, id est, per æqualitatem numerorum, vsurpetur.

Notarica quid?

נטאריקון, *Notarica*, siue vt alij, Notariacum, & Notaricum, corruptum est vocabulum, â Notariorum siue Scriptorum apicibus & punctis, quæ subinde ad integram aliquam significationem innuendam apponere solent, desumptum; quam consuetudinem Notarica Cabala imitatur, dum ex capitalibus nominum literis, quas ראשית בות

 rasche

rasche theuoth Hebræi, Græci acrostychidas vocant, allegoricos sensus rimantur Cabalistæ. תמורה, *Themura*, siue commutatio, seu combinatio, quam Hebræi צירוף *Tsiruph* vocant, literam ponit pro litera, iuxta Alphabeticam quandam reuolutionem; de qua fusè suo loco. Sed iam dictarum vniuscuiusque partium exempla apponamus, vt discursus nostri ratio luculentiùs innotescat.

Themura quid?

Exempla Gametriæ.

Quæ consistunt in Methathesi siue transmutatione literarum, suntque prorsus eadem cum nostris Anagrammatismis.

IN his verbis Psalmi 21. versu 1. בכחך ישמח המלך, *In virtute tua lætabitur Rex*, per ישמח Cabalici intelligunt Messiam, quia literæ in voce ישמח transpositæ dant משיח Messias. ita dicunt, quòd Ezechiël sedit ad fluuium Chobar, id est, ad influentiam Cherub; transponatur enim כובר, & fit כרוב. sic Noë inuenit gratiam, conuertendo נח in חן. Apud Isaiam Prophetam cùm quæritur: מי אלה ברא, *Quis hæc creauit?* respondent Cabalici, אלהים ברא, *Deus creauit* per anagrammaticum sensum. Iterum Deus dicitur אל *El*, quod nomen transmutatum dabit לא *Lo, non*; quo Deum, propter ineffabilem naturæ super omnes res eminentiam, indigitant: Nam, vt rectè S. Dionysius ait: Ὁ Θεὸς νοῦς ἀνόητος, ἀλογία, καὶ ἀνουσία, καὶ ἀνονομία, αἴτιος μὲν τοῦ εἶναι πᾶσιν, αὐτὸς δὲ μὴ ὄν, ὡς πάσης οὐσίας ἐπέκεινα. *Mens non mens, irrationalitas, & amentia, & innominatio, causa quidem omnibus existentiæ, ipse verò non est existens, cùm sit supra omnem substantiam & existentiam.* Exodi 23. *Præcedet te* מלאכי *Melachi*, id est, *Angelus meus*; quis est iste Angelus? lege per metathesin, מיכאל, id est, Michaël. Innumera hoc loco huius generis adducere possem; verùm cùm hæc in secunda Classe, cùm de primæua nominum origine tractaremus, fusè discusserimus; eò Lectorem amandamus. Sufficiat interim Gametricam Cabalæ speciem hoc loco paucis indigitasse. Qui plura huiusmodi desiderat, consulat Galatinum l. 1. Sixtum Senensem in Bibliotheca; Alexandrum Farram in symbolica philos. Paulum Riccium de diuisione Cabalæ; Nouoburgensem de nomine IESV; Fabrum de scuto Christi; Maximilianũ Sandæum de diuisione Cabalæ; Serrarium in prologomenis Biblicis; & innumeros alios in sacrum textum commentatores; potissimum autem suprà laudatum doctissimùm P. Thomam Gastaldum de Alassio; modò Episcopum Sestriensem meritissimum in libro de Angelica potestate.

Exempla Notaricæ Cabalæ.

NOtarica Cabala eadem est, quæ Latinis, Græcisque Acrostychica, vel ἰσόψηφα, dum per capitales nominum literas, vel per æqualitatem numerorum sub comparatis vocabulis latentium, occultos rimantur sensus. Duas itaque species continet Notarica Cabala. Prima est per lite-

literas nominum capitales, dum ex earum coniunctione & compositione eruuntur voces quædam significatiuæ. Huiusmodi est illud Esaiæ 65. *Benedicetur in Deo* אמן, *Amen*. Ecquis est Deus? respondebunt Cabalici, אדני מלך נאמן, id est, *Dominus Rex fidelis*, cuius capitales literæ dant אמן *Amen*. Tale est, quod D. Hieronymus in quæstionibus supra 3. lib. Reg. dum verba Dauidis monentis Salomonem adducit, examinat in voce נמרצת, *maledixit mihi maledictione pessima*; quo vocabulo per Notaricam ostendit maledictionem omnium conuitiorum genere plenam fuisse: Nam per נ, eum vocauit נאף, id est, Adulterum, & alienæ vxoris, scilicet Vriæ Hethæi, raptorem; per מ, מאבי, id est, Moabitam, quasi ex ignobili & infideli Moabitarum genere ortum; per ר, רצח, *rozach*, id est, homicidam, nempe Vriæ, & Regis Saulis generis extinctorem; per צ, צרוע *Tseroangh*, id est, leprosum, quo dignum eum, qui leprosorum instar ab omni hominum consortio remoueretur, indicabat; per ת denique eum nominauit תועבא *Thogneba*, id est, non hominibus tantùm, sed & Deo abominabilem. Atque hæc est maledictio pessima, quâ Dauidi Semei filius Gora maledicebat. In Psalmo 3. sic habetur: רבים קמים עלי, *multi insurgunt in me*. qui sunt isti multi? respondent Cabalici, רבים; per ר, Romanos; per ב, Babylonios; per י Iones Græcos; & per מ, Medos indigitantes. Huc reuocatur omnis illa mystica Alphabeti expositio, de qua postea dicetur. Talia etiam sunt nomina: מכבי : אגלא : הקבה, quæ idem sonant ac מי כמוך באלהים יהוה, *quis sicut tu in fortibus Domine?* & אתה גבור לעולם אדני, *tu fortis in æternum Deus*, & הקדוש ברוך הוא, *sanctus benedictus ille*. Hoc pacto & Latini sua abscondere solebant, sub initialibus literis integrum aliquem sensum insinuantes. Vti Titus Vespasianus fecisse legitur, qui sub hisce literis P P P P E S S S E V V V V V V V F F F F, hunc sensum indigitabat. *Primus Pater Patriæ Præfectus Est, Secum Salus Sublata Est, Venit Victor Validus, Vicit Vires Vrbis Vestræ, Ferro, Flamma, Fame, Frigore*. Huc pertinet illa formula iudicij recuperatorij sic repræsentata: Q E R E T P I R D T Q P D D D P F, id est: *Quanti Ea Rès Erit, Tantæ Pecuniæ Iudicium Recuperatorium Dabo, Testibusq; Publicè Duntaxat Decem Denunciandi Potestatem Facit*. Sed de his vide Petrum Diaconum, & Valerium Probum de notis Romanorum. Imitati sunt & Græci præ reliquis hanc rationem. Æsopus Phrygius cùm vnà cum Hero suo Zantho fortè in columnam incidisset marmoream, cui septem literæ Græcæ erant insculptæ, indicantes thesaurum eo in loco, non longè à columna defossum, earumque Zanthus intelligentiam anxiè inquireret; Æsopus inuentis dictionibus, quæ ab ijsdem characteribus incipiebant, scripturam istam tribus adhibitis expositionibus illustrauit. Erant autem literæ Α Β Δ Ο Ε Θ Χ: quas Æsopus, manifestans Hero suo locum thesauri, quem literæ designabant, sic exposuit:

Ἀποβὰς Βήματα Δέσσαρα, Ὀρύξας Εὑρήσεις Θησαυρὸν Χρυσίου.

Descendens gradus quatuor fodiens inuenies thesaurum auri.

Cùm itaque Zanthus thesaurum effodisset, neque partem vllam auri

Æſopo decerneret; modeſtè eum admonuit Æſopus, vt præcepto columnæ inſculpto pareret, quod literæ illæ continebant in hunc modum:

Ἀνελόμενοι Βαδίσαντες Διέλεσθε Ὃν Εὕρετε Θησαυρὸν Χρυσίου.

Tollentes ite diuidite quem inueniſtis Theſaurum auri.

Quòd cùm Zanthus facere contemneret, ſoluſque auro potiri vellet; indignatus Æſopus comminatus eſt, niſi partem acciperet, ſe alterum eiuſdem ſcripturæ mandatum executurum, ita præcipientibus literis:

Ἀπόδος Βασιλεῖ Διονυσίῳ Ὃν Εὗρες Θησαυρὸν Χρυσίου.

Redde Regi Dionyſio quem inueniſti Theſaurum auri.

Huc reuocari poſſunt illi verſus acroſtychides Sybillæ de iudicio extremo, quorum capitales literæ ſenſum dant poſitum ſuprà in Claſſe III. Innumera alia ſunt, quæ huius farinæ Hebræi & Græci adferunt; quæ quoniam trita ſunt & plebeia, conſultò omittimus.

Altera ſpecies eſt per æqualitatem numeri, ſiue vt Græci vocant, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν, ad æqualitatem calculi; & fit, quando nonnulli reconditiores ſacræ Scripturæ ſenſus inueſtigantur per numeri in duabus dictionibus latentis æqualitatem. Ex.gr. quæritur quid ſit illud שושנה *Suſana*, id eſt, lilium, in libro Eſther? dicunt Cabalici, quòd ſit idem quod אסתר *Eſther*, quia vtrumque continet numerum 661. Sic Eliezer אליעזר *Eliezer*, id eſt, *Dominus meus adiutor*, eundem numerum habet, quem nomen אברהם, *Abraham*, videlicet 318; vnde colligunt, Abraham adiutorio Dei fulcitum tam grandia peregiſſe. Pari pacto nomen Dei מקום *Macom*, dicunt eſſe idem cum יהוה tetragrammato, quia æqualitatem numeri continet vtrumque, videlicet 186. Si tamen in vltimo literarum numeri in quadratis ſuis exhibeantur. Ita illud ישראל בחר בעמים, *Iſraël elegit in populum*, æquiualet huic in numero 613, תריג יצר, *formauit thorig*; eſt autem thorig vocabulum quod denotat 613 præcepta in lege præſcripta. & illud בראשית *bereſchit*, æquiualet huic, בתורה יצר, *in lege creauit*; vtrumque enim continet 913. Rurſus בראשית ברא, *in principio creauit*, pariter æquipollet, בראש־ית השנה נברא, *in principio anni creatus eſt*; & vtrumque continet 1116. Legitur de Iſaac & Rebecca 25. Gen. ותהר רבקה אשתו *& concepit Rebecca vxor eius*; quid concepit? אש וקש *eſch vekeſch*, id eſt, *ignem & ſtipulam*, iuxta æqualitatem numerorum in אשתו, & אש וקש latentium. Tempus me deficeret, ſi omnia, quæ in Rabbinorum libris paſſim occurrunt, huius farinæ machinamenta, adducere vellem. Hos Græci imitati, in quibuſdam haud abſurdè luſerunt dicta methodo; vt dum illud Apocalypſeos explicant: *Et erat numerus beſtiæ 666.* Nam nomina Antichriſti, quæ ex S. Irenæo ſunt, Τείταν λαμπετὶς, λατεῖνος, ἀρνοῦμε, eundem numerum 666 continere, ex numero ſub dictionibus latente demonſtrant. Tale etiam eſt illud Sybillæ de nomine ΙΗΣΟΥΣ. & erunt nomen eius octo monades, octo decades, & octo hecatondades, id eſt, 888. Verùm ne tempus in re omnium tritiſſima teramus, hìc calculum quorundam dictorum nominum ſubiungamus.

אש

שמור		מצותי		שושנה		אסתר		בראשית		בתורה יצר		אשתר		אש וקש	
ש	300	מ	40	ש	300	א	1	ב	2	ב	2	א	1	א	1
מ	40	צ	90	ו	6	ס	60	ר	200	ת	400	ש	300	ש	300
ו	6	ו	6	ש	300	ת	400	א	1	ו	6	ת	400	ו	6
ר	200	ת	400	נ	50	ר	200	ש	300	ר	200	ו	6	ק	100
		י	10	ה	5			י	10	ה	5			ש	300
								ת	400	י	10				
										צ	90				
										ר	200				
	546		546		661		661		913		913		707		707

Antichristi nomen								Christi nomen	
Λ	30	Τ	300	Λ	30	Α	1	Ι	10
Α	1	Ε	5	Α	1	Ν	50	Η	8
Τ	300	Ι	10	Μ	40	Τ	300	Σ	200
Ε	5	Τ	300	Π	80	Ε	5	Ο	70
Ι	10	Α	1	Ε	5	Μ	40	Υ	400
Ν	50	Ν	50	Τ	300	Ο	70	Σ	200
Ο	70			Ι	10	Σ	200		
Σ	200			Σ	200				
	666		666		666		666		888

Exempla Ziruph, ſeu Themuræ, ſiue Combinatoriæ artis.

Tertia ſpecies dicitur תמורה *Themura*, id eſt, commutatio, & צירוף *Ziruph*, ſiue combinatio; & in hoc conſiſtit, quòd Cabaliſta per reuolutionem Alphabetariam, vnam literam pro alia accipit. Fit autem permutatio, iuxta numerum literarum Alphabeti, bis & vigeſies, quia viginti duas literas Hebræorum legimus; ſemperque binis quibuſque literis coniugatis licebit alteram ſumere pro altera; prout etiam in latinis literis fieri poteſt: vt ſi *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, continuò binas & binas coniugaueris, videlicet ſub prima combinatione *ab*, ſub ſecunda *cd*, ſub tertia *ef*; veliſque per epiſtolam huius artis peritum aliquem hortari, vt ſupplicaturus principi cadat ante pedes eius; ſic ſcribes: *d b c f*; quod ille leget ſic: *Cade*. & ſic de cœteris. Totum hoc opificium prouenit ex Alphabetaria reuolutione, vt ſuccedat mutuò litera pro litera proprio ordine combinata, ſcilicet *a* pro *b*, & viciſſim *b* pro *a*; ſimiliter *c* pro *d*, & *d* pro *c*; itemque *e* pro *f*, & *f* pro *e*. Hinc in libro Iezirah dicitur, *Aleph* cum omnibus, & omnia cum *Aleph*; haud ſecùs *Beth* cum omnibus, & omnia cum *Beth*; & ita de ſingulis. Hâc arte Cabaliſtæ diuina nomina omnia educunt; hâc eâdem portentoſa Angelorum nomina decernunt; hic promus condus eſt totius ſuperſtitioſæ Cabalæ. quod quomodo, & quâ induſtriâ fiat, dicetur in ſequentibus loco proprio.

Atque hæ ſunt tres illæ Cabalæ partes, Gametria, Notarica, & The-

Vanitas tripartitæ Cabalæ.

Themura ſeu Combinatoria; in quibus (vt quod res eſt, fatear) ſagaciora ingenia tempus & operam perdere nolim, cùm fere nullius momenti, nec ingenij ſint. Nam prior, Gametria dicta, ferè nihil aliud eſt, quàm ars illa, quam pueri in anagrammatis conficiendis paſſim adhibere ſolent: ſecunda verò Notarica prorſus acroſtychibus conuenit; in quibus quidem, ſi laborem demamus, nullum prorſus ingenij ſubtilitatis veſtigium apparet. Combinatoria verò, quam Themuram vocant, eadem eſt ac illa quam nos ſteganographiam, ſiue occultam per Alphabetorum variam tranſmutationem, ſcripturam vocare ſolemus; in qua pariter nihil adeo occurrit, quo docti ſibi ſatisfacere poſſint; vt vel maximè mirer, nonnullos forſan tenuioris ingenij homines huiuſmodi nugamenta tanto in pretio habere potuiſſe.

Obiectio.

Sed dices, Gametricam Cabalam inſignia diuinitatis myſteria ex Hebraica lingua eruere, vt patet in allatis ſuprà exemplis primæ ſpeciei, & ex hoc מלאכי, *Angelus meus*, quâ voce per Gametriam ſignatur מיכאל *Michaël*. Reſpondeo, cur non potiùs כמיאל *Camiel*, כימאל *Kimael*, מכיאל *Makiel*, יכמאל *Iccamael*, ימכאל *Imacael* (quorum prior Angelus ignis, alter plagarum Angelus dicitur, cœteri alios & alios Angelorum effectus prorſus contrarios notant) quàm Michaël ponunt? poſſunt enim ex vnica dictione innumeri ſenſus, proprij, improprij, pulchri, abſurdi, & diſſoni anagrammaticè erui; vt proinde de myſterioſa hac Cabalæ parte nihil ſolidum, nihil exactum, & ingenioſum concludi poſſit. Idem dicendum de altera ſpecie, quam Notaricam vocant; cur enim per hoc nomen רבים, *multi inſurgunt in me*, non potiùs Rabbinos, Bactrianos, Idumæos, Moabitas, aut ſimiles gentes, quàm Romanos, Babylonios, Iones Græcos, & Medos intelligant, non video. Vana itaque eſt omnis huius Cabalæ pars, & tam in bonum, quàm malum, conſonum, & diſſonum ſenſum pro libitu inueſtigatoris detorqueri poteſt. Senſum enim, quem Cabaliſtæ ad diuinitatis myſteria detorquent, cur alius quiſpiam pari pacto ad vana, futilia, & diſſona ſacris literis non detorquere poſſit, non video. Quod de Themurah quoque, ſiue tabula Ziruph dici poteſt. Vnde hanc triplicis Cabalæ diuiſionem vanam, inutilem, & ſuperſtitioſam prorſus habendam eſſe cenſeo, neque veteribus vnquam adhibitam, ſed à recentioribus Rabbinis malè feriatis, rerumque ignaris homuncionibus, introductam.

Resolutio.

Cabalæ legitima diuiſio eſt in Mercauam, & Bereſcith,

Vera itaque Cabala non in anagrammaticam, acroſtychicam, & ſteganographicam diuidi debet; ſed in eam, quam ſuprà inſinuauimus, nempe in Mercauam, & Bereſith; quarum illa circa decem Sephiroth ſeu numerationum diuinorumque influxuum myſteria, hæc circa tùm Dei, tùm Angelorum nomina, quæ ſunt veluti quædam ſenſibilis huius Mundi ſignacula, verſatur: & vtraq; in plures partes, ac veluti Claſſes quaſdam, iuxta variam obiectorum, circa quæ occupatur, rationem ſubdiuiditur; quorum aliæ legitimæ, illegitimæ aliæ ſunt. Hoc pacto illa quæ circa abſtractam Dei naturam, reuelationumque diuinarum proprietates verſatur, propriè diuina dicitur; Quæ circa Angelos, eorumque in hoc mundo

Cabalæ ſubdiuiſiones variæ, & varia nomina.

præ-

præſidium, Angelica; quæ in operibus naturæ rimandis, Naturalis & phyſiologica; quæ mores formandos ſpectat, Ethica; quæ denique circa dæmonum adiurationes occupatur, Theurgica & Magica dicenda eſt. Quas omnes & ſingulas partes hoc loco, quantum ingenij vires permittunt, exacto ſtudio & diligenti ordine, reproba reprobando, pertractabimus.

CAPVT II.

De Origine Cabalæ, ex mente Kabaliſtarnm.

HVmani generis Protoplaſtus Adam, cùm infelici ſorte contra præceptum Domini de fructu guſtaſſet, atque adeo totam humani generis poſteritatem, ob inobedientiæ peccatum contra infinitam Dei maieſtatem commiſſum, vnà ſecum in perditionis ruinam traxiſſet, neq; eſſet, niſi altiſſimo æqualis, qui damnum & iacturam reſarcire poſſet; ad imminentis deſperationis efficax remedium prorſus diuinâ reuelatione opus erat. Ne igitur figmentum ſuum plaſmator Deus abſque omni medelæ ſpe deſeruiſſe videretur, ſpem quandam iniecit firmamque fiduciam, futurum, vt hoc tam immane originalis noxæ crimen, ſuo tempore per hominem ſibi æqualem condonaretur, abolereturque. Et cùm ad myſterij ſublimitatem, & inſcrutabile diuinæ ſapientiæ conſilium, humanæ mentis infirmitas pertingere minimè poſſet, Angelum ſuum, vt Cabalici volunt, miſit, cuius inſtructione pleniùs tantæ ruinæ futuram diſceret reparationem.

Patriarchas autem primi humani generis duces & propagatores, ſingulos Angelos habuiſſe ductores, doctoreſque, hiſce verbis oſtendunt Cabalici Doctores.

שחאבות רבותיחם היו מלכים יודעים רבי של אדם רזיאל :
ורבי של שם יופיאל : ורבי של אברהם צדקיאל :
דרבי של יצעק רפאל : ורבי של יעקב פליאל :
ורבי של משה מטטרון : ורבי של דוד מיכאל :

Fragmentum Hebræorum de Angelis Patriarcharum Magiſtris.

Id eſt, *Fuerunt Patrum noſtrorum Angeli præceptores noti; Angelus Magiſter Adam Raziel, Semi Iophiel, Abrahæ Tſatkiel, Iſaaci Raphael, Iacobi Peliel, Moyſis Mitatron, Dauidis Michaël.* Raziel itaque, iuxta Cabalicos, Adami diuino nutu deſtinatus Magiſter, commiſſi peccati condonationis, expiationiſque rationem omnem expoſuit, viam ad ſalutis reparationem monſtrauit, & diuinum Verbum per allegoriam recipiendum, declarauit. Quod Thalmudiſtæ hoc allegorico verborum inuolucro proponunt. Deus poſt conditum ſeculum, cœlique machinam conſummatam, cùm ex parte Aquilonis ingens foramen reliquiſſet, mirati filij Dei dixerunt: vt quid Domine tantam in hac Aquilonari parte fœditatem relinquis? cur non vt cœteras partes ſtellis ornas? Reſpondit Deus; Hoc foramen claudi non poterit, niſi venerit mihi æqualis, & hic claudet foramen, & omnem decorem reparabit. Quid per cœlum aſtriferum hoc loco, niſi

Angelus exponit Adamo Verbi diuini Incarnationem futuram ſecundum Hebræorum.

Angeli;

Angeli; quid per foramen in parte Aquilonari relictum, nisi casus Angelorum rebellium, & Luciferi Ducis eorum? qui cùm dixisset; *Ponam in Aquilone requiem meam, similis ero Altissimo*; præcipitatus in inferiora terræ, mox Adamum adortus ad peccatum allexit; vnde tota humani generis ruina. Quid per similem Altissimo foraminis reparatorem, nisi vnigenitus Dei Filius, verus Messias, Christus Seruator noster? qui in hunc Mundum descendens, carne vestitus, meritis & passione sua foramen aquilonare obstruxit, astris decorauit, adeoq; totam ruinam instaurauit; vt vnde mors oriebatur, inde vita resurgeret. Angelus itaque Raziel, vt Cabalici docent, his verbis Adamum mœrore plenum allocutus est. Nè immodico gemitu & tristitia conficiaris; Nam ex semine tuo nascetur homo iustus & pacificus, vir heros, cuius nomen erit יהוה: hic per rectam fidem, & placidam oblationem mittens manum suam, sumet de ligno vitæ, & eius fructus erit omnium sperantium salus. Quibus verbis confirmatus Adamus, incredibili confidentia, & in conditorem suum amore tactus, diuinæ clementiæ gratiam obtinuit. Atque hæc fuit omnium prima Cabala, seu traditio accepta, primordialis salutis nuncia; hæc est illa reuelatio sanctissima, & summa, in quam omnes diuinorum eloquiorum traditiones reducuntur, omnes cœlestium eruditiones, Prophetarum vaticinia, Doctorumque studia & meditationes resoluuntur; vnicum omnium Cabalicarum receptionum compendium & finis. Verùm vti omnis reuelatio essentialiter, vt Scholæ loquuntur, obscura est, sic & Adamus, quisnam tam illustris homo, tam sublimium dotium instructione beatus futurus esset, ignorans, paulatim se eundem futurum existimauit; vnde & Cabalici asserunt, quòd Adam primus inde iuuencum Deo obtulerit, שגם אדם הראשון הקריב שור פר, futuri roboris veluti symbolum quoddam. Verùm cùm postea non seipsum, sed ex semine suo illum nasciturum cognouisset, vxorique reuelasset arcanum; hæc eum futurum existimans, quem concepisset Kain; Mundi Saluatorem, mox ac peperit, præ gaudio clamauit: קניתי איש את יהוה, *possedi virum illum tetragrammaton*, siue quatuor literarum. Sed enim, cùm hunc peruersis & præferocibus moribus præditum, imò pessimæ frugis cognoscerent; alium genuerunt, quem & Abel vocauerunt; atque hunc eum futurum sperabant. Verùm illo à Kain occiso, tandem spem promissionis factæ in Setho, primùm posuerunt; & deinde in nepote Enos, qui, vt habet sacer textus, אז הוחל לקרא בשם יהוה, *tunc incepit inuocare nomen Domini*; vel vt Cabalistæ tradunt, tunc exspectatus est inuocari per ש Schim literam, quæ iuxta leges Cabalæ idem denotat, quod ברחמים, *in miserationibus*, & מ litera Notariacè idem notat, quod מתוך, id est, *de medio*, scilicet quatuor literarum יהוה: quasi diceret אז הוחל לקרא בשם יהוה, *tunc exspectatus est vocari per Schim de medio* יהוה. Sed & hic eos spe fefellit, donec tandem in Henoch firmaretur. Verùm illo disparente, & traditione ab Adamo in posteros nepotes propagata, tandem Noë vir iustus & perfectus in ætate sua, omnium opinione habitus est salutis amissæ per lignum reparator. Verùm ob ebrietatem confusione interueniente, Sem filium

Angeli verba ad Adamum

Prima Cabala seu traditio ab Angelo tradita Adamo.

filium eius huius ruinæ reparationem ſuſcepturum ſpes erat. Nam vt R. Moyſes Gerundenſis ait: חודיע כי יהיה עובד אלהים, *Notum fuit, quod is futurus erat ſeruus Dei, promiſſorum reparator*. Sed Iophiele Angelo Semi aliter ipſi declarante, reparatio in ortum Abrahæ fuit dilata: qui ab Angelo Zadkiele inſtructus, ex ſemine ſuo naſciturum illum, in quo benedicerentur omnes generationes terræ, putauit hunc futurum filium ſuum Iſaac, qui ligno vitæ accepto ſalutem humani generis eſſet procuraturus: vnde tanta animi iucunditate, lignis humeris ſibi impoſitis, eum ſacrificio, iubente Deo, deſtinauit, vnicâ ſpe ductus, futurum vt expleta Dei voluntate in filij oblatione, ſalus promiſſa conſequeretur. Sed Raphaële Iſaaci Angelo aliter eum informante, ac aliter Peliele Angelo Iacobi inſtituente, ſpes protelata fuit in ortum Moyſis; qui tum ob prodigioſam in fiſcella iuncea conſeruationem educationemque, tum ob Dei in eductionem ex Ægypto filiorum Iſraël, admirandam vocationem, miraculorumque innumerabilium in Ægypto perpetrationem, legiſque in deſerto innumeris miraculis confirmatam promulgationem, is, quem diximus, ab omnibus habitus eſt perditæ ſalutis per peccatum Adæ, reſtitutor. Sed cùm Angelus Mitatron aliud decerneret, dilata ſpes vſque ad Dauidem, & Salomonem, quem, quia à Deo electus, Rex erat ſapiens, & pacificus, & primus templi ædificator, promiſſum illum pacis Principem, & orbis inſtauratorem exiſtimabant; ſed fruſtra. A Salomone itaq; illius terreſtris templi conditore, vſq; ad Regem Ioachim, exſpectatio ſalutis vniuerſæ apud omnium cœtum Prophetarū in venturo Meſſia collocata fuit, ab Iſaia vſq; ad Malachiam, cùm dixit, *Statim veniet ad templum ſuum dominator Dominus, quem vos quæritis*. Poſt Prophetas autem, ſalutiferi aduentus Meſſiæ exſpectatio, totaque Cabalica exercitatio, quam in Meſſiæ ſempiternam liberationem reducunt, ad Scribas Legis, & Seniores quos apellant, & ad magni conſilij viros deſcendit, ſucceſſiuè recepta ab Ezra, qui Cabalam hanc tradidit Simeoni iuſto ſacerdoti magno, & Synagogæ præfecto, à quo recepit eius Auditor Antigonus cum ſocijs ſuis, de quibus fuerunt Zadock, & Bethus, radix Hæreticorum Saducæorum & Bethuſai, vt habetur apud Iudam Leuitam in libro Aleozer; deinde Ioſeph filius Ioëzer, & Ioſeph filius Iohanan: Hi autem dederunt Nitæo Arbolenſi, & Ieſu filio Parahiæ: Ab his autem Tibæus, & Simon Satæ filius, quorum Ioſephus l. 1. ant. meminit, receperunt: Hi autem Samaiæ, & Abtalioni dederunt; Ab his receperunt Hillel, & Samai multorum millium diſcipulorum Magiſter; Ab his Rabban Ionathan Ben Zachai, cui quinque diſcipuli fuernut, Eliezer filius Hircani, Ioſue filius Hananiæ, Ioſeph Cohen, & Eliazer filius Arach, Simeon iuſtus filius Nethanael, qui Chriſtum vlnis excipere meruit; Cuius filius Iuda Nagid, qui, & רבינו הקדוש, Magiſter Sanctus dictus eſt; quem filius Gameliel recipiendo imitatus eſt: Et hos ſecuti ſunt reliqui Cabaliſtarum Duces, Hananias filius Aruſiæ; Abba Saul; Rab. Tarphon; Acabia filius Mahahellelis; Hanania Princeps Sacerdotum; Hanina ſilius Thradionis; Nehomia Bar Haccana; Helaphta; Iannai

R. Moyſes.

Iudas Leuita.

Bar Duſchai; Hanina Ben Duſa; Doſa Ben Harchinas; R. Akiba, cui adſcribitur liber יצירה Iezirah; Eleazar Ben Hazariæ; Eleazer Haſma; R. Leuitan; R. Ionathan Ben Baroca: poſt eum Simeon, Zadok, Ioſi, Iſmael, R. Meir, & innumeri alij, quos temporis lucrandi gratia ſilentio ſupprimo. Atque hi omnes ſcriptis ſuis vel antè, vel immediatè poſt Chriſtum, hanc de Saluatore Mundi Cabalam egregiè, vt ipſi putant, expoſuerunt; de quibus omnibus lege פרקי אבות *Pircke auoth*, id eſt, *Capitula Patrum*, בבא בתרא *Baba Bathra*, quæ porta poſterior, dicitur, סדר הקבלה *Seder hakabulah*, id eſt, *Librum Cabalæ*, סדר עולם *Seder ngholam*, id eſt, *ordinem Mundi*, עבקת רוכל, *faſciculum pigmentarij*; alioſq; ſuis locis allegandos tractatus, qui quæcumque huc vſque dicta ſunt, fusè proſequuntur.

CAPVT III.

De primo fundamento Cabalæ, quod eſt Alphabetum, eiuſque characterum myſtico ordine.

Alphabeti Hebraici ſingulæ litteræ continent aliquid diuinum & admirabile

HAbent hoc præ omnibus alijs Hebraici Alphabeti literæ, quòd ſinguli characteres neſcio quid diuinum & admirabile contineant; quod & D. Hieronymus in Epiſtola ad Vrbicam ſat ſuperque demonſtrat, dum nonnulla veluti prima huius artis fundamenta adducit, ſingulaque Alphabeti Hebraici elementa ſeparatim interpretatur, & ad ſenſum anagogicum viginti duarum literarum Alphabetum in ſeptem veluti connexiones diſtributum, applicat, vt ſequitur.

S. *Hieronymus.*

I. Connexio.	II. Connexio.	III. Connexio.
אלף *Aleph*, id eſt, *doctrina.* בית *Beth*, *Domus.* גמל *Ghimel*, *plenitudo.* דלית *Daleth*, *Tabula* vel *Porta.* Et indicat, quòd videlicet doctrina Eccleſiæ, quæ domus Dei eſt, in librorum diuinorum reperiatur plenitudine.	הי *He*, *iſta.* וו *Vau*, *&.* זין *Zain*, *Hæc.* חית *Chet*, *vita.* Et indicat anagogicè iſtam & hanc vitam; quæ enim alia vita eſſe poteſt, ſine ſcientia ſcripturarum, per quam etiam ipſe Chriſtus vita credentium agnoſcitur?	טית *Thet*, *bonum.* יוד *Iod*, *principium.* Et anagogicè indicat, quòd quamuis nunc ſciamus vniuerſa, quæ ſcripta ſunt; tamen ex parte cognoſcimus, & ex parte prophetamus: çùm autem meruerimus eſſe cum Chriſto, tunc librorum ceſſabit doctrina, & tunc videbimus à facie ad faciem bonum principium ſicuti eſt.

IV Con-

IV. Connexio.	V. Connexio.	VI. Connexio.
כף *Caph, manus.*	מם *Mem, ex ipsis.*	עין *Nghain, fons, siue oculus.*
למד *Lamed, disciplina, siue cor.*	נון *Nun, sempiternum.*	פי *Pe, os.*
	סמך *Samech, adiutorium.*	צדי *Tsade, iustitia.*
Et continent hoc: Manus intelliguntur in opere, cor & disciplina intelliguntur in sensu, quia nihil facere possumus, nisi priùs, quæ facienda sunt, sciuerimus.	Et indicat anagogicè, ex scripturis homini subsidia ad æternam vitam consequendam indeficienter subministrari.	Et anagogice indicat scripturam esse fontem seu oculum oris iustitiæ, qui omnium operum iustitiæ per os diuinū constitutorum originem contineat.

VII. Connexio.

קוף *Koph, vocatio.*
ראש *Resch, caput.*
שין *Schin, dentes.*
תו *Thau, signum.*

Quasi diceretur, vocatio capitis dentium signum, dentibus enim articulata vox promitur, & in his signis ad caput omnium, qui Christus est, & ad Regnum sempiternum, peruenitur.

Atque hæc est interpretatio Alphabeti mystici Hebraici, iuxta mentem D. Hieronymi.

Ex quo patet, quanti etiam ipsi SS. Patres Cabalicam hanc interpretandi rationem fecerint.

Cabalistæ verò trium mundorum mysterium, videlicet Angelici, Siderei, & Elementaris, per literarum ordinem & seriem non ineptè indicant hoc pacto.

Ab א *Aleph* vsque ad י *Iod* Chori siue Ordines Angelorum indicantur, quas intelligentias separatas, & formas incorporeas Philosophi appellant, omni corporeâ formâ destitutas, à virtute Dei immediatè emanantes. Vocaturque עולם המלאכים, *Mundus Angelicus*. Deinde à litera כ *Caph* vsque ad צ *Tsade*, cœlorum ordines designantur, qui Dei Creatoris virtute donati ab Angelorum influxu dispensantur; & vocatur עולם הגלגלים, id est, *Mundus Orbium*. Porrò à צ *Tsade* vsque ad ת *Thau* inueniunt quatuor elementa cum suis formis, quæ esse & viuere influunt; diriguntur autem ab influentijs Angelorum & sphœrarum, vocaturque עולם השפל, *Mundus elementorum*.

Verùm iam hæc singula particulari descriptione exponamus, vt mysteriorum ratio prorsus Ægyptiorum mysterijs parallela, vti posteà dicetur, patefiat.

1 א *Aleph, Doctrina,* est nota diuini nominis הו, & indicat inaccessam diuinæ essentiæ lucem, quæ intelligitur per אין סוף *Ensuph,* id est, *infinitum*; cuius nota est prima Sephiroth; quæ dicitur כתר *Kether, Corona,* signum nobilissimarum rerum, quæ primo effluxu diuinæ bonitatis subsistunt, & sunt Angeli dicti חיות הקדש *Haioth hakodesch,* id est, *animalia sancta*. hisce iuxta Orthodoxos respondent Seraphini.

2 ב *Beth, Domus,* nota est diuini nominis אהיה, quæ pertinet ad diui-

diuinam ſapientiam, quæ & ens dicitur, quòd omnibus quæ ſunt, eſſentiam ſuppeditet; & reſpondet ſecundæ Sephiræ ſeu Numerationi, quæ חכמה *Chochma*, ſeu *Sapientia* dicitur. huic verò ex Angelis reſpondent אופנים *Ophanim, formæ* ſeu *rotæ*, & cum Cherubinis iidem ſunt; & ſecundo loco deriuantur à Dei virtute per intelligentiam priorem, & ipſi à Deo quoque inferioribus influunt.

Mundus Angelicus.

3 ג *Ghimel, Retributio*, index eſt diuini Nominis אש *eſch*, & ignem amatorium, ſiue Spiritum ſanctum exprimit, & reſpondet tertiæ Sephiræ, ſeu Numerationi, que בינה *Binah* dicitur, ſeu *prudentia*; repræſentatque ex ſuperioribus eſſentijs Angelos, qui אראלים *Aralim* dicuntur, id eſt, Angeli magni, fortes & robuſti, deſcenduntque ordine tertio à diuina bonitate, illuminanturque virtute Dei per intelligentiam ſecundam, & ipſi pariter inferioribus influunt; dicunturq; iuxta Orthodoxos Throni.

4 ד *Daleth, Porta*, ſymbolum eſt diuini nominis אל *el*, & denotat quartam Sephiram, id eſt חסד, quæ eſt *clementia* ſeu *miſericordia*; cui attribuuntur חשמלים *Haſchemalim*, quæ Dominationibus reſpondent, qui virtute Dei per medium intelligentiæ tertiæ influuntur, & eâdem virtute in inferiora influunt.

5 ה *He, Ecce*, nota eſt diuini nominis אלהים *Elohim*, & quintæ Sephiræ quæ פחד *Pachad* dicitur, id eſt, *rigor, iudicium*, & *ſeueritas*, *latus ſiniſtrum, gladius Dei*: cui attribuuntur iuxta Hebræos שרפים *Seraphim*, iuxta Orthodoxos Virtutes; & influuntur de virtute Dei per medium intelligentiæ quartæ, ac eâdem virtute inferioribus influunt.

6 ו *Vau, vncinus*, myſterium nominis Dei אלוה *Eloah* exhibet; & reſpondet תפארת *Tiphereth*, Sephiræ ſextæ, quæ *pulchritudo, decor, Sol ſupercœleſtis* dicitur; reſpondetq; מלאכים *Melachim*, ſeu Poteſtatibus; qui influuntur de virtute Dei per medium intelligentiæ quintæ, ac eâdem virtute in inferiora influunt.

7 ז *Zain, arma*, exhibet nomen Dei צבאות, id eſt, *Dei exercituum*, & reſpondet numerationi ſeptimæ נצח *netſach*, id eſt, *victoria*; ei reſpondent Angeli אלהים *Elohim*, ſiue *Principatus*; & influuntur de virtute Dei per ſexti ordinis Angelos, ac eâdem virtute inferioribus influunt.

8 ח *Cheth*, refert nomen Dei אלהי צבאות, & vnà octauam Sephiram quæ הוד, id eſt, *laus* dicitur; quibus reſpondent Angeli dicti בני אלהים *Benelohim*, id eſt, *filij Dei*, & cum Archangelis idem ſunt; qui de virtute Dei influuntur per ſeptimi ordinis Angelos, eâdemque virtute in inferiora influunt.

9 ט *Teth, declinatio*, exhibet nomen Dei שדי *Sadai*, & Sephiram nonam יסוד, id eſt, *fundamentum*; ei congruentes ſunt כרובים *Cherubim*, ſeu *Angeli*; & influuntur de virtute Dei per medium intelligentiæ octaui ordinis, & eâdem virtute influunt in inferiora.

10 י *Iod, Principium*, continet nomen Dei אדני מלך *Adonai Melech*, id eſt, *Rex Dominus*, cui reſpondet Sephira decima, quæ dicitur מלכות, *Regnum*,

Regnum, & ex Angelis אישים *Iſchim*, id eſt, *viri fortes*, ſuntque ex omnibus hierarchijs infimi, ac Dei virtute illuſtrantur per nonum Chorum, eâdemque virtute in filios hominum cognitionem & ſcientiam rerum, mirificamque induſtriam influunt. & in his finitur Mundus Angelicus.

11 כ *Caph* capitale, *vola manus*, exprimit primum mobile, ab ipſo אלשדי *Elſadai*, tanquam à prima cauſa immediatè motum. cuius intelligentia dicitur מטטרון שרהפנים *Mitatron Seraphanim*, *Princeps aſpectuum*, & intellectus agens Mundi ſenſibilis, per penetrationem formarum inferioribus omnibus vitam præbens; quare influit virtute diuinâ in omne quod mobile eſt. Mundus Sidereus.

12 ך *Caph* finale, Orbi ſtellarum fixarum in duodecim ſigna Zodiaci diſtincto reſpondet, qui גלגל המזילות *galgal bammaziloth*, *Orbis ſignorum* dicitur; cui præeſt intelligentia רזיאל *Raziel*, influiturque de virtute Dei per medium intelligentiæ Mitatron, & eâdem inferioribus influit.

13 ל *Lamed*, notat Cœlum Saturni, primam ſphœram Planetarum, quos לכת, quaſi *ambulones* dicunt. Saturnum autem dicunt שבטאי *Schebtai*. intelligentia eius שבטאיאל *Schebtaiel*. De virtute Dei à Raziele influitur, & influit eâdem in inferiora, vti Cabaliſtæ volunt.

14 מ *Mem* capitale, deſignat Cœlum Iouis, quem Hebræi צדק *Tſedek* dicunt; atque eius intelligentiam ad eodem vocant צדקיאל *Tſadkiel*; & de virtute Dei per medium intelligentiæ Schabtaielis influitur, & eâdem influit.

15 ם *Mem* finale, ſeu clauſum, indicat Cœlum Martis, quem מאדים *Maadaim* vocant; intelligentia eius eſt כמאל *Camael*, ab ardore ſic dicta; quâque vi influitur à Tſadkiele, eâdem influit in inferiora.

16 נ *Nun* capitale, ſignificat שמש *Schemeſch*, id eſt, *Cœlum Solis*; eius intelligentia eſt רפאל *Raphael*; influitque de virtute Dei per medium intelligentiæ Camael, eâdemque virtute influit inferioribus.

17 ן *Nun* finale, ſphœram indicat Veneris, quæ נוגה *Noga* dicitur; eius intelligentia dicitur הניאל *Haniel*, *gratiæ conciliatrix*, & Dei virtute influitur per medium intelligentiæ Raphaelis, eademque virtute influit inferioribus.

18 ס *Samech*, indicat Cœlum Mercurij, qui כוכב *Cochab*, id eſt, *Stella* dicitur, cuius intelligentia eſt מיכאל *Michael*, influiturque de virtute Dei per medium intelligentiæ Raphaelis, & eâdem virtute influit inferioribus.

19 ע *Nghain* indicat Cœlum Lunæ, quæ dicitur ירח *Iareach*, oculus ſiniſter Mundi; eius intelligentia eſt גבריאל *Gabriel*, influiturque de virtute Dei per medium intelligentiæ Michaelis, & eâdem inferioribus influit. atque hucuſque Mundus ſidereus.

20 פ *Pe* capitale, indicat animam intellectualem; & dirigitur ab intelligentijs ſeparatis, iuxta opinionem Hebræorum. Mundus Elementaris.

21 ף *Pe*

21 ף *Pe* finale, indicat omnes ſpiritus animales, qui diriguntur ab intelligentijs ſuperioribus de virtute & mandato Dei.

22 צ *Tſadè* capitale, ſymbolizat materiam tam cœlorum, quæ eſt intelligibilis; quàm elementorum, quæ ſenſibilis, omniumque miſtorum; diriguntur autem virtute diuinâ per intelligentias ſeparatas, & per proprias formas.

23 ץ *Tſadè* finale, monſtrat elementorum formas, quæ ſunt ignis, aër, aqua, terra; diuinâque virtute per Angelos, qui dicuntur אישים, & virtute cœlorum, & virtute materiæ primæ, quæ eſt ſons & origo omnium elementorum, reguntur.

24 ק *Koph*, ſymbolum eſt inanimatorum, & mineralium, eorumque quæ dicuntur elementata & miſta; diriguntur autem virtute diuina per ſphœras cœleſtes, & intelligentias ſeparatas & proprias.

25 ר *Reſch*, indicat omnem vegetatiuæ naturæ ſubſtantiam, fructus, fruges, herbas, plantas, & ſimilia, quæ è terra naſcuntur, ac virtute Dei influuntur à corporibus cœleſtibus, & intelligentijs peculiaribus, de quibus hoc datur à Cabalicis pronunciatum; אין עשב מתחת שאין לה מזל ואומרת גדל *Non eſt herba inferiùs, quæ non habet influentiam, quæ dicit ei, creſce.*

26 ש *Schin*, omnem ſenſitiuæ naturæ ſubſtantiam indicat, vti ſunt animalia, tam reptilia & progreſſiua, quàm piſces, & volucrum genera, & quæcunque vitalem motum hahent; virtute Dei influuntur à corporibus cœleſtibus, & intelligentijs ſeparatis.

27 ת *Thau*, Microcoſmi, id eſt, hominis ſymbolum eſt, quæ litera ſicut finis eſt omnium elementorum, ita homo finis & perfectio omnium creaturarum; dirigiturque à Deo complexionibus & qualitatibus elementorum iuxta influentias aſtrorum, & per officia particularia Angelorum, qui אישים *Iſchim* vocantur, qui ſicuti Mundi Angelici finis ſunt, ita & homo in Mundo vniuerſorum.

Atque hoc eſt Alphabetum myſticum Hebræorum ex R. Akibæ monumentis extractum; quo quidem totius tam intelligibilis, quàm ſenſibilis naturæ ordo exhibetur. Eſt enim prima omnium cauſa Deus per א indicatus; intellectus enim eius omnia eminenter continens omnia gubernat & adminiſtrat per cauſas ſecundas, & per ſecundas tertias, cuiuſmodi ſunt Hierarchiæ influentes de ordine in ordinem, de gradu in gradum, de ſerie in ſeriem; potentia verò & virtus archetypa contrà per intelligentias & cœlos in vniuerſa entium genera influit, vti dictum eſt, & S. Dionyſius fusè docet in libris de cœleſti Hierarchia, & alij paſſim ex ipſo. Quæ omnia pulchrè triplici Ægyptiorum Mundo conſentiunt. Verùm de hiſce vide quæ ſuo loco fuſiùs deſcribemus in tractatu de Mundis.

Sed iam numerum, ſub quibus dicta elementa exhibentur, conſideremus. Faciamus itaque numerorum tres gradus, quorum primus eſt monadum, alter decadum, tertius Hecatontadum. Primus gradus Alphabeti

beti figuris notatur ab Aleph ad ט inclusiuè. Secundus Decadum ordinem exhibet, & continet Alphabeti literas à Iod vsque ad צ inclusiuè. Tertius est Hecatontadum, id est, centenariorum, & nouem characteribus constat à ק vsque ad ת.

9 8 7 6 5 4 3 2 1
א ב ג ד ה ו ז ח ט Primus gradus monadum, siue vnitatum.

90 80 70 60 50 40 30 20 10
י כ ל מ נ ס ע פ צ Secundus gradus decadum, siue denariorum.

900 800 700 600 500 400 300 200 100
ק ר ש ת ך ם ן ף ץ Tertius gradus est hecatontadum, siue centenariorum.

Vides quomodo per nouem monades simplicissimas intellectualis Mundus nobis proponatur; & quomodo in secundo ordine per nouem decades, sensibilis siue Siderei Mundi forma eluceat; & quomodo tandem per nouem hecatontades elementaris & totius corruptionis Mundus indicetur; ita vt res quantò plus à monade recesserint, tantò ob multitudinis confusionem imperfectiores reddantur. Atque hæc est triplex illa Enneadum trinitas tantopere non ab Ægyptijs tantùm, & Chaldæis, sed & Pythagoricis, & Platonicis commendata, vti in Arithmetica hieroglyphica videbitur; cuius radix ternarius; quadratus, nouenarius; cubus Heptaicosias est per 27 numerũ indicata, innumeris arcanis repleta, totius & singulorum in eo contentorum idea absolutissima; post quorum reuolutionem reuertimur ad א magnum millerarij notam, vltra quam omnia infinitatis statum obtinent. Sed hæc, vt dixi, alibi fusiùs.

CAPVT IV.

De Nominibus & Cognominibus Dei.

VTi ex Elementis mista & composita, ita ex literis nomina, verba, dictiones, propositiones emergunt. Explicato itaque Alphabeto Hebræorum mystico, iam nomina quoque quæ ex eodem eruuntur, alterumque sunt Cabalicæ disciplinæ fundamentum, diuinorum, inquam, notitiam nominum, sine quibus nihil in vniuersa Cabala vtile & fructuosum, nihil sublime & arduum transigi potest, pari passu describemus, omnia, vt dixi, ex mente Hebræorum. Quare vt ab ouo rem ordiamur,

Varia Dei Nomina & Cognomina continentur in scriptura sacra, & omnia pendent à tetragrammato Dei nomine.

Sciendum, vnanimi Cabalicorum sententia, Legem Dei nihil aliud, quàm continuum concatenatumque diuinorum nominum cognominumque contextum esse; quæ quidem tanquam rami & folia ab arboris radice, à tetragrammato dependent nomine, quo multiplex radicum emittitur copia, & vndiquaque varij ramorum propullulant fœtus; quæ sunt à multiplicibus effectibus in naturæ maiestate elucescentibus imposita

Dei

Nomina Dei.

Dei cognomina. Nomina autem tetragrammato adiuncta, sunt omnia ea, quæ nostri Theologi attributa dicunt, v. g. bonus, immensus, incomprehensibilis, sapiens, terribilis, sustinens iniquitatem, super delicta transiens, Adonai, id est, Dominus. Cognomina sunt, magnus, misericors, clemens, Elohim, fortis, iudex, iudicator. Istorum præterea singulis alia debentur cognomina, quæ quidem sunt dictiones omnes, in quas lex ipsa resoluitur; nominum inquam, iuxta effectuum varietatem multitudo prorsus infinita. Et tametsi Deo propriè, vtpote ab omni corruptionis mistura longè remotissimo, nomen non competat, vt cuius nomen sit ipsa eius essentia; postulat nihilominus radicalis diuinæ essentiæ ratio, vt ei secundùm nostrum debilem & imperfectum concipiendi modum nomina imponamus, quorum continuâ expensione in eius altissimæ diuinitatis arcana introducti, spem & fiduciam concipiamus, atque amore tandem ei perfectissimè vniamur, iuxta illud: *Exaltabo eum, quoniam cognouit nomen meum.* Nam veram altissimi existentiam neminem vnquam, ipso excepto, mente comprehendisse, neque vllum alium ex vniuersa Superûm multitudine ad inaccessas diuinæ abyssi latebras pertigisse, illo Ioannis, *Deum nemo vidit vnquam,* apertè probatur. Hinc quandocunque in lege mentio fit oris, manus, auris, pedis, oculi, & aliorum huius generis, quanquam ea magnitudinem & virtutem Dei aliquo modo insinuant, quid tamen in simplicissima illa diuinitatis abysso manus, quid pes, quid oculus, quid auris, quid os, quid alia membra in mystico & archetypo corpore sint, nullâ vnquam creaturarum tantâ ingenij sublimitate, tanta intellectus perspicacia fuit, quæ id comprehendere potuerit; sed totum id dependet ab impenetrabili quadam analogia in diuinæ essentiæ centro recondita. Quanquam enim nos ad imaginem & similitudinem Dei conditi simus, non ideo tamen quempiam inconsultiùs existimare velim, oculi, manus, oris, pedumque formam, simplicissimam altissimi Dei naturam obtinere; sed in eodem esse quid intrinsecum, analogum figuris, membrisque humanis, ex quibus profluant, scaturiantque vniuersa modo ineffabili, ratione prorsus inexplicabili, iuxta illud: *Cui assimilastis me & adæquastis?* Dum igitur manus, oculi, pedum, cæterorumque membrorum mentio fit in scriptura, nihil eo aliud intenditur, quàm vt mens humana, dum membra altissimarum latentiumque rerum intellectui incomprehensarum signa percipit, similitudine quâdam membrorum perculsa, attenta reddatur, & operum diuinorum contemplandorum incensa desiderio, veluti reflexo quodam radio in Deum reuerberetur. Ita os diuinum mentem humanam ad percipiendam mandatorum diuinorum obseruantiam incitat; brachium & manus in auxilij fiduciam commouent; pedes ad currendam viam Domini, animant. Hinc Deus miro quodam ordine omnia construxit, spiritualia corporeis tam pulchra analogia connectendo, vt quem ordinem in humano corpore artus & membra obtinent, quem in elementorum Mundo quatuor corpora simplicia, mistorumque series, quem in sidereo sphærarum concatenatio, quem in Angelico Mundo hierarchici Chori ordines, eundem sibi vendicaue-

Cognomina Dei.

Membra humana Deo in Sacra Scriptura attributa, quid denotent, difficile est perspicere.

cauerit secundùm ineffabilem quandam, vt dixi, analogiam archetypus ille & increatus Mundus Deus Opt. Max. in æternum benedictus. Nam vt rectè S. Dionys. lib. de cœl. Hierarchia, fieri non potest vt mens nostra ad illam cœlestium hierarchiarum materiæ expertium imitationem, contemplationemque excitetur, nisi rerum corporearum sibi notarum præsidio vtatur, cùm pulchritudo sensibilis, speciei ac pulchritudinis occultæ atque reconditæ nihil aliud quàm simulachrum quoddam sit; cùm suaues odores sensibiles, nihil aliud quàm effigies eius suauitatis, quæ solâ ratione intelligitur; & sic de cœteris, quæ naturis quidem cœlestibus modo sublimiori & nudè, nobis verò signis quibusdam tradita sunt. Hinc mens humana ab omni peccati labe exuta, atque â terrenarum rerum concupiscentia liberam nacta sortem, veluti præuiâ quâdam dispositione influxus diuini capax reddita, quod membrum mundum constituerit, id latentis superni artus membrum, cui idem nomen adscribitur, sedes haud dubiè euadet; quod & Apostolus indicat, dum membra nostra templum esse Spiritus sancti affirmat. Qui verò sordibus, & sensibilium rerum turpitudine, corporis sui membra inquinauerit, is membra tollit Christi, & templum Dei membra efficit meretricis. Quicunque igitur oculi v. g. intuitum à vanitate continuerit, imò iuxta præceptum Domini eruerit, nihil aspiciens prauum, nihil pudendum & turpe, sed quæ solùm gloriam cultumque optimi Conditoris concernunt; tunc oculus iste in abditæ rei supernæ sedem, cui oculi nomen adaptatur, redigetur, iuxta illud Christi: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*. Idem dicendum de manu, & pede, idem de singulis humanæ compaginis membris iudicandum. Hinc arborem decem Sephiroth, quas mensuras vocant, vti postea dicetur, veteres summâ ratione decem humani corporis præcipuis membris accommodarunt; quæ sunt veluti totidem membra in archetypo illo homine, ineffabili quâdam analogiâ eo ordine disposita, quem infinita illa diuinitatis simplicitas nostro concipiendi modo permittit; & nihil aliud sunt, quàm nomina quædam diuinitati propria, quorum ope in triplicem mundum influit, omnia gubernat & moderatur, ipso prorsus immutabili, & nulli mutationis inconstantiæ subiacente; vt in sequentibus amplè demonstrabimus, & S. Dionysius Areop. pulchrè ostendit in libro de Hierarchia cœlesti c. 1. 2. 3.

S. Dionys. Areop. de Hier. Eccl. l. 1 c. 1.

Hanc Cabalam à primis Patriarchis Ægyptij primi receperunt. Vnde quod Hebræi per literas & nomina, id ipsi varia animantium transformatione occultè indigitarunt, atque per statuarum mystico quodam ritu constitutarum membra declararunt, dum in humanis statuis membra miro quodam modo, nunc torta, modò expansa, iam curuata, nonnunquam stantium, subinde iacentium, interdum genuflectentium situ, varijs ornamentorum habitibus condecorata effinxerunt. Et quid aliud tanto ac tam multifario apparatu indicare voluerunt, nisi occultam illam analogiam membrorum hominis ad inaccessas & incomprehensibiles diuinitatis articulationes demonstrandas? & membra sensibilia insensibilibus sympathico quodam coniugio ex similitudine exorto, vnienda? in quo

Applicatio ad Ægyptiorum mysteria.

nexu totius beatitudinis finem ſitum ſciebant. Quid aliud Orpheus in myſterijs ſuis, per longum illum Deorum Dearumque contextum, per ſuffumigia vnicuique appropriata, niſi totidem diuinæ bonitatis, potentiæ, iuſtitiæ, immenſitatis attributa deſignat? quod & de Homericis figmentis ad ineffabiles diuinorum influxuum in Vniuerſum virtutes effectuſque indicandos dictum videri debet.

Membra itaque Archetypi iſtius corporis, dum ob myſteriorum profunditatem homini, imò Angelis incomprehenſibilia ſunt, aptè ſanè per totidem nomina exprimuntur; Nomina enim, vt rectè Pardes dicit, ſunt ipſa membra Dei benedicti in ſecula. Sed his ita prælibatis iam ad explicationem nominum diuinorum progrediamur.

§. I.

Nomen Dei Tetragrammaton יהוה, *ſiue quatuor literarum.*

Regius Pſaltes admirabile hoc tetragrammati nominis myſterium olim profundiùs perſcrutans non immeritò exclamabat:

אדני אדונינו מה אדיר שמך בכל ארץ :

Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra!

Nomen Dei admirabile.

Admirabile dixit, quia omnem tranſcendit humanæ & Angelicæ intelligentiæ limitem. Admirabile dixit, quia nemo id nouit, niſi ſolus is, qui id ipſum ſibi impoſuit. Admirabile dixit, quia tam admirabile eſt, quàm ipſe, qui id geſtat, admirabilis eſt ſolus. Admirabile dixit, quia quæ diuinorum operum in hac mundi machina ſpectantur, ex hoc vnico veluti diuinæ benignitatis inexhauſto fonte, & infinitæ immenſitatis Oceano in vniuerſum creaturarum ambitū diffunduntur. Eſt enim id nihil aliud niſi diuinæ abyſſi index, incomprehenſibilium myſteriorum Dei penuarium, legis diuinæ & humanæ receptaculum, quinquaginta portarum Mundi aditus, vti & triginta duarum ſemitarum Iſagogus, vtpote quo gubernentur, diſpenſentur, incitentur, animentur, viuant, ſentiant, intelligant omnia. *Domine Dominus noſter, quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra!* Et quamuis omnia cœtera Nomina & Cognomina Dei ex effectibus Creatoris proceſſerint, hoc tamen nomen prorſus diuinum, & ſublime, nulla effectuum contagione inquinatum, ſeipſo conſtans, immobilem Dei eſſentiam & exiſtentiam vnicè exhibet. Ab hoc omnia cœtera nomina tanquam ex ineffabili archetypæ arboris radice propullulant. Quæ

R. Nehemia.

omnia pulchrè R. Nehemia Ben Haccana in epiſtola ad filium ſuum data, quæ אגרות חסדות, *Epiſtola ſecretorum* dicitur, exponit his verbis:

אודעך שאין לאל שם אשר אנו נוכל להשיג חברה לפי שעצמותו הוא שמו ושמו הוא עצמותו וכמו שמעצמותו לא נוכל להשיג ידיעה עם כל זה כל שמותיו יש להם הוראה לפי ששם ארבע אותיות הוא יותר עצמי לפעלותיו ממראה ידיעה יותר שמה ויותר עצמיית כפי מה אנו יכולים לקבל ומזה מצטרפים כל שמותיו ולפי זה שמה נקרא שם המפורש לא שהוא יהיה שמו עצמיו : אבל אנו אומרים אותו לפי

לפי שזה הוא כל מה שבחינתנו נוכל להשיג : ויותר גבוה מלמעלה לא נוכל לעלות :

Hoc eſt : *Manifeſtabo tibi, quòd Deo nomen non eſt, quod nos poſſumus comprehendere : Eſt enim ſubſtantia eius nomen eius, & nomen eius eſt ſubſtantia eius ; & quemadmodum eius ſubſtantiæ notitiam habere non poſſumus, quoniam eidem ſimiles efficeremur ; ita nominis ipſius notitiam habere nequimus. Nihilominus omnia eius nomina ſunt attributiua. Et quia quatuor literarum nomen operationibus eius peculiare eſt, notitiam perfectiorem & magis ſubſtantialem, quantum nobis animo concipere datur indicat; & quia ex hoc nomine procedunt omnia eius nomina ; ideo dictum eſt Semhemmephoras, id eſt, expoſitum, non quòd ſit nomen eius ſubſtantiale, ſed nos id dicimus in quantum nobis concipere datum eſt ; & ideo altiùs aſcendere non poſſumus.* Omnia itaque ſanctiſſima Dei nomina nomini Dei tetragrammato inſerta ſunt, & veluti catenatim annexa, omnia enim ab eo pendent, tanquam ab omnium Imperatore, cui veluti Duces, Archiduces, Principes, Comites, Barones imperij ſui annodati ſunt. Nam vt rectè Moſes Botril in Iezirah ait. Omnia nomina Dei inſerta ſunt nomini tetragrammato. Moyſes Botril

כאילן אשר מכל צד יוצאים ענפים וענפים מענפים כן יוצאים כל שמות :

Sicuti arbor è cuius lateribus egrediuntur rami, & rami ex ramis ; ſic omnia alia nomina ex magno illo nomine egrediuntur ; vnde quicunq; intelligit myſterium, intelligit etiam, quomodo omnia de magno eius nomine emanarint, & quomodo vnumquodque fructum facit ad ſpeciem ſuam, & quomodo repoſita ſint in æterno eius diuinitatis gremio ; vt prouida non ſine ratione priſcorum ſtatuerit authoritas, quòd qui temerario auſu nomen magnum & formidabile protulerit, prout in lege ſcriptum eſt, vel qui in vanum illud ſumpſerit, partem non haberet in futuro ſeculo. Sed iam myſteriorum ſub eo latentium interpretationem ordiamur.

§. II.

Myſteria Nominis Dei יהוה.

RAbbenu Hakados, quem Hebræi Sanctum nominant, in libro qui intitulatur, reuelator arcanorum, ſic inter alia de hoc nomine tradit :

חבט ששם בן ארבע אותיות כפי תואר כתבו אשר הוא בלשוננו העברית הוא זה יהוה הוא אלוה מוליד ולפי שלא יוכל להיות מוליד בלא מיולד ראוי הוא להשתעף האהבה מן המוליד למיולד ולהפך מן המיולד למוליד לפי שאם לא היה זה לא היה מוליד ואם לא היה משתעף אהבה ממיולד למוליד היה המוליד נפרד מהמיולד והיו שני עצמיים אבל אנחנו נרצה המוליד והמיולד היות עצם אחד ולפיכך הוא נצרך מאחד לאחד תשטעף האהבה : יהוה

Id eſt, *Aſpice & conſidera, quòd nomen quatuor literarum iuxta formam ſuam, quâ ſcribitur, & quod in lingua Hebraica ſic ſcribitur,* יהוה, *ipſum*

indicat

indicat Deum generantem; & quia non poteſt eſſe generans ſine generato, conueniens eſt, vt amor à generante in generatum, & è conuerſo à generato in generantem procedat; quod ſi hoc non eſſet, non generaret, & ſi non procederet amor à generato in generantem, & diſtingueretur generatum à generante, eſſent duæ ſubſtantiæ; ideo volumus nos, generantem & generatum eſſe vnam ſubſtantiam, & ideò neceſſe eſt, ex vno in alterum procedere amorem. Habemus pronunciatum, iam quomodo id contingere poſſit, & quomodo id ex ipſo nomine colligere poſſimus, videamus.

Nomen Dei tetragrammaton יהוה denotat SS. Trinitatem.

Literæ itaque huius ſacroſancti nominis יהוה, quoad numerum quidem quatuor ſunt, vnde tetragrammaton dicitur; re vera tamen non niſi tres ſunt יהו; ex eo verò quòd ſecunda bis ponitur, ſecundo ſcilicet & vltimo loco, quatuor eſſe cenſentur. Tres igitur huius nominis literæ, tres deſignant diuinæ naturæ hypoſtaſes. Et prima quidem, ſcilicet י Iod, punctum & principium exponitur, eò quòd omnium aliarum literarum principium ſit: Nam ſicuti ex fluxu puncti fit linea, ex fluxu lineæ ſuperficies, ex fluxu ſuperficiei corpus; ita ex diuini iſtius ineffabilis puncti ad extra, omnes Mundorum ſeries conſtituuntur. Rurſus, quemadmodum ex י Iod puncto omnia reliqua Hebraici elementa Alphabeti componuntur; ita omnia, quæ in hac ſenſibili Mundi machina facta conſpiciuntur, ex puncto illo diuinitatis archetypo profluxerunt: omnes enim literas Hebraicas ex puncto Iod compoſitas, Alphabetum illud myſticum, quod Hoachæum vocant, & ab Abrahamo Balmis fuſiùs exponitur, ſatis declarat, vt videre eſt in Tabula Claſſ. II. fol. 105. in Alphabeto myſtico ab Angelis tradito.

In יהוה י Iod ſignificat punctum, & principium.

י Iod Componit omnes Hebraici Alphabeti litteras.

In יהוה י Iod, denotat primam SS. Trinitatis perſonam.

Cùm itaque prima litera י Iod & punctum & principium indicet, rectè per id Pater, prima in ſacroſancta Triade hypoſtaſis denotatur; quæ cùm à nullo alio, aliæque hypoſtaſes ab eo emanent, rectè principium ſine principio dicitur à Theologis.

ה He ſignificat eſſe & viuere, & denotat ſecundam SS. Trinit. perſonam in יהוה.

Secunda litera eſt ה He, quæ eſſe, vel viuere ſignificat, ſecundamque in diuina Triade hypoſtaſin aptiſſimè innuit, Filium inquam, iuxta illud; *Omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil. Quod factum eſt, in ipſo vita erat.* Tertia denique litera ו Vau, cùm copulatiuam dictionem notet, rectè tertiam Sacroſanctæ Triadis hypoſtaſin, Spiritum ſanctum exprimit; qui cùm ſit Amor Patris & Filij, quo ſe inuicem amant, rectè nexus & copula vtriuſque nuncupatur. Quarta verò litera ה He, ſecundæ iuncta in יהוה, duplicem in Filio naturam deſignat; ה quidem poſt י diuinam: ה verò poſt ו humanam: Nam Pater quidem, qui prima perſona eſt, cùm ſit ſolùm producens, & non productus, vnam tantùm quoad hoc habet relationem; Spiritus ſanctus quoque per ו indicatus, cùm ſolùm productus ſit, non producens, vnam pariter tantùm relationem habet; Filius autem, qui ſecunda in diuinis perſona dicitur, vtpote & producens & productus, rectè duas relationes habere oſtenditur: Nam & à Patre productus eſt, & cum Patre vnà Spiritum ſanctum producit. Quamuis

In יהוה ו Vau, denotat copulatiuam dictionem, & tertiam SS. Trinit. perſonam.

Duplex הה in יהוה denotat duplicem naturam Christi, & duplicem relationem Filij.

uis etiam alij duplicem per duo הה in Christo naturam exhibent. Hinc antiqui Hebræorum sapientes nomen hoc Dei attentiùs considerantes, illud non per quatuor, sed tria Iod circulo inclusa, & subscripta vocali Camets, ad ineffabile Sacrosanctæ Triadis mysterium indicandum, signare solebant, vt sequitur ; quod Author libri, qui intitulatur Pardes; his verbis affirmat:

Hebræi antiqui scribebant nomen Dei tetragrammaton per tria Iod, & Camets.

כי לסוד זה כותבים השם ג' יודין כנ"לי:

Quod ob mysterium hoc nomen scribunt tribus Iod, vti hic ייי. Quod & Chaldaicæ paraphrasis manuscripta, & Constantinopolitana editio sat superq; demonstrant, vbi huiusmodi nomen passim dicta ratione scriptum inuenire licet. Kamets verò cur tribus Iod subscripta sit, causam eius hanc do. Cùm enim י Iod idem sit, vt suprà dictum est, quod principium; principium verò in operibus SS. Triadis intrinsecis soli Patri conueniat, & in operationibus extrinsecis, tribus Personis commune sit; tria Iod tres denotant diuinas hypostases; vnica verò Kamets tribus Iod supposita vnicam naturam diuinæ essentiæ, quæ vnicuique hypostasi impartibiliter communicatur, designat. Circulo verò, cui tria Iod includuntur, ipsa diuinæ essentiæ identitas rectè denotatur, qua simul diuinæ hypostases tanquam vnicum principium, & vna prima causa, ad omnium rerum actiones concurrunt, tribus Iod trinam personarum æqualitatem rectè indicantibus. Quæ veteres pulchrè tribus Dei nominibus יהו : הו : יה, ex nomine tetragrammato deductis expresserunt: primum enim יה deducitur ex prima & secunda litera, & Deum Patrem totius diuinitatis fontem notat; secundum הו ex secunda & tertia litera constituitur, & Filium exprimit, iuxta illud Esaiæ 35. אלהים הוא יבוא ויושיעכם, *Deus ipse veniet & saluabit vos*; tertium denique nomen יהו Spiritum sanctum exprimit; quia & ipse quoque post Filium visibiliter mitti debebat, licet non eodem modo; Filius enim in humana natura sibi hypostaticè vnita mittendus erat, Spiritus sanctus verò in Columbæ specie, vel in linguis igneis, non sibi tamen hypostaticè vnitis, sed tanquam in signo. In hoc verò, quod secundum nomen descendit à primo, & tertium à secundo (nam litera ה communis est primo & secundo nomini, ו verò communis est secundo & tertio;) ostenditur rectè, Filium consubstantialem esse Patri, à quo genitus est, & Spiritum sanctum consubstantialem esse Filio, consubstantialemque Patri, à quo procedit; vt in propatulo sit, & Filium esse in Patre, & Patrem in Filio, & Spiritum sanctum in vtroque. Et cùm tota Sacrosancta Trias sempiternâ stabilitate gaudeat, rectè hæc tria nomina trium temporum, præteriti, præsentis, & futuri differentiam denotant; præteritum per היה fuit, præsens per הוה est, futurum per אהיה ero; quasi innueret ipsum nomen, Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum semper fuisse, esse & fore.

Camets cur tribus Iod subscribatur in nomine Dei tetragrammato.

Nomina Dei יהו,הו,יה ex nomine tetragrammato deducta, quid denotant.

Vides igitur quomodo, ex suprà citato Authore R. Hakadosch, Deus generans ostendatur ex vi & efficacia diuini nominis tetragrammati. Sed iam

Nominis tetragrammati in numeros resolutio.

iam hæc eadem oſtendemus in numeris. י Iod, 10 denotat; totidem הה, quorum vnumquodque 5 ſignificat: prius ה notat Filium, & poſterius Spiritum ſanctum, coniuncta per particulam copulariuam ו Vau, quod 6 exprimit, quo vnitas trium Perſonarum conſubſtantialis aptè indicatur.

Author Pardes.

Alij ex Rabbinis. ac inter alios Author Pardes id hoc pacto per numeros interpretatur. Nihil infinito, nihil vno, nihil puncto prius eſt, & ipſum rerum omnium principium eſt; deinde vſque ad vnum, & vſq; ad punctum omnia ſunt, & vltra vnum atque punctum nihil eſt: hic igitur rerum omnium finis. habebis modò primam יהוה literam, quæ & figuram puncti refert, & י Iod, id eſt, principium nominatur, & denarium, id eſt, finem omnis numeri deſignat, & omnem numerum ſimpliciſſimè penetrat, quoniam notam præſefert vnitatis, vnitas autem omnium numerorum menſura communis eſt, principium omnis interualli longitudiniſque, ipſa omnis longitudinis & interualli incapax, neque alteri addita quicquam niſi ſeipſam producit, vti & punctum. Porrò ex primo binario & primo ternario procedit quinarius, qui productum à ſuprema luce primum intellectualis Mundi radium vno ſacrato charactere, hoc eſt, ipſa ה litera demonſtrat, quam & Arithmetici primum incompoſitum, & Cabalici prolationis Spiritum, eſſentiæque hypoſtaſin articuli officio deſignari tradiderunt. Hinc Cherubini à Salomone ſupra arcam fœderis conſtituti alis quinque cubitorum adornabantur; verus ſupercœleſtis citra Deum naturæ & eſſentiæ typus. Sequitur ו ſenarij numeri index, cœli & terræ, id eſt, omnium ex materia & forma compoſitorum copula; atque in ſolidorum natura conſtituitur, & citra omne corpus inſeparabili & perfectâ coniunctione ſemper naſcitur, quorum cuiuſlibet duo ſunt motus, nil mirum ſi poſt י ſequatur ו, id eſt 6, qui numerus priorum multiplicatione naſcitur, ſiue enim bis 3, ſiue ter 2 dicas, 6 naſcuntur; congruus omninò materialibus numerus, ad indicandum, ſexto Mundi die omnia Dei opera perfecta fuiſſe. Hinc & ה & ו inter omnes literas vocantur circulares, quæ quomodocunque in ſe multiplicatæ, ſemper 5 & 6 in fine relinquent; ita quinque in ſe ducta faciunt 25, & hæ in 5 denuò ductæ 125, & hæ in 5 producunt 625. Item de ſenarij in ſe multiplicatione dicendum, vt in margine patet. Quo indicatur, Mundi Archetypi ac ſenſibilis perfectam quandam & circularem connexionem eſſe. Sed de his plura in Arithmeticis.

5: 25	6. 36
125	216
625	1296

Porrò nomen Dei tetragrammaton κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſolutum in numeros, dabit 26, quod æquiualet nomini Dei כו Kò; quod eſt porta piſcinæ magnæ omnium benedictionum diuinarum: per hoc enim כו Kò ad nomen Dei tetragrammaton aditus datur, iuxta illud:

י	10		
ה	5		
ו	6	כ	20
ה	5	ו	6
	26		26

ויאמר יהוה אל משה אהיה אשור אהיה. כה תמאר לבני ישראל:

Et dixit Deus ad Moyſen, Ego ſum qui ſum: ſic dices filijs Iſraël, אהיה *miſit me*

me ad vos. וזה שמי לעולם, *hoc nomen meum in æternum, hæc est commemoratio mea in generationem & generationem*; vt per לעלם sine ו, id est, *ad cælandum*, significaret, nomen hoc ter benedictum, dum legitur, occultandum esse; vetitum enim erat illud pronunciare, nisi à Sacerdote magno in sanctuario semel in hebdomade literis suis. Nam vt rectè Rabbi Hakadosch: לא תכתבני בשם יהוה אלא בשם אדוני, *Non scribetis me nomine* יהוה, *sed nomine Adonai.* Cùm itaque nomen Dei יהוה sit vnum, & quatuor literarum, literæ verò numerum 26 contineant; fit vt 1. 4. & 26 in vnum contracta, 31 exhibeant; quem numerum etiam אל, alterum Nomen Dei exhibet, videlicet 31. Rursus כו Dei nomen numero אלהים יהוה æquipollet, si expansè scribatur sic, כף וו, *Caph Vau*; dabit enim 112. totidem videlicet, quod אלוהים יהוה, vt in margine patet. Præterea hoc nomen expansè scriptum sic, יוד הי וו הי, & in numeros resolutum, dabit eundem numerum, quem particula מה *Mah, quid*; videlicet 45. Cùm enim Moyses dixisset: *Quod nomen eius, quid dicam?* Respondebatur ei, אהיה *ehieh, Dominus Deus tetragrammaton* יהוה *misit me ad vos*; & si quærant, quod nomen tuum? Respondebis: לי מה שמו מה, *Mihi quid nomen eius quid*; id est, ex hisce terminalibus dictionum literis nomen meum aliud non esse intelliges nisi יהוה. Partes enim eius sunt יהו יה י, quas si in interualla diuidamus, primum est יה, secundum ויה, tertium י, quasi diceres יהי; & sunt nomina ad essentiam Dei pertinentia: primum יה *Iah* habetur Exodi 15: *Fortitudo mea est laus mea* יה *Iah*: secundum ויהי *Vehi*, habetur in illo, ויהי לי לישוע, *Et factus est mihi in salutem*: tertium יהי *Iehi*, habetur Genes. 1. *Fiat lux*, יהי אור, *& fuit lux*; quæ propriè Mundi opificium ac essentiam respiciunt: vnde nouies repetitur ויהיכן, *Et factum est ita.* E quibus quidem apertè cognoscimus, Dei nomen יהוה radicaliter sub hisce latere: Nam vti in sequentibus dicetur, Nomen Dei אלהים *Elohim*, solùm hisce sex diebus expressum reperimus: sed cùm Mundus iam esset perfectus, & post varia atque admiranda diuinarum virtutum opera consumata, tandem pro merito triumphus esset celebrandus, sextusque dies indicandus, tunc Elohim Tetragrammatum, Rex Regum, & Dominus dominantium incessit, & dictum est tunc primùm: *Istæ sunt generationes cœli & terræ in die* בהבראם *quo* יהוה *Elohim tetragrammaton fecit cœlum & terram*; atque adeo hoc loco יהוה tetragrammaton nomen primò creaturis omnibus innotuit. Sed de his & similibus fusiùs tractatum vide in portis lucis, & fusissimè in portis iustitiæ R. Ioseph Karnitolis.

		א	1
כ	20	ל	30
ף	80	ה	5
ו	6	י	10
ו	6	ם	40
		י	10
		ה	5
		ו	6
		ה	5
	112		112

		י	10
		ו	6
		ד	3
		ה	5
		א	1
		ו	6
		א	1
		ו	6
ם	40	ה	5
ה	5	א	1
	45		45

R. Ioseph Karnitol.

Rursus si יהוה expanderis, ita vt י Iod quater, ה He ter, ו Vau bis, & ה He semel ponantur, & omnia in vnam summam reduxeris; inuenies 72, id est, nomen Dei 72 literarum, ad quod omnia Dei nomina veluti innumeri riui ad Oceanum, vnde profluunt, reducuntur. Innumera hoc loco huius generis arcana sub sacratissimo nomine latentia adducere possem; sed ne totum hisce tempus perdamus, Lector præter citatos paulò ante Authores, adire poterit R. Abraham in Iezirah, R. Hamai, Karnitol, Becchai, Ioseph Castilionensem, aliosque quos passim citabimus; & ex

י י י י	40
ה ה ה	15
ו ו	12
ה	5
	72

Latinis

Latinis Galatinum, Georgium Venetum, Sixtum Senensem, aliosque innumeros.

§ III.

De Nomine Dei duodecim literarum, seu dodecagrammato.

INter cœtera Nomina Dei, celeberrimum quoque reperitur apud Cabalicos nomen Dei δωδεκαγράμματον siue duodecim literarum; non quòd vnum nomen reuera sit, sed quòd plura in vnum coniuncta vnum quid significent. Meminit huius inter cœteros innumeros Rabbinos Rambam l. 11. More nebuchim, vbi ita inquit:

R. Rambam.

ועוד למקבלים שם בן שנים עשר אותיות:

Erat apud eos adhuc aliud nomen duodecim literarum. Deinde verò sic dicit (Hebraicum ad verbum sic interpretor.) [Est autem in promptu quantum ad me, id quod ipse vehementer opinor, ipsum non vnum fuisse nomen, sed duo, vel tria nomina aggregata, quorum literæ duodecim erant. Et priores illi sancti Patres, quotiescunque in Sacra scriptura nomen quatuor literarum occurrebat, videlicet יהוה, ipsum cum duodecim illis literis pronunciabant, atque exponebant, quemadmodum hodie etiam illud cum quatuor hisce literis אדני Adonai pronunciamus. Illud tamen nomen duodecim literarum maioris proculdubio vnitatis significationem importabat, quàm id quod hoc nomen Adonai significat; neque illud quempiam scire prohibebant, quin potiùs quemcunque volentem illud discere, docebant: secùs fiebat de nomine quatuor literarum; neminem enim illud docebant, qui sciebant, nisi filios suos atque discipulos, qui tales essent, qui illud scire mererentur; & hoc semel duntaxat in hebdomade; cùm autem multiplicati essent in mundo homines, Hæretici atque peruersi mente, nomenque duodecim literarum didicissent; tùnc eo credulitatem corruperunt. Quamobrem Patres illi nomen illud duodecim literarum neminem vlteriùs docuerunt, nisi honestos & pudicos, qui erant in Sacerdotio, vt videlicet cum eo populo in sanctuario benedicerent. Postea verò prohibuerunt de Sanctuario expositi nominis memoriam, propter malitiam scilicet filiorum hominum; quod immediatè post Simeonis iusti obitum accidit: (fuit autem is Simeon qui Christum vlnis suis exceptum benedicere meruit:) qui & vltimus omnium fuit, qui cum nomine quatuor literarum populo benedixit.] Hactenus Rambam. Quale autem hoc nomen fuerit, & quomodo id ex nomine Dei tetragrammato emanet, videamus.

Nomen Dei 12. literarum non est vnum nomen, sed ex multis compositum.

Si enim Nomen Dei tetragrammaton secundùm leges combinatorias in octauo libro Musurgiæ nostræ vniuersalis præscriptas resoluatur (quod fiet, si ה primum locum sexies occupat, י verò ter, & ו ter;) nascentur duodecim combinationes seu varietates, non plures, id est, duodecim

decim nomina Dei, quæ הויות *Hauioth* Hebræi vocant; quæ quidem omnia diuinæ essentiæ proprietates respiciunt, vt in hoc schemate patet. Duodecim igitur ista nomina vnum apud Cabalicos nomen efficiunt, tanquam vnius rei significatiuum, quamuis reuera duodecim nomina sint, diuinæ essentiæ rationem explicantia; quorum singulis ex sacra Scriptura clausulam, vel ex capitalibus, vel medijs, vel finalibus literis depromptam applicant, vt sequitur.

יוהה	יההו	יהוה
הויה	ההוי	הוהי
ויהה	וההי	והיה
ההיו	היוה	היהו

Duodecim הויות Hauioth comparatio ad loca S. Scripturæ, ex Pardes extracta.

1 Primum inuenitur in capitalibus literis istius Psalmi 95. v. 11.	1 ישמחו השמים ותגל הארץ :	יהוה
2 Inuenitur in illo Ierem: 9. 24.	2 יתהלל המתהלל השכל וידוע :	יההו
3 Habetur in illo Exodi 26. v. 20.	3 ידות ולצלע המשכן השנית :	יוהה
4 Habetur in illo Iob 33. 27.	4 וכל זה אינני שוה לי :	הוהי
5 Habetur in illo Deuter. 9.	5 הסכת ושמע ישראל היום :	הויה
6 Habetur in illo Isa. 45.	6 וצדקה תהיה לנו כי :	ההוי
7 Habetur in illo Deut. 20.	7 ויראו אתה שרי פרעה :	והיה
8 Habetur in illo Deuter. 6.	8 ודבשה יום הזה יהוה :	וההי
9 Continetur in illo Gen. 13.	9 ויבא יושב הארץ הכנעני :	ויהה
10 Continetur in illo Psal. 33. v. 4.	10 ליהוה אתי ונרוממה שמו :	היהו
11 Continetur in illo Isa. 12.	11 המר ימיר והיה הוא :	היהו
12 Habetur in illo Ier. 8.	12 עירה ולשורקה אני אתנו :	ההיו

Horum nominum sex dicunt occulta, sex manifesta. Illa humano ingenio incomprehensibilia, hæc cum fabricam respiciant, se explicant, latetque mysterium in punctis, quibus signantur citato loco; de quibus vide Pardes. Nomen porrò duodecim literarum aiunt Rabbini esse hoc quod sequitur, הקדוש ברוך הוא *Sanctus benedictus ille*; quod etiam per quatuor literas exprimunt sic, ה'ק' ב'ה; quo populo, vt postea dicetur, benedicere solebant prisci Sacerdotes. Veruntamen R. Hakadosch suprà citatus, altiùs & sublimiùs speculatus, hoc nomen duodecim literarum

Exempla nominum Dei 12 literarum.

R. Hakadosch

dicit esse illud quod sequitur: אב בן ורוח הקודש, *Pater, & Filius, & Spiritus sanctus*; sed audiamus verba eius:

ולפי כך מזה השם המפורש הוא נגזר שם שנים עשר אותיות כי הוא אב: בן: ורוח הקדש: אשר בלשוננו העברית שם שנים עשר אותיות נכתב כן:

Quamobrem ex hoc nomine Dei exposito, videlicet יהוה, *aliud nomen deriuatur duodecim literarum, estq; , Pater, & Filius, & Spiritus sanctus; quod in lingua nostra Hebraica scribitur duodecim literis*: Deduxit autem hanc tam arduam considerationem ex primo versu Geneseos בראשית ברא אלהים, *In principio creauit Deus &c.* vbi in voce ברא *bara* singulis literis tribuit vnam ex diuinis hypostasibus. Et quidem per א *Aleph* Patrem, per ב *Beth* Filium, & per ר *Resch* Spiritum sanctum denotat; quæ conficiunt duodecim literarum nomen אב בן ורוח הקודש, *Pater, Filius, & Spiritus sanctus*: quasi diceret: In principio Pater & Filius & Spiritus sanctus creauit cœlum & terram. idem deducit ex illo: *Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.* vbi in voce אבן, quod lapidem significat, per אב *Au*, Patrem, per בן *Ben*, Filium, & consequenter per vtriusque amorem Spiritum sanctum intelligit. Idem dodecagrammatum Dei nomen deducunt ex illo Isaiæ 65. vbi dicitur ויהיו מברכים באדני אמן, *& erunt benedicti in Deo* אמן *Amen*: Quærunt enim Cabalici, quid sibi velit illud אמן? Respondent idem esse, ac אדני מלך נאמן, hoc est, *Dominus, Rex, fidelis*; nomen videlicet duodecim literarum, quarum trium dictionum capita monstrant אמן. Innumera huiusmodi sunt sacris characteribus comprehensa nomina, non solùm præteritorum complementa, sed & futurorum certa quædam præsagia, modò adesset qui ea non tam interpretaretur, quàm de ijs ratiocinaretur.

§. IV.

De Nomine Dei εἰκοσιδυογραμμάτῳ, siue 22 literarum, quo Sacerdotes olim populo benedicere solebant, ex mente Rabbinorum.

TRadunt Cabalici, Sacerdotes Hebræorum olim benedictionem suam peregisse per nomen Dei tetragrammaton, hoc pacto; nempe tribus medijs digitis dextræ manus extensis, veluti tribus י י י, pollice verò & auriculari digito incuruatis aliquantulum, ita vt inclinatio duorum digitorum ה formaret; atque adeo tres digiti medij cum duobus extremis inclinatis nomen Dei יה, יה, יה, tertiò non sine altissimo mysterio, teste Rambam, exprimerent. Erat enim ille typus quidam benedictionis per Patrem & Filium, & Spiritum sanctum in lege gratiæ dandæ fidelibus, vt videlicet respicerent ad illud Exodi 3. v. 4.

Sacerdotes Hebræorum qua manus configuratione olim dederint benedictioné populo.

אהיה

אהיה אשר אהיה כה תאמר תא״ה שלחני אליכם:
Hoc est; *Ego sum qui sum; sic dices: qui est, misit me ad vos.* quasi per tertiò repetitum אהיה manifestè diceret אני הוא יה, Ego sum ille Deus, ego ille Deus, sic dices, יהוה, qui est Deus, ipse misit me ad vos, trinus in vno, & vnus in trino. Nam per tres digitos erectos, tres diuinas hypostases, quas ipsi ספירות עליונות, tres supremas numerationes dicunt, notabant; per duos extremos digitos inclinatos depressosque ה, per manum verò totam paulò inclinatam ו Vau literam, atque adeò totum nomen יהוה tertiò repetitum, manu in similitudinem literarum tetragrammati contortâ, exprimebant: & per ה diuinæ essentiæ vnitatem, per ייי Sacrosanctam Triadem, per ו personarum nexum; vel etiam per י Patrem, per ה Filium, per ו Spiritum sanctum typice indicabant. Reperio quoque, vnico digito erecto, qui index dicitur, in quo tria internodia tria iod exprimebant, veteres iuramentum præstitisse; quam consuetudinem & Pythagoram, digito elato per tetractyn iurare solitum, in scholam suam transtulisse verisimile est. Cùm verò prauorum hominum abusu nomen Dei tetragrammaton, tantâ primò curâ & sollicitudine, tantâ reuerentiâ, electissimis quibusuis, septimo quoque anno, vt per id in Sanctuario populo benedicerent, traditum vilesceret; ad maiestatem tanti nominis conseruandam, eius in benedictionibus solennioribus vsus Sacerdotibus interdictus fuit; solisque summis Pontificibus quotannis permissa erat eius pronunciatio in diebus ieiunij & propitiationis. Quare illius loco duodecim literarum nomen, quod aliquantò sacratius esset, quàm nomen Adonai, tetragrammato verò ineffabili minùs arcanum, in benedictionibus perficiendis substituerunt. Fuit autem nomen substitutum duodecim literarum, hoc: הקדוש ברוך הוא; quod vt tetragrammaton aliquo modo exprimeret, quatuor literis capitalibus illud formabant hoc pacto ה׳ק׳ב׳ה.

הקדוש ברוך הוא:

Id est, *Sanctus benedictus ille*; per quod benedictionem à Deo Numerorum 6. v. 24. mandatam super populum pro tetragrammato ita proferebant יברכך יהוה וישמרך, *Benedicat te sanctus benedictus ille, & custodiat te,* יאר יהוה פניו אליך ויחנך, *ostendat sanctus benedictus ipse faciem suam tibi, & misereatur tui,* ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום, *ponat sanctus benedictus ipse faciem suam ad te, & ponat tibi pacem.* Quo in loco Raffi, id est, Rabbi Salomon Ben Iarrhi in Numerorum 6. ita scribit.

לכן הכהנים פורשים ידיהם למעלה ומברכים ישראל לאמר הק״בה עומד אחרינו שנאמר הנה זה עומד אחר כתלינו משגיח מן החלונות: ומבין אצבעות של כהנים: *R. Salomon Ben Iarrhi.*

Itaque Sacerdotes distendunt manus suas dicendo: Sanctus benedictus ille stat post nos, sicuti scriptum est; En ipse stat post parietem nostrum, aspiciens de fenestris inter digitos Sacerdotum.

Pardes tamen dicit, non tantùm in nomine Dei duodecim literarum benedictionem peractam esse à priscis Sacerdotibus, sed & alio mystico nomine viginti duarum literarum; vt sic ad omnia Dei nomina sub 22. Hebraici Alphabeti elementis comprehensa alluderent. Erat autem nomen 22. literarum, vt sequitur.

Nomen 22 literarum, quo benedicebant veteres.

אנקתם פסתם פספסים דיונסים:

Deionesim Paspasim Pastam Ankatam

Extractumque fuerat ex illo citato Numerorum 6. v. 24.

יברכך יהוה וישמרך יאר יהוה:

Id est, *Benedicat tibi Deus, & custodiat te, ostendit Deus.* qui quidem versus pariter est 22. literarum.

Forma Computationis hæc est:

Textus Num. 6. v. 24. ex quo extrahitur sequens.

יברכך יהוה וישמרך יאר יהוה:

Nomen 22. literarum extractum.

אנקתם פסתם פספסים דיונסים:

Extractio hæc peracta fuit ex varijs Alphabetorum reuolutionibus eo modo, quo in sequentibus demonstrabitur; vnde hìc eas consultò omisimus. Lector quoque adire poterit Pardes, vbi fusè omnia & exactè tractantur. Vtilitatem verò, quæ ex huius nominis in benedictionibus prolatione emergebat, hisce verbis describit citatus Pardes.

Pardes. ופירשו המפרשים בשם זה כי כל א׳ מארבע שמות הנזכרות יש לו סגולה בפני עצמו הא״ אנקתם והוא טוב להשמיע יהוה תפילה ופי״ שומע אנקה תמים הב״ פסתם הוא נותן פסת פר לצורכים מזון: הג״ פספסים מל׳שון ועשה לו כתנת פסים והוא נותן בגד ללמש: הד״ דיונסים והוא עשה נסים ונפלאות ובהם נשתמש יעקב אבינו שנא״ ונותן לי לחם לאכול ובגד ללבוש כאות׳ אם יהיה אלהים עמדי ושמרני:

Id est, *Dicunt autem interpretes huius nominis, quod vnumquodque ex quatuor nominibus hisce memoratis habet proprietatem singularem. Primum nomen* אנקתם Ankatham, *illud bonum est, vt Deus exaudiat orationes, iuxta illud, exaudiens gemitum simplicium. Secundum est* פסתם Pastam, *illud dat particulam frumenti indigentibus alimentum. Tertium est* פספסים Paspasim, *iuxta illud, & fecit ei tunicam polymitam; dat enim vestes ad induendum. Quartum est* דיונסים Dionesim, *& illud facit signa & mirabilia magna, eoq; vsus est Iacob pater noster, quando dixit: si dederit mihi panem ad manducandum; & vestes ad induendum, iuxta literam, si Deus mecum, & custodierit me.* Putant itaque benedictione per hoc nomen 22 literarum peractâ Deum primò facilè exaudire preces supplicantium; secundò concedere alimentum siue frumenti

menti abundantiam ; Tertiò veſtitus ſubminiſtrationem ; Quartò mirabilium perpetrationem, omnia in virtute nominis Dei tetragrammati יהוה, quod implicitè continet; at ſuperſtitioſè vt ſolent. Sed his explicatis iam ad nomen Dei 42 literarum procedamus.

§ V.

De Nomine Dei quod τεσσαρακοντάδυαγράμματον, *ſiue 42 literarum dicitur, ex mente Rabbinorum.*

EX Nomine Dei tetragrammato aliud nomen τεσσαρακοντάδυαγράμματον, ſiue quadraginta duarum literarum deducunt, per Gametricam artem, ſiue κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν : ſi enim nomen Dei יהוה expandas hoc pacto יוד הא וו הא, *Iod, He, Vau, He*, expanſumque in numeros reſolueris ; prodibunt 42, vt in margine patet : 42 verò characteres per talia nomina ſic coniuncti, vnum dicuntur nomen, eò quòd vnicam tantùm rem reſpiciant. Secus fit de alijs nominibus compoſitis & ſimul coaceruatis : cùm enim ratio illa, qua intellectus fertur in Deum, non niſi multis & literis & verbis explicari potuerit ; mirum non eſt, veteres multorum verborum ex ſacris literis opportunè decerptorum congeriem, ſub vnius nominis expoſitione exhibuiſſe : vti enim Deus Opt : Max : omnia ex inexhauſta fontis ſui abyſſo emanare, & ad infinitam originem refluere fecit ; ſic æquum eſt, aiunt, vt homo per varios diuerſoſque riuorum canales, diuini fontis ſcaturiginem inquirat. Quæ pulchro ſanè, & pleno arcanorum pronunciato nobis oſtendit R. Hammai in libro עיון, id eſt, *ſpeculationis*, his verbis :

י	10
ו	6
ד	4
ה	5
ו	6
ו	6
ה	5
	42

Nomen Dei 42. literarum

R. Hammai.

להוציא דבר במאמר ומאמר בדבר עד לעמיד כל
הדברים במעיין השלהבת וחשלהבת במאמר כמעיין אין
חקר ואין מספר לאורה המתעלמת בתוספת החשך
המסותרות בכלל ארבעים ושתים אותיות :

Egit igitur Deus, vt produceret rem in verbo, & verbum in re, quouſque reſtitueret omnes res in fontem fulgoris, & fulgorem in verbum tanquam fontem, cuius nec terminus ſit, nec numerus, ad lucem abſconditam augmento tenebrarum latentem in vniuerſo 42 literarum. Quæ verba, vtpote obſcuriora, ſic interpretor : Deus omnia vti in verbo ſuo conſtituit, quod eſt fons lucis ſeu fulgoris incomprehenſibilis & infiniti, ita ideas quoque rerum omnium poſuit ; lux autem hæc inacceſſa & abſcondita, in tenebrarum abyſſo diuinarum latitans, Deus inquam benedictus, omnia ſapientiæ ſuæ virtute Mundo huic largitus eſt per creationem ; per ipſum enim Verbum *omnia facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil, & quod factum eſt, in ipſo vita erat, & vita erat lux hominum.* Totum hoc myſterium latet ſub 42 literarum nomine ; vnde & à ſapientibus hoc nomen vocatur קדוש ומקודש, *ſanctum & ſanctificatum* ; ideoque per Alphabeticæ reuolutionis

tionis commiſtionem rudibus indigniſque occultatum, atque Sanctis tantùm per Ieremiam Prophetam ex Alphabetaria reuolutione, vt aiunt, reuelatum eſt; qui ſæpe ſolebat legere & reuoluere librum creationis, qui dicitur יצירה Ietſirah, vti ſcribit Rabbi Iuda in libro בטכון Batachon, hoc eſt, de ſpe. *Cùm enim Ieremias*, ait Author, *librum Ietzirah multùm & ſæpe nocturnâ diurnaq; manu verſaret, dicitur ad eum veniſſe* בת קול *bat kol, filia vocis* (ſic reuelationem nominant) *quæ tribus annis eum dicto libro inſudare iubebat. Quibus elapſis, cùm iam ei literarum placeret coniugatio, dictuſq; tractatus, vt eius ope miranda exequeretur; ecce mox ipſi, eiuſq; affectis nouus ſe homo exhibuit, cuius frons hæc verba præſeferebat*: יהוה אלהים אמת, *Tetragrammatus Deus verus. Sentiens autem dictus nouiter creatus homo ſcripturam in fronte, extenſa manu primam in voce* אמת *literam, videlicet* א *deleuit, manſitq; hic ſenſus*, יהוה אלהים מת, *Tetragrammatus Deus mortuus. Quare Ieremias indignatione perculſus ſcidit veſtimenta ſua dicens; quare tu depoſuiſti* א *Aleph ab* אמת *Emeth? reſpondit, quoniam defecerunt vbique à fidelitate Creatoris, qui nos creauit ad imaginem & ſimilitudinem ſuam. Reſpondit Ieremias, quomodo igitur apprehendemus eum? reſpondit ille*:

כתבו האלפאביתות למפרע באותו העפר הנורק בבונות לבבכם:

Scribite Alphabeta ad ſpacium in hunc puluerem diſperſum iuxta intelligentias cordium veſtrorum; & fecerunt ita. Et factus eſt dictus homo in horum conſpectu puluis & cinis, atque ſic diſparuit. Hæc an hiſtoria, an fabula ſit, neſcio; certè pulchrè Chriſto θεανθρώπῳ applicari poſſent. Eſt enim Chriſtus יהוה אלהים אמת, *Tetragrammatus Deus veritatis*, iuxta quod ipſe de ſe fatetur, *Ego ſum via, veritas, & vita*. Verùm cùm humanum genus primæui delicti labe inquinatum à Deo viuo & vero receſſiſſet; tanta ruina neutiquam reparari potuit, niſi per Dei mortem; & ideo deleta litera א in אמת, *veritatis*, manſit מת, hoc eſt, יהוה אלהים מת, *Tetragrammatus Deus mortuus eſt*, vt veritatem & ſalutem per peccatum ablatam, morte ſuâ humano generi, & hoc Deo reſtitueret. Quare dicunt Cabalici, Ieremiam ex eo tempore ab ipſo Deo virtutes Alphabetorum, elementariumque combinationum poteſtates accepiſſe. Nam diſpoſitionem coniugationis de libro Ietzirah iam antè eum cognouiſſe aſſerunt; inde ad poſteros Alphabetaria hæc receptio, per quam, vt ipſi putant, arcana maxima panduntur, deuoluta eſt. Quale autem hoc nomen quadraginta duarum literarum ſit, & vnde deriuetur, pandamus.

Sapientes & periti in Cabala Magiſtri, vt habetur apud Iochaidem, inueſtigaturi huiuſmodi nomina, primò magnâ animi diſpoſitione ſacro ſe textui applicare ſolent; tum omnes literarum in Tabula Ziruph contentarum combinationes à primo vſque ad vltimum elementum ſummâ fide, ſpe firmâ, & amore ardenti ſcrutantur; quâ diſpoſitione præuiâ, aiunt, Deum, ſi eos dignos, & mentis puritate inſignes repererit, corda illorum ſuperno diuini luminis radio colluſtrare, voluntati ſcrutantium facul-

Ieremiæ Prophetæ memorabilis euentus. R. Iuda.

Applicatio allegoriæ ad Christum.

Origo nominis Dei 42. literarum. Iochaides.

facultates offerre, & clementer ſubijcere; ac tandem eos hoc pacto voti ſui in nominis diuini inuentione compotes fieri. In quo tamen ſuperſtitioſiùs quàm opus eſſet, omnia peragunt. Modus autem ſcrutinij is erat, qui ſequitur. Primò 42 literas in 7 verba hectaſyllaba partiebantur; deinde quodlibet verbum in duas dictiones, quarum ſingulæ iuxta linguæ ſacræ proprietatem, ternas literas continebant: ductis itaque 6 in 7, proueniebant 42, literarum ſcilicet eius nominis vniuerſa collectio; eſtque inter alia innumera vnum hoc quod ſequitur.

4 ימי פתא 24 23 22 21 20 19 *patha Iemi*	3 מית אצב 18 17 16 15 14 13 *etſab Miat*	2 שגת תבץ 12 11 10 9 8 7 *thebats Schagath*	1 שגח במא 6 5 4 3 2 1 *bama Schaga*
	7 צאץ פפש 42 41 40 39 38 37 *papaſch Tſats*	6 חגה צמא 36 35 34 33 32 31 *tſama Thega*	5 צחג חפץ 30 29 28 27 26 25 *chapaz Zethag*

Sunt igitur omnia hæc ſeptem hectaſyllaba nomina vnum nomen Dei ex 42 literis conſtitutum. Putant Mekubalim ſuperſtitioſiores, huiuſmodi tantâ virtute eſſe imbuta, vt nihil vſui eorum appropriato denegatum iri exiſtiment. Cùm enim originem ſuam in Sacra ſcriptura habeant, voce Dei prolata; Deo, ob ſummam abſtractionem, quam à terrenis, materialibus, ſenſibilibuſq; rebus habent, illa placere, & conſequenter cum recta intentione, fide firma, & ardenti charitatis affectu portata prolataque, id quod intenditur, certò impetrare arbitrantur. Amplexus eſt hanc doctrinam Picus in ſuis Concluſionibus, cùm dixit: *Qualibet vox Hebraica virtutem habet in Magia, in quantum Dei voce formatur.* Ego verò illa nequaquam vſurpanda exiſtimem, niſi in quantum ab Eccleſia diuinorum eloquiorum interprete approbata fuerint. Vnde relictis portentoſis huiuſmodi nominibus, audiamus R. Hakadoſch, qui eadem meliùs interpretatus eſt hâc verborum periodo.

Superſtitio Hebræorum circa nomina Dei 42 literarum.

Picus Mirandulanus Superſtitioſā Hebræorum doctrinam approbat.

Author eam reprobat.

R. Hakadoſch

ולפי שאינו נמצא שום דבר באל אשר לא יהיה אל משם שנים עשר אותיות
משטעף שם ארבעים ושתים אותיות אשר הוא אב אלהים בן אלהים רוח הקדש
אלהים שלשה באחד אחד בשלשה אשר בעברית הם ארבעים ושנים אותיות מראות
השם הנזכר ודעי אלה השמות היות מהסודות האלהים אשר ראוי להסתירם מכל
אחד עד שיבוא משיח צדקנו גליתים לך ואתה הזקם בסוד:

Id eſt, *Quoniam verò nihil in Deo, quod non ſit Deus, ex nomine duodecim literarum, emanat nomen 42 literarum; quod eſt, Pater Deus, Filius Deus, Spiritus ſanctus Deus, trinus in vno, & vnus in trino, quæ in Hebraico 42 literæ. Notare autem debes, hæc nomina eſſe ex diuinis arcanis, quæ à quocunque occultari debent, quouſq; veniat Meſſias iuſtus noſter. illa tibi patefeci, tu verò ea occulta fortiter.* Nomen igitur 42 literarum rectè ſtatuitur à Rabbenu Hakadoſch illud quod ſequitur.

אב

אב אלהים בן אלהים רוח הקדש אלהים שלשה באחד אחד בשלשה:

Nomen Dei 42 literarum iuxta R. Hakadosch.

Pater Deus, Filius Deus, Spiritus sanctus Deus, Trinus in vnitate, & vnus in trinitate. In hisce 42 literis licet expositio varietur, sensus tamen semper idem manet: Prisci enim illi Patres Prophetarum discipuli & successores, etsi hoc diuinum nomen variè exponerent, omnes tamen in vnum & eundem sensum collimabant, Sacrosanctæ Triadis personas omninò exprimentes; quarum vnamquamque Deum, non tres tamen Deos asserebant. Recentiores verò Rabbini, vt sibi tam contrariam doctrinam eludant, Rabbenu Hakadosch supposititium appellant, & quibuscunque possunt modis, nequiter occultant, ne cœci videant; & dum illud ignorare volunt, meritò à Deo repudiantur, minimè digni, qui à Deo in orationibus suis exaudiantur; quod & R. Iuda super illud Psalmi 91. *Exaltabo eum, quoniam cognouit nomen meum*, his verbis apertè docet:

R. Iuda.

מפני מה מתפללו ישראל בעולם הזה ואינן נענין על ידי שאינם יודעים בשם המפורש אבל לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא מודיען:

Quare Israël in hoc mundo orat, & non exauditur? propterea nimirum, quoniam nesciunt nomen Hemmamphoras. futurum autem est, vt Deus sanctus & benedictus doceat eos, iuxta illud; tum sciet populus meus nomen meum, tunc verè orabunt, & exaudientur. scilicet tempore Messiæ, veri & vnigeniti Filij Dei, qui discipulos suos, in ijsque Ecclesiam hoc Sacrosanctum Triadis mysterium perfectè docuit, iuxta illud: *Pater, manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi.*

Expositio nominis Dei 42 literarum.

Sed ad institutum nostrum reuertamur. Nomen Cabalicum 42 literarum, vt plurimùm ex certis Sacræ scripturæ locis, per varias Ziruph siue combinationis regulas deductū componebatur. Cùm verò hoc Opere abstrusarum rerum interpretem agam, & illud à nemine hucusque traditum sit, & res ne quidem ab ipsis peritissimis Rabbinis intelligatur; artificium hoc loco perfectè primus tradam, vt modus & ratio in similibus procedendi curiosioris doctrinæ auidis constet, & de nominum vi & efficacia deinde quisque exactiùs, quid tenendum, quid reprobandum, iudicare possit; adeoque superstitiosarum actionum radices erutæ in lucem ad cautelam educantur. Veruntamen quandoquidem sine prævia combinatoria tabula, quam ipsi Ziruph vocant, dictorum nominum notitiam neutiquam consequi licet; primò de combinatoria tabula Ziruph, quæ tertia Cabalæ pars est, quam & Themurah, id est, commutationem vocant, exactè agam, vt nihil sit, quod in hoc Oedipo omisisse videamur rerum abstrusarum.

CA-

CAPVT V.

De Tabula Ziruph ſiue Combinationis Alphabetorum Hebraicorum.

LEgitur in libro Ietſirah ſect. 4. בר"לא *Borla*, (quæ vox numerum continet 231. reuolutionum.)

עשרים ושתים אותיות יסוד קבועות בגלגל שערים בר"לא והוזר חגלגל פנים ואחור וזהו סימנו לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברלה למטה מנגע כיצד שקלן והמירן אלף עם כולם וכולם עם אלף בית עם כולם וכולם עם בית והוזרת חלילה נמצא כל היצור וכל הדיבור יוצא בשם אחד: Liber Ietſirah

Viginti & duæ literæ fixæ in 231 portis, & vertitur Orbis antè & retrò. Huius rei ſignum eſt, in bonis nihil ſupra ענג, *& in malis nihil ſupra* נגע. *Et hoc ita. ponderauit & mutauit* א *cum omnibus, & omnes cum* א: ב *cum omnibus, & omnes cum* ב. *& retrouertitur quoque hâc ratione; inde patet, omnes creaturas, & omnia idiomata emanare ex nomine vno.* Viginti & duæ literæ ſunt literæ Alphabeti Hebraici; 231 portæ ſunt reuolutiones, quibus dictum Alphabetum commutari & combinari poteſt. Exemplum huius rei ponit in duobus nominibus ענג & נגע; quorum illud optima quæuis, hoc percuſſionem, id eſt, paſſionem indicat; & tandem modum combinationis indicat, combinando videlicet primam literam א cum omnibus cœteris, & cœteras omnes cum א; non ſecùs de ב, ג, ד, ſtatuendum indicat. Eſt autem non parua differentia inter Ziruph & Themura: Ziruph enim attendit ſolùm ad reuolutiones Alphabetorum; Themura verò ad tranſpoſitiones literarum. Sed audiamus Authorem Pardes, qui ſcitè ſanè ea deſcribit ſubiectis verbis: Explicatio loci libri Ietſirah. Differentia inter Ziruph & Themurah.

ויש חילוק בין צירוף לתמורה בגבוה שמים על הארץ והטעם כי הצירוף לא תשתפכנה אבני קדש ולא תתהפכנה מאותיות אלו ה'ו כמו גלגל המתגלגל וחוזר מראשו לסופו ומסופו לראשו ועושה ראש תוך ותוךראש וסוף תוך ותוך סוף והאותיות מעולם לא ישתנה ואף אם משתנה סדרם אבל התמורה הוא חלף האותיות בכ"ב אלפי ביתות כאשר נבאר כמו משל שם **יהוה אלהינו יהוה** המתחלף בא"ב ג"ד **כוזו במוכסן כוזו** ובא"ת ב"ש מצפץ תכצמטף מצפץ וכן בשאר אלפאביתות עד כ"ב: Pardes.

Eſt autem differentia inter Ziruph & Themuram tanta, quanta altitudo cœli & terræ: ratio, quia Ziruph non tranſmutat & peruertit ordinem literarum, ſed ſicuti rota voluitur & gyrat à principio ad finem ſuum, & ex fine ſuo ad principium ſuum, & facit principium medium, & medium principium, & finem medium, & medium finem, & literæ nunquam mutantur, etiamſi ordo earum peruertatur. Veruntamen Themura mutat literas in 22 Alphabetis, ſicuti explicabimus. Exempli gratia, יהוה אלהים יהוה, *Deus Dominus noſter Deus, mutat per Alphabetum* אב גד Abgad *dicta nomina in* כוזו כמוכסן כוזו, *& per Alphabetum* אתבש Etbaſch *in* מצפץ תכצמטף מצפץ, *& ſic fit in reliquis Alphabetis vſq; ad* 22; Eſt modus hic ex Gametria, vti exponemus, depromptus; Gametria enim ſubinde mutat literas, non attendendo ad numerum earum;

ſubinde enim ex tribus literis facit quatuor, & ex quatuor tres. Procedunt autem in tabularum Ziruphicarum ſtructura varijs modis, quos Author Pardes fuſe proſequitur, quarum duas tantùm hoc loco aſſignabimus, nam omnes reliquæ ſub hiſce duabus comprehenduntur. Prima Tabula bipartita eſt, & vocatur Rota gyrans à parte antè גלגל חוזר פנים; altera conuerſa גלגל חוזר אחור, Rota gyrans retrò. Vtraque Rota ex Pardes ſic ſe habet; Ponit in circuitu 2 Orbium, quorum vnus in altero continetur, 2 Alphabeta; deinde applicat ordine interiorem circulum mobilem, ſuper maioris immobilis ſingulas literas, ordine conſequentes; v. g. ת ſuper ב. & ש ſupra ג. & ר ſupra ד. &c. ita vt ſemper literas in interiori circulo ſcriptas, retrogrado ordine applicet literis immobilis circuli directo ordine conſtitutis; & ſic combinationes literarum eodem ordine, quo in Tabula paulò poſt proponenda, conſtituuntur.

Atque vt huius exemplum videas; per primum Alphabetum huius rectum Pardes hæc nomina יהוה אלהינו יהוה, commutat in hæc כוזו במוכסז כוזו: quæ indicant Deum in vnitate eſſentiæ eſſe ita vnum, vt magis vnus eſſe non poſſit.

Altera Tabula magis vſitata, dicitur Tabula Ziruph, ſiue combinationum, eſtque ex libro Ietſirah (quem tametſi Hebræi Abrahæ Patriarchæ perperam attribuant, ſenſatiores tamen Scriptores meliori iure Authorem eius faciunt R. Akibam vetuſtiſsimum Scriptorem) deducta; artificium verò combinationis literarum, ſiue aſſociationis duarum quarumuis literarum in ordine ad diuina nomina, ſecretioreſque ſacri textus ſenſus inueſtigandos, non ſine ingenio eſt diſpoſitum; cuius Tabulam hîc ſubijcimus.

Libri Ietſirah Author eſt R. Akiba.

Ta-

Tabula Ziruph Latino-Hebræa ex mente Cabaliſtarum.

XI.	X.	IX.	VIII.	VII.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.		
cm כמ	in יכ	ts טס	cghy חע	zf זפ	utſ וצ	hq הק	dr דר	gſc גש	bth בת	al אל	1	Albath
lm למ	cn כנ	is יס	tghy טע	chf חפ	ztſ זצ	uq וק	hr הר	dſc דש	gth גת	ab אב	2	Abgath
bm במ	lc לכ	cs כס	igh יע	tf טפ	chz חצ	zq זק	ur ור	hſc הש	dth דת	ag אג	3	Agdath
mn מנ	ls לס	cghy כע	if יפ	ttſ טצ	chq חק	zr זר	uſc וש	hth הת	bg בג	ad אד	4	Adbag
gn גנ	ms מס	lghy לע	cf כפ	itſ יצ	tq טק	chr חר	zſc זש	uth ות	bd בד	ah אה	5	Ahbad
nſ נס	mgh מע	lf לפ	ctſ כצ	iq יק	tr טר	chſc חש	zh זה	gd גד	bh בה	au או	6	Aubah
rſ רם	nghy נע	mf מפ	ltſ לצ	cq כק	ir יר	tſc טש	hth חת	gh גה	bu בו	az אז	7	Azbu
sghy סע	nf נפ	mtſ מצ	lq לק	cr כר	iſc יש	tth טת	dh דח	gu גו	bz בז	ach אח	8	Achbaz
hghy חע	sf ספ	ntſ נצ	mq מק	lr לר	cſc כש	ith ית	du דו	gz גז	bch בח	at אט	9	Atbach
ghf עפ	stſ סצ	nq נק	mr מר	lſc לש	cth כת	hu הו	dz דז	gch גח	bt בט	ai אי	10	Aibath
uf ופ	ghtſ עצ	ſq סק	nr נר	mſc מש	lth לת	hz הז	dch דח	gt גט	bi בי	ac אכ	11	Achbi
ftſ פצ	ghq עק	ſr סר	nſc נש	mth מת	uz וז	hch הח	dt דט	gi גי	bc בכ	al אל	12	Albach
ztſ זצ	fq פק	ghr ער	ſſc סש	nth נת	uch וח	ht הט	di די	gc גכ	bl בל	am אמ	13	Ambal
tſq צק	fr פר	ghſc עש	ſth סת	zch זח	ut וט	hi הי	dc דכ	gl גל	bm במ	an אנ	14	Anbam
chq חק	tſr צר	pſc פש	ghth עת	zt זט	ui וי	hc הכ	dl דל	gm גמ	bn בנ	as אס	15	Asban
qr קר	tſſc צש	pth פת	cht חט	zi זי	uc וכ	hl הל	dm דמ	gn גנ	bs בס	agh אע	16	Anghbas
tr טר	qſc קש	tth טת	chi חי	zc זכ	ul ול	hm המ	dn דנ	gs גס	bghy בע	af אפ	17	Afbangh
rſc רש	qth קת	ti טי	chc חכ	zl זל	um ומ	hn הנ	ds דס	gghy גע	bf בפ	atſ אצ	18	Atsbaph
iſc יש	rth רת	tc טכ	chl חל	zm זמ	un ונ	hs הס	dghy דע	gf גפ	btſ בצ	aq אק	19	Aqbats
ſcth שת	ic יכ	tl טל	chm חמ	zn זנ	us וס	hghy הע	dt דפ	gtſ גצ	bq בק	ar אר	20	Arbaq
cth כת	il יל	tm טמ	chn חנ	zs זס	ugh וע	hf הפ	dtſ דצ	gq גק	br בר	aſc אש	21	Aſchbar
cl כל	im ימ	tn טנ	chs חס	zgh זע	uf ופ	htſ הצ	dq דק	gr גר	bſc בש	ath את	22	Athbaſch

Ex his patet primò, hanc Tabulam non eſſe iuxta quadraturam ſuam completam, ſed poſt vndecimam reuolutionem retrotortam. Nos, vt ij qui Hebraicæ linguæ imperiti ſunt, nonnullum vſum huius combinatoriæ Tabulæ aſſequerentur, Latinam Tabulam interſeruimus, in qua quantum Latinarum literarum ad Hebraicas affinitas permiſit, ſingulæ duæ combinatæ literæ ſingulis binis coniugatis ex Hebraicis, exactè reſpondent.

Notandum autem, eſſe hic poſita 22 Alphabeta, quorum aliqua recta, vti primum, omniumque ſimpliciſſimum quod ſequitur, quod nullam in Alphabeto mutationem ſubit, ſed literas tantum literis ordine naturali conſequentibus connectit, vt hic patet.

Alphabetum primum ſimpliciſſimum & rectiſſimum, ordine naturali progrediens, cui Latinæ literæ reſpondent.

שת	קר	פצ	סע	מנ	כל	טי	זח	הו	גד	אב
th ſc	r q	tſf	gh ſ	nm	l c	i t	chz	uh	dg	b a

Vides in hoc Alphabeto ordine naturali duas quaſlibet literas coniungi; quod ſicuti nullam commutationem facit, ita quoque paſſim à Kabaliſtis negligitur. Reliqua 21 Alphabeta partim recta ſunt, partim tranſpoſita, & mutata. Recta ſunt, quæ ordinem literarum tàm anticum, quàm poſticum, naturalem exhibent; vti ſunt 1 & 21 Alphabeta; reliqua intermedia aliquouſque continuant eaſdem, & deinde turbato ordine alias leges ineunt. Singula verò hæc 21 Alphabeta, nomina ſua à primis duabus coniugatis literis ſortiuntur. Sic primum Alphabetum vocant אלבת *Albath*, ſecundum *Abgath* à binis paribus literarum אבגת, tertium אגדת *Agdath*, quartum ארבג *Edbag*, & ſic de cœteris, vſque ad vigeſimum ſecundum Alphabetum, quod אתבש *Ethbaſch* vocatur. Quænam verò huius Tabulæ diſpoſitio ſit, & quâ induſtriâ à Rabbinis diſponatur, videamus.

Author Pardes per quatuor rotulas id præſtat, quorum ſingulis in circuitu Alphabetum Hebraicum, tribus primis recto, quarto, retrogrado ordine inſcriptum eſt; ſed nos vti faciliori, ſic meliori methodo, negotium expediemus hoc pacto.

Regula prima. Pro Alphabeto primò ſcribantur ordine vndecim literæ Hebraicæ ab א vſque ad כ, & à כ incipiendo eidem ſupponatur מ loco ל, quod in primum locum commigrauit, & ſic reliquas literas ordine ſuperioribus literis ſubſcribes, vt patet.

Alphabetum primum Albath.

הגלגל חוזר פנים ואחור :

11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	ל

Si deinde ſingulas literas, id eſt, ſuperiorem inferiori coniunxeris, prodibit Alphabeti combinatio, vt vides.

כמ ינ טס חע זפ וצ הק דר גש בת אל

In ſecunda combinatione ponatur Alphabetum hoc ordine qui ſequitur.

אב

א ג ד ה ו ז ח ט י כ ל

ב ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

Vides literas omnes hîc ordine procedere & recedere, excepto ב, quod subscriptum est א, ne connexum cum præcedenti combinatione בת coincidat. Si itaque singulas superiores inferioribus coniunxeris, habebis alterum Alphabetum, vt sequitur *Abgath* dictum.

אב גת דש הר וק זצ חפ טע יס כנ למ — Alphabetum 2. Abgath.

Pro tertia combinatione literarum disponatur Alphabetum hoc pacto:

א ד ה ו ז ח ט י כ ל ב

ג ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

In hoc Alphabeto ב reijcitur in vndecimum locum, ne coincidat cum בת, quæ est combinatio secundæ columnæ. Si itaque literas ordine singulas superiores cum inferioribus coniunxeris, habebis Alphabetum *Agdath* quæsitum, vt sequitur.

אג דת הש ור זק חצ טפ יע כס לנ במ — Alphabetum 3. Agdath.

Pro quarta combinatione literarum disponatur Alphabetum hoc modo, vt nomen combinationis אד בג primò ponatur, vt sequitur.

א ב ה ו ז ח ט י כ ל מ

ד ג ת ש ר ק צ פ ע ס נ

Hæ ordine coniunctæ literæ superiores cum inferioribus dabunt quartum Alphabetum *Adbag*, vt sequitur.

אד בג הת וש זר חק טצ יפ כע לס מנ — Alphabetum 4. Adbag.

Non secùs in cœteris Alphabetis disponendis, vt combinationis negotium compleas, procedes; diligenter interim notando, vnam literam ordine semper alterno in primis literis omissam, & in 11. columnam reiectam esse; quod ideo factum, ne eodem semper literarum ordine retento, quædam combinationes sæpiùs occurrerent; quæ combinationum identitas maximè per hanc artificiosam literarum dispositionem vitatur. Sic vides in primi Alphabeti prima combinatione ל locum vndecimum, qui ei competebat, cum primo commutasse. In tertia combinatione

אגבת

אגרת vides ב secundum locum in vndecimum commutasse, in locum eius subrogato ג; sic enim poscebat lex combinationis, nè vox אב bis repeteretur. In quarta combinatione *Adbag*, omnes quidem sibi constant, sed quatuor primæ tantùm transpositæ sunt; post א, ד; & post ב, ג, cœtera eodem ordine, quem in præcedentibus ostendimus, rectè procedunt. In quinto ordine omissum ג reijcitur in vndecimum locum; In septimo ד; in 9. ה; in 11. ו; in 13. ז; in 15 ח; in 17. ט; in 19 י; in 21 כ. Omnes hæ literæ in Alphabetis numerorum imparium ordine naturali mutato in vndecimum locum recedunt; Alphabeta verò numerorum parium, primis quatuor literis transpositis, & reliquis recto ordine se consequentibus, procedunt, vti ex tabula patet; Et sic proceditur vsque ad vigesimum secundum Alphabetum, quod אתבש *Etbasch* dicitur, estque omnium dictorum Alphabetorum celeberrimum & vsitatissimum, cuius dispositio ea est quæ sequitur.

Alphabetum אתבש expansum.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ

ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ ל

Coniunge singulas literas superiores cum inferioribus, & habebis quæsitum Alphabetum *Etbasch*, vt sequitur.

את בש גר דק הצ ופ זע חס טנ ימ כל

Confutatio.

Atque hæc est celeberrima illa tabula Ietsirah, quam Rabbini superstitiosiores tanti faciunt, vt omnia eius ope se rimirari posse credant; nos verò inter postrema combinatoriæ artis eam reponimus. Vocant autem combinationes in magno illo Alphabeto 242 portas, quæ ex multiplicatione 11 in 22 emergunt; quamuis ipsi seriem vnam tollant, id est, primam omnium simplicissimam vndecim combinationum, ita vt 231 tantùm portis vtantur, per quarum introitum ad quæuis in Sacra Scriptura arcana latentia se penetrare posse existimant. Quòd si singulis literis diuersum ex omnibus locum dent, id est, si 22 literas inter se combinârint, fiet summa inconceptibilis, vt sequitur.

Summa combinationis Alphabeti Hebraici 22 literarum.

1124000727777607680000.

Quam summam multi putant tantam esse, quanta est creaturarum omnium à Deo conditarum varietas. Sed hoc falsum esse, & ex Rabbinica iactantia exortum, facilè is viderit, qui combinatoriam artem rectè intellexerit. Describit huiusmodi fusè Author Pardes, vti & R. Moyses Botrel in c. 2. Ietsirah. Addunt præterea dicti Authores 23 Alphabetum, quod à primis literis אלבם *Albam* vocant; perque huiusmodi seriem, Rassi & Kimchi, Esaiæ cap. 7. v. 6. interpretantur, Tabeel Romeliam. Sed hæc series, cùm in præcedentibus Alphabetis promiscuè contineatur, ferè à Rabbinis omittitur.

Author Pardes. R. Moyses Botril. RR. Rassi & Kimchi.

Vsus

Vſus Tabulæ Ziruph primum Exemplum.

PRimò illud Hieremiæ c. 25. v. 26. ומלך ששך, interpretantes ope Alphabeti אתבש *Atbaſch*, inueniunt per ששך *Seſach* nihil aliud intelligi, quàm Regem Babel; de quo vide S. Hieronymum in citatum locum commentantem. Si enim in Alphabeto אתבש *Atbaſch* paulò antè adiunćto, accipias ב pro ש, & iterum ב pro ש, & deinde ל pro כ; habebis בבל, Regem videlicet Babel pro Seſach explicato.

ששך
בבל

S. Hieronym. in c. 25. Hierem. v. 26.

Exemplum ſecundum.

ALter locus refertur eiuſdem Prophetæ c. 51. v. 1. quem Raſſi & Radak conſimiliter per *Atbaſch* interpretantur: *Suſcitabo ſuper Babylonem, & ſuper habitatores eius, qui cor ſuum leuauerunt contra me, quaſi ventum peſtilentem.* Hiſce verbis לב קמי, quæ alias ſignificant *cor leuantes*, per dićtam literarum commutationem כשדים, id eſt, Chaldæi indigitantur, hoc pacto: pro ל ex Alphabeto *Atbaſch*, ſcribunt כ; pro ב, ש; pro ק ד; pro מ, י; pro י, ם, & procedit vox כשדים, eadem quæ לבקמי, vt comparanti vnum cum altero patebit.

לבקמי
כשדים

Exempla Ziruphicæ operationis.

Exemplum tertium.

IVxta hoc artificium ex nomine Dei tetragrammato יהוה deducunt nomen מצפץ *Matſpats*, quod ob myſteria, & multa, vt ipſi putant, ſub eo arcana recondita, in magna apud eos veneratione habetur. Deducitur autem ex Alphabeto, dum pro י, ם; pro ה, צ; pro ו, פ; & denique pro ה, צ ſcribunt. Hoc pacto hæc verba, יהוה אלהינו יהוה, *Dominus Deus noſter Dominus tetragrammaton*, per *Atbaſch* commutant in hæc, מצפץ חכצמטף מצפץ, quo indicant inuocantq; diuinam voluntatem in Malcuth, hoc eſt, Luna archetypa degentem, quâ omnes influxûs deferuntur ad inferiora. Et per מצפץ intelligunt Regnum Dauid; per verba verò מצ & פץ, quorum illud exprimere, hoc gaudere, iubilare, aperire ſignificat, indicant ℭ מלכות decimam inter Sephiroth, quæ Lunæ conuenit, quia illa omnes influxûs à ſuperioribus emanantes dum recipit, eos in inferiorem inde Mundum exprimit. Rurſus hæc paulò antè citata verba, יהוה אלהינו יהוה, commutant in alia per Alphabetum אבגד *Abgad*, vt ſequitur: כוזו במוכסז כוזו: de quorum ſignificatione paulò antè dićtum fuit, extraćtio enim horum nominum per priorem Tabulam fatta eſt. R. Abraham Ben Dior in illud Ietſirah:

Rasſi & Radak.

יוציאות במאתים וארבעים ואחר שערים נמצא כל היצור וכל הדיבור יוצא משם האחד:

R. Abraham Ben Dior.

Omnes autem literæ redeuntes in orbem confeciſſe deprehenduntur portas 241, *inueniturque omne creatum, & omne verbum, vnum nomen conficere.* Nomen

illud

illud vnum explicat, nomen tetragrammaton יהוה, cuius, inquit, literæ cum ſingulis portarum literis comparatæ, dant combinationum ſummam 634118; cuius arcana iactat tanta eſſe, vt ea verbis ſatis explicari non poſſint. Sed vide fuſiùs ea deſcribentem Moſen Botrellum peculiari tractatu. Axioma ſummè execrandum, cùm nihil eo ad peruertendam ſcripturam, ad omnia animi idola conformanda, deteſtabilius fingi poſſit. Nam ſi vna litera vicem gerit omnium, & omnes vnius vicem, nullum eſt tam ſacroſanctum nomen, quod non ſtatim æqua facilitate in horrendam abominationem, ſenſuſque diuinæ ſcripturæ prorſus contrarios conuerti & detorqueri poſſit.

Moſes Botrellus.

Refutatio operationis Ziruphicæ.

Vt verò liberiùs, impuniorique fingendi licentia arcana ſua iactitent, alia quædam Alphabeta fingunt 27 literarum, adiunctis videlicet 22 literis, finalibus quinque, quas מנצפך vocant. Alphabetum itaque in tres literarum ſeries diuidunt, quarum prima ex literis deſcribitur, quæ binæ denarium componunt; ſecunda ex ijs, quæ binæ centenarium; tertia ex ijs, quæ binæ millenarium. Hoc diagrammate tres ſuperſunt ἄζυγες, חנך. Nè verò diu cœlibes viuant, ח cum ג maritant; ſed τῷ ך non inuenitur adiutor, ita ratione numeri 27 imparis poſcente. Vocant verò huiuſmodi Alphabetum אחבח *Atbach*. Ad quod quidem Thalmutiſtas reſpexiſſe patet ex tract. Succa. c. 5. dum מנון contumacem interpretantur per סהדה, quod eſt teſtimonium. Sed audiamus citatum locum. *Per Atbach vocant* סהדה *teſtimonium* מנון *initio Ghemuræ contumacem, quod interpretari oportet ſicut Atbach hoc modo:* דו, גז, בח, אט, *prior iſta ſeries vnitates; ſecunda denarios vti hic* מם, לע, כפ, יצ; *tertia centenarios, & millenarios exhibet* תם, שן, רף, קץ; *ſuperſunt* חנך *ſine pari.* סהדה *autem ſic permutatur cum* מנון: ם *pro* מ, *duæ* ה ה *pro duobus* נ ן, ד *pro* ו. R. Tarphon verò exiſtimat, Deum benedictum tot in Mundo ſpecie diſtinctas creaturas produxiſſe, quot combinationes ſub 22 literis abſconduntur. aperta vanitas, & ſummæ in rebus Mathematicis Rabbinorum ignorantiæ argumentum: ſi enim combinationes iuxta leges in Muſurgia noſtra vniuerſali lib. 8. fol. 14. traditas inſtituamus, naſcitur ex 22 literis inter ſe aptè combinatis numerus commutationum is, quem ſuprà protulimus, nempè

Alphabetum 27 literarum Hebraicarū.

Thalmutiſtæ.

R. Tarphon.

Tot creaturas à Deo creatas, quot combinationes ex 22 literis emergunt, R. Tarphon opinatur.

1124000727777607680000.

Qui numerus præterquàm quòd incomprehenſibilis ſit, tantus quoque eſt, vt ſi totum ſolaris ſphœræ concauum creaturis ſenſibilibus à Deo conditis repleretur, illarum minimè capax eſſet futurum. Addo quòd ſi R. Tarphon ab origine Mundi vſque ad præſens tempus, omnes combinationes ſub dato numero latentes proſequi, & deſcribere ſingulas voluiſſet, necdum eas abſoluiſſet; imò tantùm chartæ in deſcribendis ſingulis combinationibus inſumpturum aio, quantū totus terrenus globus capere non poſſit. Certa ſunt quæ ſcribo, tametſi ijs ſolùm nota, qui combinationis vim & proprietatem penitiùs nôrunt. Apage igitur R. Tarphon cum tuis nugis. Multa ſimilia nugamenta plebi ignaræ perſuadent Rabbini, quæ ad trutinam reuocata, non niſi riſum mouent peritis.

Confutatio dictæ ſententiæ.

Aliud

Aliud non minus ridiculum produnt Thalmudistæ, dum ex illo capitis 7. Danielis: *Millia millium ministrabant ei, & decies centena millia assistebant ei*; per Ziruphicas combinationes numerum Angelicorum exercituum se inuenire posse inepte autumant; vnde vniuersam cœlestem militiam in sex ordines distinguunt, qui sunt: Thalmudistarum figmentum.

6 5 4 3 2 1

מזלות: אל: ליגיון: רבתון: חרטון: גיסתרא:

Mazaloth, El, Legion, Rabatton, Chirton, Gistera. Et Mazaloth quidem in duodecim regimenta iuxta duodecim signa Zodiaci diuidunt, quorum vnumquodque continet secundùm ipsos triginta insignia, quæ ipsi *El* vocant, quot videlicet in vnoquoque signo gradus numerantur; quæ in 12 ducta dant 360, numerum videlicet Elim: singuli Elim 30 sibi subordinatos habent ministros, quos Legiones vocant; quare ductis 30 in 360, proueniet numerus Legionum 10800: singulis Legionibus subduntur 30 Ribathon, quæ ducta in 10800, dant 324000 Ribathones: singuli Ribathones habent sub se 30 Chirton, quæ ducta in 324000, dant 9720000 Chirtones: singuli denique Chirtones habent sub se 30 Gisteras, quæ ducta in 9720000, dant 291600000.

Computus Thalmudistarum circa multitudinem Angelorum:

מזלות	Mazoloth	12	
אל	El	360	per 30 multipl.
לגיון	Legion	10800	per 30 multipl.
רבתון	Ribbathon	324000	per 30 multipl.
חרטון	Chirton	9720000	per 30 multipl.
גסתרא	Gistera	291600000	per 30 multipl.
	Summa omnium Angelorum	301655172.	

Atque hanc suam opinionem confirmare solent, per reuolutiones Alphabetarias; in quibus dum omnia stolido labore voluunt, & reuoluunt, tandem diuisi confusique, in innumeras opinionum contrarietates pleno agmine præcipitantur, vt nec Proteus tot facies assumere fingatur, in quot ipsi sese insanis huiusmodi imaginationibus transformare solent. Quæ ideo hìc fusiùs prosequi libuit, vt plebæi philosophastri, dum tanta Cabalæ mysteria Rabbinos eructare vident, ex pauculis hisce quid credere possint & debeant, discant. Sed iam tempus & ordo postulat, vt vsum Ziruphicæ tabulæ in Diuinis nominibus eruendis doceamus, vt vnde monstrosa illa Cabalistarum nomina originem suam nanciscantur, auido Lectori constet. Confutatio Cabalisticæ superstitionis

Quomodo Nomen Dei τεσσαρακονταδυαγράμματον, *siue 42 literarum, ex tabula Ziruph eruatur.*

CVm à nomine tetragrammato, vt suprà dictum fuit, omnes literæ profluant, & in id denuò resoluantur; videndum iam est, quâ arte & industriâ illud, vti & innumera alia similia stolido labore ex Ziruphica tabula producant.

Primò itaque pro certo & indubitato dogmate tenent omnes Cabalicæ artis Magistri, nominum Dei, *inter quæ & nomen 42 literarum celeberrimum vnum est*, virtutem, operationem, vigorem, efficaciam, complementum, & perfectionem, à sola Dei voce dependere, iuxta illud Pici pronunciatum; *Quælibet vox virtutem habet in Magia, in quantum Dei voce formatur*. Hinc illa per omnes omnium Alphabetorum connexiones & retia tam anxiè scrutantur, tanto calculorum apparatu explorant, donec tandem septem nomina insignibus, vt ridiculè putant, referta mysterijs, 42 literis comprehensa vspiam in Sacra scriptura compererint; queîs habitis, pari pacto ex combinatorijs Alphabetis Tabulæ præcedentis alia septem verba, quæ possint vel vllius diuinæ Scripturæ versus esse Symbola, inquirunt; vti sunt sequentia septem heptagrammata verba, quorum vnumquodque iterum in sex literas & binas dictiones trium literarum dispescunt, vt sequitur.

Pici pronunciatum.

Vanus labor Rabbinorum inuestigandi Dei nomina ex Scriptura per tabulas Ziruph.

Nomen 24 literarum.

Textus Sacræ Scripturæ ex quo erutum est.

4 *Canaphz-lab* כנף צלב מים ואת	3 *Gachalbeqag* גכל בקג ימא תחש	2 *Thidalleak* חדל לאך בראאלה	1 *Thidelganab* חדל גנב בראשית
	7 *Qabaqtsotsah* קבק צצח התחוב.	6 *Leduqanag* כדו קנג ארץ הית	5 *Qaladuetsaq* קלדוצק האר צוה

Hoc nomen 42 literarum heptamorium deducitur per commutationem Alphabeti *Albath*, & est primum in Tabula Ziruph; cuius combinatio ea est, quæ sequitur:

Combinatio אלבת *Albath.*

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ
ל ת ש ר ק צ פ ע ס נ מ

Textus verò Sacræ scripturæ, ex quo eruta sunt præcedentia nomina, est primus & secundus versus Genesis, è quorum 42 literis per *Albath*, siue præsens combinatorium Alphabetum, septem verba hectasyllaba paulò

paulò antè adducta eruta sunt, vti vnum cum altero comparanti patebit. Sed dicet quispiam, cur dictum Genesis versum acceperint, cùm quicunque textus Sacræ scripturæ 42 literarum pariter applicari posset; Respondent Cabalici, hunc versum omnium totius Scripturæ mysteriosissimum ideo assumptum esse, quod à ב, quæ litera sapientiæ diuinæ omnium conditricis nota est, incipiat, & in ב, quæ quadragesima secunda dicti versus litera est, desinat, vt proinde nomen hoc commutatum 42 literarum idem designet, ac Deum principij & finis expertem, vtpote à quo omnia profluant, & in eundem resoluantur. Sed cur adductum ex Sacra scriptura textum in fine interrumpunt, finali vocula בתו non terminata? Respondent, vt haberent 42 characteres diuini nominis expositores, qui non habebantur, si dictio complebatur. ridicula sanè Philosophia Cabalistarum, qui vt ad intentum suum pertingant, solitâ industriâ textus sacros mutilare, & miris modis nunc addendo, nunc demendo corrumpere solent. Alij aliàs huius rei assignant causas. Ego vt verum fatear, nec mysterium sub hisce video, nec necessitatem vllam tam arctis legibus se adstringendi. Ex hoc eodem Genesis primo versu 42 literarum, aliud nomen 42 literarum deducit R. Hamai in lib. de speculatione. Nomen verò deductum fuit ex Alphabetaria reuolutione, quæ vocatur אבגד *Abgad*, vti sequitur:

Cur 1. Genesis versum vsurpent Rabbini in diuinis condendis nominibus.

Confutatio

R. Hamai.

1 אבגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת
2 בגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת

Literæ superiores coniunctæ inferioribus faciunt sequens Alphabetum combinatum *Abgad*, vt sequitur.

אב בג גד דה הו וז זח חט טי יכ כל למ מנ נס סע
עפ פצ צק קר רש שת

Nomina 42 literarum sunt septem verba hectasyllaba, quorum vnumquodque rursus in bina verba trisyllaba, vt superiùs, diuiditur, & in subiecta figura vides.

Nomen 24 literarum.

5	4	3	2	1
ובקפ הו	נטנח בש	טנב שות	אקב בכו	אקב חטש
Vbakphahu	*Netnabbasch*	*Tanabaschuth*	*Akabbacu*	*Akabtatasch*
הארץ וה	מים ואת	ימא תהש	ברא אלה	בראשית
autem terram	*&*	*cœlum*	*Deus creauit*	*principio In*
			7	6
			ושו החא	בקפ וטש
			Vsubaha	*Bekaphutasch*
			התה ווב	ארץ הית
			vacua &	*inanis terra*

Textus Genesis.

Hoc nomen quadraginta duarum literarum ſimiliter vt cœtera Deum benedictum iuxta ſuam proprietatem ſymbolice, ſignificare aiunt: ſicuti enim tetragrammaton ineffabile, Deum notat, vt eſt ſupra omne eſſe; & אהיה *ehieh* Deum, vt eſt in omni eſſe, ſignat; & אדני, vt eſt omnium Dominator; & שדי, vti nullius indigum ſignificat; ita 42 literarum, ſiue recipiatur ex tranſpoſitis, ſiue rectis combinationibus, quodlibet, Deum deſignat, in quantum eſt Creator cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Vide Moſen Botrellum in librum Ietſirah. Inter alios verò fuſiùs tractantem reperio Authorem Pardes, qui non tantùm arcana verborum, ſed & vocalium ijs adiunctarũ, cum totidem Angelorum nominibus ſummo labore, & contento ſanè ſtudio inueſtigare conatur. Paraphraſticè & veluti per interſtitia quædam Authoris verba infrà promo. Adducit is porta 6. peruſch. 12. aliud nomen 42 literarũ ex dictis Geneſ. primis verſibus, 42 pariter literarum, extractum. Nomen in ſeptem hectaſyllaba nomina diſtinctum, quorum vnumquodq; binas dictiones triliteras continet, eſt id quod ſequitur, vocalibus ſuis notatum.

R. Moyſes Botril.

Author Pardes.

5 חקב טנע *Hakbatnangh* הארץ וח	4 בטר צתג *Betartſcthag* מים ואת	3 נגד יכש *Nagedichaſch* ימא תחש	2 קרע שטן *Keranghſchetan* ברא אלה	1 אבג יתץ *Abgaithaz* בראשית
			7 שקו צית *Schekutſith* ה תהו וב	6 יגל פזק *Iegalpezak* ארץ חית

Hoc nomen ex varijs Alphabetis, non ex vno, ſicuti alia ſuperius allegata, extractum fuit; vnde artificium conſultiùs omittendum duxi, quàm multiplici Alphabetorum coaceruatione illud obſcurum reddere. Alphabeta quæ ipſe Author fusè allegat, citato loco videri poterunt. Accepit autem omnia dictus Author ex R. Nehunia, alijſque abſtruſioribus Cabalicorum monumentis. Ponit autem magnum in punctis myſterium, & grauiter prohibet, ne loco Patach pronuncietur Kametz. Sed audiamus verba omnium Cabalæorum ſuperſtitioſiſſimi Authoris:

R. Nehunia.

יודע כי סוד הפתח הוא סוד גדול לפתוח מלמעלה כל פתחי הרחמים הגמורים יען כי הוא רחמים גמורים וקמץ סודו כאף רחמיו ר״ל אם הנקדו בקמץ הוא קופץ באף והשמר לך שה הנקדו בקמץ אלא לנקום נקם במקום השבא חירק ועמו תעשה ותשיג פלא פלאות ובפתח תשיג פעולות הרחמים ויפתח ברכות עד בלי די ו׳ש׳ה הנני פותח לכם את ארובות השמים וכו״ וסוד הפתח כשיפתח לה את אוצרו הטוב וסוד הקמץ אוצרות ה׳ הנקמץ:

Id eſt, *Notum eſt, quoniam arcanum Patach eſt arcanum magnum; nam pronunciando illud ritè, portæ ſuperiores miſericordiæ & retributionis aperientur; ideo illud ipſas Dei miſerationes & retributiones rectè indicat. Kamets verò ſecretum eſt, iram diuinorum viſcerum indicans, id eſt, ſi dictum nomen punctaueris*

ueris per Kamets, & pronunciaueris, ira Dei descendet; hinc caue tibi nè illud puncto Kamets signes, nisi in die vindictæ, scilicet tempore belli, & in loco exercitus; & cum eo perficies mirabilia magna. Cum Patach verò signato assequèris opera misericordiæ, iuxta illud; Ecce ego aperiam vobis cataractas cœli &c. Arcanum verò Patach aperiet tibi thesaurum eius bonum; & Arcanum Kamets colliget thesauros Dei, iuxta illud, Thesaurizabis tibi in die iræ. Risum teneatis amici. Pergit deinde Author fusiùs totum negotium explicare, arcana arcanis, nugas nugis subnectere, subiunctis verbis:

כי השם זות והוא ירמז בס״. גבורה ומקום מוצאו הוא מפסוק בראשית עד ב׳ של Author Pardes ex Rasbi.
בחו וכן פירש הרש׳בי ע׳ה בספר התיקונים ז״ל תשום ראש על רגליו ואמר רבון
עלמא אפתח עיני להסתכלא בהון להילא אבוא בם אודה י״ה במ״ב אתוון דשמא
מפרש למודע כל אות ואות על תקעיה ואינון **בראשית ברא אלהים את**
השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וב: ואינון **אבג יתץ קרע**
שטן: נגד יכש: בטר צתג: חקב טנע: יגל פזק: שקו צית: כל אות
ואות אית לה מאמר ואית לה נתיב יאמרן אינון ולב״ שבילין וכלהו תליין מן איח׳ ודא
איהו אבוא בם׳ אודה י״ה ז׳ ספירות כלילן בז שמהון וכלהו כלילת לון בת שבע יה
חכמה ובינה א׳ כתר עליון וכולה כלילת בת שבע אבל שיעור הכתוב הוא פתחו לי
שערי צדק והיא הסכינה כשהיא נקרא בת שבע על שהיא כלולה משבע שמות אלה
שהם בשבע הספרות ואו: היא: יוד: היא: נקראת צדק מעבר הנתיבות והאמר ם אבוא
אחר בם שהם שבע שמות שבע ספירות ובהם נכלל ם מ״ב אותיות שהם י׳מ אמרים
ו׳לב׳ נתיבות וכל אות ואות יש לה כח א׳ או מהמאמרים או מהנתיבות אידה י׳ה הם ג׳
ראשונות הנשארות הנה בפי״ שמוצא השם הזה הוא מפסוק בראשית עד ב׳ של ב׳הו
ושבזה קצת בלבול כאשר נכתוב ויש מי שחילק האותיות האלה לשלשה חלקים
שהם ג׳ ידות יד דין ויד רחמים ויד החזקה וזה סידורו עם נקודו **בראשית ברא**
אלהים עד ב׳ יד דין **את השמי מואת הארץ** וע׳ ב׳ היד הרחמים **והארץ**
היתה תהו וב עב״יד חזקה:

Quoniam, inquit, *nomen hoc indicatur per Sephiram Geburah, id est, fortitudinis, locus verò, ex quo eductum fuit, est versus Genesis à* ב *vsq; ad* ב, *id est,* בהו; *& sic explicat Harasbi, pax super eum, in libro Sepher hatikunim, memoria eius in benedictione. Constitue caput supra pedes eius, & dixit Dominus seculorum, aperiam oculos meos, vt intelligam in illis quæ suprà sunt; introibo in ea, & confitebor Domino in 42 literis nominis hammephorasch, vt cognoscam singulas literas, iuxta motiones suas; sunt autem ista verba: In principio creauit Deus cælum & terram, terra autem erat inanis & vacua; & ita scribuntur, vt singulæ sex literas constituant, vt sequitur.*

7	6	5	4	3	2	1
התהווב	ארץ הית	הארץ וה	מים ואת	ים את הש	ברא אלה	בראשית
Quibus correspondent nomina extracta.						
שקוצית	יגל פזק	חקב טנע	בטר צתג	נגד יכש	קרע שטן	אבג יתץ

Singulis literis verò competit verbum, & vna semita; decem verba sunt Decalogi,

calogi, & 32 semitæ, quæ omnes dependent ex איה, *iuxta illud*, אבוא בם אודה יה *introibo in eas, & confitebor Domino. Septem Sephiroth comprehenduntur in septem illis nominibus, & omnia illa continentur in* בחשבע יה *Bathschebangh Adonai. Per* יה *notatur* חכמה *Sapientia, &* בינה *Intelligentia; per* א *verò indigitatur* כתר עליון *Corona suprema; quæ omnia Batsebangh continet: Veruntamen & iuxta illud, quod scriptum est; Aperite mihi portas iustitiæ; illa diuinitas est, quæ vocatur batschebag, in quantum illa continet septem verba illa, quæ sunt in septem Sephiroth, & tunc* איה *vocatur Zedeck, & est pars semitarum, & decem verborum, iuxta illud, introibo, & inquiram sapienter in ijs, quæ sunt septem verba septem Sephiroth, in quibus comprehenduntur 42 literæ, si enim 10 verba 32 semitis adiunxeris, habebis 42; singulis verò literis inest vnitas* א *Aleph, siue ea ex decem verbis, siue ex 32 semitis. Porrò per* איה אודה יה *significantur tres partes priores, ex quibus componitur hoc nomen; suntque prima verba* בראשית *vsque ad* ב *dictionis* בהו; *estq; in hac parte confusionis commistio, quemadmodum scribemus; sunt enim, qui has literas diuidant in tres partes, quæ sunt veluti tres manus,* יד הדין, *manus iudicij,* יד הרחמים, *manus miserationum, &* יד החזקה, *manus robusta; quarum ordo iste est vnà cum punctis singulorum ordinum. Prima pars* בראשית ברא אלהים *pertinet ad* יד דין, *manum iudicij; secunda pars* אתה שמי מואת הארץ, *ad* יד רחמים, *id est, manum miserationum; tertia pars* והארץ היתה תוהו וב, *pertinet ad* יד חזקה *manum fortem & robustam, quarum vnaquæque continet literas 14. quæ ducta in 3 dant 42. Iterum scriptum est, quod 42 literæ illæ sunt in fine legis in vltimo versu vt sequitur:* ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל: *Et cunctam manum robustam, magnaq; mirabilia quæ fecit Moses coram vniuerso, scilicet Israël; hic versus pariter tres continet manus; prima manus est* ולכל היד החזקה ול, *secunda* כל המורא הגדול אש, *tertia manus est* ר עשה משה לעיני כל, *quarum vnaquæque pars 14 pariter continet literas, quæ ducta in 3 dant 42, nomen Dei benedicti. Sic inueni, & interpretatus sum.* hucusque Pardes. Quæ omnia cùm obscuriora sint, quàm vt ab abstrusioris doctrinæ imperito intelligi queant, ea paulò fusiùs explicanda duxi.

Mysterium primi & vltimi versus Pentateuchi, ex quibus Cabalistæ eruunt nomen Dei 42. litterarum.

Fundamentum quo nixi Cabalici 42 literarum nomen eruunt, est primus & vltimus versus Pentateuchi; quorum prior vti à ב incipit, ita vltimus in ל terminatur, hæ verò duæ literæ constituunt dictionem לב quod idem est ac cor; quo Cabalici subobscurè indigitant, neminem legis arcanorum participem esse posse, nisi qui corde profundo, sensu & intelligentia summa præditus fuerit, quique 32 semitas sapientiæ, quas eadem dictio לב numero exprimit, quæque in diuinæ legis decursu inueniuntur, studiosè triuerit. Hinc vlteriùs speculantes, inuenerunt, in primo versiculo à ב ad ב, quæ est principium dictionis בהו (astu doloso, & manifestâ imposturâ) 42 literas, quas in tres manus seu partes, quarum vnaquæque 14 literarum est, vti dictum est, diuidunt; singulis manibus applicant vnam ex tribus supremis Sephirot, quæ continentur hisce tribus literis אחי, quæ notant tres supremas Sephiroth, *Kether*, *Cochma*, *Binah*,

Binah, id eſt, *Coronam ſummam, ſapientiam, & intelligentiam*. Porrò has quadraginta duas literas pariter in vltimo paulò antè citato totius Pentateuchi ſeu legis verſu inueniunt, qui, vti primus verſus Geneſis, incipit à ב, & in ב finit, ſic vltimus à ל incipit, & in ל finit; quem & in tres manus diuidunt, quæ tribus ſupremis Sephiroth pariter competunt. Et ſicuti primum verſum diuidunt in ſeptem verba hectaſyllaba, ſic & vltimum. Quâ quidem myſterioſa, vt ipſi putant, correſpondentia indicant, Deum Optimum Maximum, trinâ operatione in Mundum proceſſiſſe, Legem diuinam, Angelos, cœlum, terram, & quicquid eorum ambitu continetur, in virtute nominis tetragrammati, & quadraginta duarum literarum produxiſſe; quibus productis ſex dierum ſpacio, ſeptimo, qui per vltimum legis verſiculum indicatur, eum in ſeipſum reuoluiſſe omnia, æternam quietem capturum; quod fiet magno illo ſeculorum ac æternitatis Sabatho. Hinc dum totius legis arcanum ſub dictis duobus verſiculis attentiùs conſiderant, & vim ſingulorum verborum curioſiùs ſcrutantur; nihil eſſe in totius legis decurſu, nihil in toto creaturarum ambitu, quod hiſce non contineatur, aſſerunt. Cùm autem lex vniuerſa nihil aliud ſit, quàm continuus quidam, vti dictum eſt, diuinorum Nominum contextus, dicti verò duo primus & vltimus totius legis verſus veluti quædam epitome, vinculum omnium, omnium ſumma quædam ſit; Alphabetum verò viginti duarum literarum iuxta 242 reuolutiones ſuas, omnia diuinæ legis Nomina contineat & explicet; prædictum 1. & vltim. Geneſ. verſum, in quantum Dei voce formantur, & per Alphabetariam reuolutionem in alias literas & nomina tranſmutantur, vti ingentium arcanorum plenos, ſic etiam ſummam in operando vim & efficaciam obtinere eos ſibi perſuadent, ita vt eorum ope & diſpoſitione præuiâ, nihil non arbitrentur ijs recta cum intentione, fide ſummâ, & ardenti amoris affectu vtentibus à Deo concedi. Cùm itaque per Nomen Dei tetragrammaton יהוה, vti ſuprà dictum eſt, Deus omnia, quæ in Mundo ſunt, condiderit, Nomen autem expanſum ſic, ה, וו, ה, יוד, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν reſolutum 42, totidem videlicet, quot antè dicti verſus, literas conſtituat, factū eſt, vt inde tantorum myſteriorum fundamenta, tametſi inutili & vano labore, primum iacere cœperint: Porrò aliâ ratione eruunt hoc 42 literarum nomen. Dicunt enim Cabalici, quòd nomen 42 literarum, vt Pardes refert:

י	10
ו	6
ד	4
ה	5
ו	6
ו	6
ה	5
	42

שם מב' דאיהו דיוקנא דמלכא חקיק על חוטמא דיוקנא הוא יהוה וה חוטמא היא אהיה אשר אהיה וציור מ"ב אותיות בשע וה על כתב :

Sit inſtar imaginis, quæ eſt in annulo Regis; imago exhibet nomen יהוה, *annulus nomen duodecim literarum* אהיה אשר אהיה, *& ſcriptura vel ſignatio exhibet* Pardes.
42 literas in ſeptem nomina diuiſas, vti poſteà dicetur. Nomen verò 42 literarum in tetragrammato contineri, ita oſtendunt. Scribatur nomen tetragrammaton expanſè ſic: יהוה יוד הא ואו הא יוד ואו דלת הא אלף ואו אלף ואו הא אלף Et habebis quadraginta duas literas Nominis Dei expanſi, vt in ſequenti margine vides. אהיה quoque in numeros reſolutum dat 21,

Quomodo numerus 42 in nomine Dei tetragrammato lateat.

quæ

quæ duplata dant 42. Et hoc est, quod dicitur in Exodo אהיה, vbi אהיה bis אהיה אשר ponitur, & continet in se numerum 42. quod nomen אהיה si, vt priùs, expansè scribatur, comprehendet pariter 42 literas. Atque ex hoc miro, vt falsò opinantur, consensu nihil non eius ope magnum sibi pollicentur, vt diximus. Præterea cùm totius legis arcanum per 32 semitas sapientiæ, quas לב prima & vltima legis litera indicant, comprehendatur, & per decem verba Decalogi consumetur; hinc fit vt 10 iuncta 32 dent 42, quæ diuinum 42 literarum nomen, quo omnia quæ in Mundo sunt, continentur, indicant. Nomen autem 42 literarum in septem verba septem verbis primi & vltimi versus correspondentia dirimunt. Et per septem quidem verba indicant septem Sephiroth, quæ sunt, vt posteà dicemus, mensurationes Bereschith, siue dimensiones creationis fabricæ, & septem dies operationis & quietis. Et cùm Deus omnia sex diebus condiderit, hinc singula septem verba constant sex literis. Vnumquodque verò iterum in duas dictiones trium literarum diuidunt, adeo vt dictiones triliteræ in vniuersum sint 14, iuxta quarum analogiam totum quoque nomen in tria alia nomina, quorum vnumquodque 14 literarum sit, diuidunt, quas manus vocant; suntque manus iudicij, & correspondet Sephiræ *Kether*, id est, *Coronæ*; manus miserationum, & respondet *Chochma* siue *Sapientiæ*; & manus robusta, & respondet *Binah*, scil. *Intelligentiæ*. quam triplicem manum etiam per אהי tres literas insinuant, quarum prior א respondet *Kether*, & indicat nomen אהיה; altera ה respondet *Cochma Sapientiæ*, cuius index nomen יה est; tertia respondet *Intelligentiæ*, cuius nota est י. Per hæc enim diuina nomina trium Sephiroth superiorum influxus fit in omnes reliquas septem Sephiroth siue dimensiones fabricæ. Hinc, aiunt, omnis fons vitæ, gratiæ, & salutis; hinc totius Mundi, singulorumque ordinum in eo contentorum robur, vis, & conseruatio. Quæ omnia cùm in symbolico 42 literarum nomine contineantur, mirum non esse aiunt, tanta eo rectè vtentibus, & nomen cognoscentibus, charismata concedi; iuxta illud, *Exaudiam eum, & glorificabo eum, quoniam cognouit nomen meum*. Nec moueant te, aiunt, nomina hæc barbara & prorsus portentosa: cùm enim, vti dicunt Cabalici, voce Dei formata sint, & occultum ad diuinas virtutes, operationes, & nomina consensum habeant; mirum non est, Deo, qui symbolicis huiusmodi & mysticis allusionibus, & quæ essentiam eius veluti in idea quadam exhibeant, vnicè gaudet, dicta nomina, ob sympathicam quandam, & ab omnibus sensibilibus rebus abstractam analogiam, tanquam essentiæ suæ simillima, gratissima, & acceptissima esse: sicuti enim in Deo omnia quæcunque in Mundi machina includuntur, vnum simpliciter sunt; ita & in Alphabeto 22 literarum, omnes res, voces, nomina, dictiones vnum quid sunt, implicitè. Quod si in cœteris Alphabetis, maximè id in Hebraico omnium mysteriosissimo locum habet. Hinc, teste Zohar, legem ita scripserat Moses, vt in quamcunque partem legeretur, sursum, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, sensus erueretur diuinæ legi congruus, vti

suo

1	י
2	ה
3	ו
4	ה
5	י
6	ו
7	ד
8	ה
9	א
10	ו
11	א
12	ו
13	ה
14	א
15	י
16	ו
17	ד
18	ו
19	א
20	ו
21	ד
22	ל
23	ת
24	ה
25	א
26	א
27	ל
28	ף
29	ו
30	א
31	ו
32	א
33	ל
34	ף
35	ו
36	א
37	ו
38	ה
39	א
40	א
41	ל
42	ף

ſuo loco demonſtrabitur. Hinc ſicuti Aleph cum omnibus, & omnes reliquæ literæ cum Aleph; ב cum omnibus, & omnes cum ב; ג cum omnibus, & omnes cum ג comparantur, imò vnum ſunt, ob rerum, quas ſignificant, identitatem; ita Deus benedictus, eſt omnia in omnibus, & omnia in ipſo vnum ſunt, videlicet *Aleph, Beth, Ghimel, Daleth, He*, hoc eſt, *Principium, Domus, Retributio, Porta, Vita*, *Aleph* & *Thau*, *Alpha* & *Omega, Principium* & *Finis*, à quo omnia profluunt, & in ipſum refluunt. Nomina itaque tametſi, vt inquiunt, portentoſa ſint, & nihil ſignificare videantur, occultâ tamen vi & analogiâ omnium, quæ in Deo concipi poſſunt, perfectionum vnitatem occultè & myſticè, in quantum diuini Verbi eloquio formata ſunt, ſuæque virtutis baſin in Sacra Scriptura fundatam habent, exponunt. Exemplo rem oſtendam: ſicuti qui modò ſcribit nomen Petrus, modò Cephas, nunc Simon, illud literis quidem ſcribit omninò diuerſis, quorum tamen ſignificatio prorſus eadem eſt, & eundem Petri virtutum conceptum animo nobis ingerit; pari pacto dicunt Cabalici euenire in mirificis huiuſmodi diuinis nominibus; quæ quidem quantò ſunt abſtractiora, & omni humano intellectui abſtruſiora, tanto ad operandum earum virtute, efficaciora eſſe putant. Hinc, teſte Pardes, R. Schalomo Malco, & R. Hakana, explicato hucuſque 42 literarum nomini totidem epitheta, quæ diuinæ naturæ proprietates altiùs exponant, affingunt, ita vt 42 Epithetorum capitales literæ ſuprà citatum nomen 42 literarum perfectè exhibeant. quod vt curioſus Lector perfectiùs cognoſcat, Epitheta diuina 42, quorum initiales literæ nomen ſuprà citatum exhibent, hic apponendum duxi, omnia ex R. Salomone Malco, & R. Hakana deprompta, vt ſequitur. *Author Pardes. R. Schlomo Malcus. R. Hakana.*

Nomen 42 Epithetorum Diuinorum, quorum capitales literæ nomen 42 literarum, vti ſequitur, exhibent.

Nomen 42 literarum ſupracitatum, hoc eſt:

אבג יתץ קרע שטן נגד יכש בטר צתג הקב טנע יגל פזק
שקו צית:

Epitheta 42 hoc exponentia ſunt ſequentia.

אדירירון בהירירון גבירירון יגבהיה תלמיה צתניה: *Nomen 42 literarum in ſeptem verba diuiſum.*
Tſetaniah, Thelamiah, Igbahiah, Gebiriaron, Behiriaron, Adiriaron,
קרמיה רגריה עריריה שגעיה טלטיה נהריה:
Nehariah, Telatiah, Scheganghiah, Ngheririah, Regariah, Keramiah,
נשמריה געריה דהריה יעליה כסיה שיגיוניה:
Schigioniah, Cheſeiah, Ienghaliah, Deariah, Geareiah, Niſmariah,

 בועליה

בועליה טורריה רמיה צצציה תהכיה גלגליה:

Galgaliah, Thahchaiah, Tsatsitsiah, Ramiah, Torereiah, Bungheliah,

הנניה קתקיה בחוחויה טבטביה נאניה עממיה:

Gbnamamiah, Neaniah, Tabtabiah, Babauehuiah, Kathakaiah, Hananiah,

יהלשריה גוריה לממריה פקודקדיה צחריה קמליה:

Kemaliah, Tschariah, Pekodkadiah, Lemimariah, Goreiah, Iehalschariah,

שתחדריה קדושיה והאלאליה צעדיה יתחלכיה תמתליה:

Thamtheliah, Iathablchaiah, Tsanghadiah, Vehaeleliah, Kedoschiah, Schathodraiah,

Hæc ſunt 42 nomina, quæ totidem Dei attributa exponunt, explicantque nomen 42 literarum in capitibus ſingulorum nominum exhibitum; & nomina quidem ſunt extracta ex Pſalmis, cœteriſque ſacris ſcripturæ textibus, quorum puncta referunt ipſa puncta, quibus in dictis ſacræ ſcripturæ locis inſigniti textus reperiuntur; omnium autem interpretatio ea eſt quæ ſequitur.

Explicatio dictorum Nominum.

1 Magnifice Deus doce nos, 2 ſplendide Deus illumina nos, 3 fortis Deus robora nos, 4 Deus exaltans, 5 Deus dulcis animæ inſpergens ſemina, 6 Deus iuſtus, 7 Deus ſuperinduens, 8 Deus commotionis, 9 Deus excitans à mortuis, 10 Deus perambulans vniuerſa, 11 Deus ſublimatus, 12 Deus influens, 13 Deus conſeruans, 14 Deus increpans, 15 Deus ſcrutans corda; 16 Deus ſubleuans; 17 Deus abſconditus, 18 Deus omni creaturarum cantu laudandus, 19 Deus Dominus omnium, 20 Deus malorum expulſor, 21 Deus lapſos eleuans & ſublimans, 22 Deus iuſtus iuſtus iuſtus, 23 Deus ſubuertens malos, 24 Deus Cœlorum, 25 Deus miſerator; 26 Sanctus tu Sanctus Deus, 27 Deus in eſſentia ſua perfectus, 28 Deus optimus & beatiſſimus, 29 Deus gratiam præſtans, 30 nobiſcum Rex Deus, 31 Deus hominum ſemitas intuens, 32 Deus terribilis & formidabilis, 33 cui ſimilis Dominus Deus? 34 Deus viſitans iniquitates, 35 Deus totius ſplendoris, 36 Deus languidos confortans, 37 Deus fundamentum laudis & 38 confeſſionis, Deus Sanctus,

Et

39 40 41
Et Deus Deus Deus, Deus progreſſuum, Deus nulla cogitatione perueſti-
42
gabilis, Deus perfectio & conſumatio omnium.

Atq; hæc ſunt 42 attributa Deo nomina, quæ exponunt & explicant nomen illud 42 literarum, quod in fontibus attributorum portant; & ſunt (verbis eorum vtor) veluti totidem lumina quæ illuminant formas ſpirituales, ſingula ſingulas, ad indicandam literam in capite nominis ſui, quæ eſt veluti fons quidam ex capite in cœtera membra diffluens; & quemadmodum ramus infigitur radici, & radix ramo, ſic ipſa emanat ex fonte ſuo, qui eſt Deus benedictus, cuius virtutes nomina 42, occulto quodam conſenſu nomini Dei tetragrammato יהוה correſpondentia, aptè explicant. Sed audiamus Authorem Pardes:

Author Pardes.

ובשם זה מצאנו בספר הקנה שמות בראשי תיבותם הוא שם בן מ'ב' נראה משם השם לבוש אל זה השם השמות וכוונת כי מ'ב' אותיות השם הם מ'ב' מאורות מאירות צורות רוחניות ושם כל א' הוא כפי הנזכר לעיל ולרמז אל אות השם שהוא מקורו בא בראשו שמו סימן האות לרמוז כי הענף נעיץ בשורש והשורש בענף ולהורות שהוא אצילות נאצל מן המקור ההוא:

Et in libro Hacana inueni de hoc nomine, cuius literæ ſunt in capite nominum, quod illud ſit nomen Dei 42 literarum; hinc apparet, nomen hoc eſſe quaſi dictis nominibus veſtitum; intentio autem fuit indicare, quod 42 literæ illæ nominis ſunt quaſi 42 luminaria illuminantia formas ſpirituales; & huius nominis vnaquæque litera iuxta ea, quæ ſuprà dicta ſunt, indicat literam nominis, qui fons eſt proueniens in capite, & nomen eius ſignum eius literæ, ad indicandum, quòd ramus infigitur radici, & radix ramo; & ad docendum, quòd illud ſit effluxus profluens ex fonte illo. Nomen itaque 42 literarum per totidem atttibuta propoſita propriè omnes in Deo perfectiones indicat, in quantum in Archetypo illo Mundo, mentis noſtræ fragilitas concipere poteſt; qui tamen influxus diuinarum operationum immediatè fit in Mundum Angelicum, per hunc in Mundum hunc ſenſibilem. Vt verò ſeries horum Mundorum aptè exprimant, alia 42 nomina fingunt, quorum initiales literæ nomen 42 literarum in præcedentibus expoſitum exhibent. Sunt autem nomina Angelorum vniuerſi præſidum, qui ſemper vnam ex quadraginta duabus diuini nominis literis in capitibus portant, iuxta illud; *Angelus meus præcedet faciem tuam, obſerua eum, & audi vocem eius, quoniam nomen meum in ipſo eſt.* Nomina verò ſunt, quæ ſequuntur.

Nomina 42 Angelorum, qui nomine 42 literarum inſigniuntur, eorumque interpretatio, quorum tamen vſus meritò ab Eccleſia prohibitus eſt, ob enormes quas Rabbini inde deducunt ſuperſtitiones; quare ſi quandoque numiſmata hiſce nominibus inſignita repererit Lector, ex qua officina prodierint, cognoſcere poterit.

Tſadkiel, Thumiel, Iophiel, Gabriel, Boel, Orphaniel,

אבג יתץ — אורפניאל בואל גבריאל יופיאל תומיאל צדקיאל

Nagdiel, Thabiel, Schemſchiel, Gnazuziel, Raphael, Kabtſiel,

קרע שטן — קבציאל רפאל עזוזיאל שמשיאל תביאל נגדיאל

Schagnariel, Chebaſchiel, Iehudiel, Daniel, Gaboriel, Nachliel,

נגד יכש — נחליאל גבוריאל דניאל יהודיאל כבשיאל שעריאל

Gedudiel, Therumiel, Tſaphiniel, Rachmiel, Tabtabiel, Berachiel,

בטר צתג — ברכיאל טבטביאל רחמיאל צפיניאל תרומיאל גדודיאל

Gnamiel, Nuriel, Tahariel, Barakiel, Kumiel, Chaziel,

חקב טנע — חזיאל קומיאל ברקיאל טהריאל נוריאל עמיאל

Kedoſchiel, Zachariel, Phaniel, Lehabiel, Geriel, Iſrael,

כגל פזק — ישראל גריאל להביאל פניאל זכריאל קדושיאל

Thabriel, Ilphiel, Tſuriel, Vauiel, Karbiel, Schalgiel,

שקו צית — שלגיאל קרביאל וויאל צוריאל ילפיאל תבריאל

Interpretatio horum Nominum ex mente Cabaliſtarum.

[1] Angelus vultus lucidi; [2] Angelus in eo Deus; [3] Angelus fortitudinis; [4] Angelus pulchritudinis; [5] Angelus perfectionis: [6] Angelus iuſtitiæ; [7] Angelus congregationis; [8] Angelus ſanationis; [9] Angelus vehementis roboris; [10] Angelus Solis; [11] Angelus beatitudinis; [12] Angelus annunciationis; [13] Angelus poſſeſſionis; [14] Angelus virium & valoris; [15] Angelus iudicij; [16] Angelus confeſſionis; [17] Angelus ſubiectionis; [18] Angelus apertionis portarum; [19] Angelus benedictionis; [20] Angelus magnæ beatitudinis; [21] Angelus miſerationum; [22] Angelus reconditorum theſaurorum; [23] Angelus exaltationis; [24] Angelus caſtrorum; [25] Angelus viſionum; [26] Angelus reſurrectionis; [27] Angelus fulguris ſeu gladij coruſcantis; [28] Angelus purificationis; [29] Angelus ignis; [30] Angelus populorum; [31] Angelus rectitudinis; [32] Angelus peregrinationis; [33] Angelus flammæ; [34] Angelus facierum; [35] Angelus memorialium; [36] Angelus ſanctificationis; [37] Angelus candoris niuei; [38] Angelus oblationum; Ange-

39 40 41 42
Angelus vncinorum; Angelus anguſtiæ; Angelus vlcerum; Angelus fractionis. Atque hæc ſunt Angelorum ſiue diuinarum potentiarum nomina, quorum miniſterio omnia ſecundùm Rabbinos adminiſtrantur; quæ quidem in Deo omnia vnum ſunt, de quibus Cabaliſtæ aſſerunt, quòd quicunque ijs rectè vti nouerit, is omnium quæ deſiderari poſſunt (ſi Dîs placet) in hoc Mundo, compos ſit futurus; atque hoc propter ſummam, quam cum diuinis virtutibus habent, analogiam & ſimilitudinem: & quoniam Dei voce formata ſunt, hoc ipſo magnam in operando efficaciam, vt ipſi ſentiunt, habent.

Vides igitur ex his, quomodo hoc nomen quadraginta duarum literarum primò ex primo Geneſis verſu pariter 42 literarum, per combinatoriam artem emergat; & quomodo poſtea ex varijs Sacræ Scripturæ locis, alia totidem Dei attributa vnà cum Angelorum nominibus, ſingulis 42 literis, quibus dictum nomen penitùs exponitur, explicaturque, à ſuperſtitioſis Hebræis affingantur. Explicato itaque nomine Dei, iam quomodo eo Sacerdotes benedicere ſolebant, videamus.

CAPVT VI.

De Nomine Dei ſeptuaginta duarum literarum, quod ἑβδηκοντάδυογράμματον Dei Nomen appellatur, deque abuſu eiuſdem.

NOmen ſeptuaginta duarum literarum, apud Cabaliſtas celeberrimum, & omnium myſteriorum (rectiùs ſuperſtitionum) veluti epitome quædam & anacephaleoſis, cùm à paucis non dicam explicatum, ſed nè quidem famâ perceptum ſit; hinc noſtrarum partium eſſe rati ſumus, illud ex primis fundamentis in lucem educere, myſteria ſub eodem, vt Cabaliſtæ ſomniant, recondita declarare, atque tandem aliquam bono publico ex abſtruſiori hac Hebræorum doctrina detecta vtilitatem, ſuperſtitionum occurrentium confutatione conferre; Quòd vt quàm optimè fiat, rem à primis principijs ordiamur.

Omnia Dei nomina ex nomine tetragrammato profluunt ex mente Rabbinorum;

Diximus in præcedentibus, ex mente Rabbinorum, omnia nomina diuina ſuam ex nomine Dei tetragrammato originem habere; ex eo enim, vti docuimus ex ipſis, nomen Dei duodecim literarum, nomen Dei viginti duarum literarum, & nomen Dei 42 literarum, & tandem nomen Dei ſeptuaginta duarum literarum, veluti ex inexhauſto quodam & perenni fonte profluit. Nomen enim Dei יהוה cum punctis combinatum ſeptuaginta duo couſtituit nomina Dei eſſentialia; quibus reliqua omnia nomina per quandam effectuum in reliquis Mundis eluceſcentium analogiam applicantur. Hinc ſecretiores Cabalæ Magiſtri, pulchrè omnia dicta in nomine Dei יהוה exhibent. primò enim illud exhibent ſub forma triangula combinatum, vt in margine vides. Si enim primò quatuor iod יייי in numeros reſolueris, habebis 40; ſi his numerum trium ההה adiun-

Duobus modis colligunt hoc Rabbini.

Primus modus.

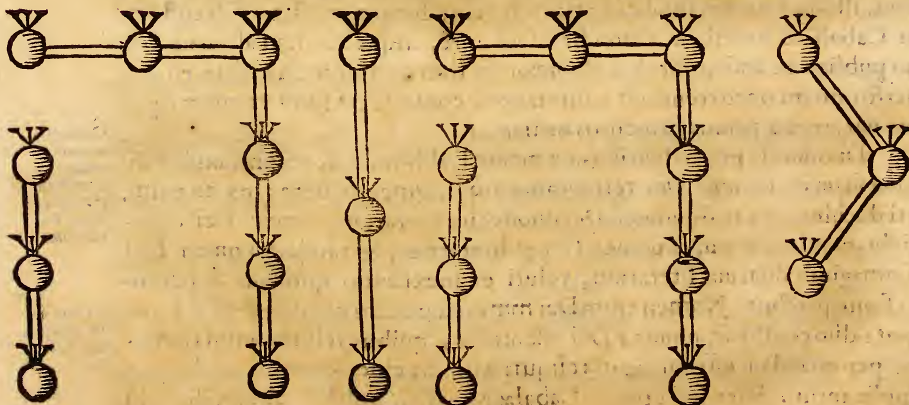
י י י י 40
ההה 15
ו ו 12
ה 5
72

iunxeris, habebis 55; ſi denique hiſce addideris numerum ſub duobus וו, habebis 67; quibus ſi numerum 5 ſub ה contentum addideris, habebis 72. Iterum alio modo ſeptuaginta duo Dei nomina exhibent ſub nomine Dei tetragrammato, vt ſequitur.

Secundus modus.

Primò enim ſcribunt illud quatuor ſuis literis expansè; deinde vniuſcuiuſque literæ lineis tria puncta ſiue circulos apponunt: Et cùm nomen Dei bifariã diuiſum det duo nomina יה & וה, quorum vnumquodque eſſentiam Dei intrinſecam denotat; hinc primum nomen יה duodecim circulos, quos ipſi Mundos vocant; & totidem וה *vehu* habebit, adeoque vtrumque 24, in quibus explicandis 24 volumina totius legis diuinæ occupantur; ſingulis circulis ſeu Mundis apponunt tres apices in modum coronæ, & nihil aliud, quàm nomen Dei tribus יוד exhibitum ſignigníficant, ſiquidem tres in Deo exiſtendi modos, *Kether*, *Chohma*, *Binah*, quas nos diuinas hypoſtaſes appellamus, indicant; atque his omnia Mundi corpora, & quicquid in ſingulorum Mundorum ordinibus rerum ſiue ſenſibilium, ſiue inſenſibilium ineſt, ſignatum ſpectatur. Porrò terni apices 24 circulis impoſiti numero ſunt 72, quæ ſunt veluti centra quædam ſeptuaginta duorum Mundorum idealium (quæ per ſeptuaginta duas familias in vniuerſum Mundum propagatas aptè indicantur) à quibus omnia vti profluunt, ita in eadem reſoluuntur; multa quidem reſpectu rerum creatarum, vnum tamen reuera quoad eſſentiam diuinam, centrum centrorum, quod & vnum illud impartibile & ineffabile Dei nomen congruè ſignat. Verùm nomen 72 literarum, vti explicuimus, in Pardes exhibetur, vt ſequitur.

Nomen Dei 72 literarum in nomine Dei tetragrammato myſticè exhibitum.

Sed nè quicquam proprio ingenio confinxiſſe videamur, audiamus Authorem Pardes, hoc ipſum his verbis deſcribentem in porta 16. vbi nomen Dei 4 literarum fusè explicat:

נמצא

נמצא בקבלת הגאונים בסוד כתיבת שם בן ד' והקוקתו רז"ל הוראת הגאון
לתלמידיו כי כתיבת כל אות ואות בצורת ג' נקודות כקודורות ומחולקות לג' ראשים
וחלק כל ראש וראש לג' נקודות ועד אשר יעלה כל מספר הנקודות לכ"ד כמספר כ"ד
צורות רוחניות פנימיות למספר כ"ד ספרי המקרא י"ב משפיעים וי"ב מושפעים י"ב
נותנים וי"ב מקבלים והם **סוד שבטי י"ה עדות לה"ש** וזה ציורו וכל נקודה
יש לה ג' ראשין וג' אותיות הקדש עולים כלם למספר השם הנסתר מ"ב ועם כתרי
האות האחרון עולים כלם למספר השם הנכבד ע"ב :

רז"ל Rabbini nostri memoria eorum in benedictione.

Id est, *Inuenimus in Cabala Hazgeonim* (ita vocant Magistros sapientes post Amoraim, & ita dicuntur, quòd legem in 60 tractatus diuisam explicarent, quod & nomen יהוה in numeros resolutum indicat.) *de arcano nominis Dei quatuor literarum, & constituêre illud Geonim disipulis suis; quoniam Scriptura huius nominis hæc est: vnaquæque litera quoad formam suam ex tribus punctis siue Iod constat, & vnumquodque in tria capita diuiditur, quorum numerus pertingit ad 24, iuxta numerum formarum spiritualium intrinsecarum, iuxta numerum librorum legis 24, è quibus 12 influunt, 12 influuntur, 12 dant, & 12 accipiunt, quod est mysterium in testimoniū tribuum fil. Israël; & hæc est eius figura: Omne punctum habet tria capita, & tres literas sanctas, quæ ascendunt veluti in coronis suis ad numerum nominis occulti, quod est, 42 literarum, & cum coronis literæ posteriùs ascendunt omnes ad numerum Nominis inclyti & reuerendi septuaginta duarum literarum.* Postea subiungit quomodo Deus sanctus & benedictus ex inaccessa diuinitatis suæ caligine septuaginta duobus vestimentis indutus in Mundum processerit; verùm cùm ea longiora sint, quàm temporis & operis ratio postulat, omittenda duxi; solùm hoc loco, vnde septuaginta duo nomina diuina tetragrammato nomine vestita producta fuerint, explicandum restat.

Vnde 72 nomina diuina tetragrammato nomine vestita, producta fuerint.

Deus itaque Optimus Maximus ex impenetrabili, aiunt, caliginis suæ abysso Mundo illabens, primò se Angelico septuaginta duobus vestimentis indutus inseruit, id est, virtutes suas operationesque septuaginta duabus Intelligeutijs principalibus communicauit; qui denique eadem virtute reliqua 72 Mundi sensibilis systemata, prout alij Cœlis, alij elementis, alij mistis corporibus, alij spiritualibus substātijs, alij alijs præsunt, signauerunt, iuxta illud Exodi 23. *Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te &c: audi vocem eius, nec condemnendum putes, quia non dimittet cùm peccaueris, & est nomen meum in illo.* Per quod cognoscimus, nomen Angeli optimo ritu Dei nomen comprehendere quandoque debere. Ideo cùm Cabalici Angeli cuiusuis nomen significatiuè pronunciare nequeunt, subsidio alicuius nominis Dei, quod illi adiungunt, totum simul proferre consueuerunt; sic tres hosce characteres: מיכ : גברי : רפא ad significandum Angeli nomen impropriè vident vsurpari, nisi nomen Dei אל *El* addatur, & fiat, מיכאל : גבריאל : רפאל : *Michaël, Gabriël, Raphaël.* ita ijdem quoque in alijs Angelicis nominibus sacram scripturam imitantes dicunt *Raziel, Iophiel, Tsadkiel, Beliel, Maltiel, Vriel*, & pari passu cætera. Sunt autem duo nomina Dei Angelis maximè congrua אל *El*, & יה *Iah*; quorum hoc beneficia & misericordiam Dei in operibus suis elucescentē, illud vim & energiā fortitudinis & iudicij aptè designat, iuxta illud:

Cabalici quomodo Angelorum nomina forment.

Duo nomina Dei Angelis optimè congruunt יה & אל.

יה

ב׳ יה שהוא עולם הרחמים ארני שהוא עולם הדין *Si iniquitates obſeruaueris* יה *Iah, Domine, quis ſuſtinebit?* quem verſum c. 8. portæ lucis, יה *Iah*, ſeculum clementiæ, *Adonai* ſeculum ſeueritatis iudicij explicat. Optimus igitur nobis Deus eſt, quia clementiſſimus; & maximus, quia fortiſſimus; quæ duo hæc nomina, יה & אל, pulchrè exponunt; quorum alterum ſi quotocuique ſeptuaginta duorum nominum coniunxeris, efficies ſeptuaginta duo Angelorum, quorum ſinguli ſuprà citato Dei nomine tetragrammato ſignati ſunt, nomina. Continentur hæc nomina myſterioſa, vt Cabalici putant, & operoſè nimis deducunt, in c. 14. Exodi, in tribus verſibus conſequentibus 19. 20. 21., quorum primus ita ſe habet:

Verſus tres Exodi 14. continentes 72 Dei & Angelorum nomina.

Verſus I.

ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם׃

Et profectus eſt Angelus Dei, qui præcedebat caſtra Iſraël, abyt poſt eos, & cum eo pariter columna nubis, & ſtetit poſt eos.

Verſus II.

ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה׃

Et venit inter caſtra Ægyptiorum, & inter caſtra Iſrael, & facta eſt nubes tenebroſa, & illuminauit nocturna, & non ſibi appropinquauerunt tota nocte.

Verſus III.

ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים׃

Et extendit Moyſes manum ſuam ſuper mare, & abſtulit Dominus mare in vento Orientali vehemente & vrente tota nocte, & poſuit mare in ſiccũ, & diuiſæ ſunt aquæ. Atque hi ſunt tres verſus, quorum vnuſquiſque ſeptuaginta duas literas continet; ex quorum arcanâ diſpoſitione quomodo ſeptuaginta duarum literarum nomen, ſeu potiùs ſeptuaginta duo Dei attributa, Angelorumque, quorum ope Moſes mare diuiſiſſe putatur, nomina eruantur, videamus quì explicent Cabaliſtæ. Tametſi enim Galatinus lib. 2. de Arcan. Cathol. verit. totum artificium fusè doceat, quia tamen Lectoris captui non ſe accommodat, mearum partium eſſe ratus ſum, id paulò fuſiùs exponere, eſt enim hoc vnum è præcipuis Cabalæ arcanis.

Diſpoſitio trium verſuum c. 14. Exodi ad eruenda 72 Dei, & Angelorum nomina.

R. Nehunia in Pardes.

Primus verſus ויסע, & tertius ויט, ſcribantur ordine normali ſeu perpendiculari, progreſſu literarum naturali; Secundus verſus ויבא ordine primo & tertio parallelo quidem, at inuerſo, ita vt vltima litera huius, primis dictorum verſuum literis reſpondeat, prout in ſequenti ſchemate patet. Cuius rei rationem aſſignat R. Nehunia in Pardes, quòd primus verſus exhibeat ordinem חסד *Cheſed*, id eſt, *clementiæ*; vltimus verò רחמים, id eſt, *miſericordiæ*; Medius verò verſus, cùm ad iudicij & ſeueritatis ordinem pertineat, & quodammodo primis ordinibus contrariari videatur, haud ſine ratione, inuerſus ponitur. ita Pardes. Alij alias aſſignant rationes, quas vide apud Raſſi, Tarphon, Botrellum. Schema ſequitur.

Vides igitur in hoc præſenti ſchemate, quomodo tres dicti verſus, quorum vnuſquiſque ſeptuaginta duarum literarum, ita digeſti ſint, vt

primus

primus & vltimus recto, medius inuerso ordine progrediantur: quomodo præterea singulorum tres literæ, vnum nomen Dei tetragrammaton, conficiant; quibus si in fine vel יה *Iah*, vel אל *El* adiunxeris, produces septuaginta duo virtutum diuinarum signacula, quibus totidem Angeli, omnes rerum creatarum Classes signant; sunt enim præsides siue in rerum mundanarum administrationem, siue in specierum conseruationem, à diuina prouidentia constituti, quibus vti nomen Dei in se portant, ita omnia ijs obediunt, omnia ijs sese subijciunt; quibus nulla vis resistere, vt aiunt, possit. Verùm sciat Lector, sub Angelo lucido interdum nigram caudam reperiri, dum nihil adeo sanctum est, quo humani generis hostis non sub prætextu diuini cultus ad animarum exitium, vtatur; quod fit, quando ad superstitiosos vsus, & Angelorum aduocationem in rebus non licitis, adhibentur: quare (quod semper monui) nullâ ratione, nisi ab Ecclesia approbata, vsurpanda sunt.

Septuaginta duo Dei nomina ex tribus versibus Exod. 14. capite extracta, de quibus vide Galatinum l. 2. arcanor. Cathol, veritatis.

	ה	י	ו	ה	ו	1	*Vehuiah*
	ל	א	י	ל	י	2	*Ieliel*
Seraphim	ל	א	ט	י	ס	3	*Sitael*
1 Chorus.	ה	י	מ	ל	ע	4	*Nghelamiah*
	ה	י	ש	ה	מ	5	*Mahasiah*
	ל	א	ה	ל	ל	6	*Lelahel*
	ה	י	א	כ	א	7	*Achaiah*
	ל	א	ת	ה	כ	8	*Cahethel*
	ל	א	י	ז	ה	9	*Haziel*
	ה	י	ד	ל	א	10	*Aladiah*
	ה	י	ו	א	ל	11	*Laauiah*
Cherubim	ה	י	ע	ה	ה	12	*Habaiah*
2 Chorus.	ל	א	ל	ז	י	13	*Iezalel*
	ל	א	ה	ב	מ	14	*Mebahel*
	ל	א	י	ר	ה	15	*Hariel*
	ה	י	מ	ק	ה	16	*Hakamiah*
	ה	י	ו	א	ל	17	*Louiah*
	ל	א	י	ל	ך	18	*Caliel*
	ה	י	ו	ו	ל	19	*Leuiuiah*
Throni	ה	י	ל	ה	פ	20	*Pahaliah*
3 Chorus.	ל	א	כ	ל	נ	21	*Nelchael*
	ל	א	י	י	י	22	*Ieiahel*
	ל	א	ה	ל	מ	23	*Melahel*
	ה	י	ו	ה	ה	24	*Habiuiah*

	נ ת ה י ה	25	*Nithaiah*
	ה א א י ה	26	*Haaiah*
	י ר ת א ל	27	*Ierathel*
Dominationes	ש א ה י ה	28	*Scheheiah*
4 Chorus.	ר י י א ל	29	*Reiaiel*
	א ו מ א ל	30	*Omael*
	ל כ ב א ל	31	*Lecabel*
	ו ש ר י ה	32	*Vasariah*
	י ה ו י ה	33	*Iehuiah*
	ל ה ה י ה	34	*Lehaiah*
	כ ו ק י ה	35	*Chauakiah*
Potestates	מ נ ד א ל	36	*Menadel*
5 Chorus.	א נ י א ל	37	*Aniel*
	ה ע מ י ה	38	*Haamiah*
	ר ה ע א ל	39	*Rehael*
	י י ז א ל	40	*Ieiazel*
	ה ה ה א ל	41	*Hahael*
	מ י כ א ל	42	*Michael*
	ו ו ל י ה	43	*Veualiah*
Virtutes	י ל ה י ה	44	*Ielaiah*
6 Chorus.	ס א ל י ה	45	*Sealhiah*
	ע ר י א ל	46	*Nghariel*
	ע ש ל י ה	47	*Asaliah*
	מ י ה א ל	48	*Mehiel*
	ו ה ו א ל	49	*Vehuel*
	ד נ י א ל	50	*Daniel*
	ה ח ש י ה	51	*Hahasiah*
Principatus	ע מ מ י ה	52	*Nghimamiah*
7 Chorus.	נ נ א א ל	53	*Nanael*
	נ י ת א ל	54	*Nithael*
	מ ב ה י ה	55	*Mebaiah*
	פ ו י א ל	56	*Pouiel*
	נ מ מ י ה	57	*Nemamiah*
	י י ל א ל	58	*Ieialel*
	ה ר ח א ל	59	*Harahel*
Archangeli	מ צ ר א ל	60	*Mitsraël*
8 Chorus.	ו מ ב א ל	61	*Vmabael*
	י ה ה א ל	62	*Iahahel*
	ע נ ו א ל	63	*Nghanauel*
	מ ח י א ל	64	*Mehiel*
	ד מ ב י ה	65	*Damabiah*
	מ נ ק א ל	66	*Mankel*
	א י ע א ל	67	*Eiael*

Angeli

Angeli	כ	י	ו	ב	ח	68 *Habuiah*
9 Chorus.	ל	א	ח	א	ר	69 *Rochel*
	ח	י	מ	ב	י	70 *Iabamiah*
	ל	א	י	י	ה	71 *Haiaiel*
	ה	י	מ	ו	מ	72 *Mumiah*

Atque hoc est nomen illud Dei 72 literarum, ab Hebræis מיוחר vnitiuum appellatum, vnum reuera si essentiam spectes, plura si effectus, quos in vniuerso spectandos exhibet. Hos R. Nehunia אריה vocat, eò quòd tot in 72 hisce nominibus tetragrammati literæ sint, quot sub אריה numeri, videlicet 216. Nam 72 in 3 ducta hunc numerum producunt. hoc idem septuaginta duos pontes appellat, & vnicuique ponti attribuit nomen א, pontes diuinæ misericordiæ, supra quos filij Israël vndantis maris fluctus animo imperterrito transierunt. Hæc arbor in medio paradisi, ad septuaginta duorum Mundi populorum gentiumq; salutem plantata:

Epitheta quæ Cabalistæ tribuunt nomini Dei 72. litterarum.

R. Nehunia

האילן גדול בתוך גן עדן בהחענפים שהםתיבות יתפשטו
עוד ענפים דקים ועלים והם האותיות :וכ"

Arbor magna in medio paradisi, cuius rami dictiones, vlteriùs in ramos paruos & folia, quæ sunt literæ, extenduntur, vim suam & nutrimentum sugentes à tribus dictis versibus, sicuti rami & folia à radice. Omnia verò à supremo fonte deriuantur nominis magni & terribilis, Dei sancti & benedicti, à quo veluti ab archetypæ arboris radice omnia dependent, omnia vegetantur, aluntur, viuunt. Hoc, aiunt, arcanum est Mundi in quatuor Mundi partes diuisi, quorum vnaquæque tres partes habet, altum, imum, medium, quæ in 4 ducta dant 12, quæ respiciunt ad duodecim combinationes Nominis Dei יהוה, quas *Hauioth* dicunt. Sunt præterea in vnaquaque quadruplicis Mundi plaga quatuor columnæ, quæ eum sustentant; non incongruè fulcimenta totius Vniuersi, vnaquæque columna sex partes habet, scilicet quatuor latera cum capite & calce. Si porrò 6 in 12 duxeris, habebis 72; atque hic est numerus ἑβδομηκονταδυογράμματον septuaginta duarum dictionum in omnes Mundi partes diffusum. Hi sunt, teste R. Amorai in Bahir, id est, *libro speculationum*, duodecim gubernatores, quorum vnusquisque sex potestatibus tremendis præstat, qui inuicem multiplicati dant 72 diuinarum virtutum influxus, per nomen septuaginta duarum literarum exhibitos. Hæc est, teste Zohar, Scala illa Iacob 72 gradibus instructa, cuius apex super Solis Lunæque vias porrectus, in supremo diuinitatis atrio repositus est, per quem Numen in vniuersos entium ordines descendit, Angeli hominesque per eam eò, vnde profluxerunt, reuertentes ascendunt. per hunc veluti per quadruplicem duodenarium 12 signa Zodiaci, 12 Menses, quorum præsides totidem, atq; adeo per heptacosiadyadem omnia, opinione Rabbinorum, gubernantur, sustentantur & conseruantur. Hoc nomen ijs exhibet cubum illum mysticum, qui per trinam icositetradem ad 72 ascendit.

R. Amorai.

Vsus Nominis Dei 72. litterarum secundùm Cabalistas.

Mm 2 Atque

Atque hæc omnia fuſè in Pardes, ex quo ea decerpſimus, pertractantur. Vidimus Nominis ſeptuaginta duarum literarum myſteria; iam vſum quoque horum nominum ex mente Cabalicorum tradamus.

Ridiculum figmentum Cabaliſtarum de efficacia 72. Dei nominum.

Putant Cabalæ Magiſtri, Deum per huiuſmodi ſeptuaginta duo nomina, Angeloſque diuinarum virtutum diſpenſatores, ſingulari & mirâ quâdam ratione, hominibus ritè diſpoſitis, & myſter[illegible] ſub hiſce nominibus latentium peritis ſeſe inſinuare, dummodo fi[illegible]tâ & ſincerâ intentione ijs in orationibus ſuis vtantur. Cùm enim ſecundùm naturæ & gratiæ gradus diſpoſita ſint, inde mirum quendam naſci rerum ſenſibilium cum inſenſibilibus conſenſum & ſympathiam putant, quam qui in tanta naturarum diuerſitate, ad vnitatem reuocare nouerit, illum credunt per hæc, & Angelos rerum præſides, & Deum ſupremum omnium moderatorem ad ſuis obſequendum poſtulatis veluti trahere, & ſui iuris facere poſſe. Nam vt R. Manahem Racanati hoc loco Exodi tradit:

R. Manahem Racanati.

אותיות פורחות למעלה בעיקר המרכבה וחם ממונים
לעשות כל דבר בהם ופעולתיהם יודעים למקובלים:

Characteres hi ſunt volantes ſupernè in fundamento ſapientiæ ſpiritualis, & ſunt adminiſtratorij ſpiritus ſeu præfecti ad omnia per eos expedienda, eorumque operationes notæ ſunt Cabaliſtis. Hoc R. Akiba ait procedere de throno gloriæ Dei. Quemadmodum enim, ait, Imperator per ſubordinatos ſibi Principes, Duces, Comites, Barones, Nobiles omnia Imperio ſuo ſubiecta gubernat, vnus per diuerſos riuos in alia & alia Regni ſui membra influens; ita Deus Optimus Maximus per diuerſos Angelorum ordines, omnia quæ Mundi ambitu concluduntur, moderatur, iuxta illud Danielis:

R. Akiba.

ובמצבה עבד בחיל שמייא ודאריאל:

Et ſecundùm voluntatem ſuam facit in exercitu cœlorum, & habitatoribus terræ. Sed vt ad inſtitutum reuertamur;

Sunt hæc ſeptuaginta duo nomina inſtar inſtrumenti ſeptuaginta duarum chordarum harmonicè aptatarum, in quo ſicut non quælibet cum quibuſlibet conſonant, vt fusè nos in decachordo naturæ Muſurgiæ noſtræ vniuerſalis demonſtrauimus, ſed quæ certam & concinnam proportionem ad ſe inuicem habent, intentam harmoniam perficiunt; ita non pro quibuſlibet rebus, quælibet nomina pronuncianda eſſe ſentiunt, ſed ea, quæ ad res quas poſtulant, occultam quandam proportionem & ſympathiam habent. Sic Angelus ignis ad fidei ſuæ commiſſum elementum, occultam proportionem habet, vt ſignans ad ſignatum; quam proportionem qui nouerit, facilè dicunt Cabalici, ſe ab omni ignis damno liberare poterit, ritè illum inuocando: Hinc Cabalici ex libro Pſalmorum nonnullas ſententias, non tam humanâ, quàm, vt putant, diuinâ prouidentiâ mortalium fragilitati traditas receperunt, quarum ſingulæ, dum vnum ex dictis Dei Angelorumque nominibus, vnà cum nomine Dei tetragrammato, (vno non ſine cauſa, quod initium Geneſeos refert, excepto) incluſum tenent, eas ſummâ & omninò ſuperſtitioſâ obſeruatione, in aduerſitatibus quibuſcunque ad malorum fugam, bonorumque, & cha-

Superſtitioſa Cabaliſtarum deuotio in recitandis quibuſdam Pſalmorum ſententijs.

charismatum diuinorum assecutionem, spe plenâ, & fide summâ in Deum erecti, de Angelo ad Angelum, vti per Scalam quandam Iacob, ascendentes, recitare consueuerunt.

Habet hæc Scala, vti diximus, septuaginta duos gradus; quilibet autem versus vnum gradum notat; eorum vnusquisque tres continet sacros characteres, ex quibus diuini Spiritus inspiratione vnum conflatur signaculum, summâ reuerentiâ, vt dicunt, colendum, obseruandumque, tribus literis formatum, cui esse perhibent inclusum Dei Angelum, diuini nominis maiestate insignitum. Hi autem sunt septuaginta duo Angeli, qui descendunt & ascendunt; in quorum virtutes augustum diuinitatis nomen שם המפורש *Schem hammephorasch* resoluitur, & eisdem Angelicis tandem syllabis instauratur; non quod resolutum desierit esse nomen, aut quod instauratum esse cœperit, sed quod veluti Sol radiorum multiplicatione, & diffusi luminis coruscatione, omnia impleat: Quod enim in sensibili Mundo Sol, hoc in insensibili Deus. Sed ne quicquam omisisse videamur, dictos 72 versus, singulos nomine Dei, & Angelorum signatos, apponemus, postea quoq; iudicium nostrum circa ea apposituri.

Septuaginta duo versus ex diuersis Psalmis extracti, quibus dicta Dei, Angelorumque nomina continentur; collecti ex variorum Rabbinorum monumentis.

Horum nominum interpretatio.	Nomina Angelorum cũ adiectione יה *Iah* vel אל *el.*		
Deus Exaltator.	והו	ואתה יהוה מגן בעדי כבודי ומרים ראשי: *Et tu Domine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.* Pſ. 3. v. 4.	1 Versus.
Auxiliator.	ילי	ואתה יהוה אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: *Tu autem Domine nè elongaueris auxilium tuum à me, ad defensionem meam conspice.* Pſ. 21. v. 20.	2 Versus.
Spes.	סיט	אומר ליהוה מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו: *Dicam Domino, susceptor meus es, & refugium meum, Deus meus, sperabo in eum.* Pſ. 90. v. 2.	3 Versus.
Absconditus.	עלם	שובה יהוה חלצה נפשי הושיעני למען חסדך: *Conuertere Domine, eripe animam meam, saluum me fac propter misericordiam tuam.* Pſ. 6. v. 5.	4 Versus.
Saluator.	מהש	דרשתי את יהוה ועני מכל מגורותי הצילני: *Exquisiui Dominum, & exaudiuit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.* Pſ. 33. v. 5.	5 Versus.

6 Versus. Laudabilis ללה

זמרו ליהוה יושב ציון הגידו בעמים עלילותיו :
Psallite Domino, qui habitat in Sion, annunciate inter gentes studia eius. Ps. 9. 12.

7 Versus. Longanimis. אכא

רחום וחנון יהוה ארך אפים ורב חסד :
Miserator & misericors Dominus, longanimis, & multum misericors. Ps. 102. v. 8.

8 Versus. Adorandus. כחת

באו נשתחוה ונכרעה לפני יהוה עשׂנו :
Venite adoremus & procidamus ante facem Domini, qui fecit nos. Ps. 94. v. 6.

9 Versus. Misericors. חזי

זכור רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה :
Reminiscere miserationum tuarum Domine, & misericordiarum tuarum quæ à seculo sunt. Ps. 24. 6.

10 Versus. Propitiabilis. אלד

יהי חסדך יהוה עלינו כאשר יחלנו לך :
Fiat misericordia tua Domine super nos, quemadmodum sperauimus in te. Ps. 32. v. 22.

11 Versus. Exaltandus. לאו

חי יהוה צורי וירום אלהי ישעי :
Viuit Dominus, & benedictus Deus meus, & exaltetur Deus salutis meæ. Ps. 17. 47.

12 Versus. Refugium. חהע

למה יהוה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה :
Vt quid Domine recessisti longè, despicis in opportunitatibus, in tribulatione? Ps. 10. 1.

13 Versus. Super omnia decantabilis. יזל

הריעו ליהוה כל הארץ פצחו ורננו וזמרו :
Iubilate Domino omnis terra, cantate, exultate, & psallite. Ps. 97. v. 4.

14 Versus. Custos & Seruator. מבה

ויהי יהוה משגב לדך משגב לעתות בצרה :
Et factus est Dominus refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus, in tribulatione. Ps. 9. v. 9.

15 Versus. Subleuator. חרי

ויהי יהוה לי למשגב ואלהי לצור מחסי :
Et factus est mihi Dominus in refugium, & Deus meus in adiutorium spei meæ. Ps. 2. v. 2.

16 Versus. Erector. חקם

יהוה אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך :
Domine Deus salutis meæ, in die clamaui & nocte coram te. Ps. 87. v. 2;

17 Versus. Mirabilis. לאו

יהוה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ :
Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra! Ps. 8. v. 2.

18 Versus. Inuocandus. כלי

שפטני בצדקך יהוה אלהי ואל ישמחו לי :
Iudica me secundùm iustitiam tuam Domine Deus meus, & non supergaudeant mihi. Ps. 34. v. 24.

19 Versus. Festinus ad audiendum. לוו

קוה קויתי יהוה ויט אלי וישמע שועתי :
Exspectans exspectaui Dominum, & intendit mihi. Ps. 39. v. 2.

ובשם

Redemptor. פהל
ובשם יהוה אקרא אנא יהוה מלטה נפשי : 20 Versus.
Et nomen Domini inuocabo, ò Domine, libera animam meam. Pſ. 119. v. 2.

Solus. נלך
ואני עליך בטחתי יהוה אמרתי אלהי אתה : 21 Versus.
Ego autem in te ſperaui Domine, dixi, Deus meus es tu. Pſ. 30. v. 15.

Dextera. ייי
יהוה שמרך יהוה צלך על ידימינך : 22 Versus.
Dominus cuſtodit te, Dominus protectio tua ſuper manum dexteram tuam. Pſ. 120. v. 5.

Declinans malum. מלה
יהוה ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם : 23 Versus.
Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc, nunc, & vſque in ſeculum. Pſ. 120. v. 8.

Bonus ex ſe-ipſo. חהו
רוצה יהוה את יראיו ואת המיחלים לחסדו : 24 Versus.
Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum, & in eos qui ſperant ſuper miſericordiam eius. Pſ. 35. 5.

Largitor. נתה
אודה יהוה בכל לבי אספרה כל נפלאותיך : 25 Versus.
Confitebor tibi Domine in toto corde meo, narrabo omnia mirabilia tua. Pſ. 9. v. 2.

Auditor in abſcondito. האא
קראתי בכל לב ענני יהוה חקיך אצרה : 26 Versus.
Clamaui in toto corde meo, exaudi me Domine, iuſtificationes tuas requiram. Pſ. 118. v. 145.

Propulſator. ירת
חלצני יהוה מאדם רע מאיש חמסים תנצרני : 27 Versus.
Eripe me Domine ab homine malo, à viro iniquo eripe me. Pſ. 139. v. 1.

Sublator malorum. שאה
אלהים אל תרחק ממני אלהי יהוה לעזרתי חושה : 28 Versus.
Deus nè elongeris à me, Deus meus in auxilium meum reſpice. Pſ. 70. v. 12.

Expectatio. ריי
הנה אלהים עוזר לי יהוה בסומכי נפשי : 29 Versus.
Ecce Deus adiuuat me, & Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ. Pſ. 53. v. 7.

Patiens. אום
כי אתה תקותי יהוה אדני מבטחי מנעורי : 30 Versus.
Quoniam tu es patientia mea Domine, Domine ſpes mea à iuuentute mea. Pſ. 70. v. 5.

Doctor. לכב
אבא בגבורות יהוה אלהים אזכיר צדקתך לבדך : 31 Versus.
Introibo in potentiam Domini, Deus memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius. Pſ. 70. v. 16.

Rectus. ושר
כי ישר דבר יהוה וכל מעשיהו באמונה : 32 Versus.
Quia rectum eſt verbum Domini, & omnia opera eius in fide. Pſ. 32. v. 4.

Omnium cognitor. יחו
יהוה ידע מחשבות אדם כי המה הבל : 33 Versus.
Dominus ſcit cogitationes hominum, quoniam vanæ ſunt. Pſ. 83. v. 11.

יחל

34 Versus. Clemens. לחח יחל ישראל אל יהוה מעתה ועד עולם:
Speret Israël in Domino, ex hoc, nunc, & vsque in seculum. Ps. 130. v. 3.

35 Versus. Gaudiosus. כוק אהבתי כי ישמע יהוה את קולי תחנוני:
Dilexi quoniam exaudiuit Dominus vocem deprecationis meæ. Ps. 114. v. 1.

36 Versus. Honorabilis. מנד יהוה אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך:
Dilexi, decorem domus tuæ, & locum habitationis tuæ. Ps. 25. v. 8.

37 Versus. Dominus Virtutum. אני יהוה אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה:
Domine Deus virtutum, conuerte nos; ostende faciem tuam, & salui erimus. Ps. 79. v. 4.

38 Versus. Spes omnium finium terræ. חעם כי אתה יהוה מחסי עליון שמת מעונך:
Quoniam tu es, Domine, spes mea, altissimum posuisti refugium tuum. Ps. 90. v. 9.

39 Versus. Velox ad condonandum. רהע שמע יהוה וחנני יהוה היה עוזר לי:
Audiuit me Dominus, & misertus est mei, Dominus factus est adiutor meus. Ps. 29. v. 11.

40 Versus. Vinum lætificans. יין למה יהוה תזנח נפשי תסתיר פניך ממני:
Vt quid Domine repellis animam meam, auertis faciem tuam à me. Ps. 87. v. 15.

41 Versus. Triunus. ההה יהוה הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה:
Domine libera animam meam à labijs iniquis, & à lingua dolosa. Ps. 119. v. 1.

42 Versus. Quis sicut ille. מיכ יהוה ישמרך מכל רע ישמר את נפשך:
Dominus custodiat te ab omni malo, & custodiat animam tuam. Ps. 120. v. 7.

43 Versus. Rex Dominator. וול ואני אליך יהוה שועתי ובבקר תפלתי תקדמך:
Et ego ad te Domine clamaui, & manè oratio mea præueniet te. Ps. 87. v. 14.

44 Versus. Æternum manens. ילה נדבות פי רצה נא יהוה משפטיך למדני:
Voluntaria oris mei beneplacita sunt Domino, & iudicia tua doce me. Ps. 118. v. 108.

45 Versus. Motor omnium. סאל אם אמרתי מטה רגלי חסדך יהוה יסעדני:
Si dicebam motus est pes meus, misericordia tua Domine adiuuabit me. Ps. 93. v. 18.

46 Versus. Reuelator. ערי טוב יהוה לכל ורחמיו על כל מעשיו:
Bonus Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius. Ps. 114. v. 9.

47 Versus. Iustus Iudex. עשל מה גדלו מעשיך יהוה מאד עמקו מחשבתיך:
Quam magnificata sunt opera tua Domine, nimis profun-

funda factæ sunt cogitationes tuæ. Ps. 91. v. 6.

Pater mittens. מיה — הודיע יהוה ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו: 48 Versus.
Notum fecit Dominus salutare suum, in conspectu reuelauit iustitiam suam. Ps. 97. v. 2.

Magnus & excelsus. והו — גדול יהוה ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: 49 Versus.
Magnus Dominus & laudabilis nimis, & magnitudinis eius non est finis. Ps. 144. v. 3.

Iudex misericors. דני — חנון ורחום יהוה ארך אפים וגדול חסד: 50 Versus.
Miserator & misericors Dominus patiens, & multum misericors. Ps. 85. v. 15.

Secretus impenetrabilis. החש — יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו: 51 Versus.
Sit gloria Domini in seculum, lætabitur Dominus in operibus suis. Ps. 103. v. 31.

Caligine tectus. עמם — אודה יהוה בצדקו ואזמרה שם יהוה עליון: 52 Versus.
Confitebor Domino secundùm iustitiam eius, & psallam Nomini Domini altissimi. Ps. 7. v. 18.

Superborum depressor. אנן — ידעתי יהוה כי צדק משפטיך ואמונה עניתני: 53 Versus.
Cognoui Domine, quia æquitas iudicia tua; & in veritate humiliasti me. Ps. 118. v. 75.

Rex cœlestis. נית — יהוה בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה: 54 Versus.
Dominus in cœlo parauit sedem suam, & regnum ipsius omnibus dominabitur. Ps. 102. v. 19.

Sempiternus. מבה — ואתה יהוה לעולם תשב וזכרך לדור ודור: 55 Versus.
Tu autem Domine in æternum permanes, & memoriale tuum in generationem & generationem. Ps. 103. v. 13.

Fulciens omnia. פוי — סומך יהוה לכל הנפלים וזוקף לכל הכפופים: 56 Versus.
Alleuat Dominus, qui corruunt, & erigit omnes elisos. Ps. 144. v. 14.

Amabilis. נמם — יראי יהוה בטחו בו עזרם ומגנם הוא: 57 Versus.
Qui timent Dominum, sperauerunt in eo, adiutor & protector eorum est. Ps. 113. v. 9.

Auditor gemituum. ייל — ונפשי נבהלה מאד ואתה יהוה עד מתי: 58 Versus.
Et anima mea turbata est valdè, sed tu Domine vsquequò. Ps. 6. v. 4.

Omnia penetrans. הרח — ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם יהוה: 59 Versus.
A Solis ortu vsque ad occasum, laudabile nomen Domini. Ps. 112. v. 3.

Subleuans oppressos. מצר — צדיק יהוה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: 60 Versus.
Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Ps. 144. v. 17.

61 Versus.	Super omne nomen.	ומב	יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם : *Sit nomen Domini benedictum ex hoc, nunc, & vsque in seculum.* Ps. 122. v. 1.
62 Versus.	Ens supremum.	יהה	ראה כי פקודיך אהבתי יהוה בחסדך חייני : *Vide quoniam dilexi mandata tua Domine, in misericordia tua viuifica me.* Ps. 118. v. 159.
63 Versus.	Mansuetus.	ענו	עבדו את יהוה בשמחה בואו לפניו ברננה : *Seruite Domino in lætitia, introite in conspectu eius in exultatione.* Ps. 99. v. 2.
64 Versus.	Viuificans.	מחי	הנה עין יהוה על יראיו למיחלים לחסדו : *Ecce oculi Domini super metuentes eum, & in eis, qui sperant super misericordia eius.* Ps. 32. v. 18.
65 Versus.	Fons Sapientiæ.	דמב	שובה יהוה עד מתי והנחם על עבדיך : *Conuertere Domine vsquequo, & deprecabilis esto super seruos tuos.* Ps. 89. v. 13.
66 Versus.	Omnia pascens & lactens.	מנק	אל תעזבני יהוה אלהי אל תרחק ממני : *Ne derelinquas me Domine Deus meus, nè discesseris à me.* Ps. 21. v. 12.
67 Versus.	Deliciæ filiorum hominum.	איע	והתענג על יהוה ויתן לך משאלות לבך : *Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.* Ps. 36. v. 4.
68 Versus.	Liberalissimus Dator.	חבו	הודו יהוה כי טוב כי לעולם חסדו : *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius.* Ps. 105. v. 1.
69 Versus.	Omnia videns.	ראה	יהוה מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי : *Dominus pars hæreditatis meæ & calicis mei, tu es, qui restituis hæreditatem meam mihi.* Ps. 15. 5.
70 Versus	Verbo omnia producens.	יבם	בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ : *In principio creauit Deus cœlum & terram.* Gen. 1.
71 Versus	Dominus vniuersorum.	היי	אודה יהוה מאד בפי ובתוך רבים אהללנו : *Confitebor Domino nimis in ore meo, & in medio multorum laudabo eum.* Ps. 108. v. 30.
72 Versus.	Finis vniuersorum.	מום	שובי נפשי למנוחיכי כי יהוה גמל עליכי : *Conuertere Domine in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi.* Ps. 114. v. 7.

Atque hæc sunt septuaginta duo nomina sub vno Dei nomine tetragrammato comprehensa, vti versus septuaginta duo ex varijs Psalmorum locis extracti satis declarant, in quorum singulis inuenies nomen Dei tetragrammaton יהוה, & præterea vnum ex istis nominibus, quæ ex Cabalica dispositione trium versuum Exodi 14. ויסע ויבא ויט emer-

emerſerunt; quæ vt faciliùs inuenirentur, primò nomen Dei tetragrammaton יהוה, deinde nomen Dei, vel Angeli ex dictis verſibus excerpti, ſingula maiuſculis expreſſimus. Sic in primo verſu inuenies nomen Dei יהוה, deinde והו nomen Dei vel Angeli pariter maiuſculis expreſſum; quod & in prima columna ante verſum vnà cum interpretatione eius poſuimus; & ſic in ſingulis verſibus proceſſimus. Porrò ſunt ex ſecretioribus Cabaliſtis, qui dicta 72 nomina multis alijs modis per combinationem tabulæ Ziruph varient; ita commutatio per Abgad inſtituta dat aliam combinationem; per Atbaſch aliam, & ſic de cœteris; de quibus vide Tarphon & Botrellum in libro Ietſirah. Vocales verò ſiue puncta ſingulis vocalibus affixa, eadem ſunt cum punctis, quæ affinguntur literis in tribus verſibus citatis correſpondentibus, vti rem examinanti patebit. Scias quoque, nomina Latina, quæ nominibus ex tribus Exodi verſibus extracta correſpondent, non explicare nomina illa trilittera, ſed verſus Pſalmorum ex quibus extrahuntur; adeo quidem, vt iſta nomina trilittera tantùm ſigna quædam ſint ſeptuaginta duorum verſuum ſub quibus latent.

Nota hîc Lector, quòd tametſi in dictis 72 nominibus nihil, in quantum præciſè attributa Dei explicant, periculi exiſtat; quia tamen Rabbini inter terminos legitimos contineri neſcij, multa inde concludunt, atque adeo ipſos Chriſtianos docent, quæ periculo non careant, imò tanquam animabus pernitioſa, vt dum eadem ad varia philacteria & amuleta, ſuperſtitioſis obſeruantijs referta, adhibent; meritò Chriſtiano homini & verè Catholico eorum vſus prohibitus eſſe debeat. Adde prædictam 72 nominum ex verſibus Pſalmorum extractionem eſſe merum Rabbinorum figmentum; quod vel inde patet, quòd vix vllus Pſalmus ſit, in quo non eadem reperire liceat nominum figmenta triſyllaborum; ac proinde non tanti facienda ſunt, quanti Rabbini putant.

CAPVT VII.

Quod nomen Dei tetragrammaton priſcis Paganiſque ſcriptoribus haud fuerit incognitum, & quod in nomine IESV omnia quæ hucusque dicta ſunt, contineantur.

NOmen Dei tremendum & adorandum, tale eſt, vt eo præter Deum, ſolum primum, nihil aliud denominari poſſit ac debeat: hic enim, cùm omnia operetur in omnibus, nihil tamen operum ſuorum à ſe denominat, nil appellat & afficit. Vnde propter exceſſiuam & ſuper omnia tranſcendentem ſublimitatem eius, dum parem dictionem nomenque non inuenirent Hebræi veteres, *Adonai*, id eſt, *Dominum* appellauerunt; quod & multis varijsq; modis, vti ſuprà dictum eſt, occultare ſategerunt, nè frequenti contrectatione contaminaretur tantæ maieſtatis diuino Verbo prolatum Sacramentum. Eſtque hoc יהוה nomen tetragrammaton

αἰσκφώνητον, non ab hominibus repertum, ſed à Deo traditum; nomen ſanctum & honorandũ; nomen vnum, quo ſolus Deus eſt benedicendus religione paternâ; nomen potentiſſimum, quod colunt Superi, obſeruant inferi, oſculatur vniuerſalis natura, quod ab aſſiduis cultoribus imbibitum, & ſacerdotalibus mentibus, vt ita dicam, incorporatum, mirifica dicitur imperia humanæ facultati concedere. Hoc vnicum Sacroſanctæ Triadis ſymbolum, poſteris tandem reuelatum; hoc vnicum humanæ redemptionis per IESVM Mundi Saluatorem, cuius nomen, vt poſteà dicetur, implicitè continet, ſignum & teſſera eſt; omnium diuinorum nominum epitome & anacephalæoſis. Quod & ipſi Pagani Philoſophi & Poëtæ nullo non tempore tanquam myſteriorum omnium compendium in ſumma habuerunt veneratione. Ægyptij ab Hebræis primis Mundi Patriarchis illud accipientes, inter arcana ſua hieroglyphica concluſerunt; quamuis id non literis, ſed myſterioſâ indigitatione, eo quo ſequitur modo expreſſerunt. Globum pingebant alatum, binis hinc ſerpentibus erumpentibus, cum appoſita decuſſi. Per globum denotabant eſſentiam Dei inacceſſam & abſconditam, quam paternum fundum appellabant; & per decuſſim, cuius ſymbolum apud Hebræos erat י Iod, ſignificatur numerus denarius, idem qui apud Ægyptios X ſiue decuſſis, totius vniuerſitatis nota, principium & finis omnium, vltra quem nullus numerus, pondus, & menſura. Per binos ſerpentes hinc inde erumpentes nihil aliud deſignabant niſi duo הה; quæ cùm apud Hebræos nota ſit Verbi diuini, & Sapientiæ Patris, ideo Ægyptij ad huiuſmodi literas exprimendas, vſi ſunt binis ſerpentibus, quòd ſerpens eſſet ſymbolum vitæ, & præter os nullo alio membro conſtaret; quod proprium eſt Verbi diuini, iuxta illud, *Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum*; quamuis nos etiam duplicem in Verbo, diuinam & humanam naturam per illa non tam creditam, quàm diuino inſtinctu vaticinatam fuiſſe dicimus. Per binas alas ſpiritum παντόμορφον, id eſt, omniformem ſignificant, qui cùm nexus ſit diuinarum perſonarum, appoſitè ſanè illum loco ו Vau, quod & in tetragrammato nexus dicitur, per binas alas globum cum ſerpentibus veluti in vnam eſſentiam cogentes ſtringenteſq;, expreſſerunt. Atque hoc nomen ϧⲉⲙⲫϯ appellabant, hoc eſt, *in eo Deus*. Hoc pacto itaq; Ægyptij nomen illud, quod Hebræi שם המפורש *Schem hammephoraſch* vocant, arcaniſſimo ſanè ſymbolo ſignabant. Præterea paſſim illud expanſum quoq; quatuor alijs ſeparatis ſymbolis Ægyptios expreſſiſſe reperio; denotaturque per oculum, ſceptrum, ſcutum hexagonum, & ſerpentem, quæ ſæpè ſæpius inter hieroglyphica occurrunt,

Pagani Philoſophi & Poëtę nomen Dei in honore habuerunt

Nominis tetragrammati hieroglyphicum quomodo Ægyptij exhibuerint.

Primum hieroglyphicum.

X

Secundum hieroglyphicum.

runt, & nihil aliud ſunt, quàm ſupradicti globi alati ſerpentiferi expanſa ſignatio; dum per oculum, Deum omnia intuentem; per ſceptrum, eius in omnia dominium; per alam, omnia penetrantem; per ſerpentem, omnia animantem ſignificant, quatuor ſymbolis vnius & eiuſdem eſſentiæ diuerſas virtutes & proprietates deſignantes. Loco alæ quoque ſcutum hexagonum poſitum reperio; aptè ſanè eo, ſi vllo alio, literam ו Vau in nomine יהוה ſignantes: ſicuti enim ו ſenarium numerum indicat vniuerſitatis connexum, ita ſcutum hexagonum. quæ omnia fuſè ſuis locis explicabimus.

Hos ſecutus Pythagoras, quem nomen hoc Dei ſemper maioris duxiſſe reperio, quàm cœtera cuiuſcunque religionis arcana, quod & à tetragrammato tetractyn vocat, perpetuæ naturæ fontem in animos noſtros manantem, omnibus Dijs Deorumque virtutibus excellentiorem; de qua cùm amplè varijs in locis tractemus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, eidem diutiùs inhærere. Imitati ſunt præſtantiſſimi quique Poëtæ, vti reliqua eius philoſophiæ, ſic & hoc arcanum contemplandi genus, qui Mundi chaos in quatuor elementa, Cœlum in quatuor anni partes, Aërem in quatuor ventos, Terram in quatuor plagas diſpeſcunt. Stoici vitæ noſtræ ſplendorem in quatuor virtutes diuidunt. Mathematici vnum in quaternarium partiuntur: vnum enim cùm perumpit in actum, numerus eſt tetragonus, vnde vnum poteſtate tetragonum appellant, vt in Arithmetica hieroglyphica videbimus; hoc verò ſub quatuor terminis perfectè conſumatur; nam 1, 2, 3, 4, iuncta ſimul denarium conficiunt, quem & י Iod, & duo הה in nomine Dei יהוה referunt. Hinc quicquid ſenſibile eſt & quantitatiuum, à Mathematicis ad punctum, lineam, ſuperficiem, corpus reducitur. Phyſici omnia ad quatuor reducunt capita, ſpermaticam naturæ vim, & pullulationem naturalem, formam adoleſcentem, compoſitum. Metaphyſici denique ad eſſentiam, eſſe, virtutem, & actionem. Quæ ſanè mirificè quaternionem hunc noſtrum explicant; vt ſit principio punctus, ſemen, eſſentia; ſecundò linea, pullulatio, eſſe; tertiò, ſuperficies, forma, virtus; quartò corpus, compoſitum, actio. In toto itaque Mundi ambitu, illiuſque ſingulis partibus, diuinus ille relucet quaternio, tantopere à nullo non veterum Philoſophorum decantatus. Orpheus quid aliud per Muſam, Dionyſium, Apollinem, & Venerem, niſi diuinum huius nominis quaternionem, verbis quidem diuerſam, reipſa tamen vnam & eandem diuinitatem deſcripſit? Sicuti enim nomen Dei tetragrammaton omnes diuinorum influxuum partes aperit, ſic dicta quaterna Numina mentibus noſtris inſtillant Deificos attractûs, Muſa poëſin, Dionyſius myſterium, Apollo vaticinium, Venus amorem, vti ſuprà capite de furore poëtico relatum eſt. Sed huius quaternarij numeri virtutes in Arithmetica myſtica copioſiùs proſequemur.

Pythagoræ tetragrammaton Dei nomen in veneratione.

Poetæ etiam id venerati ſunt, cum Philoſophis & Mathematicis.

Quaternio in omnibus Mundi partibus elucet.

Circumferuntur etiam hoc tempore Medalia quædam, vel potiùs Cameæ Gnoſticorum, in quibus hoc verbum ſæpeſæpius inciſum ſpectabis, ΙΑω; quod etſi corruptum, nihil tamen aliud, quàm nomen Iehoua te-

ΙΑω Gnoſticorum quid ſignificet.

ua te-

ua tetragrammaton signat, vt alibi docebitur; eoque insinuare volebant, quandam Dei Optimi Maximi, antequam in operationem exiret, veluti quaternionis ideam. Lacedæmonij hanc eandem ob causam summum Iouem, id est, Iehoua (ab hoc enim nomine Iouis nomen deductum esse, nemo dubitare debet) quatuor auribus rectè depingere consueuerunt, eò quòd ipse summus esset quaternio, & verus tetractys, cuius emanatio per formam quidem in Angelis, per participationem verò in animalibus rationalibus, per imaginariam in rationis expertibus, per vmbratilem in corporum figuris reperitur, & sempiternæ cuiusdam pluuiæ consueto more ab excelso ad nos defluit, vniuersa rigando. Huc quoque alludere videtur celeberrima illa crux ansata, quæ passim hieroglyphicorum simulachrorum manibus inserta, & Serapidis fronti insculpta, spectatur, de qua vide Obeliscum Pamphil. fol. 365. & seqq. Porrò in Plauti versibus Punicâ linguâ prolatis ad hoc nomen venerandum alluditur.

Iouis nomen à יהוה Iehoua deductum. Iuppiter quatuor auribus pingebatur Lacedæmonijs.

Venio modò ad id, quod in principio demonstrandum assumpseram, videlicet nomen Messiæ nihil aliud esse nisi nomen illud admirabile & venerandum tetragrammaton יהוה, tot mysterijs decantatum, tot ac tantis sacramentis præfiguratum. Cùm enim Messias, Verbum incarnatum, Sapientia Patris, Christus inquam, totius Sacræ scripturæ finis sit, & ob Christum totus adeo Mundus productus sit; certum est, nomen eius admirabili & incomprehensibili diuinæ Sapientiæ consilio, Angelico primùm eloquio hominibus manifestatum, mysterijs plenissimum, & suprà quam cogitari potest, arcanum esse, iuxta illud Luc. 1. *Ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius I E S V M; hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur*. De quo iam dudum vaticinatus Isaias, dicebat;

Quomodo in nomine IESV tetragrammaton implicite contineatur.

ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אב חער שר שלום:

Et paruulus natus est nobis, filius datus est nobis, & vocabitur nomen eius admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri seculi, Princeps pacis. Nomen igitur tetragrammaton יהשוה *Ihsuh*, nomen super omne nomen, nomen mirificum, non iam ampliùs ineffabile, non tetragrammaton, quia nomen Dei tetragrammaton implicitè continet, pentagrammaton tamen, quia Deus ex abysso diuinitatis egrediens carne vestitus Mundo apparuit; nec vllum aliud nomen sub cœlo est, in quo nos oporteat saluos fieri, nisi in nomine יהשוה *Ihsuh*, nomen sanctissimum & religiosissimum, cuius literæ Deus, cuius syllabæ Spiritus, cuius dictio Deus & homo est. Siquidem totius huius diuinæ dictionis יהשוה *Ihsuh* duæ sunt syllabæ, quarum prior ex vocalium vim gerentibus, secunda ex reliquis, assumpta ש consonante, oritur. Vocales diuinitatis latentis sunt symbola, iuxta illud: *Spiritus vbi vult, spirat, & vocem eius audis, sed nescis vnde veniat, aut quo vadat*. Hoc pacto Moses vocem Dei loquentis, quem non vidit, audiuit. Consonans verò ש tametsi ex se nullum oris sonitum promat, consonat tamen vocalibus iuncta; sic nomen Dei אש, quod ignem signat, nam *Deus ignis consumens, conterens petras* &c. Atque hic est ignis ille diuinus, quem nobis Deus in terra pariter cum paterna voce ostendit, dicens:

Hic

Hic est Filius meus dilectus: quin & ipse se ignem nominans palàm dicit; *Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi vt accendatur?* & Spiritus sanctus in igne discipulis apparuit. ש *Schin* itaque triplici literarum ductu effigiatum, atque in medio Nominis Dei tetragrammato יהוה insertum, aliud nihil nobis designat, nisi vnam sub trina hypostasium proprietate naturam; ita quidem, vt nomen Dei יהוה essentiæ & naturæ diuinæ vnitatem, ש verò trium personarum cum natura vnitatem aptè exprimant. Et nomen quidem tetragrammaton cùm humana voce enunciari nec posset, nec deberet; æquum erat, incarnandum Dei Verbum præter nomen Dei tetragrammaton, alium sibi characterem, quo ἀσκφώνητον, id est, *inenunciabili sono*, inuisibilis Dei ineffabilis nota, visibilis atque humano ore enunciabilis foret, assumere; vt dum Deus in carne visibiliter apparuit, nomen quoq; gereret pronunciabile, & ab omnibus eum timentibus inuocabile, vt videlicet in nomine יהשוה *Ihsuh* omne genu flecteretur, cœlestium, terrestrium, & infernorum. Atque ad hoc præstandum, siue mysteriosam literæ dispositionem, siue significationem ipsam spectes, aptior litera assumi non poterat, quàm litera dentalis ש *Schin*, vt pluribus probat Archangelus Nouoburgensis in libro de nomine IESV, & Reuchlinus de Verbo mirifico. Hæc itaque est vox Dei, cœlo sublimior, inferno profundior, libera periculis, vmbrarum hostis, laruarum contemptrix, simulachrorum perosa, vniuersis imperans, omnium noxiorum expultrix, fati & naturæ victrix. Huius virtute claudus à natiuitate à Petro surgere iussus, ambulat, Dæmones eijciuntur, sanitas omnibus restituitur; nomen omnipotentia plenum. In hoc omnia diuina concluduntur nomina, quæ in hanc metam vniuersa consonant, quod Christus est Dei Verbum, id est, Filius ex substantia Patris, absque principio solus gemitus & vnigenitus, character & figura paternæ substantiæ, splendor gloriæ, filialis hypostasis, & persona Verbi, sigillum Patris, lumen de lumine, imago Dei, virtus & Sapientia, via, ianua & ostium, Dei Filius Amantissimus, Optimus, Maximus, Deus Sempiternus, Ineffabilis, Incomprehensibilis, Immobilis æternitas, qui est vnus omnia, & omnium quæ sunt, primordium: iste enim Creator omnium, per ipsum enim facta sunt omnia, & sine ipso factum est nihil. Idem ipse ignis consumens, lux, dies, olympus, Rex Regum, & Dominus dominantium, Deus Deorum, Sanctus sanctorum, Deus Abraham, Isaac, & Iacob; solus altissimus, excelsus, sublimis, habitans æternitatem, Princeps, Dux, primus & nouissimus, α & ω, principium, medium, & finis vniuersæ creaturæ; caput & oculus hominis, perfectio, pax, iustitia, pulchritudo, sapientia, immortalis prouidentia, charitas & amor, per esse suum agens cuncta semper & vbique. Vnitas, veritas, & bonitas, animus, ratio, Sol, radius, fons vitæ, pelagus bonitatis, causa causarum, Pater omnium, Creator, Protector, Saluator, Redemptor, vir pugnator, faciens mirabilia, conterens bella, viuificus Dominus, zelotes, Deus omnipotens, admirabilis, magnus, terribilis, antiquus dierum, permanens, fortis, Dominus, virtu-

Attributa Christi.

virtutum & vita ſempiterna. quæ omnia fusè proſequitur D. Dionyſius l. de diuinis nominibus. His & ſimilibus nominibus Verbum cum reliquis Perſonis vt plurimùm celebratur; Quæ quidem effectibus diuiſa, reuera tamen vnum & idem nomen ſunt; nomen admirabile, tetragrammaton, quod tam ſollicitè primi Patres quæſiuerunt, tam ſtudioſè contemplati ſunt Prophetæ, poſteri tandem ipſo Verbo diuino Doctore & Reuelatore, tam copioſos & vberes diuinorum myſteriorum theſauros ſub eo latentes cum vera eiuſdem ſignificatione perfectè aſſecuti ſunt. An non mirabile eſt, & omnem hnmanæ capacitatis metam tranſcendens, Deum hominem factum, Deum & hominem vnam perſonam, duas naturas, & quod maius eſt, in vno corpuſculo naturæ Dominum & naturam. Natus quidem fuit, ſed & antègenitus; de ſexu muliebri, quod humanum eſt; ſed & de Virgine incorrupta, quod diuinum; Hinc ſine patre, illinc ſine matre, vtrumque diuinitatis opus mirificum; in vtero portatus, ſed & à Ioanne exultabundo cognitus; in præſepio reclinatus, ſed & ab Angelis glorificatus, à ſtella demonſtratus, à Magis adoratus; baptizatus vt homo, ſed peccata dimiſit vt Deus; aquis minimè vt mundaretur, indigus, ſed vt eas mundaret; tentatus vt homo, ſed victor vt Deus; eſurijt, ſed & multa millia pauculorum panum multiplicatione pauit; ſitiuit, ſed & is fontem & venam aquarum viuentium omnibus in ſpem vitæ æternæ creaturis aperuit; fatigatus eſt, ſed & ipſe omnium æterna fatigatorum requies; ſomno grauatus, ſed & euigilans mari imperauit & ventis; telonium ſoluit, ſed ex piſce; orauit, ſed & orationes exaudiuit; fleuit, ſed & omnem abſterſit lachrymam; in ligno ſuſpenſus occiditur, ſed ligno vitam inſtaurat; tradit ſpiritum, ſed & poteſtatem habet reſumendi illum; moritur, ſed viuificat, & morte mortem reſoluit; ad inferos deſcendit, ſed animas educit.

Nomina Dei omnia reſpiciunt nomen IESV.

Rectè igitur ex dictis patet, Nomen eius eſſe mirificum, & mirandorum operum veluti quandam anacephalæoſin. Patet quoque innumera illa arcana tetragrammati nominis יהוה, quibus inueſtigandis tanto ſtudio, tamque intenſo labore, vniuerſa Cabaliſtarum ſchola nullo non tempore occupata fuit, aliò non reſpexiſſe, quàm ad hoc ſalutiferum nomen יהשוה *Ihſuh*; tametſi talpis cœciores, aut quæ expoſuerunt non intellexerint, aut ſi intellexerunt, ob perfidiam & mentis peruicaciam, odiumq; in Christum irreuocabile, de eo fateri non voluerint; cùm tamen ipſe Tarphon inter cœtera non tam præmeditatâ oratione, quàm diuino quodam inſtinctu agitatus hæc effutiat:

Tarphon de nomine IESV quid ſentiat.

זמן הטבע משתמש בשם שדי התורה בשם יהוה וזמן
המשיח צדקנו בשם יהשוה :

Id eſt, *Tria ſunt tempora, quibus vſitata fuerunt, tria diuerſa Dei nomina; Tempus naturæ, vtebatur nomine Schadai* שדי; *tempus legis ſcriptæ, nomine Dei* יהוה *Iehoua*; *& tempus Meſſiæ iuſti noſtri, nomine* יהשוה *Ihſuh*; & hæc nomina omnia ſunt in nomine Dei tetragrammato. Quibus verbis quid clariùs ad noſtra ſtabilienda dogmata, adduci poſſit, non video. Sed hæc de no-

de nomine Dei tetragrammato fuſiùs forſan, quàm par erat, ſufficiant. Porrò nil modò reſtat, niſi vt, omnium hucuſque de diuinis nominibus dictorum ſchema ob oculos ponamus curioſi Lectoris; quod vt commodiùs fiat, aliqua præſupponere viſum eſt.

Nomen Dei apud omnes nationes tetragrammaton.

Obſeruatum fuit hucuſque, ad normam tetragrammati Dei nominis, nomen Dei omnium totius Mundi populorum pariter, non tam humano arbitrio, quàm diuino quodam inſtinctu, quatuor literarum ſortem nactum eſſe; quorum ſingula aliquod è diuinis attributis ſignificant. Quemadmodum igitur ex nomine tetragrammato naſcitur, iuxta Cabaliſtas, duodecim, & viginti duarum literarum nomen; ita, iuxta eoſdem, ex his quadraginta duarum; & ex hoc denique ſeptuaginta duarum Mundi ſemitarum; vt hoc ipſo indicari videatur, omnia quæ in Mundo ſunt, huius nominis vi & efficaciâ ſubſiſtentiam acquirere; adeòque omnes populos & nationes Mundi ad tantis diuinæ bonitatis beneficijs, quouis modo, ſub vero vnius religionis per Vniuerſum diffuſæ cultu correſpondendum obligari. Cuius perfectionis ſymbolum eſt ſchema quod ſequitur.

Explicatio Nominis Dei Tetragrammati.

IESVS Chriſtus centrum vniuerſæ naturæ, in cuius nomine omnia reliqua diuina nomina concentrantur, Deus & homo, tetragrammaton olim arcanum & abſconditum nomen, modò ipſo Doctore reuelatum & explicatum poſtero Mundo demonſtrauit. Figura hîc indicat diuini nominis יהשוה, cuius nomen tetragrammaton יהוה olim typus erat, in omnia diffuſionem. Quemadmodum enim Sol diffuſis in Vniuerſum Mundum radijs omnia illuminat, fœcundat, animat; ita nominis IESV, qui eſt Sol iuſtitiæ, vis & efficacia in omnia ſe diffundendo, omnia viuificat & conſeruat. Vides in centro nomen Chriſti πεντάγραμματον יהשוה, cuius medio ש inſertum, vt nomen Dei יהוה diſtinguit, ita diuina humanaque ex æquo connectit. quod explicant textus, ipſum nominis IESV μονόγραμμα conſtituentes, & ſunt hi: זה שמי לעולם, *hoc nomen meum in æternum.* יהוה שמך לעולם יהוה, *Domine, nomen tuũ in æternum Deus.* יהוה צבאות וזה שמי *Deus virtutum hoc nomen meum.* אני יהוה הוא שמי, *Ego Deus, hoc nomen meum.* Nomen Sacræ Triadis index; inde 4 in 3 ducta dant 12, ſingularia Dei attributa, quæ implicitè nomen יהשוה continent, vti in duodecim radijs videre eſt: ſunt enim hæc attributa, quæ Sacræ Triadi in communi competunt; atque hinc Nomen Dei duodecim literarum, quas inter radios inſeruimus, emergit, videlicet: אב : בן : ורוח הקדש, id eſt, *Pater, Filius, & Spiritus ſanctus.* Atque hic eſt Mundus ille archetypus ſupramundanus, & indicatur per duodecim nominis tetragrammati יהוה reuolutiones, quas Hauioth appellant Cabalici, quæ vnam eſſentiam & naturam in Deo ſignant, trinis hypoſtaſibus diſtinctam, quæ & per tres litteras יהו aptè indicantur. Ex qua deinde influxus fit in Mundum Angelicum, & hinc in omnia ſenſibilis Mundi membra duodenario ſignata, vt

ſunt duodecim ſigna Zodiaci, quatuor anni tempora, triplicatus quaternarius elementorum; quod & ipſi Hebræi indicant tribus nominibus Dei tetragrammati אהיה : יהוה : אדני : *Ehieh, Iehoua, Adonai*, quæ & quatuor Mundi plagis applicant hoc pacto.

מערב *Occidens*	מזרח *Oriens*	צפון *Septentrio*	דרום *Meridies*
ה	י	ה	א
ה	ו	ה	י
י	נ	ד	א

Quod myſterium cùm in præcedentibus explicauerimus, non attinet repetere. Præterea, hoc duodecim literarum nomine influit in duodenarium animaſticum, phyſicum, anagogicum, id eſt, duodecim Apoſtolorum ſuper thronos duodecim iudicantium duodecim tribus Iſraël.

Hinc vlteriùs in vniuerſa entium quadraginta duo genera influit, reſultatque nomen quadraginta duarum literarum, vnum reuera nomen, quadraginta tamen duabus literis diſtinctum, hoc eſt, effectibus in rebus creatis fundatis. Nomen hoc poſitum contemplare in primo circulo, in ſecundo aliud nomen myſticum ſuprà explicatum, vt ſequitur:

אב אלוה: בן אלוה: ורוח הקרש אלוה: שלשה באחד והאחד בשלשה:

Nomen 12 literarum explicatum.

Pater Deus, Filius Deus, Spiritus ſanctus Deus, tres in vno, & vnus in tribus.

Nomen 12 literarum arcanum.

אבג יתץ קרע שטן נגר יבש בטר צתג הקב טנע יגל פזק שקו צית:

Atque hæc ſunt duo nomina diuina quadraginta duarum literarum; prius explicatum, alterum arcanum, omnia nomina in tertio circulo ordine poſita, & totidem entium gradibus correſpondentia indicant. Quæ quidem nomina etſi diuerſa ex effectibus diuinis introducta, vnum tamen ſunt, reſpectu eſſentiæ diuinæ, & nominis Dei יהוה, in quod omnia, Diuo Dionyſio teſte, collimant. Quia tamen Mundus propter hominem creatus eſt, & totum humanum genus in ſeptuaginta duas familias, ſacra Scriptura teſte, diuiſum eſt; hinc emerſit nomen ſeptuaginta duarum literarum ſeu totidem nominum, quibus vniuerſus naturæ ordo aptè vnà cum ſeptuaginta duobus nominibus Angelorum, totius naturæ Præſidum exprimitur. Cùmque omnia nomina hæc ex nomine quadrilitero יהוה emerſerint, vt ſuprà expoſitum fuit; hinc incomprehenſibili Dei conſilio factum eſt, vt ſeptuaginta duæ Nationes, terreni Orbis habitatrices, nomen Dei quatuor literis exprimant. & Nationes quidem ſeptuaginta duæ ponuntur in quarto circulo; Nomina Dei quadrilitera in quinto circulo. Cùm denique nomen in medio Angelorum, vt Exodi 14 habetur, exiſtat; hinc ſeptuaginta duo nomina Angelorum, qui humano generi in ſeptuaginta duas nationes diuiſo, ſinguli ſingulis præſident, in extremo

mo

mo limbo radioso apposuimus. Atque adeo diuini nominis יהשוה *Ihsuh* in vniuersam naturam influxus rectè exhibentur. Verùm hæc de nominibus Dei sufficiant.

CAPVT VIII.

De secretiori Hebræorum Theologia Mystica, quæ est Cabala de decem Sephiroth, siue de decem diuinis Nominibus, quæ & numerationes, dimensiones, seu attributa Dei vocantur; omnia ex mente Cabalistarum; in qua reiectis heterodoxis, confutatisque, sola Catholicæ Doctrinæ consona adducemus.

CIrca decem numerationes, quas עשר ספירות appellant, tota meritò Cabalistarum versatur machina; vnde diuersimodam de ijs tractationem instituunt. Nonnulli per similitudinem arboris eas exponunt, radice, trunco, ramis, corticibus, fructibus, spectabilis. Alij sub similitudine hominis microcosmi, capite, humeris, cruribus, pedibus illustris. Sunt qui ad archetypas rationes omnia sub ijs recondita mysteria detorqueant. Non desunt, qui totum ad physicas considerationes applicent. De omnibus & singulis hoc loco differere minimè importunum duximus.

Sephiroth Cabalistarum arcanum maximum variis rebus comparatur.

Vnanimi itaque omnium Rabbinorum sententia decem Sephiroth seu Numerationes constituuntur. Quarũ tres superiores ספירות עליונות, id est, altissimas, spirituales, seu intellectuales numerationes, siue מעשה מרכבה, id est, opus quadrigæ; septem verò inferiores מעשה בראשית, opus fabricæ vocant: suntque decem Dei nomina, quorum illa, tres emanationes; hæc septem attributa appellant. Numerationes vocant, non quòd inter nos & Deum quæpiã figuræ aut substantię existat similitudo, vt rectè S. Dionysius, sed membrorum solummodò quædam veluti intentio. Hinc eandem ob causam Deo cor, oculi, aures, manus, pedesque affinguntur in sacris literis, non quòd ad nostri membra corporis Deus vllam proportionem & habitudinem præseferat; sed quòd sit in ipso altissimo & incomprehensibili ente aliquid intrinsecum, ineffabile, & prorsus inexplicabile, vti suprà quoque ostendimus, à quo vniuersa profluunt, & quod denotat altissimarum latentium, & maximè absconditarum rerum, mentique humanæ incomprehensibilium rationes, quarum membra humani corporis Deo impropriè attributa non nisi quædam signa sint & typi. Numerationum itaque intentio nullum terminum, mensuram, numerum, nullam molem, nec quantitatem continuam, aut discretam, aut qualitatem, sed tenuem quandam vmbratilemque diuinarum virtutum, in quantum eas homo corporeis phantasmatis irretitus concipere potest, similitudinẽ exhibent. Sunt autem decem, quorum alia relatiua & personalia, alia connotatiua & attributa propriè vocantur nomina, alia cognomina, quorum typus sequitur.

Sephiroth seu numerationes decem sunt decem Dei nomina.

Numerationes cur vocentur.

S. Dionysius l. de diuin. nom.

Typus decem Sephiroth.

	Numerus	Nomina		Cognomina		Interpretatio
Nomina Relatiua & personalia	1	אהיה	*Ehieh*	כתר	*Kether*	*Corona*
	2	יה	*Iah*	חכמה	*Chochma*	*Sapientia*
	3	יהוה אלהים	*Iehoua Elohim*	בינה	*Binah*	*Intelligentia*
Attributa	4	אלוה	*Eloah*	גדולה	*Gedulah*	*Magnificentia*
	5	אלהים	*Elohim*	גבורה	*Geburah*	*Fortitudo, seueritas*
	6	יהוה	*Iehouah*	תפארת	*Tiphereth*	*Pulchritudo*
	7	יהוה צבאות	*Iehouah Tsebaoth*	נצח	*Netsah*	*Victoria, æternitas triumphans*
	8	אלהום צבאות	*Elohim Tsebaoth*	הוד	*Hod*	*Gloria, Honor,*
	9	אל חי	*Elchai*	יסוד	*Iesod*	*Fundamentum*
	10	אדני	*Adonai*	מלכות	*Malchuth*	*Regnum*

Atque hæc sunt nomina & cognomina, quibus omnia, quæ in Sacra scriptura abstrusa latent, enodare se putant Rabbini; quæ & orthodoxi Authores approbant.

§ I.

אין סוף *Infinitum, reconditum, interminum Ens.*

Ensuph quomodo appelletur, & quid sit.

SVpremæ arboris Sephiroticæ nomen ponitur אין סוף, id est, *infinitum.* Dicitur etiam non ens, propter Dei altissimi incomprehensibilitatem. Est enim res quædam secundùm se incomprehensibilis, & ineffabilis, in remotissimo Deitatis recessu, & in fontem luminis inaccessibili abysso sese retrahens & contegens, cuius splendidissimus splendor nudus manens nullo attributorum amictu, aut proprietatum vestitu perfunditur, aut dilatatur. Indifferenter Ens & non Ens vocatur, vtpote quæ omnia opinione nostrâ contraria & contradictoria, tanquam segregata & libera, vnita simplicissimè implicet. Ens quidem dicitur, quia ab eo tanquam summo ente omnia entia existunt; non ens autem, quia præterquàm quòd humano conceptui incomprehensum sit, inter omnia quoque entia nihil ei aut simile, aut æquale reperitur. Quam ob causam, vt suprà diximus, S. Dionysius id quoque *Nihil* dicere non dubitauit. Alij caliginem & tenebras appellant: *Sicut lux eius, sic & tenebræ eius*; quo quidem dicendi modo aliud non indicant, nisi Deum abstractè consideratum in seipso, eo ferè modo, quo ante Mundum conditum sibi imaginatur humanæ mentis debilitas. Hinc appositè Botrellus in libro de fide & expiatione.

Deus Ens & non ens dicitur.

Botrellus.

כי המוציא יש מאין אינו חסר וכי חיש הוא באין
בעניין אין והאין הוא ביש בענין יש ללמד שהאין הוא
היש והיש הוא האין:

Quòd

Quòd producenti Ens de non ente nihil decedit, & quòd Ens est in non ente quoad rem non entis, & non Ens est in ente quoad rem entis, vt discas quòd non ens sit Ens, & Ens sit non ens.

Est itaque אין סוף infinitum, illud, à quo omnis influxus deriuatur in cætera attributa Dei, & per hoc in creaturas; vnde ab Hebræis dicta sunt vestimenta Dei, quibus indutus ad Mundi creationem processit. Omnis enim bonitas & entitas in creaturis est ab ipso Creatore, & fuit in eo suprà quàm mens humana excogitare potest, modo nobiliori & perfectiori. Hinc omnes perfectiones in creaturis dispersæ, in Deo vnum quid sunt, diuersis tamen rationibus formalibus, vt scholæ loquuntur, secundùm nostrum concipiendi modum differentes, dum aliam bonitatis, aliam sapientiæ, aliam veritatis definitionem assignamus. Quæ quidem ratio nihil aliud est, quàm conceptus, quem intellectus de alicuius diuini nominis significato format. Res enim, quam intellectus concepit sub nomine sapientiæ, dicitur ratio, siue formalitas & quidditas sapientiæ; qua quidem ab omnibus alijs diuinis perfectionibus distinguitur, adeoque in Deo tametsi essentia simplicissima, tamen rationum formalium existit multitudo; cùm enim intellectus nostri debilitas vno solo conceptu minimè perfectionem diuinam possit attingere, varijs diuersisque conceptibus, qui varijs diuersisque nominibus vestiuntur, ad eum concipiendum indiget. Quòd si Dei dono nobis vnico conceptu diuinam perfectionem attingere concederetur, tunc vno quoque nomine illam exprimere possemus. Hinc secretiores Hebræorum Theologi decem diuina nomina ponunt, iuxta decem præcipuas, quæ in Deo elucent, perfectiones; quibus secundùm occultam quandam analogiam totidem Angelicæ substantiæ ordines attribuunt, & in Mundo sensibili totidem mobilium corporum systemata; in microcosmo totidem membrorum principalium constitutiones, vt suprà dictum est. Deus itaque per decem nomina primò influit in Mundum Angelicum, per eadem deinde in Mundum sidereum & elementarem, & per eadem denique in microcosmum. Declaro rem exemplo. Herba quæpiam, aut petra virtutem suam habet subministratam à cœlo, cœlum ab Intelligentia, Intelligentia ab Opifice, ex quo omnia veluti ex centro vti profluunt, ita in illud reuertuntur; vnde omnia elementa & mista cum cœlis, eorumque Intelligentijs abdito quodam consensu communicant, & tandem cum Archetypo mundo, idea idearum, vnita connectuntur. Verùm vt hæc trium Mundorum connexio, iuxta Hebræorum & Ægyptiorum mentē, luculentiùs comprehendatur, singula exactiùs declarabimus.

Cur decem nomina Hebræi attribuant Deo.

Deus per decem nomina influit in omnia.

§ II.

§ II.

כתר *Kether, id eſt, Corona ſumma, prima Sephira ſeu numeratio: Aduerte me hìc Angelorum nomina, aliaque omnia, ex Rabbinorum mente enumerare.*

1 כתר Kether, Corona, Pater.

PRimum itaque veſtimentum Dei ex אין סוף *Enſuph*, id eſt, infinita eſſentiæ ſuæ caligine emergentis, eſt כתר *Kether*, id eſt, *Corona ſumma*, cuius nomen אהיה, *fui, ſum, ero*, delubrum admirabile & abſconditum dicitur; quia in huius contemplatione omnium mentium oculi caligant, linguæ obmuteſcunt, vox ſilet, omnis animus deficit, ob inſcrutabilem eius altitudinem; ab hac omnes Numerationes, illa à nulla procedit; prima in diuinis emanatio, Ens Entium, quia hoc eſſentiam omnibus præbet, & totum Vniuerſum à centro ad circumferentiam infinitæ maieſtatis ſuæ ſplendore implet; canalis ſupramundanus, per quem primò influit, diffunditque bonitatem ſuam ſupra Seraphinos, & hinc ſupra primum mobile, ope Intelligentiæ quæ dicitur *Metatron Sarpanim*, *Princeps aſpectuum*.

2 חכמה Chochma, Sapientia, Filius.

Secundum veſtimentum ſeu Sephira dicitur חכמה *Chochma, Sapientia*, cuius nomen eſt יה *Iah*; attribuitur ſecundæ in diuinis emanationi, ſcilicet Filio, ſicuti præcedens Patri, & ſequens Spiritui ſancto; ab Orpheo dicitur Cœlum, ab Homero Pallas nata ex cerebro Iouis. Canalis dicitur, cuius ope Deus influit ſupra Cherubinos, & ſupra firmamentum, hoc eſt, ſtellarum fixarum globum, ope Intelligentiæ quam רציאל *Ratſiel* vocant, mundique idealis inenarrabiles ſplendores exhibet; de quibus in ſequentibus fuſiùs.

3 בינה Binah, Intelligentia, Spiritus.

Cognomina Spiritus.

Tertium veſtimentum Dei ſeu Sephira dicitur בינה *Binah*, *Intelligentia*, cuius nomen יהוה אלהים, *Adonai Elohim*, vinculum Chori intellectualium numerationum, tertia in diuinis emanatio, Spiritus, anima, votum, myſterium fidei, Rex ſedens in throno miſerationum, Iubilæum magnum, Sabathum magnum, fundamentum ſpirituum, lumen mirificum, quinquaginta portæ, fluuius de paradiſo egrediens; per quam Sephiram Deus influit primò in Chorum Thronorum, & hinc in Sphœram Saturni, ope Intelligentiæ quæ vocatur Sabtaiel.

Atque hæ ſunt tres numerationes ſummæ & ſupremæ, quas R. Iſaac commentario in Ietſirah vocat: ספירות עליונות כסא אחד ובו יושב ק'ק'ק' *Numerationes altiſſimas, ſedem, ſiue thronum vnum, in quo ſedet Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth*. Et tres hæ numerationes ſunt primordiales & coæternæ, infinitæ, & inacceſſibiles, abyſſi Deitatis oracula. Sapientia ſacroſanctæ Coronæ ſummæ templum inhabitat, à quo etiam ab æterno ineffabili quâdam generatione procedit, vel vt Hebræi, emanat emanatione, & nunquam à Corona ſumma, & ab Intelligentia, vlla detruncatione aut diuiſione ſeparatur; ſunt enim vnum in eſſentia. Atque hæc eſt deuotiſſima illa apud Cabalicos diuinitatis quadriga, myſterium currus ſupremi סוד המרכבה עלוונה, trium in diuinitate exiſtendi

modo-

modorum, seu trium superiorum numerationum index. Corona ex summæ misericordiæ & infinitatis suæ delubro ab æterno producit Sapientiam, Sapientia in penetralibus summè gratuitæ misericordiæ immanens, emanare facit Intelligentiam, ita tamen, vt Sapientia & Intelligentia à Corona summa emanantes, incomprehensibili & ineffabili quodam modo in inaccessibili Deitatis gremio tanquam in quadriga seu curru, felicissimo suo fruantur otio. Atque hanc trium numerationum superiorum, seu subsistendi modorum trinitatem, hanc eorum essentiæ simplicissimam & summè perfectam vnitatem, à qua omnia alia entia vera & bona sunt, Currus seu quadrigæ Cabalistæ nuncupârunt mysterium. Et tametsi iuniores Rabbini talpis cœciores per hasce numerationes non nisi proprietates quasdam intelligant, veteres tamen omnes tres in Deo existendi modos realiter distinctos posuisse testantur eorum scripta. R. Isachor Beer filius Mosis Pesach lib. Imre binah: *Qui vnus est,* inquit, *in intelligente, intellectu, & intellecto, glorificatus sanctitate, luces emanare fecit, easq́ in tres emanationum ordines disposuit, numerationesq́ intellectuales in æternum trinitatem Regis testantur. Summa mysterij eorum est emanatio Mundi Archetypi, creatio Mundi intellectualis vel Angelici, firmatio Mundi siderei, & fabrica Mundi minoris seu elementaris.* Consentit huic R. Akiba in Ietsirah c. 1. sect. 9

Mysterium quadrigæ quod?

Rabbinorum Veteres per tres numerationes intellexerunt tres subsistendi modos in diuinis.

R. Isachor Beer.

אחד רוח אלהים חיים קול ורוח ודבור והוא רוח הקדש:

R. Akiba.

Vnus est spiritus Deorum viuentium, Vox, & Spiritus, & Verbum, & hic est Spiritus sanctitatis. Moses Botrellus fol. 50. *Duo spiritus ex Spiritu,* רוח היוצא מרוח אלהים חיים, id est, *Spiritus procedens de Spiritu Deorum viuentium, & in eo creatum est superius & inferius, quatuor Mundi plagæ,* &c. Rabbenu Saodias Ha Gaon: *Vnus est Spiritus Deorum viuentium, Vox, Spiritus, & Verbum, quæ vnum sunt.* Rambam; *Corona summa primordialis est Spiritus Deorum viuentium, & Sapientia eius est Spiritus de Spiritu, & intelligentiæ aquæ ex Spiritu. Et tametsi res horum mysteriorum distinguantur in Sapientia, Intelligentia, & Scientia, nulla tamen inter eas distinctio quoad essentiam est, quia finis eius annexus est principio eius, & principium fini eius, & medium comprehenditur ab eis, v. g. flamma & carbo resplendens, iuxta illud, Carbones eius carbones ignis flammæ Dei, quasi diceret, quod hæc omnia instar flammæ ignis comprehendentis in se multiuarios colores ceu species, illosque omnes in vna radice, quia Dominus summè vnus.* Moses Botrellus loco citato:

Moses Botrellus.

R. Saodias.

Rambam.

החכמה היא הספירה השנית כי למעלה ממנה יש כ״ע
שהיא המחשבה והיא נקראת ספירה ראשונה ועל כרחנו
מן המחשבה תצא החכמה:

Moses Botrellus.

Id est, *Sapientia est numeratio secunda, quia superior illa est Corona summa, quæ est mens, & illa vocatur numeratio prima; an itaque non vel inuitis nobis de mente procedit Sapientia?* Quis ex citatis testimonijs non videt, Rabbinos etiam nolentes volentes Sacratissimæ Trinitatis mysterium per tres hasce supremas numerationes indigitasse? quæ cùm ita sint, iam ad reliquas numerationes declarandas procedamus.

Quæ sequuntur, plena sunt nugis & figmentis Rabbinorum.

Post

Post tres supremas numerationes sequitur quarta numeratio, quæ dicitur גדולה *Gedulah*, siue *magnitudo*, quam alij quoque חסר, id est, *clementiam* vocant, cuius nomen est אלוה *Eloah*, cognomina, gratia, misericordia, brachium dextrum, ignis candidus, facies leonis, oriens, aquæ superiores, argentum Dei, triginta quinque fortibus stipata. per hanc Deus influit in Chorum Dominationum, & per Intelligentiam Tsadkiel in cœlum Iouis; vnde nascitur amor, qui omnia viuificat, accendit, amicitiam singulis in perpetuum pacis fœdus conciliat.

4 גדולה Gedulah, Magnitudo.

Quinta Numeratio seu vestimentum Dei dicitur גבורה *Geburah*, id est, *fortitudo*, quam & alij פחד *Pachad*, id est, *timorem & seueritatem* appellant; Nomen eius יהוה אלהים *Adonai Elohim*. Ei applicatur proprietas rigoris & grauitatis, præcepta legis negatiua, brachium sinistrum, ignis egrediens ab aquis, occidens, nox, fortitudo, altare aureum, Aquilo, triginta quinque sinistris potentijs stipata. Per hanc Deus influit in ordinem Potestatum, & per Intelligentiam eius Camaël in Cœlum Martis, vnde prodierunt elementa, quæ perpetuò bellorum diffidijs sibi inuicem contrariantur.

5 גבורה Geburah, Fortitudo.

Sexta Sephirah seu vestimentum Dei תפארת *Tiphereth* dicitur, cuius nomen יהוה *Iehoua*; Attributa eius sunt speculatio illuminans, lignum vitæ, voluptas, linea media, linea viridis ambiens vniuersum, lex scripta, Sacerdos magnus, ortus solis, species purpurea, septuaginta duæ nationes in terra, sigillum eius אמת ארני; mysteriumque eius in tertia litera tetragrammati, homo supremus siue Adam Cœlestis, arbor in medio Paradisi plantata. Per hanc Deus influit in ordinem virtutum, & hinc per Intelligentiam Raphaël in Sphœram solis. Causa est omnis harmoniæ & pulchritudinis, quam in vniuerso intuemur.

6 תפארת Tipheroth, Pulchritudo.

Septimum vestimentum Dei seu Sephirah dicitur נצח *Netsah*, id est, *triumphus*, *victoria*, seu *æternitas*, cui nomen יהוה צבאות *Adonai Tsebaoth*. Eius attributa sunt, Crus, pes, columna dextera, rota magna, visio Prophetæ. Canalis est, per quem Deus influit in Principatus, & per Intelligentiam Haniel in Cœlum Veneris. Plantarum causa & origo est.

7 נצח Netsah, Victoria, Æternitas.

Octauum vestimentum Dei seu Sephirah est הור *Hod*, id est, *laus, honor, gloria*. Nomen eius est אלהים צבאות *Elohim Tsebaoth*; attributa eius, mysterium columnæ, ac pedis sinistri, hinc trahitur serpens antiquus, disciplina Domini, Ramus Cherub Aharon, filij regis, molæ molentes. Estque Canalis, per quem Deus influit in Archangelos, & per Intelligentiam Michaëlem in Cœlum Mercurij; Causa & origo animalium est.

8 הור Hod, Laus, Honor, Decus.

Nonum vestimentum Dei siue Sephirah est יסור *Iesod*, id est, *fundamentum*; nomen eius est אלחי *Elchai*; attributa Deus viuus, fundamentum Mundi, Sion, fons piscinæ magnæ, iustus, Sabbathum magnum, medium inter שמור & זכור, inter custodi & memento; Aries, iustitia, robur, lignum scientiæ boni & mali, fœdus Domini, arcus testimonij, gloria Domini, fundamentum Prophetæ Dauid, redemptio, seculum animarum. Canalis est, per quem Deus influit in Angelos, & per Intelligentiam Gabrielem in cœlum Lunæ; causa & origo Geniorum particularium vnicuique assignandorum.

9 יסור Iesod, Fundamentum.

De-

Decimum veſtimentum ſeu Sephirah vltima eſt מלכות *Malcuth* ſiue *Regnum*, cuius nomen אדני *Adonai*; Attributa eius ſunt, Regnum, vita, Cherub ſecundus, ſpeculatio non illuminans, poſteriora Dei, finis omnium, Eccleſia Iſraël, Sponſa in Cantico Canticorum, Regina Cœli; myſterium legis ab ore datæ, Aquila, litera quarta tetragrammati, Regnum domus Dauid, Templum Regis, Ianua Dei, arca fœderis, binæ Tabulæ, Dominus vniuerſæ terræ. Canalis per quem Deus influit in ordinem אישים, id eſt, *Animarum*, & per Intelligentiam Mitatron in omnem Lunæ ſubiectum elementarem Mundum; per hanc deſcendit in animos hominum prophetiæ donum*, per hanc humanus animus ſingulis ordine recenſitis Sephiroth mirâ quâdam ratione coniungitur, cum prima Sephiroth per intellectum, cum ſecunda per rationem, cum tertia per diſcurſum; cum quarta per facultatem concupiſcibilem ſuperiorem, cum quinta per iraſcibilem ſuperiorem, cum ſexta per liberum arbitrium, cum ſeptima per appetitum volitionemque ad ſuperiora, cum octaua per appetitum ad inferiora per actionem, cum nona per contemplationem, ſiue per animi aſcenſum deſcenſumque, cum decima per vehiculum, quo conſtat, æthereum. Hinc à Cabaliſtis quoque vocatur עטרת, *Diadema*, ſeu *Corona* inferior; eſt enim conſumatio vnionis in Mundo archetypo, myſteriumque regni eius, atque in omnes creaturas regnandi facultatem obtinet. Vnde & regnum dicitur, quia per eam Rex tetragrammatos ſua quæuis munia obit; creatis rebus præmia largitur, per quam illis datur ad tetragrammaton aditus, vnde & *Adonai* dicitur; totius enim orbis Præſes & Rector eſſe creditur; eò quòd tetragrammaton cuiuſlibet influxus abundantiam nominis אדני confert, & in illo tanquam in vnum opulentiſſima Regis bona confluunt, indeque porrò tranſmittuntur, vt impleat quicquid creatorum neceſſitas exigit; theſaurus enim diuitiarumque exiſtit gazophylacium, cui à Deo tetragrammato omnes benedictionum torrentes, bonitatiſque diuinæ immenſi defluxus applicantur. Vocatur quoque צדק, id eſt, *iuſtitia*, quam & inferiorem iudicij domum (quæ eſt, quinta Sephiroth, & Geburah ſeu Pachad, id eſt, fortitudo, ſeueritas, rigor, timor appellatur) ſeueritatis & iuſtitiæ diuinæ influxuum inundationumque executricem; iudiciorumq; huius ſæculi, vti & certaminum altiſſimi fidelē adminiſtratricem vocant. Vnde Hebræi 60 fortes, validoſque gladios accinctos, bellorum miniſtros illam circumdare aſſerunt, qui ad nutum hoſtes Dei altiſſimi profligent & interimant; & ob peccata hominum prouincias integras deprædentur, ac deuaſtent, regna ſubuertant, inexpugnabiles muros ſolo æquent, ac omnigenæ vindictæ ſupplicia exigant. Hâc corripiuntur peccatores, remittuntur peccata, iniquitates auferuntur, & priſtinæ iuſtitiæ reſtituuntur. Eſt enim, vti Rabbini aſſerunt, veſtibulum quo tetragrammaton iuſtos ab impijs ſecernit, neque vllum impijs introeundi aditum præſtat, niſi priùs vindictam de peccatis eorum per ſuppliciorum illationem ſumpſerit.

מלכות 10 Malcuth, Regnum.

* Ex doctrina Rabbinorum

Patet itaque ex dictis, Sephiram Malcuth talem appellationem ſortiri, quale eſt, quod intrinſecùs ex intimis gratuitæ miſericordiæ viſce-

fceribus, vel extrinfecùs ex hominum peccatis puniendis, fiue in bonum, fiue in malum, in eam deducitur; ideo lignum quoque fcientiæ boni & mali cognominatur; fi enim iuxta Hebræorum mentem à gratiæ, id eft, Hefed feu Gedulæ latere influxus deducitur, ei bonum inditur cognomen; fi verò à Guburæ fiue iudicij latere, quod de internis numerationum penetralibus trahitur, & hoc quoque bonum dicitur; fin ab externis iudicium manauerit, peffimum id malum, plenumque prauæ difpofitionis argumentum. Dicunt enim, omnia fuperiora iuxta malitiam & bonitatem hominum in eam trahi, interdum iudicij meatus Sanctos Dei homines minuere, gratiæque atque mifericordiæ defluxus augere; fæpius verò contrà, gratiæ & mifericordiæ canales impios obruere, iudicijque plures aperire: Vnde propter malitiam hominum acerrima & fæuiffima quæque in hanc numerationem prodeunt; fæculum varijs ærumnis opprimitur, adeoque ingentes malorum Iliades in Mundum introducuntur, euertuntur regna, corruunt fceptra, profternuntur imperia, obruuntur prouinciæ, profligantur exercitus, truculentiffimæ captiuitates, & cædes emergunt, febres, maligna vlcera, peftis, mæror, luctus, lamenta, defolatio, morborum contagiones, & incognitæ infirmitatum fpecies, inopinatæ neces, mors violenta, frequentia funera, cuncta denique miferanda & exitialia proueniunt. Nomen enim אדני *Adonai,* fpecie ignis deuorantis veftitum, in fublimi folio Altiffimi fedens, vt Princeps, & totius orbis terrarum Dominus, regijs infignibus ornatus, totius quadrigæ & fuperiorum & inferiorum, accedente quadraginta duarum literarũ nomine, folidiffimus præfes effulget; hunc enim, vt aiunt, rapit de fuperis, illum ad inferos & in æterni exitij barathrum præcipitat, hunc languentem, illum fanum & validum reddit, prout æquitas iudicij fuperiorum numerationum poftulare videbitur; ibi enim nihil iniquè flectitur, nihil obliuioni datur, nulla ibi perfonarum acceptio, fed vt à fuperioribus haurit, ita in inferiora difpenfat. Et ficuti diuerfis nnmerationum cognominibus nuncupatur, ita earundem omnium commune quoddam cellarium fiue receptaculum eft. In hoc à tredecim fontibus coronæ fummæ 613 columnæ lucis inacceffibilis erumpunt, & quafi prodeuntia flumina illabuntur: in hoc triginta duæ femitæ fapientiæ, & quinquaginta portæ intelligentiæ deducuntur; in hoc per feptuaginta duos fontes, à fumma mifericordiæ aqua proficifcentes, vti & quadraginta duæ flammei ignis fpecies feueritatis, ex fummis mentibus, & per mediam lineam incedentes, feptuaginta profiliunt & fcaturiunt benedictionum luces, perq; viam æternitatis & gloriæ in Sephira Elchai, veluti fundamento iunguntur, & inde in ipfum regnum fiue coronam inferiorem אדני *Adonai* dictam confluunt. Nemo tamen exiftimet, prædicta continuè & pariter vniuerfa afficere; nam, vt diximus, multitudo piorum benedictionis auget influentiam, impiorum eam diminuit: cùm verò nomen tetragrammaton adeo vigebit latè, vt totus Mundus vnum colat Deum, quòd Meffiæ tempore futurum credunt; tum demum omnes numerationes fimul in coronam infimam אדני dictam confluent, quæ eandem bonorum copiam,

613 Columnę lucis, quæ?

piam, quàm à superioribus numerationibus accepit, secundùm cuiusque naturæ limites, singulis creaturis rursum communicabit. Sed hæc de decem diuinis nominibus in genere dicta sufficiant; nunc ad particularia eius describenda progrediamur, vbi, vti & in præcedentibus, omnia ex Rabbinorum mente afferemus.

CAPVT IX.

De varia decem diuinorum Nominum seu Sephiroth repræsentatione, eorumque influxibus & canalibus, ex mente Rabbinorum.

SIcuti arbor vna ex radice, trunco, ramis, surculis, frondibus siue diuersa partium dispositione constat; sic Cabalistæ dicunt, decem Sephiroth esse arboris instar, cuius supremæ tres emanationes se habent per modum radicis, reliquæ per modum trunci, ramorum, fructuum: ita R. Schabte in Ietsirah. *Sephiroth decem sunt instar arboris.*

המשל בזה האילן שיש לו שורש ומשורש יצא גזע ומגזע יצאו ענפים שהם ג' מדריגות שרש גזע ענפים והכל אילן אחד אך ורק החבדל ביניהם הנעלם והגלוי כי השורש הוא נעלם מגלה השפעתו בגזע ומתאחד בגזע והגזע מגלה השפעתו בענפים המסתעפים ממנו וכלן בכלל מתאחזין ומתאחדין בשורש כי לו לא השפעת השורש הגזע והענפים כלם יתייבשו לד שבעבו' זה כלם בכלל יקרא אילן אחד : *R. Schabte.*

Hoc est, *Arbori sunt radices, & de radice consurgit germen, & de germine prodeunt rami, & sunt tres gradus, radix, germen, rami; & totum hoc est arbor vna; tantùm hæc est differentia inter illas, absconditum & manifestum; quia radix, quæ est abscondita, patefacit influentiam suam in germine, & vnit se germini; Germen verò manifestat influentiam suam in ramis, & vnit se ipsis ramis, qui pullulant ex ipso, & in summa omnes adhærent, & vniunt se ipsi radici, quòd nisi influentia radicis esset germen, rami omnes exsiccarentur, ita vt eam ob causam hæc arbor vocetur vna.* Et posteà hæc applicat Numerationibus; verba cùm sint longiora plùs æquo, ea sic latinè reddo. *Corona summa, quæ est mysterium centri, ipsa est radix abscondita, & tres Mentes, hoc est, tres numerationes superiores sunt germen, quæ vniunt sese in centro, quæ est radix earum; septem verò numerationes, quæ sunt rami, vniunt se germini, quod refert mentes, & omnes se vniunt in centro, quod est radix in mysterio nominis radicalis & essentialis, quæ radix influit in omnes, & vnit omnes influentiâ suâ, & omnia dependent ab influentia eius, adeo vt ob hoc omnia simul, centrum nempè, & mentes, & septem numerationes vocentur vnitas vna. Et hæc est ratio, quòd comparauerunt sapientes Cabalæ decem numerationes arbori, quoniam est illis similitudo quædam arboris, sicuti explicauimus; & quicunque separauerit inter se numerationes, similis erit ei, qui detruncat plantas, & amputat arborem, diuiditq; eam in duas partes, & diuellit eam de loco radicis suæ, de loco inquam nutritionis suæ. Corona siquidem summa radix est huius arboris, quæ vnit omnes influentiâ suâ, & omnes indigent ea, & comprehenduntur in virtute eius.* Quæ vt paulò clariùs

 disten-

distendantur, Notandum, in tres ordines diuidi hanc Sephiroticam arborem: ordinem primum dicunt esse mysterium centri seu radicis, & est אין סוף *Ensuph*, infinitas, seu radicalis Dei natura; secundum, mysterium trium mentium, id est orthodoxè, hypostaseon, & sunt tres supremæ Sephiroth, Corona summa, Sapientia, & Intelligentia; tertium, mysterium diffusionis mentium in septem numerationes, id est, in septem attributa fabricæ tribus mentibus communia; quæ omnes conficiunt decem numerationes seu Sephiroth, & omnes simul sunt vnitas perfecta, quia *Ensuph* centrum seu radix manifestauit delubra sua in tribus mentibus, id est, tribus subsistentijs, & tres mentes manifestatæ sunt in 7 numerationibus; & quicquid inuenitur in 7, inuenitur quoque in tribus mentibus; & quicquid in tribus mentibus, inuenitur quoq; in vnitate centri; & quicquid inuenitur in vnitate centri, inuenitur quoq; in Ensoph. Differentia tantùm est, quòd septem numerationes, vti sub tribus mentibus, id est, hypostasibus latent, & in inaccesso diuinitatis & fontani luminis recessu sunt, absconditæ sint humanis mentibus; prout verò eadæm veluti quidam diuinarum operationũ, prout in Mundũ sensibilem prodeunt, effectus sunt, nobis manifestæ sunt; omnes tamen vnitas vna, vnitatis suæ summæ, perfectissimæ, & obsolutissimæ sine fine & termino comprehendit denarium numerum infinitudinis, & virtutem vnitatis suæ in mysterio recessus per mysterium decem. Quæ vt relictis terminis Rabbinicis, nobis consueta ratione paulò clariùs dilucidemus;

Explicatur denarius numerus Sephiroth. Sciendum, tria hoc denario Sephirotico à secretioribus Cabalæ Magistris indicari; primò supramundanum illum diuinæ essentiæ circulum in inaccesso diuinitatis abysso, quam Ensuph vocant, latentem, qui è centro incomprehensibili ratione euolutus dum se in infinitam possibilium rerum multitudinem egerit, vocatur Archetypus Mundus trium mentium, id est, trium altissimarum numerationum, quas nos orthodoxè SS. Triadem appellamus; omnis enim creatarum rerum amplitudo & vastitas in eo sub vnitatis simplicissimæ ratione complicatur: dum verò actu se diffundit, mox Mundus Angelicus, Sidereus, Elementaris, & humanus erumpunt, eo ordine & proportione dispositi, vt superiores semper influant in inferiores, seque vti sigillans ad sigillatum respiciant, omnes & singuli diuinorum nominum sigillis insigniti: siquidem Deus totius Archichoragus vniuersitatis, vniuersorum principium, medium, & finis, non necessitate, sed solà liberrimâ suâ voluntate, & ex mera bonitate, propter infinitam gloriam suam, teste Dionysio, omnia ex suo gremio seu profundissimo diuinitatis conceptu, & vt Hermes ait, è visceribus tenebrarum, quod *Ensuph* Hebræi vocant, emittens per *Chochma* Sapientiam Verbumque suum, cooperante *Binah* seu Spiritu Intelligentiæ suæ, primò produxit lucem, id est, Angelicas substantias, seu Mundum Intellectualem; ex luce illa Angelica emanaruunt astra; ex astris corpora seu Mundi machina sensibilis ex quatuor elementis compacta; & sic omnia sunt in omnibus suo modo, & vnum manet in altero, sicuti semen in arbore, & arbor in semine (hæc duo licet distincta, vnum tamen sunt;)

Omnia sunt in omnibus.

omnia corpora seu elementa visibilia sunt in astris inuisibilibus seu spiritualibus elementis, & astra sunt in corporibus, astra sunt in Angelis, & Angeli sunt in astris, Angeli sunt in Angelis; sicuti septem inferiores Sephiroth, sunt in tribus superioribus, ita vt semper suum superius posset esse absque inferiori, non contrà. Nam Mundus visibilis non esset, nisi essent astra; nec vlla adessent astra, si Angelorum abessent essentiæ; Angeli non existerent, nisi esset increatus Deus, à quo dependerent; & vt D. Dionys. ait, cùm Deus in omnibus omnia sit, nihil tamen horum quæ sensu & ratione comprehenduntur, est. *S Dionysius l. de myst. Theol.*

Deus itaque decem vestimentis indutus, se mundo conspiciendum præbuit; hoc enim cognito cognoscuntur Angeli, absolutæ & perfectæ Dei imagines; cognitis Angelis nota erunt astra; notis astris, omnia in visibili Mundo producta non latebunt; cognito Mundo sensibili, mox notus erit homo microcosmus Mundi filius. Omnia ab intra manant ad inferiora & externa. Nam à Deo dependent angelicæ substantiæ, ab Angelis astra, id est, inuisibiles rerum virtutes, ab astris inuisibiles corporum formæ. Sicuti igitur in Deo omnia sunt diuinè, in Angelis Angelice; ita in Mundo sunt omnia mundialiter: Nam vt lux lucet in tenebris, ita superius in inferiori suo. E conuerso, quicquid in Mundo visibili est sensibiliter, hoc est in astris astraliter, in Angelis Angelicè, in Deo diuinè, per catenam auream cœlitùs fragilitati nostræ dimissam in terram; aptè per scalam illam Iacob nobis indicatam, per quam Deus per Angelos descendit ad nos, nos in eadem per Angelos ascendimus ad Deum. Tota siquidem Mundi machina per decem Sephiroth indicata in Deo aliud non est, nisi ipse Deus, in Angelis Angelus, in astris astra. Atque hæc est arbor illa mystica, in cuius semine sicuti tota arbor cum radice, trunco, ramis, folijs, fructibus latet, sic tota Mundi machina in Angelo latet Angelicè, in Deo diuinè; semen est arbor complicata, arbor est semen euolutum & explicatum; vnitas est numerus complicatus, numerus est vnitas euolata; tres superiores Sephiroth est Diuinitas complicata, septem inferiores est Diuinitas euoluta; Angelus est astra complicata, astra sunt Angelus euolutus; Deus est, in quo ceu archetypo quodam Mundus complicatus est Diuino modo; Mundus est Deus, vt ita dicam, è centro veluti infinitudinis suæ & omnipotentiæ abysso euolutus. Exuperantissimus enim Deus, lux omnem lucem in se continens, per maiestatis suæ radium, hoc est, per Filium creat lucem Angelicam, per Angelos fluit in cœlos, per cœlos in elementa, ex elementis fluit in corpora, ex quibus tandem fructus in conspectum nostrum prouenuint. In microcosmo verò seu homine patet similiter inferiora esse in suis superioribus, vltima in penultimis, & rursus priora his in prioribus, aliudque semper in alio, quousque perueniatur ad summum. Nam sensus quinque sunt in imaginatione, imaginatio in ratione, ratio in mente, mens in Deo, Deus in seipso. Ex hisce, ni fallor, clarè patet, quomodo hanc arborem Sephiroticam Cabalistæ intelligant, de quibus cùm in sequentibus vberiùs dicturi sumus, modò plura dicere supersedemus. Hinc Cabalistæ arborem suam

In Deo omnia sunt diuine, in Angelis Angelice, in Mundo mundialiter seu sensibiliter.

Nota.

Arbor Sephirotica pulchrè explicatur.

ſuam Sephirothicam eo pacto exprimunt, vt tres ſuperiores Coronæ ſupremum arboris locum occupent, medium Tiphereth veluti truncus, cum quatuor ramis Clementiæ, Seueritatis, Victoriæ, & Honoris, eum veluti ſtipantibus; radices verò fundamentum & regnum. Tres ſuperiores Coronæ fructus ſemine plenos exhibent, in quo tota arbor complicata eſt, id eſt, in tribus ſuperioribus Sephiroth omnes ſeminalium rerum rationes complicatæ, deinde in Mundum Angelicum, cui Mundus Sidereus parallelè reſpondet, & potiſſimùm in Tiphereth ſolam, cor Mundi, ſiue mundanæ arboris medullam tranſmittuntur; quæ hinc mediante Ieſod ſeu fundamento tandem à Malcuth ſublunari Mundo collectæ, illam, quam miramur, rerum varietatem producunt. Hinc arborem hanc in varios canales, quos צנרות *Tſinoroth* vocant, diffundunt, quorum alij rectâ, & normali lineâ, alij obliquâ diſponuntur, per quos ſuperiorum influxus communicatur inferioribus. Quandocunque itaque ramus ex hac myſtica arbore reſcinditur, influxus in proximè inferiorem negari dicitur, plantaque truncari; ſi ſeptem inferiores truncentur, quod in peccato Adæ factum eſt, tum tota arbor maledicto ſubiecta, omni influxu vegetatiuo priuata contabeſcere dicitur. Tota verò arbor influxibus diuinis perfectè patuit, tùm ante lapſum Adæ, tùm in Aduentu Meſſiæ, Authoris gratiæ, qui ſeptem canales peccato obſtructos per heptadem Sacramentorum perfectè reſerauit, viam ad ſupremæ Sacroſanctæ Triadis agnitionem monſtrauit. Verùm iam arboris figuram ſupponamus.

Canales Zephirotici Rabbinorum.

§ I.

Alia repræſentatio decem Sephiroth ſub ſimilitudine figuræ humanæ.

Triplex homo Cabaliſtarum, Archetypus, Cœleſtis, Terrenus.

DIximus in primo capite huius libri, triplicem hominem à Cabaliſtis conſiderari, quorum quilibet ex mare & fœmina conſtet; hominem archetypum, hominem cœleſtem, & hominem terrenum. Archetypum hominem refert Angelicus Mundus, fœminam militia cœli. Sidereum hominem ſenſibilis cœlorum machina, fœminam elementaris globus refert. Terrenus homo mare & fœmina conſtans microcoſmus dicitur. Sicut itaque quilibet horum trium hominum in marem & fœminam diuiditur, ita lex ſuo modo; ita vt quinque libri Moyſis marem, Deutoronomium fœminam exprimant. In Pentateucho Deus, id eſt, intellectus agens, qui maris vices obit, loquitur; in Deutoronomio Moyſes, ſiue mens humana fœminæ rationem ad Deum comparata obtinet: vnde & Pentateuchus זכור, id eſt, *memento*; Deuteronomium שמור, *cuſtodi* à Cabalicis dicitur. Quilibet horum hominum iuxta Decalogum decem præcipuis membris conſtat. hoc pacto in lege eſt decem diuinorum præceptorum conſtitutio, in homine decem præcipua membra, in Angelica Hierarchia decem Chori ſeu ordines. Omnes hæ recenſitæ Decades

à de-

à decem ſanctiſſimis Dei nominibus tanquam exemplaribus ducunt originem, ad eaque reſpiciunt & tendunt vniuerſa; quorum omnium typum in principio huius tractatus contemplare. Sed explicemus ſingula.

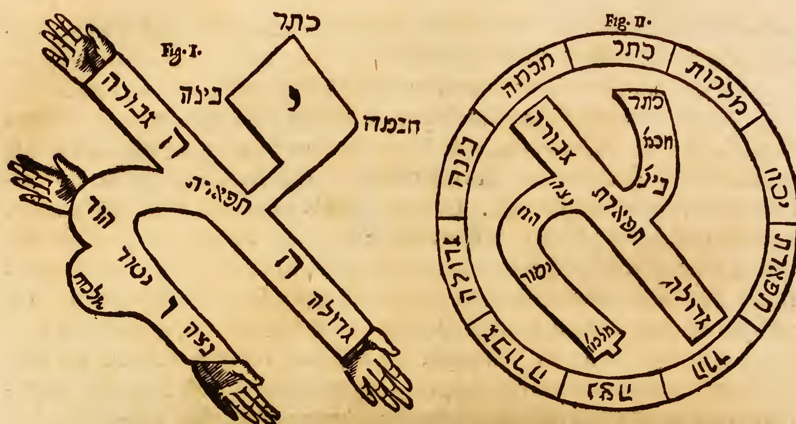
Nemo miretur, Cabaliſtas legem Moyſis humanæ compagini tanto ſtudio adaptaſſe. Cùm enim ipſe Microcoſmus homo, ad magni Mundi ſimilitudinem & exemplar fabricatus ſit, lex eius, quâ regitur, magni Orbis legem referat neceſſe eſt. Lex autem illa ſuprema cùm nobis non aliunde quàm per effectus & ſenſibilia eius opera innoteſcat; magis autem & certiùs ſenſu deprehendamus ea, quæ aſſiduè in nobis ipſis experimur; ideo huius microcoſmi partes, operationes, & actus clariùs, tutiùſque nos inſtruunt docentque legem imitari ſupernam, quàm vllæ partes, & quæcunque opera Vniuerſi. In eo igitur inſiſtere debet, qui Vniuerſi pulchritudinem intueri cupit. Quamobrem Cabaliſtæ quoq; hominem, non vt ex principijs vel elementis compoſitum, ſed vt peculiaribus principijs, quibus magno Mundo aſſimilatur, exiſtentem conſiderare ſolent; cùm omnium quæ in Mundo conſpiciuntur, homo ſimilitudinem habeat. Lex itaque omnia per humanam effigiem monſtrat, tanquam illuſtrem rerum imaginem, cuius cognitione etiam Dei cognitionem, futurorum prædictionem, & miraculorum operationem ſe conſequi Cabaliſtæ arbitrantur. Illa enim tria ex noſtro cum ſupernis connexu dependent. Nexus autem cum ſuperis, intelligitur ex hominis cum Mundo ſimilitudine; atque in his omnibus hominis ſtructuram lex præcipuè imitatur. Porrò cùm per operationem & mobilium corporum varietatem, Intelligentiarum multitudinem & diſcrimina conijciamus, ideo prædictis decem corporibus, decem intellectuales ſubſtantias præfici neceſſum fuit; quæ omnes ſubiectas ſibi cœlorum orbitas, & Microcoſmi decupartitam compagem reſpiciunt. Nam, vt rectè R. Iſaac notat in Ietſirah, quodlibet ex dictis principalibus humani corporis membris, ſingulis Sephiroth rectè adaptatur. Pari pacto eædem decem Sephiroth ſingulis è decem cœleſtibus corporibus correſpondent, vt fuſè Commentatores in Ietſirah, R. Iſraël lib. Kuma, R. Simeon, & Author Pardes demonſtrant; ita vt influxus primò ſint per decem Sephiroth, in decem ordine hierarchias Angelicas (tot enim Cabaliſtæ ſtatuunt) & hinc in ſibi ſubiectos decem cœlorum globos, & hinc in decem elementaris Mundi membra, ac tandem in microcoſmum hominem vltimam & præſtantiſſimam creaturam, omnes dictorum Mundorum partes implicitè complicantem, vnde & naturæ miraculum maximum, ſummum Dei technaſma, & conſumatiſſimum Mundi exemplar, verè omnis creatura, quia eſt omnis Mundus, ſoluſque hoc honore gaudet, quòd cum omnibus ſymbolizet, cum omnibus operationem, cum omnibus conuerſationem habeat. Quod vt Cabalæ ſecretiores Magiſtri luculentiùs declararent, decem Sephiroth ſub humanæ ſimilitudine formæ varijs modis referre conati ſunt. Primò enim humani corporis membra intra literam א *Aleph* curioſè diſponunt. Sed figuram ex Pardes extractam vide in ſequenti ſchemate expreſſam, figura 2 & 3.

Legem Moyſis cur Cabaliſtæ humano corpori compararint.

R. Iſaac.

R. Iſrael. R. Simeon. Pardes.

Fi-

De quibus ita Pardes in porta שער עמיתן id eſt, ſociorum.

והנה רצוננו לכתוב צורת האדם העליון בצורת אלף לרמוז כי כולו יחוד שלם א'ע'פ' ש'נ'א'ת' עשר שמות דברים מחולקים כולו יחוד וזה הורה בדמות אלף ויש קצת סמך לדעת זה בדברי הר"שב'י ע'ה' בספר התיקונים כי כוונת צורת השם שהוא עשר ספירות כנודע בצורת אלף לרמוז אל עשר מיוחדים אחדות שוה אחדות שלימה בשם בן ארבע אותיות:

Et ecce intentio eſt nobis deſcribere figuram hominis ſupremi ſub figura א *Aleph, ad indicandum in omnibus vnitatem perfectam, etiamſi nomina 10 ſint, notat tamen rerum diuiſarum in omnibus vnum perfectum, & hoc ſub ſimilitudine figuræ* א *Aleph; quibus aſtipulatur Rasbi, ſuper eum pax. Intentio autem fuit huius figuræ nominis, quod illud decem Sephiroth ſcribi notum eſt ſub figura* א *Aleph, ad indicandum decem vnita vnitate, quæ æquent vnitatem perfectam ſub nomine Dei tetragrammato* יהוה *contineri.*

Caput itaque tres continet Sephiroth, בינה : חכמה : כתר, vt vides, notatque archetypam Mundi partem, cuius ſymbolum י eſt; medius tractus Aleph ſignatus ה ה, pectus & duo brachia in homine myſtico Siderei Mundi indicat, cuius ſymbola ſunt ה ה, duo binarij nominis tetragrammati יהוה; quæ iuncta iterum dant decem digitos, quinque vtrinque in homine myſtico; medium eſt *Tiphereth* Sol & cor Mundi, *Gedulah* quinq; magnificentiæ ſuæ aſſeclis planetis ſuperioribus ſtipatur, *Geburah* Lunam cum quatuor elementis comprehendit, quinque fortitudinis & iudicij aſſeclis armatus: pedes verò huius hominis myſtici deſignat tractus Aleph ſignatus litera ו; cuius extrema נצח & הוד pedes dextrum & ſiniſtrum quinque digitorum, id eſt, decem in ſublunari Mundo ſeu מלכות entium gradus deſignant, in quos influxus ſuperiorum veluti in inferiora paratur.

Aliter,

Aliter vt in secunda figura, teste Pardes, veteres hominem illum triplicem adornauerunt sub figura Aleph א ponunt, in quo quidem decem Sephiroth eo ordine, quo vides, disponunt, quas circulus totidem Sephiroth versans ambit. per א Archetypum hominem, cum reliqua mystici hominis, quem influit, sobole indicant; circulus diuinæ infinitudinis, & fontani luminis inaccessam abyssum, in quo omnia vnum sunt, & Deus in omnibus omnia, rectè notat; in quo Kether & Malcuth principium cum fine & medio vnum prorsus sunt. sed de his verbosè differentem authorem Pardes consule citato loco. Magnus ergo Mundus cum paruo per omnia vnus est instar prolis cum parente suo, & hi vnum cum Mundo Intellectuali & Archetypo; Et quemadmodum magnus Mundus bipartitus, visibilis & inuisibilis; ita etiam homo, paruus Mundus, duplex est, visibilis secundùm corpus, inuisibilis secundùm spiritum. Sunt autem in homine duo spiritus, vnus à firmamento, videlicet sidereus, alius è spiraculo vitæ ore Altissimi est anima intellectualis à Deo inspirata. Vt proinde in homine non sit membrum, quod non alicui elemento, alicui planetæ, alicui intelligentiæ, & alicui mensuræ, ac numerationi in archetypo respondeat.* Qui si canales archetypos rectè per adhæsionem Dei ordinare nôrit, ex omnibus vitæ cœlestiumque donorum alimentum trahet sugetque; si verò deflexerit à Dei similitudine per operationum malitiam, canales obstruet, & à fine suo deficiet. Atque hæc est arcanæ decem Sephiroth sub humana figura exhibitæ dispositionis ratio.

*Sententia Cabalistarũ.

§ II.

De Canalibus & Influxibus systematis Sephirotici, ex Cabalistarum mente.

INfluxus, quos in Sephirotico systemate considerant Cabalici, fiunt à suprema Corona in singulas ordine consequentes Sephiras siue mensuras, iuxta triplicem aut quadruplicem Mundum, vti dictum est, dispositas; semitæ verò, quas צינורות *Tsinoroth*, id est, Canales seu riuos vocant, iuxta numerum literarum in Alphabeto Hebraico contentarum sunt viginti duæ, per quas diuinæ virtutis emanatio influxusque in vniuersam creaturam perficitur. Nam etsi omnes mensuræ seu numerationes in archetypo Mundo vnum prorsus sint; comparatione tamen ad creaturas facta, singulæ differentes virtutum operationumque suarum rationes sortiuntur, quod hâc similitudine sanè aptissima expono. Exponantur alicubi radio Solis decem diuersa vitrea specula diaphana, quorum prius nulla coloris mistura infectum purè cristallinum sit, secundum flauo colore tinctum, tertium aureo, quartum rubro, quintum viridi, sextum purpureo, septimum cæruleo, octauum puniceo, nonum fusco, decimum denique nigro colore infectum sit: hæc specula ita radio Solis exponantur, vt singula radios exceptos in candidam quandam superficiem traijciant.

Similitudo explicans qua ratione Sephiroticus influxus fiat in hæc inferiora.

Quo poſito, certum eſt lucem hanc, tametſi vna & eadem ſit, in diuerſiſſimos tamen colores, ratione diuerſitatis mediorum, per quæ tranſit, abituram: primum enim ſpeculum puram lucem & immutatam, ſecundum aliquantùm alteratam, & ſic de cœteris, pro ratione colorum, quibus lux tingitur, in oppoſitam ſuperficiem transfundent. Lux itaque archetypa in omnibus numerationibus & menſuris prorſus eadem eſt,& nulli mutationi aut varietati obnoxia; prout autem in Mundum Angelicum influit, ſtatim in decem Angelicorum ordinum Choris (Cabaliſtæ enim decem ſtatuunt) pro ratione effectuum attributorumque, quæ decem Sephiroth exhibent, diuerſas prorſus operationes & munia confert; ita vt quantò ſupremæ menſuræ viciniores fuerint, tantò plùs de luce participent; quantò remotiores, tantò minùs de ea participent. Omnes itaque Sephiræ ſeu menſuræ vna & eadem vis eſt, aliter tamen & aliter pro diuerſitate mediorum, quæ tranſit, modificata. Explicant hoc pari pacto Cabalæ Magiſtri peritiores per decem diuerſa veſtimenta, vt ſuprà diximus, quibus indutus Deus in vniuerſum, ſingulaſque eius Claſſes procedit. Atque hoc eſt fundamentum dogmatis illius, quo Hebræi originem animarum, diuerſitatemque complexionum in hominibus aſſignant, & ſuo modo Platonicorum dogmati congruit. Dicunt enim animas, antequam corpori alligentur, à ſuprema Corona & Binah, per canales decem Sephiroth procedere, & talem dicunt habitum futurum nati, qualis fuerit natura & proprietas Sephiræ, per quam tranſit.

Cabaliſtarum error Platonicus.

Sed ad inſtitutum reuertamur. Habent ſe Sephiroth ad inuicem eâ ratione, vt ſemper vis inferioris ſit in ſuperiori, non contrà; quam ſubordinationem ſcitè his verbis deſcribit Pardes in fine portæ Amidathan.

Pardes.

ונמצא כח המלכות ביסוד מפני שהוא עילמה בערך היסוד שצריך אליה לקבל מהוד שלמעלה ממנה וכן כח ההוד בנצח מפני שהוא צריך אליה לקבל מת"ת שהוא למעלה ממנה וכן כח הנצח בת'ת מפני שהיא צריך אליה כדי לקבל מהגבורה שהיא למעלה ממנה וכן כח הת'ת' בגבורה מפני שהגבורה צריך אליה כדי לקבל מהגדולה שהיא למעלה ממנה וכן כח הגבורה בגדולה מפני שהיא צריך אליה כדי לקבל מהבינה שהיא למעלה ממנה וכן כח הגדולה בבינה מפני שצריך אליה כדי לקבל מהחכמה שהיא למעלה ממנה וכן כח הבינה בהכמה מפני שהיא צריך אליה כדי לקבל מהכתר שהיא למעלה ממנה וכן כח החכמה בכתר שהכתר צריך אליה כדי לקבל מא'ס' שהוא למעלה ממנה ואין אנו יכבלים ר' לומר שיהיה כח הכתר בא'ס' כי איני צריך אל זולתו והכל צריכים לו וחוא מקור לכל והכל שואבים ממנו הוא סיבת עצמו ואין קודמת אליו:

Sephiræ inferiores dependēt à ſuperioribus, iuxta Cabaliſtas.

Hoc eſt: *Inuenimus autem, quòd virtus & potentia Malcuth ſit in Ieſod, eò quòd hoc ſit illo ſuperius; ita tamen, quòd neceſſarium ſi. Ieſod accipere virtutem ab Hod tanquam à ſe ſuperiori; & ſic virtus Ieſod eſt in Hod, eò quòd ipſa opus habeat accipere à Nitſah tanquam ſuperiori; & ſic virtus Hod eſt in Nitſah, eò quòd ipſa indiget accipere à Tiphereth, & ſic vis Nitſah eſt in Tiphereth, eò quòd accipiat à Geburah ſuperiori ſe: & ſic virtus Tiphereth eſt in Geburah, eò quòd ipſa opus habeat virtutem accipere à Gedulah ſe ſuperiori; et ſic virtus Geburæ eſt in Gedulah, eò quòd neceſſarium ſit ipſi, accipere virtutem à Binah tanquã à ſupe-*

superiori se: & sic virtus Gedulah est in Binah, eò quòd ipsa indigeat accipere à Binah se superiori; rursus virtus Binah est in Cochmah, eò quòd ipsa opus habeat virtutem suam accipere à Cochmah superiori se; & sic virtus Cochmah est à Kether, quia ipsa opus habet accipere virtutem à Kether tanquam superiori se; & non possumus dicere, quòd virtus Kether sit in Ensoph, quia non opus habet illa, cùm omnes ipsa indigeant, ipsa nullis, est enim fons omnium, & omnia hauriunt ex ipsa tanquam causa causarum, ante quam nihil est.

Hoc pacto omnes Sephiroth superiores virtutem & potentiam exercent in inferiores, & se per modum principij actiui habent respectu inferiorum, & per modum principij passiui respectu superiorum. Pari ratione, Angeli superiores influunt in inferiores, & corpora suprema in inferiora; pari passu & proportione potentiæ animæ sibi ritè subordinantur. Quibus quidem explicatis iam ad canales redeamus, quorum viginti duos, vt diximus, constituunt, iuxta numerum literarum Alphabeti, iuxta illud Ietsirah: Author Iezirah.

עשר ספירות בלימה אחד רוח אלהים חיים ברוך ומבורך שמו אל חי העלמים קול ורוח ודבור וזה רוח הקדש שתאם רוח מרות חקק וחצב בה עשרים ושתים אותיות :

Id est, *Decem Numerationes præter illud ineffabile; vnus Spiritus Deorum viuentium, benedictum sit nomen eius, qui viuit in secula; Vox, Spiritus, & Verbum, & hic est Spiritus sanctitatis. Duo, Spiritus de Spiritu, exarauit & exsculpsit in eo viginti duas literas*, omnes diuino nomine יה insignitas, vt postea declarabitur. Atque hi sunt viginti duo canales, per quos diuinarum virtutum abundantia in vniuersam rerum naturam deriuatur; & sic ordinantur.

§ III.

Deriuatio Canalium.

א PRimus canalis à *Kether*, id est, *Corona summa* deriuatur in *Cochmah*, id est, *Sapientiam*; & signatur Dei nomine trium literarum, ex א prima Alphabeti litera & nomine Dei יה composito, vt sequitur - איה Deus infinitudinis. Vide schematismum arboris Sephiroth hìc appositum.

ב Secundus canalis deducitur ex *Kether* siue *Corona summa* in *Binah*, hoc est, *Intelligentiam*; cuius sigillum est trium literarum vt sequitur - - - ביה Deus Sapientiæ.

ג Tertius ex *Kether* seu *Corona summa*, in *Tiphereth* siue *pulchritudinem*; cuius sigillum est vt sequitur - גיה Deus retributionis.

ד Quartus ex *Cochmah*, id est, *Sapientia*, in *Binah*, id est, *intelligentiam*; cuius sigillum est - - - דיה Deus portarum lucis.

ה Quintus canalis deducitur ex *Cochma* in *Tiphereth*, id est, ex *sapientia* in *pulchritudinem*; cuius sigillum est - - היה Deus de Deo.

ו Sextus ex *Cochmah* in *Gedulah*, id est, ex *sapientia* in *magnificentiam*; cuius sigillum est trium literarum ויה Deus Conditor.

ז Septimus ex *Binah* in *Tiphereth*, seu ex *intelligentia* in *pulchritudinem*; cuius sigillum est - - - - זיה Deus fulgoris.

ח Octauus ex *Binah* in *Geburah*, id est, ex *intelligentia* in *fortitudinem*; cuius sigillum est - - - - חיה Deus misericordiæ.

ט Nonus ex *Gedulah* in *Geburah*, seu ex *magnificentia* in *fortitudinem*; cuius sigillum est - - - - טיה Deus bonitatis.

י Decimus ex *Gedulah* in *Tiphereth*, seu ex *magnificentia* in *pulchritudinem*; cuius sigillum est - - - ייה Deus principium.

כ Vndecimus ex *Gedulah* in *Netsah*, id est, *magnificentia* in *victoriam*; cuius sigillum est - - - כיה Deus immutabilitatis.

ל Duodecimus ex *Geburah* in *Tiphereth*, id est, ex *fortitudine* in *pulchritudinem*; cuius sigillum est - - ליה Deus 30. semitarum sapientiæ.

מ Decimus tertius ex *Geburah* in *Hod*, ex *fortitudine* in *gloriam & honorem*; cuius sigillum est - - - מיה Deus arcanus.

נ Decimus quartus ex *Tiphereth* in *Netsah*, ex *pulchritudine* in *victoriam*; cuius sigillum est - - - ניה Deus 50. portarum lucis.

ס Decimus quintus ex *Tiphereth* in *Iesod*, ex *pulchritudine* in *fundamentum*; cuius sigillum est - - - סיה Deus fulciens.

ע Decimus sextus ex *Tiphereth* in *Hod*, ex *pulchritudine* in *honorem*; cuius sigillum est - - - - עיה Deus Auxiliator.

פ Decimus septimus ex *Netsah* in *Hod*, ex *victoria* in *honorem*; cuius sigillum est - - - - - פיה Deus eloquiorum.

צ Decimus octauus ex *Netsah* in *Iesod*, ex *victoria* in *fundamentum*; cuius sigillum est - - - - ציה Deus iustitiæ.

ק Decimus nonus ex *Netsah* in *Malcuth*, ex *victoria* in *regnum*; cuius sigillum est - - - - קיה Deus rectitudinis.

ר Vigesimus ex *Hod* in *Iesod*, ex *gloria* in *fundamentum*; cuius sigillum est - - - - - ריה Deus caput.

ש Vigesimus primus ex *Hod* in *Malcuth*, ex *gloria* in *regnum*; cuius sigillum est - - - - שיה Deus Saluator.

ת Vigesimus secundus ex *Iesod* in *Malcuth*, ex *fundamento* in *regnum*; cuius sigillum est - - - תיה Deus finis omnium.

Vides igitur 22 canales Sephiroticos iuxta numerum viginti duarum literarum dispositos, quorum vnusquisque nomine Dei יה signatur, cui præfixæ ordine literæ viginti duæ constituunt nomina rerum seu entium naturæ gradus, quibus signati vim à Deo acquirunt ad operationes suas ritè perficiendas; gradus verò entium literis viginti duabus correspondentes vide suprà in Alphabeto mystico Hebræorum. Innuitur hoc mysterium in sect: 3 libri Ietsiræ, vbi sic dicitur.

אלו כ׳ב׳ אותיות שבהם יסד הק״בה יה יהוה צבאות אלהים חיים אלהי ישראל רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו ומרום וקדוש הוא: Author Ietsiræ.

Hæ sunt viginti duæ literæ, quibus Deus (Sanctus benedictus sit ipse) *fundauit* יה *iah tetragrammaton Tsebaoth. Dij viuentes, Deus Israël sublimis & exaltatus, habitator æternitatis, & sanctum nomen eius, exaltans & sanctus ipse.*

Sigilla singula tres literas habent, quarum primæ sunt literæ Alphabeti, duæ posteriores constituunt nomen יה; quo quidem, velint nolint, duræ ceruicis Hebræi fateri coguntur, nihil aliud indicari, quàm omnes, quæ in Mundo sunt, entium ordines, Sacrosanctæ Triadis signaculo expressos esse; quod & locus Ietsiræ paulò antè citatus exactè docet, dum dicit, viginti duabus literis fundauit Deus יה, *Dij viuentes &c.*

Tres itaque primi canales à *Kether* in *Cochma*, in *Binah*, in *Tiphereth* deducuntur; quæ tres in Deo emanationes constituunt, fundanturque in *Tiphereth*, quod est centrum vniuersæ creaturæ. Rursus tres canales à *Cochma* deriuantur in *Binah*, & *Tiphereth*, & *Gedulah*; Canalis à *Cochma* in *Binah* monstrat triginta duas semitas sapientiæ, de quibus postea; Canalis à *Cochma* in *Gedulah*, annexos habet septuaginta duos pontes, de quibus in nomine septuaginta duarum literarum. Duo Canales à *Binah* deriuantur in *Geburah* & *Tiphereth*; ita vt *Tiphereth* à *Kether*, *Cochma*, *Binah*, influ- Dispositio & ordo 22 canalium.

influxus, tanquam filius à tribus parentibus, vt Rabbini loquuntur, procedat. Rurſus tres canales *Gedulah*, quorum primus eſt à *Gedulah* in *Geburah*, qui ſe habet vt ignis & aqua; *Geburah* enim ignis ſeueritatis mitigat aquas *Cheſed*, hoc eſt, *miſericordiæ*, vnde neceſſarium Mundo temperamentum, vtpote ſine quo deſtrueretur: Secundus canalis *Gedulah* eſt ad *Tiphereth*, trahitque ſecum triginta quinque Principes dextros, & ſeptuaginta duas poteſtates, quæ per ſeptuaginta duo nomina Dei indicantur; tertius eſt à *Gedulah* ad *Netſah*. Porrò *Geburah* duos canales habet, quorum vnus eſt ad *Tiphereth*, qui ſecum trahit triginta quinque Principes ſeueritatis ſiniſtros; alter eſt à *Geburah* ad *Hod*, trahens ſecum præcepta negatiua, ſicuti canalis *Cheſed* & *Netſah* præcepta affirmatiua, de quibus poſtea. Iterum tres canales à *Tiphereth* in *Hod*, in *Ieſod*, & in *Netſah* deriuantur; tres quoque à *Netſah* in *Hod*, in *Ieſod*, in *Malcuth*; duo ex *Hod* in *Ieſod* & *Malcuth*; vnus tandem ex *Ieſod* in *Malcuth*, quæ eſt meta & terminus vniuerſæ creaturæ. Habemus iam viginti duorum canalium diſpoſitionem, ordinem, & attributa; iam ſingula per paragraphos ordine declaremus.

§ IV.

De triginta duabus ſemitis Sapientiæ, eorundemque iuxta mentem Cabaliſtarum ſincera interpretatione.

ADuertunt in Sephirotico ſyſtemate Cabalicæ doctrinæ veteres Myſtæ triginta duas ſemitas, quas ל״ב׳ נתיבות החכמה, *triginta duas ſemitas ſapientiæ* nominant, & egrediuntur à Sephira *Cochma*, id eſt, *Sapientia*, iuxta illud: בחכמה עשית העולם, *in ſapientia Mundum feciſti*; & nihil aliud ſunt, quàm luminoſi quidam tramites, quibus ſancti Dei homines per longum diuinarum meditationum vſum & experimenta tandem ad diuinæ abyſſi penetralia pertingunt, de quibus ita liber Ietſirah:

Semita 32 ſapientiæ quid ſint.

בשלשים ושתים נתיבות פלאות החכמה חקק יה יהוה צבאות שמו בספר וספר וסיפור:

Cum triginta duabus ſemitis mirabilibus ſapientiæ exſculpſit Deus tetragrammaton Zebaoth nomen ſuum cum tribus numerationibus, numero numerante & numerato. Quæ vt intelligantur, ſciendum eſt, quòd tametſi cauſa cauſarum Deus ſumma corona per potentiæ ſuæ infinitudinem vniat, & ſubſiſtere faciat omnia exiſtentia; per ſuam tamen ſapientiam coæternam, & per omnia ſibi coæqualem regit omnia, fulcit omnia, condit omnia, & ideò liber Ietſirah ſtatim exordium ſuum capit à triginta duabus ſemitis ſapientiæ, eò quòd illæ emanent & trahantur à mente ſumma & abſcondita in ſapientiam, & omnis ſemita emanando à ſapientia trahit ſecum margaritas & precioſiſſimas gemmas de corona ſumma cauſa cauſarũ, quouſq; pertingat oſtendere omnem ſemitam in intelligentia. Eſt enim ſapientia

Sapientia ſua Deus regit omnia.

omnium

omnium existentium principium, & finis omnium, ideo in ea efformatæ, exsculptæ, & exaratæ sunt omnes res in mysterijs fundamentisque suis, & in ea expressa sunt omnia, quæ cœli terræque ambitu continentur, suntque semitæ hæ eidem innexæ tanquam flammæ carboni absque vlla detruncatione & diuisione. Vocant admirabilem, quia sicuti causa causarum est in summa omnium admiratione, sic & sapientia, quæ de interiori fulgore splendoris gloriæ suæ essentiæ emanat, vocatur admirabilis, & semitæ ab ea procedentes, ob incomprehensas earundem dispositiones, vocantur admirabiles & absconditæ; de quibus fuse agentes consule R. Meir in Liphne Liphnim; R. Iacob Cohen in hunc locum. Nam vt recte testatur R. Isaac, prisci sapientes per viam Cabalæ & fundamenta legis docuerunt nos, quòd maiores nostri ambulauerunt per vias multas, vt tandem starent in semitis istis, quæ dicuntur admiranda sapientiæ tradita per Tsadkiel Abrahæ patri nostro in traditione fœderis. Verùm antequam ad enarrationem earundem procedamus, primò cur illarum triginta duæ, & vnde fuerint extractæ, dicemus.

R. Meir. *R. Iacob Cohen.* *R. Isaac.*

Diximus in præcedentibus, ipsam trium diuinarum hypostaseon essentiam ab Hebræis vocitatam fuisse אין סוף, *Infinitum, sine termino*. Hæc itaque in abysso tenebrarum recondita, dum sola suiipsius contemplatione æternum sine vllo ad creaturas respectu fruitur, אין, id est, quasi non ens dicitur: At vbi se ita ostenderit, vt nostro concipiendi modo fit aliquid, & reuera subsistat, tum א *Aleph* tenebrosum in voce אין, in *Aleph* lucidum, vt more Cabalæorum loquar, conuertitur, iuxta illud, *Sicuti tenebræ eius, ita & lux eius*; & tunc quidem, quando exire cupit, & apparere omnium rerum causa, per ב *Beth* proximè sequentem literam apparere petit, *Aleph* magnum appellatur. ita Menahem Raccanati:

Semitæ cur 32, & vnde extractæ.

עלכך תמצא האות הזאת פועלת הדברים כלם:

Menahem Raccanati.

Id est, *Ideò inuenies hanc literam efficientem omnes res*. Nam א *Aleph* literæ ב *Beth* sibi vicinissimæ fœcundissimæque præfixa producit dictionem אב, quæ generationis & productionis rerum omnium pater dicitur; deinde אין, id est, abscondita Dei essentia assumptum ב *Beth* in vniuersitatem entium, quæ per mediam literam vocis אין, id est, per י indicatur, per quinquaginta portas, quæ per ן finale in voce אין aptè indicantur; ablegat; quare ן suffixa ב producit בן, quæ Filius in diuinis nominatur, estque secunda emanatio, dicta רשית, id est, *principium*, iuxta illud: בראשית ברא אלהים, *In principio*, seu vt Thargum Hierosolymitanum habet, בחכמתא, *in Sapientia*, hoc est, *in Filio, creauit Deus cœlum & terram*; Scriptum est enim, *Omnia in sapientia fecisti*. Hoc modo primus effluxus fit secunda emanatio, quia terminus generationis est Filius. Porrò in voce אין inter א *Aleph* & ן *Nun* intermediat י *Iod* signum nominis Dei יה *iah*. Hosce duos characteres si voci בן inserueris, hâc ratione, vt י inter ן & ב, ה verò post ן *Nun* inseras; nascetur בינה, *Intelligentia*, emanatio

Thargum Hierosolym.

in di-

in diuinis tertia, quæ & Spiritus sanctus dicitur. Quæ omnia in tribus primis dictionibus primi capitis Genesis partim expansè, partim contractè demonstrantur: בראשית ברא אלהים, *In principio creauit Deus*; quasi diceret; Deus Pater in Filio cum Spiritu sancto creauit cœlum & terram; ita vt א *Aleph* respiciat Patrem in diuinis אב, ב *Beth* בן, Filium, ר *Resch* רוח, id est, Spiritum sanctum; quæ & in vnica voce ברא inueniuntur, vbi per א *Aleph* אב *Pater*, per ב *Beth* בן *Filius*, & per ר *Resch* רוח, id est, *Spirtus sanctus* indicatur. Cùm itaque per Filium, quæ est Sapientia Patris, omnia creata sint, totiusque creationis mysterium sub Pentateucho lateat; duplici viâ paulatim in triginta duorum sapientiæ tramitum notitiam peruenerunt. Primò viginti duas literas Alphabeti Hebraici, quæ rerum omnium creatarum ordines & gradus, vt suo loco monstratum fuit, sub allegoricis inuolucris continent, decem Sephiroth, id est, diuinis nominibus coniungentes, producunt triginta duas semitas sapientiæ, quas & ex lege Mosaica hoc pacto eruunt. Prima litera totius legis ב est, in בראשית, vltima ל *Lamed* est, in ישראל, quæ coniunctæ sic, לב, constituunt 32. Et præterea ipsa dictio cor significat, quo indicare volunt, neminem ad tam arduam rerum sublimium considerationem pertingere posse, nisi cordis puri & integri, & ab omnium sensibilium rerum contagione abstractum hominem. Præterea in primo Genesis capite inuenitur nomen אלהים *Elohim* trigesies bis; vnde colligunt, Deum per tres Sephiroth supremas in Mundum processisse per triginta duas semitas, ad humanæ fragilitati insinuandum, quòd legi continuò intentus, per earundem semitarum assiduam contemplationem inuestigationemque pari passu in Deum redire, eique vniri possit. Itaque triginta duæ semitæ à sapientia egrediuntur in *Binah*, quæ illas ex potentia in actum educit per manum validam nominis Dei quadraginta duarum literarum, quod exhibent primus & vltimus legis versiculus, vti suprà, cùm de nomine hoc quadraginta duarum literarum ageremus, ex Pardes declaratum fuit. Verùm hoc loco non omittenda duxi loca primi capitis Geneseos, quibus trigesies bis ponitur nomen אלהים *Elohim*: hoc enim cùm numerationi *Binah* competat, *Binah* autem semitas à sapientia emanantes ex potentia in actum educat, vnde & Mundus naturæ dicitur; facilè quinam dicti triginta duo sapientiæ tramites sint, ostendit ipsis versibus, quibus inseruntur.

Semitæ 32 ex lege Mosaica quomodo extractæ.

§ V.

§ V.

Loca in quibus Nomen Dei* אלהים *trigesies bis in primo Genesis capite ponitur.

1	בראשית ברא אלהים:	*In principio creauit Elohim.*
2	ורוח אלהים מרחפת:	*Et spiritus Elohim ferebatur.*
3	ויאמר אלהים יהי אור:	*Et dixit Elohim, fiat lux.*
4	וירא אלהים את האור:	*Et vidit Elohim lucem.*
5	ויבדל אלהים בין האור:	*Et diuisit Elohim, inter lucem.*
6	ויקרא אלהים לאור יום:	*Et vocauit Elohim lucem, diem.*
7	ויאמר אלהים יהי רקיע:	*Et dixit Elohim, fiat firmamentum.*
8	ויעש אלהים את הרקיע:	*Et fecit Elohim firmamentum.*
9	ויקרא אלהים לרקיע:	*Et vocauit Elohim firmamentum.*
10	ויאמר אלהים יקוו המים:	*Et dixit Elohim, congregentur aquæ.*
11	ויקרא אלהים ליבשה:	*Et vocauit Elohim aridam.*
12	וירא אלהים כי טוב:	*Et vidit Elohim quòd esset bonum.*
13	ויאמר אלהים תדשה:	*Et dixit Elohim, germinet.*
14	וירא אלהים כי טוב:	*Et vidit Elohim quòd esset bonum.*
15	ויאמר אלהים יהי מאורות:	*Et dixit Elohim, fiant luminaria.*
16	ויעש אלהים את שני המאורות:	*Et fecit Elohim duo luminaria.*
17	ויתן אלהים אותם:	*Et dedit Elohim ipsis.*
18	וירא אלהים כי טוב:	*Et vidit Elohim quod esset bonum.*
19	ויאמר אלהים ישרצו:	*Et dixit Elohim, pullulent.*
20	ויברא אלהים את התנינם	*Et creauit Elohim Cete.*
21	וירא אלהים כי טוב:	*Et vidit Elohim quoniam bonum.*
22	ויברך אותם אלהים:	*Et benedixit Elohim illis.*
23	ויאמר אלהים תוצא הארץ	*Et dixit Elohim, producat terra.*
24	ויעש אלהים את חית:	*Et fecit Elohim animalia.*
25	וירא אלהים כי טוב:	*Et vidit Elohim quòd esset bonum.*
26	ויאמר אלהים נעשה אדם:	*Et dixit Elohim, faciamus hominem.*
27	ויברא אלהים את האדם:	*Et benedixit Elohim homini.*
28	בצלם אלהים:	*Ad imaginem Elohim.*
29	ויברך אותם אלהים:	*Et benedixit Elohim illis.*
30	ויאמר להם אלהים:	*Et dicit illis Elohim.*
31	ויאמר אלהים הנה נתתי:	*Et dixit Elohim, ecce dedi.*
32	וירא אלהים כי טוב:	*Et vidit Elohim quia bona.*

R. Rasbi
R. Ioseph
Haaruch.

Atque hæ ſunt triginta duæ ſemitæ, quas ex capite primo Geneſis eruunt רבי שמעון בן ירחאי Rasbi, R. Ioſeph Haaruch; ijſque ſingulis ſua nomina ab effectibus deducta, imponunt Hageonim. Verùm ſubiungamus nomina ſingulorum ex Pardes extracta.

Nomina 23
ſemitarum.

1 הנתיב הראשון נקרא שכל מופלא ו'ס'ע' והוא אור מושכל קדמון והוא כבוד ראשון אין כל בריה יכולה לעמוד על מציאותו:

Prima ſemita vocatur Intelligentia admirabilis, Corona ſumma. Eſt enim lumen dans intelligere primordium ſine principio, & eſt gloria prima; nulla creatura valet aſſequi existentiam eius. id eſt, intelligentia abſcondita, occulta omnibus, quæ extra eam ſunt, א Aleph, principium & caput omnium; eſt ſiquidem א forma omnium literarum, & omnes ſemitæ in ea ſunt, ſed per modum vniuerſalem; hinc per metatheſin dicitur פלא, id eſt, admirabilis, quod retrogradâ lectione idem eſt ac אלף Aleph, iuxta illud, *Vocabitur nomen eius admirabilis, Deus fortis, &c.*

2 הנתיב הב' הוא שכל מזהיר והוא כתר הבריאה וזוהר האחדות השוה המתנשא לכל לראש והוא נקרא כפי בעלי הקבלה כבוד שני:

Secunda ſemita eſt, intelligentia illuminans, & eſt corona creationis, & ſplendor vnitatis maximè æqualis, quæ ſuper omne caput eſt exaltata, & vocatur à Cabaliſtis gloria ſecunda. Vocatur autem illuminans, quia cùm ſit origo totius creationis, notior eſt conſequenter priore, quæ eſt אין סוף *Enſuph*, intelligentia abſcondita, & ideo hæc ſemita vocatur etiam modus adæquationis. ita Radak in hunc locum Ietſiræ.

Radak.

3 הנתיב השלישי נקרא שכל הקודש והוא יסוד החכמה הקדומה הנקרא אמונה אומן ושרשיה אמן והוא אב האמונה שמכחו האמונה נאצלת:

Tertia ſemita vocatur intelligentia ſanctificans, & eſt baſis ſapientiæ primordialis, quæ vocatur artifex fidei, & radices eius אמן*; & eſt, parens fidei, quia de virtute eius fides emanat*; reſpondet autem tertiæ Sephiræ ſeu menſuræ, quæ בינה Binah ſeu intelligentia dicitur; quia per hanc exitus ſapientiæ in omnes numerationes. Verùm de hoc amplè diſcurrentem vide librum intitulatum Bareſchith Rabba.

Author libri
Bareſchith
Rabba.

4 הנתיב הרביעי נקרא שכל קבוע ונקרא כן שממנו מתאצלים כל הכחות הרחניות בדקות האצילות שמתאצילות אלו מאלה בכח המאציל הקדמון:

Quarta ſemita vocatur intelligentia metalis ſeu receptacularis, eò quòd in eam tanquam in metam ex ſuperioribus Intelligentijs delatæ, ab ea emanant omnes virtutes ſpirituales per ſubtilitatem, quâ vna ab altera in virtute coronæ ſummæ emanat, vocaturque idealis effluxus.

5 הנתיב החמישי נקרא שכל נשרש ונקרא כן מפני שהוא עצם האחדות השוה והוא המיוחד בעצם הבינה הנאצלת מגדר החכמה הקדומה:

Quinta ſemita intelligentia vocatur radicatiua, eò quòd illa eſt ipſa vnitas maximè æqualis, quæ coadunat ſe cum ipſa בינה *intelligentia, quæ emanat è penetralibus ſapientiæ primordialis.* Virtutes ſuperioribus ſemitis in hanc quintam ſemitam delatæ, & radicatæ, æqualeſque fuerunt, quando ab hac ſemita in inferiores deducuntur, tranſeunt, & mutantur pro varijs homi-

hominum moribus vel in miſericordiam, vel in ſeueritatem & iudicium; de qua vide Pardes.

6 הנתיב הששי נקרא שכל שפע נבדל ונקרא כן לפי שבו מתרבה שפע האצילות והוא משפיע השפע על כל הבריכות המתאחדות בעצמו :

Sexta ſemita intelligentia dicitur influentiæ mediantis, eò quòd in ea multiplicentur influxus emanationum; illa enim facit influere affluentiam iſtam in omnes benedictionũ piſcinas, quæ vniuntur in ipſa. Dicitur hæc ſemita aquarũ.

7 הנתיב השביעי נקרא שכל נסתר ונקרא כן מפני שהוא זוהר מזהיר לכל הכחות השכליים הנראים בעין השכל וברעיון האמונה :

Septima ſemita vocatur Intelligentia recondita, eò quòd illa ſit ſplendor refulgens in omnes virtutes intellectuales, quæ oculis intellectus, & fidei contemplatione perſpiciuntur. Dicitur abſcondita, quia illa non comprehenditur niſi per intelligentias numerationum; & ſic diſtinguitur à prima ſemita, quòd illa incomprehenſibilis ſit, hæc comprehenſibilis; diciturque ſemita intellectualium ſubſtantiarum.

8 הנתיב השמיני נקרא שכל שלם ונקרא כן מפני שהוא תכונת הקדמות אשר אין לו שורש להתיישב בו כי אם בחדרי הגדולה הנאצלים מעצם :

Octaua ſemita vocatur Intelligentia perfecta & abſoluta, eò quòd illa ſit apparatus primordialis, quæ non habet radicem, cui inhæreat, niſi in penetralibus Sephiræ, quæ Magnificentia dicitur, emanatque de propria ipſius ſubſiſtentia. Dicitur ſemita viuentium in aquis.

9 הנתיב התשיעי נקרא שכל טהור ונקרא כן לפי שהוא מטהר את הספירות ומבחין ומבהיקגזירת הבניתם והוכן אחדותם שהן מיוחדות מבלי קצוץ ופירוד :

Nona ſemita dicitur Intelligentia munda, eò quòd ipſa mundet numerationes, & probet emendetque exſciſſionem imaginis earum, diſponatq́; vnitatem earum, quæ ipſi vniuntur abſque detruncatione & diuiſione. Dicitur ſemita emundationis rerum.

10 הנתיב העשירי נקרא שכל מתנוצץ ונקרא כן מפני שהוא מתעלה ויושב על כסא הבינה ומאיר בזוהר המאורות כולם ומשפיע שפע ריבוי לשר הפנים :

Decima ſemita vocatur Intelligentia reſplendens, eò quòd illa ſuper omne caput exaltata ſit, & ſedeat in ſede Binah, illuminetq́; fulgorem omnium luminarium, & emanare faciat copiam principi facierum. Dicitur ſemita varietatis rerum.

11 הנתיב אחד עשר נקרא שכל מצוחצח ונקרא כן מפני שהיא עצם הפרגוד המסודר בסדר המערכה והוא יחס הנתנת לעמוד בפני עילת העילות :

Vndecima ſemita, Intelligentia dicitur fulgida, eò quòd ipſa eſt cortina ordinata iuxta diſpoſitiones & ordinem ſemitarum ſuperiorum & inferiorum, & eſt dignitas quædam data ipſi, vt ſtet coram facie cauſæ cauſarum.

12 הנתיב שנים עשר נקרא שכל באיר מפני שהוא עצם האופן הגדולה הנקרא חזחזית פי׳ מקום מוצא חזיון החוזים במראה :

Duodecima ſemita dicitur Intelligentia claritatis, eò quòd ipſa ſpecies ſit magnificentiæ, locuſque dicitur, de quo oritur viſio videntium in apparitione. Vnde per eam vaticinium acquiritur, & ad quadrigam ſummam peruenitur.

13 הנתיב שלשה עשר נקרא שכל מנהיג האחדות מפני שהוא עצם הכבוד והוא תשלום אמתת הרוחניים האחדים :

Decima tertia ſemita dicitur Intelligentia inductiua vnitatis, eò quòd illa ſit ipſa ſubſtantia gloriæ, & perficiat ſingulorum ſpiritualium veritatem. Omnes ſemitæ, quæ ſe vnitati ſupremæ vniunt, vniunt ſe per hanc decimam tertiam ſemitam, Nam אחד in numerum reſolutum dat 13.

14 הנתיב ארבעה עשר נקרא שכל מאיר מפני שהוא עצם החשמל והמורה על רזי יסודות הקדש ותכונתם :

Decima quarta ſemita dicitur Intelligentia illuminans, eò quòd illa eſt Chaſmal; inſtitutrix arcanorum, & fundamentorum ſanctitatis, & apparatus eorum. Dicitur ſemita arcanorum in rebus creatis inexiſtentium.

15 הנתיב החמשה עשר נקרא שכל מעמיד ונקרא כן מפני שהוא מעמיד עצם הבריאה בערפלי טהור ובעלי העיון אמרו כי הוא הערפל וזהו' וערפל חתולתו :

Decima quinta ſemita dicitur Intelligentia conſtitutiua, eò quòd ipſa conſtituat creationem in caligine munda, & Philoſophi dixerunt quòd illa ipſa ſit caligo, de qua ſcriptura loquitur Iob 38. Et caligo inuolucrum eius. Dicitur & ſemita apertionis luminum.

16 הנתיב ששה עשר נקרא שכל נצחי ונקרא כן מפני שהוא עדון הכבוד שאין כבוד למטה הימנה כמו שהוא שם והוא הנקרא גן עדן המוכן לחסדים :

Decima ſexta ſemita dicitur Intelligentia triumphans & æterna, eò quòd illa eſt voluptas gloriæ, quæ ipſi ſimilis ſit, & vocatur paradiſus voluptatis, qui paratus eſt iuſtis. Dicitur & ſemita victoriæ contra genios malos.

17 הנתיב שבעה עשר נקרא שכל החרגש והוא מוכן לחסידי האמונה להתלבשא בו ברוח קדושה והוא נקרא יסוד התפארת במעמד העליונים :

Decima ſeptima ſemita dicitur Intelligentia diſpoſitiua, quæ aptat pijs fidelitatem, vt per eam induantur Spiritu ſancto, diciturq́; fundamentum pulchritudinis in ſtatu ſuperiorum. Et præeſt omnibus formis ſuperioribus & inferioribus.

18 הנתיב שמנה עשר נקרא שכל בית השפע ומתוך חקירותו מושכים רז והירה המתלוננים בצלו והדבקים בחקירות ממשותו מעילת העילות :

Decima octaua ſemita dicitur Intelligentia ſiue domus affluentiæ, eò quòd de medio ſcrutationis eius trahuntur arcana, & abditi ſenſus, qui latent in vmbra eius, & qui adhærent ſcrutinio ipſeitatis eius de cauſa cauſarum.

19 הנתיב תשעה עשר נקרא שכל סוד הפעולות הרוחניות כולם מפני שהוא השפע המתפשט בו מהברכה העליונה והכבוד המעולה :

Decima nona ſemita dicitur intelligentia ſecreti, vel omnium actiuitatum ſpiritualium, eò quòd affluentia ſit, quæ diffunditur in eam de benedictione altiſſima, & gloria ſublimi ſeu excelſa.* Eſt ſemita affluentiæ in omnes numerationes.

* vel piſcina

20 הנתיב העשרים נקרא שכל הרצון מפני שהוא תכונת כל היצורים כולם ובזה השכל יודע כל מציאות החכמה הקדומה :

Vigeſima ſemita dicitur Intelligentia voluntatis, eò quòd illa eſt apparatus omnium & ſingulorum creatorum, & per hanc innoteſcit exiſtentia ſapientiæ primordialis. Eſt ſemita arcanorum ſapientiæ.

21 הנתיב אחד ועשרים נקרא שכל החפץ המבוקש מפני שהוא מקבל שפע האלהות כדי להשפיע מברכת לכל הנמצאים כולם :

Vigeſima prima ſemita dicitur Intelligentia complacentiæ quæſiti, eò quòd

illa

illa accipit influentiam diuinam, vt influat de benedictione eius in omnia & singula existentia.* *l. piscina

22 הנתיב שנים ועשרים נקרא שכל נאמן מפני שבו מתרבים כחות הרוחניות כדי להיותם קרובים לכל המתלוננים בצילו:

Vigesima secunda semita dicitur Intelligentia fidelis, eò quòd in manu eius commendatæ sunt virtutes spirituales, & fouentur per eam, vt propè adsint habitantibus sub vmbra eius.

23 הנתיב שלשה ועשרים נקרא שכל קיים מפני שהוא כחקיום לכל הספירות:

Vigesima tertia semita dicitur Intelligentia stabilita, eò quòd illa sit virtus consistentiæ omnibus numerationibus.

24 הנתיב ארבעה ועשרים נקרא שכל דמיוני מפני שהוא נותן דמות לכל הדמיונים נבראים:

Vigesima quarta semita dicitur intelligentia imaginatiua, eò quòd illa det similitudinem omnibus similitudinibus creatorum.

25 הנתיב חמשה ועשרים נקרא שכל נסיוני מפני שהוא הנסיון הקדמון שבו מנסה הבורא לכל החסידים:

Vigesima quinta semita dicitur Intelligentia tentatiua; eò quòd illa sit tentatio primaria, quâ Deus tentat omnes pios.

26 הנתיב ששה ועשרים נקרא שכל מחודש מפני שה"קב'ה מחדש בו כל החדשים בבריאת העולם:

Vigesima sexta semita dicitur Intelligentia renouans, eò quòd per illam omnia, quæ in creatione Mundi renouata fuerunt, renouet.

27 הנתיב שבעה ועשרים נקרא שכל מורגש והוא חומר מפני שממנו נבראו כל הנבראים מתחת גלגל העליון והרגשותם:

Vigesima septima semita dicitur intelligentia concitatiua, & est materia, de qua creata sunt omnia producta sub orbe supremo, & motus eorum.

28 הנתיב שמנה ועשרים נקרא שכל מוטבע מפני שבו נשלם טבע כל הנמצאים מתחת גלגל החמה בשלימות:

Vigesima octaua semita dicitur Intelligentia naturalis, eò quòd per eam perfecta est natura omnis existentis sub orbe Solis in perfectione.

29 הנתיב תשעה ועשרים נקרא שכל מוגשם מפני שהוא מתאר כל גשם שיתגשם תחת תכונת הגלגלים בגידולים:

Vigesima nona semita dicitur intelligentia corporalis, eò quòd illa formet omne corpus, quod corporatur sub apparatu omnium orbium, & incrementum eorum.

30 נתיב שלשים נקרא שכל כללי מפני שבו כוללים חוברי שמים במשפטיהם הככבים והמזלות עיונם תשלומי ידיעתם באופני גלגלים:

Trigesima semita dicitur Intelligentia collectiua, eò quòd colligant ex ea Astrologi iudicio stellarum & signorum cœlestium speculationes suas; & perfectiones scientiæ suæ iuxta rationem volutionum eorum.

31 נתיב אחד ושלשים נקרא שכל כללי מפני שהוא כלל כחות כל הגלגלים ומזלות והצורות ומשפטיהם:

Trigesima prima semita dicitur Intelligentia collectiua pariter, quâ comprehendit omnes virtutes orbium & signorum cœlestium, & formas seu imagines, & rationes seu iudicia eorum.

נתיב

נתיב שנים ושלשים נקרא שכל נעבד מפני שהוא מתוקן לכל חמשתמשים בעבודת שבעה ככבי לכת לחבלם :

Trigesima secunda semita dicitur intelligentia adminicularis, eò quòd dirigat & concurrat ad omnes operationes septem planetarum, & ad partes eorum.

Atque hæ sunt triginta duæ semitæ sapientiæ, quæ à sapientia suprema procedunt, & actuantur à *Binah*, hoc est, *intelligentia*. Dicuntur autem Intelligentiæ, eò quòd studiosum in lege dirigant, illuminent, inflamment, instruant, ad Deum in omnibus latentem quærendum, amandum, & in ordine ad vnionem cum Deo, adhæsionemque dilecti, in quo tota felicitas hominis consistit, procurandam. Vsus harum semitarum practicus hic est. Cabalistæ cùm Deum per certam aliquam naturalium rerum semitam inuestigare volunt; primò summo studio & præparatione præmissa, triginta duo loca primi capitis Geneseos, hoc est, semitas rerum creatarum consulunt; deinde certis orationibus adhibitis per nomen אלהים Deum obtestantur, vt lumen propositæ semitæ inuestigandæ congruum largiatur, varijsque adhibitis cœrimonijs tandem sibi persuadent, intelligentiæ se lumen adeptos, dummodo corde mundo, fide inconcussa, & charitate ardenti inquisitioni institerint. Atque vt instans oratio maiorem efficaciam habeat, vtplurimùm nomine quadraginta duarum literarum, non sine superstitione, quæ nunquam abest, vtuntur; quòd vt ex primo & vltimo legis versu extractum fuit, ita summam quoque & ineffabilem efficaciam ad id, quod per illud postulant, obtinendum, habere arbitrantur. Lector, si placet, consulat paragraphum tertium de nomine Dei 42 literarum, ex quo meliorem huius loci intelligentiam acquiret. De modo verò illud pronunciandi, vide infrà fusiùs tractatum.

Semitæ 32 cur dicantur Intelligentiæ

Semitarū 32 vsus practicus

§ VI.

De quinquaginta portis Intelligentiæ.

QVemadmodum triginta duæ semitæ ex Sapientia egressæ in omnem rerum creatarum ambitum se diffundunt, ita à *Binah* siue *Intelligentia*, quam Spiritum sanctum diximus, ad dictas semitas continuò quinquaginta portæ aperiuntur, quod est, triginta duas semitas Sapientiæ & Potentiæ ducere in actum. Portæ dicuntur, quia nemo ad perfectam dictarum semitarum notitiam peruenire potest iuxta Cabalistas, nisi priùs per has portas ingressus fuerit. Quarum cognitionem primus Moyses tradidisse posteris creditur, earumque omnium præter vnius intelligentiam habuisse, ita in porta lucis R. Ioseph Castiliensis.

Portæ 50 quid, & cur ita dicuntur.

R. Ioseph Castiliensis.

אמרו רבותינו חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נמסרו למשה חוץ מאחד שנמאר ותחסרהו מעט מאלהים:

Dixerunt Rabbini nostri, quinquaginta portæ creatæ sunt in mundo, & omnes præter vnam traditæ sunt Moysi, secundùm quod scriptum est, Minuisti eum paulò minùs

minùs à Dijs, id est, ab Angelis. Et Rambam in Genes. exordio ait, omne quod Mosi per portas intelligentiæ traditum est, continetur in lege diuina, *vel sensu literali, vel allegoricò per dictiones, vel Arithmeticas supputationes, vel geometricas literarum figuras, siue descriptas, siue transmutatas, vel harmoniæ consonantias ex formis characterum, coniunctionibus, separationibus, tortuositate, directione, defectu, super abundantiâ, minoritate, maioritate, coronatione, clausura, apertura, & ordine resultantes.* Per hanc quoque legem, aiunt Cabalistæ, à diuino spiritu adeptus est Salomon Rex sapientissimus omne quod nouerat, iuxta illud lib. Reg. *Dedit autem ei Deus sapientiam & prudentiam multam nimis, quasi arenam, quæ est in littore maris; & creuit sapientia Salomonis supra sapientiam omnium Orientalium, & Ægyptiorum, eratq; sapientior cunctis hominibus, & disputauit super lignis à Cedro quæ est in Libano vsque ad hyssopum quæ egreditur de pariete; & disseruit de volucribus, & reptilibus, & piscibus.* Aperuit itaque spiritus siue intelligentia Salomonis quinquaginta totius naturæ portas præter vnam omnes, ad triginta duas semitas sapientiæ, quæ sunt semitæ ad quadrigam diuinitatis, rerumque altissimarum, incomprehensibiliumque mysteria dirigentes. Sed iam videamus, quænam illæ sint portæ.

Pardes primò totum rerum complexum diuidit in portas quinque principalissimas, suntque prima & infima, elementa; secunda, mista ex elementis constituta; tertia, animarum Mundus; quarta, corporum cœlestium systema; quinta, Mundi archetypi siue intellectualis constitutio: Quarum singulæ in decem alias Classes siue particulares portas diuisæ numerum dant quinquaginta portarum, id est, decem hi tam essentiarum, quàm intelligentiarum Mundi per 5 multiplicati 50 ianuas aperiunt, per quas intramus in illa creaturarum penetralia, quæ eminentibus notis in opere sex dierum designantur. Innuit totum hoc quinquaginta portarum negotium Picus Mirandulanus ænigmaticâ hâc conclusione. *Qui sciuerit, quid sit denarius in Arithmetica formali, & cognouerit naturam primi numeri sphærici, id est, 5, sciet secretum 50 portarum intelligentiæ, & magni Iubilæi, & millesimæ generationis, & regnum omnium sæculorum.* per denarium circularem numerum hoc loco intelligitur tota rerum vniuersitas; per numerum primum sphœricum intelligitur quinarius, qui numerus pariter circularis & cubicus est: si enim tam 10, quam 5 quadraueris, aut cubicaueris in infinitum, semper in fine remanebit radicalis, id est, vel 0, vel 5. vti in præcedentibus demonstratum est. Cabalistæ præsenti schemate mysterium describunt. Fiat circulus in quo ducantur quinque diametri seu lineæ in centro se intersecantes, & in terminis earum ponantur numeri ab vno ad nouem, vt sequitur. Semper numeri vni diametro adscripti simul iuncti, velut 1 ad 9. 2 ad 8. 3 ad 7. 4 ad 6. 5 ad 5. conficient 10. ita quidem, vt quina-

Pardes.
Portæ quinque principalissimę quę
Subdiuiduntur singulæ in alias decem minus principales.
Picus Mirandulanus.

quinarius medium ſemper obtineat denariæ reuolutionis. Quinario itaque per 10 multiplicato exſurget numerus 50 portarum intelligentiæ, ſeu anni Iubilæi; ſi verò decem cubicaueris, naſcetur milleſimus generationis, & ſic eodem in infinitum cubicato, naſcetur infinitudo, magnum illud Sabbathum Sabbathorum, quod eſt regnum omnium ſeculorum, quod & à Cabaliſtis Enſuph dicitur, & eſt Deitas ipſa ſine indumento; reliqua enim Deus produxit amictus lumine ſicuti veſtimento, vt eſſet lumen de lumine, ac inde veſtimenti ſui lumine creauit Mundum intelligibilem ſpirituum ſeparatorum & inuiſibilium, quod Cabaliſtæ cœlum vocant. Vnde R. Eliezer, cùm interrogaretur, vnde creatum eſſet cœlum, reſpondit: מאורלבושו לקח, id eſt, *de lumine veſtimenti ſui ſumpſit*. Atq; hucuſque aſcendit Moſes ad Deum, vt cognoſceret lumen veſtimenti eius, & Sabbathum Sabbathorum, & Iubilæum ſuperius, & milleſimam generationem; quod totum nihil aliud eſt, quàm Mundus ſuperior idearum, Angelorum, felicium animorum. Cùm itaque Moſes Deum ſine veſtimento, id eſt, reconditam diuinitatis faciem videre nequiuerit, rectè dicitur, iuxta R. Eliezerum, ad vltimam 50 portarum pertingere non valuiſſe, iuxta illud; *Faciem meam videre non poteris*; quod ita exponunt Cabalici:

R. Eliezer.

אקרא לפניך השם הגדולש שלא תוכל לראתו:

Rambam.

Id eſt, *Vocabo coram te nomen magnum, quod non poteris videre*. ita Rambam in 33 Exodi. Quo ſanè luculenter apparet, Deum iuxta citatum Authorem, eſſe ſuum tetragrammaton, & à Moſe non fuiſſe viſum. Eſt enim hoc omnium portarum principium ſuper omnem creaturam ante creationis exordium, iuxta illud Onkelos: ברא י״י ית שמיא וית ארעא, *Creauit Deus tetragrammatus cœlum & terram*; Nam vt ſuprà citatus Eliezer dicit:

Onkelos.

עד שלא היה העולם היה הק׳ב׳ה׳ ושמו בלבד:

Id eſt, *Vſquequo non fuit creatus Mundus, fuit Deus, & nomen eius tantùm*. Et Rambam 29 libro Moreh:

R. Akiba.

תהילה שלא היה שום דבר נמצא כלל אלא השם וחכמתו:

Id eſt, *Ab initio cùm non eſſet vlla res, ſolus Deus erat nomen tetragrammaton, & ſapientia eius*. Moſes itaque 49 ſolummodò portarum notitiam habuit, & per eas legem diuinam inueſtigauit, ad quinquageſimam minimè permiſſus; Ioſue verò 48 tantùm notitiam habuit, vnius minùs Moſe iuxta R. Akiba. *Et poſt mortem Moſis abſcondita fuit Ioſue porta vna, & relictæ fuerunt quadraginta octo, & Salomon laborauit ſuper illa porta ad reducendam eam, ſed non poterat*; non itaque Ioſue tantum valuit aſcendere, quantum Moſes, ideò vno gradu eo fuit inferior. Sed iam quales illæ portæ ſint, videamus. Diximus ſuprà, portas in quinque principaliſſimas Claſſes diuidi, earumque vnamquamq; in decem particulares portas diſtribui; has nunc ordine explicemus.

Pri-

Prima Claſsis.

Elementorum primordia.

:עולם היסודות

Porta 1 & infima. Materia prima, Hyle, Chaos חומר.
2 Vacuum & inane, id eſt, formarum priuatio.
3 Appetitus naturalis, abyſſus.
4 Elementorum diſcretio & rudimenta.
5 Terrenum elementum nullis adhuc ſeminibus infectum.
6 Aquæ elementum operiens terram.
7 Aëris ex aquarum abyſſo exhalantis elementum.
8 Ignis elementum fouens & animans.
9 Qualitatum ſymbolizatio.
10 Appetitus earundem ad commiſtionem.

Claſsis ſecunda.

Miſtorum Decas.

Porta 11 Mineralium, terrâ diſcoopertâ, apparitio.
12 Flores & ſucci ad metallorum generationem ordinati.
13 Mare, lacus, flumina intra alueos ſecreta.
14 Herbarum, arborumque, id eſt, vegetatiuæ naturæ productio.
15 Vires & ſemina ſingulis indita.
16 Senſitiuæ naturæ productio, id eſt,
17 Inſectorum & Reptilium,
18 Aquatilium, } vnâ cum proprietatibus eorundem.
19 Volucrium,
20 Quadrupedum procreatio.

Claſsis Tertia.

Humanæ Naturæ Decas.

:עולם קטון, *id eſt*, Μικρόκοσμος, *Mundus minor.*

Porta 21 בריאת האדם, Hominis productio.
22 עבר מן האדמה, Limus terræ damaſcenæ materia.
23 הנשמה ונפש, Spiraculum vitæ anima, ſiue
24 סוד האדם וחוה, Adami & Euæ myſterium.

25 האדם כלבו, Homo omnia, microcoſmus.
26 חמשה כחות הגשם, Quinque potentiæ exteriores.
27 חמשה כחות הנפש, Quinque potentiæ interiores.
28 האדם הוא שמים, Homo Cœlum.
29 האדם הוא מלאך, Homo Angelus.
30 האדם הוא דמות האלהים, Homo Dei imago & ſimilitudo.

Claſsis Quarta.

Continet Cœlorum Ordines, & vocantur ab Hebræis

עולם הגלגלים, *id eſt, Mundus ſphœrarum; quæ ſunt*

Porta	31	הלבנה	הגלגל	Cœlum Lunæ.
	32	הכוכב		Cœlum Mercurij.
	33	הנוגה		Cœlum Veneris.
	34	החמה		Cœlum Solis.
	35	מאדים		Cœlum Martis.
	36	צדק		Cœlum Iouis.
	37	שבתאי		Cœlum Saturni.
	38	הרקיע		Cœlum firmamenti.
	39	גלגל ראשון		Primum mobile.
	40	גלגל הגלגלים		Cœlum Empyreum.

Claſsis Quinta.

Nouem Angelorum Ordines continet, & vocatur

עולם המלאכים, *id eſt, Mundus Angelicus, vt ſequitur.*

Porta 41 חיות הקודש, Animalia ſancta, Seraphini.
42 אופנים, Ophanim, id eſt, Rotæ, Cherubini.
43 אראלים, Angeli magni fortes, Throni.
44 חשמלים, Haſchemalim, id eſt, Dominationes.
45 שרפים, Seraphim, id eſt, Virtutes.
46 מלאכים, Malachim, id eſt, Poteſtates.
47 אלהים, Elohim, id eſt, Principatus.
48 בני אלהים, Ben Elohim, id eſt, Archangeli.
49 כרובים, Cherubin, id eſt, Angeli.

Claſ-

Classis Sexta.

אין סוף, *Deus immensus.*

עולם עליון, *Mundus supramundanus & Archetypus.*

Porta 50 Deus Optimus Maximus, quem mortalis homo non vidit, nec vllo mentis scrutinio penetrauit, estque quinquagesima porta, ad quam Moyses non pertigit.

Hanc solus Deus homo Christus IESVS verus Messias penetrauit; suisque electis eam viam monstrauit per lumen fidei, iuxta illud: *Dedi te in fœdus populi, in lucem gentium*; & illud: *Ambulabunt gentes in lumine tuo.* Atque hæ sunt quinquaginta portæ, per quas ab Intelligentia seu Spiritu sancto aditus paratur ad triginta duas semitas sapientiæ sedulo & indefesso legis scrutatori.

§ VII.

De Potestatibus triginta dextris mensuram Gedulah stipantibus, & de totidem sinistris Geburah stipantibus; deque nomine septuaginta duarum literarum, & triginta duarum semitarum Sapientiæ. omnia ex mente Hebræorum.

EXpositis in præcedentibus paragraphis quinquaginta portarum Intelligentiæ, quæ à tribus supremis Sephiroth procedunt, mysterijs; iam septem inferiores Sephiroth, quæ sunt מעשה בראשת, *opus fabricæ*, cum singulis earum proprietatibus pari passu exponamus.

In systemate Sephirotico tres ponuntur canales, primus à *Gedulah*, siue *Chesed*, id est, *magnificentia* seu *misericordia*, ad *Geburah* siue *fortitudinem seueritatemque* deducitur; alter ad *Thiphereth* siue *pulchritudinem*; tertius ad *Netsah*; totidem quoque à *Geburah* ad *Gedulah*, ad *Tiphereth*, & ad *Hod* deducuntur; à *Chesed* ad *Geburam* reciprocus canalis misericordiæ & iustitiæ ducitur, & vt Rasbi asserit, se habent vt ignis & aqua.

שלשה צנורות יוצאים מהחסד ואחד מהם אל גבורה ובן מהגבורה יוצא כח אל החסד אש של גבורה ליבש לחום המים של חסד ומים של חסד לכבות אש הגבורה וע׳ הצינור הזה נכללים חסד בגבורה וגבורה בחסד:

Id est, *Tres canales seu fistulæ egrediuntur ex Chesed, id est, mensura misericordiæ, & primus ex illis deducitur ad Geburah mensuram seueritatis, & pariter à Gebura seu à seueritatis mensura ad mensuram misericordiæ egreditur virtus, id est, ignis, quem seueritatis mensura notat, vt exsiccet humidum aquarum, quæ*

appropriantur mensuræ Chesed, id est, misericordiæ ; & aquæ, quæ appropriantur mensuræ Chesed, id est, misericordiæ, vt extinguant ignem Geburah siue seueritatis. Si enim sola misericordia Dei foret, Mundus peccatorum iniquitatibus subuerteretur; & si sola iustitia seu seueritas Dei, idem contingeret; hinc secundus canalis vtriusque & *Gedulah* & *Geburah* ad *Tiphereth*, id est, *pulchritudinem & clementiam* deducitur, quæ est temperies quædam, siue harmonicum quoddam temperamentum, quo misericordia iustitiæ, & hæc misericordiæ aptè, ad Mundi integritatem & subsistentiam temperantur; atque hæ sunt duæ columnæ, quæ Moysen sub forma nubis & ignis præcedebant in exitu. Quæ omnia Simeon Ben Iochai pulchrè his verbis latinè redditis describit: *Et quoniam per columnam gratiæ vel misericordiæ Mundus non poterat gubernari, ideo necess. fuit, vt emanare faceret post columnam gratiæ vel misericordiæ columnam fortitudinis seu seueritatis, quæ & iudicium significat; cùm verò neutrâ harum duarum columnarum Mundus gubernari posset, sed opus esset proprietate seu mensura, quæ exprimeret intermedium, ideo emanare fecit proprietatem seu mensuram Tiphereth, hoc est, pulchritudinis, quæ est mensura media inter duas, ita vt faceret reconciliationem inter gratiam seu misericordiam, & fortitudinem seu seueritatem, easque ad concordiam reuocaret; quoniam verò ex parte fortitudinis seu seueritatis datur pœna pro peccatis, quæ quis peccauerit iuxta normam iudicij;*

R. Simeon Ben Iochai.

Hinc Canalis tertius, qui ex Chesed ad Netsah, id est, à misericordia ad victoriam ducitur, affixa sibi habet præcepta affirmatiua, & canalis à Geburah siue seueritate ad Hod secum trahit præcepta negatiua; quæ postea ampliùs explicabuntur. Præterea canales dicti *Gedulæ* & *Geburæ* in *Tiphereth* ducti, ad Mundi temperamentum secum trahunt vtrinque triginta quinque Principes misericordiæ dexteros siue remuneratores, seueritas totidem sinistros castigatores, quæ coniuncta constituunt septuaginta præsides totius Mundi, quæ annumeratæ binis mensuris vnde profluxerunt, constituunt septuaginta duos Angelos ex tribus versibus 14 Exodi extractos, vti suprà in § de septuaginta duarum literarum nomine ostendimus. Numerus autem virtutũ pertingit secundùm Cabalicos ad 216; quarum 72 sinistræ, 72 mediæ, 72 dexteræ. quod quomodo intelligendum, aperiamus.

216 Potestates in 3 ordines hebdacontadyadicos diuisæ.

Docuimus suprà ex 3 Exodi versibus, qui incipiunt: ויסע ויבא ויט, tres series constitui, quarum vnaquæque septuaginta duas literas continet; & ויסע primus versus respondet septuaginta duabus potestatibus dexteris, secundus versus ויבא septuaginta duabus medijs, & ויט tertius versus, 72 sinistris competit potestatibus, quæ simul iuncta dant 216, numerum potestatum, quibus tres canales *Gedulæ*, *Geburæ* in *Tiphereth* stipati sunt quarum sinistræ pœnas infligunt præuaricantibus; dexteræ præmia largiuntur obseruantibus legem; mediæ excessum pœnarum præmiorumque iuxta ratam proportionem temperant. Atque hinc arcanum emanauit, quòd medius versus ויבא non recto, sed retrogrado ordine collocetur, adeoque tres quælibet literæ correspondentes nomen Angeli siue potestatis conficiant mediatricis, quæque iustitiam cum misericordia quadamtenus conciliet. Sed audiamus Authorem Pardes.

עבד

עוד מהצינור הזה נמשכים גם ע׳ב׳ כחות המצטרפים אל ע׳ב׳ כנודע שהם ר׳ו׳ אותיות ע׳ב׳ דימין וע׳ב׳ דשמאל וע׳ב׳ אמצעיים התפארת הוא המוציאים מן הכח אל הפועל ומכריעם לימין : וכן על ידי הצינור הוא ענין ההכרעה בצירוף אותו של גבורה Pardes.

Id est; *Iterum Canalis hic trahit secum septuaginta duas potestates comparatas ad 72 nomina, sicuti notum est, & sunt 216 literæ; septuaginta duæ ex ijs sinistræ, septuaginta duæ mediæ, & est Tiphereth, quæ eas educit ex potentia in actum, quæ ligantur à septuaginta duabus dexteris, & sic ope canalis huius fit præponderatio ratione Geburæ.* Sic Pardes. Sed hæc de duarum *Geburæ* & *Gedulæ* mensurarum satellitio sufficiant.

§ VIII.

De præceptis affirmatiuis & negatiuis, quæ annexa sunt canalibus Sephiroth Gedulæ & Geburæ ad Netsah & Hod, ex mente Hebræorum.

Canalis, qui à mensura *Gedula* siue *Chesed*, scilicet *misericordiæ* ad *Netsah*, hoc est, *victoriam* rectè & normaliter tendit, vt & canalis oppositus à *Geburah* siue *Pechad*, hoc est, *seueritate* & *timore* ad *Hod*, id est, *gloriam* tendit, annexa habent præcepta legis, ille affirmatiua, hic negatiua. Affirmatiua apud Rabbinos vocantur תעשה, *facies*; negatiua לא תעשה *non facies*. Præcepta affirmatiua & negatiua quomodo vocentur apud Rabbinos. Hinc aptè canales à *Geburah* ad *Hod*, & ab *Chesed* ad *Netsah* ducuntur, vt indicaretur, facientibus legem, beneuolas esse dextras potestates à misericordia originem habentes; non facientibus, sinistros vindictam minari, & de præuaricantibus pœnas & supplicia sumere, idque vt sicuti *Hod*, id est, *gloria* Dei in iustitia sua demonstratur, ita seruantibus legem victoria & æternitas, quæ per *Netsah*, cuius canalis ab *Chesed* deducitur, spondentur; & sic misericordia Dei in victoria, quam zelantibus legem contra sinistras potestates pollicetur, ostenditur. Verùm vt arcanum præceptorum luculentius patefiat;

Notandum, præcepta vniuersæ legis numerari 613. Præcepta omnia Legis sunt 613. Colliguntque hæc eadem ex Decalogo, quæ tot literas habet, quot præcepta in lege numerantur; vnde & totum legum complexum תריג *Tharig* vocant, qui nihil aliud est, quàm numerus dictorum præceptorum 613, vt in margine patet. Diuiduntur autem omnia præcepta partim in affirmatiua, partim in negatiua; siue in facies, & non facies, vti dictum est. Affirmatiua sunt 248, tot videlicet, quot in corpore humano ossa sunt, atque adeo רמח *Ramach* vocantur, vocabulo numerum 248 continente. Negatiua sunt 365. à vocabulo שסה *Schasah* hunc eundem numerum continente dicta, suntque tot, quot in vno anno Solari dies sunt, videlicet 365; quæ fusè Cabalistæ describunt. Et membra 248 humani corporis, quæ affirmati-

ת	400
ר	200
י	10
ג	3
	613

Affirmatiua sunt 248, quot sunt in corpore humano ossa.

Negatiua 365 quot sc. dies in anno.

Membra 248 humani corporis quæ.

matiuis præceptis respondent, hoc pacto diuidunt. Triginta ossa in extremis digitis pedis (nempe sex in vnoquoq; digito pedis;) decem בקורסל *in talo*; duo בשוק, *in crure*; quinque בארכובה, *in genu*; vnum בירך, *in femore*; tria בקוליות, *in coxis*; triginta ביד, *in manu* (sex scilicet in vnoquoque digito) duo בקנה, *in canna*; duo בגמר, *in cubito*; vnum בזרוע, *in brachio*, siue lacerto; quatuor בכתף, *in scapula*; vndecim בצלעות, *costæ*.

101 vn. later. 101 alt. later. 18 9 8 6 5 ——— 248

Ecce centum & vnum ab vno latere, totidem ab altero faciunt 202. præterea octodecim חוליות, *vertebræ in spina dorsi*; nouem בראש, *in capite*; octo בצואר, *in collo*; sex במפתחי חלב, *in apertura cordis*, id est, *thorace*; quinque בנקבין, *in cauitatibus suis*. Sic habes 248. Iudicent porrò anatomiæ periti de hac Iudaica anatomia, quam decerpsimus ex libro intitulato עבקת רכל, id est, *puluis pigmentarij*, *part.* 2.

De præceptis negatiuis, quæ sunt 365, tot scilicet, quot dies in anno solari, ita legitur in tractatu מכת *Makoth*, id est, *plagarum* c. 3. fol. 145.

תר"ג מצות נתנו למשה בסיני ש'ס'ה' מצות לא תעשה
כמנין ימות החמה ור'מ'ח מצות כנגד אבריו של אדם:

Tharig, id est, 613 *præcepta data fuerunt Mosi in Sinai*; 365 *negatiua, iuxta numerum dierum solarium*; 248 *affirmatiua iuxta membra hominis*. Ad hanc traditionem R. Salomonis Glossa est: *Præcepta 248 facienda sunt, quia vnicuique membro dicitur, fac & serua præceptum*; 365 *præcepta non facienda sunt, quia vnoquoque die monentur homines, ne transgrediantur os Domini*. Verùm quid per mysteriosam hanc descriptionē indicare velint, aperiam.

R. Salomon.

LegemDei æternam & immutabilem, veluti archetypon quoddam & ideam ex mandatorum lege, tanquam ex vmbrosa quadam imagine, conijcimus; cùm verò susceptor legis homo, paruus Mundus, ad Vniuersi habitum, atque ad imaginem & similitudinem Dei factus sit, salus & perfectio eius iure veluti quodam postulare videbantur, vt magnum Mundum & Conditorem suum facto opereque referret atq; imitaretur: imitaturus autem eū non erat, nisi lege conformi & simili illi legi, quâ regitur Orbis, & Microcosmi œconomia, per membrorum diuersorum, diuersarumque operationum in vnum scopum & finem, quæ est conseruatio hominis, tendentium legem, actus suos moderaretur. Quemadmodum igitur ex recta membrorum humani corporis, quæ legis diuinæ symbola sunt, constitutione totum corpus se habere debet, sic ex legum obseruatione tota anima rectè se habens, sanitatem, vitam, pacem, & Deo placitam perfectionem consequitur. Contrà si vel vnicum ex 248 humani corporis defloretur, deficiat, hiet, malè habeat, totum corpus languet, & in operationibus suis deficit. Pari passu, si anima vel vnicum in lege præceptum transgrediatur, præuaricationis omnium, vt Apostolus dicit, reus efficitur. Sunt itaque humani corporis membrorum virtutes & operationes ad 248 præcepta affirmatiua, quibus tota lex veluti totidem articulis nectitur, prorsus analogæ. Hinc diuinâ quâdam dispositione factum est, vt nomen אברהם Abraham ὑπὸ τὴν ἰσοψηφίαν resolutum, numerum præceptorum 248 contineret: cùm enim omnium credentium pater esset futurus,

Præceptorū numerus in nomine Abraham.

א	1
ב	2
ר	200
ה	5
ם	40
רמח	248

turus, meritò cùm Deus veluti exemplar & ideam quandam esse voluit obseruantiam, præceptorum. Hinc ad eum vox Dei iubentis eum, hortantisq; ad perfectionem; *Ambula coram me, & esto perfectus*; & alibi; *Custodiuit Abraham præcepta & mandata mea & statuta mea, totamq; legem seruauit.* Meritò itaque in nomine legis tenebat scopum, in quem tanto studio collimabat.

Sed cur ossibus comparantur præcepta? respondeo, quòd sicuti ossa humanæ compaginis consistentia est, sic præcepta affirmatiua animæ; neque enim spiritus Dei corpus intrat nisi ossa ad ossa accesserint, vnumquodque ad iuncturam, vti habetur in Ezechielis visione: quicunque enim perfectè præcepta hæc obseruarit, is canales superiorum influxuum omnes sibi aperiet; contrà qui ab obseruantia eorundem defecerit, quid aliud agit, nisi vt canales & fistulas Sephirothicarum emanationum claudat, obstruat, plantasque diuinæ arboris detruncet? Hinc diuina bonitas 248 præceptis affirmatiuis, tot negatiua adiunxit, quot dies in anno, id est, 365, vt hoc ipso indicaretur, homini iusto, & coram Deo in simplicitate ambulanti nullum diem transire debere sine diuinorũ mandatorum contemplatione, iuxta illud: *In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi*; & illud: *Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore*; quò & Psalmus 118. toties collimat. Sicuti enim Sol 365. dierum spacio circulum conficiens, mundum omnium bonorum vbertate complet, ita anima mandatorum diuinorum circulum conficiens, omnium bonorum vbertate expletur, qui est finis totius legis. sed ad canales reuertamur. Præcepta cur ossibus humani corporis comparantur

Tiphereth per duos Canales influit in *Netsah*, in *Iesod*, & in *Hod*: & quemadmodum tres supremæ Sephiroth coniunguntur in *Kether*; ita duæ *Gedulah*, & *Geburah* in *Tiphereth*; sicq; *Netsach* & *Hod* in *Iesod*, id est, *fundamento*, quod est fons aquarum viuentium; Deus viuus אלחי; ab omnibus enim reliquis gratiam haurit & vitam, quam in *Adonai*, quæ est *Malcuth*, transfundit. In quantum itaq; gratiæ dimensionem suscipit, אל *El*; vocatur; in quantum autem vitam largitur, חי *He viuus* dicitur; cùm vitæ vigorem hinc in *Malcuth* trasfũdit, *Adonai* dicitur, & cuiusuis rei mobilis animam designat, reptilium scilicet in arida, piscium in mari, iumentorum, belluarum, volucrum, hominum, totiusque Cœli ac Stellarum ad singula eorum genera copias demonstrat, supernamque homini assistentem animam mentemque, vt Platonici loquuntur. Omnes itaque mensuræ per tres supremas, & totidem intermedias, & tandem per tres infimas diuersis canalibus per *Iesod* in *Malcuth*, hoc est, *Regnum* deuoluuntur; cuius nomen *Adonai* specie ignis deuorantis vestitum in sublimi solio Altissimi sedens vt Princeps, & totius terrarum Dominus regijs insignibus ornatus, totiusque quadrigæ superiorum inferiorumque accedente quadraginta duarum literarum nomine, solidissimus præses effulget, iuxta illud, *Adonai, Adonenu, Domine Dominus noster, quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.* Hunc enim, vt aiunt, ad superos euehit, illum ad inferos & æterni supplicij barathrũ præcipitat; hunc languentem, illum sanũ & valentem reddit, prout iudicij æquitas exigit superiorũ numerationum; à quibus seueritatis, aut misericordiæ clementiæuè nomen accipit;

ibi

ibi enim nihil iniquè flectitur, nihil obliuioni datur; nulla ibi personarum acceptio, sed vt à superioribus haurit, ita in inferiora dispensat. Est enim omnium numerationum penuarium & templum, vtpote in quo modi numerationum reponuntur; potissimùm autem *Tiphereth* siue *pulchritudinis* receptaculum est; huc enim nomine Dei יהוה tetragrammato manuducente, à 13 summitatibus Coronæ summæ, 613 columnæ lucis, quæ sunt 613 legis præcepta, in hoc receptaculum erumpunt, & quasi prodeuntia flumina deriuantur. Deinde de triginta duabus semitis Sapientiæ, & quinquaginta portis Intelligentiæ, de septuaginta duobus pontibus, à summæ misericordiæ aquis proficiscentibus, & de viginti duabus flammei ignis speciebus seueritatis ex supremis mentibus per mediam lucem incedentibus, septuaginta prosiliunt & scaturiunt benedictionum luces, perque viam æternitatis & gloriæ in numeratione *Iesod elchai* iunguntur; & inde in ipsum Regnum seu Coronam inferiorem *Adonai Malcuth* dictam confluunt. Habes breuiter, quid per Sephiroticum systema decem diuinorum nominum indigitent Cabalici; nihil porrò restat, nisi vt typum hucusque dictorum hoc loco exhibeamus; ex cuius sedula inspectione, dictorum veritas, luculentiùs patebit.

§ IX.

Interpretatio schematis Sephirotici, iuxta sensum ab Hebræis intentum.

TAmetsi fusè in præcedentibus Capitulis & Paragraphis significata huius systematis explicauerimus, vt tamen Lector curiosus omnia luculentiùs perspiciat, hoc loco κατὰ τῶν ἀνακεφαλαίωσιν singula enodabimus.

Primò itaque totum systema constat decem rotis seu circulis, in quorum centro singuli impositum habent vnum ex diuinis nominibus, quorum cognomina suprascripta, exhibent numerum & nomen decem Sephiroth siue numerationum: in circuitu verò rotarum decem Sephiroth descriptæ sunt, singulæ in singulis rotis; quas Author Pardes mobiles circa centrum facit: in vertice omnium sphœra ponitur dimidia parte nigra; quâ indicatur abstracta Dei in fontani luminis inaccessa abysso, nullâ mente comprehensibilis essentia; vti in præcedentibus fusè expositum fuit, vocaturque à Cabalistis Horizon æternitatis, causa causarum, vno verbo *Ensuph*, id est, *infinitudo*, quia ex hac infinita Dei essentia, quasi ex inexhausto fonte omnia ineffabili quâdam ratione profluunt super reliquas tùm tres emanationes supremas, tùm numerationes septem inferiores. Singulæ autem rotæ Sephiroticæ, decem diuinis nominibus sunt insignitæ, quo indicatur, Deum omnia in omnibus, & omnia in Deo vnum quiddam & indiuisibile esse, vt explicabimus.

Explicatio decem Sephirarum. Kether.

Prima Sephira vocatur כתר *Kether, Corona summa*, estque primum emanationis principium, quem Patrem dicimus, cuius in centro inscriptum

ptum nomen est אהיה *Ehieh*, id est, *fui, sum, ero*; insignitur decem in circuitu Sephiroth, quia vti ab ea omnes reliquæ profluunt, ita in idem resoluuntur principium; est enim & *Binah*, & *Chochma*, & *Gedulah* & *Geburah*, & *Tiphereth*, & *Netsah*, & *Hod*, & *Iesed*, & *Malchut*, id est, ipsa *sapientia*, *intelligentia*, *magnitudo*, *fortitudo*, *pulchritudo*, *æternitas* seu *victoria*, *gloria*, *fundamentum*, *Regnum* omnium seculorum, cùm vt ab eo omnia profluunt, ita in eum redeant; estque in reliquis Sephiroth tanquam causa in effectis disparatis. Secunda Sephirah dicitur *Chochma* seu *sapientia*, secunda in diuinis emanatio, quam & Filium seu Verbum dicimus, cuius nomen est יה *Iah* reliquis decem Sephiroth circum circa insignitum; Cùm enim Filius sit Patri coëssentialis, omnia quæ in Patre sunt, erunt in Filio; & consequenter quemadmodum omnia decem attributa in corona vnum sunt, ita & in Sapientia, quia hæc cum Patre, quoad naturam, vnum est. Idem dicendum est de tertio emanationis principio seu Sephirah, quæ *Binah*, id est, *intelligentia* dicitur; nos Spiritum sanctum dicimus; qui cùm à Patre & Filio æterna procedat origine, & vtrique coëssentialis existat, eadem quoque vtrique communia attributa essentialiter, tanquam vnum cum vtroque, participabit. Atque hæ sunt tres supremæ emanationes, quæ ad mundanæ fabricæ creationem se procingentes, septem nominibus veluti totidem vestimentis indutæ, singula dictis nominibus insigniuntur; quæ quidem dicta sunt ab effectibus, quos in mundana administratione præstant. Vocantur autem *Magnitudo* seu *misericordia*, *Fortitudo* seu *timor*, *Pulchritudo* seu *clementia*, *Æternitas* seu *victoria*, *Honor* siue *gloria*, *Fundamentum*, & *Regnum*. Quæ quidem septem Sephiroth rotas suas habent decem alijs Sephiroth insignitas, vt ostenderetur, quòd vbicunque v. g. *Magnitudo* seu *misericordia* Dei, ibi consequenter omnes reliquæ Sephiroth coëxistant, cùm Magnitudo nec sine Corona, nec sine Sapientia, nec sine Intelligentia, nec sine iustitia, nec sine pulchritudine, nec sine æternitate, nec sine gloria, nec sine fundamento, nec sine regno consistere possit. Idem de reliquis rotis Sephiroticis sentiendum est. Est enim vnus & idem Deus, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, qui miseretur & castigat, qui sine fine & termino pulcher est, qui viuit & viuere facit omnia, qui glorificat omnia, qui fundat omnia, qui regit & gubernat omnia. Vides igitur cur vnaquæque Sephirah seu numeratio, alias decem eodem circulo inclusas teneat. Mobiles tamen sunt, quia attributa eidem canali quocunque modo applicata, diuersas operationes effectusque in mundo causantur, in quantum ea à malitia vel bonitate vitæ hominum dependent. Si enim singulis canalibus responderint v. g. Misericordiæ Sephirah in omnibus rotis; tunc totus Mundus misericordiâ & beneficentia Dei replebitur; vti factum est in diebus Messiæ: si singulis Sephiroticis canalibus responderit in rotis Sephirah seueritatis, tunc totus Mundus ob peccatorum enormitatem deputatis à diuina iustitia pœnis, malorumque inundationi subiacebit, vt factum est in diebus Diluuij, quibus Deus totum Mundum perdidit. Mistæ verò Sephiroth, mistas in Mundo operationes efficient. Sed de hisce fusè suprà.

Chochma.

Binah.

Septem inferiores Sephiræ.

Mundi quatuor in systemate Sephirotico.

Considerandi porrò sunt in hoc systemate quatuor Mundi; Mundus diuinitatis, in quo ab æterno omnes rerum possibilium impossibiliumque rationes & exemplaria extiterunt, diciturque Mundus Archetypus, & designatur per אין סוף *Ensuph*, & tres supremas emanationes. Secundus Mundus immediatus & proximus Deo, dicitur Mundus Angelicus, in quo secundùm quandam analogiam omnia, quæ in primo Mundo sunt, existunt, in decem classes, quas in præcedentibus contemplare, decupartita; singulæ classes iterum nomen Dei portant, vestitæque sunt 10 Sephiroth, quarum ope & Mundum administrant, & mala vel bona hominibus pro iustitiæ aut misericordiæ ratione infligunt, legis æternæ executores, cui cùm lex scripta Moysis, quæ per 2 tabulas aptè indicatur, analoga sit, hinc eam obseruantibus benignos influxus, malignos eandem præuaricantibus exhibent. Tertius Mundus est, Mundus sidereus, notatus in lege per candelabrum heptalychnum, siue 7 lichnuchis conspicuum, quibus septem planetas indicant, & per tabulam panum propositionis; & per duodecim tigilla quibus panes imponebantur, duodecim signa Zodiaci aptè designabantur; in quorum medio rota *Tiphereth*, hoc est, *pulchritudinis*, siue solis, tum septem planetis, tum duodecim signis Zodiaci vberrimos influxus præstat; quorum virtutes per decem nominum influxus, Angelorum ijs præsidentium ministerio, eam consistentiam acquirunt, qualis fuerit dictarum Sephiroth in ea influxus, vt posteà dicetur. Quartus Mundus est elementaris, & aptè designatur in lege per Aram, vel thuribulum, quod exhalatione sua terræ continuò exhalantis naturam pulchrè exprimit; gubernatur à quatuor Sephiroth, *Netsah, Hod, Iesod*, & *Malcuth*, quarum prior igni, secunda aëri, tertia aquæ, quarta terræ correspondet: quorum elementorum operationes per Mundi superioris ministros Angelos, mediante Mundo sidereo, disponuntur & administrantur, talesque influxus sortiuntur, qualis fuerit diuinæ legis apud homines, propter quos Mundus creatus fuit, obseruantia: si Mundus impietate exundauerit, ecce Sephirah quæ vocatur *Geburah*, id est, *seueritas* in *Tiphereth* & *Hod* triginta quinque principes vindictæ, & septuaginta duas sinistras potestates immittet, quibus & sidereus Mundus malignis aspectibus imbutus, in elementari Mundo, terræ motus, inundationes, bellorum tumultus, morborum procellas causabunt, vt sic iustè delicta vindicentur; si verò legis obseruantes fuerint, à misericordiæ rota in *Tiphereth* & *Netsah* benigni influxus immittentur, quibus sublunaris Mundus omni benedictione repleatur. Vidimus quadruplicem Mundorum ordinem, iam canales quoque exponamus.

Archetypus.

Angelicus.

Sidereus.

Elementaris

Ponuntur viginti duo Canales in hoc systemate, iuxta numerum viginti duarum literarum Alphabeti Hebraici; nec sine mysterio, vt postea videbitur. Canales dicuntur, quòd quemadmodum ex fonte ad hortum quendam irrigandum, diuersæ fistulæ ponuntur, vt aquæ ex vna in alteram deriuatæ in totius horti irrigationem seruiant; sic Deus decupartito influxu per viginti duos Canales facto, quatuor memoratos Mundos, atque vna totum creatarum rerum ambitum beat. sic Mundus

Arche-

Archetypus per Canales primum, ſecundum, tertium, quartum. *Cochma* & *Binah* quinquaginta portas intelligentiæ, ad triginta duas ſemitas ſapientiæ aperit, quibus intromiſſus diuinæ legis ſtudioſus ad diuinorum influxuum participationem pertingere poſſit. Per Canales verò quintum & ſextum in *Tiphereth* & *Gedulah* deductos *Cochma* ſeu *ſapientia* diuinæ miſericordiæ aquas influit; ſicut per ſeptimum & octauum pariter in *Tiphereth* & *Geburah* deductos, diuinæ ſeueritatis ignem influit, illis ad præmium, hiſce ad pœnam ex præuaricatione mandatorum. A *Kether* verò omnis boni fonte in *Tiphereth* rectà & normaliter, omnium bonorum vbertatem influit. Quia verò Mundus Deo rebellis ſubinde exiſtit, hinc à *Geburah* in *Hod* Canalis ducitur, annexa 365 legis præcepta negatiua continens, quibus niſi obediant, alium in *Tiphereth* Canalem ducit triginta quinque principalibus, & ſeptuaginta duabus poteſtatibus ſiniſtris armatum, quibus vindicta ſumitur in omnes legem præuaricantes, per influxus malignos in *Tiphereth* ſiderei Mundi animam, vti loquuntur, illatos; contrà ex *Cheſed* ſiue *Miſericordia* alij duo canales ducuntur, quorum vndecimus 248 legis præcepta affirmatiua annexa habet; decimus verò 35 principes, & 72 poteſtates dextras exhibet, qui legis obſeruatores contra ſiniſtras poteſtates defendant, omniumque bonorum vbertate repleant, quod fit affluxus benignitate in *Tiphereth* ſiderei Mundi animam, vt Platonici, & Cabaliſtæ loquuntur. Hinc verò ex *Tiphereth* vtrinque in *Netſah*, *Hod*, & *Ieſod* alij canales decimus octauus, decimus nonus, vigeſimus, vigeſimus primus deducũtur, qui vim ſiniſtrarum vel dexterarum poteſtatum deriuant per *Tiphereth* in elementarem mundum; qui ſi benignus fuerit, & à dextris poteſtatibus profluens, talem quoque in elementarem mundum inferet, potiſſimùm in *Malcuth*; contrà, ſi malignus fuerit, fiet. Rotæ itaque dextræ ſemper benignum quid & beneficum, contrà ſiniſtræ rotæ portendunt; mediæ autem rotæ diuinarum virtutum influxum temperant. Verùm cùm hæc omnia fuſiſſimè explicauerimus in præcedentibus, hæc ad ſyſtematis intelligentiam ſufficiant.

Porrò cur canales hi ad viginti duas literas accommodati ſint, & quid intra ſe arcanorum clauſum contineant, aperiamus.

§ X.

De triade, heptade, & dodecade viginti duarum literarum, quibus canales Sephirotici conſtant, eorumque myſterijs, ex mente Hebræorum.

INſinuat arcanum horum ſtatim in principio liber Ietſirah his verbis:

עשר ספירות בלימה עשרים ושתים אותיות יסוד שלש אמות ושבע כפולות וי״ב פשוטות: *Liber Ietſirah.*

Id eſt, *Decem numerationes præter illud ineffabile, viginti duæ literæ fundamenta ſunt trium matrum, & ſeptem duplicium, & duodecim ſimplicium*. Quæ ſic explicat in Zohar Iochaides: *Produxit Deus ex ſeipſo decem ordines, qui ſunt decem numerationes, & inſtrumenta diſpoſitionis ſuæ, per quæ Deus operatur in omnibus, quæ creauit in Mundo, ſuntq́ lumina reſplendentia de* אין סוף, *ſeu infinitate Dei, cui inhærent tanquam flamma carboni vinculo indiſſolubili, vocanturq́ ſecundùm nonnullos* גזיר ספיר, *exciſio Saphyri, eò quòd ad illuminandum Mundos abſconditos ijs vſus ſit; Mundum ſcilicet creationis, ſiue decem ſoliorum Dei ab omni intellectus apprehenſione abſconditorum; & Mundum formationis, qui ſunt decem Mundi Angelorum, ab omni corporeo intellectus oculo abſconditi; & mundanæ fabricæ, id eſt, ſidereum in decem orbes diſtinctum, ſuntq́ decem expanſa; & hi totum creaturarum ambitum concludunt*. ita Iochaides. Horum itaque Mundorum canales viginti duo iuxta viginti duarum literarum ordinem diſpoſiti ſunt, eorumque canales in viginti duobus libris totius Scripturæ explicantur. Et primò diuiduntur in tres Matres, quæ ſunt tres literæ אמש, tùm Mundi elementaris, tùm omnium quaternionum naturæ indices: deinde in ſeptem duplices, ſuntque בגד כפרת, per quas ſeptem planetas, ſeptem vitas, ſeptem extremitates, ſeptem terras, ſeptem Sabbatha, & omnia ſeptena myſticè & analogicè ſignificant: demum in duodecim ſimplices literas, quæ ſunt הוז חטי לן סע צק, ſuntq; duodecim ſenſitiuæ naturæ operationes, & duodecim plagarum Mundi, brachiorum ſeculi, duodecim ſignorum Zodiaci, 12 menſium, omnium deniq; duodecadum naturæ & gratiæ ſigna ſunt. quæ omnia his verbis deſcribit liber Ietſirah. *Primò viginti duæ literæ fundamentum ſunt trium Matrum* אמש, *ſeptem duplicium, & duodecim ſimplicium. Tres Matres* אמש *fundamentum earum lanx meriti, & lanx debiti, & lingua ſtateræ medians ſeu reconcilians inter eas. Secundò, viginti duabus literis exarauit, exſculpſit, ponderauit, & combinauit, formauitq́ cum eis animam omnis formati, & animam omnis quæ futura erat ad formandum. Tertiò, viginti duæ literæ fixæ in Orbe in 231 portis, & vertitur Orbis antè & retrò; hoc eſt artificium combinationis Ziruph. ex quo diſces creaturas & idiomata omnia emanare ex nomine vno*. Sed explicemus ſingula.

R. Simeon Ben Iochai.

Liber Ietſirah

Interpretatio trium ſimplicium Characterum.

Tres literæ אמש *quid ſignificent apud Cabaliſtas.*

PRimò, tres literæ אמש, *Aleph, Mem, Schin,* indicant tria elementa, vt volunt Cabalæi: per א *Aleph* enim *Adamah*, id eſt, *terram*; per מ *Mem, Maim,* hoc eſt, *aquas*; per ש *Schin* אש *Eſch*, hoc eſt, *ignem* denotant; quibus ſi accedat *aër*, quem ☼ circulo notant, quemque gluten terræ, aquæ & ignis vocant, emanant inde totius naturæ tam ſuperioris, quàm inferioris quaterniones, quibus correſpondent quatuor numeri 1, 2, 3, 4, qui iuncti in vnum, dant denarium totius Vniuerſitatis; iterum quatuor ſpecies quantitatis, punctum, linea, ſuperficies, corpus. hiſce accedunt quatuor cardines Mundi, Oriens, Occidens, Septentrio, Meridies; quatuor

tuor anni partes, tam in superioribus, quàm in inferioribus Mundis, quibus singulis quatuor Angeli præsunt, vt in sequenti figura apparet; inter quos intermediat magnum mare intelligibile, vbi vnæ perennesque consistunt scaturigines omnium eorum, quæ per canales Sephiroticos deriuantur in inferiorem Mundum, eoque vnde profluxerunt, demum remeant, non secùs ac flumina, fontesque, mare magnum, vnde orti sunt, repetunt, quemadmodum cœlum influens actiones, proprietates, effectusque in Mundum elementarem, cuius Luna veluti penuarium quoddam est, ex quo pro rata proportione singulis in elementari Mundo, necessaria ad vitam distribuantur. Sic Mundus intelligibilis influens in cœlum, quod est veluti instrumentum quoddam mediumque, per quod Deus agit in nos, vt exequatur quicquid sibi complacet transmittere in terram; quam quidem analogicam scalam pulchrè demonstrat sequens Abacus.

Abacus quaternarij sacri, tetracty Pythagorico respondens.

	ה	ו	ה	י
Progressio numerorum	1	2	3	4
Geometrica quantitas	Punctus	Linea	Superficies	Corpus
Tres literæ, Matres dictæ	א Aleph	מ Mem	ש Schin	✡ Circulus
4 Elementa	Terra	Aqua	Ignis	Aër
4 Agathangeli	Ariel	Tharsis	Seruph	Cherub
4 Spiritus	Mahaziel	Azaël	Samaël	Azazel
4 Anni tempora	Autumnus	Hyems	Æstas	Ver
4 Portæ cœli	Bethel	Hebron	Ierusalem	Mare
4 Partes Mundi	Occidens	Oriens	Meridies	Septentrio
4 Angeli præsides	Raphaël	Michaël	Vriel	Gabriel
4 Flumina Paradisi	Euphrates	Phison	Geon	Tigris
4 Venti principales	Fauonius	Subsolanus	Auster	Aquilo
4 Spiritus præsides	Paymon	Oriens	Ammonius	Egyn

* Nota. Angelorum nomina hic ponuntur ex mente Hebræorum.

Ternarius itaque hic literarum Hebraicarum, quæ Matres dicuntur, in supremo & intellectuali Mundo tribus correspondet supremis numerationibus; quarum prima א *Kether, Corona summa*, terra viuentium dicitur, & in quibuslibet mundis terræ, per literam א *Aleph*, respondet; secunda מ *Mem*, aquæ sapientiæ; tertia ש *Schin*, igni consumenti spiritui congruit; quibus si אין סוף *Ensuph* iunxeris, prodibit quaternarius mysticus, symbolum diffusionis diuinæ in omnia: si enim 1, 2, 3, 4, ordine in vnam summam collegeris, nascentur 10; quæ decem diuina nomina

mina, dimensiones omnium in quadruplici mundorum complexu contenta exprimunt: hinc enim, vt aiunt, per nomen Dei tetragrammaton, quo omnes Sephiroth signatæ sunt, per Angelos influit elementis, per totidem spiritus quatuor anni temporibus; hoc quaternario mystico æternæ vitæ portæ aperiuntur, quatuor mundi plagis benedictio conceditur, & quatuor paradisi fluminibus terræ sterili irriguum conceditur, quatuor Ventorum efficacia, Angelorumque ijs præsidentium ministerio, ad felicitatum portum appellitur; quæ omnia liber Ietsirah fuse ostendit his verbis:

Liber Ietsira.

שלשה אמות א'מ'ש' סוד גדול מופלא ומכוסה ואותם בשש שבעות וממנו יוצאים
אש ומים ומתחלקים זכר ונקבה שלש אמות א'מ'ש' יסודן ומהם נולדו אבות שמהם
נברא הכל שלש אמות א'מ'ש' בעולם אויר מים אש שמים נבראו תחילה מאש וארץ
נבראת ממים והאויר מכריע בין האש ובין המים שלש אמות א'מ'ש' בשנה אש ומים
ורוח חום נברא מאש קור ממים ורוח מכריע בינתים שלש אמות א'מ'ש' בנפש אש
מים ורוח ראש נברא מאש ובטן ממים וגויה נברא מרוח מכריע בינתים:

Hoc est, *Tres Matres* אמש *mysterium magnum, admirabile & reconditum, sex annulis obsignatum, & ex eis prodeunt ignis & aqua, quæ diuiduntur in marem & fœminam; tres Matres* אמש *fundamentum eorum, & ex ijs generati sunt Patres, ex quibus creata sunt omnia: tres Matres* אמ"ש *in Mundo, aër, aqua, ignis;*

Sententia Hebræorum,

primò cœli creati sunt ex igne, & terra creata est ex aquis, & aër conciliator est inter ignem & aquas. Tres Matres אמ"ש *in anno, ignis, aqua, & spiritus; cœlum creatum fuit ex igne, frigidum ex aquis, & temperatum ex spiritu, medium concilians inter eas. Tres Matres* אמ'ש *in anima, ignis, aqua, & spiritus; caput creatum est ex igne, venter ex aqua, corpus intermedium concilians creatum est ex spiritu.* Quid per sex annulos, quibus Matres obsignatæ sunt, aliud hoc loco indigitatur, nisi sex Sephiroth, misericordia, iustitia, pulchritudo, victoria, & gloria (quæ duæ passim pro vna Sephirah accipiuntur) *Iesod*, & *Malcuth*? quid ignis & aquæ inde emergentes aliud, nisi aquæ misericordiæ, & ignis iudicij seu seueritatis, queis in mundum pro ratione æquitatis influunt? vnde & lances meriti & debiti dicuntur. Et quinam sunt ij Patres, ex quibus omnia prodeuntia sunt, nisi tres superiores Sephiroth, Pater, Sapientia, & Spiritus seu Ignis? quæ aptè per אמש indicantur, dum א *Aleph* אב Patri, Sapientiæ מים, id est, aquam, Spiritui אש, id est, ignem attribuimus. Vides igitur, quomodo hæc secundum analogiam quandam omnibus mundi Classibus applicentur? Ex igne enim hoc supramundano primò creati cœli; ex aquis illis intellectualibus sapientiæ creata est terra, aëre conciliante & ignem & aquas; atque hinc in anno proueniunt frigidum, humidum, siccum, calidum, queîs omnia originis suæ principia nanciscuntur; ab his microcosmi mundi filius constituitur, caput igneâ virtute pollens, à supremo illo igne; venter humiditate præditus ab aquis illis sublimibus, corpus à spiritu illo Altissimi. Quomodo autem hæc omnia diuinâ virtute signentur, his verbis indicat Ietsirah inductione factâ iuxta denarium numerum.

Sententia Hebræorum de ternario literarum.

Liber Ietsira.

עשר ספירות בלימה אחת רוח אלהים חיים: הק'ב'ה קול ורוח ודבור וזה רוח
הקדש: שתים רוח מרוח חקק וחצב בהן כ'ב' אותיות; יסוד שלש אמות ושבעה כפולות
ושנים

ושנים עשר פשותות ורוח אחת מהן : שלש מים מרוח חקק וחצב בהן תהו ובהו רפש וטיט חקקן כמין ערוגה הציבן כמין חומה סככם כמין מעזיבה : ארבע אש ממים חקק וחצב בה כסא הכבוד ואופנים ושרפים וחיות הקדש ומלאכי השרת ומשלשתן יסד מעונו שנאמר עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט : חמש שלש אותיות מן הפשוטות חתם רוח בעד שלש וקבען בשמו גדול יה״ו וחתם בהן שש קצוות פנה למעלה וחתמו ביה״ו ישש חתם תחת פנה למטה וחתמו ביו״ה : שבע חתם מזרח פנה לפניו ותתמו בה״יו : שמנה חתם מערב פנה לאחריו וחתו בה״וי : תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו בו״יה : עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בו ה״י :

Id est : *Decem Numerationes præter illud ineffabile, vnus spiritus Deorum viuentium, lux, Verbum, & Spiritus, & hic est Spiritus sanctus.* Decem igitur Numerationes sunt vnus Spiritus Deorum viuentium, hoc est, Sacrosanctæ Triadis. *Duo, Spiritus de Spiritu exarauit, & exsculpsit in eo viginti duas literas; Tria, aquæ ex spiritu, exarauit, & exsculpsit in ipsis inane & vacuum, cœnum & lutum, exarauit eas iuxta speciem areolæ, exsculpsit eas iuxta speciem muri, obtexit eas iuxta speciem pauimenti.* id est, sub ijs præparauit materiam primam, chaos, lutum paulatim distinxit in partes vnicuique debitas. *Quatuor, ignis ex aqua, exarauit, & exsculpsit in eo solium gloriæ, Ophanim, Seraphim, Animalia sancta, & Angelos ministerij.* id est, ex igne, ex Spiritu illo, qui ferebatur super aquas, suscitato, solium gloriæ suæ, quæ sunt quatuor principales Angelicorum Chororum Classes. *Et ex tribus illis fundauit habitaculum suum, iuxta illud, qui facit Angelos suos Spiritus, & ministros suos ignem flammantem. Quinque; tribus literis ex simplicibus sigillauit spiritum circa tria, & fixit eas cum nomine suo magno* יהו, *& sigillauit cum eis sex extremitates, vertit se sursum, & sigillauit eum cum* יהו. id est, sex extremitates ædificij, quæ sunt sex inferiores Sephiroth, quas insigniuit nomine suo יהו. *Sex; sigillauit inferiùs, vertit se deorsum, & sigillauit eum cum* וה. id est, deinde conuertit sese à Sephiroth ad mundum sensibilem, quem signauit nomine suo וה, quem Mundum aptè ו, id est, senarius, & ה quinarius, vt alibi dictum est, exhibent. *Septem; sigillauit Orientem, vertit se ante eum, & signauit eum cum* היו. *Octo; sigillauit Occidentem, vertit se retrò, & signauit eum* הוי. *Nouem; signauit Austrum, vertit se ad dexteram suam, & signauit eum* ויה. *Decem; signans Aquilonem, vertit se ad sinistram, signauit eum cum* והי. id est, quatuor Mundi plagis præfecit totidem Angelos, diuersis nominibus suis insignitos; quæ sunt fortia contra malignas potestates signacula. Atque ex his, dici vix potest, quantam farraginem superstitionum deducant, quas præstat silentio supprimere, quàm in ijs refutandis tempus terere. Vidimus mysterium trium simplicium literarum אמש; iam septem duplicium arcana rimemur.

Interpretatio septem duplicium characterum.

VIdimus quomodo ex tribus mysticis literis אמש, diuinitatis & intelligibilis mundi symbolo, nascatur quaternarius siue tetractys mundana. Porrò 3 iuncta ad 4 faciunt 7, atque exhibentur per septem duplices

plices literas Alphabeti myſtici, ſuntque בגד כפרת, de quibus ita liber Ietſirah (verba latinè profero.) *Septem duplices* בגד כפרת, *duabus linguis aſſuetæ, vitarum, pacis, ſapientiæ, diuitiarum, gratiæ, ſeminis, & imperij; & aſſuetæ ſunt duabus linguis* בב, גג, דד, כב, פפ, רר, תת, *ad ſimilitudinem fortis, & leuis, remiſſi & duri; duplicatæ ſunt, quia ſunt permutationes; permutatio enim vitæ, mors eſt; permutatio pacis, bellum; permutatio ſapientiæ ſtultitia; diuitiarum paupertas; gratiæ, indignatio; ſeminis, ſolitudo; permutatio deniq; imperij, ſeruitus.* Alludit hìc ad ſeptem gradus bonorum, quos Deos ope ſeptem harum literarum in mundo produxit; quibus ſemper è regione totidem mala opponuntur. Præterea earum ope in mundo *ſeptem determinauit extremitates* per totidem Sephiroth indicatas, ſuntque ſurſum, deorſum, Oriens, Occidens, Septentrio, & Meridies, & palatium ſanctum in mundo ſuſtinens omnia. quæ fusè explicat Pardes. Iterum ſeptem harum literarum ope *exarauit, exſculpſit, combinauit, formauitque ſtellas in Mundo, dies in anno, & portas in anima, & exſculpſit ex iis ſeptem expanſa, ſeptem terras, ſeptem Sabbatha; ideo dilexit ſeptimum ſub omnibus cœlis.* Explicat paulò poſt his verbis: *Duæ literæ ædificant duas domos; tres ædificant ſex domos; quatuor ædificant 24 domos, quinque ædificant 120 domos; ſex ædificant 720 domos.* Alludit hoc loco ad vim combinationis, quæ fit ab vnitate ad 10, & in infinitum. Si enim 1 in 2 duxeris, habebis 2; ſi tria in duo, habebis 6; ſi quatuor in ſex, habebis 24; ſi 5 in 24, habebis 120; ſi 120 in 6, habebis 720; ſi 720 in 7, habebis 5140; & ſic in infinitum, vti fusè in libro octauo Muſurgiæ noſtræ cap. 1. oſtendimus. Hos igitur combinationis terminos vocarunt domos, duæ enim literæ, duas faciunt tranſpoſitiones, tres literæ 6, quatuor literæ 24, quinque literæ 120, & ſic de cœteris, vti dictum eſt. Hoc pacto ſeptem literæ בגד כפרת tranſponi poſſunt 5040 vicibus. Quæ tranſpoſitiones ſiue combinationes reſpondent totidem ſeptem planetarum diuerſis configurationibus, influxibuſque. Hinc ſtatim Ietſirah ſubiungit. *Et hi ſunt ſeptem ſtellæ in Mundo, Sol, Venus, Mercurius, Luna, Saturnus, Iuppiter, Mars; & hi ſunt dies in anno, ſeptem dies creationis; ſeptem portæ in anima, duo oculi, duæ aures, & os, & duo foramina narium. Et in illis ſunt ſeptem expanſa exſculpta, ſeptem terræ, & ſeptem horæ, & ideo Deus dilexit ſeptimum in omni negotio ſub cœlis.* Per expanſa intelligit ſeptem illa ſpacia inter cœlos & cœlos, quorum vnumquodque dicunt eſſe 500. milliarium; quod tamen ſecundùm Aſtronomiam falſum eſt; per ſeptem terras intelligit ſeptem tellures cœleſtes, id eſt, ipſos planetarum globos, telluri noſtræ quoad conſtitutionem haud abſimiles; per ſeptem horas, ſeptem Sabbatha. Toto itaque hoc myſtico diſcurſu de ſeptem literis duplicibus facto, nihil aliud intelligunt, niſi ſeptenarij vim in vniuerſum diffuſam; ſiquidem ſeptem Sephiroth influunt in ſeptem intelligentias ſeptem planetarum; hi in mundi inferioris ſeptemplicem œconomiam; vnde non ſine cauſa inter ſeptem Sephiroth candelabrum ſeptem lychnuchis conſpicuum dicti ſeptenarij ſymbolum poſuerunt. Septem igitur Angeli ſiue Intelligentiæ, quorum adminiſtrationi ſeptem planetarum orbes commiſſi ſunt, de ſeptem

Liber Ietſirah.

ptem horis in dies, de diebus in ſeptimanas, de ſeptimanis in 354 reuolutiones annuas, alternâ & ſucceſsiuâ viciſſitudine mutant præſidium. Vnde omnia quæ in Mundo, ſub ſeptenarium cadunt, eoque adminiſtrantur; hoc ordine ita diſpoſito, ſeptem Sabbatha non ſolùm à Paſchate vſque ad Pentecoſten, ſed & ſeptenarij 49 annorum diſponuntur, ad quorum finem incidit magnum Iubilæum, & tandem ſeptenarius milleſimus Sabbathi Sabbathorum, rerum omnium ſempiterna quies; quæ omnia ſeptenario illo myſtico indicantur. Quicquid enim natura producit in terra, ad ſimilitudinem literarum facta ſunt, ex quibus conſcriptus eſt liber vitæ; cuius tamen Alphabetum non conſiſtit niſi in rerum omnium harmonia, conſenſu, & proportione vnius ad alteram. Verùm ſeptenarij Abacum apponamus.

Abacus Cabalicus Septenarij myſtici.

7 Literæ duplices	ב Beth 2	ג Ghimel 3	ד Daleth 4	כ Caph 20	פ Phe 80	ר Reſch 200	ת Thau 400	
Significatio earum	Via	Pax	Sapientia	Diuitię	Gratia	Familia	Imperium	
7 Planetæ	☉ Sol	♀ Venus	☿ Mercuri⁹	☾ Luna	♄ Saturnus	♃ Iuppiter	♂ Mars	
Eorum 7 Angeli	Raphaël	Haniel	Michael	Gabriel	Zaphkiel	Zadkiel	Camael	* Nota, hic iterum recenſentur Angelorum nomina ex Rabbinorum mente.
Eorum 7 Intelligentiæ	Nagiel	Hagiel	Tiriel	Eliniel	Agiel	Iophiel	Graphiel	
Sigilla ſiue numeri myſtici ipſis correſpondentes	6	7	8	9	3	4	5	Radix
	36	49	64	81	9	16	25	Quadrat.
	111	175	219	369	15	34	65	Num. collectionis.
7 Spiritus ijs annexi.	Semeliel	Nogaël	Cochabiel	Lemanaël	Sabathiel	Zedekiel	Madimiel	

Quid porrò numeri ſeu ſigilla vnà cum Intelligentijs ſubſcriptis ſibi velint, dicetur volente Deo in Arithmetica hieroglyphica, vbi ex profeſſo omnia hæc ampliſſimè explicabuntur.

Interpretatio duodecim literarum ſimplicium.

Porrò 4 per 3 in ſe ducta dant 12, quibus dodecas totius naturæ & gratiæ indicatur; duodecim ſigna Zodiaci, duodecim Menſes, duodecim operationes Microcoſmi, duodecim portæ Ieruſalem ſupernæ, duodecim tribus Iſraël, duodecim plagæ mundi, & totidem Angeli earum præſides; quæ quidem omnia myſticè continentur in duodecim literis ſimplicibus, de quibus liber Ietſirah: *Proprietates duodecim ſimplicium* הוז חטי לן סע צק, *fundamentum illarum, Viſus, Auditus, Odoratus, Locutio, Comeſtio, Coitus, Opus, Ambulatio, Ira, Riſus, Cogitatio, Somnus. Proprietates earum duodecim Orbis termini, qui dilatantur & progrediuntur vſque in ſæculorum ſæcula, & ſunt brachia ſeculi.* Duodecim ſimplices *exſculpſit, combinauit, & formauit ijs duodecim ſigna cœleſtia in Mundo, & hi duodecim Menſes in anno; Niſan, Iyar, Siuan, Tamuz, Ab, Elul, Tiſri, Marcheſuan, Caſleu, Tebeth, Sebath, Adar; Et hi ſunt duodecim moderatores in animali, duo pedes, duo renes, cor, ſtomachus, ſplen, hepar, fel, inteſtina, veſica, arteriæ. Fecit ea inſtar prouinciæ, & ordinauit ea ad modum belli, vnum è regione alterius; fecit Deus tres Matres, ſeptem duplices, duodecim ſimplices.*

Lib. Ietſirah.

Litteris Alphabeti cur Cabaliſtæ arcana ſua explicant.

Sed cur hæc arcana literis deſignarunt? Reſpondeo, quia literæ Alphabeti ſe habent, per modum diſpoſitionis rerum materialium: Quemadmodum enim literæ vnius Alphabeti continent in ſe virtualiter omnia, quæ hucuſque ab Authoribus conſcripta ſunt, nulluſque adeo ſenſus conceptuſque abſtruſus eſt, qui dictis literis exprimi non poſſit, quod non fit niſi per combinationem literarum, dictionibus, periodis, conceptibuſque applicatam; ita res in mundo tametſi diſperſæ ſint, combinatæ tamen mirabiles & prodigioſos effectus præſtant. Neque enim quicquam in mundo eſt, neque quicquam in lege ſcriptum, quod per literarum combinationem & tranſpoſitionem, vti & per formas, figuras, characteres earundem, ſedulus huius arcani ſcrutator, reperire non poſſit; ſunt enim omnia mirâ quâdam analogiâ connexa, vt nihil penè in vno, quod in altero non ſit arcanâ quâdam pentamorphæ naturæ ſimilitudine adumbratum. Verùm iam duodecadem naturæ apponamus.

Abacus Cabalicus Dodecadis naturæ.

12 Literæ ſimplices cum numeris, quę ſunt radices totius analogiæ myſticæ.	Significationes earum in operationib⁹ human.	12 Signa Zodiaci, quæ Hebrei מזלות vocant.	12 Menſes Hebræorũ prout Latinorum Menſibus reſpondẽt.	Nominis Dei יהוה 12 combinationes cum 12 tribubus	12 Cardines Mundi, ſeu venti principales 12.	12 Eorum Angeli ſeu Præſides Intellig.
ה 1 He 5	Viſus	♈ Aries	Niſan Martius	יהוה Iuda	Subſolan⁹ Oriens	Melchidaël

ו 2 Vau

ו 2 Vau 6	Auditus	♉ Taurus	Iiar Aprilis	היוה Iſachar	Eurus	Amodel
ז 3 Zain 7	Odoratus	♊ Gemini	Siuan Maius	היהו Zabulon	Phœnix	Ambriel
ח 4 Cheth 8	Verbum	♋ Cancer	Tamuz Iunius	ויהה Ruben	Notus Meridies	Muziel
ט 5 Teth 9	Guſtus	♌ Leo	Ab Iulius	וההי Simeon	Libanotus	Varchiel
י 6 Iod 10	Congreſſus	♍ Virgo	Elul Auguſtus	והיה Gad	Africus Lips	Hamaliel
ל 7 Lamed 30	Operatio	♎ Libra	Tiſri September	ההיו Ephraim	Zephyrus Occidens	Zuriel
נ 8 Nun 50	Ambulatio	♏ Scorpius	Marcheſuã Octobe r	הויה Manaſſe	Corus	Zerachiel
ס 9 Samech 60	Ira	♐ Sagittarius	Caſleu Nouember	הוהי Beniamin	Circius	Aduachiel
ע 10 Nghain 70	Riſus	♑ Capricornus	Teueth December	וההי Dan	Aquilo Septẽtrio	Hamael
צ 11 Tſade 90	Suſpicio	♒ Aquarius	Scheueth Ianuarius	יההו Aſer	Borrapheliotes	Garrubiel
ק 12 Koph 100	Somnus	♓ Piſces	Adar Februarius	יהוה Nephtali	Cæcias	Borahiel

* Hic ſimiliter ex Rabbinorum & Cabaliſtarũ mente ponuntur Angelorum nomina.

Deus influit per duodecim literas ſimplices, & nominis ſui tetragrammati combinationes, primò per Angelos duodecim in duodecim ſigna Zodiaci, & hinc in inferiorem œconomiam per duodecim Menſes, quorum ope omnium totius anni ſpacio rerum generationes perficiuntur. Quis autem vſus omnium hucuſque dictorum, iam exponere aggrediamur.

Tametſi hæ tres quaternarij, ſeptenarij,& duodenarij myſtici tabulæ nihil aliud,quàm ſimplicem rerum mundanarum analogiam indicent, Ægyptijs propriam; quia tamen nihil tam rectum eſſe poteſt,quod non ſubinde in prauos vſus conuertatur; ideo caueat ſibi Lector,ne quicquam ex ijs quæ dictis tabellis continentur, ad ſuperſtitioſam amuletorum fabricam adhibeat; certòque ſibi perſuadeat, ſe hoc faciendo, rectâ philoſophiæ ſemitâ relictâ, magicam officinam non ſine animi pernitie intraturum.

CAPVT X.

De Cabala Naturali, quam Berescith siue fabricæ appellant; in qua primò de Ensalmis Cabalicis, cœterisque precatorijs superstitionibus agitur; deinde licitæ ab illicitis, à naturalibus magicæ, Diuinæ deniq; à Diabolicis operationibus separantur; in gratiam eorum, qui exactam horum discernendorum notitiam acquirere desiderant, & ea ex officio scire tenentur.

§ I.

In quo consistat hæc Cabala.

Cabala naturalis in quo consistat secundùm aliquos.

PAucos omninò, imò vix vllos reperio, qui rectè Cabalam hanc tradiderint. Nonnulli totam rerum naturam sub sacrarum tegumento literarum, elementorumque Hebraicorum cortice latere putant; & hanc Cabalam naturalem volunt. Quidam in entium naturalium, singulorumque ordinum dispositione hanc consistere arbitrantur; ex qua analogia & proportione singulorum ad alia per applicationem actiuorum cum passiuis mira se præstare posse putant. Non desunt etiam qui in spirituum adiuratione, & gratiarum impetratione vim Cabalæ reconditam existiment, quorum vsu & ope ad summas vsque, & intolerabiles superstitiones omnia se posse insolentiùs iactitant. Alij denique totam Cabalam ad vitæ æternæ bona, adhæsionemque cum Deo consequendam conferre credunt; nihil aliud intendentes, nisi vt mentis conceptus & phantasiæ simulachra, corporis quoque gestus, veluti terrestrium canalium orificia diuinis paradigmatis, & Angelicis, cœlestibusq; Virtutibus, tanquam sublimium canalium inuicem orificijs coaptent, vnde solers fidei & pietatis cultor minori sollicitudine & cura ipsi omnium bonorum largitori & Patri luminum Deo adhærere queat, & huius futuræque vitæ commoda cum summa vitæ felicitate consequi, eisque potiri valeat. Sed hæc paulò ampliùs dilucidiùsque non ex mea, sed ex mente Theologorum Hebræorum exponamus. Homo cùm ad habitum vniuersi, trinam in se machinam complectens, factus sit, si vti Cabalæi putant, ad votum suum pertingere desideret, necessarium est, vt mente, sensu & corpore se adaptet; & ne vti primus Adam per mulierem coniugem serpentis calliditate & astutia deceptus, distrahatur, omnes, aiunt, compaginis suæ vires in vnum vt colligat, conuertat, transferatq; in cœlestia, necesse est; vnde & hanc operandi, coaptandique rationem, canalium correspondentiam vocant, eò quòd ille, qui ad supercœlestium aquarum scaturiginem deorsum per varios fistularum influxionumque meandros stillantem pertingere, & sempiternæ vitæ liquorem haurire cupit, opus sit, vt ipse quoque

fistu-

fistulas canalesque iuxta debitam analogiam erigat, quorum orificia sublimium Canalium meatibus ad amussim respondeant, alioquin aquarum cœlestium scatebræ non assequetur, ijs in externas voragines defluentibus; nec rectè Canales accommodabit, nec particeps fiet cælestis stillicidij, sed auram hauriet inanem, iuxta illud Deuter: 10. *Dominum Deum tuum timebis, & ei soli seruies, ipsi adhærebis, iurabisque in nomine ipsius.* vbi iurare in nomine eius, vel innocare nomen eius, mentis adhæsionem, vt aiunt, significat; mentis autem adhæsio corporis obsequium & seruitutem requirit, seruitus illa timorem postulat. Quisquis igitur desideria sua ab ipsa bonorũ omnium scaturigine consequi exoptat, eum in spiritu & veritate adorare oportet; adoratio autem seu oratio, Hebræis תפלה *Thephila* dicta, cùm nihil aliud sit, quàm eleuatio mentis in Deum, stabilem quoque firmamque Dei adhæsionem designat, iuxta illud: *Postulet autem in fide, nihil hæsitans.* Quod & ipsi Ethnici cognouerunt: Iamblichus enim in libro de mysterijs Ægyptiorum expressè dicit, *Numina Deorum pedissequa tum primùm attingi, quando anima deposuit modum cognitionis mobilem*; cùm enim, inquit, cognitio per adæquationem fiat, sequitur vt Numina sempiterna & immobilia attingamus notione sempiterna, immobili, simplici; quam contactum diuinitatis, vel etiam Binsica, seu osculum mortis vocant Cabalistæ; nos verò fidem, quam adhæsio sequitur, nuncupamus.

Tota igitur vis exorandi & vota consequendi ab illo bonorum largitore, qui propè est inuocantibus nomen eius in veritate, sita est in adhæsione & stabilitate mentis per fidem in Deo. Nam quemadmodum humanæ mentis cõceptus nullius linguæ, vel alterius corporei organi motu aut gestu explicari potest, nisi motiuus spiritus phantastico & cogitatiuo spiritui adhæreat; quod si verò nonnullos pituita, vel bilis meatus obstruat, spiritumque motiuum à cogitatiuo seiungat, mox lethargus, paralysis, & stupor mentis totius corporis occupat artus, adeoque organum humoris affluentiâ prægrauatum, nullum prorsus mentis, vel cogitatiuæ virtutis conceptum quouis modo depromere & explicare potest; haud absimili ratione mens mortalium, quando ob terrenarum voluptates, carnisque illecebras distrahitur, & à mente superna, cuius vniuersa elementa & Mundi veluti connexa sibi corpora quæq; ad nutum ei obtemperant; auertitur; tunc quasi stupore & paralysi affecta, supernæ mentis consortio haudquaquam frui potest; neque effectum aliquem in coniunctum sibi, nedum in alienum corpus depromere valet, abest enim fidei feruor & vnio: quòd si verò dicta vitiorum impedimenta per animi conuersionem, fideique ardorem ablata fuerint, mox sequitur adhæsio, adhæsionem verò comitatur facultas exequendi votum suum, atque ritè iurandi inuocandique in nomine Dei tetragrammato. In hunc itaque statum euectos homines Cabalici putant omnia posse, vtpote in Deum transmutatos; tunc iuxta alias atque alias petitiones, alia & alia Dei Angelorumque nomina inuocant, vt tandem votorum suorum fiant participes. putant enim sub alijs & alijs diuinis nominibus occultum quendam diuersarum

Cabalistarum superstitio.

ſarum rerum, quas poſtulant, conſenſum latere; quem qui nouerit, facilè eius quoque, quod poſtulauerit, compotem futurum. Cùm verò nullum aſtrum ſit, cœlique portio, quam non particulares præſides ſibi Intelligentias habere credant; hinc conſequens eſſe putant, Angelicam talis & talis cœli portionis virtutem, tali & tali loco accommodari. Cùm itaque non ſemper eadem ſit cœli ſiderumque poſitio, ideo imparibus quoque locis & temporibus (quod & Ægyptijs in more poſitum fuiſſe ſuo loco dicemus) ſupercœleſtia Numina adaptantur; non quòd locis & temporibus alligentur (ſicuti nec corpori, cuius cuſtodiæ deputata eſt, Angelica virtus alligatur) ſed quia ſapientiæ ordo id poſtulat. Hinc ſicuti Angelica vis illi homini, cui diuinitùs deputatur, magis fauet, quàm alteri; ſic & ſingulæ Intelligentiæ ad rerum naturalium conſeruationem, ſingulis deſtinatæ, illis quibus præſunt, impenſiùs fauent, quàm alijs iuriſdictioni eorum non ſubiectis. Pari pacto ſicuti Mundi Opifex ideis rerum creandarum plenus per naturam (*artem ſuam*) *alibi producit* aurum, alibi plantam, alibi animal, quæ tamen ex vna eademque inexhauſta diuinæ bonitatis origine manant; ſic vtique & mens mortalium, cuius vita & animus eſt ipſa quaſi mens ſuperna, iuxta illud Deuter. 30. *Illi adhæreas, ipſe eſt enim vita tua*; dum ad immortalem ſeculorum Regem aſcendit, opemque implorat, non abſque ratione ſub alieno nomine, vel alio eiuſdem nominis pronunciandi modo petit ſapientiam, ſub alio fortitudinem, ſub alio vbertatem annonæ, & reliqua vitæ commoda.

Atq; hucuſque benè quidem philoſophantur Hebræi, ſi inter terminos legitimos conſiſtant. Verùm inter limites contineri neſcij plerumq; totam hanc philoſophiæ rationem ad enormes ſuperſtitiones adhibent, dum mentis expiationem ad vnionem cum Deo neceſſariam non rectè perficiunt: putant enim frequenti corporis lotione animam à peccatis naturaliter purgari, externiſque ritibus & cœrimonijs, rebus videlicet materialibus, vti varijs geſtibus, & ſitibus corporum (quod & Ægyptijs in more poſitum fuiſſe alibi oſtendimus) maximè perfici. Sed Eccleſia Catholica conuenientiùs aſſerit, animam nullâ re materiali, cùm nullã ad animam proportionem habeant, naturaliter perfici, ſed diſpoſitiuè tantùm. Et ſi quando, vt in ſacramentis, materialia adhibeantur, ea non naturali efficientia, ſed per virtutem, vt Theologi loquuntur, obedientialem eleuata, ex inſtituto diuino, gratiam conferunt. In benedictionibus etiam rerum, quas Eccleſia ſtatutis temporibus adhibet, nulla naturalis actio, ſed merè moralis, animam afficit, vti fuſè Theologi probant. quod etiam ex Orationibus differentibus, quas benedictionibus rerum Eccleſia Catholica adhibet, colligitur; in quibus res rebus, id eſt, nominibus Dei & attributis, quàm poteſt appropriatiſſimè applicari ſolent; vti in exorciſmis, in benedictione aquæ, ſalis, cereorum, herbarum, ſimiliumque luculenter patet, & fuſè proſequitur S. Dionyſius in lib. de Eccleſ. Hierarch. Hinc diuina prouidentia ex occulto & impenetrabili quodam conſilio ita Sanctorum merita conſtituit, vt quidam febribus, morbiſque particularibus diſpellendis; nonnulli peſti & contagioni remouendæ; alij parturien-

rientium difficultatibus tollendis, alij alijs vitæ humanæ incommodis amoliendis præsint, vt proinde Ecclesia Dei non solùm permittat, sed & vel maximè huiusmodi particularem Sanctorum cultum & venerationem (prout ipsorum merita ad tale aut tale malum amouendum, particulare à diuina prouidentia munus adepta sunt) approbet. Huc pertinent quoque, vti dixi, ad diuersis animæ malis medendum septemplex diuinorum Sacramentorum institutio; huc tot, ac tam multiplices in Ecclesiasticis functionibus cœrimoniæ & ritus respiciunt; vt homo ex animo & corpore constitutus, partim externis, partim internis actibus, gestibus, nutibus, Deum, cuius diuinis virtutibus omnia & hominis, & magni Mundi membra analoga sunt, imploret, sollicitetque ad id, quod necessitatibus eius conuenit, impetrandum: vt proinde Hæretici nostri temporis vel hinc colligant, quàm magnâ ratione hæc & similia Dei Ecclesia instituerit, & instituta seruanda per totum terrarum Orbem præceperit. Sed ad Cabalam reuertamur.

Ritus & ceremoniæ externæ in Ecclesia Dei ad quid institutæ.

Cùm itaque vniuersa ratio & facultas adhærendi Deo in conformitate nostrarum operationum cum diuinis consistat, atque adeo illa fidei, scientiæ, meditationis, orationis, omniumque Sacramentorum basis sit & fundamentum; hinc Cabalæus dum orat, & Dei Angelorumque nomina inuocat, primò mentalem operationem exercet, meditando & contemplando figuras, numerum, atque positionem & combinationem literarum tetragrammati, vel nomina Angelorum, ea referendo atque coaptando exemplaribus atque ideis, quas menti diuinæ inesse comprehendit; deinde imaginationis conformem quoque mentali operi actionem perficit, effingendo, & stabili conceptu imprimendo sacrorum nominum figuram, puncta, elementa; simili lege externa corporis opera vocis moderamine, & organorum gestu varijs quidem modis, iuxta petitorum & inuocandorum nominum varietatem, peragit. Sic Helias, dum Deum inuocauit pro restituenda mortuo puero vita, expandit se, & ter mensus est super puerum; & pro impetranda pluuia, pronus in terram posuit faciem inter genua. Sic de Mose, Iosue, Helisæo, alijsque Prophetis diuinum imprecantibus auxilium sacra recenset historia, qui pro petitorum varietate varios diuersosque corporeos actus exercuêre; quæ omnia rectè fiunt, dummodò superstitio absit; Verùm cùm illa apud modernos Cabalistas plerumque interueniat, præmium suum meritò perdunt; & tantam vim habent, quantam ex Ecclesiæ approbatione obtinent: sine cuius authoritate nullo nunquam tempore exercenda sunt, aut vsurpanda, vtpote innumeris diabolicis illusionibus exposita. Tradunt Hebræi R. Ismaëlem Pontificem azymam placentulam diuinis quibusdam inuocatis nominibus conficiendam docuisse, qua sincerâ fide, & purâ mente sumpta, mox manducantis animā & cor ipsum afflari, supernæq; sapientiæ lumine irradiari aiunt. Idem narrant de Eleazaro quodam Kalir ideo nuncupato, quòd cuiusdam placentæ esu repentè cœlesti spiritu afflatus sublimia & profunda sapientiæ oracula hymnis, quæ ab vniuersa Iudæorum Synagoga solennibus festis diebus passim decantari solent, profuderit;

Ritus & Ceremoniæ externæ Cabalistarum.

Superstitio Rabbinica eiusque confutatio.

quæ

quæ quidem imitanda non ſunt, nec vſurpanda niſi ab Eccleſia priùs approbata, cùm malignus ſpiritus in lucisfiguram transformatus, non ſolùm illicitis, ſed & ſub ſpecie ſacræ actionis licitis, multis modis hominibus illùdere ſoleat. Si tamen hæc anagogicè explicare liceat, dicerem profectò placentulam hanc in lege noua aliud non eſſe, niſi corpus Dominicum, quo cibati Sancti Dei homines, diuino lumine illuſtrari, vnicam ad æternæ ſapientiæ penetralia ſemitam inueniunt.

Modus Cabaliſtarum aptandi diuina nomina ad petita obtinenda.

Porrò modum aptandi diuina nomina interioribus affectibus, exteriorumq; membrorum geſtibus ad petita obtinenda, Cabaliſtæ ponunt in decem diuinorum nominum Sephirotico ſchemate, in Canales ſuos, diuinos influxus deuehentes, aptè diſpoſitos, diſtincto. Hinc illud primò ſub ratione abſtracta, & ſoli archetypo attributa conſiderant; ſecundò, ſub ratione Mundi Angelici, in quem immediatè Mundus Archetypus influit; tertiò, ſub ratione Senſibilis, id eſt, Siderei, & Elementaris, in quem Mundus Archetypus Angelicarum operationum influxuumque continuâ quâdam concatenatione influit. Quæ omnia cùm in lege incluſa ſint, lex autem Dei omnia opera demonſtret, & Angeli inter opera Dei primum locum occupent; conſequi neceſſariò aiunt, & legem Angelos, eorumque nomina, officia, loca explicare; nam inquiunt maximam legis intentionem circa Angelorum Choros verſari; nec abludit ab hoc Euangelica lex, iuxta illud: *Accepiſtis legem in diſpoſitione Angelorum*; cuius tamen verum ſenſum audire dum nolunt, tenebris inuoluti, in vltimum ſuperſtitionum barathrum meritò labuntur. Nam primò omni ſtudio attendunt ad decem diuinorum nominum cum denis mundorum inferiorum membris, analogiam; canales quoque exactâ curâ iuxta intentam analogiam coaptant, nè alicubi offendiculum occurrăt, aut indiſpoſitione mentis obturentur; quòd, ſi ſuperſtitio abſit, benè fit. Hinc ſi influxu recto à *Kether* vſque ad *Malcuth* irradiari velint, nomina tùm Dei, tùm Angelorum dictorum nominum canalibus propria, certis ex ſacra Scriptura locis adaptant; & ſic voti compotes ſe futuros arbitrantur. Quòd ſi frequentibus peccatorum lapſibus canales diuinæ bonitatis obſtruxerint, tunc nomina ſeu Sephiroth *Chochma, Cheſed, & Netſah* certis verſibus ex ſacra Scriptura deductis applicantes, per canales miſericordiæ influxus in ſe, tùm ad veniam peccatorum, tùm ad bonorum temporalium abundantiam conſequendam ſe deriuare poſſe arbitrantur. Si vindictam contra inimicos, atque contra malignos ſpiritus præſidium poſtulant, id præſtant per certas orationes appropriatas nominibus Sephiroth ſiniſtri lateris; harum enim virtute ab omni pernicie immunes ſe futuros credunt. Cùm verò Deus per Angelos omnia adminiſtret, hinc putant, eâdem efficaciâ, quâ Deus harum virtute orationum mouetur, ea & Angelos, qui dictis numerationibus applicantur, ad ſuccurrendum in neceſſitate conſtitutis motum iri; Angeli verò eadem vi moti virtutis ſuæ energiam in decem Siderei Mundi ſphœras imprimẽt, hæ verò virtute impregnatæ in decem elementaris Mundi entium gradibus, & decem humani corporis principalibus

Angelorum nomina quomodo adaptent Cabaliſtæ ad petita obtinenda.

bus

bus membris iuxta dictam analogiam, non secùs ac chorda chordam, ac rota rotas ordine sibi innexas mouent, ita motum, vitam, bonorumque temporalium vbertatem producent. Atque hinc nominum variorum fictio originem inuenit, quia nomen Dei Nomini Angeli in vnum coniungentes, circulo sideris, quem exhibent nomina, signatum imponunt; atq; huiusmodi nomina maximam vim obtinere arbitrantur ad id, quod congruis orationibus dicta sigilla respicientibus postulant, obtinendum. Nam, vt R. Tedacas Leui lib. de decem numerationibus asserit:

ועל ארבע רוחות ברא מלאכים וממונים עליהון ביומא ובלילה:

Quod Deus iuxta quatuor ventos, creauit quatuor Angelos, qui præfecti sunt super eos die & nocte. Deinde addit idem Author, Michaël, qui est de parte clementiæ ac miserationum, constituitur præfectus super ventum Orientalem vsque ad dimidium diei, & vsque ad noctem; regitq; ventum Occidentalem Raphaël, qui similiter est de parte clementiæ; tum Gabriël in virtute iudicij & seueritatis præfectus est cum vento Boreali, super dimidium noctis & duas mensuras Mundi; *Horiel verò præsidet Austro, ita vt quemadmodum in porta lucis legitur, à terra vsque ad firmamentum non sit locus vacuus, sed omne plenum Angelis bonis & malis, quorum bonos præuiâ mentis dispositione, sigillisque dictâ ratione confectis vti attrahere demulcereque, ita malignos sacris diuinisque nominibus ritè institutis propulsare se posse superstitiosiùs credunt; quæ quidem ex Ægyptiaca superstitione originem suam traxisse, nullus dubitare debet, qui Hebraicæ gentis, in huiusmodi nullo non tempore pronissimæ, ingenium penitiùs nouerit. Hanc Cabalæ partem doctissimè in magno illo de Angelica potestate opere confutat R. P. Thomas de Alassio ex familia S. Dominici Theologus verè omniscius, quem vt consulas consulo. Exemplo sint hæc duo nomina, צמרכה, & בוווו: prius ex vltimis primorum quinque versuum Genesis literis conficiunt; fines verò dictorum versuum sunt verba sequentia.

R. Tedacas Leui. Figmentum Rabbinicum. *Fictum Angeli nomen. Thomas de Alassio.

5 4 3 2 1
ארץ החיים ויהי אור החשך הלילה:

Id est, *Terra vitæ, & fuit lux, tenebræ, nox.* Alterum verò compositum est ex primis dictorum quinque versuum Genesis literis, quorum verba sunt sequentia.

5 4 3 2 1
בראשית והארץ ויאמר וירא ויבדל:

Id est: *In principio, & terra, & dixit, & vidit, & diuisit.*

Hæc nomina in membrana scribunt mundissima & virginea, & in læuiori quidem parte nomen צמרכה, in altera asperiori nomen בוווו inscribunt; atque huiusmodi amuletum gestantem nullas peruersorum hominum machinationes formidare existimant; fierique non putant posse, vt contra illa verba, quibus Deus creauit cœlum & terram, vllæ hominum subsistant insidiæ, vllæ præualeant malignorum persecutiones. Sed cùm oponi-

Impia Cabalistarum & Rabbinorum superstitio.

Obiectio. ponitur eis, cur potiùs initiales & finales dictorum versuum literæ, quàm integri versus portati id obtineant? Respondent; Deo in verâ fide eas literas tantùm, quæ totum continent, sufficere. Ego verò Christianis mentibus huiusmodi portare periapta, nisi ab Ecclesia approbata, non consuluerim; cùm sub iisdem literis varij, contrarij, iique pessimi, & pleni blasphemiæ sensus, suggerente Diabolo, æquâ facilitate contineri possint. Sic nomen Dei 22 literarum, de quo suprà egimus, quo benedicere veteres solebant, gestatum, clementiam & misericordiam Dei mirá vi inflectere R. Asse in l. Iehid scribit. Præterea Authore R. Hamai in l. speculationum vsitatissimum prophylacticum proponitur ex 4 communibus Dei nominibus אהיה, יואי, אדני, יהוה extractum, atque in 4 sigilla diuisum, quæ hoc pacto eruunt. Primum characterem primi nominis, & primum secundi, & primum tertij, & primum quarti accipiunt, atq; inde formant sigillum primum יאיא. Deinde pari modo circa secundas quatuor, & tertias quatuor, & quartas quatuor nominum literas operantur. prodeunt autem quatuor sigilla mystica, quæ, vt ipsi putant, gestata, maximam vim obtinent, suntque sequentia: יאיא, חדיה, ונאי, חייה

Admonitio ad Christianos.

R. Asse. R. Hamai.

אהיה	יואי	אדני	יהוה			יאיא
אהיה	יואי	אדני	יהוה		Ex his	חדיה
אהיה	יואי	אדני	יהוה		fit	ונאי
אהיה	יואי	אדני	יהוה			חייה

Quorum nominum sensus nihil aliud significat, nisi יהוה אלוהינו יהוה אחד, *Dominus Deus noster, Deus vnus*. Hæc itaque quatuor verba membranæ inscribunt, & ex postica parte hoc nomen א'ר'א'ר'י'ת'א', quod ex capitalibus horum verborum literis eruunt:

אחד ראש אחדותו ראש יחודו תמורתו אחד:

Alia impia Cabalistarũ ac Hebræorum superstitio.

Id est, *Vnum principium vnitatis suæ, principium singularitatis suæ, permutatio eius vnum*. His itaque sigillis muniti, quicquid postulauerint, infallibiliter se impetraturos confidunt, omnemque vel cœlitùs imminentem sortem frangere, vel diuertere, id est, diuinarum legum ineuitabilem potestatem sacrorum verborum virtute mitigare se posse sibi persuadent. Verùm quomodo hæc omnia solius Dei nominis inuocatione, etsi cum vera fide & amore in Deum prolata, tot tamen literarũ transpositionibus vim obtinere possint, non video; nihil igitur prosunt, nihil efficiunt huiusmodi periapta. Ne igitur Christiani (in quorum manibus passim huiusmodi Cabalica figmenta teruntur, & tanquam sacra phylacteria collo suspenduntur) imposterum à Diabolo in Angelum lucis sub diuinorum nominum velamine se transfigurante, decipiantur, dicta amuleta hoc loco ad cautelam adducere visum est. Præterea ne quid vanæ obseruantiæ desit, nomen Dei יהוה variarum vocalium adiectione vigesies quater combinant, quod vbi ad aniles vsque superstitiones recitauerunt, omnipotentes se futuros arbitrantur. Verùm vt vanos huius superstitiosæ gentis

אראריתא

ſæ gentis ritus Lector curioſus luculentiùs intelligat, adducemus verba Authoris Pardes, quibus ritus & cœrimonias in nomine Dei per vocales ritè pronunciando, quas iam in producendo, modò in comprimendo ſpiritu, ad ſuperſtitionem pluſquàm anilem vanâ ſollicitudine & timore, longo diſcurſu proſequitur, tandemq; habitu corporis & ridiculâ geſticulatione, ſic deſcribit:

וכשתתחיל בהזכרתו תכוין פניך אל פני המזרח לא למטה ולא למעלה ואתה יושב נמעוטף בבגדים לבנים מכובסים טהורים על כל בגדיך או טלתך לראשך מוכתר בתפילין לפני המזרח ששמש האור יוצא לעולם ולך חמש קצוות להניע בם ראשך ובכולם תתחיל מאמצע המזרח וזכך רעיונך ותעלה ראשך עם הנשימה מעט מעט עד. שתשלים וראשך למעלה ואחר שתשלים תשתחוה עד הארץ פעם אחד ולא תבדיל נשימת האלף לנשימת האות הדבק בו כי אם נשמה אחת קצרה או ארוכה אך בין האות שלשם בישרים או בהבורים יש לך רשות להנשים שתי נשימות בלי חבטא ולא יותר וכשתשלים בל טור וטור תוכל להנשים המשה נשימות לבו ולא יותר אבל פחות יש רשות בידיך ואם טעית או שגית בסדר הטור הזה שוב אל ראש הטור ההוא עד שתאמרהו כראוי ובדמות ההולם הנמשך למעלה נגן בחיריק הנמשך למטה ומשך כה העליון להדביקו וכן בשורוק למעלה ולא למטה אלא משיכה אמצעית כנגד הפנים האמצעים ובצרי המשיך ראשך מהשמאל אל הימין ובקמץ מהימין אל השמאל ובחולם אחר שתשלים אם הראה צורה תשתחוה לפניך מיד כנגדה ואם תשמע קול קטון או גדול ותפחד פחד גדול שלא תוכל לסבלו ואפילו באמצע ההזכרה תשתחוה מיד וברח אל בני אדם מהרה ולא תמות ואם לא תראה ולא תשמע עזוב הדבר בכל אותה השבוע ושוב עוד פנים א׳ בשבוע ותדע שעל דבר זה נכרת ברית: Pardes.

Præmiſsâ itaq; diſpoſitione puritatis corporis & animæ, quantum fieri poteſt maxima; conuertes caput tuum verſus Orientem, non ſurſum, nec deorſum, ſed rectè ſedens, opertus veſtimentis priùs lotis, candidis, mundiſſimis, præ omnibus veſtimentis exquiſitiſſimis; caput verò tuum ſit coronatum Thephillim, id eſt, frontalibus collectis ante Solis exortum, vel in ipſo tempore quo lux Solis Mundo oritur; ſint præterea tibi quinque funiculi linei, in quibus caput tuum requieſcere facies. Et incipias pronunciationem nominis ab ea dictiuncula, quæ Cholem ſignatur, conuerſus ad medium Orientis, & purificatâ intentione ſiue ſpeculatione tua exalta caput tuum, aſpiratam literam paulatim pronunciando donec abſolueris nomina, capite interim ſemper erectus; peractâ verò operatione adorabis pronus in terram ſemel, cauendo ne diuidas ſpiritum א *Aleph à ſpiritu literæ ſiue à vocali quæ adhæret τῷ Aleph, niſi aſpirata vna breuior aut longior fuerit, ſed inter literas nominis, ſiue rectæ, ſiue inuerſæ fuerint, licet tibi ponere duas aſpiratas ſine pronunciatione, & non ampliùs; & cùm compleueris omnes ordines, licentia tibi erit ponere aſpiratam* ה *ſolùm, & non ampliùs; ſed hæc in arbitrio manus tuæ; quòd ſi in pronunciatione aut ordine erraueris, reuerteris ad principium, vſq; dum perfectè pronunciaueris omnia; nam pronunciatio Cholem trahit ſurſum, pronunciato Chirik deorſum, adeoq; virtutem ſupremam ad adhæſionem tecum perficiendam trahit. Pari ratione Sciurek non ſurſum & non deorſum, ſed medias facies trahit; Tſere verò pronunciando deflectes caput tuum à ſiniſtra ad dextram; & Kamets pronunciando à dextra ad ſiniſtram; & poſtquam omnia compleueris, ſi videris ſubitò ſimulachrum* Ridicula non minùs quàm impia Cabaliſtarum ſuperſtitio ex Pardes.

quoddam comparere veluti adoraturũ ante te, & si vocem audieris paruam & magnã, & incipias summâ concuti formidine, ita vt non possis ampliùs illud sustinere; tunc recoderis subitò adorare, & fugere ad filios hominum, nè moriaris; & si nihil compareat, neq; vox audiatur, relinq; negotium huiusmodi adiurationis, & reuertere altera vice repetere adiurationem, scias enim quòd sit in hoc pactum fœdus.

Confutatio & admonitio.

Ex quo luculenter patet, quàm Diabolus sub specie sacrorum rituum misera mortalium pectora vario astu decipere soleat; hisce certè ritibus apertas vanæ obseruantiæ cœrimonias implicari, ex superstitiosa vocalium prolatione patet. Quid enim sonus Cholem, Chiric, Schurek, & Camets ad Deum aliter & aliter obtestandum efficaciæ habeat, non video. Vnde magna in huiusmodi vsurpandis circumspectione opus est: Nam cùm Cabala circa altissimarum rerum principia versetur, ita vt homo facilè de spiritibus afferre iudicium non possit, nec penetrare Altissimi reseruata consilijs incomprehensis Sacramenta; summâ cautelâ & discretione ea vsurpanda est, nè Balaami Prophetæ sortem patiamur, nè Heuam Serpentis antiqui calliditate & astutiâ deceptam imitemur, nè pro luce tenebras sequamur. Metuendum est in omnibus obscurâ caligine inuolutis ab istis fulmine deiectis spiritibus, ferunt enim inter nos mortales vti Angeli, sic Diaboli vexilla sua quique; quibus tam facilè est etiam sub sacrorum nominum rituumque larua animas perdere, quàm facilè est Agathangelo vera lucis specie easdem seruare; Vndè quod semper monui, nihil ex hisce recensitis Christianis mentibus vsurpandum existimem, quin potiùs toto mentis ardore Deo Saluatori nostro inhæreamus, ipsiusque sanctissimum nomen loco portentosorum nominum inuocandum statuamus: vnius nominis familiare Numen, dulces cœrimonias, incredibiles potentias, admirandas vires, cui totius naturæ dominium imperiumque secretæ virtutis in cœlo & in terra commissum est, perpetuò & in corde & in ore geramus: Abijciamus feralia carminum secreta, & vanos furores, & execrandas artes, & philtra vim factura Dijs, & colchicos fucos; soli Deo, in quo viuimus, & mouemur, & sumus, nixi. Atque hæc de primæ Cabalæ practica parte sufficiant.

§ II.

Cabala Astrologica.

Authoris protestatio.

CVm Astrologiam Cabalicam eandem prorsùs cum Ægyptiaca in sequentibus simus demonstraturi, hic tanquam loco proprio & opportuno de ea præludere visum est; nullo alio fine, nisi vt hieroglyphicæ doctrinæ ratio per Cabalicæ doctrinæ dogmata antiquissima ritè demonstretur; quæ omnia non ex mea, sed ex Cabalistarum, & Ægyptiorum sententia & opinione, dicta, & exposita volo.

Quemadmodum influxus Sephiroticus immediatè fit in Angelos Mundi sensibilis præsides, sic hi immediatè in Mundum sidereum, & hic in Mundum Elementarem, & in corporis humani microcosmi partes Mun-

Mundo sidereo correspondentes, vt Cabalistæ volunt, influunt. Nam vt in præcedentibus dictum fuit, vti supremæ Coronæ cœlum empyreum, ab oculis hominum remotissimum, sic vltima Sephiroth *Malcuth* Lunæ correspondet, quæ vltima planetarum archetyporum meritò complet omnes dispositiones cœterarum emanationum ordine consequentium; vnde non immeritò potior Sephira dicitur: hæc enim omnia inferiora, disponit, suscipit omnium superiorum influxus inferioribus communicandos, regit diuersa in diuersis signis collocata, vt sic semper varia, varios producat effectus, & per frequentes cum cœteris planetis congressus veluti vxor omnium ab eis fœta suscipiat ea, quæ postea tanquam omnium inferiorum mater, mediaq; inter vtraque, superiora videlicet & inferiora, omnibus communicet. Et tametsi vltimus sit planetarum, communicat tamen cum omnibus superioribus, maximè cum Sole, cui correspondet in Systemate Sephirotico *Tiphereth*, cui quoties coniungitur, toties fœtu & viuificâ repletur virtute, quam humectatis dispositisque inferioribus infundat. Ab ea etiam in cœlestibus incipit series rerum, quam Plato catenam vocat, quâ vnaquæque res aut causa alteri connexa ab ipsa dependet, quousque deueniatur ad supremam causarum causam, à qua omnia. Est enim Luna omnium, vt aiunt, cœterorum planetarum cellarium, cœlestiumque influxuum receptaculum, ex qua omnes prægnoses Astrologicæ cum aspectibus suis originem sortiuntur, omnium effectuum elementarium causa, siue ab ipsis procedant hi effectus, siue ab Intelligentijs præsidentibus, siue à Deo iubente, vt illæ exequantur, illa signent, aut tanquam instrumenta inclinent. Disponit enim hæc inferiora omnia, eorum opinione, superioresq; Sephiroth in eam influunt, & ipsa in creatis multiplices effectus producit; eorum enim mores sequitur, cum quibus conuenit & vnitur; est nempè, vt dicunt, omnium nominum diuinorum vxor vnica, inter Deum & creata, inter cœlos archetypos & Angelos, inter nos & cœlos, inter nos & Angelos mediatrix, influxum à superioribus acceptum inferioribus communicans, à Sole supramundano potissimùm viro & marito suo imprægnata fœtum communicat creaturis suis gratia Dei humectatis; ab ea enim incipit in influxibus archetypis, in ipsa omnes diuini influxus conglomerati, quibus ad supremum Ensuph rerum vltimum finem pertingere possunt. Et ideo prima quoque Sephira dicitur, & Luna archetypa, quam reliquis decem numerationibus veluti subditam volunt. Vnde si à dextris influit, placidos in nos imbres mittit; si à sinistris, contrà. Hanc à *Iesod* Mercurio vim humores commiscentem accipere; ab *Hod*, scilicet Venere, eam quæ conducit ad formas genituræ conuenientes; à *Netsah* victoria, scilicet Marte, robur & impetum; à *Tiphereth*, id est, Sole, omnimodam fœturam & lumen; à *Gedula*, scilicet Ioue, naturalem spiritum, & rerum omnium fomentum; à *Geburah* denique, scilicet Saturno, compaginem & stabilitatem sortiri asserunt; quam pro varia sui complexione, gyro, & aspectibus diuersis variè se explicare, & in Mundi Elementaris septem correspondentes entium

Vltima Sephira Malcuth respondet Lunæ.

Lunæ efficacia in Mundo elementari.

Luna à reliquis Planetis quam virtutem hauriat.

tium gradus, vti & principalia humani corporis membra ſecundùm indicatam analogiam transfundere arbitrantur.

Hinc leges Aſtrologicæ Cabaliſticæ de natorum fato; quæ tametſi orthodoxæ doctrinæ repugnant (ſupponunt enim animarum ante corporis introitum exiſtentiam;) quia tamen eadem Platonici ſentiunt, hîc apponendas duxi, vt conſenſus Veterum luculentiùs pateſiat. Dicunt igitur decem eſſe fontes diuinos, iuxta decem Sephiroth ſiue dimenſiones diſpoſitos, inter quos vnus datur, qui fons animarum dicitur, & eſt fons *Geburæ* ſiue Aquilonis; quod & Ægyptij tenuerunt. Et tametſi omnes animæ ab illo fonte *Geburæ* aquilonari trahant hanc originē, tranſeunt tamen, vt illi ſentiunt, per alias dimenſiones ſeu Sephiroth, antequam corpori infundantur, & ab eis varias proprietates ſuſcipiunt. Animarum quælibet eam ſuſcipit lucis ſortem, cuius naturæ eſt medium, cui obijcitur, vel cum quo connectitur: ſi enim, inquiunt, per Seraphicas Intelligentias anima ab illa luce ſuperna *Kether* emanauerit, Seraphica efficietur, & ad Seraphicas manſiones, fauente & attrahente Deo, deueniendi habebit pronitatem; ſi verò a *Chochma* per Cherubicas Intelligentias profluxerit, anima ſplendorem ſcientiæ ſuſcipiet, & ſupernæ particeps lucis ad Cherubica inclinabit ſubſellia; ſi à *Binah*, Intelligentiæ lumine imbuta, originem vnde profluxit, affectabit; & ſic de cœteris. Sicuti enim lux vitra diuerſorum colorum pertranſiens diſcolores etiam radios diffundit, rubeum ſi per rubeum, viridem ſi per viride medium tranſierit, & ſic de cœteris; pari modo anima, vti ipſi dicunt, eam naturam induit, per cuius diaphanum tranſit. Ratio itaque diuerſæ perfectionis animarum, vt Cabalici loquuntur, nihil aliud eſt, quàm variatus modus influxuum dimenſionum diuinarum, per quas animæ tranſeunt; & tametſi omnes animæ à fonte *Gebura* aquilonari originem trahentes à ſex reliquis Sephiroth fabricæ executiuè proueniant, à tribus tamen ſuperioribus diuinæ virtutis imperio emanant; & ſic ſecundùm proprietatem dimenſionum per quas tranſeunt, varios imbibunt influxus. Animas enim in ſphœris archetypis collocari volunt, quam Philoſophiam Pythagorici atque Academici ab Hebræis, hi verò ab Ægyptijs hauſiſſe videntur, dum animas noſtras ſphœris, vti & Intelligentias alligant; quas & ideo Euripedes quoque, & poſt eum multi alij, atria Deorum, hoc eſt, mentium cœleſtium domicilia nuncuparunt. Quòd ſi animas, antequam corporibus alligentur, in ſphœris diuerſis commorari ſentiunt, in hæreſin incidunt, quæ animas humanas ab initio creatas aſſerit: ſi verò intelligant animas ſimul ac corporibus infunduntur, pro diſpoſitione materiæ ad ſphœras analogæ diuerſis donis & talentis ditari, quæ poſt ſolutionem tandem in intellectualium chororum ſphœras, quorum ſimilitudinem in vita expreſſerint, reuertantur; tunc verè & orthodoxè ſentiunt. Hinc SS. PP. dicunt, Mundum non finiendum, niſi tantus fuerit electorum hominum numerus, quantus fuerit prauorum Angelorum ex diuerſis Choris, propter ſuperbiæ peccatum, præcipitatorum numerus, vt ruina Ange-

Decem fontes Cabaliſtarum.

Impius error Cabaliſtarum

Alius Cabaliſtarum error impius ac veſanus, ſi ad literam intelligatur.

ge-

gelicorum, Sanctorum Dei hominum electione hoc pacto restauretur. De hac reuersione animarum ad loca ipsis proportionata, à quibus discesserant, differentes Platonici, dum eas ad suos planetas redire dicunt, altiùs forsan, quàm quis existimare possit, loquuntur. Verùm de his fusiùs in Theologia Platonica. Sed apponamus fabulosam opinionem Cabalistarum circa natorum fatum, prorsus Ægyptiacis placitis consentientem.

Astronomi itaque Cabalici dum hunc Saturninum, illum Martium, alios verò Iouios, Solares, Venereos, Mercuriales, & Lunares decernunt, nihil aliud intelligunt, quàm occultam quandam proportionem, quam diuersæ hominum complexiones, inclinationes, moresque, non tantùm ad materiam variè dispositam, & ad planetas proportionatam obtinent, sed & vlteriorem analogiam, quam ad Intelligentias correspondentium sphœrarum præsides, & tandem ad supramundanas diuinitatis rotas habent, indicant. Verùm vt ridicula placita luculentiùs patefiant, exemplis mentem eorum exponam clariùs. Si materia, aiunt, alicuius nati ad formam introducendam dispositionem habuerit analogam siue conformem planetæ illo tempore dominanti, v. g. si Saturnus materiæ dispositæ in vtero matris dominatus fuerit; Deus per *Geburah* Saturnum archetypum supramundanum, Saturno sidereo correspondentem animam infundet, *Geburæ* proprietatibus imbutam, eique ex eodem Angelico *Geburæ* Choro Intelligentiam iunget eius directricem: cuius ductui si natus obsecundauerit, & proprietatibus *Geburæ* vitam conformem duxerit; dicunt natum plenum Intelligentia, & rerum reconditarum altissimarumque contemplationi deditum futurum. Quòd si à ductu Intelligentiæ eidem à Deo diuinitùs deputatæ recesserit; eum sinistris eiusdem *Geburæ* Genijs traditum iri volunt, vnde magna eum mala Saturni propria, veluti in externis bonis pessima in officio Saturno appropriato fortuna, in corporis bonis morbi Saturni proprij, vt est, Mania, stupor mentis, hypochondriaca, & similia mala eum inuenient. Pari ratione si nati materia cum Ioue symbolizauerit, Deus per *Gedulam* Sephiram, hoc est, per Iouem archetypum vltramundanum sidereo Ioui analogum animam infundet, *Gedulæ* proprietatibus & materiæ dispositæ congruam, cui & ex eodem Choro *Gedulæ* Angelico custodem assignabit, qui & ipse occultâ quâdam sympathiâ ad nati inclinationem condescendens in omnibus eius naturæ proprijs diriget: quem si audierit; regio quidem animo, & magnificentia summa iuncta sapientiæ, cuiusmodi Salomon fuit, præditus erit: quòd si plantam truncauerit, & à directione boni Angeli recesserit; in manus tradetur sinistrarum eiusdem *Gedulæ* potestatum; vnde in omnibus operibus infaustam habebit sortem, regnum eius extirpabitur, subditis in rebellionem procliuibus iugum excutientibus; quemadmodum Sauli, Balthasari, Nabuchodonosoro contigisse sacra narrat historia; in corporis bonis infirmitates patietur Ioui appropriatas. Iterum si nati disposita materia dominatorem habuerit Martem, Deus per *Netsah*, id est, victoriæ Sephiram, vel quod idem est, per *Netsah* Martem archetypum seu supramundanum animam infundet, proprietatibus *Netsah* in omnibus,

Cabalistarum fabulosa opinio de natorum fato.

vti

vti & sidereo Marti symbolizantem, eique ex eiusdem *Netsah* Choro Angelico ductricem associabit Intelligentiam, cuius doctrinam si natus secutus fuerit, iuxta inclinationem suam Martiam potens erit opere, & egregijs perpetrandis facinoribus aptissimus, cuiusmodi Alexander Magnus fuit, & ex sacris Heroibus Iudas Machabæus, alijque similes: quòd si ductum Intelligentiæ suæ neglexerit, subijcietur inimicis suis, debellatus, cum iactura omnium quæ acquisiuerat, in sinistrorum eiusdem *Gedulæ* Geniorum potestatem traditus; in corpore verò suo febres ardentes, & bilosos morbos experietur, ac tandem phtisi consumetur. Rursus si Embrionis materiæ Sol dominatus fuerit, Deus per *Tiphereth*; id est, per Solem archetypum seu vltramundanum animam ei infundet, τῷ *Tiphereth* attributis in omnibus correspondentem; eique Intelligentia Solaris attribuetur, cuius ductum si secutus fuerit, iuxta inclinationem suam, animam habebit illustrem, pulcherrimis donis præditam, ad alta quælibet aspirantem, diuinarum rerum contemplationem perpetuò cum summo dignitatis Ecclesiasticæ gradu coniunctam adipiscetur. Sicuti enim *Tiphereth* Thronus diuinæ pulchritudinis est, in medio systematis Sephirotici collocata, ab omnibus cœteris dimensionibus ex æquo, omnibus in eam canalibus diuinorum influxuum deriuatis, participans; præterea cùm nomine Dei tetragrammato, & duodecim eiusdem Nominis reuolutionibus, quas *Hauioth* vocant, duodecim signis Zodiaci ἀναλόγως correspondentibus, insigniatur; omnia consequenter, vt aiunt, bona in eam deriuabuntur. Sic pari passu nati anima per *Tiphereth* traducta omnibus bonis donisque, vti Cabalici asserunt, tùm gratiæ, tùm naturæ replebitur, si se Intelligentiæ suæ, hoc est, Solaris Genij ductui permiserit; si verò ab eo recesserit, plantamq; truncauerit, canalis pulchritudinis obturabitur, dabiturq; contrariæ virtutis potestatibus, Agathangelis oppositis; vnde malis, quæ solaribus appropriata sunt, subdetur. Pari pacto si Embrioni Venus dominata fuerit, Deus per *Hod*, id est, decorem, siue quod idem est, per Venerem archetypam seu vltramundanam, animam traductam corpori infundet Venereo, cui & Angelum ex Choro eiusdem Sephiræ attribuet; cuius ductionem si secutus fuerit, bonis Veneri proprijs replebitur, decore & pulchritudine corporis, gratia & fauore Magnatum potietur; si ab ea deflexerit, brutis concupiscentijs, & carnalium appetituum cœno immersus miseram & laboriosam vitam trahet; ac morbis Veneri proprijs à sinistris *Hod* potestatibus tandem conficietur. Rursus si Embrio dominatorem nactus fuerit Mercurium, Deus per *Iesod*, id est, Mercurium archetypum traductam animam infundet corpori, eique ex *Iesod* Angelico Choro Intelligentiam attribuet, Mercurio vndequaque correspondentem; cuius ductum si secutus fuerit homo Mercurialis, sapientiâ, cœterisque intellectualibus donis homini sapienti proprijs ditabitur; cùm enim *Iesod* in media systematis Sephirotici linea recta posita sit, rectum quoque à summa Corona & *Tiphereth* influxum nanciscetur, à cœteris obliquũ; cuius sigillum cùm *Elchai*, id est, Deus viuus sit, aquis sapientiæ veluti flumine quodam replebitur, & ad quæcunque voluerit inuenienda huma-

humano generi necessaria aptabitur; si verò à bono ductore recesserit, malignis *Iesod* virtutibus dabitur, vnde magicis artibus, & dæmoniacis præstigijs deditus, omnia Dei opera destruet, canales diuinorum influxuum obturabit, atque ob malefìcia opera dæmonum peracta tandem igni traditus, cum ijsdem in æterni supplicij barathrum præcipitatus commorabitur. Demum si Embrioni dominata fuerit Luna, Deus per *Malcuth*, id est, Lunam archetypam animam traductam corpori infundet, eique Lunarem Genium assignabit; cuius ductum si sequatur, veluti in speculo quodam omnia tùm in reliquis Sephiroth, tùm potissimùm in Sole elucescentia dona exhibebit, eritque totius naturæ inferioris consultus, subterranei Mundi diuitias, metallorum venas scrutabitur, & de potentia in actum per Chimicam artem educet, herbarum, lapidum, animalium vires cognoscet, vnde in summum Physicum, Medicum, Chimicum Spagyricum, Architectum euadet; si à ductu Intelligentiæ deflexerit, contrariam in omnibus sortem experietur, à subterraneis elementaribusque dæmonibus multipliciter illusus, & infatuatus.

Atque hæc sunt secretioris Astrologiæ fundamenta Cabalicis vsurpata, in quibus à nostris Astrologis in hoc differunt, quod fata hominum, non tam naturalibus Astrorum influxibus, quàm supernarum Intelligentiarum directionibus, fieri putent; quod dogma & Ægyptij, vt in Astrologia eorum suo loco videbitur, tenuerunt. Habes itaque Cabalisticum systematis Sephirotici mysterium Astrologiæ, iuxta opinionem Cabalæorum, applicatum; ex quibus tanquam consectarijs deducere solent, vnde tùm bona, tùm mala sors hominibus proueniat; & cur homines subinde tantis talentis instructi, miserijs tamen subditi, vix emergere possint; hinc quoque deducunt, varias Mundi reuolutiones, catastrophas, & regnorum imperiorumque metamorphoses. Quorum mentem antequam interpreter, Notandum, legem scriptam à Moyse Mundo iussu Dei promulgatam, legi diuinæ perfectissimè analogam esse, vt quantò quis eam perfectiùs seruauerit, tantò is legi diuinæ, adeoque ipsi Deo similior euasurus sit; atque adeo omnes Sephiroticos canales decem diuinis nominibus insignitos habebit apertos, Intelligentiasque singulis assignatas propitias; vnde totius felicitatis humanæ summa dependet. Quòd si diuinam legem neglexerit, tunc canales præceptorum quæ præuaricatus fuerit, obturabuntur, plantæ Sephiroticæ truncabuntur, ac consequenter homo omnibus diuinis influxibus, Angelicâque assistentiâ vacuus spoliatusque remanebit. Cùm itaque peccata hominum, & potissimùm Regum, Principum, Magnatumque enormia delicta abundauerint, tunc claudentur canales *Gedulæ* siue *Chesed*, ita vt Intelligentiæ eorum Præsides influere non possint: atque adeo recedentibus Imperiorum, Regnorum, Principatuum, Rerumpubl. Vrbium Præsidibus Angelis, eædem dabuntur in sinistrarum *Geburæ* Principum potestatem; vnde omnia mala Mundo inundabunt, Imperiorum mutationes, Regnorum extirpationes, Ciuitatum euersiones, bellorum tumultibus omnia in vastitatem redigentur; Saturnus enim archetypus per Angelicum, & hic per side-

Lex Mosaica legi diuinæ analoga.

reum Mundum pestiferam luem immittet; Iuppiter vigorem Regum stolidie immissis consilijs obtundet; Mars inimicus omnia flammâ & ferro consumet; Sol hostilibus influxibus annonæ caritatem, rerumque necessariarum penuriam efficiet; Venus omnem pulchritudinis ordinem confundet; Mercurius susque deque omnia vertet; Luna maligni aëris impresſi influxibus morbos epidemicos immittet, quibus magna pars hominum internecioni dabitur, atque adeo totus Orbis terrarum pugnabit contra insensatos; donec diuina pietas per pœnitentiam & legis obseruationem mitigata, canales misericordiæ suæ cum Angelorum reconciliatione denique aperiat. Hinc Cabalici, vt natus quispiam non sinistram, sed felicem sortem obtineat, eum sibi Angelum potissimùm summo studio colendum propitiandumque eligunt, cuius naturæ se esse arbitrantur, & per cuius Sephiram se traductos conijciunt. Sic Saturninæ naturæ homines Schabtaël *Geburæ* Saturni archetypi Intelligentiam asſistentem potissimùm placant, cui & septimam feriam dedicarunt, vtpote eius cultui dedicatam. Iouiæ naturæ homines Tsadkiel potissimùm colunt, tanquam naturæ eorum ἀσύμβολον, cui & sextam feriam dedicant; Martij Chamaël; Solares Schemschiel; Venerei Hanaël; Mercuriales Cocabiel; Lunares Leuanaël potissimùm venerantur, vnusquisque eam intelligentiam, quæ naturæ eorum congruit, & Sephiræ illius, per quam animæ eorum traductæ putantur, custos est. Deinde ad maiores superstitiones lapsi, summo studio septuaginta duo Angelorum nomina, quæ in præcedentibus exposuimus, expendunt, vt si quod nomen Angelicum naturæ eorum congruum & proportionatum inueniant, illud seorsim membranæ inscriptum amuleti loco dicti Angeli propitiandi causa portent; quibus addunt appropriatum nomini Psalmum, quem quotidie in eum finem recitant, vti in eo libello, quem שמוש תהילים, *vsum Psalmorum* vocant, videre est, & nos suo loco & tempore fusiùs ostendemus. Hinc septem sigilla planetarum hoc ordine ponunt, vt in ijs primò ponant vnum ex septem nominibus, quibus quadraginta literarum nomen constat; de quo vide suprà §. de 42 literarum nomine fusè citatum. Hoc pacto sigillo Saturni imponunt primum nomen ex quadraginta duabus literis, & est אבגיתץ, vnà cum oculo dextro, cui supponunt Raphaël. Secundum sigillum Iouis secundo nomini de 42 literis apponunt, id est, קרעשטן, cui attribuunt oculum sinistrum, & pacem hominibus id gestantibus promittunt, per Gabriëlem Angelum; & sic de cœteris ordine sigillis iudica, vt figura docet:

Cabalici quos Angelos colant vt bona vtantur fortuna.

Portentosa Angelorum nomina à Cabalicis conficta.

Cabalistarum superstitio in colendis Angelis.

Habent autem singula sigilla suam Sephiram, cuius ope vim acquirant. Promittunt autem per primum sigillum vitam longam; per secundum pacem; per tertium sapientiam; per quartum gratiam & pulchritudinem; per quintum diuitias; per sextum seminis fœcundam propagationem; per septimum dominij potestatem, idq; per Angelos ijsdem subiectos. Sed & hæ res ita malè sibi cohærent, vt nihil ferè ibi lateat, nisi superstitionum seminarium; vnde Christiani ab his tanquam Diabolicis illusionibus expositis caueant velim. Porrò hisce addunt sigilla duodecim

Confutatio.

cim signorum Zodiaci, in quibus vanissimâ obseruantiâ ponunt Nomina Dei צבאות , שדי , ארני , יהוה iuxta combinationis & transpositionis varias leges, variè transmutata; in quibus quot literæ, tot superstitiones; quot nomina, tot vanitates. Nato siquidem sub signo v. g. Capricorni portanti sigillum primum, eam gratiam promittunt, quam Angelus signi præses suo nomine exprimit; & sic de cœteris; quæ vti indigna sunt, quæ vsurpentur, sic operæ pretium non duxi, ijs diutiùs inhærerere. Nè tamen quicquam arcanorum omisisse videamur, hîc figuram sigillorum ad cautelam Lectoris apponendam duxi, vt si quando in manus eius huiusmodi inciderint (passim enim à superstitiosis hominibus portantur) è cuius officina prodiêrint, discernere possit. vide Iconism. f. 287. 1 & 2 fig.

Sed antequam Astrologiam Cabalicam claudamus, hoc loco testem adducam, omnia quæ huc vsque dicta sunt confirmantem, antiquissimum Codicem manuscriptum, Chaldaico stylo exaratum, cuius Authorem ante destructionem templi 300 annis vixisse putant, quem & Iochaides vetustissimus Author in suo Zohar sæpiùs allegat, & in Bibliotheca Vaticana in hunc vsque diem conseruatur; cuius verba sunt; *Iochaides Author libri Chaldaici antiquissimi.*

כל מלאכא כפום שמיה אית ליה קרא באוריתא כתביאל" על שם חמכתב אלהים : וגו" שמות ל'ב' זכריאל על שם זוכר ברית אבות ונקרא זכרנו לחיים ואהכפיא בזכור שמריאל בשמור חסדיאל * גבריאל בגבורה צדקיאל בצדק רפאל כתפארת מלכיאל במלכות לית מלאכא דלית ליה עקרא ויסודא בספירן וכל ספירה אית לה שם ידיע והויה ידיע וכל שמהן תמן אית להון עקרא ויסודא וחאי כללא נקוט בידך דכל ממנן דלעילשמחן דלהון תליין בספירן ושמהתהון כל הד אית ליהקרא על שם שמא דיליה וכל מלאכיא דסוסיהון סוסי אשא ומרכבותיהון אשא וקשתותיהון אשא ורומחיהון אשא וכל מאני קרבא דלהון אשא יסודיהון בגבורה ומלאכי חבלה דאינון אשא יסודא דלהון בגיהינם ואית מלאכיא דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות : תהילי' ק'מ'ח' יסודא דלהון בעמודא דאמצעיתא : ואית מלאכיא דאינון ממיא דרקיעא מלאכא ולית דלא אשתכח בחון שמא דיהוה דאשתכח בכל אבר ואבר ובגין דא אית לבר נשל אמלכא יהוה בכל ספירן ובכל כרסון ובכל מלאכין ובכל אבר ואבר דבר נש דלית אתר פנוי מניה לא בעלאין ולא בתתאין : חסדיאל אתקריא בזמנא דעביד חסד עם עולמא : גבריאל בזמנא דעביד גבורה בעלמא סתוריאל בזמנא דסתיר בני עולמא בגדפיו מלאכין מלאכי חבלה ה'ח'ד' ותחת כנפיו תחסה צנחן תהילי' צ'א' ואתקרי מחחיאל בזמנא דחתים זכוון וחובין כתביאל בזמנא דכתב חובין וזכוון: כל מלאכיא כפום שלחותיה אשתני שמיה :

*בחסד

Id est, *Vnicuiq; Angelo est versus in lege, qui correspondet nomini eius; Ketabiel, iuxta illud Exodi 32, & scriptura, scriptura ipsa Dei; Zachariel, iuxta illud: Recordaris fœderis parentum* (legitur quoque, *Recordare nostrorum in vitas*) *& vestit se in nomine Zachur, id est, recordare; Schamriel, & vestit se nomine Schemor, id est, custodi; Chasdiel, & vestit se nomine Chesed, id est, misericordia; & Gabriel, qui se vestit nomine Tsedek, id est, iustitiæ: Raphaël verò se vestit nomine Tiphereth; & Malkiel nomine Malcuth, id est, regno. Nullus deniq; est Angelus, cui non sit radix & fundamentum in numerationibus, & numeratio quælibet habet proprium nomen, & propriam essentiam, & omnia illorum nomina habent ibi in illis,* (scilicet numerationibus) *suas radices ac fundamentum. Et hic sit immobilis Canon in manu tua, quòd omnia Præfecto-* *Portentosa Angelorum nomina.*

rum superiorum nomina pendeant à numerationibus; & quodlibet eorum nomen habet versum nomini correspondentem; & omnes Angeli, quorum equi, equi ignei, & quorum currus ignei, & quorum arcus ignei, & quorum lanceæ igneæ, quorumue omnia instrumenta belli.a ignea, fundamenta eorum in fortitudine seueritatis numeratione. Angeli verò perditionis, qui itidem ex igne, fundamentum eorum in gehenna. Sunt & Angeli, de quibus dicitur Psalmo 104. *Faciens Angelos suos Spiritus, fundamenta illorum in columna media, id est, in Sephira fortitudinis. Sunt & Angeli, qui ex aquis expansi, de quibus dicitur Psal.* 148. *Et aquæ, quæ super cœlos sunt; & hi sunt ex proprietate dextræ, id est, misericordiæ, horum omnium radices in superis sunt. Et nullus Angelorum est, in quo non inueniatur nomen* יהוה, *quod vbique inuenitur in omnibus & singulis membris. Est etiam præterea homini regnum seu imperium Dei in omnibus numerationibus; & in omnibus Thronis, & in omnibus Angelis; & ita in singulis membris filius hominis, qui regnum & imperium diuinum omnium superiorum in membris suis* (quæ 248 præceptis affirmatiuis, & 365 negatiuis ideo respondent) *circumfert, & quasi imaginem Altissimi, hoc est, proprietates eius repræsentat, ita vt non sit locus vacuus ab eo, nec in superioribus, nec in inferioribus. Porrò Chasdiel tunc temporis nomen sortitur, quando Chesed, id est, misericordiam cum Mundo exercet; Gabriel tunc, quando Geburah, id est, fortitudinem seu seueritatem exercet; Seturiel tunc, quando filios huius Mundi sub alis suis ab Angelis perditionis abscondit; & hoc est quod scriptura dicit Psal* 91. *Et sub alis eius tutus eris, clypeus &c. Chetamiel tunc vocatur, quando obsignat merita & peccata; Ketabiel tunc, quando scribit peccata & merita. Denuo vniuscuiusque Angeli nomen iuxta legationem suam immutatur.* Atq; hæc de Cabala Astrologica sufficiant.

§ III.

De Cabala Bereschit, siue Naturæ, vel de rerum naturalium characterismis per veram & legitimam Cabalam cognoscendis.

CONsiderantes primi Hebræorum Mystæ admirabilem rerum in hoc mundano complexu ordinem, & continuam quandam inferiorum cum medijs & supremis concatenationem, fieri non posse sibi persuaserunt, vt totus ille rerum ordo tot Classibus distinctus, tot virtutibus & qualitatibus ornatus, suam non haberet eamque maximam in hac mundana œconomia vtilitatem, & finem. Cùm itaque ex sacra lege discerent, omnia propter hominem Mundi filium & microcosmum condita esse, ad eumq; conseruandum Deum non Angelos solùm in custodiam attribuisse, sed & per Angelos siderum præsides influxus supernorum in inferiora ita mirâ ratione disposuisse, vt inde Mundus inferior, cuius incola homo futurus esset, mirâ rerum varietate, & occultis virtutum seminarijs, hominis membris analogis instrueretur, quibus homo tot infirmitatibus obnoxius

noxius in ſui conſeruationem vteretur; hinc dicunt Cabalici:

אין לך עשב ועשב למטה שאין לא מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל:

Cabaliſtarum dictum de analogia ſuperiorum cũ inferioribus.

Non eſt tibi vlla herba inferiùs, quæ non habet planetam in expanſo illo ſidereo qui fulciat eam, dicatq; ei, creſce. Quænam verò herba, quinam lapis, quodnam animal, ad quod ſidus, ad quem Angelum præſidem, analogiam dicat, quam virtutem eis supernæ plantæ attribuerint, hic Rhodus, hic ſaltus. Hinc multi putauerunt, in prima nominum ab Adamo facta impoſitione, ſingularum rerum in Mundo exiſtentium nomina ita diuino conſilio conſtituta fuiſſe, vt vniuſcuiuſque rei, quam ſignificarent, eſſentiam, virtutes, ac proprietates exprimerent. Verùm cùm non niſi pauca nomina Hebræa, vti in ſecunda Claſſe oſtendimus, ſuperſint, quæ huiuſmodi virtutes demonſtrent, meritò ex hoc capite ſcientia rerum naturalium huc-uſque manca permanſit & mutila. Fuerunt poſtea qui aſſererent, primos Patriarchas tùm perpetuâ Angelorum aſsiſtentiâ, tùm diuturnæ vitæ experientiâ, hanc rerum naturalium Cabalam plenè accepiſſe; quam tamen non ſcriptis, ſed ſucceſsiuâ traditione poſteris commendatam reliquerint; de qua ita R. Hamai:

Cabala naturalis creditur ab Angelis tradita primis Mundi Patriarchis; & ab his, poſteris.

R. Hamai.

קבלנו מרבותינו זכרונם לברכה שה קבלה מעשה בראשית היא הכמת הטבע כמו שמעשה מרכבה היא חכמת אלהים והחכמות הטבע קבלוה אבותינו הקדמונים מהמלאכים שהם למדום מני חכמות טבעיות:

Accepimus à Rabbinis bonæ memoriæ, quòd Kabala opus fabricæ ipſa eſt ſcientia naturæ, ſicut opus quadrigæ eſt ſcientia diuinitatis; ſcientiam naturæ acceperunt Patres noſtri antiqui ab Angelis, qui eos docuerunt ſigna ſigillorum naturæ. Quæ omnia Iochaides in Zohar, & Ietſiræ commentatores ferè omnes ſuis calculis comprobant. In ſignis itaque ſeu characteribus ſingulis Dei operibus diuinâ virtute impreſsis conſiſtit, quos qui legere & intelligere nôrit, eum nihil ampliùs reconditarum rerum latere poſſe arbitrantur. Hoſce verò characteres aiunt addiſci non poſſe niſi per omnimodam Sephiroticorum arcanorum notitiam. Hinc decem diuina nomina ſeu Sephiroth nihil aliud eſſe dicunt, quàm ſigilla quædam, quibus primò Angelicum Mundũ inſigniuit Deus, deinde hiſce ijſdem per Angelos Mundum ſidereũ & aſtra, & deinde elementarium rerum virtutes, & tandem ſingula hominis membra diuinis nominibus appropriata. ita Botrillus in Ietſirah, quem ſuprà citauimus. Cùm itaq; in hominem tanquã in finem omnia dirigantur, certè ad eius conſeruationem omnia conſpirare neceſſe erat; cùm homo quoq;, cœteraq; propter eum facta ſupernis lationibus ſubſtent, certè ſuperna corpora in inferiora ſimilitudine quadam ſibi correſpondentia ſimili ratione agent; Angeli quoq; ſingulis ſupernis corporibus aſſiſtentes, inclinationem naturalem habebunt, ad Claſſes analogas ſuæ fidei & tutelæ commiſſas ſummâ curâ dirigendas conſeruandaſque, & illi virtutes rerum in eum finem, in quem conditi ſunt, potiſſimùm promouebunt.

Iochaides. Commentatores Ietſiræ.

Cabala naturalis conſiſtit in characteribus rebus ſingulis à Deo impreſſis.

Botrillus.

Triplicem hominem Cabalici fingunt decem præcipuis membris constantem.

Hinc triplicem ſibi hominem Cabalici, vnumquemque denis membris ſecundùm requiſitionem naturæ ſuæ conſtitutum confinxerunt. Et tametſi in archetypo & intellectuali Mundo nullum membrum ſit ſenſibile aut corporeum, eſt tamen ijs fundamentum quoddam, quod decem tùm megacoſmi, tùm microcoſmi membris ſecundùm analogiam quandam reſpondeat. Hinc caput ſeu cerebrum occultâ quâdam analogiâ in Mundo ſidereo empyreum Intelligentijs refertum, & in Mundo archetypo numerationum *Kether*; Os verò deſignat in eodem ſapientiam, iuxta illud: *Verbo Domini cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum*; In Mundo verò Sidereo primum mobile, quia Sapientia ſiue Verbum Dei cauſa omnis motus & vitæ; Lingua denotat in ſupremo Mundo *Binah*, & in Mundo ſenſibili firmamentum, quia quemadmodum lingua interiora omnia explicat, ſic Deus per firmamentum ideis refertum ornatum mundanum; Splen reſpondet *Gedulæ*, & in Mundo ſidereo Saturno; Hepar *Geburæ* & Ioui; Stomachus culina microcoſmi τῷ *Netſah*, & Marti; Cor *Tiphereth*, & Soli; Renes *Hod*, & Veneri; Pulmo *Ieſod*, & Mercurio; Spermatica denique *Malcuth*, & Lunæ aptiſſimè reſpondent.

Analogia decem membrorum hominis ad Archetypum & Sidereum Mundum.

כתר	Caput, Cerebrum	Cœlum empyreum
חכמה	Os	Primum mobile
בינה	Lingua	Firmamentum
גדולה	Splen	Saturnus
גבורה	Hepar	Iuppiter
תפארת	Cor	Sol
נצח	Stomachus	Mars
הוד	Renes	Venus
יסוד	Pulmo	Mercurius
מלכות	Genitalia	Luna

Hoc pacto Mundani Opificis ratio ex centro, in quo omnia vnum ſunt, in Orbem euoluit vniuerſas Mundanæ machinæ ſpecies in diſparatiſsima membra, quorum ſingula ad alia & alia ſuos habent occultos conſenſus cum elementis & globis cœleſtibus, Angeliſque eorum præſidibus; quæ omnia cùm in hominis conſeruationem colliment, neceſſariò ſingula occultas quaſdam virtutes in microcoſmi membrorum conſeruationem aptas deuehent; quas vt cognoſcere poſſes, characterem ſingula portabunt, omnipotentis Dei nomine eiſdem impreſſum, quo, quid intrinſecè ſignificent, externo phytoptico ſigillo demonſtrent; quæ quidem virtutes nihil aliud ſunt, quàm Stellæ quædam ſeu formæ Stellis cœleſtibus

vnde-

vndequaque correſpondentia, quarum occultam connexionem quicunque nôrit, eum in ſecretiori medicina mira patraturum nihil dubitant. Omnia aſtra cœleſtia quę in cœlo patent, etiã in terra ſpiritibus ſuis occultè clauſa latent; & ſicuti Sol cœleſtis calore ſuo inuiſibili generat omnia in terreſtri Mundo, ita Sol terreſtris ſuo calore inuiſibili creat & regenerat omnia inuiſibiliter; per Solem cœleſtem *Tiphereth* Spiritus Domini operatur omnia, ſed ratione inuiſibili. Et quemadmodum Sol ſupernus inuiſibili virtute ſuâ omnibus ineſt quàm intimè, vtpote calor naturalis rerum omnium; ita & Sol terrenus virtute ſuâ inuiſibili omnibus ineſt, vtpote rerum omnium calor natiuus, rerum balſamum, lychnus & oleum; ille ſpiritus vitæ in omnibus rebus abditus vocatur, hic ſulphur naturæ ſuo proprio & genuino nomine in omnibus rebus inexiſtens appellatur: ſunt enim ſuperiora in inferioribus, & hæc in illis, iuxta illud:

כל התחתונים הם מנגדים לעליונים וכפי עשית למטה כן נעשה למעלה:

Omnes res inferiores ſunt repræſentantiuæ ſuperiorum, & vti inferiùs, ſic & agitur ſuperiùs. Infima ergo monſtrant ſuperna, corporalia intellectualia, per terreſtrium & inferiorum naturas & proprietates in naturas & proprietates ſupernorum aſcendimus, iuxta illud: *Inuiſibilia Dei per ea, quæ facta ſunt, intellecta conſpiciuntur*; ſunt enim externa corporea & ſenſibilia, ſupernorum notæ, ac inuiſibilium internorum ſymbola, quibus ad ſupernorum cognitionem manuducamur. Tota creatura Dei nihil aliud eſt quàm vmbra Dei, & figura interni paradiſi, ille videlicet intuitus, quo creationis poſteriora & effectus cognoſcimus. Hinc tradunt Cabalici, quòd in tabulis Moſaicis fuit digito Dei inſcripta lex igne nigro ſupra dorſum ignis candidi.

Superiora ſunt in inferioribus.

הלוחות היו אש שחורה על גבי אש לבנה:

Libro אבקת רוכל *pulueris pigmentarij.*

Per ignem candidum denotatur vis interna rerum creatrix, per ignem nigrum creata ſignantur, quæ quidem legi minimè poſſent, niſi corporeis, quæ per nigrum ignem indicantur, notis conſpicerentur. Cùm itaq; tres decades membrorum Mundi, microcoſmi, megacoſmi, & angelocoſmi, vti ſuprà dictum fuit, decem diuinis nominibus ſeu Sephiroth, quibus ſignata ſunt, exactè reſpondeant; hinc Cabaliſtæ argumentantur, quòd omnia illa, quæ exteriori figura vnum ex dictis membris referunt, Deus Optimus Maximus, ad iſtiuſmodi membri curam & conſeruationem, quod referunt, per applicationem corporearum ad res corporeas, creaſſe videatur. Quoniam verò corporea internarum inuiſibiliumque facultatum ſigna ſunt; dicunt quòd mens humana, quæ in cerebro thronum ſuum poſuit, per analogam applicationem diuinorum nominum angelicorumque, hoc eſt, per certos & appropriatos in ſacris literis fundatos textus ad conſortium Dei Angelorumque, dummodo animi indiſpoſitio non obſtet, pertingere poſsit; cùm enim occultus quidam inuiſibilium membrorum ad inuiſibilia connexus ſit, legis diuinæ, æternæ, & immutabilis ratio poſtulare videtur, vt ad dicta ratione peractam ſpiritualem applica-

Analogia inter res ſuperiores & inferiores.

plicationem, Diuinus Angelicusque influxus ad id, quod petitur obtinendum, necessariò adsit. Cùm verò res externæ & corporeæ membrum aliquod hominis externum v. g. caput aut cerebrum referentes, occultam cum spiritualibus proportionem & harmoniam habeant, membrum aliquod per applicationem rerum ei conuenientium pari ratione medicum effectum vt obtineat, necesse est. Hoc pacto per oris analogas rationes חכמה, Verbum Dei seu Sapientia; per linguæ analoga symbola בינה, Spiritus; per lienis analogas notas Saturnus supramundanus *Gebura*; per hepatis occultam proportionem Iuppiter *Gedula*; per cordis abditas proportiones Sol archetypus *Tiphereth*; per cordis signa Mars *Netsah*; per renum correlationes *Hod* Venus supramundana; per pulmonis latentes consensus *Iesod* Mercurius; per genitalium denique analogiam Luna illa archetypa *Malcuth*, attrahentur. Non secùs ac corporeæ plantæ ad id membrum, quod figura sua exprimunt, sanandum, abditâ quâdam harmoniâ concurrunt. Atque hæc est vera illa Cabala naturalis, quam antiqui successiuâ quâdam traditione posteris colendam reliquerunt; quam à primis Patriarchis Ægyptij, ab Ægyptijs Græci, & ab his tota reliqua posteritas, summâ tamen symbolorum obscuritate inuolutam acceperunt; quam cùm in tractatu de occultis naturæ characterismis ex professo & quàm fusissimè secundùm omnes regulas & præceptiones exponamus; eò Lectorem remittimus. Ex hisce siquidem paucis, quisquis acumine ingenij pollet, facilè in quo naturalis Hebræorum Cabala consistat, perspiciet.

§ IV.

De Magia Cabalistica, Aegyptiaca, Pythagorica, vniusque ad alteram comparatione.

Cabala Magica quid sit.

CAbala Magica, seu Magia Cabalistica, nihil aliud est, quàm ars à posterioribus Rabbinis introducta, varijs superstitionibus implicata, quâ per certa malignorum spirituum nomina, veriùs dæmonum inuocationes & adiurationes, ensalmosque, mira sibi, & prodigiosos in omni genere rerum effectus falsò promittunt. Est autem Cabala Pythagorica (tametsi à modernis maleferiatorum hominum Magicis Scholis, Pythagoræ perperam adscripta) qua ex numeris in nomine alicuius contentis totius vitæ cursum, prosperam, iniquamque fortunam se deprehendere, stolidè sibi imaginantur. Vtramque Cabalam in Classe Magiæ exponentes, vanitates inauditas, quibus se cœca hominum pectora immergant, timoratis in cautelam & circumspectionem, temerarijs verò in resipiscentiam recensebimus. Porrò quæcunque hucusque de Cabala dicta sunt, ita Ægyptiacæ Cabalæ quadrant, vt num hi ab ipsis, aut ipsi ab his acceperint, dispici vix possit. Quicquid enim Hebræi per nomina numerosque in sua Cabala demonstrant & significant, hoc idem parallellâ quâdam ratione

Cabala Pythagorica quid?

Cabala Hebræorum Cabalæ Ægyptiorum parallela.

tione Ægyptij per figuras symbolicas exprimunt; atque adeo per diuersa media in vnum & eundem finem collimant; quæ est cognitio Dei & naturæ, quâ imbuti Θεοπνευστίαν καὶ θεομόρφωσιν diuini Numinis aspirantis ductu adepti, atque in Deum transformati admirandorum operum patratores se euasuros certò certiùs sibi persuadent. Verùm hæc omnia suis locis fusiùs prosequemur.

Conclusio contra Cabalam.

ATque hæc est Cabala illa ab Hebræis tanta verborum iactantia commendata, à plebæis hominibus tantopere expetita; quæ tamen, si pauca excipias, meritò totius iniquitatis officina censeri debet ab omnibus ijs, qui similia rectæ rationis trutina ponderare solent. Et tametsi nihil in ea occurrat, quod demonstratiuis rationibus innitatur, ac propriè dictæ scientiæ rationem tueatur; Hebræi tamen vniuersam philosophiam diuinam & humanam, nec non naturalem, omniumque doctrinam sub mysticis ac symbolicis verborum numerorumq; inuolucris absconditam continere volunt, non rationibus disputationibusque, aut ratiocinijs humanis, sed συμβολικῶς pertractatam. Itaque in ea singulas literas, figuras, nomina, elementa, apices, lineas, puncta, accentus, spiritus, & quidquid est minutiùs, profundissimam quandam & abditissimam ingentium rerum significatricem doctrinam continere falsò sibi persuadent; quam qui probè calluerit, eum nihil latere aiunt, omnia scire & præscire, naturæ imperare, cunctasque res ei obedire; quòd in ipsis tamen minimè verificari videmus, cùm ignariùs ignauiùsque hominum genus Hebræis non nôrim. Hac inquiunt Mosen prodigia illa in Ægypto & in deserto fecisse; hac Iosue, Eliam, Helisæum, Isaiam, Ieremiam, Danielem, Samuelem, tot tantaq; exhibuisse miracula; hac potissimùm ratione persuasi, quòd nomina, quæ Deus per Adamum cunctis rebus iuxta suas cuiusque rei proprietates imposuit, fuerint Hebraica, quibus rerum omnium substantiæ, qualitates, ac proprietates exprimantur; quocirca hisce nominibus naturales res compellanti, confestim res omnes ex primæuæ impositionis vigore, illi sese subijcere, eiusque obsequio se totas addicere superstitiosiùs iactitant. Miror ego sanè, qui & quâ ratione tandem fieri possit, vt sanæ mentis homines, tam insana & fanatica deliramenta aut acceptare, aut approbare vnquam potuerint. Quis enim vllus eorum, qui iudicio pollent, in animum suum inducat, vt credat, Solem, Lunam, astra, elementa, stirpes, cùm ratione careant, diuinam illam vim in verbis se prodentem, aut sentire, aut affici, permouerique vnquam ad hominum arbitrium potuisse? Sed esto nouerint illam vim vel omnes res naturales, vel certè animantes, aut homines; num ideo eiusmodi nominum appellatione eos continuò moueri necesse est? Si quis mihi huiusmodi nominum portenta obmurmurârit, num ijs compellatus, ideo omni deposito arbitrio, mox eius imperio obsequi, & quæcunque voluerit, peragere cogar? Simplex, ne dicam stolidus, & brutæ mentis homo sit, qui id sibi

ſuadeat. Si reconditiſſimam illam vim & efficaciam vocum Hebraicarum, quam Cabalici iactitant, pauciſſimi hominum intelligunt, nec niſi, qui illa eadem multò iam antè probè fuerint imbuti; quomodo eam agnoſcent & ſentient bruta, cœteraque non ratione modò, ſed & ſenſu carentia? Legimus quidem Moſen mare diuiſiſſe, rupes aperuiſſe; Ioſue Solem ſtitiſſe, obediente Deo voci hominis; Eliam & Heliſæum mortuos excitaſſe, ignem cœlo deduxiſſe; Danielem ſomnia expoſuiſſe; ſed de Cabaliſtico artificio, quo Rabbini eos vſos aſſerunt, nulla in ſacris literis fit mentio. Si ergo tanta Cabalicæ Magiæ vis eſt & poteſtas, vt cœlis imperet, maria diuidat, rupes aperiat, mortuos excitet, flumina ſiccet, verbo totam naturam commutet, & ſibi ad placitum nutumque obedire faciat; cur Cabalæi eius artis, vt iactant, peritiſſimi, talia nunquam patrarunt, aut etiam nunc patrare poſſunt? Certè ſi quid moderni Rabbinaſtri talium callerent, Chriſtianus Orbis nuſpiam ſecurus foret. quin ad iugum diuturnæ ſeruitutis excutiendum, quo miſeri iam 1652 annis oppreſſi tenentur, vti debuiſſent. Vana itaque & impia ſunt omnia Cabaliſtarum, quæ ex diuinis Angelorumque nominibus confingunt, deliramenta; vana varia illa amuletorum ex ijs compoſita portenta; vtpote vnicus innumerarum ſuperſtitionum fons & origo; vnde non immeritò ab Eccleſia, veluti execranda proſcribitur, à ſapientibus exploditur, & cum ſortilegis artibus connumeratur, eumque inter illas meritò locum habet, quam Magicæ ſuperſtitiones, reliquarumque damnatarum artium monumenta. Imò quicunque huiuſmodi artibus Reip. Chriſtianæ nimium perniciofis vtuntur, eos Sacræ Inquiſitionis pœnis ſubiacere tanquam Hæreticos & Magos doctè probant, Pererius, Delrio, de Moura libro de Enſalmis, & tandem fuſè monſtrat doctiſsimus Thomas Gaſtaldus in ſuis paſsim de Angelica poteſtate operibus. Quæ & nos in ſequentibus acerrimè confutamus.

CLAS-

CLASSIS V.
DE CABALA SARACENICA ET AGARENA:
SIVE QVOD IDEM EST,
De superstitiosa Arabum, Turcarumque Philosophia hieroglyphica.

ILLVSTRISSIMO ATQVE REVERENDISSIMO DOMINO

FRANCISCO ALBICIO

S. R. Inquisitionis Assessori.

ITEM

Reuerendis atque Doctissimis Patribus S. Theologiæ Magistris, Orientalium Linguarum Professoribus, ac S. D. N. Innocentij X. Interpretibus.

P. PHILIPPO QVADAGNOLO, Ord. Cler. Min. Arabicæ linguæ in Athenæo Romano Professori.
P. F. BARTHOLOMÆO à PETTORANO, } Ord. S. Franc. Theologis, & linguæ
P. F. ANTONIO AQVILANO, } Arabicæ Professoribus.
P. LVDOVICO MARACCIO Cong. Cl. Reg. Matris Dei, Orient. linguar. Censori.
P. IOANNI BAPTISTÆ GIATTINO S. I. Theol. Scholast. in Coll. Rom. Profess.
D. ABRAHAMO ECCHELLENSI Chald. linguæ in Rom. Athenæo Professori, Librorumque Orientalium Censori.
Viris virtute & doctrina illustribus S. P. D. Author.

XPOSITVRVS *arcanam Saracenorum philosophandi rationem, quam Cabalam appellant, certè materiam hanc vti abstrusam & in penitissimis Arabum adytis reconditam, ita paucis hucusq; peruiam, & vix ab vllo, quod sciam, tentatam, nemini meliori iure, quàm* Tibi *primò,* Albici Illustrisime, *sapientissimo Congregationis nostræ Arabicæ moderatori;* Vobis *deindè peritissimis Arabicæ linguæ Magistris, dedicandam duxi: ænigmata siquidem, teste Clemente Alexandr. non nisi eorum peritis, ac Viris sapientiâ conspicuis consecrari debere, ex illustri illo Arabum dictatore Locman didicistis:*

العالم عرف الجاهل لانه كان جاهلا والجاهل لا يعرف العالم لانه لا كان عالما ☫

Vos *enim in Tabularum Granatensium expositione iam ab octennio ferè haud sine improbo labore ita spartam vestram exornastis, vt veri & genuini Oedipi, omnium opinione, & dici & æstimari mereamini. Hunc itaque Cointerpretis vestri partum, vnicum, & perenne meæ in vos voluntatis testimonium, æqui bonique consulite. Quòd si iudicio vestro quicquam in eo laude dignum occurrerit, id primùm Deo Opt. Max. deindè Magno Cæsari, qui id vt fieret, iussit, & vt fieri posset, munificentiâ Regiâ maiori, laboranti subuenit, acceptum feratis; sin verò nonnihil mancum & mutilum exciderit inopinanti, id ingenij mei imbecillitati adscribatis velim.*

CABALA SARACENICA.

PRAEFATIO.

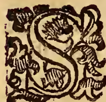

V M nullus è Latinis, quod sciam, Scriptoribus hoc præsens doctrinæ argumentum attigerit, mearum partium, hoc est, Oedipi esse ratus sum, & hoc, quantum ingenij vires permiserint, exponendum assumere. Sed proh Deum immortalem! quanta hic in obscurissimis rebus enodandis industria, quanto in semesis manuscriptorum voluminum lacinijs labore, quantò in lectione diuersorũ Authorum non nisi per abbreuiaturas compilatorum iudicio opus fuit, vt tandem ad latentis, Deo dante, veritatis scaturiginem pertingerem: vt vel ex hoc ipso mihi innotuerit, quàm difficile sit, incognitas adire regiones, inexpertas tentare vias, iter ingredi sine duce, sine comite, scopulis præcipitijsq; innumeris obseptum. Sed hoc ij qui similia adyta tentârunt, faciliùs animo concipere poterunt, quàm ego multis ambagibus describere.

Difficultas Operis.

CAPVT I.

De Cabalæ Saracenicæ origine.

ED relictis hisce opus ipsum aggrediamur. Vti olim Hebræos inter & Samaritanos, ita magna Saracenos inter & Agarenos de primatu originis lis fuit & controuersia. Saraceni à Sara vxore Abraham originem dum ambitiosè deducunt, summo odio Agarenos, quòd ab Agar ancilla Abrahæ infamem & seruilem originis suæ stirpem propagent, insectantur; quos & spurios Ismaëlitas, & idololatras pessimos nominant. Agareni contrà Saracenos non à Sara dictos, sed à verbo سارق *Saracq*, quod furem & latronem significat, vagabundos tenebriones, prædis, cædibus, & latrocinijs omnia infestantes, denominant. Durauit hoc dissidium vsque ad annum Christi 660. quo sub Imperatore Heraclio nequissimus Impostor Mahumed Mecanus legis suæ venenum Mundo propinauit. Qui à Dæmone agitatus, Selam Iudæi, & Sergij Monachi Apostatæ subsidio vsus, Alcoranum illum totius iniquitatis penuarium primò quidem Canticis quibusdam sine capitibus, solis schedulis sine ordine & distinctione contentis, at postmodum ab Otman Calipha successore eius in quatuor libros, quorum singuli in alia capitula seu suratas, quæ in vniuersum sunt 211. diuisum condidit, assectis Abubecher, Omar, & Hali. ita Azar & Azipha libri magnæ apud eos authoritatis referunt. Verùm tanta fuit posteris temporibus de Alcorano Mahumetis controuersia, vt in quatuor mox hæreses abiêrit. Primæ hæresis Author fuit Melich, quem Africa ferè vniuersa secuta est; alter Assafihi, quem secuti sunt Mecani, & vtriusque Arabiæ incolæ; tertius Alambeli, quem secuti sunt Persæ & Babylonij; quartus denique Mulhanifa, quem secuti sunt Ægyptij, Syri, Damasceni. Atque ex hisce

Contentio inter Saracenos & Agarenos de primatu originis

Mahumedus quando scripserit Alcoranum.

Azar & Azipha libri Saracenici. Hæreses 4 ex Alcorano prodiere.

veluti ex equo quodam Troiano Alcoranus prodijt, qui tametsi miris modis contaminatus, diuersisque opinionibus refertus, omnes tamen & singuli suum Alcoranum summo honore tanquam à Gabriele Archangelo Mahumeti cœlitùs traditum venerantur; & vti ingentia sub illo religionis sacramenta latere existimant, ita quoque eum veluti aptam superstitionibus suis materiam vnicè, vti in sequentibus patebit, arripiunt. Sed hæc ex multis pauca adducere voluimus, ad indicandam huius tam peruersæ doctrinæ originem. Vt itaque ad institutum regrediamur.

Saraceni Hebræorum Simiæ.

Arabes Saracenos nullo non tempore Hebræorum Simias egisse, mirum non est, cùm immundus ille partus non nisi ab obstetricante manu Hebræi Selami, Mahumedis instructoris prodierit, idque doctrinâ eorundem Cabalisticâ sat superq; demonstrat. Tametsi nitorem & puritatem Hebraicæ Cabalæ innumeris, inauditisque superstitionibus ita paulatim contaminauerint, vt Cabalam eorum totius Magiæ, damnatarumque artium, vt paulò post videbitur, sentinam inexhaustam non immeritò dicere possimus; dum vix vllum amuletum Magicum etiam hoc tempore vsitatum prodeat, quod non huius damnatæ doctrinæ, siue literas, siue portentosorum nominum rationem spectes, oleat. Quæcunque igitur hac in parte de superstitione siue in literis, siue nominibus vanâ obseruantiâ cultis, sese exerente scripturus sum; ea ad cautelam incircumspectorum hominum scribam, doctis verò ianuam ad originem, compositionem, artificiosamque literarum Arabicarum connexionem, quibus periapta sua conficiunt, peregrinæ doctrinæ à nemine hucusque tentatæ specimen exhibiturus, aperiam; vt quàm mille modis fallacijsque humanum genus circumuenire soleat tenebrarum Angelus, ex hoc ipso discant, atque de amuletorum, quæ passim circumferuntur, ratione exactum iudicium formare possint. Dixi Arabes nullo non tempore Hebræorum in Cabalica sua doctrina Simias egisse; quod vt ostendam, paucis ea, quæ fusè in præcedentibus exposuimus, hoc loco repetam, vt parallelâ quâdam digressione, vtriusque sectæ instituta luculentiùs pateant.

Horrendæ Arabum superstitiones.

Protestatio Authoris.

Cabalæ Hebræorum & Saracenorum parallelismus

Afferunt Hebræi Kabalam ab Adamo in filios suos successiuâ traditione propagatam; afferunt hoc & Arabes. Kabala Hebræorum fundamenta sua habet in lege Mosaica, cœterisque Sacræ historiæ monumentis; Kabala Saracenica fundamentum suum habet in Alcorano, quem & Alphurcam vocant. Iterum Kabala Hebræorum à literis siue Alphabeto mystico, nominibusque diuinis quæ inde eruuntur, prima suæ institutionis sumpsit exordia; sumpsit & ex ijsdem sua, Kabala Saracenorum. Kabala Hebræorum ex sacris textibus per numeros, & figuras in amuleta contractas, varia Dei, Angelorumque nomina, quibus in inuocationibus suis ad aliquod à Deo beneficium impetrandum vtuntur, inuestigat; faciunt hoc idem multò copiosiùs & superstitiosiùs Arabes. Verbo, vtraq; huius & alterius vitæ felicitatem, siue licitis, siue illicitis medijs procuratam, pro scopo & vltimo fine habet.

Libri ex quibus extracta quæ de Saracenorum Cabala hic scribuntur.

Monumenta manuscripta Arabica, ex quibus omnia extraximus, primò sunt, Historia sacra & profana Saracenorum, Authore Amamo Abulhessan,

Amonius Abulhessan. Aben Abdalla Kessadi. Aben Ioseph Altokphi. Abrahim Estath Babylonicus. Aben Rahmō. Halymorchus Aben Amer Osman. Author libri Chesban & Elrammel. Author libri sigillorum. Hasmon Aben Buri.

hessan, Aben Abdalla,& Kessadi. Narrationes visionum, Authore Aben Ioseph Altokphi. Liber arcanorum, Authore Abrahim Estath Babylonio. Liber computationis Authore Aben Rahmon. Liber diuinæ inuocationis Authore Halymorchum. Liber de vita Eremitarum Saracenorum Authore Aben Amer Osman. Liber intitulatus Hesban elrammel, id est, computus arenæ, Authore incerto ex Fezza vrbe, Nubiano charactere scriptus. Liber Sigillorum, Authore Anonymo. Magia Turcarum, Authore Hasmon Aben Buri, cum innumeris alijs fragmentis passim sine nomine.

CAPVT II.

De mystico Alphabeto Arabum Saracenorum.

Arabes Mahumetani quantam vim attribuant literis seu characteribus.

PVtant Arabes Mahumedis sectatores, fundamentum omnium bonorum latere sub literis, primo à Deo humani generis protoplasto reuelatis; & omnia sub ijs diuinitatis attributa contineri; Deumque mirificè ad ijs qui sincero corde & fide purâ illa proferunt, in qualibet necessitate constituti sint, subueniendum inclinari; Angelos attrahi, Dæmones & omnia infausta propulsari. Hisce Deum primò influere in Angelos, & per hos in 12 signa Zodiaci & planetas, & hinc denique in 4 elementorum virtutes; quibus singulis ex recensitis Classibus à Deo certæ ex Alphabeto mystico literæ consignatæ sint, quas qui nouerit, easque in numeros resoluendi methodum sciuerit, eum quæcunque voluerit in hoc Mundo,& impetraturum, & perpetraturum putant; in quibus quidem Hebræos vbique imitantur. Præterea hisce literis certas herbas, lapides, metalla, animalia, & partes animalium, vti pilos, cornua, extremaque corporis, vsque ad excrementa vilissima applicant, quibus simul analogicè coniunctis in Magia prodigiosos effectus se producturos sibi stolidè persuadent. Visis itaque miraculis literarum phantasticis, iam ex ipsis fontibus singula authoritate congruâ stabiliamus.

Abulhessan. Alphabeti mystici Saracenorum origo.

Abulhessan in opere de diuinis nominibus, his verbis mystici Alphabeti originem describit:

ثم امرة الله ان يكتب كلما يعلمهم فاخذ جلود الضان فدبغها حتي صارت
بيضا فكتب فيها الاحروف تسعه وعشرين حرفا فالتوراه ولانجيل والزبور ولفرقان
احرفها فيهم اولها الا——————————ف ✡

Id est, *Tum præcepit Deus, vt scriberent omne, quod ipse docuerat, & accepit pelles ouium, & elaborauit eas vsque dum fierent albæ, & scripsit Deus gloriosus in eas literas 29, videlicet literas quibus conscriptæ sunt & Thorah lex Iudæorum, & Euangelium, & Zabur lex Persarum, & Alphurcan lex Mahamedis; & prima litera ex ijs est Aleph.* Deinde recenset singulas literas cum significatione earundem, quas hìc Latino-Arabicas apponemus.

Signi-

Significationes	Literæ	
انا الله الواحد القهار جواد بالمال جليل المقال ✡ Hoc est, *Ego Deus, vnus, victor, beneficus in bonis, gloriosus in sermone.*	اليف Aleph litera	1
بم الله الرحمن الرحيم ✡ Hoc est, *In nomine Dei misericordis, miseratoris.*	ب Be	2
توحد في ملكه وتواضع كل شي لعظمته ✡ Id est, *Vnicus est in regno suo, & omnia sunt subiecta magnitudini eius.*	ت Te	3
ثابت لم ينزل ولا ينزال ✡ Id est, *Firmus, solidus, subsistens, non defluet, & non demittetur.*	ث Tse	4
جميل الفعل جواد بالمال والمقال ✡ Id est, *Munificus opere, beneficus in bonis & sermone.*	ج Gim	5
حليم على من عصاه حميد يحب من حمده ✡ Id est, *Mitis erga inobedientes, laudabilis, amat qui laudauerit eum.*	ح Hha	6
خبير ببواطن الاشيا وظواهرها خالق كل شي ✡ Id est, *Sciens recondita & aperta, rerum Creator omnium.*	خ Chha	7
ديان يوم الدين ✡ Id est, *Iudex in die iudicij, vel vltimi iudicij vindex.*	د Dal	8
ذو الفضل العظيم ذو العرش المجيد والبطش الشديد ✡ Id est, *Excellens, magnus, tenens solium gloriæ, virtute suâ vehemens.*	ذ Dhsal	9
رزاق غير مرزوق ✡ Id est, *Retribuens sine retributione.*	ر Re	10
زراع من غير بذر زايد من غير نقص زين كل شي برحمته ✡ Id est, *Seminans sine semine, augens sine defectu, ornans omnia in misericordia sua.*	ز Ze	11
سريع الحساب سميع الدعا الاجابة ✡ Id est, *Festinus in rationibus exigendis, audiens inuocationem indigentium.*	س Sin	12
شديد العقاب والبطش شاهد كل نجوي ✡ Id est, *Vehemens & strenuus in puniendo, testis in consilio.*	ش Schin	13
صمد لم يزل صادق الوعد صابر على من عصاه ✡ Id est, *Permanens & non defluet; verax in promissis; sustinens rebelles sibi.*	ص Sfad	14

Id

Significationes	Literæ	
ضيا السموات والارضيين ضمن لاوليايه المغفره ولاعدايه العقوبـــــــــــــه ☼ Id eſt, *Lumen cœleſtium, & terreſtrium, promiſit ſanctis ſuis remiſſionem, & inimicis ſuis tormenta.*	ض Dzh	15
طاب من اخلص الله اخلصه له المطيعون طوبي لمن طاعه طال شقا من عصاه ☼ Id eſt, *Beatus quem ſaluauerit Deus, ſaluati ſunt obedientes; beatus qui ei obedièrit; diuturna miſeria rebellium.*	ط Tta	16
ظهر امره وظهر اهل محبته بالجنـــــه ☼ Id eſt, *Apparuit præceptum eius, & apparuerunt amore ſuo imbuti in paradiſo.*	ظ Dha	17
عالم وعالي بالربوبيـــــــــــــه ☼ Id eſt, *Sciens, & ſapiens, & excelſus in dominatione.*	ع Ain	18
غياث المستغيثين غيث على خلقه غني لا يفتقر ☼ Id eſt, *Salus ſanantium ſe, ſeruator creaturarum, diues ſine vlla indigentia & paupertate.*	غ Ghain	19
فعال لما يريد ليس له شريـــــــك ☼ Id eſt, *Operans quod vult; non eſt ipſi conſors & ſocius.*	ف Pe	20
قيوم لا ينام قايم على كل نفس بما كسبت قدير قادر ☼ Id eſt, *Perſiſtens eſt & non dormit, ſtans ſuper omnem animam, prout effecit eam potens valde.*	ق Caph	21
كريم كان قبل كل شي كاين بعد كل شي كافي كل بليـــــــــــــه ☼ Id eſt, *Honorabilis fuit ante omnia, exiſtens poſt omnia, remouens omnia mala.*	ك Koph	22
له ملكة السموات والارض له الخلق والامر من قبل ومن بعـــــــــــــد ☼ Id eſt, *Ipſius Regnum cælorum & terræ, ipſius creatio & imperium antè & poſt.*	ل Lam	23
ملك يوم الدين ملي حليم حميد مجيد من قبل ومن بعد Id eſt, *Rex diei iudicij, plenus manſuetudine, glorioſus antè & poſt.*	م Mim	24
نور السموات والارض ناره معده لمن عصاه ☼ Id eſt, *Lux cœli & terræ, ignis eius paratus eſt rebellibus.*	ن Nun	25

Id eſt,

Significationes	Literæ	
وﻟﻲ المومنين وويل لمن عصاه وويل للمكذبين ۞ Id eſt, *Præſes fidelium; væ ſuperbis & pertinacibus; væ mendacibus.*	و Vau	26
هو الله الذي لا اله الا هو الواحد القهار اعداه في الجحيم اولياه في النعيم المقيم ۞ Id eſt, *Ipſe Deus; non eſt alius, niſi ipſe ſolus, victor, inimici eius in inferno, ſancti eius in voluptatibus perpetuis.*	ه He	27
لا الله الا هو العزيز الحكيم ۞ Id eſt. *Non eſt Deus niſi ipſe, fortis & ſapiens.*	لا Lamaliph	28
يعلم ما في السموات وما في الارض وما في بينها وما في تخفي الصدور ۞ Id eſt, *Cognoſcens omnia, quæ ſunt in cœlo & in terra, & intermedijs eorum, & quæ abſcondita ſunt in pectoribus.*	ي Ie	29

Hæ ſunt 29 literæ, quas Deus Adamo filijſque, myſterijs, vt ipſi falſò ſibi perſuadent, pleniſſimas tradidiſſe fertur; quarum quidem ſingulæ incipiunt cum ſententia quadam ex Alcorano extracta, quæ incipit ab eadem litera, quam exponunt. Haſce verò ſententias dictis literis æquipollere volunt, quas diuinam prouidentiam ab origine Mundi propter merita ſerui ſui Mahumedis iuxta dictarum ſententiarum principia ſic ordinaſſe & diſpoſuiſſe impiè ſibi imaginantur. Quomodo verò hæc Cabala paulatim propagata ſit, refert citatus Abulheſſan libro locoque allegato his verbis: *Falſum eſt literas Alphabeti Arabici eſſe myſterioſas.*

Abulhaſſan.

فلما نزلت هذه الحروف علمها ادم لابنه شيث عم" وقال يابني توارثوا هذا الحروف
و توارثوها حتي صارت الى انوش ثم الى قيدار ثم الى هابيل ثم الى نزار ثم ادريست
حتي بعث الله تعلى ادريس ع م' وهو اول من خط بالقلم بعد انوش بن شيث ثم
علمها اولاده وقال يابني اعلموا انكم صابون وتعلموا القراه في صغركم والصابون
هم كتبت ذلك الزمان وذلك قوله تعلى والصابون والنصاري فلم يزالوا يتوارثون
صحف شيث بن ادم ع م' الى ان كان زمان نوح ع م وهو الى زمان ابراهيم فلما هلك
الله عزوجل النمرود خرج ابراهيم مهران يريد ارض الشام فلما وصل حران من
ارض الجزيره ووحده ۞

Id eſt, *Cum deſcendiſſent cœlitùs hæ literæ, docuit eas Adam filium ſuum Seth (pax ſuper eum) & dixit; O filij mei, hæreditate has literas; & hæreditârunt eas, transferentes eas ad Enos, deinde ad Keitar, deinde ad Habil, & poſtea ad Nazar, vſque dum mitteret Deus excelſus Adris (ſuper eum pax) & is primus fuit, qui exarauit eas calamo poſt Enos filium Seth; tunc docuit eas filios ſuos dicens: O filij mei, ſcitote quoniam vos Sabæi, qui debetis docere lectionem earum paruulos veſtros & adoleſcentes; ſcripſi tempus, quo hæc locutus eſt Excelſus Sabæis & Nazaræis, & cùm diſcederent, hæreditârunt libros Seth filij Adam (ſuper eum pax) vſque ad tempus Noë (ſuper eum pax) & hic vſque ad tempus Abraham, & poſtquam Deus fortis & glorioſus occidiſſet Nembrod, exiuit* *Figmentum Arabum de literis Alphabeti Arabici cœlitùs acceptis.*

Abraham de Haran, hinc concessit in terram Scham Syriæ, & cùm peruenisset Haran vnam ex terris Mesopotamiæ, ibi inuenit primùm has literas. Addit deinde Author, Abrahamum multa ijs miracula præstitisse; & iuxta eas instituisse varias cerimonias, id est, purificationes, ieiunia, Mense Ramathan facienda; & sic literæ tandem ad Mahumedis tempora propagatæ fuerunt; quas ipse nouis reuelationibus auctas, vti aiunt, filijs doctrinæ suæ obseruandas tradidit.

Alphabetum Arabicum originem habet ab Hebræo.

Verùm hæc omnia non ab Adamo primùm accepta, sed ex alio Alphabeto, quod diuinum vocant, mutuata, luculenter patet, in quo & ordinem literarum 22 Hebraicarum, & quinque finalium ךםןףץ, quas ad 27 vsque viginti duabus adiungere solent, obseruant, vt sequitur.

Alphabetum Arabicum accommodatum Alphabeto Hebraico, à quo originem primam duxit.

ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا	Literæ Arabicæ
Tta	Hha	Ze	Vau	He	Dal	Gim	Be	Aliph	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Literæ Hebrææ
Teth	Cheth	Zain	Vau	He	Daleth	Ghimel	Beth	Aleph	
9	8	7	6	5	4	3	2	1	Numerus

ص	ف	ع	س	ن	م	ل	ك	ي	Literæ Arabicæ
Ssad	Phe	Ain	Sin	Nun	Mim	Lam	Caph	Ie	
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Literæ Hebrææ
Tsade	Pe	Nghain	Samech	Nun	Mem	Lamed	Caph	Iod	
90	80	70	60	50	40	30	20	10	Numerus

ت	ش	ر	ق	Literæ Arabicæ
Te	Schin	Re	Koph	
ת	ש	ר	ק	Literæ Hebrææ
Thau	Schin	Resch	Koph	
400	300	200	100	Numerus

غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	Literæ fortes seu abundantes dictæ ثخذضظغ
Ghain	Dha	Dzh	Dhsal	Chha	Tse	
	ץ	ף	ן	ם	ך	Literæ finales dictæ במנפץ
1000	900	800	700	600	500	

Atque ex hoc duplici Alphabeto apertè patet, Arabes omnem Alphabeti sui mystici rationem ab Hebræis, siue ordinem spectes literarum, siue numerorum quam singulæ ostendunt, significationem, acceptam, furtiuè sibi attribuisse.

CA-

CAPVT III.

De Nominibus diuinis, Mahumedanis vsitatis, eorumque proprietate & efficacia, ex eorum sententia, quæ ex tractatu de dictis nominibus Abulhessan, summa fide extracta sunt.

QVemadmodum Hebræi ex combinatione literarum & permutatione textus Sacræ scripturæ varia Dei, Angelorumque nomina educunt, quæ magnam in certis à Deo petendis beneficijs vim habere putantur; Pari ratione Mahumedani ex Alcorano plurima Dei nomina fingunt, quorum aliqua ex initialibus diuersorum Alcorani versuum literis constituuntur, nonnulla permutatione literarum efficiuntur, quædam ex ijs quæ Magicam Indorum doctrinam concernunt, fiunt. Ea nomina in numeros resoluunt, quibus suprà quàm dici potest mirabilē efficaciā inesse, incredibili stoliditate credunt. Primi generis sunt ea, quibus paulò antè mysticum Alphabetum exposuimus; secundi, & tertij generis paulò post adducemus. Sunt autem nomina partim expansa, partim contracta: illa seipsa explicant; hæc ex initialibus literis multorum Dei attributorum in vnum nomen contrahuntur, & proinde minimè nisi à peritissimis tantùm intelliguntur. Tale est مترحم *Mitrahhem, miserens*, quod ex attributorum Dei ملكي *Melkech, Rex*, توحيد *tuhhid, vnicus*, رحمان *rahhman, misericors*, حنان *hhnan, gratiosus*, فعاله محمود *mahhmud paale, gloriosus in operibus*, emergit; omnes enim horum nominum initiales literæ constituunt vnum nomen hoc مترحم *mitrahhem*, quod miseratorem significat. Tale est etiam استغثيا *estahhtia*, quô ad gratiam Optimatum promerendam vtuntur. talia sunt omnia quæ sequuntur nomina, ex initialibus literis variorum diuinorum nominum, extracta; quæ quidem hic adducere non importunum duximus. Et primò quidem explicabimus hoc loco nonnulla nomina; & quem in petendis à Deo beneficijs vsum obtineant, ex mente Arabum & Mahumedanorum recitabimus; vt quàm portentosis superstitionibus humani generis hostis mortalium pectora etiam sub specie pietatis & sanctimoniæ premat, quamque ad vanos & illicitos vsus ea adigat, Lectori ad cautelam patefiat.

Arabes ex Alcorano varia Dei & Angelorum nomina extrahunt, eaque ad miras superstitiones adhibent.

Hæc duplicis generis sunt, expansa & contracta.

مترحم
م ملكي
ت توحيد
ر رحمان
ح حنان
م محمود
ف فعاله

Nonnulla ex 50 Dei nominibus Arabicis.

Nomina Dei expansa, siue explicata.	Nomina Dei contracta.
لا الله الا انت يارب كل شي ووارثه ✱	سبحانك
Non est Deus nisi tu, ò Domine omnium, & hæres eorum.	*Sabahhnak* *Laudamus te.*

Proprietas huius nominis est, gratiam obtinere ad ingressum ad Principes, si, vt sibi vanè persuadent, omni die vigesies quinquies dicatur.

يا الله الاله الرفيع جلاله | يا اسموطوثيا
O Deus, Deus sublimans & extollens gloriam suam. | *Esmuttutsia*

Quicunque hoc nomen indutus vestimentis mundis die Veneris post preces eiusdem diei dixerit centies, obtinebit à Deo, si credere fas est, certitudinem salutis, & inimicorum impetus confringet. commentum suprà quàm dici potest ridiculum.

يا الله المحمود في كل فاعله | يامعروشن
O Deus gloriosus in omnibus operibus suis. | *Maaruschen.*

Si quis scripserit hoc nomen (vide superstitionem oppidò ridiculam) supra testam oui cum muscho & croco, vnà cum nomine eius, quem te vehementissimo amore prosequi desideras, & matris eius, & sepeliuerit in loco mundo, isque fuerit mitis & humilis, ieiunaueritque tribus diebus, & legerit id singulis diebus quingenties, & post diem tertium abièrit ad balneum, cuius porta fuerit versus Septentrionem, & benè lotus egressus scripserit hoc nomen pariter supra volam dextram pedis, & & sic iuerit ad amatam, & legerit super eam dictum nomen cum intentione obtinendi illud quod vult, & stando cum ipsa deleuerit nomen scriptum; quisque ille vel illa fuerit, statim infatuabitur amore tanto, vt non possit quiescere, nec cogitare aliud præter te. Hisce nugis & insanijs Turcæ occupantur in diuinis suis inuocationibus; at quis tantarum superstitionum insaniam vel animo concipiat; aut tam blasphemas & sacrilegas operationes, in tam turpes & abominandos fines assumptos, dum Deo præcisè ad malum vtuntur, non abhorreat? Sed prosequamur cœtera nomina horrenda.

Hoc nomen his verbis expansis interpretamur.

يارحمن كلشي وراحمه | ياطهفسون
O clemens miserator omnium. & Misericors miseretur eorum. | *Ttahapasun.*

Si quis difficili infirmitate detentus fuerit, neque vlla spes remedij supersit, & scripserit hoc nomen cum muscho & croco, & iniecerit in potionem; subitò ac sumpserit eam, sanabitur ab infirmitate sua, neque vnquam infirmabitur, & Deus habitationem eius benedicet. sic stultissimè sibi persuadent.

ياحي حين لا حي احر منه في نفسه ملكوته | يا خشينون
O qui viuis semper, non viuit alius præter eum, in semetipso regnum eius. | *Chheschinun*

Huius proprietatem nominis dicunt esse, in coërcenda Principum vio-

violentia, præsertim si quis singulis diebus illud recitauerit vigesies septies, & (nè quid superstitioni desit) Luna existente in signo Arietis.

يا قيوم فلا يفوت شي من حفظه ولا يوده *O existens, qui nullum à custodia sua elabi patitur.*	يا مترفي *Metraphi.*

Vtuntur hoc nomine contra omnia maleficia, incantationes, præstigias, morsus venenatorum animalium, postquam illud quinquagies inutili & insano conatu recitauerint.

يا واحد الباقي اول كل شي واخره *O vnicus & stabilis, omni re prior & posterior.*	يا حبطركوا *Hbahbatraku.*

Hoc nomen post triduanum ieiunium trecenties dictum, quicquid postulauerit, obtinebit; si credere fas est.

Tempus me deficeret, si omnes vanitates, quas in inuocationibus suis, huiusmodi nominum ope exercent, recensere vellem. Quare hîc tantùm nomina reliqua ponam, vt si quando amuletis inserta reperiantur, vnde extracta sint, constare posit.

هيجان *Heigian*. idem est, quod, *Deus perennis, cuius regnum fuit, est, erit*; abutuntur ad auersæ coniugis conciliationem.

كفلف *Kaflaf*. idem est, quod, *Deus æternus, cui nihil comparari potest*; conferre id aiunt ad apparitionem spirituum prouocandam.

مشيطع *Mescheita*. idem est, quod, *Nulla res illi similis est, & ipse semper persistens & immobilis*; illo ad plurima abutuntur.

للخشفف *Lilchhesphaph*. idem quod, *Magnus, gemitus exaudiens, & intellectus illustrans*: annulo septem metallorum incidunt, & ad varia adhibent superstitionum deliramenta.

عيطرزج *Aittrazag*, idem quod, *Creator animarum sine similitudine corporea*; superstitiones horrendæ reticentur.

حجره *Hbagire*, idem est, quod, *Gloriosus operator, qui dominatur super omnes creaturas suas in mansuetudine*; ad varia id applicant, indigna quæ referantur.

عدموي *Admui*, *Propinquus omnibus, exaltans ea, summitas eius supra omnia exaltata*; mirabilia per hoc se facere imaginantur.

طاطون *Tattun*. expositio eius est, *Sanctus, purus ab omni inquinamento, & non præterit eum creatura*; contra morbos seruit vt insulsè putant.

عصنابحوا *Essnabhu*, expositio eius est, *Venerabilis & iustus super omnia*; vsus eius est ad tentationes comprimendas, vt ridiculè nugantur

سوراجي *Suragi*. expositio eius, *Magnus, fortis, gloriosus*; per huius inuocationem sibi sapientiam pollicentur.

صره *Sare*. expositio eius, *Mirabilis, mirabilis opifex rerum, non deficiat gloria regni sui*; nominis huius vi in carcere detentus liberabitur; si tamen id crumena nummis benè priùs farta, à Iudice obtineatur.

Exhi-

Exhibui nonnulla ex quinquaginta Dei nominibus, vt ex ijs, eorumque vſu, quid de cœteris ſtatuendum ſit, perſpiceres.

Porrò alij hiſce addunt 99 alia nomina, de quibus ita Hali Ben Aruth in peculiari tractatu:

قال الله تعالى ولله الاسما حسني فادعوة بها واه تسعه وتسعين اسما مايه
غير واحد من قراها واحصاها نخل الجنـــــــــــــــه ☼

Dicit Deus excelſus; Deo nomina ſunt bonitatem eius reſpicientia, quibus inuocetis eum, eaque ſunt 99, nomina videlicet centum præter vnum; qui legerit & recitauerit ea, ingredietur paradiſum, iumentorum, ni fallor. Verùm horum ſignificationem, vſum, efficaciam, aliaque innumera deliramenta, vide in dicto tractatu.

CAPVT IV.

De Nominibus Dei numerorum figuris exhibitis.

Arabum numeri Indici, à Latinis numeris deriuati.

MAhumedani Arabes, Saraceni, inter cœtera ſua myſteria numeros quoſdam adhibent, quos هندي *Hendi*, id eſt, Indicos vocant, ab Indiæ ſapientibus profectos, quamuis veriùs à noſtris Latinis numeris proceſſerint, vt vnum cum altero comparanti patebit; ſunt enim nihil aliud quàm numeri Latinorum inuerſi, & ex ſcriptionis eius vſitatæ deprauatione nati, vti ſequitur; reſpondent autem 27 literis Arabicis, iuxta Hebraici Alphabeti ordinem & numeros diſpoſitis, vt ſequitur.

ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا	Literæ Arabicæ
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Literæ Hebrææ
٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١	Numeri Indici
9	8	7	6	5	4	3	2	1	Numeri Latini

ص	ف	ع	س	ن	م	ل	ك	ي	Literæ Arabicæ
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Literæ Hebrææ
٩٠	٨٠	٧٠	٦٠	٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠	Numeri Indici
90	80	70	60	50	40	30	20	10	Numeri Latini

ت	ش	ر	ق	Literæ Arabicæ
ת	ש	ר	ק	Literæ Hebrææ
٤٠٠	٣٠٠	٢٠٠	١٠٠	Numeri Indici
400	300	200	100	Numeri Latini

غ	ظ	ض	ذ	خ	ث	Numeri reliquarum literarum in Alphabeto Hebraico ſuperſtitum.
1000	900	800	700	600	500	
	ץ	ף	ן	ם	ך	

Hiſce

Hisce numeris tantam vim tribuunt, vt nihil sine illis rectè geri posse asserant; hosce in nomina Dei transformatos omnibus amuletis inserunt, vt vix sit, qui non huiusmodi fanatica deliramenta libris, collo, brachijs, pedibus inserta circumferat. Et quoniam nullus est, qui eos hucusque, quod sciam, intellexerit, aut huius superstitiosæ machinationis originem ostenderit, Oedipi esse ratus sum, eorum hîc rationem, quoad licuerit, ostendere. Primò itaque præclariores Alcorani sententias de Deo sub his numeris latentes referunt; deinde amuleta fabricantur, quibus eos artificiosè inserunt: de priori ratione primò dicam, deinde de posteriori.

His numeris Indicis miram vim attribuunt Arabes.

Vsus numerorum Indicorum.

Analysis quorundam numerorum Indicorum.

Inuenies passim hosce numeros schedis, & sub certis figuris Geometricis exhibitos: ٢٥٨ (4), ٢٩٩ (3), ٦٦ (2), ١٠٢ (1), qui quidem nihil, κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν resoluti, aliud significant, quàm decantatissimū illud بسم الله الرحمان الرحيم *In nomine Dei misericordis miseratoris*. Verùm analysin singulorum vocabulorum hîc apponamus.

4	3	2	1
الرحيـــــــم	الرحمان	الله	بسم
٢٥٨	٢٩٩	٦٦	١٠٢
258	299	66	102

Prima vox est بسم *Bismi*, quæ resoluta in numeros, dat ١٠٢, id est 102. الله *Alla* resoluta in numeros, da ٦٦, id est 66. الرحمان *Elrahhman*, omisso articulo, & resoluta in numeros dat ٢٩٩, id est, 299. الرحيم *Elrahhim*, omisso articulo, & resoluta vox dat ٢٥٨, vel 258. vt vides in sequenti Tabella. Notandum verò, sæpe Arabes pro 5 vti ciphra o, & pro o hac nota. ne in numeris confusio nascatur, vti hic numerus ١. 10, hic verò ١٥ 15 significat; differuntq; in hoc, quòd 5 per circulum magnum, Zyphram verò per circulum paruum exhibeant.

Resolutio dictæ sententiæ in suos numeros.

4		3		2		1	
الرحيم		الرحمان		الله		بسم	
ر	200	ر	200	ا	1	ب	2
ح	8	ح	8	ل	30	س	60
ي	10	م	40	ل	30	م	40
م	40	ن	50	ه	5		
	258		298		66		102
	٢٥٨		٢٩٨		٦٦		١٠٢

Pari pacto sub his numeris, quos adducit Abulhassan in libro suprà memorato, inueni contineri primum Alcorani versum, vt sequitur.

الحمد

Abulhassan.

8	7	6	5	4	3	2	1	
يوم	ملك	الرحيم	الرحمن	العالمين	رب	لله	الحمد	Textus Alcorani
٥٨	٩٠	٢٨٩	٣٢٩	٢٣٢	٢٠٢	٦٥	٨٣	Numeri Arabici
56	90	289	329	232	202	65	83	Numeri Latini
diei.	*Rex*	*miserator*	*misericors,*	*seculorum*	*Domino*	*Deo*	*Laus*	Interpretatio

Si voces, vti factum est, in numeros resolueris, inuenies numeros singulis vocibus correspondentes, vt apparet. Vidimus artificium nomina Dei resoluendi in numeros; iam arcana, quæ sub ijs latere putant, aperiamus.

CAPVT V.

De Nominum diuinorum, numerorumque quibus exhibentur, ad 7 planetas, & 12 signa Zodiaci appropriatione.

Mahumetani adhibent diuina nomina ad superstitiones.

QVemadmodum Hebræi nomina diuina mundanæ machinæ partibus veluti signacula quædam rerum creatarum attribuunt, ita & Mahumetani Arabes; hâc tamen differentiâ, quòd hi Philosophiam suam non ad supernaturales fines, sed ad enormes prorsus & prodigiosas superstitiones, ad id quod intendunt, obtinendum, id est, ad carnis voluptuosas illecebras, diuitias, honores, similesque Satanicæ incitationis fines & scopos, vtplurimùm dirigere solent. Putant autem stolidi homines, vti habetur in Alcorano, Deum ob merita & sanctitatem nequissimi Impostoris Mahumedis, Mundum, adeoque omnia quæ in Mundo sunt, produxisse, Angelos ordinasse, nominibus singula suis sigillasse; ita vt quicunque nomina diuina ritè ordinare nouerit, & numeros nominibus applicare, eum per operationem horum nominum occultam, omnia nullo negotio ob merita Mahumetis impetraturum. O cæcitatem intolerabilem! Hinc passim toti in hoc sunt, quemadmodum & suprà ostendimus, vt immensam diuinorum nominum farraginem ex Alcorano suo coaceruent, ex quibus iterum per capitales eorundem literas aliam portentosam nominum fœturam deducunt, quos duodecim signis Zodiaci, septem erronibus, & 28 mansionibus Lunæ addicunt; verbo, nullum lapidis, nullum herbæ, nullum animalis genus assignatur, quod non portentosis huius farinæ nominibus, vt posteà dicetur, insigniant; quibus singulis eas vires inesse, quas paulò antè descripsimus, asserunt. Et nomina quædam diuina fingere illis condonandum foret; sed stoliditatis suæ vel ex hoc capite conuincuntur, quod hæc tot portentosis operationibus, tot abominandis cœrimonijs conspurcare soleant, vt multò consultius iudicarem, in Augiæ stabulum, quàm in hanc inexhaustam sentinam purgandam manus mittere. Sed nomina præcipua explicemus. Nomina itaque 19 tanquam arcaniora seligunt, quæ septem planetis, & duodecim

Stolida Mahumetanorum persuasio.

Nomina Dei 19 Arabes applicant 7 planetis, & 12 signis Zodiaci.

cim signis Zodiaci apponunt in formam circuli, vt posteà ostendemus, suntque sequentia.

6 القهار victor, 5 المهيمن omnia summa faciens, 4 المتكبر magnificatus, 3 الجبار electus bonus, 2 العظيم magnus, 1 الملك Rex,

12 الحكيم omnia sapienter dispones, 11 المقتدر potentē faciens, 10 القادر potens, 9 المتعل exaltans, 8 الكبير magnus, 7 العلى altus,

19 المستقيم rectus, 18 المذل humilians, 17 العزيز robustus, 16 الخبير fortis, 15 الحكيم sapiens, 14 الحسيب honorabilis, 13 العدل iustus,

Explicatio nominum ex Arabico in Latinum translatorum.

الملك 1 *Almalek, Rex*, nomen Dei pentagrammaton; numerum continet ١٢١, id est 121. & influit in Saturnum secundùm Arabes.

العظيم 2 *Alaadim, magnus*, nomen sex literarum est, numerumque habet ١٠٥١, id est 1051. influit in Iouem.

الجبار 3 *Elchiar, electus*, nomen Dei sex literarum, numerum habet ٨٤٢, id est 842. influit in Martem.

المتكبر 4 *Elmetkabar, elatus*, nomen Dei septem literarum, numerum habet ٦٩٣, id est, 693. influit in Solem.

المهيمن 5 *Elmahimen, summitas, omnia summa faciens*, nomen est septem literarum, numerum habet ١٧٦, id est, 176. influit in Venerem.

القهار 6 *Elkahar, victor*, nomen sex literarum, numerum continet ٣٣٧, id est 337. influit in Mercurium.

العلى 7 *Alaali, excelsus*, nomen est quinque literarum, numerum continet ١٤١, id est 141. influit in Lunam.

الكبير 8 *Elkabir, magnus*, nomen est sex literarum, numerum continet ٢٣٣, id est 233. influit in Arietem.

المتعال 9 *Elmetaal, exaltatus*, nomen est septem literarum, numerum continet ٥٧١, id est 571. influit in Taurum.

القادر 10 *Elkadar, potens*, nomen est sex literarum, numerum habet ٣٣٦, id est 336. influit in Geminos.

المقتدر 11 *Elmoctadar, potentificans*, nomen est septem literarum, numerum continet ٧٧٥, id est 775. influit in Cancrum.

الحكيم 12 *Elhakim, sapiens*, nomen sex literarum, numerumque continet ١٠٩, id est 109. influit in Leonem.

العدل 13 *Elaadal, iustus*, nomen quinque literarum, numerum continet ١٣٥, id est 135. influit in Virginem.

الحسيب 14 *Elhessib, illustris*, nomen est sex literarum, numerum continet ١١١, id est 111. influit in Libram.

الحكم 15 *Elhokom, sapiens dispositor*, nomen sex literarum, numerum continet ٩٩, id est 99. influit Scorpionem.

الكبير 16 *Elkabir, magnus*, nomen eſt ſex literarum, numerum continet ٢٦٣, id eſt 263. influit in Sagittarium.

العزيز 17 *Elaaziz, fortis*, nomen eſt ſex literarum, numerum habet ١٢٥, id eſt 125. influit in Capricornum.

المدل 18 *Elmedal, ſignificatus*, nomen eſt quinque literarum, numerum habet ١٠٥, id eſt 105. influit in Aquarium.

المنتقم 19 *Elmentakem, vindex*, nomen eſt ſex literarum, numerum habet ٦٦١, id eſt 661. influit in piſces.

Atque hæc ſunt 19 nomina Dei, in ſideream œconomiam influentia; quæ vt maiorem efficaciam acquirerent, in circulo in 19 areas partito, ſub myſticis characteribus ſuperſtitioſiſſimè diſponunt; ſub ſingulis verò characteribus, tres ordines literarum ponunt, quarum ſenſus eſt, vt ſequitur.

1 بسم الله الرحمن الرحيم ۞
In nomine Dei miſericordis miſeratoris.

2 فرد حي قيوم حكم عدل قدوس ۞
ſanctus, ſapiens, iuſtus, exiſtens, ſimplex, viuus,

3 او من كان ميت ان حبيبى اها ۞
& qui fuerit mortuus? quid ni amantes? (hoc nomen) اها

Horum verſuum vnuſquiſque nouendecim literas habet, quæ correſpondent nouendecim nominibus: quibus quidem nouendecim tùm nominibus, tùm characteribus Deum, vnà cum Angelis appropriatis, & Mahumede, in ſeptem planetas, & 12 ſigna Zodiaci influere aſſerunt; vnde maxima ijs myſteria ineſſe ſibi perſuadent per appropriatas inuocationes, quicquid voluerint, à Deo impetrandi. Sed audiamus hæc verba Aben pharagi in peculiari tractatu de hac re conſcripto.

Aben pharagi

وهذه الاسما العظيمة هي للهيبة والقهر والعطوة المذ له والانتقام لاعدا الله اهل النار فيخلصنا الله تعالى منها وكل اسم من هذه الاسما العظيمة الشريفة خلق منها ملكا من خزنة جهنم ولاسم مكتوب على جبهته بقلم القدرة وقد تقدم لي ابيات * في المعني في المنظومات التي قلتها بالكوفة حيث قلت كل حرف خلق الله به ملكا من الكرام البررة خط ذاك الحرف في جبهته جل صنع الله فيها سطره فهموا الاشك اي على جبهة الخزان لطي ذق بقولى واعلم ان الله تعالى قد خلق ذبيه من خمسة اسما من اسمايه الحسني وهي نور هادي مومن حليم رشيد فهى تسعة عشر حرفا بعدد حروف ثم اعلم ان الله تعلى كلما قد كمل به دايرة الوجود تكمل هذه الدايره باسما الكريم محمود لان اسمه في السما احمد وفي الارض محمود ودين الحقيقين محمود وهو اكمل اسمايه وكل حرف من هذه الاسما قد قابل اسما من اسما الخمسة المذكوره ۞

* Loco ابيات lege ابواب id eſt portæ, capitula.

Impia & blaſphema figmenta.

Id eſt, *Hæc ſunt nomina magna quæ terrent, vincunt, opprimunt humiliant, vindicant inimicos Dei incolas ignis, liberet nos Deus ab illo; & per vnumquodque nomen ex hiſce nominibus magnis & inclytis Deus creauit Angelum ex reconditorio inferni, & nomen ſcriptum ſupra frontem eius per pennam fortem & robu-*

robuſtam, ſed de his in alijs portis de hac ſignificatione, & de coaptationibus, de quibus dixi in Kophe, vbi dixi quòd ex omni litera creauit Deus Angelum honorabilem & iuſtum, incidit q; hanc literam in fronte eius, fecit q; hoc Deus, vt intelligeret & explicaret fiduciam in ſermone; ſcias autem, quòd Deus excelſus creauit Prophetam ſuum ex quinq; nominibus nominum ſuorum, & hic eſt ignis dirigens credentem ad manſuetudinem & inſtructionem; ſunt autem 19 literæ iuxta numerum literarum; deinde ſcias, quòd Deus excelſus cùm compleſſet in ipſis Orbem vnitatis, compleuit hunc Orbem in nomine venerabilis Mahumed, quoniam nomen eius*

* Meſopotamia.

Nota hic Manuſcriptum Arabicū defectuoſum fuiſſe.

in cælo laudatur, & in terra gloriosum inter eos qui tremunt Mahumed, & hoc est nomen omnium perfectissimum, & vnaquæque litera huius nominis accepit nomen ex quinque memoratis. Hæc Aben pharagi. Pergit deinde Author comparare singulas literas indigni nominis, cum nominibus Dei, transformando illa in certos quosdam characteres, quas قليم literas arcanas vocant; disponendo intra Orbem, vt in antecedenti figura videre est.

Interpretatio Schematis.

Schema diuiditur primò in sex circulos, quorum vnusquisque diuisus est in nouendecim spacia; primus circulus continet figuras mysticas; alter explicat ipsa nomina; tertius continet 19 nomina Dei, quæ mysticis nominibus correspondent; quartus, quintus, sextus, continent tres versiculos, vt paulò antè dictum fuit, quorum vnusquisque 19 literas habet.

Literæ mysticæ Arabum

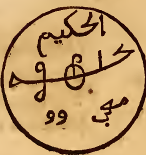
Literæ mysticæ, quas ipsi nomina & figuras naturales vocant, nihil aliud sunt, quam diuinorum nominum in dictas figuras, ad mysteria celanda, transformatio. Hoc pacto prima figura nihil aliud indicat, quàm hæc nomina قريب الله, *vicinus Deus*, per tres nouenarios, qui indicantur per numeros, quos ipsi *Hendi*, id est, Indicos vocant, normaliter insertos, quamque Saturno consecrant. Secunda figura Ioui consecrata, nihil aliud indicat, quàm hæc verba, محمود الله, *gloriosus Deus*; transuersi verò ductus numeri sunt 919 isopsiphi nominis quod exprimunt. & sic de cœteris, vti secundi circuli nomina declarant. Atque hi quoad numerum, correspondum habent cum 19 magnis Dei nominibus tertio circulo inclusis, & hi cum tribus versibus, reliquis circulis inclusis, quorum vnaquæque litera vni suprapposito nomini respondet, vnà cum planeta vel signo in eadem area contento. Vsus huius schematis potissimus est in telesmatis conficiendis hoc pacto. Vbi deprehenderint planetam vel signum, sub quo natus quispiam fuerit, telesma componunt ex ijs figuris, nominibus, numeris, quos in sua areola planeta aut signum inuentum continet: v. g. ad amorem conciliandum, efformant telesma siue amuletum ex figuris, nominibus, numeris, & literis, quos in area Veneris inueniunt; peractisq; inuocationibus ipsa hora Veneris, alijsque superstitionibus, quas nè aures castas vulnerem, consultò omitto; putant hoc telesma gestatum vires incredibiles obtinere ad amorem Principum, fœminarumque erga portantem excitandum. Pari pacto natus quispiam fuerit sub Sole & Leone: tunc sumunt ex areola Solis figuras, nomina, numeros, literas, easque in anteriori stannei circuli parte incidunt hora Iouis; & in posteriori eiusdem parte figuras omnes, quæ in Leonis areola continentur; putantque hoc pacto ad summos honores & dignitates eum euectum iri. telesma sequitur.

Vsus Schematis.

Haud

Haud secus de cœteris planetis & signis, telesmata appropriata conficiunt, quæ omnia fusè apud citatos Authores pertractata reperies. Placuit hoc Arabum inuentum ita quoque Europæis, vt vix vllum sit Magicum sigillum, quod non ex fanaticis huiusmodi machinamentis aliquid in suam compositionem deriuasse comperiatur. Et quoniam huiusmodi signa, quæ mundanarum potestatum connexionem exponunt, suum valorem sine circumstantijs quibusdam pernitiosis obtinere non posse existimant, dici vix potest, quot ac quanta requirant ad valorem illum characteribus inducendum. Hinc loti priùs, vestibusque appropriatis ridiculè amicti, ieiunijs intendunt ab hora ad horam certam; succedunt hisce adiurationes portentosis nominibus refertæ, cum corporis gesticulatione prorsus ridenda; obseruant quoque, nè capilli, piliue corporis, fragmenta calceorum, aromata, ossa & cornua animalium, innumeraq; huiusmodi anilia deliramenta, quæ iuxta signum aut planetam, cui natus subest, quandam obtinent analogiam, desint: si enim quicquam eorum, quæ præscripserint, omiseris, nihil te effecisse opinantur. Has itaque & similes vanæ obseruantiæ rationes, meritò ab Ecclesia, tanquam manifesta Diabolicæ cooperationis signa prohibentur. Vnde cùm huiusmodi signa sæpe sæpius occurrant; & vti curiosum est rerum nouarum humanum ingenium, ita multi similia non in admiratione tantùm, sed & veneratione habuerunt, & habent; mearum partium esse ratus sum, earum structuram & compositionem hoc loco ostendere, vt ex qua officina prodierint, Lector iudiciosus ad cautelam cognosceret.

Anterior. *Posterior.*

Ritus superstitiosissimi in conficiendis sigillis & amuletis Arabum.

Confutatio.

CAPVT VI.

De structura mysticorum nominum, eorumque significatione.

VT interpretationem amuletorum Arabicorum faciliùs capiat Lector, hic primò characterum mysticorum structuram, ductuumque singulorum in sua principia resolutionem ostendemus, vt quid de ijs sentiendum sit, curiosi peritius iudicium formare possint. Et tametsi ipsi Mahumedani summo studio illa celent, plerique etiam secretum ignorent, tantum tamen ex ipsorum libris, & proprio studio profeci, vt tandem omnia sine difficultate, Deo dante, penetrârim.

Sciendum itaque primò, Mahumedanos Hebræorum Simias, quod & omnibus Orientalibus in vsu fuit, in arcanis suis artibus, occultam quandam rerum, vel in ductibus literarum, vel numerorum responsu, cum nominibus latentem analogiam attendisse. Quemadmodum Hebræi tres series numerorum habent, vnitatum, decadum, hecatontadum, quibus

Arabes Mahumedani, Hebræos imitati, tres numerorum series habent.

bus ſingulas mundanarum rerum Claſſes indigitant; ita eos ſecuti Mahumedani myſticam quandam numerorum catenam ex Hebræo deſumptam formant, ab vnitate vſque ad decem incluſiuè; & ſingulas poſtea literas triplicant, ita vt prima Monades, altera Decades, tertia Hecatontades referat; quibus ſingulis nomina diuina aſſignant, dictis tribus literis quoad numerum iſopſiphis, id eſt, æqualibus, vt ſequitur.

5	4	3	2	1	
ꓶꓶꓶ	ΓΓΓ	ɹɹɹ	LLL	III	Literæ myſticæ
٥٥٥	٤٤٤	٣٣٣	٢٢٢	١١١	Numeri Arabici
555	444	333	222	1111	Numeri Latini
هنث	دمت	جلش	بكر	ايقغ	Nomina correſpondentia

9	8	7	6	
⊥⊥⊥	TTT	⊢⊢⊢	⊣⊣⊣	Literæ myſticæ
٩٩٩	٨٨٨	٧٧٧	٦٦٦	Numeri Arabici
999	888	777	666	Numeri Latini
طصظ	حفض	زعذ	وسخ	Nomina correſpondentia

Literæ myſticæ Arabum ex circulo deſumptæ.

Hæ literæ myſticæ aliunde non proueniunt, niſi ab Ægyptijs, ex circulo in duas diametros diuiſo tranſcriptæ, vt ſuo loco dicetur, & hic è latere patet; ad denotandum, Deum per omnia Mundi membra, ſurſum, deorſum, antrorſum, retrorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum, inferiùs, ſuperiùs, & per media omnium diffuſum. Primas tres literas III exhibet diameter ſimplex; ſecundas tres literas refert *a b c*; tertias tres literas *a b e*; quartas tres literas *d b c*; quintas tres literas *d b e*; ſextas tres literas *a d e*; ſeptimas tres literas *a d c*; octauas tres literas *e c d*; nonas *a e c*. Habemus itaque nouem literarum triades, quæ tribus Mundis, Angelico, Sidereo, & Elementari exactè reſpondent; omnes autem literæ ſunt viginti ſeptem, reſpondentq; tribus Mundis, Angelico, Sidereo, Elementari. Cubumq; ternarij myſticum, omnes rerum mundanarum Claſſes exhibentem indicant, ita vt ſinguli dicti Mundi in nouem Claſſes diuiſi intelligantur. Mundi Angelici Claſſes nouem ſunt, quos Arabes الملوك *Reges* vocant; Siderei Mundi nouem pariter Claſſes ſunt, quas الفلوك *Orbes* ſeu ſphœras vocant; Elementaris Mundi denique totidem Claſſes ſunt. primæ trium Mundorum Claſſi reſpondent tres literæ III. tanquam ſimpliciori, & diuinitati propriori: ſecundæ trium Mundorum Claſſi, reſpondent LLL, & ſic de cœteris, vt in ſubiuncto Schemate patet, in quo Angelorum nomina ſunt ab Arabibus conficta.

Nota Lector dum tres literas dicimus contineri in circuli diametris interceptas; non eſſe eſſe intelligendum omnes tres eſſe formari ſimul; ſed vnam ex ijs tantùm.

Harmonia Characterum, Nominum, Numerorum, vnà cum 27 trium Mundorum Classibus in tres Enneades diuisa.

CLASSIS

Mundus Angelicus cuius Reges sunt	Mundus Sidereus	Mundus Elementaris
1 I اصرافييل	1 I فلك اولى	1 I طبع النار
2 L ميكاييل	2 L فلك نجوم	2 L طبع الهوا
3 ⅃ اصراييل	3 ⅃ فلك زحل	3 ⅃ طبع الما
4 Γ حطباييل	4 Γ فلك مشتري	4 Γ طبع الارض
5 T حياييل	5 T فلك مريخ	5 T ملك المعدان
6 ⊣ رفياييل	6 ⊣ فلك الشمس	6 ⊣ ملك النبات
7 ⊢ قبياييل	7 ⊢ فلك الزهره	7 ⊢ ملك الطيور
8 T رزياييل	8 T فلك عطارد	8 T ملك الحيوانات
9 ⊥ ططاييل	9 ⊥ فلك القمر	9 ⊥ ملك الحيتان

Interpretatio.

1 I *Esraphiel*	1 I *Orbis primus*	1 I *Elementum ignis*
2 L *Michaël*	2 L *Orbis stellarum*	2 L *Elementum aëris*
3 ⅃ *Esfraël*	3 ⅃ *Orbis Saturni*	3 ⅃ *Elementum aquæ*
4 Γ *Hhathiael*	4 Γ *Orbis Iouis*	4 Γ *Elementum terræ*
5 T *Hhiaiel*	5 T *Orbis Martis*	5 T *Class. Mineralium*
6 ⊣ *Raphiaël*	6 ⊣ *Orbis Solis*	6 ⊣ *Class. plantarum*
7 ⊢ *Kabiael*	7 ⊢ *Orbis Veneris*	7 ⊢ *Class. volucrium*
8 T *Raziel*	8 T *Orbis Mercurij*	8 T *Class. quadrupedũ*
9 ⊥ *Ttattaiel*	9 ⊥ *Orbis Lunæ*	9 ⊥ *Class. aquatilium*

Vt verò maior sit rerum, characterumque cum nominibus Dei, numerisque sub ipsis latentibus consensus; ex Alcorano suo extraxerunt 27 nomina seu attributa, quorum terna singula initialibus suis literis numerum dictarum Mundi Classium exhibent, hoc pacto: احد يقين قدير عالى id est, *vnus, verus, potens, victor*; capitalibus literis monstrant numerum IIII, & sic de cœt. Singulæ autem tres literæ trium nominum capitales, alia nomina mystica magnarum, vt ipsi putant, virtutum præbent: vt ostenderent, Deum virtute attributorum suorum, omnia Mundi membra penetrare, singula conseruare, virtutumque attributis conuenientiam conferre. Sed hæc omnia in subiecta tabella luculentiùs patefiunt.

Nomina seu attributa Dei 27 ex Alcorano extracta

ايقغ hoc est IIII.

No-

Nomen Dei perambulans vniuersum Mundum, constans ex 27 Attributis, vt sequitur:

ايقغ بكر جلش دمت هنث وسخ زعذ حفض طصظ ✿

Attributa, contracta, & explicita.	Nomina Latina cum numeris.	Numeri mystici
1000 100 10 1 ا ي ق غ احد يقين قادير غالب *victor, potens, fidelis, vnus,*	Aika ١١١ 111	III
200 20 2 ب ك ر بريق كريم رحيم *misericors, venerabilis, fulgidus,*	Bakar ٢٢٢ 222	LLL
300 30 3 ج ل ش خلق لامع شريف *illustris, splendidus, Creator,*	Chhalasch ٣٣٣ 333	JJJ
400 40 4 د م ت داني محمد تمان *perfectus, laudabilis, subtilis,*	Damt ٤٤٤ 444	rrr
500 50 5 ه ن ث هو ناصر ثوكل *spes & fiducia, adiutor ipse*	Honts ٥٥٥ 555	TTT
600 60 6 و س خ واعد سرف خطيب *Sponsus, celsitudo, promissor,*	Vasachh ٦٦٦ 666	⊣⊣⊣
700 70 7 ز ع ذ زلفي عليم ذيجور *caligo, sapiens, excellens,*	Zaad ٧٧٧ 777	⊢⊢⊢
800 80 8 ح ف ض حاضر فايق ضارب *percussor, excellens in omnibus, præsens vbiq;*	Hhaphats ٨٨٨ 888	TTT

900 90 9 Traſſats 111 LLL

ظ ص ط

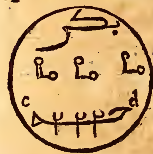
ظافر صناع طيب 999

triumphator, factor, bonus.

Vſus dictorum, cum refutatione.

EX hiſce paulò antè propoſitis Schematis Mahumedani ſibi amuleta ſeu periapta, appropriata ad res quas deſiderant, conficiunt, tantoque ſtudio incumbunt, vt diu noctuque eorum computui inſiſtentes, non deſiſtant, donec iuxta intentam analogiam tandem aptum aliquod & rei impetrandæ oportunum teleſma deprehendant, quo deinde innumeris ſuperſtitionibus inuoluto, oportuno tempore vtantur. v. g. contra ignis damna, febres ardentes, & alia mala vtuntur hoc ſigno, cum inuocatione trium nominum diuinorum احد يقين قدير غالب, id eſt, *vnus Deus fidelis, potens, victor*, quorum capitales literæ exhibent nomen ايقغ *Aika*; tres verò mediæ lineæ III indicant numerum, quem vox ايقغ in ſe continet, videlicet centum vndecim; quæ ſicuti numerum exhibent 3 vnitatum, ita primas primarum Claſſium Angelici, Siderei, & Elementaris Mundi virtutes indicant, quæ ſunt, Angelus primus, Eſraphiel, cui in ſecunda Enneade reſpondet prima ſphœra, & in Mundo Elementari ignis, primum elementum. Dicunt enim, quòd ſicuti Eſraphiel igneo Choro in Angelico Mundo præeſt, ita prima ſphœra motione ſuâ ignem in omnibus reliquis excitat, & ignis elementaris omnia in inferioribus fouet & conſeruat; cui ſi nomen horum trium enneadum ايقغ per legitimam inuocationem accedat, ob concatenatam quandam ignearum poteſtatum virtutem neceſſariò hominem ab ignium, in quocunque genere is fuerit, damnis immunem futurum, falsò ſibi perſuadent. Myſtici verò characteres *a b*, nihil aliud indicant, quàm III قدير الله في ٣ عالمين, *potens Deus in tribus Mundis*. Contra aëris iniurias, & contagioſas impreſſiones, & pulmonis vitia, vtuntur hoc ſequenti amuleto; in quo primò ponitur nomen Dei myſticum ex tribus attributis, vt tabella præcedens monſtrat, compoſitum, quæ ſunt بريق كريم رحيم, *fulgidus, venerabilis, miſericors*; quorum capitales literę conſtituunt numerum LLL myſticum, ſiue quod idem 222. quorum primus ad ſecundam Claſſem Angelici Mundi, alter ad ſecundam Claſſem Siderei, tertius ad Elementaris Mundi Claſſem reſpicit; quibus ſupponunt alium myſticum characterem *c d*, qui nihil aliud ſignificat, quàm حليم الله, *mitis Deus*, in ſecundis trium Mundorum Claſſibus. atque huius ope dicta ſe infallibiliter euaſuros putant.

Arabum Teleſmata ſuperſtitioſa.

Teleſma contra ignis iniurias.

Nota in nomine ايقغ ſemper غ omitti, vt numerus ſibi conſtat.

Teleſma contra aeris iniurias.

Hoc ſequenti amuleto ex tertia trium Mundorum Claſſe extracto

Telesmata contra aquæ injurias.

vtuntur contra aquæ inundationes, hydropiſin, ſimiliaque aquam reſpicientia detrimenta; cuius ratio & reſolutio dependet ex præcedentibus tabulis. ita Aben pharagi in citato libro.

Aben pharagi

ضد عذاب الما تكتب في ورقة صورة الاعداد بالقليم الثلثة ااا
الطبيعي واكتب في ورقة اخري صورة الما مع الاعداد ٣٣٣ ومع الاسم حليم الله وفوق
كلهم الاسم جلش وتبلغ كل ما تريد ☼

Contra tormenta aquæ, ſcribe in charta ſignum trium numerorum ااا; *ſcribes quoque in charta illa aliam figuram, cum numeris* ٣٣٣, *& cum nomine* حليم الله, *Mitis Deus, & ſuper omnia illa* جلش *Gialaſch, & conſequeris omnia quæ vis.* Hoc pacto ex ſequentibus ordine Claſsibus præcedentium tabularum, ſimilia periapta contra varios malorum occurſus apparant, quæ cum innumeris ſuperſtitionibus referta ſint, malui illa hoc loco ſilentio ſupprimere, quàm publici iuris facere; ſufficiat ex dictis modum in ijs procedendi demonſtraſſe.

Aliud ſuperſtitionum Arabicarum ſeminarium.

Habent porrò Mahumedani præter hanc vniuerſalis philoſophiæ diuiſionem, alias particulares, quibus ſuis in arcanis, veriùs ſuperſtitionibus, vtuntur; cuiuſmodi ſunt 28 manſiones Lunæ, & elementorum Abacus, quibus in teleſmatis ſuis conſtruendis vtuntur. Cùm enim Luna per 12 ſigna Zodiaci permeans duodecies cum Sole congrediatur; putant ij, quòd ſi quis cognouerit, manſionem Lunæ, & elementum cui dominatur, vnà cum Angelo, literis, characteribus, nominibus appropriatis; eum vti Angelum bonum per ſigilla appropriata attrahere poteſt, ita malum repellere infallibiliter poſſe; quod haud dubiè, vti ſuo loco demonſtrabimus, ex Ægyptiorum Schola prodijt. Elementorum characteres ita diſponunt.

Tabella I. continens quatuor elementa, cum qualitatibus, literis, numeris, Angelis ipſis attributis, iuxta Arabes.

1	2	3	4	
Ignis النار	*Aer* الهوا	*Aqua* الما	*Terra* الارض	Elementa
حار يابس *calidum ſiccum*	حار رطب *calidum humidum*	بارد رطب *frigidum humidum*	بارد يابس *frigidum ſiccum*	Qualitates
ا ه ط م ف ش ذ	ج ز ك س ق ث ظ	د ح ل ع ر خ غ	ا ب و ي ص ت ض	Literæ
٧٠٠ ٣٠٠ ٨٠ ٤٠ ٩ ٥ ١	٩٠٠ ٥٠٠ ١٠٠ ٩٠ ٢٠٥٠١٣	١٠٠٠ ٦٠٠ ٢٠ ٧٠ ٣٠ ٨ ٤	٨٠٠ ٤٠٠ ٩٠ ١٠ ٦ ٢ ١	Numeri
فلمامیم *Phelmamim*	فاقميم *Phakmim*	ليالي *Liali*	بنيق *Beniac*	Angeli præſides

Tabella II. continens septem Planetas cum literis, numeris, Angelis ipsis attributis, iuxta Arabum mentem.

	I ♄	II. ♃	III. ♂	IV. ☉	V. ♀	VI. ☿	VII. ☽
Nomina	الزحل *Zahel* Saturnus	المشتري *Elmeschteri* Iuppiter	المريخ *Elmarich* Mars	الشمس *Elschems* Sol	الزهره *Alzahara* Venus	عطارد *Atared* Mercur.	القمر *Elkamra* Luna
Literæ	ب	س	م	ا	ل	ل	ه
Num.	٢	٦٠	٤٠	١	٣٠	٣٠	٥
Angeli presid.	انياييل *Aphiel*	جرار *Giarar*	نهاسل *Nabasal*	كلمنيا *kolmāia*	اسمون *Esmun*	اسكي *Ascki*	يقويل *Iakuiel*

Tabella III. continens 12 signa Zodiaci, una cum numeris, literis Angelis, ex mente Arabum.

Si quis numeros Arabicos non intellexerit is cōsulat tabulam fol. 368. huius Cabalæ, vbi Latinos adiunctos reperiet.

	I. ♈	II. ♉	III. ♊	IV. ♋
Nomina	الحمل *Aries*	الثور *Taurus*	جوزه *Gemini*	سرطان *Cancer*
Literæ	ا	د	ب	ج
Numeri	١	٤	٢	٣
Angeli	سراحييل *Sarahiel*	عرزيل *Araziel*	سراييل *Saraiel*	فهقاييل *Phahkaiel*

	V. ♌	VI. ♍	VII. ♎	VIII. ♏
Nomina	اسد *Leo*	سنبله *Virgo*	ميزان *Libra*	عقراب *Scorpius*
Literæ	ها	ط	يج	سز
Numeri	٦	٩	١٣	٦٧
Angeli	سراطييل *Serattiel*	سهلبايل *Sehaliel*	هداكييل *Hadakiel*	صرصاييل *Ssarssaiel*

	IX. ♐	X. ♑	XI. ♒	XII. ♓
Nomina	القوس *Sagittarius*	الجدي *Capricornus*	الد لو *Aquarius*	الحوت *Pisces*
Literæ	ي	عا	يا	قا
Numeri	١٠	٧١	١١	١٠١
Angeli	سريطييل *Sarithaiel*	سمكييل *Semakiel*	صكمكييل *Ssakmakiel*	وقبييل *Vacabiel*

Tabula IV. viginti octo Mansionum Lunæ, vnà cum consensu ad duodecim signa Zodiaci, elementa, literas, numeros, Angelos, planetarias reuolutiones, & nomina Dei; diciturque ab Arabibus Harmonia Vniuersi.

Nota hic, ordinem signorum comparatum ad Mansiones Lunæ diuersum esse à Latinis.

	Nomina Mansionum Lunæ in Zodiaco	Signa Zodiaci, quibus respondent.	Elementares qualit. quib⁹ prędominantur.	Angeli præsides.	Literæ appropriatæ.	Numeri appropriati	Reuolutiones planetarum	Nomina Dei quibus oĩa gubernantur.
1	شرطين *Schartin*	خمل ♈	ذار *Ignis, calidũ, siccum*	قياييل *Kiaiel*	قيا	١١١	☼ Fer. 1	الملك *Rex*
2	بطين *Batin*	جوزه ♊	هوا *Aër, calid. humidum*	جياييل *Giaiel*	ج	٣	☽ Fer. 2	العظيم *Magnus*
3	ثريا *Tsareia*	سرطان ♋	ما *Aqua, frigid. humid.*	جنجاييل *Gingiaiel*	نج	٥٣	♂ Fer. 3	الخيار *Optimus*
4	الدبران *Eldebaran*	ثور ♉	تراب *Terra, frigid. siccum*	لهاييل *Lehaiel*	له	٣٥	☿ Fer. 4	المهيمن *omnia per ambulãs*
5	هاقعه *Hakagne*	اسد ♌	ذار *Ignis, calid. siccum*	هواسل *Huasel*	و	٤	♃ Fer. 5	القهر *Victor*
6	هنعه *Henagne*	مميزان ♎	هوا *Aër, calidũ, humid.*	يجاييل *Igiaiel*	يج	١٣	♀ Fer. 6	العالى *Excelsus*
7	دراع *Daraa*	عقرب ♏	ما *Aqua, frigid. humid.*	زساييل *Zisaiel*	سز	٩٧	♄ Sabb.	الكبير *Potens*
8	نثره *Natsre*	سنبله ♍	تراب *Terra, frigid. siccum*	حطاييل *Hittaiel*	ظ	٩	☼ 1	المتعال *Exaltãs*
9	طرف *Ttarph*	قوس ♐	ذار *Ignis, calidũ siccum.*	طياييل *Ttiaiel*	ي	١٠	☽ 2	القادر *Robustus*
10	جبهه *Giebhe*	دالى ♒	هوا *Aër, calidũ humidum.*	يياييل *Iiaiel*	يا	١١	♂ 3	المقتدر *potentem faciens*

Char-

11	خرقان Charkan	حوت ♓	ما Aqua, frigid. hum.	كقاييل Kacaiel	قا	١٠١	☿	4	الحكم ſapientē faciens
12	صرفه Sarphe	جدي ♑	تراب Terra, frigid. ſiccum	لعاييل Leaiel	غا	٧١	♃	5	العدل Iuſtus
13	عوا Ghue	حمل ♈	نار Ignis, calidum ſiccū.	مصاييل Maſſaiel	ط	٩	♀	6	الحسيب Honorabilis
14	سماك Semak	جوزء ♊	هوا Aër, calid. humidum.	نقواييل Nacuiel	قو	١٠٦	♄	7	الحكيم Sapiens
15	غفر Ghapher	سرطان ♋	ما Aqua, frigid. hum.	قكاييل Cakaiel	قك	١٢٠	☉	1	الخبير Celebris
16	زنابا Zanaba	ثور ♉	تراب Terra, frigid ſiccum	عقلاييل Aaclaiel	قل	١٣٠	☽	2	العزيز Fortiſſimus
17	اكليل Akleil	اسد ♌	نار Ignis, calidum ſiccū.	فقياييل Papiaiel	فا	٨١	♂	3	المدل Iuſtificās
18	قلب Kolb,	ميزان ♎	هوا Aër, calid. humidum.	مصهاييل Meſſaiel	صع	٩٠	☿	4	المستقيم Rectificans
19	شوله Schuleh	عقرب ♏	ما Aqua, frigid. hum.	قفعاييل Caphaiel	قفا	١٨١	♃	5	الرحيم Miſericors
20	نعايم Ngbaim	سنبلة ♍	تراب Terra, frigid. ſiccum	رزاييل Razaiel	را	٢٠١	♀	6	الشريف Illuſtris
21	بلدة Belde	قوس ♐	نار Ignis, calidum ſicc.	سوساييل Suſaiel	شو	٣٠٦	♄	7	الخالق Creator
22	ذابح Debah	دالى ♒	هوا Aër, calid. humidum.	تماييل Temaiel	ما	٤١	☉	1	الرازق Retributor
23	بلع Balaa	حوت ♓	ما Aqua, frigid. hum.	تشاييل Tſetſaiel	تا	٥٠١	☽	2	الرحمن Miſerator

24	سعود *Saaud*	جدي ♑	تراب *Terra, frigid. ſiccum*	خخاييل *Chachaiel*	خا	٦٠١	♂	3	الكريم *Venerabilis*
25	خفيه *Chhaphie*	حمل ♈	ذار *Ignis, calidum, ſiccũ*	دلاييل *Dadaliel*	دلا	٣٥	☿	4	لا اله الا هو *Non eſt Deus niſi ipſe*
26	مقدم *Mecodem*	جوزه ♊	هوا *Aër, calid. humidum*	صصهاييل *Saſahaiel*	صه	٩٥	♃	5	قدوس *Sanctus*
27	موخر *Muchhar*	سرطان ♋	ما *Aqua, frigid. hum.*	ظاييل *Tathaiel*	ظا	٩٠١	♀	6	اول *Primus*
28	بطن الحوت *Beten elhaut*	ثور ♉	تراب *Terra, frigid. ſiccum*	سرغاييل *Sarghnariel*	سر	٢٦٠	♄	7	اخر *Vltimus*

Interpretatio & vſus Tabulæ Harmonicæ cum refutatione.

QVatuor tabulas hoc loco poſuimus ex Cabala Mahumedanorum extractas, Cabalicis Hebræorum in præcedenti tractatu traditis tabellis prorſus parallelas. Prior continet elementorum myſticam ſecundùm literas, numeros, Angelos, conſtitutionem; ſeruitque telesmatis contra quatuor elementorum detrimenta, vel emolumenta, conſtituendis. Quæ omnia in peculiari tractatu fusè recitat Abuhali Ben Schabath. Verùm cùm eorum vſus ſit innumeris ſuperſtitionibus & adiurationibus inuolutus, conſultò ea omittenda exiſtimaui. Quæ de telesmatis quoque ſecundæ tabulæ planetarum, & tertiæ duodecim ſignorum Zodiaci, intelligenda ſunt. Modus ex ſequenti, quam paulò fuſiùs explicabimus, tabula patebit. Quarta tabella continet Harmoniam Mundi, 28 Manſionibus Lunæ comprehenſam; cuius prima columna continet nomina ſtationum Lunarium, quæ in Aſtronomia hieroglyphica copioſè explicabuntur. Secunda columna continet 12 ſigna Zodiaci, per quæ 28 dierum ſpacio Luna permeat. Tertia columna demonſtrat manſionum lunarium qualitates elementares. Quarta Angelos, qui ſingulis ſtationibus Lunæ præſunt. Quinta continet literas Arabicas, quibus ſtationes lunares ſubduntur, & quibus Angeli præſunt. Vnde nomina Angelorum denominationem ſuam ex dictis literis ſortiuntur: v. gr. literæ 1 manſionis ſunt ا ي ق, & numerum 111 exhibent, contractè قيا, ex quibus in fine voce אל *el*, more Hebræorum additâ, conſtituitur nomen Angeli قياييل *Kiaiel*; quaſi diceres, Angelus qui præeſt literis ſtationis primæ Lunaris. Pari pacto in ſingulis reliquis nominibus Angelorum ſemper reperies primam vocum partem ex literis in quinta columna

Abuhali Ben Schabath.

Harmonicæ tabulæ Arabum explicatio.

mna constitutis, componi, quibus si addideris אל *el* in fine, conficietur nomen Angeli; vides enim primam vel secundam literam in nominibus Angelorum semper coincidere cum literis in quarta columna contentis. Sexta columna continet numeros literarum in columna quinta contentarum, numeros videlicet singulis mansionibus appropriatos. Septima columna reuolutiones planetarias per singulas horas diurnas nocturnasque 28 dierum ab ortu Solis computatas; quæ in Astronomia hieroglyphica ex professo discutientur. Octaua columna continet 28 Dei nomina ex Alcorano extracta; quorum vi Mansiones, eorumque præsides Angeli omnem virtutem ad operandum acquirunt.

Atque hæc est summa totius secretioris philosophiæ Mahumedicæ, oraculorum diuinorum, vt ipsi sibi stolidè imaginantur, inuestigatrix, telesmatum, aliorumque superstitionum inexhaustum penuarium. Verùm vt Lector curiosus intelligat, quomodo illa omnia applicent, vsum dictæ tabulæ apponemus.

CAPVT VII.

Fabrica & vsus telesmatum, vnà cum refutatione.

DIximus in principio, Alphabetum Arabicum iuxta ordinem literarum Hebraicarum potestate pronunciationis, & valore numerorum æquipollentium dispositum, totius superstitionis Mahumeticæ fundamentum esse. Ex hoc enim nomina Dei formant simplicia, vel acrostycha; quæ deinde singula in suos numeros resoluunt: omnia autem nomina & adiurationes ex Alcorano suo depromunt, quem, quia numeris & nominibus consonat, tantam vim habere volunt, vt omnia eius ope perficere se posse iactitent. Habent autem singulæ literæ & numeri singuli præsides sibi Angelos, quos in elementa, planetas, signa Zodiaci, totius denique Mundi membra, virtute literarum & numerorum ijs appropriatorum, vt suprà dictum fuit, influere existimant. Hinc totus labor illis incumbit, vt secundùm præcedentium tabularum Classes, res analogas in structuram الطلسمات, id est, telesmatum & sigillorum coaceruent. Et quia Mundum secundùm Platonicos ex ternario, quaternario, septenario, nouenario conditum putant, hinc literas vel seorsim, vel cum alijs coniunctos, in certa sigilla, quæ formâ vel circulum, vel triangulum, vel quadratum, aut parallelogrammum, vel hexagonum, similiauè Schemata referant, disponunt, vt sic Geometricæ figuræ Arithmeticis exactè respondeant. Quod quidem inuentum ab Ægyptijs, vti fusè probat Abulhessan in tractatu de numerorum mysticorum significatione, hauserunt. Sed vt exemplum huius videas, paradigmata singulorum apponamus.

Arabicum Alphabetum totius Arabicæ superstitionis fundamentum.

Abulhessan.

Telesma-

Telesmata per numeros simplices, ex Abrahamo Aben-Schadad deprompta.

Abraham Aben Schadad

كتاب وفيه شرح الحروف العربيه والهنديه ومنافعها وهو راس كلشي واما العلوم وهي الذي انزلت على ادم عم ومن فهم شرحها ومنافعها فقد وقف على علم كبير وهو علم عجيب واعلم ان لكل حرف من هذه الحروف خواص منافع بعضها ببعض فقال الحكيم ان المصريون كلهم قبلوا من بنا ادم ☼

Liber, in quo exponuntur literæ Arabicæ, & Indicæ, & vtilitas earum; suntq; principium omnis rei, & mater omnium scientiarum. deducta fuit hæc notitia cœlitus supra Adam, pax super eum, per viam illustrationis intellectualis, & est scientia magna & mirabilis. Scias etiam, quòd omnes literæ ex hisce literis proprietates & vtilitates habeant alias & alias, & dicit Hakim, quòd Ægyptij primùm has acceperunt à filijs Adam. Visum hic apponam ad longum, vt ex vnico exemplo cœtera pateſiant.

الالف انهو مبدا كل لفظ ومعني كل علم مقسم الى اقسام معنوة بحكمة علوية وسفلية ———————————— ☼

Aleph principium omnis pronunciationis, significat omnem scientiam diuisam in partes, significatio earum est notitia superiorum & inferiorum. Pergit deinde dicens: Scribe literam ا septies in quadrangulo sic, |ا ا ا ا ا ا ا| vel sic [figura] die & hora Veneris, ieiunus & purus, sitque in manu tua acerra noua cum carbonibus & superaffuso thure, misto omni aromatum genere; scribes quoque nomen eius, quem vis, & nomen matris eius in lamina, & nomen matris tuæ, & nomen Angeli literæ Aleph dominantis Iarusch, & nomen Vicarij eius Karusch, & nomen asseclæ eius Lahusch, Harusch, Marusch, & pones formatam scripturam inter manus tuas, & sic adiurabis, septies repetendo literas. adiurationem consultò omitto.

Ridicula superstitio Arabum.

Ecce hi sunt superstitiosi ritus, quibus Mahumetis nequissimi sectatores vtuntur in consecratione telesmatis: hæc est formula, quam in Angelis, veriùs dixeris, Dæmonibus aduocandis adhibent, multis alijs immundis, execrandis, abominandisque omissis. quæ ideo adiungo, vt si quandoque in manus huiusmodi inciderint sigilla, ex cuius officina prodierint, dignoscere possint prudentes Lectores. Scribunt itaque septem Aleph, quæ est litera primæ omnium causæ dicata; quia Deus septem vocibus Mundum, & omnia quæ in eo sunt, creauit; quæ ab Hebræis haud dubiè didicêre, vti in Cabala Hebræorum ostensum fuit. Scribunt quoque seorsim Aleph quater, & ex opposito ter, vt per quaternarium, Mundum inferiorem; per ternarium, superiorem indicarent.

Pari pacto, ad planetæ correspondentis influxum obtinendum, scribunt literam ب in quadrangulo, vel triangulo, vel circulo septies, vel nouies, ad superiores potentias attrahendas. In ijsdem figuris haud absimili ratione cum cœteris ordine literis faciunt, vt ex præcedente tabula patet. Sunt nonnulli, qui omnia in vno hæc quadrato exhibent hoc pacto:

ἀo; quadratum diuidunt in tot alia quadrata, quot literæ reperiuntur in Alphabeto; ita vt ا Aleph prima litera centrum quadrati obtineat; postea in quadratulis centrale quadratum ambientibus circumcirca scribunt literam ب Be, & in quadratulis hæc ambientibus literam ج Gim, & sic de cæteris, vsque dum Alphabetum compleuerint, vt in apposita figura patet.

و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
و	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	و
و	ه	د	د	د	د	د	د	د	ه	و
و	ه	د	ج	ج	ج	ج	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ب	ب	ب	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ب	ا	ب	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ب	ي	ب	ج	د	ه	و
و	ه	د	ج	ج	ج	ج	ج	د	ه	و
و	ه	د	د	د	د	د	د	د	ه	و
و	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	و
و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و

Hoc amuletum vniuersale vocant; cùm enim omnes numeros superficiales, quadratos, & cubicos contineat, magna sub eo latere mysteria, & incredibiles secum vtilitates trahere sibi persuadent. Non desunt qui numeros seu literas triangulares in triangulo, circulares in circulo, quadrangulos in quadrangulis, describant. Quibus autem modis hæc consecrent, non attinet adducere, cùm indigna sint, ob horrendas superstitiones, quæ audiantur.

Amuletum vniuersale Arabum.

CAPVT VIII.

De Numeris Pronicis.

POrrò habent Arabes alium modum arcanum in Sigillis conficiendis; qui sanè peringeniosus & maximè admirandus est. Effigiant septem quadrata Sigilla, septem planetis dicata, in quibus numeri artificiosâ quâdam dispositione ita collocantur, vt singuli numerorum ordines quaqua versus sumpti semper eundem numerum reddant. His itaque tanquam singulari naturæ arcano vtuntur, hisce nomina Dei applicant, mira sibi, vt paulò post patebit, ex eorum gestatione spondentes.

Arabum alius modus sigilla conficiendi.

Primum conficitur ex ternario in se ducto; quarum omnium dispositionem rationemque in Arithmetica hieroglyphica assignabimus. In hoc si quispiam numeros in singulis ordinibus rectè, normaliter, transuersè, diametraliter addiderit, semper eundem numerum reperiet, videlicet 15. Summa verò omnium conficit 45. Et hoc Sigillum dedicant Saturno, quem زحل *Zahel* vocant, continetque eundem numerum in se, quem omnium numerorum summa, videlicet 45, vt in margine patet. De quo mysterio ita Abenpharagi in libro de Sigillis:

٤	٩	٢
٣	٥	٧
٨	١	٦

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Sigillum Saturni varijs modis ab Arabibus conficiendi.

Abenpharagi.

وهو الذي في كل ضلعه ٣ اعداد ويزن يكون ثلاثة جملة عشر وكل حروف زحل
كانت ٤٥ لان الزاي سبعه والحا ثمانيه واللام ثلاثون وذلك خمس واربعون ☼

Hoc itaque Sigillum in singulis lateribus habet tres numeros, qui additi consti-

conſtituunt 15, *quoniam Zahel, id eſt, Saturni nomen eoſdem in ſe continet*: nam ز Ze dat 7, ح He 8, & ل Lam 30, *qui additi dant* 45, *quæ eſt ſumma omnium ordinum inter ſe additorum*. Hinc in varias quoque alias formas id contorquent, quarum vnam hîc apponemus vt vides. In hac figura ſi numeros in apicibus triangularibus quadratorum contentos normaliter, lateraliter, aut diametraliter addideris, ſemper idem emerget numerus, videlicet 15. Præterea vt dictum Sigillum oppidò myſterioſum reddant, ſingulos tres ordines circumquaque ſignant nomine بده, quod ab Hebræis mutuatū idem ſignificat, ac nomen Dei יה *Iah*, totidemque continet, quot ipſi numerorum ordines, videlicet 15: deinde ſingulis lateribus apponunt nomen vnius Angeli; diſcrimina verò ductibus literarum, quæ nomina Dei conſtituunt, ne quid myſterij deſit, determinant, vt ſequitur.

جبرايل

ميكاييل

Gabriel

Esraphel — *Esrael*

	Iah	Iah	Iah	
Iah	4	9	2	Iah
Iah	3	5	7	Iah
Iah	8	1	6	Iah
	Iah	Iah	Iah	

Michael

Et tale olim inſignis ille Nicolaus Pereſcius enucleandum tranſmiſit ex Muſæo ſuo depromptum, quòd hîc apponere volui.

Nicolaus Pereſcius.

Hoc Sigillum itaque portantes, vt aliquid obtineant, hâc ſequente precatoriâ formâ vtuntur, ex qua totius figuræ arcanum vna eluceſcet.

اللهم اني اسالك بسمك العظيم بده بده من عظمتك وجلالك وجمالك
وقدرتك وبحق اسمائك المخزونه المكنونه التي لم يطلع عليها احد سوال الا من
قربته واسلك اللهم بالاسم الذي وضعته على الليل وعلى النهار واستنار على السموات
وعلى الارض اسالك اللهم بحق هذه الاسما المكتوبه في جبهته اسرافيل بالاسما
المكتوبه في جبهته جبرايل واسالك اللهم بالاسما المكتوبه في جبهته ميكاييل اسالك
اللهم بالاسما المكتوبه في جبهته عزرايل واسالك اللهم بالاسما المكتوبه حول العرش
واسالك

واسلك بالاسما المكتوبة حول الكرسي واسالك بالاسما المكتوبة على ورق الزيتون
واسالك اللهم بالاسما الذي دعاك ادريس فرفعته مكانا عليا وبالاسما الذي دعاك
بها نوح ونجيته من الطوفان واهلكت قومه اسالك اللهم بالاسما دعاك بها يوسف
فاخرجته من الجب وبالاسما الذي دعاك بها يعقوب وبالاسما الذي دعاك بها موسي
بن عمران نجيته من فرعون وبالاسما الذي دعاك بها هارون فالقيت عليه محبة بعينه
الى فرعون وبالاسما الذي دعاك بها ابراهيم فنجيته من النار وبالاسما دعاك بها
سليمان ورده عليه ملكه فبالاسما الذي دعاك بها يونس فنجيته من بطن الحوت
فبالاسما الذي دعاك بها عيسي بن مريم عند احيا الموتي وابرا الاكما والابرص ☼

Deus, ego obsecro te per nomen tuum magnum יה יה יה *Iah, Iah, Iah, propter magnitudinem, bonitatem, & potentiam tuam, in veritate nominis tui ineffabilis & absconditi, vt non expleas voluntatem tuam, nisi in illo, qui legerit illud; & oro te, Deus, per nomen, quod posuisti supra noctem, & supra diem, ad illuminandum eam, & supra Cœlos, & supra Terram. Oro te, Deus, per nomen tuum, quod scriptum est in fronte Esraphel, per nomen scriptum in fronte Gabriel; Oro te, Deus, per nomen tuum scriptum in fronte Michael, & per nomen scriptum in fronte Ezrael, & per nomen tuum scriptum circa solium tuum, & per nomen scriptum in folijs oliuæ. Oro te, Deus, per nomen, quo inuocauit te Adris, id est, Henoch, & tulisti eum in locum sublimem; & per nomen quo inuocauit te Noë, & per illud eum liberasti à diluuio, interemptis insurgentibus in eum; & per nomen, quo te inuocauit Iacob; & per nomen, quo te inuocauit Ioseph, & eductus fuit à cisterna; & per nomen, quo te inuocauit Moses filius Amram, cum liberasti eum à Pharaone; & per nomen quo Harun te inuocauit, cùm gratiam inueniret in oculis Pharaonis; & per nomen, quo inuocauit te Abraham, & liberatus fuit ab igne; & per nomen tuum, quod inuocauit Salomon, & restitutum ei fuit regnum; & per nomen, quo inuocauit te Ionas, & liberatus fuit à ventre Ceti; & per nomen, quo te inuocauit IESVS Filius Mariæ cùm viuificaret mortuos, & curaret lepram, paralysin, & omnem languorem.* Vides in hac peroratione nomen יה siue arabizatum يه *Ieh* poni ob mysterium suprà indicatum, continet enim numerum æqualem numeris in tribus ordinibus contentis. Per hoc itaque nomen Angelos quatuor, qui illud in fronte sua gerunt, & sunt Esraphel, Gabriel, Michael, Ezrahel, quorum nomina à quatuor lateribus sigilli ponuntur, se attrahere posse confidunt, ope aliorum Dei nominum figuræ insertorum. Hâc itaque peroratione factâ, accipiunt plumbi laminã, & sacram Saturno figuram die Sabbati, hora Saturni, in ea incidunt, quam & omni aromatum genere perfumigant, pedetentim innumeris alijs superstitionibus nefandis indulgentes. Quo peracto, nihil adeo in rerum natura arcani latere, cuius notitiam non acquirant, sibi persuadent. Et dolendum sanè est, tam ingeniosam in Arithmeticis mysterijs oppidò refertam figuræ dispositionem, tot nugamentis, tot quisquilijs, impijs absurdisque machinationibus obscuratam esse. Sed ita Mahumeticæ ignorantiæ comparatum est, vt vel minimam mysteriosæ indaginis vmbram, veluti aptam suis nugamentis materiam apprehendant; quantò magis horum Pronicorum numerorum tàm ab antiquis Sapientibus celebratam, tam à paucis penetratam dispositionem,

Arabum adiuratio & inuocatio Nominis Dei.

Ddd 2 tan-

tanquam omnium ſigillorum maximam ad ſuos illicitos vſus, tot Magicis cœrimonijs contaminatos trahant? Sed videamus reliquorum ſigillorum diſpoſitionem.

Sigillorum aliorum diſpoſitio, & abuſus.

Miſſa ſunt ad me non ita pridem ſequentia Sigilla à varijs amicis, explicanda; quæ & inueni in libro ſigillorum, quem Arabes مخريطي, id eſt, *Margaritam* vocant; ſuntque hæc.

1

ه	ل	ل	ا
ل	ا	ه	ل
ا	ل	ل	ه
ل	ه	ا	ل

2

ع	ي	د	ب
۱۳	۳	۶۹	۱۱
۴	۶	۸	۶۸
۱	۶۷	۵	۵

3

ع	س	ا	و
۵	۲	۵۹	۷۱
۵۸	۶۸	۸	۳
۴	۷	۶۹	۵۷

4

م	ي	ك	ح
۷	۲۱	۶	۱۸
۱۲	۴۲	۶	۴۱
۱۹	۵	۴۳	۱۱

5

ز	ي	ز	ع
ز	ع	ز	ي
ع	ز	ي	ز
ي	ز	ع	ز

Literas & numeros Arabum expoſitos vide in tabula fol. 372.

Primum ſigillum continet nomen Dei الله *Alla*, ita intra areolas diſpoſitum, vt ſinguli ordines conficiant 66: quomodocunque enim progrediaris, numerando, ſiue dextrorſum, ſiue ſiniſtrorſum, ſiue ſurſum, ſiue deorſum, ſiue diametraliter; ſemper habebis hunc numerum 66, qui eſt numerus nominis Dei الله *Alla*; atque eam ob cauſam portatum magnas ad varia obtinenda vires habere arbitrantur. tale & quintum eſt, ex nomine Dei عزيز *Oziz*, quod *fortem* ſeu potentem ſignificat, confectum; ſi enim ſingulas quatuor literas intra ordines rectos, tranſuerſos, obliquos in vnam ſummam collegeris, ſemper habebis 94. Secundum Sigillum in fronte ſcriptum habet nomen Dei بديع *Badia*, id eſt, *largus*, *benignus*; quod in numeros reſolutum dat 86; & eundem numerum ſinguli tres ſubſcripti numeri in ſingulis ordinibus vnà cum numeris literarum in fronte poſitarum, additi conficiunt. Haud ſecùs in tertio ſigillo nomen Dei واسع *Vaſaa*, quod *amplum* ſignificat, in fronte poſitum per literas expanſas, numerum continet 137, quot nimir. Zurata Iunas in Alcorano continet verſus; & hunc eundem numerum tres infraſcripti ordines numerorum vnà cum literarum واسع numeris additi, continent. Idem dicendum eſt de quarto Sigillo, nomine Dei حكيم *Hhakim*, quod *ſapientem* indicat, inſignito; hoc enim in numeros reſolutum dat 78, quem & reliquorum ordinum numeri vnà cum literis ijs ſuprapoſitis continent.

Hoc pacto omnia nomina Dei transformant in Sigilla, ſummoque ſtudio attendunt, vt numerus alicuius nominis diuini ſemper numerum verſuum alicuius Zuratæ in Alcorano adæquet, putantque Mahumetem totum Alcoranum, & ſingulas eius partes iuxta hoc ratiocinium numericum ordinaſſe. Antiqui verò Arabes hoc Sigillum Ioui dedicarunt. Multa de cœteris Sigillis vſque ad quadratum nouenarij hoc loco dicenda eſ-

da essent, verùm cùm hæc omnia ex professo in Arithmetica hieroglyphica tractaturi simus, eò Lectorem remittimus, vbi multa à nemine, quod sciam, adhuc penetrata curiosissimè tradita reperiet.

CAPVT IX.

De varia transformatione nominum, & literarum in figuras varias.

Aben pharagi Maroccanus Scriptor Nubianus in lib. de adiurationib. ex ipsa impietate consarcinato, ad omnia mala corporis & animæ euitanda, format humanam figuram mysteriosissimam, quam ope nominum, literarumque Arabicarum delineat; putat enim magni interesse, vt literæ referant eius figuram animalis, cuius nocumenta vitare, vel emolumenta acquirere cupimus. Hinc contra morsus Scorpionum, Scorpiones ex literis suis formant; contra voracitatem bruchorum, bruchi figuram, & sic de cœteris; quam ab Ægyptijs se hausisse apertè fatetur, & verum esse suo loco & tempore ostendemus. *Aben pharagi Maroccanus.* *Humana figura mysteriosa, ab Arabibus composita.*

Primum Telesma tale ex nominibus & literis formatum potentissimum, ad omnia Mundi bona consequenda, si Dijs placet, arbitrantur. Verùm indicatam huius telesmatis Satanicam compositionem ex ipso Aben pharagi adducemus. Verba eius sunt. *Telesmata varia Arabum.* *Telesma primum, referens figuram humanam.*

تاخذ رطل الرمل قد باغ الجلود وطين الارض
كل ذلك باسم من تريد وجزا من ملح السمك
ومثله من عنكبوت وتعمل الجميع من صورة
باسم من تريد واسم اما فيكون عمل الصورة
من شمع خام البيض او اصفر وتكتب عليها
خاتم العزالى بكماله (طبد زحهو حا) وتجعل
الطا على راسه والبا على ذراع اليمين والدال
على الذراع اليسري والزاي على الكتف الايمن والجيم على الكتف الاسري والها على
القلب والواو على الفخذ الايمن والحا على الفخذ الاسري الاليف على الفرج ثم تقرا
عليها بصيحة شديدا وتستدعى الملوك ثم تجعل على الراس طيفال وعلى
الذراع الايمن بقطريال وعلى الذراع الاسري دضيال وعلى الجانب الايمن زلفط وعلى
جانب الاسري حليش وعلى البطن بطميش وعلى الرجل الايمن واقيم وعلى الرجل
الاسري حرايد وترا عجايب عظيمة ۞

Hoc est, *Accipe arenam minutam, & pelles arte præparatas, & lutum terræ, omnia in nomine eius cui benè vis, & partem ex sale piscium, & similiter ex aranea; & fiat ex omnibus istis figura humana in nomine eius, quem vis, & in nomine matris eius; & fiat figura memorata ex cera cruda alba, vel flaua, & scribes super ipsam Sigillum amuleti, iuxta verba quæ sunt*

طبد

طبى زجهو حا, *& primam nominis huius literam* ط *Tha pones ſupra caput eius, & ب Be ſupra brachium dextrum, &* د *Dal ſupra brachium ſiniſtrum, &* ز *Ze ſupra humerum dextrum, &* ج *Gim ſupra humerum ſiniſtrum, &* ه *He ſupra cor, &* و *Vau ſupra coxam dextram, &* ح *Hha ſupra coxam ſiniſtram, &* ا *Aleph ſupra verenda; deinde leges ſuper eam adiurationem ſolitam, & voce vehementi inuocando Reges, ſc. dæmones; deinde ponas ſupra caput nomen Taikal, & ſupra brachiũ dextrum Becadrial, & ſupra brachium ſiniſtrum Daſial, & ſupra latus dextrum Zalphat, & ſupra latus Tatikal & ſiniſtrum Haliſch, & ſupra ventrem Batatmiſch, & ſupra pedem dextrum Vakim, & ſupra ſiniſtrum Hadait; & videbis mirabilia magna.*

Teleſmatis explicatio.

Atque hoc eſt teleſma ſuperſtitioſo ritu adornatum; in quo ſingulæ literæ ſingulis membris appropriatæ ſunt, & vt ipſi putant, à Deo ordinatæ, atque in Alcorano fundatæ; nomina verò barbara ſingulis membris appoſita indicant Genios, veriùs Cacodæmones, qui dictis membris præſident. Caput, manus, & brachia rotunda ſunt, & indicant tres Mundos, Superiorem, Sidereum, Elementarem, ex quibus influxus fit in omnia, & potiſſimùm in hominem Mundum minorem. Hinc oculos, os, nares exprimunt nominibus Dei يه ال, quæ nomina Hebraica ſunt, & idem ſonant, quod יה *Iah* & אל *El*, hoc eſt, *Deus*; dextra manus nomen impoſitum habet رحيم *Rahhim*, id eſt, *miſericors*; ſiniſtra nomen عدل *Adal*, id eſt, *iuſtus*; quo indicant, omnia in Mundo miſericordiâ & iuſtitiâ Dei adminiſtrari. Reliqua vide apud citatum Abenpharagi, ex quo omnia deſumpſimus; quàm enim hæc vltima recta ſunt, tam iniqua & abominanda ſunt ea, quibus formas huiuſmodi conficiunt. quæ omnia reſpondent ijs, quæ Claſſi præcedente de myſtico Cabalicorum homine dicta ſunt.

Teleſma ſecundum referens figurã Scorpij.

Secundum teleſma figuram Scorpij habet, ex nominib⁹ diuinis البديع الحليم القدوس الرحيم القدير quæ idem ſonant ac *miſericors, ſanctus, mitis, miſericors, potens*; nomen verò ſupra poſitum الحكم *Elhokem*, Dei nomen eſt in Scorpium influens, vti ſuprà ex tabula ſecunda videre poteris, cui & figuræ respondent. Hoc itaque teleſma ſuperſtitioſo ritu, vt prius conſecratum, ponunt in angulis domus vel locis vbi Scorpij dominantur; putantque nullum ibidem ampliùs hoc poſito Scorpium iri; aut ſi fuerint, nullum vnquam nocumentum allaturum, quamdiu incorruptum manſerit.

Teleſma tertium referens formam Bruchi.

Tertium teleſma ridiculâ ſuperſtitione figuram Bruchi obtinet, contra bruchorum, erucarum, & locuſtarum nocumenta; quæ cùm in Africa ingentes clades arboribus & hominibus inſerant, hoc in ſtigante dæmone excogitarunt contra ipſas teleſma diuinis, veriùs barbaris & ſuperſtitioſis nominibus, inſigni-

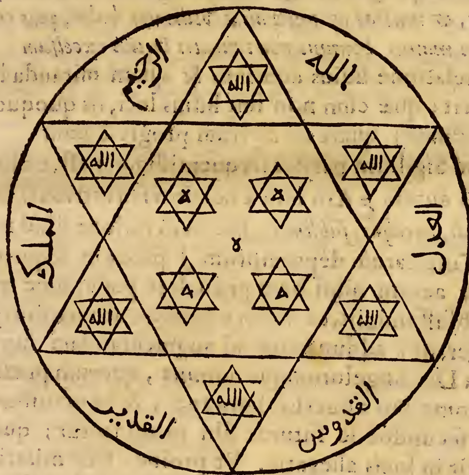
gnitum, quo durante, nullum periculum ab illis imminere, ſtolidè credunt. Innumera alia hoc loco adducere poſſem huius farinæ teleſmata, ſed hæc ad concipiendam huius gentis Philoſophiam ridiculam, curioſis ſufficiant.

CAPVT X.

De Teleſmatis magnis.

HAbent & Mahumedani duo alia teleſmata, magni apud ipſos nominis & famæ: quorum prius in formam ſtellæ ſexangulæ خاتم سليمان *Sigillum Salomonis*; alterum ſub forma literæ ع *Ain* effigiatum, سمهورش *Schambauraſch* vocant. Vtrumque inſignes vires (verius nugas) obtinere aſſerunt; aiuntque Salomonem illud ab Angelis accepiſſe, & in ſigillo ſuo geſtaſſe. Et cùm Deus eius ope, vt illi aſſerunt, Vniuerſum ſex dierum ſpacio condiderit, hinc ſingulis ſex angulis totidem Dei nomina inſerunt; hoc ipſo oſtendentes, Deum pro alia atque alia creaturarum productione, alijs & alijs nominibus vſum eſſe. Quorum vim qui nouerit, eum in ijſdem rerum ſeriebus, ijſdem nominibus inſignitis, magna & prodigioſa perpatraturum exiſtimant.

Teleſma in formam ſtellæ ſexangulæ compoſitum, dictum ſigillum Salomonis.

Verùm quia huiuſmodi ſymbolum nullo non tempore à ſapientibus veteribus Arabibus in pretio fuit, apponam hìc verba Abenpharagi in libro de ſigillis, capite, quod incipit. Abenpharagi.

باب قضايل خاتم الطاغه وهو اسم الله الاعظيم الذي كان مكتوب على خاتم سليمان
بن داوود ع م قال بن عبط بن علي في هره حاتم اذا اشهد الله وملايكته حملة عرشه
وسكان

وسكان سماواته وارضه واناسه وجنه واشهد محمد صلى الله عليه وسلم على من وقف
على كتابي هذا او على الاسماي هذا ان لا يغلبها احد من السفها ولا يطلع عليها احد
ممن لا يخاف الله تعلى وعليه عهد الله تشافه ان لا يعلمها الا الجليل او عند ضرورة
عظيمة والله على من الشاهدين انه اسم الله عظم عظيم الذي تزول به الجبال وتسر
به الرمال وتخضع به الجبابره وينكسر به الانكسار ويقف به البحار وتجري به
الانهار فهو اسم الله المكنون والمخزون الذي من الكاف والنون وهو يسما خاتم الطاعه
امر عظيم وفيه منافع كثيره بعد هذه الالف منفعه سكتنا عنها خوف ان تقع في يد
من لا يخاف الله تعالــي ☼

Hoc eſt, *Caput excellentiæ Sigilli obedientiæ, & illud eſt nomen Dei magnum, quod fuit ſcriptum in Sigillo Salomonis filij Dauid, pax ſuper eum; dicit filius Abath filius Aali, de hoc Sigillo: ego teſtor Deum & Angelos eius, & portantes ſedem eius, & habitantes cœlum eius, & terram eius, & domeſticos eius, & paradiſum eius, & teſtificor Mahumed, reſpiciat Deus ſuper ipſum, & pax ſuper eum; qui ſteterit ſupra hunc librum meum, & nomina mea, quia non vincet eum quiſquam ex malignis, nec aſcendet ad eum quiſquam, niſi timore Dei excelſi imbutus, & cuius pactum fuerit ſuper eum. non diſcat hæc niſi excellens, & in magna neceſſitate, & Deus ſuper teſtificantes ſe, quoniam hoc eſt nomen Dei magnum, magnum, quia hoc fluunt montes, & abeunt in arenam, ſubiguntur Gigantes, & franguntur minutim, hoc conſiſtunt maria, & curſum ſuum tenent flumina, hoc nomen Dei magnum, abſconditum, & glorioſum; quod conſtituitur ex literis Caph & Nun, & vocatur Sigillum obedientiæ, quia imperio eius omnia ſubſtant, & multas ac mille alias vtilitates habet, quas conſultò reticuimus, nè inciderent in manus hominis non timentis Deum excelſum.* Poſt hæc, varia narrat de reuelatione huius nominis, & quàm miranda huius ope Salomon perfecerit; quæ cùm non ſint huius loci, ijs quoque tempus terendum non duximus; quare ad alterum progrediamur.

Teleſma eompoſitum ex literis ain.

Alterum Sigillum pariter frequentiſſimum eſt, ex litera ع Ain compoſitum. Eſt autem ع Ain index nominis ſeu attributi Diuini, quod vocatur على *Aali, excelſus, ſublimis*; hâc verò ratione illud formant (ex libro Orationum Turcicarum depromptum) prout in ſequenti pagina apparet. Putant autem nihil huic præualere poſſe, hinc varijs ſuperſtitionibus, hoc eſt ſuffumigijs, ex varijs odoribus, aromatibus, cœteriſque ſpeciebus, conſecrant; addunt huic ad augmentandam ſuperſtitionum materiam, varia Dei Angelorumque nomina, quorum præſidio huius Sigilli intuitu, ab omnibus aduerſis, immunes, & in omnibus vitæ actionibus proſperos & ſecundos ſe futuros ſibi imaginantur; quæ omnia Lector videre poterit in locis allegatis. Vt proinde ſatis mirari non poſſim, impiorum hominum cæcitatem, dum literis & figuris nullius energiæ, & efficaciæ, tantum tamen poteſtatis ineſſe ſibi perſuadent, vt eorum ſubſidio nihil illis denegatum videatur. Sigillum ſequitur.

Liber orationum Turcicarum.

Hoc

Hoc Sigillum solitâ superstitione multùm venerantur, multumque gestantibus conferre asserunt ad amoris allectamenta. Sed audiamus verba Zain abadaal:

Zain abadaal.

من نظر الى شكل العين في كل يوم سبعين مرة وهو يقرا اية الكرسي عظمة الله في البصاير وشرح بالتوحيد سره ورفع ذكره وصان وجهه من غيرة الكريبة واحبه كل من راه ☼ فان كان ممن قيدته الاهوال عافاه الله واجرا انهار الحكمة بين صدره وعلمه غوامض العلم ولطايف المعاني ومن وضع شكله في لوح اسرب خدمه احدا وثمانين وثلثمايه عالما من العوالم الرجليه وذلك في الساعة الاولى من يوم ابرهيم عليه السلام وتلا هذه الاية الشريفه وهي قوله تعالى ——————— ☼

Hoc est, *Qui considerauerit, & speculatus fuerit super figuram* ع *Ain singulis diebus septuagies, & legerit notam Maiestatis Dei in rebus manifestis, & explicauerit vnitatem secreti eius, & eleuauerit memoriam suam, & custodierit faciem suam ab inuidia proximi sui; amabitur is ab omnibus qui viderint eum. Et si quis tempestatibus & procellis ligatus fuerit, saluabit eum Deus, & currere faciet flumina sapientiæ in pectus eius, & docebit eum mysteria abscondita scientiæ, & subtilem significationem eorum. Iterum, si quis posuerit figuram eius in tabula plumbea, & vsus fuerit ministerio 38 Sapientum qui scientijs virilibus instructi sint, idque hora diei Abraham, pax super eum, & cogitet hunc versum* الشريفة *Alschariphet, est enim verbum Dei excelsi, &c.* Sed superstitiosum effectum consultò reticemus.

ومن كتب حرف العين على هذه الصورة في الساعة الاولى من يوم السبت والقمر نازل في احر افه منزلته ودفنها في اي مكان شا فانه يخرب بعد اربعين يوما ولا يعمر ابدا باذن الله ——————— ☼

Porrò qui scripserit hanc literam ع *Ain supra hanc figuram in hora prima diei Sabbati, Luna percurrente extremitatem Mansionis suæ, & sepeliuerit figuram in quocunque loco voluerit, vastabitur locus ille, & nemo eum vnquam inhabitabit.*

Tempus me, chartaque deficeret, si singula nugamenta hoc loco adferre vellem; qui plura desiderat, consulat suprà citatos Authores.

Atque hæc est Philosophia illa secretior Arabum, cuius fundamenta partim ab Ægyptijs, partim ab Hebræis hauserunt. Quod ita ostendo. Hebræi, quæcunque in Cabala de diuinis nominibus tradunt, ea & Saraceni; hâc solummodò differentiâ, quòd illi omnia se ex sacris literis demonstrare posse putant, hi ex textibus, versibusq; Alcorani. Tradunt Hebræi 4 Mundos, quorum influxibus ex vno in alterum factis, vniuersa Mundi machina consistat; tradunt & hoc Saraceni, vti ex ijs quæ dicta sunt, colligi potest. Fingunt, vel potiùs affingunt Hebræi singulis Mundis suos præsides Angelos; affingunt & hos Saraceni; ita quidem, vt non sit vllum cœlum, neq; vlla stella, aut firmamenti statio, cui non suos Genios deputent: hinc in 12 signis Zodiaci, 28 mansionibus Lunæ, 7 Planetis, 4 Elementis, in singulis suam Potentiam influxuum supernorum administratricem, vnà cum litera diuini alicuius nominis radice, considerant; quibus magna & mirabilia se præstare posse iactitant. Ægyptij verò, quæcunque aut Hebræi, aut Saraceni, per literas; per occultas & abditas symbolorum hieroglyphicorum significationes præstiterunt, vti in sequentibus fusè ostendemus. Ex quibus apertè patet, omnem hanc superstitiosam philosophandi rationem non aliam originem habuisse, quàm ab Ægyptijs: cùm enim Hebræi Ægyptiorum consuetudine multa, vti in primo Tomo ostendimus, delectarentur, eorumq; sapientiam tot occultis imaginum symbolis expressam vnicè suspicerent; neq; tamen, legis prohibitione, per imaginum humanum aut brutale quid repræsentantium similitudines, eam tradere auderent; impuniùs hanc literis exhibuerunt: quos secuti deinde Saraceni, hanc execrandissimis superstitionibus ita commacularunt, vt ea publica totius Magicæ superstitionis officina facta sit, vti ex ijs quæ hucusque demonstrata sunt, luce meridianâ clariùs patet. Quæ quidem omnia vberiùs hoc loco tradere poteram, ramosque Saracenicæ doctrinæ seu Cabalæ vlteriùs protendere; quia tamen id totum in Arithmetica & Astronomia hieroglyphica ex professo præstamus, superuacaneum esse ratus sum hisce diutiùs cum tædio laboris immorari: sufficiat proinde, hic originem, & superstitiosæ doctrinæ radices, quantum fieri potuit, & licuit, exposuisse.

CLAS-

CLASSIS VI.
SYSTEMATICA MVNDORVM

SIVE

De Mundo, Mundorumque varietate, ex mente Aegyptiorum hieroglyphicè exhibita.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO

DOMINO, DOMINO

STANISLAO PSTROKONSKI,

Episcopo Chelmensi, &c. Administratori Abbatiæ Tynecen. &c.

DOMINO MEO COLENDISSIMO.

S*INGVLARIS virtutis* Tuæ, *& summæ eruditionis splendor, quo Orbi præluces, me potissimùm, vt honori nominis* Tui *hoc Oedipi mei argumentum inscriberem, quod de mundanorum corporum dispositione & loco ad Ægyptiorum mentem agit.* Te *enim semper præ alijs pontificiâ dignitate fulgentibus, vti Mathematum, ita Astronomicæ præcipuè facultatis adeo profundè peritum comperi, vt aliorum in ea facultate optimo iure Magister dici merearis. Accipe itaque hoc tenue meæ in* Te *æstimationis testimonium, meq; gratiæ tuæ fauore protegere, vti cœpisti, ne desistas.*

SYSTEMATICA MVNDORVM.

PRAEFATIO.

Origo scientiæ Aegyptiacæ ex Mundi sensibilis contemplatione.

CCEDIMVS tandem ad veterum Ægyptiorum, quæ in Encyclopædia eorundem sese exerunt, placita, vt quid de cœlorum, Geniorumque ipsis præsidum constitutione senserint, hac diatriba patefiat. Quemadmodum itaq; omnis scientiæ & sapientiæ origo, ex Mundi huius sensibilis contemplatione processit, ita Ægyptij quoque, dum solo innoxio, & malignis impressionibus immuni gauderent, animum primùm ad mundanarum reuolutionum, effectuumq; causas explorandas conuerterunt. Nam ex ignotis effectuum mundanorum rationibus nascebatur in ipsis admiratio, ex admiratione inuestigandarum causarum desiderium, ex inuestigatione denique omnium artium scientiarumque constitutio. Quæ quales fuerint, in sequentibus declarare nobis propositum est. Quoniam verò, quæ huiusmodi arcanarum rerum scrutinio inuenerant, dignissimis tantùm, & sapientiæ studio deditis communicanda ducebant; hinc mysticis nominum, verborumq; inuolucris, id est, hieroglyphicis symbolis ad totius naturæ exemplar fabricatis, contra profanorum idiotarumque abusus, munitis vsi, totam meritò posteritatem sui in admirationem traxerunt. Sed hæc tandem explicemus.

Cur Aegyptij arcana sapientiæ Hieroglyphicis obumbrarunt.

CAPVT I.

De Mundo, eiusque prouidentia,

Qua ratiocinatione Aegyptij prouidentiam diuinā intellexerint.

EGYPTII, teste Plutarcho, mundanum ordinem, rerumque omnium cōnexionem altiùs expendentes, fieri non posse credebant, tàm eximiam machinam non prouidentia quadam supremi Numinis gubernari: sic enim, vt Arnobius ait, ratiocinabantur. Principi adeo propria est prouidentia, vt sine ea nec Princeps dici, nec vllo pacto esse valeat; & quò Princeps fuerit eminentior, eò & prouidentia eidem conuenit excellentior: certè cùm Deus Princeps omnium sit eminentissimus, ei prouidentia quoque conuenit suprema & eminentissima. Rursus, Principi ob populorum ab eo dependentiam, nexumque mirificum, maximè proprius est amor erga populos; ex amore consurgit de re amata, cura & solicitudo: à Deo maximè pendet Mundus, & in eo nihil est, quod ab eo non pendeat; maximè itaq; diligitur: & si maximè diligitur, etiam summopere curatur. Quem amorem sat superq; declarant, adeo mirus Mundi ordo, tàm accurata in Mundo ordinis conseruatio, dum oīa per naturam sui bonū, suiq; conseruationē & perfectionem tam sollicitè quęrunt, vt si quis emotæ mentis homo de prouidentia dubitaret, eum pari pacto de motu cœli, & de lumine Solis temerè ambigere posse crederem. Si præterea Deus Mundo non prouideret, aut

aut humana non curaret; certè aut id facere non poſſet, aut nollet: ſed prius abſurdum eſt, cùm principium, à quo cuncta cum eminenti cognitione manant, maximè ea curare poſſit: alterum non tantùm abſurdum, ſed & impium eſt, cùm ipſum bonum id ſolum velit, quod bonum eſt, omni excluſa inuidia. Si itaque Deus vult, & poteſt, etiam neceſſariò prouidet; & vt Simplicius ait, *Deus autem hæc non contemnit, quæ producere non eſt dedignatus. Neque Deo difficilis eſt gubernatio, cui eſt facilis procuratio.* Vnde rectè & ſapienter Orpheus:

Tu habes Mundi terminos Vniuerſi,
Tibi curæ eſt principium & finis,
Per te viuificantur omnia,
Tu ſphœram totam cythara reſonante contemperas.

Eſt itaque prouidentia nihil aliud, quàm diuina ratio eminenter in ſummo omnium Principe Deo conſtituta, in mente per idæas formata, & diſtributa, dum conuenienter propter finem media diſponit. Nam ſicut prouidentia à Deo deſcendit, ita in mente idæarum munere explicatur, per Angelos, animas, & naturam tanquam diuinæ voluntatis adminiſtros perficitur & abſoluitur. Cui quidem varia nomina ſunt: vt enim à Deo in mentem deſcendit, dicitur prouidentia; vt tranſit ad animam, fatum, Platone teſte, dicitur, cui natura ſubſternitur. Res æternæ ad Mundi conſtitutionem pertinentes, per ſe & primò eidem ſubijciuntur; res morales, ex euentu, vel ſaltem ſecundariò, vt conducunt ad ſpecierum conſeruationem. Inſuper eorum, quæ in Vniuerſo ſunt, quædam à prouidentia, vt cœli motus; quædam ſecundùm prouidentiam, vt quæ fiunt à viro prudenti & probo, proficiſcuntur; quædam neque à prouidentia, neque ſecundùm prouidentiam, vt errores naturæ, & quæ fiunt à viro improbo; quæ tamen prouidentiam non penitùs ſubterfugiunt. Verbo, ſi ad vniuerſum prouidentiæ ordinem reſpicimus, nihil eſt in Vniuerſo ex caſu, vel à fortuna, ſed omnia ſunt prouiſa atque præuiſa.

Quid ſit prouidentia.

Ægyptij itaque continuæ cuidam analogiæ rerum mundialium intenti, cùm nihil in Mundo reperirent, quod in ſingulis mundialis machinæ Syſtematis non contineretur, adeoque omnia in omnibus eſſe intelligerent; plures finxerunt Mundos, imprimiſque quatuor maiores, deinde innumeros minores, qui tamen omnes nonniſi maioris Mundi particulæ quædam eſſent; vt proinde nemo, dum Ægyptios audit Mundos plures eſſe ſenſiſſe, exiſtimet hanc pluralitatem Mundorum de Mundis totalibus, & extra Mundi ambitum in infinito illo imaginario ſpacio conditis intelligendam eſſe; ſed de partialibus Mundis, vt poſteà dicetur. Sed ſingula totidem Capitibus explicemus.

Pluralitas Aegyptiorum Mundorum quomodo intelligenda.

CAPVT II.

Mundus Archetypus.

MVndus Archetypus siue idealis ab Ægyptijs, vti in Scala magna videre est, dicitur ϥⲏⲉⲧⲥⲁϫⲓ *intellectualis*, eò quòd omnia exhibeat; & ibidem ⲡⲗⲁⲙ ⲁⲛⲓⲧⲉⲗⲁⲙ ⲁⲓⲛⲓⲃⲉⲛ *Mundus causæ causarum*; est enim idearum omnium plenitudo. Idea, ad mentem Xenocratis & Alcinoi, est exemplar æternum eorum, quæ secundùm naturam fiunt. Dicitur igitur Mundus Archetypus exemplar, vt refertur ad Mundum hunc sensibilem; dicitur intellectualis, in quantum refertur ad mentem diuinam. Hinc rectè Timæus Platonicus asserit, Mundi Opificem sempiternum Opificis exemplar imitatum esse, Mundumque hunc sensibilem ad sui similitudinem formasse. Est itaque Mundus Archetypus in prima imparticipata mente refulgens, atque, Platone teste, Idea boni in Mundo regnans intelligibili; quæ Ideæ tametsi innumerabiles sint, non differunt tamen in mente diuina re & substantia ab ipsa, & ad inuicem, sed in eodem identificantur subiecto, inter se autem ratione & formaliter distinguuntur subiecto, ita vt vna verè negetur de altera, vt idea hominis de ipso equo; neque in Deo sunt vt accidentia in subiecto, neque vt formæ in alijs formis, sed sunt ipsa simplicissima diuinæ mentis essentia, in quantum cunctorum, quæ animo concipi possunt, repræsentatiua est, & cuncta tanquam causa diuina & exemplaris, quin imò efficiens, & finalis, includit. Dicitur Mundus intelligibilis, ad differentiam Mundi huius sensibilis & corporei: nam sicuti hic sensu, ita ille intellectu tantummodò comprehenditur. Dicitur iterum intelligibilis, quòd omnes intellectus in se contineat, non Angelorum tantùm, sed & animarum, quæ hanc ob causam à Plotino dicuntur habitatores Mundi intelligibilis οἰκέται τοῦ κόσμου δημιουργικοῦ. Mundus quoque dicitur, quoniam in se omnes essentias, omnia entia, omnes formas, omnes vitas, omnes intellectus comprehendit; non aliter quàm hic corporeus Mundus omnia in se corpora, omnes corporum formas, & omnia corporea accidentia, præter quæ nihil in hoc Mundo percipitur, continet. Maxima tamen differentia censeri debet inter corporei & intelligibilis Mundi entia. Hæc enim sunt omnis materiei experta, illa materiæ contagione imbuta; hæc incorporea, illa corporea; hæc simplicia, ista ex materia & forma composita; hæc in statu, illa in motu; hæc in perpetua essentia, illa in continua generatione; hæc inalterabilia, illa continuâ alteratione mutantur; hæc incorruptibilia, illa corruptibilia; hæc immortalia, illa mortalia; hæc sincera, illa sordibus materiæ inquinata; hæc semper entia, illa ferè non entia, nam modò sunt, modò non sunt; hæc in vita, illa in morte; hæc denique exemplaria, illa imagines. Atque hæc est intelligibilis, idealis, seu archetypi Mundi conditio.

Mundus archetypus exemplar Mundi sensibilis.

Ideæ in mente diuina realiter identificantur, formaliter distinguuntur.

In quo differant entia intelligibilis & sensibilis Mundi.

HæcÆgyptij Sapientes dum in Deo considerarent, Numenque illud

Aegyptij Sapientes quomodo Ideas in Deo eſſe ſtatuerint.

lud immenſum ſine perpetuo intelligendi munere eſſe minimè poſſe cognoſcerent; nullum verò intelligendi munus ſine intelligibili, quod proprium Dei obiectum eſt, conſiſtere poſſe viderent; concluſerunt, apud Deum ſemper & ab æterno intelligentem, oportere eſſe ſempiterna quædam intelligibilia, quæ prima ſint, ſicut ipſe primum eſt intelligens, eademque æterna & immobilia, nè ſi hæc mutarentur, & Deus ſecundùm ea aliquam ſubire dici poſſet mutationem, vtpote qui ſimul cum tempore nouam perfectionem acquireret; quorum vtrumque in Deo parem abſurditatem continet. Cùm præterea hæc prima in Deo exemplaria non ipſi per modum accidentium, aut vti fabrica in mente artificis, inſint, ſed eadem, vt dixi, in ſimplici Dei eſſentia complicentur; hinc concluſerunt priſci ſapientes, omnia mundana Syſtemata, omnes rerum ſpecies & formas, omnia rerum indiuidua ſuas in Deo formas ab æterno habuiſſe, adeoque hominis, equi, leonis in Deo ideas, eundem Deum eſſe; verbo, omnia in Deo diuino modo ſe habere, adeoque non incongruum eſſe putauerunt, equum v. g. in Deo idealiter conſideratum, Deum ipſum aſſeuerare. Hanc tamen ſublimem conſiderationem Ægyptij poſteri non percipientes, rerum externas formas cum internis idealium rationum formis confundentes, paulatim idololatriam inuexerunt, dum ſingulas rerum naturalium ſubſtantias, ſiue animatas, ſiue inanimatas, nihil aliud, quàm quaſdam diuinæ ſubſtantiæ particulas exiſtimantes, diuino cultu proſecuti ſunt. Hinc animalia ſacra diuinitatis latibula crediderunt; de quibus cùm fusè in ſequentibus dicturi ſumus, hìc longiores eſſe nolumus; ſufficiat originem totius ſuperſtitionis & idololatriæ ex malè intellectis exemplarium in diuina mente ab æterno inexiſtentium intelligibilibus formis proceſſiſſe, hoc loco indigitaſſe. De ideis verò ampliùs tractatum vide in Theologia Ægyptiorum.

Idololatriæ Aegyptiacæ origo.

CAPVT III.

De Mundo Intellectuali ſiue Angelico.

Mundus Angelicus.

DEus æternus rerum creandarum ideis fœtus, quando tandem inſcrutabili voluntatis ſuæ decreto placuit æternas bonitatis ſuæ diuitias oſtendere, temporis initium condidit; cuius primo inſtanti Mundum produxit Angelicum, incorporeis & ab omni materiæ contagione remotiſſimis plenum; quem Ægyptij ⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲉⲧϭⲁⲥⲓϩⲱⲓ, id eſt, *Mundum ſuperexcelſum* vocant; Hebræi עולם יצירה, *Mundum formationis*, ſiue עולם המלאכים, *Mundum Angelorum*, aut *Mundum intellectualem*. quæ vt ritè intelligantur

Sciendum eſt, duo hoc loco æua conſiderari poſſe; primum ab æterno vſque ad initium temporis; alterum ab initio creationis in æternùm duraturum. In primo æternitatis æuo Deus ſubſtitit, fuitque ſolus, & cum Deo nihilum; ſunt enim æternitas, & primum eius æuum diuinæ quædam proprietates ſoli diuinitati congruæ, in quibus Deus conſide-

randus

Diuina solitudo in primo æternitatis æuo, siue ante rerum creationem.

randus est vt Deus, vt solus ab æterno sine creaturis, sine principio & origine. Itaq; in primo æuo Deus solus fuit,& cum Deo nihilum; præcessit enim æuum primum creationem omnium,& ipsum index est vnitatis & solitudinis diuinæ, quâ ab æterno, & à nullo principio sibi soli assistebat Deus, in seipsum ferebatur, voluebaturque, in se sibi præsens, seipsum collibrans, perspiciens, & agnoscens; sibiipsi, & nulli alteri, ab æterno generans, spirans, procedens, communicabatur; extra seipsum nondum erat profectus, nihil adhuc protulerat, eratque extra se infœcundus, imperuius, ignotus, vtpote in incomprehensibili caliginis suæ abysso reconditus. Erat tamen in seipso fœcundus, & numerosus, quippe trinus; sibiipsi quoque communis, sibi cognitus, sibi peruius. In hoc itaque æuo Deus nihil creauit. Nihil creare aliquando desijt, quando creare omnia cœpit, vniuersorum rationem adorsus. Nulli adstitit, nihilque fouit ab æterno, quia extra se nihil erant omnia. Desijt autem solus esse in secundi æui exordio, in quo creare cœpit, atque adeo mox plurimus, vt ita dicam, euasit æuo secundo, qui in primo æuo, & ab æterno creare omnia decreuit, potuit, & voluit; quique in primo æuo in seipso trinus, numerosus, & fœcundus fuit, in secundo æuo pariter numerosus, & fœcundus fuit. Interioris Trinitatis sacratissimæ personæ, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus sunt. Exterioris Trinitatis Deus, Angelus, Homo; qui licet quoad substantiam ab inuicem distinguantur, nexu tamen in vnum conspirant, sibique inuicem adglutinantur. Nam ex cunctis creaturis Angelus duntaxat, & homo, vt diuinæ lucis participes, in Deum euadunt, & participatione, vt ita dicam, Dij sunt. In primo itaque æuo Deus de sua substantia creauit nihil; at in secundo æuo de nihilo vniuersa, quæ postquam facta sunt, desijt esse nihilum. Medium duorum æuorum posuit Deus tempus, quod est prior secundi æui pars,& est metrum, siue mensura singulariū & indiuiduorū; tempus verò creationis, absolutionis, & consumationis omnium, tota est Mundi huius duratio; Numerus enim specierum omnium perfectus est, & creatus à Deo in hexade dierum, at vniuscuiusque speciei quantitas, & partium, siue singularium numerus, vniuersa visibilis huius Mundi duratione & permanentia absoluendus & complendus est. Statuit autem Deus corporeum hunc visibilemque Mundum in tempore, definiuitque illi principium & finem; librauit illum inter duplex æuum; complet denique in præsenti Mundo, perficit, absoluit, gignitque, quod in futuro toto æuo continebit, saluabitque in esse suo. In primo æuo vti nihil creauit Deus, ita in futuro nihil creaturus est, nulli nouæ substantiæ esse largiturus; cùm nihil in æuo secundo futurum sit, quod ortum non habuerit in præsentis temporis duratione. Angelos in temporis initio creauit in instanti, materiem deinde pariter in instanti, ex qua sensibilium creaturarum species in tempore & numero sex dierum perfecit, & compleuit; rationalem item animam protulit in temporis momento, ex qua & ex materia humanam substantiam sexta supremaque die compegit, conflauit, perfecit. In futuro æuo Deus conseruabit & Angelos, & materiem, & animas rationa-
les

In primo æternitatis æuo Deus in seipso tantùm fœcundus.

In 2 æternitatis æuo Deus extra se fœcundus.

Tempus est medium inter primum & secundum æternitatis æuum.

Mundus sensibilis medius inter vtrumque æuum.

In primo Mundi sensibilis instanti Deus creauit Angelos.

les, propter quas & materiam in idem æuum introduxerat. Nam ex materia instaurabitur corpus humanum, vel in fœlicitatem, vel pœnam æternam; reliqua verò in finem hominis creata sunt, vti animalia, vegetabilia, similiaque, & temporis tantùm gaudebunt priuilegio. Patet itaque, etiam iuxta orthodoxam doctrinam, ex hisce Dei ab æterno per tempus in æternitatem processus; quibus quidem ita præsuppositis, iam videamus, quomodo Deus Angelicum Mundum produxerit.

Ægyptij putârunt Angelicum Mundum ab æterno Deo coëxtitisse, vt alibi fusè demonstratum fuit; quo quidem à nostra Theologia plurimùm differunt, dum supremi Mundi Genios vel Intelligentias nihil aliud quàm quasdam diuinitatis particulas asserunt, particulares inquam Deos & Numina. Mundum dicunt intellectualem, quia ad Archetypi Mundi exemplar conditi sunt, & maioris Mundi vti œconomiam administrant, ita totam quoque continent in seipsis, non sub materiali, sed eminentiori quodam modo, scilicet Angelico, vt rectè docet Iamblichus; qui & totum Mundum intellectualem in nouem Classes distribuit. Primum locum assignat Dijs supramundanis, alterum Archangelis, tertium Angelis, quartum Dijs cœlestibus pedissequis supramundanorum, quintum Dæmonibus, sextum Heroibus, septimum Principatibus, octauum Principibus, nonum denique Animabus; imitans in hoc quodammodo nouem Angelorum ordines ab Orthodoxis constitutos.

Aegyptij putabant Angelos fuisse ab æterno.

Iamblichus diuidendo Mundum intellectualem in nouem classes, adumbrat nouem choros Angelorum.

Nouem itaque diuinorum gradus asignat Iamblichus in Mundo Angelico, ex quibus duo primi, Dij & Archangeli, sunt supra Dæmonum latitudinem; postremus verò Animarum gradus infra Dæmonis potentiam; atque adeo sex intermedij, Dij cœlestes, Angeli, Dæmones, Heroës, Principatus, Principes, ad Dæmones rectè reuocari possunt.

Syri siue Chaldæi haud absimilia recitant, teste Mor Isaac in sua philosophia, vbi ita incipit c. 4.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] &c.

Verùm quia discursus longisimus est, omisso Syriaco textu subiungam Latinam interpretationem, quæ ita se habet:

Cœlestes itaque ordines dispositi sunt in tres cœtus; primus ordo dispositus iterum est in tres phalanges, quarum prima est Angelorum, secunda Archangelorum, tertia Principatuum. Secundus Ordo cœtuum intermedius dispositus est antiquitùs in Potestates, Virtutes, Dominationes, qui iterum diuisi sunt in varias Classes. Tertius Ordo continet Thronos, Seraphim, Cherubim, multioculos, & portant thronum gloriæ Dei. Sed Classes & varia munera alibi eloquenter describit his verbis: *Et quemadmodum Deus natura sua bonus, diues, & sapiens, ita creauit ex nihilo Mundum magnum naturarum intellectualium, subtilium,*

Interpretatio Mor Isaac de ordinibus Angelorum. c. 4. de creatione mundi.

lium, & spiritualium, fulgentem in natura intellectuali, omnis mutationis & corruptionis experte, scilicet Angelos bonos & fælices in natura sua, omnia cognoscentes. Absconditæ sunt operationes eorum, solis ipsis manifestæ, nos verò quales sint non possumus cognoscere. Et disposuit eos in tres ordines; & in singulis, tribus ordinibus tres aliæ sunt phalanges; & singulæ phalanges diuisæ sunt in series suas, & exercitus in exercitus; & in singulis seriebus est ordo legionum; & in singulis legionibus Chiliarchi & Hecatontarchi; & ipse qui fecit eos, solus nouit numerum eorum, & qualitates eorum. Et supra tripartitos ordines constituit alium ordinem supremum, qui stat in porta regni essentiæ suæ; & posuit caput singulis ordinibus, & seriebus singulis ܚܝܠܘܬܐ, *id est, Virtutes, & statuit cum eis legiones, & phalanges, & exercitus copiosos, quos ipse solus nouit; & distinxit eos in decades certas, & inde deduxit principium computando numerum eorum, & ascendere fecit vsq; ad decem; & deinde incipiendo à capite, disposuit in alias decem decades, & has iterum in alias decem decades, quæ ascendunt ad multa millena millia, quæ à denario numero vltrò citròque non recedunt. Est enim numerus denarius summa summans omnem summam. Hinc primò decem sunt ordines Virtutum cœlestium, quas Altissimus caput & principium omnium disposuit; & hoc est arcanum perfectionis numeri denarij, & trium Chororum aliorum, & per hoc nobis innotescit mysterium Trinitatis, & mysterium vnitatis Dei, & essentiæ ipsius, & substantiæ, & naturæ, & voluntatis vnius Domini vnientis omnia, & hos tres ordines; qui pari pacto singulas series diuisit in tres Choros, & singulos Choros in tres exercitus, ter verò tria adfert secretum magnum trinitatis personarum, singulæ substantia æterna; & singulos exercitus ordinauit iterum in alias & alias Classes, & in singulis Classibus legiones, quarum non est numerus, vnde mysterium resultat incomprehensibilis diuinitatis.*

Numerus Angelorum ex interpretatione Mor Isaac.

Continet autem Legio 36000, quæ faciunt tres myriades, singulæ myriades conficiunt 12000, & singulis legionibus præsunt tria capita, singulis verò myriadibus 1 caput, & sub ipso 12 Chiliarchæ, 10 Centuriones, suntq; Principes super centum sibi subditos, & sub vnoquoque Centurione decem Archontes seu Præfecti, vnusquisq; caput suæ decadis. Atque hi sunt tres ordines diuisi in nouem choros, seu series, seu 27 acies, seu castra, seu exercitus. Habet autem vnaquæque acies tres ܛܟܣ̈ܐ *ordines, & vnusquisque ordo tres legiones, & iterum triniter diuiduntur. Verùm omnis legio continet tres myriades, singulæ myriades duodecim millia, quamuis alij dicant 10000. Nonnulli quoque dicunt, quòd legio facit 32000. Nos verò accuratè sategimus scribere desuper, sicut credimus, & audiuimus, & examinauimus, & numerauimus, id quod notum nobis, & quod audiuimus, & non siluimus, & laudauimus operationes eorum, & quòd is solus nouit ordines eorum, & numerum eorum, & qualitates eorum; quantum tamen nobis licuit, numerus eorum ad denarium ascendit, & indicat secretum magnum.* Hæc Mor Isaac in Philosophia sua Syriaca, vbi & fusè omnium operationes, virtutes, qualitates, præsidia describit.

S. Dionys. Areopag.

S. Dionysius Areopagita Mundum Angelicum in tres primùm Hierarchias diuidit, singulasque iterum in tres Choros, vt sequitur:

Πᾶσα ἡ θεολογία τὰς οὐρανίας οὐσίας ἐννέα κέκληκεν ἐκφαντορικαῖς ἐπωνυμίαις. Ταύτας ὁ θεῖος ἡμῶν ἱεροτελεστὴς εἰς τρεῖς ἀφορίζει τριάδας. καὶ διακοσμήσεις. Τοὺς δὲ γὰρ ἁγιωτάτους θρόνους, καὶ τὰ πολυόμματα, καὶ πολύπτερα τάγματα. Χερουβὶμ Ἑβραίων φωνῇ, καὶ Σεραφὶμ ὀνομαζόμενα, &c.

δευτέραν δὲ εἶναι φησὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἐξουσιῶν, καὶ κυριοτήτων, καὶ δυνάμεων συμπληρουμένην. καὶ τρίτην ἐπ' ἐσχάτων τῶν οὐρανίων ἱεραρχιῶν τὴν τῶν Ἀγγέλων τε καὶ Ἀρχαγγέλων, καὶ Ἀρχῶν διακοσμήσιν. Id est, *Subſtantias cœleſtes omnis Theologia nouem explanatorijs nominibus appellauit; has diuinus noſter initiator* (intellige S. Paulum) *in tres ternarias diſtinxit diſtributiones; ac primam quidem ait eſſe illam, quæ circa Deum aſſiduè verſatur, illiq; iugiter adhærere creditur; ſanctiſſimos enim Thronos, & pluribus oculis aliſq; præditos ordines Cherubim vocabulo, & Seraphim appellatos, immediatè iuxta Deum ante alios eminenti propinquitate locatos eſſe, ſacrorum aſſerit eloquiorum explanatione comprobari. Secundam verò deſignat illam, quæ Poteſtatibus, Dominationibus, Virtutibuſq; completur. Tertiam denique, eamque cœleſtium Hierarchiarum vltimam eſſe dicit, Angelorum, Archangelorum, atque Principatuum diſtributionem.* Alio tamen ordine huiuſmodi Hierarchias recenſet S. Gregorius: *In prima* collocat *Seraphim, Cherubim, & Thronos; quorum primi conſiderant bonitatem, ſecundi veritatem, tertij æquitatem; in primis quoque Deus amat vt charitas, in ſecundis cognoſcit vt veritas, in tertijs ſedet vt æquitas. In media ponit Dominationes, Principatus, Poteſtates; quorum primi officia regunt Angelorum, ſequentes capitibus præſunt populorum, alij Dæmonum coërcent poteſtatem; item in primis Deus dominatur vt maieſtas, in ſequentibus regit vt Princeps, in vltimis tuetur vt ſalus. In poſteriore Hierarchia collocat Virtutes, Archangelos, Angelos; ad quorum priores miraculorum pertinet operatio, ad ſecundos ingentium negotiorum denunciatio, ad tertios denique humanæ cuſtodiæ ſollicitudo; in primis operatur Deus vt virtus, in ſecundis reuelat vt lux, in tertijs nunciat vt inſpirans.* Et quoniam totus Angelicus Mundus in hunc finem à Deo diſpoſitus eſt, vt ſit diuinitatis vndiquaque perfectiſſimum ſimulachrum, id eſt, archetypi Mundi immediata & proxima ſimilitudo, per quos Deus vniuerſum Mundum gubernat; intellectualibus & rationalibus creaturis potiſſimùm competit, vt ſicuti Hierarchici Chori Deum, iuxta ordinem ipſis à Deo præſcriptum, imitantur, inferiores ſuperioribus ſe ſubmittendo; ſic homines & Deum, & Hierarchicos ordines exprimant, vita ijs congrua; quod fiet, ſi Seraphinis aſſimilemur per ardentem charitatem, Cherubinis per aſſiduam rerum diuinarum contemplationem, Thronis per æquitatem & iuſtitiam, Dominationibus per dominium quo affectibus terrenis paſſionibuſque dominamur, Principatibus per humilem ſubiectionem factam ſuperioribus, Poteſtatibus per reſiſtentiam tentationum à Diabolo immiſſarum, Virtutibus per continuũ virtutum exercitium, Archangelis per inſtructionem, quæ fit, proximos ad iuſtitiam erudiendo; Angelis denique per obſequia mutua proximis præſtita.

l. 2. moral.

Diuiſio Angelicarum Hierarchiarũ.

Angelicus Mundus ſimillimus Mundo Archetypo.

Homines poſſunt exprimere Ordines Hierarchicos.

Hebræi alium in Angelico Mundo ordinem ſeruant, quem ſuprà in Cabala eorum fusè explicauimus, vbi & numerum Angelorum, iuxta eorum opinionem, definitum reperies. Arabes tametſi ſolitis ſuperſtitionibus intenti, Angelicum Mundum ſymbolicis inuolucris deſcribunt, dum ſingulis ordinibus varias formas attribuunt, brutorum, & hominum, eum tamen non niſi ad mentem Ægyptiorum recitant. Diuidunt autem eum in tres ordines: primo præficiunt Gabrielem, ſecundo Seraphielem, ter-

Hebræorum traditio de Angelicis Choris.

tio Michaelem. ita autem ratiocinatur in hiſtoria Saracenorum Kaab.

Kaab.

في جبراييل ايه تدل على انه افضل من الملايكه وهو روح الامين له ستة اجنحه
في كل جناح مايه جنح وله من ورا ذلك جانحان اخضران لاينشرهما الاليلة القدر
وله جانحان اخران لاينشرهما الاعند هلال القمر وجميع اجنحته من انواع الجوهر
ومع ذلك هو ابلج الجبين براق الثنايا ابيض الجسد اسود الشعر لونه كالثلج بياض
قدماه مغوصتان بالنور صورته تملا ما بين السما وما بين الارض عن المعمور ملايكه
الذي سلطهم جبراييل لايعدوا ولا يعلم عددهم الا الله تعلى ☼

Deſcriptio Gabrielis ex Kaab in hiſtoria Saracenorum.

In Gabriele, inquit, *ſignum eſt, quod denotat eum Angelorum excellentiſſimum eſſe, & eſt ſpiritus fidelis. Sunt ei ſex alæ, in ſingulis alis aliæ centum alæ, & ſunt ei retrò duæ alæ, virides; non extendit eas niſi nocte ſummâ; & ſunt ei aliæ binæ alæ, non extendit eas niſi ad Lunam ſiue Nouilunium; & omnes alæ eius conſtant omni genere gemmarum. Præterea ipſe crocea habet ſupercilia inſtar fulgoris coruſca; dentes duos candidos, corpus nigrum, capillos inſtar niuis albos, veſtigia pedum eius plantata in luce; figura eius implet quantum inter cœlum & terram vſque ad ſtationem Angelorum, quorum Rex eſt Gabriel; non nouit numerum eorum, niſi Deus excelſus.* Vidimus primum ordinem, iam videamus ſecundum ordinem ſub dominio Seraphielis.

وقل كعب ومن ورا البيت المعمور ملايكه لا يعدوا ولا يعلم عددهم الا الله
تعلى وقد وكل بهم ملاك سرافياييل ملاك عظيم وله سبعون وجه في كل وجه
سبعون فم في كل فم سبعون لسانا في كل لسان سبعون يسبح الله تعالى بها وفوق
هاولا ملايكه اخرون اعظم منهم وبينهم وبين من دونهم حجاب حتي لا يحرقون من
دونهم ومن فوقهم ملايكه يسقط الجمر من افواههم بعدد تسبيحهم يخلق الله تعالى
من تلك الجمر ملايكه يطيرون في الهوي بالتسبيح ومن فوق ذلك ملك عظيم على
صورته الادميين ومن فوق ذلك ملايكه اخرون اعظم خلقا لا يعلم عددهم الا الله تعلى
وفي السما السابعة البحر غير مساحة وفيه ملايكه وفي ايديهم حراب من جوهر طول
كل حربه مسيرة مايه عام وقد وكل الله بهذا البحر ملاك يقال له ميكاييل لا
يعلم احد صفه ولا صفه راسه ولا عدد اجنحته الا الله تعلى ولو ان هذا الملاك يفتح
فاه لاحترق اهل السموات والارض من نوره وهو القايم على البحر المذكور ☼

Deſcriptio Seraphielis Angeli ex Kaab.

Et dixit Kaab, retrò domus eſt habitata ab Angelis innumeris; non ſcit numerum eorum, niſi Deus excelſus. Præeſt autem eis Seraphiel Angelus magnus, cui ſeptuaginta facies, in vnaquæque facie ſeptuaginta ora, & in vnoquoque ore ſeptuaginta linguæ, in vnaquaque lingua ſeptuaginta idiomata, quibus Deus excelſus laudatur: & ſuper hoſce ſunt alij Angeli maiores præcedentibus; & inter illos, & illos qui infra eos ſunt, velum ſiue ſeptum eſt, vt non comburantur ab ijs, qui infra ſunt, & qui ſupra ſunt Angelis; deciditq́; carbo ex ore ipſorum, iuxta numerum horum; creauit Deus excelſus ex hoc carbone Angelos, qui volant in aëre, & ſupra hos Angelus magnus forma hominis; & ſuper ipſum Angeli alij maiores dictis; non ſcit numerum eorum niſi Deus excelſus; & in cœlo ſeptimo mare immenſum, & in eo Angeli, in quorum manibus gladij ex gemmis pretioſis, longitudo vniuſcuiuſq́; gladij continet ſpacium, quantum quis centum annis iter conficiat. Præfecit autem Deus huic mari Angelum qui dicitur Michaël; non ſcit quiſquam naturam eius, & qualitatem capitis eius, nec numerauit quiſquam alas eius, niſi Deus excelſus; & quandocunque hic Angelus os ſuum aperit, ignis effi-

efficaciâ vruntur habitatores cœli & terræ, & consistit supra dictum mare.

Hanc narrationem nonnulli ex Mahumetanis ad verbum seu literam intelligunt; sapientiores tamen, quas fabularum huiusmodi pudet, ad symbolicos & mysticos sensus confugiunt, quemadmodum in proprio libello de natura Angelorum ostendit Amed filius Hali, qui per septuaginta facies, septuaginta nationes, quibus præest; per ora septuaginta, totidem benedictiones; per septuaginta linguas & idiomata, totidẽ hymnos, quibus Deum continuò laudant; per alas, omnipræsentiam; per mare, ingens habitaculum cœlestium spirituum; per gladium centum annorum itineris, potestatem iurisdictionalem per centum annos, quibus euolutis alij succedunt alijs potestatibus præditi. Pergit porrò Kaab ad tertium Angelum Azaëlem, quem hisce verbis describit: Mystica explicatio habitus Angelorum ex Amed. Amed.

واما ملاك الموت فاسمه عزرايل ومسكنه في سما الدنيا وقد خلق الله تعالى
له اعوان بعدد كل من يذوق الموت رجلاه في تخوم الارضين السابعة السفلى وراسه
في السما العليا عند اخر الحجاب واوجهه ثلثمايه وستون عين في كل عين ثلثماية
اعين وله ثلثمايه وستون لسانا في كل لسان ثلاثة السن وله ثلثمايه وستون يد
في كل يد ثلثة اياد وله ثلثماية وستون رجلا في كل رجل ثلثه ارجل وله اربعة
اجنحه جناح بالشرق وجناح بالمغرب وجناح اخر الحجاب وجناح في الارض وعدد
الملايكة تحته لا يعلم الا الله ۞

Rex verò mortis, cuius nomen Azaël, habitat in Cœlo Mundi, & creauit ipsum Deus in auxilium omnibus, qui gustant mortem: pedes eius in extremitatibus terrarum septem inferioribus, & caput eius in Cœlo supremo, iuxta quoddam septum; & facies eius habet 360 oculos, in singulis oculis tres oculi; & sunt ei 360 linguæ, singulis linguis tres aliæ linguæ; & sunt ei 360 manus, & in singulis manibus tres manus; & sunt ei 360 pedes, & in singulis pedibus tres pedes; & sunt ei 4 alæ, ala in Orientem, ala in Occidentem, ala in septum supremum, ala denique in terram extensa, & numerum Angelorum sub eo non scit, nisi Deus. Descriptio Azaelis ex Kaab.

Ecce hæc est Philosophia Mahumetanorum de Mundo Angelico, eiusque varijs Classibus; quæ tametsi rudiores ad literam intelligant, non indecenter tamen ad potestatem & virtutes mirificas dicti Angeli transferri possunt, quemadmodum paulò ante ex Amed Ben Hali ostendimus. Quis enim tam insipiens, nè dicam stolidus foret, qui purissimis spiritibus, & ab omni corruptionis materialis conditione remotissimis, tot corporea instrumenta, tam monstrosas & inconceptibiles formas attribueret? Atque hæc ex Orientalium monumentis deprompta adducere libuit, vt Angelici Mundi compages omnium nationum calculis comprobata luculentiùs pateret, de quibus & in sequentibus plura adducemus.

CA-

CAPVT IV.

Mundus Sidereus.

MVndus Sidereus nihil aliud eſt, quàm totius machinæ è cœlis conſtitutæ compages. Cœlos autem quidam decem, nonnulli octo, alij è ſeptem Planetarum orbitis ſideream hanc compagem conſtituerunt; de quibus quid Græci, Hebræi, Arabes, Chaldæi, & Ægyptij primùm ſenſerint, à quibus omnes alij acceperunt, videamus.

§ I.

De Græcorum, & Hebræorum Syſtemate.

GRæci non ſecus ac omnes reliqui Orientales, Mundi Syſtema hieroglyphicè conſtituebant, hoc pacto. Elementari Mundo, Planetis, & Aplani, nouem Muſas, veluti dictorum Orbium animas præponebant. Thalia Elementis; Clio cœlo Lunæ; Calliope cœlo Mercurij; Terpſichore cœlo Veneris; Melpomene cœlo Solis; Erato cœlo Martis; Euterpe cœlo Iouis; Polyhymnia cœlo Saturni; Vrania denique Aplani ſiue ſtellarum fixarum Orbi aſſidere credebantur. Supra Aplanem verò throno inſidentem ponebant Apollinem cum tribus Charitibus, cythara, & heliotropio; cuius pedibus ſubdebatur Draconis cauda, qui per omnes ſphœrarum ordines diffuſus, tandem in tricipitium terminabatur. Per Apollinem animam Senſibilis Mundi indicabant; cytharam in manu tenet, quâ concentus & harmonia, quam Mundo inducit, notabatur. Per Heliotropium rerum inferiorum cum ſuperioribus nexus harmonicis rationibus introductus ſignabatur. Tres gratiæ Apollinis in hoc Mundo ſplendorem, liberalitatem, & charisſmata Mundo conceſſa, exhibebant. Serpens Apollinis referebat vim genitalem per vniuerſum Mundi corpus diffuſam; tricipitium Draconis terræ innixum, triplicem notat, quâ terram fœcundat, virtutem, humectatiuam, calefactiuam, & ſeminalem, quas ad omnem generationem cucurrere conſtat. Hebræi quoque, vti in Cabala docuimus, ſingulis ſphœris ſuos Angelos attribuebant; decimam autem reſpondere volebant virtuti diuinitatis in abſcondita eſſentiæ ſuæ abyſſo latenti, id eſt, Menti primæ archetypæ, quam & *Enſuph*, id eſt, *infinitum* dicebant. Verùm cùm hæc omnia vberrimè expoſuerimus in Obeliſco Pamphilio fol. 242 & ſequentibus, nihil aliud hic niſi figuram apponendam duxi, ex qua mentem Veterum Græcorum luculentiùs percipies.

§ II.

§ II.

Syſtema Mundi Siderei, & Elementaris, ab Aegyptijs hieroglyphicè expreſſum.

AEgyptij vti in omnibus naturæ myſterijs exprimendis, ita & in mundani Syſtematis repræſentatione vel maximè ſingularis ingenij ſpecimen dederunt; quemadmodum ex ſequenti hieroglyphico Schemate patet, quod ex tabula Bembina deſumptum, & in Prodromo explicatum hìc denuo adducere viſum eſt.

Figura κανθαρόμορφος eſt, ſiue ex humana & Scarabæi forma compoſita; inter quas quinque circuli, Orbitarum Planetariarum indices, interſeruntur; capite Lunam tenet; quæ intra Lunæ concauum continetur Crux anſata, illa elementaris Mundi nota eſt; tabulam chelis continet, voce Φύλο, quod amorem denotat, inſignitam; globus alatus ſerpentibus hinc inde emergentibus, Numen triforme, ſiue animam Mundi triformem, vniuerſum virtute ſuâ animantem, indicat. Et ſingulæ quidem partes, ex quibus hierogrammatiſmus conſtituitur, cùm fusè in Prodromo Copto expoſitæ ſint, hîc longiores eſſe noluimus; vnde relicta earundem nouâ interpretatione, hoc loco ſolùm Mundani Syſtematis per eas indicati conſtitutionem ex eodem Prodromo repetemus. (Syſtema Mundi iuxta Ægyptios.)

Primò igitur Ægyptij hoc Schemate ideali ſummo ingenio totius Mundi Syſtema, corporum ſeriem, omnemque mundanarum partium nexum deſignabant; quod verum eſſe ex ſequentibus patebit. Tradit Albumazar, alijque Arabum Aſtrologi, Ægyptios Solem inter duos Mundi quinarios poſuiſſe, nempe ſuper hunc Planetas quinque; ſub hoc Lunam & quatuor Elementa, vt ſequitur. (Albumazar.) (Sol medius inter quinq; planetas, & Lunam, & quatuor Elementa.)

1	ⲣⲉⲫⲁⲛ	زحل	Saturnus
2	ⲡⲓⲍⲉⲩⲥ	المشتري	Iupiter
3	ⲙⲟⲗⲟϫ	المريخ	Mars
4	ⲥⲟⲩⲣⲟⲧ	الزهرة	Venus
5	ⲡⲓⲉⲣⲙⲏⲥ	عطارد	Mercurius
	ⲡⲓⲣⲏ	الشمس	Sol
1	ⲡⲓⲟϩ	القمر	Luna
2	ⲡⲓⲭⲣⲱⲙ	النار	Ignis
3	ⲡⲓⲑⲏⲟⲩ	الهوا	Aër

Aqua

4	ⲡⲓⲙⲱⲟⲩ	الما	Aqua
5	ⲡⲓⲕⲁϩⲓ	الارض	Terra

Quod ſanè tunc verum eſſe cognoui, cùm primùm in abdita huius ſacræ ſculpturæ perueni. Vides quàm aptè in eo Horus ſeu Sol, veluti Cœli Rex ac Dominus vnicus, duos inter quinarios medios, ſuperiorem quinque Planetarum, & inferiorem Lunæ Elementorumque conſtituatur? Sed audiamus de his Marſilium Ficinum l. de Sole c. 6. *Solem*, inquit, *quaſi Dominum omnes in Mundo medium, quamuis diuerſâ ratione, conſtituere; Chaldæi quidem medium Planetarum; Ægyptij verò inter duos Mundi quinarios, nempe ſuper hunc Planetas quinque, ſub hoc Lunam, & quatuor Elementa; propinquiorem verò terræ, quàm firmamento poſitum à prouidentia putant, vt eius feruente ſpiritu & igne Lunæ, aëris, aquæ humor, & craſſa terrenorum materia foueretur.* Quàm hæc vera ſint, figura hieroglyphica clarè oſtendit; eiſque eruditiſſimus Rambam Ægyptius l. 2. מורה נבוכים More nebuchim c. 9. ſubſcribit, vbi ita clarè hoc Mundi Syſtema Ægyptiacum depingit, vt ex hac ſacra ſculptura veluti ex πρωτοτύπῳ quodam id adumbraſſe videatur; verba eius ſunt:

Ficinus l. de Sole.

Rambam.

דע כי גלגל נוגה וכוכבים מחלקת בחם בין הראשונים מאנשי חלמדים אם הם למעלה בין השמש או תחת השמש מפני שאין שם מופת יורנו על סדור שני הכדורים האלה והיה דעת הראשונים כולם שכדורי נוגה וכוכב למעלה מן השמש והדע זה והכינתו מאר ואחר כן בא פטלמיוס והכריע היתם מתחת ואמר שהוא הנאות כענין הטבעי שהוא השמש באמצע ושלש כוכבים למעלה ושלש למטה סוף דבר יהיה הענין כן אולא יחיה הנה הראשונים כולם היו מסדרים נוגה וכוכב למעלה מן השמש זה היו מונים הכידורים הכידורי יהיה למטה וכידר השמש אשר היו למעלה ממנו בהכרת וכידור חחמשה הכידורים יולכים וכידור הכוכבים עומדים והגלגל מקיף בכל אשר אין כוכב בו:

Scito ergo, quòd in ſphœris Veneris & Mercurij controuerſia fuit inter antiquos, qui ſtudebant in Mathematicis, vtrum ſupra Solem ſint, an infra. Non enim vlla eſt demonſtratio ordinis harum ſphœrarum. Omnium tamen Antiquorum opinio fuit, quòd iſtæ duæ ſphœræ, ſcilicet Veneris & Mercurij, ſint ſupra Solem. Intende ergo in hoc, & ſcito. Verùm aliter opinatus Ptolomæus, ſub Sole eos conſtituit, aſſerens conuenientiùs eſſe naturæ, Solem in medio Planetarum, ita vt tres ſupra, tres infra ponantur, ordinare. Quicquid ſit, omnes primi Sapientes Venerem & Mercurium ſupra Solem ordinauerunt; & idcircò duas ſphœras numerauerunt, ſphœram Lunæ, quæ ſine dubio propinqua eſt nobis, & ſphœram Solis, quæ ſupra Lunam eſt neceſſariò; ſphœras autem quinque Planetarum pro vna reputabant, ſphœram ſtellarum fixarum pro alia, & Cœlum circum omnia, in quo non ſunt ſtellæ. Quod ſi ita eſt, dicemus, quòd numerus ſphœrarum, in quibus ſunt formæ ſtellarum (ſic enim ſtellas Antiqui vocabant, vt ſcitur ex libris eorum) *quaternarius eſt; ſphœra ſcilicet ſtellarum fixarum, ſphœra quinque Planetarum, ſphœra Solis, & ſphœra Lunæ; ſupra omnes verò ſphœra quædam, in qua nulla eſt ſtella.* Hæc Rambam: An non hîc quaternarius ſphœrarum clarè in noſtro hieroglyphico Schemate expreſſus videtur? certè expreſſiùs nihil. Quid enim aliud fulgida illa, ac radioſa

Explicatio hieroglyphici Schematis.

Sca-

Scarabæi pterygia, nisi rutilam stellarum fixarum sphœram significant, in qua 12 signa Zodiaci per duodecim Scarabæi digitos maiores indicata reponuntur? quid aliud globus ille quinque circulorum, nisi sphœram quinque Planetarum notat? vides sphœram Solis in Hori capite, & Lunæ sphœram in propria figura repræsentatam, elementarem Mundum includentem, quæ omnia ambit globus alatus, sphœra vidilicet inuisibilis, de qua paulò antè Rambam locutus est.

Nè verò hunc quaternarium gratis ab Ægyptijs confictum quispiam existimet, eius mysterium hic indicandum duxi. Ægyptij itaque cùm ex admirabili illo rerum omnium nexu & concatenatione deprehendissent, superiora corpora inferiora valde potenter mouere, & quatuor Elementa quatuor sphœris veluti principijs actiuis substerni; præterea sphœræ Lunari vim quandam efficacem inesse ad Elementum aquæ commouendum, Solari ad ignem, ad aërem (ob varias radiorum commistiones) quinque Planetarum sphœris, ad terram denique alterandam ipsi firmamento; quis non videt, eos magno ingenio hanc quadruplicem catenam, quadruplicia inferioris & superioris Mundi similia corpora similibus connectentem sub quaternario numero seu cubo mystico indigitasse? Singulæ sphœræ singulis respondent Elementis.

Atque ex his patet, quàm concinnè Ægyptij rerum omnium nexum sub hoc Symbolico Schemate repræsentârint. Verùm cùm à nemine adhuc, quod sciam, Systema cœlorum iuxta mentem veterum Ægyptiorum productum sit; ego in gratiam Philosophorum, & Mathematicorum id ab immemorabili temporum vetustate vindicatum hoc loco proponere volui.

Systema Mundi iuxta mentem veterum Aegyptiorum, cuius figuram in sequenti pagina contemplare.

DEmum cùm in hoc Mundo maiore vna circumferentia ita alteri adnexa sit, vt ad conuersionem Orbis superioris inferna conuersio quælibet gubernetur, totiusque circuitus ratio per amorem in quadam attractione & pulsione reciproca collocetur: præterea cùm in circumfusa Mundi machina connexis corporibus cunctæ naturæ mutuent inuicem, & mutuentur, ex communi autem hac cognatione concomitanter nascatur amor, ex amore similium attractus & propulsio contrariorum; verè Amorem vel eo nomine Magum rectissimè Veteres appellârunt; vnde quicunque in arte quauis & facultatum genere eò vsque peruenerat, vt ex analogia agentium rerum ad res passibiles, similium ad similes, contrariorum ad contrarias, naturalium operum rationem proximè visus esset imitari; hunc Veteres magum, & verè sapientem, incantamento & fascino potentem, in Diuorum penè numerum relatum nuncupabant. Nam vt rectè Mor Isaac in Philosophia sua Syra c. 6. philosophatur. Amorem Magum appellarunt Antiqui. Mor Isaac.

[illegible]
[illegible]

Scientiæ enim Magicæ ratio à supremis perficitur potentijs, vnà cum materijs terrenis, familiaritatem item ac conuenientiam supernis cum inferioribus, quæ sub Luna sunt, habentibus. Quibus cognitis, mira patrari posse, quis non videt? Est enim hoc præcipuum doctrinæ magicę caput præceptumque, vt vnum ab alio naturæ affinitate alliciatur, vel eiusdem dissimilitudine repellatur. Atque in hac scientia præ cœteris Ægyptij excelluisse feruntur. Hos enim, cùm inferiorum effigies cœlestibus vultibus subiectas cognoscerent, scilicet صورات الارض لصورات السما è certis Mundi materijs imagines certas, quas ab effectu diuinas illices Zoroaster appellat, eò quòd ijs magna prodigia operarentur, facere sub certo siderum positu consueuisse, Hali Arabs tradit l. de imaginibus cœlestibus.

Fundamentum Magiæ naturalis.

Habes igitur hieroglyphicum Systema pulcherrimum sanè & prorsus musicum, quod interuallis iunctum imparibus, sed tamen pro rata proportione distinctis, acuta cum grauibus temperans, varios æqualiter concentus efficit, etsi illum aures non capiant nostræ, quippe ad sublunares turbines, affectuumque procellas varias veluti ad catadupa Nili obsurdescentes; habes omnia Philosophiæ recondita in hoc vnico symbolico Schemate, in totius Mundi veluti compendio quodam & ἀνακεφαλαιώσει arcanâ rerum similitudine adumbrata. Cuius quidem vniuersam gloriam ab ipso vestibulo spectandam protinus exhibere nolui; tùm quòd illius ambitum, ac latè exporrectam ditionem nemo perlustret facilè nisi ingressus

Schema symbolicum Ægyptiorum compendium totius mundi.

gressus

greſſus altiùs vel ad vſque penetralia mentem direxerit ſuam; tùm quòd eiuſdem fulgor, atque infanda acies ſic omnes perſtringat animi neruos, omnemque exſuperet dicendi facultatem, robur, & copiam, vt nullum ſit adeo fœcundum ingenij flumen, nulla tam ſtudioſè affectata oratio, quæ veræ laudis huiuſmodi, aut ſpeciem, aut magnitudinem comprehendat. Præſtat igitur hanc ſcribendi rationem non tam longè quæſitis encomijs perſequi, quàm (quod fieri in huiuſmodi Ægyptiorum myſterijs ſolebat) ſolo ſilentio Numinis inſtar venerari, contentoſque eſſe ipſius imagine quâdam rudiuſcula, dum ſeſe Silenus hic prorſùs aperiat, radioque diuinitatis repentino cuncta perfundat. Hoc vnicum addo, qui mentem Ægyptiorum ſub hac ſculptura latentem penetrauerit, facilè, quid myſticum illud המקבלים Hammekkabalim pronunciatum velit, intelliget. Hammekkabalim.

שידע הסוד מחבור תפארת עם המלכות ביסוד אין סוף ומציאות חכמת מאין יצליח במאמרי וידע סוד ההרים הרמים:

Qui nôrit, quomodo in arbore Sephirotico coniungantur Tiphereth & Malcuth mediante Enſuph, & exitus fiat ſapientiæ de Meain; proſperabitur in verbis hiſce, & altiſſimorum montium ſecreta ſciet. Cognoſcet quoque, quo vergant ænigmatica verba Algazielis Arabis Philoſophi lib. de influentijs. Algaziel Arabes.

كل من يعرف السلسله التي يلغق بها العالم العلى مع التحتي هو يعرف الاسرار الطبيعه فيفعل المعجزات ❁

Quicunque nôrit vinculum ſeu catenam illam magnam ſuperiorem Mundum inferiori connectentem, ſciet omnia naturæ myſteria, & mirabilium patratorem aget. Eſt enim ille fons omnis felicitatis cœlitùs in terram deriuatus, quem Nilum cœleſtem Æthiopes dicunt. Vnde & illud prouerbium myſticum Æthiopibus vſitatum. Aenigmaticum pronunciatum Algazielis.

ገዮን፡ ፈለገ፡ ሰማይ፡፡

ዘይፈለሰ፡ ውኂቱ፡ በምድ፡፡

ምዩር፡ ተምልኣ፡ ጸበ፡ በዕለ፡፡

ወተምልእ፡ ሰእለኒ፡፡

Nilus cœleſtis eſt, qui deriuatus ſuper terram tuam replebit eam, & paſceris diuitijs eius, & deſiderium tuum adimplebitur. Sub hoc clarè reconditum illud Ægyptiacum ſuprà allegatum myſterium reperies.

ⲟⲩⲣⲁⲛⲟ ⲁⲛⲱ ⲟⲩⲣⲁⲛⲟ ⲕⲁⲧⲱ ⲁⲥⲧⲣⲁ ⲁⲛⲱ ⲁⲥⲧⲣⲁ ⲕⲁⲧⲱ ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲁⲛⲱ ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲕⲁⲧⲱ ⲧⲁⲩⲧⲁ ⲕⲁⲧⲉⲗⲁⲃⲉ ⲕⲉ ⲉⲩ ⲧⲩⲭⲏⲥ

Sub hoc admirabilem illum fontem operies, de quo ita in veterum Chaldæorum oraculis legit Pſellus : Φασὶ δὲ καὶ ἀρχικὸν ἥλιον ἀπὸ τῆς ὑλικῆς πηγῆς, καὶ ἀρχαγγελικὸν, καὶ πηγὴν αἰσθήσεως καὶ πηγαίαν κρίσιν, καὶ κεραύνιον πηγὴν, καὶ πηγὴν διοπτρῶν, καὶ χαρακτήρων πηγὴν, ἐπικαθῆσθαι τοῖς ἀγνώστοις συνθήμασι, καὶ πηγαίας ἀκρότητας, Ἀπόλλωνος, Ὀσίριδος, Ἑρμοῦ. *Ponunt & Solem Imperatorem, ſpeculorum fontem, &c. characterum fontem, incognitis ſignis & ſymbolis incumbentem, & ſummitates fontanas Apollinis, Oſiridis, Mercurij.* Quorum myſteria diſquiruntur apud Balgum, Eximidium, Ariaſtem, alioſque è turba Philoſophorum. Ex hoc luculenter denique patebit ſagaci animo, quomodo Amor Mundi ſit excellentiſſimus Metaphyſicus, Phyſicus, Aſtrologus, Muſicus, Geometra, Arithmeticus, Dialecticus, Rhetor, Poëta, Hiſtoriographus, Iuriſconſultus, Ethicus, Medicus, Nauta, Agricola, Architectus, Pictor, Venator, Hortulanus, Augur, & Παντομάντης, verbo abſolutiſsimus Magus. *Nemo igitur naturam adeat, qui hunc Pana non attraxerit.*

Amor omniſcius.

Ex dictis hactenus patet elementorum, corporumque cœleſtium in Syſtemate Mundano ordo & ſeries, ita vt Luna primam poſt Elementa, quæ concauo ſuo includit, ſphœram referat in Sidereo Mundo; Sol ſecundam, Mercurius tertiam, Venus quartam, Mars quintam, ſextam Iuppiter, Saturnus ſeptimam, ſtellæ fixæ ſphœram octauam exhibeant, globus verò alatus cœlum vltimum, quod omnia immenſitate ſuâ complectatur, complexa animet, animata fœcundet, fœcundata innato amore conſeruet. Quibus quidem ſingulis ſuos Genios, ſeu Intelligentias animatrices aſſociant; Lunæ apponunt Iſin, Ibimorpham; Mercurio Hermanubin Cynocephalum; Veneri Nepthæ Ægocephalum, quam & ⲥⲟⲭⲣⲱⲧ vocant; Soli Oſirin ἱερακόμορφον, id eſt, accipitriformem; Marti Typhonem Crocodilo incumbentem; Ioui ⲡⲓⲍⲉⲩⲥ hominem alatum regio throno inſidentem; Saturno Rephan ſenem macrum, alis & falce conſpicuum; Firmamento denique Scarabæoformium imaginum varia ſpectacula, quorum vnuſquiſque dictorum principalium Geniorum alias ſecum conſimilis figuræ Geniorum concatenatas cateruas trahit; quibus deinde ſphœram illam, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, per globum alatum omnia complectentem iungunt, veluti totius Mundanæ machinæ animam, & omnium complementum.

Ordo Cœleſtium corporum.

Genij Cœleſtiũ corporũ.

§ III.

Syſtema Mundi ex mente Arabum.

Abenephius Abenuaſchia

Atque hæc eſt Ægyptiorum de Mundo Sidereo Philoſophia, quæ omnia fuſiùs, vt ſuo loco oſtendetur, Abenephius & Abenuaſchia proſequuntur. Ab Ægyptijs verò Arabes ſuas de Sidereo Mundo fabulas accepiſſe videntur, qui in totidem Orbes Sidereum Mundum diuidunt, quos ſingulos Mundos appellant, ex diuerſis lapidibus pretioſis conſtructos, quibus & dicta Geniorum in varias formas tranſmutatorum

cateruas aſsignant. Verùm quia noua ſunt, & Latinis, Græciſq; incognita, hic apponam verba Abulheſſan Ben Abaſch, quibus omnia apprimè deſcribit. *Abulheſſan Ben Abaſch*

قال ابن عباس امر الله تعالى البحر الذي على الما ان يعلوا الى الهوي فخلق
منه السما في يوم وكانت ارض واحده يومين وخلق سما واحده في ارض واحده وما
بينهما في ستة ايام ثم تصنفت السما من الارض من خوف ربها وصارت سبع ارضين
وذلك قوله تعالى والسما الاولى من زمرده خضرا واسمها ترفيعا وسكانها ملايكه على
صورة الطير وقد وكل الله بهم ملاك اسمها سمعيل وهو حارسهم والسما الثانيه من
ياقوته حمرا واسمها قدوم وسكانها ملايكه على سورة العقاب والملك الموكل بهم اسما
صحابيل وهو حارسهم والثالثه من ياقوته صفرا واسمها ماعون وسكانها ملايكه على
صورة النسور والملك الموكل بهم اسما صفرابيل وهو حرسهم والسما الرابعه من
الفضه البيضا واسمها رملون وسكانها ملايكه على صورة الخيل والملاك الموكل بهم اسما
سلطابيل وهو حارسهم والخامسه من الذهب واسمها وتقا وسكانها ملايكه على صور
الحور العين والملاك الموكل بهم اسما كاكبيل وهو حارسهم والسادسه من درة بيضا
واسمها دما وسكانها ملايكه على صور الولدات والملك الموكل بهم اسما سمحابيل وهو
حارسهم والسابعه من نور تيلالا واسمها علينا وسكانها ملايكه على صور بني ادم
والموكل بهم اسما زراقييل فهو قال كعب وهولا ملايكه لا يفترون عن التسبيح
والتقديس والتهليل والعباده والقيام والقعود والركوع والسجود وذلك قوله تعالى
يسبحون الليل والنهار ولا يفترون قال عبد الله بن سلام وهو كروبين وروحانيون
وصافون وخافون وراكعون وساجدون فهم فوق بين جبال النيران بمنزلة رفيعه
يحمدونه ويقدسونه قال وفوق السموات حجب في الحجب ملايكه لا يعرف بعضهم
بعض لكثرة عددهم يسبحون الله تعالى في لغات مختلفه كلوعد القاصف ☼

Dicit Eben Abaſch: Præcepit Deus excelſus Mari, quod erat ſupra aquas, vt aſcenderet in aërem, & creauit ex eo cœlum in vno die, & fuit terra vna in biduo, & creauit cœlum vnum in terra vna, & quod eſt inter ea, ſpacio ſex dierum. Deinde diuiſum fuit cœlum à terra pauore Domini ſui, & in verbo eius excelſo facti ſunt ſeptem cœli. Primum cœlum factum fuit ex Smaragdo viridi, & nomen eius Tarphia; & habitauerunt illud Angeli ſub forma auium; & præſes eorum Angelus, cui nomen Samaël, & eſt gubernator eorum. Secundum cœlum ex margaritis rubicundis, nomen eius Kadum; & habitauerunt illud Angeli ſub forma Aquilarum, & Angelus præſes eorum nomen habet Sachabiel, & eſt cuſtos & gubernator eorum. Tertium cœlum ex hyacinthis fuluis, cui nomen Maun; & habitauerunt illud Angeli ſub forma vulturum; præfectus verò eorum Angelus eſt, cui nomen Saphraphiel, & eſt gubernator eorum. Quartum cœlum ex argento candido, cui nomen Ramalun; & habitauerunt illud Angeli ſub forma equorum; Angelus verò eorum vocatur Sabtabiel, & eſt cuſtos & gubernator eorum. Quintum cœlum ex auro, cui nomen Vataka; habitauerunt illud Angeli ſub forma puellarum,* (quas in ſuo paradiſo ſingulis ſectatoribus ſuis promittit Mahumethes) *& Angelus præſes eorum vocatur Kakabiel, & eſt cuſtos & gubernator eorum. Sextum cœlum ex perlis ſeu vnionibus, cui nomen Dama; & habitauerunt illud Angeli ſub forma puerorum; & Angelus præſes eorum dicitur Samgabiel, & eſt cuſtos eorum. Septimum cœlum ex luce coruſcante,*

Deſcriptio creationis ex mente Eben Abaſch.

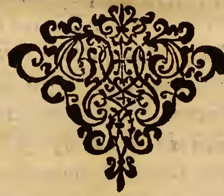
*Originale habet ارضين id eſt, terræ.

Cœlos ex Margaritis compactos Arabes ſomniarunt.

cui

cui nomen Aleina; habitant illud Angeli sub forma filiorum hominum, & Angelus præses eorum dicitur Zarakiel. Porrò Kaab dicit, isti sunt Angeli, qui non intermittunt vnquam à laude, sanctificatione, iubilatione Dei siue seruitio diuino, statione, sessione, genuflexione, adoratione, & iuxta verbum Altissimi eum Abdalla Ben Salam. *laudare noctu diuq; non cessant. Dicuntur, teste Abdalla Ben Salam, Cherubim, Spiritus, Ordines, trementes, genuflectentes, & adorantes, interq; montes igneos in habitatione excelsa laudant & sanctificant eum. Et supra cœlos septa siue vela sunt, & in septis Angeli; non scit vnus de altero, qui præ multitudine numerari nequeunt; laudantes Deum excelsum diuersis idiomatis veluti tonitruis; & supra septum Angeli, quibus prætenduntur cœli septem, & terræ septem, tantæ latitudinis spacio, quantum quis 700 annorum spacio non conficiat.* Hæc Kaab.

Hæc cœlorum descriptio tametsi fabulosa, suas tamen symbolicas expositiones sustinere potest. Quid enim aliud per varias illas pretiosorum lapidum structuras intelligitur, nisi mira diuersorum pulchritudinis graduum, quâ vnum cœlum alterum superat, varietas, virium potestas & commutatio? Explicatio iuxta sensum anagogicum. Quid per Angelorum varijs animalium formis transformatorum cateruas, nisi diuersa officia, vires, proprietates, quibus vnusquisque in proximè sibi inferiorem influit? quid per septum aliud nisi firmamentum, supremum Mundum Angelorum, à septem inferioribus cœlis discernens? Quemadmodum igitur hæc pleraque ex Hebræis & Ægyptijs acceperunt, ita symbolicè quoque intelligenda sunt; cùm vel ipse Apostolus & Euangelista Ioannes in Apocalypsi cœlestem ciuitatem, eiusque habitatores sub pretiosorum lapidum varijs structuris, animaliumque alis, oculis, alijsque speciebus mirè transformatorum similitudine expresserit. Sed typum Schematis Saracenici hìc appositum vide.

Systema Mundanum, vna cum Angelis singulorum præsidibus, ex mente Arabum.

X Mare magnum sine fine.

IX Aliud Septum plenum Angelis.

VIII Cœlum Septum Angelorum plenum, quod Firmamento respondet.

VII Cœlum lucidum dicitur Aleina, Angeli sub forma humana, præses eorum Zarakiel.

VI Cœlum ex perlis seu vnionibus dicitur Dama, Angeli sub forma puerorum, præses eorum Samgabiel.

V Cœlum aureum dicitur Nataka, Angeli sub forma puellarum, præses eorum Kakabiel.

IV Cœlum argenteum dicitur Ramalun, Angeli sub forma equorum, præses eorum Sabtabiel.

III Cœlum hyacinthinum dicitur Maun, Angeli sub forma vulturum, præses eorum Saphraphiel.

II Cœlum gemmeum, nomen Kadum, Angeli præsides aquilina forma, præses Sachabiel.

I Cœlum Smaragdinum dicitur Tarphia, Angeli Ornithomorphi, præses Samaël.

Ignis.

Aër.

Aqua.

Terra.

§ IV.

§ IV.

Syſtema Mundi ex mente Syrorum.

Mor Iſaac. MOr Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca ſingulis decem cœlis ſuos Angelicos adiungit Choros, veluti gubernatores eorum; quæ omnia, ſi monſtra Angelorum excipias, præcedentibus congruunt. Sic itaque diſcurrit:

[Syriac text illegible]

Omitto cœtera, quia nimis longa ſunt, & ſubiungo interpretationem latinam, quæ hæc eſt.

Quem-

*Quemadmodum Deus in cælis constituit decem ordines virtutum, & multiplicauit potestates, sic diuisit & terminauit sidereum Mundum, qui est supra nos, in decem orbitas, quarum vnaquæque vocatur cœlum; quod verò supra omnes est, cœlum vocauit cœlorum, & aquæ quæ super cœlos sunt, ipsæ aquæ, illæ supercœlestes, id est, aquæ, quæ sunt supra expansum firmamentum; & disposuit eas in tria expansa, & in singulis orbitis in hisce expansis stellas in numero denario, tametsi eas non numeremus, nec præ summa altitudine earam videre queamus. Super omnia hæc expansa mare magnum est, infinitum, & sine vllo termino immensum, typus diuinitatis altissimæ, infinitæ, & immensæ. & primò quidem extra aërem, qui circumdat nos, est æther, & ipse igneus, qui sparsus est inter nos & dicta expansa, quæ sunt supra nos. Expansum primum Lunæ diuisum est in tres orbes; primus est, in quo Luna circumit, & assimilatur Angelis in primo Choro dispositis; Secundus est circulus Hermis, id est, Mercurij, qui & Nebo, & Autrod dicitur, & assimiliatur Choro Archangelorum; Tertius orbis est, in quo vagatur stella Veneris, quæ & Beltis, id est, Domina, & Aphroditis, vel Zohare dicitur, & assimilatur Principatibus. Expansum verò secundum seu medium est Solis orbis, inter orbes quartus; assimilatur Choro Potestatum. Quintus verò siue secundus à Sole Orbis est, in quo ambulat Marig, id est, Mars, qui & Aris dicitur, & assimilatur Choro Virtutum. Sextus verò Orbis à Luna, & tertius à Sole est Orbis medius, in quo ambulat stella Iouis, qui etiam Bel, & Zæus, & Mestari dicitur, & respicit Chorum Dominationum. Expansum verò tertium dicitur Chroni siue Saturni, & assimilatur Choro Thronorum. In octaua denique sphœra sunt stellæ lucidæ omnes numero 1122, & assimilatur Choro Cherubim, qui sunt multioculi & splendidi. In nona sphœra tametsi stellæ ambulant, illæ tamen ob altitudinem sub numerum non cadunt, & assimilatur Choro Seraphim. Et supra hoc expansum decimum est, quod dicitur Corona signorum; quæ in eo stellæ sunt, vt ob excessiuam altitudinem eorum latent, sic nec videri possunt, sunt enim tanquam nubes minutæ, sicut spacium illud, quod apparet in via straminis (*id est, lactea*) & simile est hoc expansum supremum & decimum coronæ signorum, Choro illi excelso stellarum Luciferi, qui vnà cum suis cecidit; & quemadmodum horum numerum nescimus, ita & numerum, & qualitatem Angelorum, qui ibi fuerunt; & quemadmodum illi diuini luminis splendore obcœcati, caligine inuoluti sunt, ita & stellæ, quæ sunt in via lactea. Quicquid verò vltra has decem sphœras est, nescitur, nisi quòd ibi sit Oceanus ille magnus, incomprehensibilis, infinitus, & immensus, quæ est essentia Dei, omnis finis & termini expers.*

Atque hæc est opinio Syrorum de Mundi siderei Systemate, cuius figuram hic apponimus.

Systema Mundanum, cum Choris Angelorum, ex mente Syrorum.

Expansum 10. Vnde Lucifer cum suis cecidit; post hæc Oceanus magnus immensus sine vllo termino & fine.

Expansum 9. Inuisibilibus stellis plenum, respondet Seraphim.

Expansum 8. Aplanes, & respondet Choro Cherubim.

Expansum 7. ♄, & respondet Choro Thronorum.

Expansum 6. ♃, & respondet Choro Dominationum.

Expansum 5. ♂, & respondet Choro Virtutum.

Expansum 4. ☉, respondet Potestatibus.

Expansum 3. ♀, respondet Principatibus.

Expansum 2. ☿, respondet Archangelis.

Expansum 1. ☾, respondet Angelis.

Ignis

Aër

Aqua

Terra

♁

Laudate eum omnes Angeli eius, laudate eum omnes virtutes eius. Psal. 148.

§ V.

§. V.

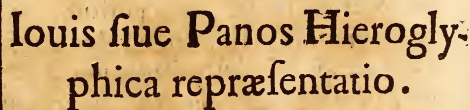
Systema Mundi ex mente Græcorum.

ANtiqua itaque veterum ſapientum conſuetudo fuit, Syſtema Mundi ad Ægyptiorum imitationem varijs ſymbolis, vires, potentias, & proprietates, vt & Intelligentiarum ſingulis orbibus aſſiſtentium attributa exprimentibus depingere; quod & Græci non omiſerunt, vt ex ſequenti Schemate patet.

Nam Orpheus, dum Iouis omnia plena eſſe dicit, dum in eo terram, aquam, aërem, ignem, diem, noctem, refert; quid aliud deſcribit, niſi imaginem totius Vniuerſi, cuius caput coronâ fuluâ coruſcum, lucidum Cœlum fulgidis aſtris ornatum repræſentat? cuius præterea oculi radiantes Solem & Lunam, latitudo pectoris aërem, humeri ſpacioſi magno alarum remigio eminentes, ventorum velocitatem, promptitudinemque Dei in operando deſignant? Quæ quidem imago ab Orpheo ita expreſſa, eadem pene eſt cum imagine, quâ Pana Græci olim exprimebant; nec abſque ratione: Iuppiter enim non aliunde niſi ab vniuerſi Domino Πᾶν dictus eſt; quod & ſymbola ſat oſtendunt. Cornua (teſte Bocacio) ei apponebantur, ad ſignificandos radios Solis, Lunæ, cœterarumque Stellarum; facies verò rubicunda & inflammata ignem æthereum; Barba longa, elementa maſculina; maculoſa pellis, Stellarum fixarum Sphœram; Baculus recuruus rerum, quo potitur, & potiſſimùm anni in ſeſe recurrentis Dominium; Heptaulum denique in manu, harmoniam Cœleſtem in Planetarum motibus potiſſimùm eluceſcentem denotabant. Præterea vti partes inferiores piloſæ & aſperæ cum pedibus caprinis, nil aliud, niſi terram duram, aſperã, inæqualem, arboribus ac omnigena herbarum plantarumque varietate coopertam; ita pudendum, & pes caprinus nihil aliud, niſi fœcunditatem, quam Mundo largitur, myſticè innuebant. eſt enim Satyrus animal laſciuum, ſalax, & generationis mirum in modum appetens; hinc & Iouem Lycium, ſeu Pana, ob ſalacitatem videlicet, & generationis appetitum, quem rebus conferre credebatur, non ſine ratione Ægyptij, & Græci ſub caprina forma referebant. Sed de his Hieroglyphicis vide, que tradidimus in Obeliſco Pamphilio in hierogrammatiſmo Hirci. Verùm vt myſteria Iouis Panis meliùs intelligas, viſum fuit ſimulachrum eius penitùs hieroglyphicum, prout ab Orpheo, alijſque expreſſum eſt, hìc proponere.

Schema à Græcis ſapientibus inuentum ad imitationem Aegyptiorum

Iouis siue Panos Hieroglyphica repræsentatio.

A Facies rubicunda, caloris vis in Mundo.
B Radiorum cœlestium in sublunaria virtus.
C Elementa masculina.
D Potestas in annũ omnesq; reuolutiones.
E Virtute eius omnia fulciuntur.
F Dominium in firmamentum, seu fixarum stellarum sphœram.
G Terra (elementum fœmin.) hispida plantis, satis, arboribusque.
H Aquæ & liquoris fons (elem. fœm.) rigatione fœcundans terram.
I Agri, segetes, aliaque vegetabilia.
K Harmonia 7. Planetarum.
L Aspera & inæqualia montes indicant.
M Vis fœcundatiua.
N Stabile fundamentum.
O Vis ventorum, & celeritas in agendo.

Talem itaque Antiqui finxerunt Pana, inferiore parte hiſpidum, & hircum referentem, deſignantemque aſperitatem terræ; ſuperiore verò hominem. Nam æther, propterea quòd in ipſo ratio ſita ſit, tenet totius Mundi imperium. Laſciuum & libidinoſum eum fingunt, ob multas ſeminum cauſas & commixtiones, quæ ex ipſis fiunt. In locis deſertis eum morari tradunt, vt eius indicent vnitatem, Mundus enim vnus eſt & vnigenitus. Nymphas proſequitur, ſiquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, ſine quibus impoſſibile eſt, vt Mundus appareat. Indutus eſſe dicitur nebride, aut pelle Pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tùm etiam propter colores, qui in Mundo cernuntur. Hiſce eum ſymbolis deſcribit Cornutus.

CAPVT V.

De Mundo Elementari, ex mente Aegyptiorum,

Mvndus elementaris nihil aliud eſt, ex veterum ſententia, quàm compages è quatuor elementis, & diuerſis quinque miſtorum claſſibus coagmenta. Singulas claſſes, totidem particulares dicebant Mundos; ita vt alius eſſet Mundus igneus, alius aëreus, alius aqueus, alius terreſtris; alius Mundus mineralium, Mundus vegetabilium, Mundus ſenſitiuorum, Mundus animalium, alius microcoſmus. Nouem itaque omninò Mundi particulares ſunt ex ipſorum ſententia, iuxta nouem Cœlorum orbitas ita diſpoſiti, vt & his nouem ſuperioribus Mundis ad amuſſim reſpondeant. Singuli verò innumeris Genijs ſtipati ſunt, quibus ſemper Princeps quidam totius illius naturæ moderator præeſt. Igneus Mundus eſt receptaculum Geniorum ignis & caloris præſidum, quorum officium eſt, inferiori Mundo calorem ab Oſiri acceptum communicare, omnia natiuo calore fouere, impreſſionum ignearum effectibus, id eſt, igneis meteoris præeſſe; Princeps eorum dicebatur ϫⲣⲱⲙⲫⲧⲁ *Chromphta*. Aëreus Mundus receptaculum eſt Geniorum aëreorum, quorum officium eſt, aërem pro requiſitione inferioris Mundi attemperare, ſingulis congruas naturæ eorum attribuere aëris portiones; præſunt ventis, pluuijs, ſerenitati, cœteriſque aëris circumſtantijs; Princeps horum Genius dicitur Ægyptiacè ⲑⲉⲟⲫⲧⲁ *Theophta*. Aqueus Mundus receptaculum eſt Geniorum aqueorum, quorum officium eſt, humorem elementarem ſingulis congruum diſpenſare; præſunt maribus, fluminibus, fontibus; eorum Princeps ⲙⲱⲫⲧⲁ *Mophta*. Terreſtris Mundus receptaculum eſt Geniorum terreſtrium, quorum officium eſt, inferiori Mundo congrua, iuxta ſpecies & naturas rerum, corpora & formas proprias aſſignare; Princeps eorum *Hecate* dicitur. Horum omnium hieroglyphicas deſcriptiones vide in explicatione Obeliſci Barberini.

Diuiſio nouem Mundorum ad imitationem nouem orbium Cœleſtium.

Munia ſingulorum Mundorum elementarium.

Igneus Mundus.

Ignei ſuperni Genij nomen.

Aereus Mundus.

Aqueus Mundus.

Terreſtris Mundus.

Atque hi ſunt quatuor elementares Mundi, à quibus quinque mixtorum Mundi originem ſuam inuenerunt. Quorum primus Mundus mi-

nera-

Ex quatuor elementaribus Mundis oriuntur quinque Mundi mixtorum.

neralium, est receptaculum subterraneum generandis mineralibus aptum, in quo quot species lapidum, & metallorum, tot Genij diuersi singulorum præsides reperiri perhibentur, quorum officium est fixandis, coagulandis, fermentandis, calcinandis rebus ad metallorum productionem, singulis suam mensuram & proportionem à natura requisitam assignare; vnde & Princeps horum Ægyptijs ⲡⲓⲟⲩⲗⲕⲁⲛ, Latinis *Vulcanus* dicitur. Verùm de hisce fusiùs in tractatu de Alchimia Ægyptiorum. Mundus secundus est vegetabilis naturæ. Geniorum huic Mundo deputatorum officium est, species arborum, herbarum, fruticum, contra malignas potestates (nam singuli Genij boni malignam potestatem sibi habent aduersariam ex mente Ægyptiorum) defendere, singulis quæ naturæ eorum necessitas postulat, conuenientia tribuere subsidia. Tertius & quartus Mundus est animalis, siue sensitiuæ naturæ; quorum prior animalium terrestrium, posterior aquaticorum species continet; & sicut horum Mundorum Genij diuersi sunt, ita omnium officio quoque incumbit, multiplicationi specierum, ad eiusdem conseruationem, intendere; singulis necessaria per directionem instinctus concessa, tribuere. Quintus Mundus μικρόκοσμος, id est, *homo*, in quo veluti in epitome omnium Mundorum series & classes continentur. Verùm cùm de hoc plurimis passim locis in hoc opere disseruerimus, Lectorem eò remittimus. Ecce hi sunt nouem Mundi particulares elementares, qui miro consensu & harmoniâ nouem sphœris cœlestibus, totidemque Angelici Mundi Choris, siue Poëtarum nouem Musis, ad amussim respondent. Et quemadmodum Apollo nouem Musarum ad denarium numerum complementum est, ita ad nouem cœlestium sphœrarum complementum est illud, quod primum mobile ab Astronomis, ab Hebræis Mitatron, à Syris mare magnum diuinæ essentiæ omnium gubernatricis, ab Ægyptijs Hemphta vocatur, principium, causa, origo, omnium finis & complementum vltimum. Vide quæ in Obelisco Pamphilio copiosè de hisce tradidimus fol. 243. & 245. Ægyptij itaque cùm has Mundorum, Genialis, Siderei, & Elementaris cum Mundo Ideali decades paulatim expendissent, summamque Geniorum singulis attributorum miram subordinationem inuenissent; varias Deorum Σειρὰς seu catenas fabricati sunt, quarum vnâ tractâ & reliquæ consequenti necessitate traherentur; trahebantur autem catenæ ordinum per res singulis appropriatas, dominioque eorum subditas, in sacrificijs & adytis solenni rituum analogorum celebratione assumptas, vt infrà suo loco amplè demonstrabitur. Verùm Systema Mundi Cœlestis, & Elementaris ex hieroglyphicis inscriptionibus extractum hìc apponamus, vt ordo singulorum luculentiùs pateat.

Mundus vegetabilis.

Mundus animalium.

Microcosmus

Consensus nouem Mundorum cum Græcis Hebræis & Arabibus.

Sy-

Systema Mundanum cum Genijs appropriatis, ex mente Aegyptiorum.

Hemphta triforme Numen, omnium moderator.

Mundus Idealis		Genij primi ordinis.
Mundus Stellarum		Πολύμορφος sive anima mūdi.

Quinarius Superior.

5	Mundus ♄		Rephan
4	Mundus ♃		Horus
3	Mundus ♂		Typhon
2	Mundus ♀		Nephta
1	Mundus ☿		Hermanubis

Πάντα γὰρ ἐξετέλεσε πατὴρ καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ. Zoroaster in Oracul.

Mundus ☼ medius duos quinarios		Osiris inter

Quinarius inferior.

5	Mundus ☽		Isis
4	Ignis		Chorumphta
3	Aër		Theophta
2	Aqua		Mophta
1	Terra		Vesta

Quæ

Descriptum systema ex mente Aegyptiorum approbat Psellus in oraculis Chaldaicis

Quæ omnia ferè calculo suo approbat Psellus in oraculis Chaldaicis; Ἑπτὰ φασὶ σωματικοὺς κόσμους, ἐμπύρειον ἕνα καὶ πρῶτον, καὶ τρεῖς μετ᾽ αὐτὸν αἰθερίους, ἔπειτα τρεῖς ὑλαίους. ὧν ὁ ἔσχατος, χθόνιος εἴρηται, καὶ μισοφαής, ὅς ἐστιν ὁ ὑπὸ σελήνην τόπος, ἔχων ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὴν ὕλην ὃν καλοῦσι βυθόν. μίαν Ἀρχὴν τῶν πάντων δοξάζουσι, καὶ ἓν αὐτὴν, καὶ ἀγαθὸν ἀποτυμνοῦσιν. εἶτα πατρικόν τινα βυθὸν σέβονται, ἐκ τριῶν τριάδων συγκείμενον. ἑκάστη δὲ τριὰς ἔχει πατέρα, δύναμιν, καὶ νοῦν. εἶτα ἐστὶν ἡ νοητὴ ἴυγξ. μετὰ δὲ ταύτην, οἱ συνοχεῖς, ὁ ἐμπύρειος, ὁ αἰθέριος, καὶ ὁ ὑλαῖος. μετὰ δὲ τοὺς συνοχεῖς οἱ τελετάρχαι. μετὰ δὲ τούτοις, οἱ πηγαῖοι πατέρες, οἱ καλούμενοι καὶ κοσμαγωγοί. ὧν ὁ πρῶτος ὁ ἅπαξ ἐπέκεινα λεγόμενος; μεθ᾽ ὃν ἡ ἑκάτη, εἶτα ὁ δὶς ἐπέκεινα. μεθ᾽ ὃν τρεῖς ἀμείλικτοι. καὶ τελευταῖος ὁ ὑπεζωκώς. σέβονται δὲ καὶ πηγαίαν τριάδα πίστεως, καὶ ἀληθείας, καὶ ἔρωτος. φασὶ δὲ καὶ Ἀρχικὸν ἥλιον. ἀπὸ τῆς ὑλικῆς πηγῆς, καὶ Ἀρχαγγελικὸν, καὶ πηγὴν αἰσθήσεως, καὶ πηγαίαν κρίσιν, καὶ κεραύνιον πηγὴν, καὶ πηγὴν διοπτρῶν, καὶ χαρακτήρων πηγὴν ἐπιβατεύουσαν τοῖς ἀγνώστοις συνθήμασι. καὶ πηγαίας ἀκρότητας Ἀπόλλωνος, Ὀσίριδος, Ἑρμοῦ· ὑλικὰς δὲ πηγὰς φασὶν κέντρων, καὶ στοιχείων, καὶ ὀνείρων ζώνην, καὶ πηγαίαν ψυχήν. μετὰ δὲ τὰς πηγὰς λέγουσιν εἶναι ἀρχάς· αἱ γὰρ πηγαὶ ἀρχικώτεραι τῶν ἀρχῶν. τῶν δὲ ζωογόνων ἀρχῶν, ἡ μὲν ἀκρότης, ἑκάτη καλεῖται. ἡ δὲ μεσότης ψυχὴ ἀρχική. ἡ δὲ τελευτῶσις, ἀρετὴ ἀρχική. εἰσὶ δὲ παρ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἄζωνοι ἑκάται, ὡς ἡ τριεκδότις ἡ Χαλδαϊκὴ, καὶ ἡ κωμὰς, καὶ ἡ ἐκκλυστική, ἀζωνικοὶ δὲ παρ᾽ αὐτοῖς Θεοὶ, ὁ Σάραπις, καὶ Διόνυσος, καὶ ἡ τοῦ Ὀσίριδος σειρὰ, καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἄζωνοι δὲ καλοῦνται, οἱ ἀπολύτως ἐξεξουσιάζοντες τῶν ζώναις, καὶ ὑπεριδρυμένοι τῶν ἐμφανῶν Θεῶν. *Chaldæi statuunt septem Mundos corporeos; igneum vnum, eumq́ primum; post hunc tres æthereos, deinde tres materiales, è quibus vltimus, terrestris dicitur, & lucis osor, qui locus est subter Lunam, in se etiam materiam complectens, quem fundum nominant. Vnicum arbitrantur esse rerum omnium principium, idq́ profitentur vnum esse, & bonum. Deinde colunt paternum quoddam profundum ex tribus trinitatibus compositũ; quælibet autem trinitas habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Postea sequitur Iynx mente comprehensibilis. Huic proximi sunt Mundorum Rectores, igneus, æthereus, & materialis; post Rectores, cæremoniarum Principes; his succedunt perennium fontium patres, qui & Mundi ductores nominantur, quorum primus semel suprà dictus est: post quem Hecate, deinde is, quem bis suprà nominauimus: ab hoc sunt tres implacabiles, & omnium vltimus succinctor. Venerantur etiam fontanam trinitatem fidei, veritatis, & amoris. Ponunt item Solem Imperatorem, & à fonte materiali Archangelicum, sensionis fontem, fontanum iudicium, fulmineum fontem, speculorum fontem, characterum fontem, incognitis signis & symbolis incumbentem, & summitates fontanas Apollinis, Osiridis, Mercurij. Materiales verò dicunt esse centrorum, elementorum, & somniorum Zonam. Item animam fontanam. Fontibus subiungunt principia, quòd principijs superiores & excellentiores sint fontes. Principiorum autem animalia procreantium summitas vocatur Hecate; medietas, anima inchoatiua, extremitas virtus inchoatiua. Sunt apud illos quoque Hecatæ* ἄζωνοι, *quæ Zonas non habent, vt Chaldaica* τριεκδότις, κωμὰς, & ἐκκλυστική. *Dij autem* ἄζωνοι *illis dicuntur Serapis, & Dionysius siue Bacchus: Osiridis item* Σειρὰ (q. d. Geniorum series catenæ more connexa) & *Apollinis. appellantur autem* ἄζωνοι *Dij, qui expeditè potestate suâ in zonis vtuntur, & supra Deos conspicuos collocati sunt.*

Sententia Chaldæorum de numero & natura Mundorum.

Iynx quid.

Expli-

Explicatio Philosophiæ Zoroastrææ.

CHaldæi itaque Zoroastre Authore septem Mundos ponunt corporeos, quorum primus Empyreus est, ob lucium cœlestium multitudinem, cui Iynx Intelligentiarum suprema præest, & respondet cœlo stellato. Post hunc sequuntur tres ætherei Mundi, respondentque tribus Planetis, Saturno, Ioui, Marti; Saturninum expansum Mundi Rectores occupant, ijque motuum in mundanis orbitis dispensatores, temporumque directores: Iouium, perennium fontium patres, Mundi directores; ex his enim, veluti ex perenni fonte manant omnes bonorum mundanorum thesauri: Tertium Martium, Hecatæ Zoneæ, & asseclis eius dedicatum est. Asseclæ Hecates sunt tres implacabiles potentiæ, quas Αμηλίκτυς vocant: hi enim veluti diuinæ iustitiæ administratores, Mundum, si quando deflexerit, bellis, cœdibus, calamitatibus castigant, & ad harmonicam temperiem reducunt, vnde aptè Martij globi incolæ dicuntur. Globum verò Solarem medium inter æthereos & tres materiales Mundos collocant, veluti Imperatorem omnium, vnde & Archangelicum, id est, principalibus Genijs refertum dicunt. Dicunt & fontem sensionis, quòd omnibus, tàm in superioribus, quàm inferioribus Mundis sensum, vitam, & motum tribuant. Fulminans quoque fons dicitur, ob vim & efficaciam Geniorum solarium, quam in aduersarum potestatum violentam machinationem exercent. Speculorum præterea fons dicitur, eò quòd omnes Mundi, tàm superiores, quàm inferiores, eorumque stellæ (quæ sunt veluti specula quædam Solis) per lucem haustam, suam ad nos imaginem reflectant. Dicitur tandem fons characterum, qui incognitis signis & symbolis incumbat, quibus nihil aliud indicatur, quàm characteres trium fontanarum summitatum Apollinis, Osiridis, & Mercurij, quorum characteres per symbola & incognita signa ijs appropriata, quicunque ritè applicare nôrit, eum catenam inuenisse putabant, quâ principales huius Mundi Genios, & animam fontanam in centro Solis latentem per attractum Magicum sibi conciliare posset. Atque hi sunt fontes, ex quibus omnium bonorum influxus in inferiores materiales siue hylæos Mundos, quæ & principia dicuntur, eò quòd ex ijs omnia constent & componantur, propagantur. Quid Hecate Azonia aliud, nisi Dæmon sublunaris Polymorphus, qui secum Serapidis, Dionysij, & reliquam Osiridis & Apollineorum Geniorum catenam ad quatuor elementorum bonum trahit? Quid aliud paternum fundum, nisi trimorphum Numen, fontana trias, fidei, veritatis, & amoris, ex tribus triadibus composita, omnibus hucusque enumeratis cœlorum Genijs motum, sensum, vitam præbens, in omnia influxiuum dominium exercens? Verùm de hisce pleniùs in Theologia hieroglyphica tractatum vide: vbi tamen sub archetypicis rationibus omnia considerantur; quod proprium fuit Ægyptijs, qui huiusmodi nunc Mundo Sidereo & Elementari, modò Intellectuali Intelligentiarum, modò Archetypo seu vltimo & infimo Mun-

De Numero, natura, & effectibus Mundorum Chaldæorum secundùm explicationem Zoroastræam.

Amilicti qui?

Solaris globi varia nomina iuxta Chaldæos.

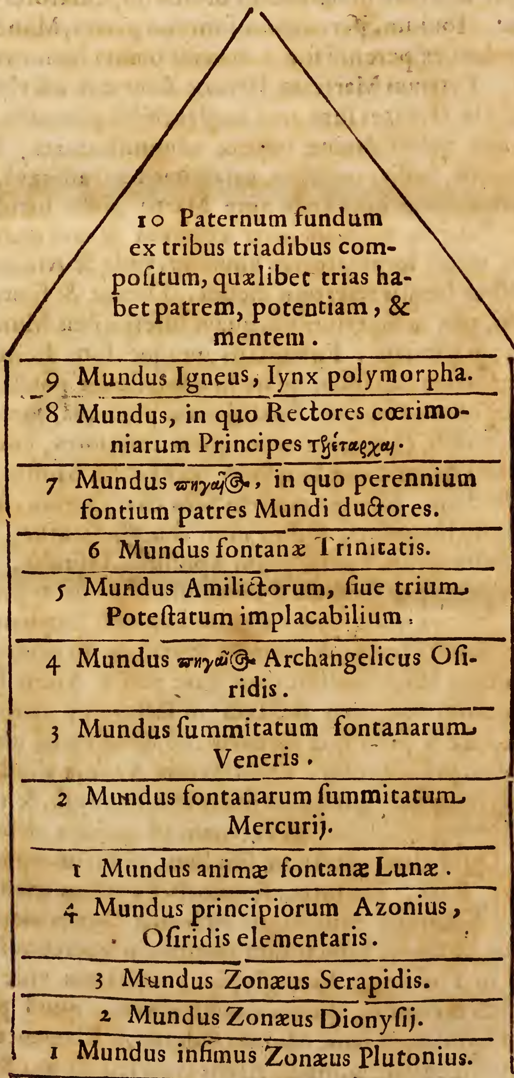
Hecate Azonia quid.

Paternum fundum quid.

dorum, omnes reliquas Mundorum ſeries ſupremo Numini in eſſentia ſub vnitatis infinitæ ratione comprehendenti attribuebant.

Habemus itaque Syſtema Mundi Chaldaicum ex mente Zoroaſtris expreſſum, in quo paterni fundi fontana trias, ex tribus triadibus, Mundi Angelici, Siderei, & Elementaris compoſita elucefcit, vt ſequitur.

Syſtema Mundanum ſecundùm mentem veterum Chaldæorum.

Atque hæc ſunt, quæ de Mundorum conſtitutione Ægyptijs & Chaldæis vſitata, paucis dicenda duximus, quæ quidem omnia in Arithmetica, Geometria, Theologia ampliſſimè deducentur, vbi & habebis plurima de Vniuerſo, & quomodo quodlibet in quolibet, ſimulque ſingula ſuis locis oportunè conſeruata.

CAPVT VI.

De quatuor Mundorum ordine & connexione, influxuque vnius in alterum, hieroglyphicè exhibita.

IN præcedentibus quadruplicis Mundi rationem expoſuimus, videlicet Archetypum, Angelicum, Sidereum, & Elementarem, quorum & vnumquemque iuxta totidem Syſtemata in decem decades entium ex mente Ægyptiorum, Chaldæorum, Syrorum, Arabum, Græcorum, Hebræorum partiti ſumus; modò reſtat, vt de ordine, connexione, influxuq; vnius in alterum, & quomodo hoſce quatuor Mundos enumeratos Ægyptij Hieroglyphικῶς expreſſerint, dicamus. Quadruplices Mundos Ægyptios aſſeruiſſe, Triſmegiſtus in Pimandro & Aſclepio, Iamblichus de myſterijs teſtantur. Primum vocabant ⲉⲧⲥⲛⲟⲩϣⲱⲓ ⲫⲛⲉⲧⲥⲁϫⲓ ſupremum, omnia intellectu exprimentem, Idealem, Archetypum; Alterum Genialem; Tertium Sidereum; Quartum Hylæum ſiue Elementarem. Mundi Idealis figura hieroglyphica ex mente Ægyptiorum.
Primum ſignabant per globum alatum ſerpentiferum, quem Hemphta appellabant, nihilque aliud eo niſi Numen triforme, principium & finem omnium reliquorum Mundorum indicabant; per globum quidem Mentem primam, quam & circulum dicebant, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, in impenetrabili caliginis ſuæ abyſſo & centro condita; per ſerpentes Mentem Secundam, ſiue ſecundam, vt cum Aegyptijs loquar, diuinitatis formam; per alas Spiritum παντόμορφον, tertiam Mentem ſiue diuinitatis formam notabant. Quæ cùm omnia fuſè in Obeliſco Pamphilio demonſtrauerimus, eò Lectorem remittimus. Atque hic eſt Mundus Archetypus æternis rerum faciendarum exemplaribus refertus, qui omnes reliquos Mundos immenſitate ſua circumdat, incomprehenſibili agilitatis virtute penetrat, fœcunditate ineffabili animat. Et quemadmodũ ab eo tanquam ab æterna fontis ſcaturigine omnia profluxerunt, ita ſine eo nihil eſſe, nihil viuere, nihil ſentire, nihil intelligere poteſt. Cur Mundus Idealis dicitur Archetypus.
Appoſitè igitur Mundus dicitur Archetypus, quia in ipſo rerum omnium Ideæ ab æterno ſunt; quæ mox ac in actum proruperunt, primò natus eſt Mundus Angelicus ſeu Genialis, quem & Intellectualem vocant, exhibeturque hic Mundus per figuras humanas partim ſtantes, partim ſedentes, Figura hieroglyphica Mundi Genialis.
vario inſtrumentorum habituumque apparatu inſtructas; ponuntur immediatè ſub globo alato, ad Archetypi Mundi immediatum, in Angelicum Mundum, influxum ſignificandum. Mundum Sidereum per Accipitrem tutulatum, varijs ſtrijs inſignitum, globo ſerpentifero è latere ei Figura hieroglyphica Mundi Siderei.

 ap-

appoſito, ſignabant; immediatèque ſub Angelico Mundo ponunt, quòd ſicuti Archetypus immediatè in Angelicum, ita hic in Sidereum immediatè influit; ponitur in quadrangulo, materialis ſiue corporei Mundi ſymbolo; ſeptem ſtriæ colli, ſeptem planetas; venter maculatus, cœteras ſtellas; globus, motum circularem; ſerpens, quam motu cauſat, vitam indicat. Elementarem Mundum exhibent per triangula, quadrata, cœteraſque figuras rectilineas, Elementaris Mundi varijs mutationibus obnoxij indices.

Figura hieroglyphica Mundi Elementaris.

De quibus ſingulis fusè tractatum vide in Obeliſco Pamph. fol. 399 & ſequentibus. Verùm vt tota diſpoſitio luculentiùs pateſiat, hic Syſtema hieroglyphicum apponere viſum fuit.

Atque hoc quidem hieroglyphico Schemate nihil aliud quàm quod diximus, id eſt, quadruplicis Mundi enumerati ordinem, connexionem, influxuſque vnius in alterum rationem ſignificari, Ariſtoteles in Philoſophia ſua ſecretiori ad mentem Ægyptiorum teſtatur; vbi totum hoc Syſtema ita deſcribit, vt id explicaſſe, atq; ex hieroglyphicis euoluiſſe videatur; verba eius adduxi in Obeliſco Pamphilio, & in fine huius capitis iterum afferentur.

R. Botrillus.

Aliter enumerat quatuor Mundos, R. Botrillus in tract. myſterij אביע Abia, ſiue quatuor Mundorum, commentans locum Iochaides in ſuo Zohar. Verba Iochaidæ latinè reddita, hæc ſunt: *Domine Mundorum, tu es excelſus ſupra omnes excelſos, abſconditus omnium abſconditorum; nulla mens omninò te apprehendere poteſt. Tu es qui produxiſti decem ordines, & vocamus eos numerationes, ad illuminandum in eis Mundos abſconditos, qui non ſunt reuelati, & Mundos qui reuelati ſunt, & in ijs te abſcondis à filijs hominum;*

& tu

& tu es, qui annexus es eis, & vnis te ijs. Et quoniam tu es in intrinſeco, quicunque ſeparat vnum ab alio ex illis decem, reputatur ipſi, quaſi ſeparaſſet teipſum. Quæ verba Zohar ſic explicat R. Botrillus loco cit. *Exponitur hoc loco myſterium quatuor Mundorum, qui ſunt* אצילה, בריאה, יצירה, עשויה, *Azila, Beriah, Ietſirah, Aſiia, id eſt, Mundus emanationis ſeu diuinus, Mundus creationis, Mundus formationis, Mundus fabricæ.* Quos ſub nomine quatuor literarum myſterioſè, vt in Cabala diximus, per nomen אביע Abia comprehendit. Pergit porrò dictos Mundos fuſè deſcribere ſic: *Dicit itaque, Domine Mundorum in plurali, non ſingulari, quia Dominus Mundi eſt nomen formale Principis huius Mundi; in quantum verò Dominus Mundorum dicitur, oſtenditur hâc loquendi ratione, quòd is ſit Princeps & Imperator, qui in virtute & potentia ſua Mundis dominatur ſuperioribus hoc Mundo; ſic enim virtus infinitudinis eius extenderet ſe tantummodo ſupra Mundum fabricæ, qui eſt Mundus ſeu Orbium cœleſtium, & omnia quæ in eo ſunt vſq; ad centrum terræ; intelligendus itaque eſt hic locus de infinitudine Dei, quæ eſt Ens entium, & cauſa cauſarum, hæc ſiquidem emanare fecit Mundum emanationis, & creauit Mundum creationis, qui eſt ſolium gloriæ Magni Dei; & formauit Mundum formationis, qui eſt Mundus Angelorum; & fabricauit Mundum fabricæ, qui comprehendit in ſe Orbes cœleſtes, & quæcunque in eis ſunt, & omnia opera creationis vſque ad centrum terræ. Omnes iſti quatuor Mundi teſtimonium perhibent & annunciant vno ore, Deus vnus creauit nos, Deus vnus formauit nos, Deus vnus fabricauit nos, & influxus eius omnia iugiter opera ſua innouat omni tempore & momentis. Per decem igitur Numerationes illuminauit & creauit Mundos abſconditos, qui ſunt Mundi creationis, qui & nominantur ſolium gloriæ ſuæ, & hæc decem ſolia ſunt decem Mundi creationis ab omni apprehenſione intellectus abſconditi, vti in tractatu myſterij* אביע *explicamus; & Mundos formationis, qui ſunt decem Mundi Angelorum, qui etiam ſunt abſconditi ab omni intellectu & oculo corporeo; & hi Mundi, creationis nempe & formationis Mundi, ob reconditam eorum eſſentiam, non ſunt reuelati. Hi porrò illuminant, gubernantque decem Mundos reuelatos, nempe Mundos fabricæ, & ſunt decem Orbes ſeu decem expanſa. Et Sapientes dixerunt, inter quemlibet Orbem viam eſſe 500. milliarium, ita vt quilibet Orbis per ſe ſit Mundus. Et iſte Mundus includit in ſe omnia opera creationis, Orbes nimirum, & omnia quæ in eis ſunt vſque ad centrum terræ, ſtellas & ſigna cœleſtia, cortices, virtutes immundas, Geniorum cœtus concatenatos, quos Enſuph infinitudo illa prouidentiæ ſuæ vbertate alligat cœlis, vnitque eos vinculo & vnitate ſummâ & perfectâ.* Hactenus Botrillus.

Explicatio Iochaidis declaratur à Botrillo.

Quatuor Mundi ex Iochaide & Botrillo.
אצילה
בריה
יצירה
עשיואה

Omnia hucuſque dicta de quatuor Mundis, eorumque Decadibus ita inter ſe quadrant, vt facilè inde, ex quo fonte ſingula profluxerint, curioſo Lectori pateſiat, videlicet ex hieroglyphica Ægyptiorum Officina. Quæ vel ita clara ſunt, vt Ariſtoteles in ſua Philoſophia ad mentem Ægyptiorum conſcripta, eâ veluti calculo comprobet. Sed vt hæc omnia luculentiùs pateant, verba Ariſtotelis hic adducere viſum fuit. Ita autem loquitur l. 1. c. 1. linea 11. editionis primæ Romanæ. *Et nos quidem in Metaphyſica iam perfecimus ſermonem explicantem cauſas huiuſmodi, & pro-*

probauimus eas in sermonibus de anima, & natura, operationibusq; vtriusque, vbi per rationem perfectam & necessariam declaramus, quòd impossibile est, substantias esse absque fine: sic etiam si finis à sapiente non præfigatur, cessabit eius inquisitio, siquidem huius præsuppositio in scientia, adiuuat multùm considerantem. Cui tamen sollicitudo, & industria sunt necessariæ ad progrediendum. Igitur nobis quoque in hoc Opere, quod est compendium philosophiæ, intentio constitui debet; quæ est contemplari vniuersum secundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, quòd non alius potest ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis sit ingenij subtilis & recti, nec vtatur negligentia. Proponemus autem cuncta theoremata Operis, deinde singula tractabimus. Primaria igitur intentio nostra in hoc Opere est contemplari Deum, quomodo differt ab alijs, quòdque Mundus & tempus existunt sub eo; ampliùs quòd Deus est Author causarum, quòdque creauit singula pro ratione singulorum. Et quòd is illuminat intelligentias, per eas autem medias intellectum, per intellectum verò medium animam vniuersalem cœlestemque; & per animam mediam illustrat naturam generabilium corruptibiliumque. Et quòd opus sit ab eo sine motu, & quòd motus rerum omnium est ab eo, & ad eum; Siquidem omnia mouentur motu essentiali & naturali ab eo, in eo, & ad eum. Postea verò considerabimus Mundum intellectiuum referentem bonitatem eius, formasque diuinas inexistentes, & quòd ab eo profluit bonitas in singula. Siquidem quatenus sunt bona, assimilantur ei, sed propter cortices expressionem veram eorum non attingimus. Præterea enarrabimus naturam vniuersalem cœli, qualiter inest potentia illi ab intellectu; enarrabimus etiam siderum dignitatem & lucem. Item considerabimus naturam sublunarem, quomodo virtus immittitur illi, quæ manifestatur in rebus sensibilibus materialibus, alterabilibus, & corruptibilibus. Deinde describemus & reddemus dispositionem animarum rationalium in descensu & ascensu, & reddemus causam vnionis earum ad corpora; dicemus etiam de anima honorabili, quæ habet mores intellectiuos, nec submergitur desiderijs mundanis & sordibus corporis. Similiter narrabimus animam turpem coinquinatamque, & deinde speculabimur dispositionem animæ sensualis & vegetatiuæ, nec non qualitatem animæ terræ, & ignis, & aquæ, aliorumque elementorum, atque hæc latentia sicuti præfati sumus, declarabimus per figuras proposito sufficientes. hactenus Aristoteles. Quid porrò aliud hæc descriptio est, nisi viua quædam & expressa præcedentis Schematismi ex Obeliscis extracti interpretatio, & epitome quædam rerum hucusq; à nobis adductarum? atque in primo quidem quando *Deum causarum Authorem* dicit *creantem singula pro ratione singulorum*, quid aliud innuit, nisi Archetypum Mundum, in quo præexistunt rerum omnium creandarũ exemplaria? Dicens quòd differat ab alijs, & sine motu moueat, innuit eum in vnitatis suæ solitariæ centro consideratum, æternum, immensum, & omnia animantem. An non trinum dixit, quando dixit, *in eo, ab eo, per eum omnia moueri desiderio essentiali & naturali*? an non sub particula, *in eo*, indicatur esse causa causarum, primum rerum principium, prima diuinitatis forma, vt Ægyptij loquuntur? In *ab eo*, secunda diuinitatis forma, mens secunda rerum in primo intellectu conceptarum dispositrix

Aristoteles 4 Mundos explicat velut suæ philosophiæ argumentum.

sitrix & adaptatrix; *per seipsum* verò, seu *ad ipsum*, vt aliquot exemplaria habent, spiritus pantamorphus, tertia diuinitatis forma, rerum conceptarum dispositarumque executrix, ceu dextræ Dei digitus appositè denotatur; adeoque hæc tria, triformi Dei naturæ, id est, Mundo Archetypo, quem per globum serpentiferum alatum aptè indicabant, perfectè congruunt. Secundò, quid aliud per Mundum Intellectualem, nisi Angelicum? qui cùm sit figura & exemplar bonitatis eius proximum, aptè Ægyptij post figuras humanas proximè post Mundum Archetypum positas, vt ex primis Schemat. patet, eum locauerunt? Quid per symbolorum, quibus instruuntur, varietatem aliud indicant, nisi formarum diuinarum ijs inexistentium varietatem, qua in inferiora continuò influunt? quæ & consentiunt verbis Aristotelis: *Postea mentem veterum secuti, considerabimus Mundum Intellectiuum, referentem bonitatem eius, formasque diuinas inexistentes, & quòd ab eo* (Mundo intellectiuo) *profluit bonitas in singula &c.* Tertiò cùm dicit: *Præterea enarrabimus naturam vniuersalem cœli, qualiter inest ipsi vis ab intellectu, Siderum quoque dignitatem & lucem.* Quid aliud indicat, nisi Mundum Sidereum, cui præsunt Intelligentiæ, cuius velut anima, moderatrix omnium, est Osiris sub forma Accipitris, qui lucis, & vitæ symbolum est, alijsque eius proprietatibus indicata; vt & globo serpentifero, quo vita & fœcunditas, quam Mundo Sidereo continuò influit, signabatur. Iterum cùm dicit: *Enarrabimus etiam naturam sublunarem, quomodo virtus Cœli immittitur illi, quæ manifestatur in rebus sensibilibus, materialibus, alterabilibus & corruptibilibus.* Quid aliud indigitat, nisi quartum hierogrammatismum Schematismi primi, hoc est, Mundum hylæum seu Elementarem per angulosas figuras, triangula, quadrata, pyramides aptè indicatum, vti fusè suo loco ostendimus. Denique quid per *animas honorabiles, mores habentes intellectiuos, mundanis materijs non immersas,* & per *animas turpes coinquinatasq́,* nisi Geniorum tùm bonorum, tùm malorum, (nam hi passim ab Ægyptijs cum anima confunduntur) operationes innuit? qui elementis, aëri, aquæ, igni, terræ, cœterisque mixtis, sensuali, & vegetabili naturæ vti præsunt, ita omnia administrant, ordinant, disponunt in bonum vel malum finem; in bonum, vt Agathodæmones; in malum, vt eorum ἀντίτεχνοι; quo quidem Aristoteles ad particularia reliqua Obelisci Schemata, & indiuidua, vti & nos, respexisse videtur. Hæc autem Aristotelem non ex se dixisse, sed ex mente veterum Ægyptiorum, & iuxta eorundem hieroglyphicam doctrinam reconditam, & quasi inaccessam, expressè dicit his verbis: *Intentio nostra est contemplari Vniuersum, secundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, quòd non alius potest ad secreta huiusmodi scientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis sit ingenij subtilis, & recti, nec vtatur negligentia*; & in fine Præfationis: *Atque hæc omnia latentia, sicuti præfati sumus, declarabimus per figuras* (non alias nisi hieroglyphicas) *proposito nostro sufficientes.* Quæ Iamblichus quoque de mysterijs fol. 352. his verbis attestatur: *Atque ita Ægyptiorum tractatus de principijs desuper ad postrema progrediens, ab vno descendit in*

mul-

multitudinem, ab vno videlicet gubernatam Deo, vbique indefinita natura sub quodam termino definito imperiosè comprehensa, præcipuè verò ab excelsa omnium causa vnitate.

Vides igitur quam admirabili connexione nostra hæc interpretatio cum verbis Aristotelis paulò antè citatis concordet.

FINIS PRIMÆ PARTIS SECVNDI TOMI.

CATALOGVS AVTHORVM.

Quorum Lectione profecimus.

A

Barbanel
Abdalla Ben Salam.
Aben Abdalla.
Aben Amer Oſman.
Abenephius
Abenezra R.
Aben Ioſeph Altokphi
Aben Pharagi
Aben Rhamon
Aben Schuck
Aben Vaſchia
Ab iuda R.
Abraham R.
Abraham Aben Schadad
Abram Balmis
Abraham Eſtath
Abram Picol R.
Abulhaly Ben Schabath
Abulhaſſan
Africanus
Agathon
Akiba R.
Albertus Magnus
Albumazar
Algaziel Arabs
Amam Abulheſſan
Amed Ben Haly
Amorai R.
Anacreon
Annius
Archangelus Burgus
Ariſtophanes
Ariſtoteles
Aſſe R.
S. Athanaſius
Athenæus
D. Auguſtinus
Author Pardes
Author Bereſchith Rabba
Azarias R.
Azar Liber

B

BAal Haruch Liber
Barachia Nickdan
Bechai R.
Benzius
Beroſus
Bibliander

C

CAbitol R.
Caſterio
Cedrenus
D. Chryſoſtomus
Claudius Duretus
Clearchus
Clemens Alexandrinus
Cleobulina
Cornelius Agrippa
Crinitus
D. Cyprianus

D

DAmaſcius
Daniel Propheta
Diodorus
Diomedes
Dionyſius Areopagita
Dionyſius Halicarnaſſæus
Donatus

Ec-

Li-

INDEX
Classium, Capitum, & Paragraphorum Partis Primæ Tomi Secundi.

Disqui-

Ca-

INDEX.

CLAS-

CLASSIS V. CABALA SARACENICA.

CLASSIS VI. SYSTEMATICA MVNDORVM.

FINIS.

INDEX
Rerum notabilium locupletissimus
ORDINE ALPHABETICO.

Hia-

Im-

Lingua.

Litera.

Locman.

Musa.

Musca.

Mutus.

Mysterium.

N

Natura.

Neptunus.

Netsah.

Noctua.

Nomen.

Notarica.

Nox.

Numerus.

Numus.

Plu-

He-

Thro-

FINIS.

AVTHORIS
IN RE LITERARIA SOCIVS
Lectori beneuolo.

IRABERIS fortaſſe, Lector beneuole, tam paucos hîc, tamque exigui momenti notatos typographicos errores, in Opere tam vaſto, tam vario, tot linguis, tabulis, abacis contexto, & quod caput eſt, hoc locorum impreſſo. Verùm id poſt incredibilem diligentiam, ac planè talem, qualem & Operis præclariſsimi, & Authoris toto Orbe notiſsimi dignitas requirebat, in mendis præcauendis tollendiſque à me adhibitam, adſcribas velim eximiæ induſtriæ Typothetæ noſtri Dominici Zachariæ Acſamitek à Kronenfeld Germano-Bohemi Pragenſis, viri optimi, qui præter inſignem Typographiæ peritiam, omnium etiam Characterum, qui in hoc Opere viſuntur, inſignem notitiam habet. Alios porrò errores, qui in literarum commutatione conſiſtunt, aut qui diligentiam noſtram effugerunt, tute corrige, & vale.

Pag.	*Lin.*	*Errata.*	*Correcta.*	*Pag.*	*Lin.*	*Errata.*	*Correcta.*
8.	7.	qui cum lapillis	qui lapillis	197.	8.	Numerij	Numenij
11.	30.	opera pretium	operæpretium	209.	*penult.*	limatiſſirao	limatiſſimo
17.	2.	ea	eas	211.	16.	hoc	hac
20.	11.	quarduplex	quadruplex	226.	7.	אט	אש
50.	17.	abſoleta	obſoleta	240.	1.	הקודט	הקדוש
51.	9.	coſnenſu	conſenſu	Ibid.	13.	הקודט	הקדוש
53.	1.	Luſitanicæ	Luſitanica	365.	5.	بم	بسم
58.	3.	Adamo	Adam ei	Ibid.	7.	وقواضع	وتواضع
63.	*antepenult.*	diluuim	diluuium	399.	7.	وصح	وصح
80.	*vltima.*	nullis	multiſque	421.	10.	والثالثه	والثالثة
83.	22.	intellectum	intellectam	Ibid.	21.	وقوق	وفوق
115.	23.	τεζαγεάμματον	τεζαγεάμματων	373.	21.	da,	dat.
117.	32.	autera	autem	375.	*vltima.*	influit Scorpionem	influit in Scorpio- (nem
124.	27.	adeo quæ	adeoque	380.	27.	ſideero	ſidereo
125.	40.	inſiuare	inſinuare	389.	33.	coniunctor	coiunctas
167.	42.	culcauerit	calcauerit				
173.	16.	virtutem	vnitatem				
Ibid.	18.	virtus	vnitas				
175.	5.	denotant	denotat				
184.	19.	Mundum	Mundo				
196.	13.	Domaſcius	Damaſcius				

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

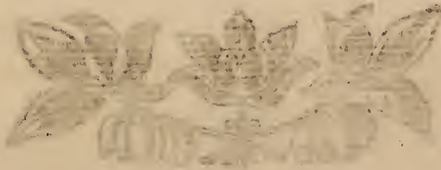
Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn.

Omnes ſunt Duerniones.

ROMAE,

Ex Officina Typographica Vitalis Maſcardi,

ANNO MDCLIV.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA
600146740